

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَشْرِيحُ الْقُرْآنِ

قَارِئُ حَسَنٍ

کے مقال کی نام احمد زمان

حضرت مولانا عبدالحکیم پارسا صاحب مدظلہ

فرید بک ڈپو

منیا محل دہلی

۱۱۰۰۹

تشریح القرآن

ترجمہ: اردو، انگلش، ہندی

مترجم: مولانا عبدالکریم پارکھیؒ

پہلے ۱۵ پارے

بشکریہ:

<http://www.explore-quran.com/tashreehul%20quran-in-four-languages.html>

پیشکش: طوبی ریسرچ لائبریری

حضرت مولانا عبد الکریم پاریکھ صاحب مدظلہم العالی

کی تالیف

تشریح القرآن

قرآن مجید کے معانی کی عام فہم ترمیمانی اور اردو زبان کی سب سے آسان معانی
والی تفسیر کے متعلق ممتاز ماہر طائرہ حقانی اور زبان کے پیش رہا تاثرات و تفسیری تفسیریں نکالتے ہیں سے
چند مختصر اقتباسات

مفتی الاسلام سر مشہور حضرت مولانا سید ابوالحسن علی ندوی جیو ایشیائی سابق با علم دارالعلوم دہلی قریب اسلام آباد
کے تالوالی مکتوبہ محراب کی تفسیریں

محبت گراں منزلت و دانی قبول و تالوالی ترمیمانی مولانا عبد الکریم پاریکھ صاحب
زادہ ایشیائی قریب اسلام آباد

آپ کے ترمیم میں درحقیقت اس ترمیمانی اور لفظ کی جگہ لفظ کو مانے کے بجائے تفسیر و تائید
کا بہت جگہ لفظ رکھا گیا ہے اور وہ کم سے کم دعوت تبلیغی قرآن کے میدان میں ضروری ہے۔ اس نے کئی
فصل اور حقیقت پسندوں نے آپ کو ترمیم کے بجائے ترمیمانی کا لفظ اس کے تعارف میں استعمال کرنے
کا مشورہ دیا ہے وہ حالانکہ بھی ہے اور غلط ہے۔ اس کے باوجود یہاں تک اس خاصہ کی نظر پڑی
کیسے ترمیم میں، جتنا حد سے کیا، تعریف و تحریف اور باغی و خلاف کا کوئی شائبہ اس عاجز تفسیر میں
پایا۔ اس لئے اس ترمیم کو تائید یا اور غلطی ہو نہ ہو دعوت کی بنیاد پر غیباور تائید یا شامت پایا۔ ایشیائی
آسان قبولیت سے گواہ ہے۔ اور زیادہ سے زیادہ اس سے قطع ہو چکا ہے۔

مفتی الاسلام سر مشہور مولانا سید ابوالحسن علی ندوی جیو ایشیائی قریب اسلام آباد

۲۔ مفتقر قرآن حضرت مولانا اخلاق حسین قاسمی صاحب اور دستِ عالم گزشتہ پانچ لاکھ روپے کی اپنی ملغوظاتِ عالیہ میں ارشاد فرماتے ہیں کہ:

پیش نظر تشریح القرآن مفتقر کریم کی عام فہم ترجمہ ہے۔

مولانا عبدالکرمیم ہارنیکہ صاحب دیگر کے ایک موافق مسلح اور داعی ہیں۔ موصوف نے شاہ ولی اللہ محدث دہلوی کی تحریک پہلو بہ قرآن کے مطابق اپنی دعوت کی بنیاد پر قائم کر رکھی ہے۔ اس وجہ سے موصوف کو اپنی دعوتِ زبان کے اسلوب میں قرآن کریم کی ترجمانی کی ضرورت پیش آئی۔ اور پیش نظر ترجمانی دہر میں آئی۔

مولانا کے حکم پر اس خاکسار نے نظر ثانی کا فرض ادا کیا۔ اب اس ترجمانی میں اضافہ اور ترمیم کو ان الجس پیش نہیں آئے گی۔

سورہ انعام ۱۱۱

عربی، اردو، انگریزی کے مشہور مؤلف اور عربی تفسیر تَرْجُمَاتُ مَعْنَى الْقُرْآنِ و تَرْجُمَاتُ تَفْہِیْمِ و تَرْجُمَاتُ الْعَزِیزِ کے عظیم مصنف اور ایشیا کے مشہور عالمِ دینی حضرت مولانا عبداللہ عباس صاحب مدنی مدظلہ معتمد تعلیمات دارالعلوم ندوۃ العلماء، لکھنؤ، پروفیسر جامعۃ الملک عبدالعزیز، مکتبہ المدینہ کے تاجدار کی تحسین اگر انقدر مقدس کے چند الفاظ

اللہ تعالیٰ کے عین توفیق یافتہ بندوں نے اپنی عمر گراں پایہ کو قرآن پاک کی خدمت میں صرف کیا ہے ان میں سے ایک ہمارے سامع بزرگ داعی الی اللہ مولانا عبدالکرمیم ہارنیکہ بھی ہیں، جو مولانا کے قرآن پاک کی تلاوت، مطالعہ اور ترجموں سے استفادہ اور اس کے معانی پر غور و خوض میں لاسمیت حیات ہے۔ جہاں تک اچھے علوم ہے وہ قرآن کے محافظ نہیں ہیں مگر حق ہے اچھا محافظ قرآن مشکل سے ملے گا۔

موقع و محل اور دن و رات سے اپنی تقریروں میں قرآن پاک سے اس طرح احتلال کرتے ہیں کہ معلوم ہوتا ہے کہ ان کی ہر تقریر قرآن پاک کی تفسیر ہے۔ قرآن پاک سے غنیف اور کثرتِ تلاوت و تدبیر کی حد تک مولانا ہارنیکہ نے ہر پہلو پر اس کی عرق ریزی سے ایک تفسیری ترجمہ پیش فرمایا جو علم و فہم و فطرت کے لئے دہانت ہی سکے۔ ان کے سامنے جو طبقہ ہے اس کی زبان اور معاشرے میں اس سے قرآن کریم کے مفہوم کی صحیح ماصل کے۔ مولانا نے قرآن پاک کی ترجمانی کی ہے اور بزرگانِ مصلف کے نظریہ جم سے جہاد نہیں کیا ہے اور نہ کسی کی ہے۔

داعی الی اللہ مولانا عبدالکرمیم ہارنیکہ کی تفسیری ترجمہ کو دیکھتے ہیں تو مجھے نظر آتا ہے کہ انھوں نے علامہ مصلف کی مکمل اتباع کی ہے۔ وقت اور ماحول اور محالین کی ذہنیت اور ان کی بولی کو سامنے

لوگوں کو تفسیری ترجمہ مرتب فرمایا ہے۔

یوں انسان محسوس نہیں ہے غلط فہمیاں کو مبتلا ہے مگر وہ دورانت کوئی بات قرآن کی طرف منسوب نہیں کی ہے۔ اور اپنے مخاطب عام کی ذہنیت کو ایسی طرح بھوکہ قرآن کریم کے مفہوم کو ڈھالنے کی نایاب کوشش کی ہے۔

ترجمہ دہلی مشستہ اور زبان و بیان کے لحاظ سے اس درجہ سلیس ہے کہ اگر کوئی عربی ترجمہ پڑھتا جائے تو اس کو قرآنی پاک کی آیات کا مفہوم معلوم ہو جائے گا۔ میں نے اس کو بابا جیسے اور مستفاد اہل کاترجمہ دوسرے ترجموں سے مقابلہ کر کے دیکھا تو مجھے کوئی قابل اعتراض بات نظر نہیں آئی بلکہ انھوں نے اس کی سلاست اور جملوں کی ایسی رعایت رکھی کہ قرآنی مفہوم میں کوئی غلطی نہ پڑے۔

ان کے ترجمے سے انشاء اللہ اُمت کے بڑے گروہ کو فائدہ پہنچے گا اور خود مولانا مہدائیکرم پادریجہ کو بھی آخرت کے لئے مقدس زادہ فراہم ہو گئی ہے۔
اور امید ہے کہ وہ بزرگوں کے ہم زبان ہو کر کتبہ سکیں گے۔

روز قیامت ہر کسے باغوش دلدار
میں نیز ماضی شوم تفسیر قرآنِ ربیع
میدانِ شورش میں ہر کوئی اپنے ساتھ اندامِ اہل نے لکھے ہے
میں بھی اپنے ساتھ قرآن کی تفسیر کے کام میں
انشاء تعالیٰ ان کی آرزوؤں کے مطابق انھیں فضائل سے نواہے اور تفسیری ترجمہ کو قبولِ عام ملے۔

عبد اللہ عباس ندوی
مکتبہ مکرور

شعب ۴۲ رمضان المبارک ۱۳۵۴ھ

۴۔ حضرت مولانا صوفی ظہیر احمد قاسمی مدظلہ العالی

مکتبہ جہانگیر پورہ جتنا کتب بے بی بی مش

اپنے پرتلوں میں آغازِ کلام میں اس طرح رقم طراز ہیں کہ

بارگاہِ لہریں میں ہم سہرۂ فکر ادا کرتے ہیں کہ توفیقِ الٰہی حضرت علامہ مولانا عبد الکرمیم ہارنیکہ صاحب اس ترجمہ قرآن کے اس طرح سے نہایت کامیابی کے ساتھ لکھ گئے۔ بہت اسلامیہ خصوصیات اور دلوں کی طرف سے حضرت علامہ خراجِ تحسین کے مستحق ہیں۔ انشاء تعالیٰ موصوف کو منانے والی سے نواہے۔

علامہ موصوف نے الفاظ کی معنویت اور طالب کی عظمت کو نہایت آسان اور عام فہم

زبان میں اس طرح بیان کیا ہے کہ کسی بھی مقام پر بڑھتی اچھا نہیں ہوتا۔ بلکہ بعض آیات کی تہنائی میں لطافت، بیان کی گہرائی اور گیرائی اس انداز کی ہے کہ اس مقام پر علامہ موصوف مغرور اور متحیر نظر آتے ہیں۔

ملاحظہ فرمائیے اور فیصلہ کیجئے کہ کلمات قرآن کے مفہوم و معانی کو پارہ یک بینی اور سادگی کے ساتھ بیان کرنے میں خوبصورت الفاظ کا اور عمل استعمال کرنے کی وجہ سے قرآن کی تہنائی حقوق بھری ہوئی ہے۔

وَمَا كَانَ عِظَامُكُمْ تَحْتَ يَدَيْكُمْ فَكَفَّظُوا ۖ وَمَا يَكُونُ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ (۱۰۰۔ سورۃ بنی اسرائیل آیت ۸۱ تا پارہ ۱۵)

سیدھا سادہ و عقل تر ہے کہ ”تمہارے سب کی ہڈیاں کس کے لئے بند نہیں“۔ وہیں اگر مگر حضرت نے کیا ہے، لیکن پارہ یک ما سب تر ہے اور تہنائی کی دو عالم کا الفاظ کے بحر میں اس طرح سمولگی کا شش کرتے ہوئے کہ ”آپ کے سب کی ہڈیاں غفلت پر کوئی دیکھ نہیں لگا سکتا“ قرآن پاک کا قدر بیان اور حکم الحاکمین کی قوت فیصلہ اور پڑھنے والے حضرات کے ذہن کے قریب کس قدر خوبصورتی سے کر دیا ہے۔

سَبَّحْتَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيْمُ (۱۱۲۔ سورۃ یوسف آیت ۱۵ تا پارہ ۱۵)

اس آیت کی تہنائی پر غور فرمائیں۔ ”تم کیجئے جو کیا ہو“ تمہارے جہاں کیا ہے، تمہارا رب خوب خوب جانتا ہے۔

وَلَقَدْ هَمَّتْ يٰۤاٰدُ وَهِيَ رِيحٌ ۚ وَآفَ وَآفَ يٰۤاٰدُ فَانصَبْ ۚ وَآفَ يٰۤاٰدُ فَانصَبْ ۚ وَآفَ يٰۤاٰدُ فَانصَبْ ۚ (۱۱۲۔ سورۃ یوسف آیت ۱۵ تا پارہ ۱۵)

”اس صورت نے یوسف کے ساتھ کدو ارادہ کر لیا تھا اور یوسف نے اگر اپنے رب کی دلیل اور حجت کو نہ دیکھا ہو، تاہم کاش ارادہ ہو جاتا“

موصوف نے قرآنی مفہوم اور صحت انبیاء و انبیا کی باتوں کو کس قدر عمدہ انداز میں بیان کیا ہے۔ علامہ موصوف کے تمام تر قرآن میں یہی اوصاف و اثر و سائیں ہیں۔ اس کے باوجود اسلاف کی روکش سے کہیں بھی انحراف نہیں کیا۔ افراط و تفریط سے دامن بچاتے ہوئے ہر قدم پر مقصد قرآن نبوی کی سہولت پیش نظر ہے۔

حضرت مولانا عبد الکریم پانی پتی صاحب نے ترہیز قرآن کو مفید سے مفید تر۔ آسان اور عام فہم بنانے کے لئے اپنی اس کاوش میں مکمل طور پر غلوں سے احتیاط رکھ کر کہنے والے ملک کے مقتدر اور محترم علماء کرام کو نظر ثانی کی دعوت دی۔ جس میں حضرت مولانا مفتی ظفر الدین صاحب مفتی دارالعلوم دیوبند مفتی قرآن حضرت مولانا اخلاق حسین قاسمی ”ادارہ رحمت عالم شیخ جامد لال کتواں دہلی“ حضرت مولانا حافظ ہارون رشید صاحب مدظلہ العالی استاد دارالعلوم

مدونۃ اعلیٰ رکھتے، حضرت مولانا سید محمد و اضحیٰ رشید صاحب دہلوی استاد فقیر
مدونۃ اعلیٰ رکھتے۔ اور حضرت مولانا ابوالکھیر صاحب امیر شریعت کربلاک و آخرم دارالعلوم
سبیل الرشاد بلکھور کے ساتھ ساتھ اس بے پایاں کی بے عظم ترین ذمہ داری سپرد فرمائی۔

۳۳ مارچ ۱۳۳۷ھ مطابق ۲۵ دسمبر ۱۳۳۷ھ

۳۔ عالم ربانی حضرت مولانا مفتی ظفر الدین صاحب مفتاحی

مفتی دارالعلوم دیوبند

اپنے مبارک پیش نامے میں متعدد عملی مسائل کا تحریر فرماتے ہیں کہ
آخر میں مولانا عبدالحکیم پارکچہ صاحب انجمن نے ترجمہ قرآن کیا۔ جس کو قرآن پاک سے
خاص مناسبت ہے اور جس کا ضمن ہی قرآن پاک کی تعلیم و ترویج اور اس کی اشاعت ہے۔ اور
مسلمانوں کو قرآن پاک اور اس کے معنی و مطلب سے قریب کرنا ہے جس کی وجہ سے حضرت شاہ ولی اللہ
رحمۃ اللہ علیہ نے اپنے مقدمہ ”نسخ الرحمن“ میں فرمایا تھا کہ ”ہو جاتی ہے کہ قرآن پاک کا ترجمہ ضرور
پڑھایا جائے“ مولانا عبدالحکیم پارکچہ صاحب نے اس اخیر زاد میں مام فہم ترجمہ ترجمانی کی
ضرورت شدت سے محسوس کی تاکہ ہر معمولی پڑھ لکھا اور جدید تعلیم یافتہ آسانی کے ساتھ قرآن کے مفہوم
کو اس کے ترجمہ سے سمجھ سکے۔ اور اللہ کے کلام سے اسے اپنی مناسبت پیدا ہو جائے انھوں نے لیکن
تمام ترجموں کو یکساں کر دیا یا اساتذہ کرام کا ترجمہ نہ خود لکھ کر ساتھ لکھنا شروع کیا اور کئی سالوں
قرآن کا ترجمہ مکمل ہو گیا۔

کوئی شریخیں کہ مولانا پارکچہ صاحب کا ترجمہ قرآن کلمات آہستہ ترجموں کو سامنے رکھ کر کیا
گیا ہے۔ اس نے ترجمانی میں کوئی جھول نہیں ہے۔ زبان صاف تھری سلیس اور ابلور ہے۔ قرآن کا
مفہوم گہرا اور بے غور ہے ترجمہ سے یہاں ہے

● اور کوئی شریخیں کہ موصوف کے ترجمہ میں قرآن پاک کے مفہوم کی ترجمانی بیت سلیس اور دلکش قرار
میں آگئی ہے۔ (اقتباس از حیات نامہ مولانا مفتی ظفر الدین)

● میری دعا ہے کہ قرآن کا ترجمہ طبعاً ہو کر سامنے آجائے۔ یہ سب عالمین کی عزائم کے نہایت
بے کراپ سے اس نے عظیم خدمت لی۔ اشارۃً قرآن پاک پر آپ کی کثرت گہری اور روشن نگاہ ہے اس
خدمت گاہی کا جس قدر شکرت ادا کیا جائے کم ہے۔ (اقتباس از حیات نامہ مولانا مفتی ظفر الدین)

● اللہ تعالیٰ کا نام لے کر اس قدر کہ چھپ لوں۔ فضا اللہ قبولی فاضل مام فہم لکھ کر آپ کے ۲۷
عظیم کاموں کا۔ اللہ تعالیٰ آپ کی یہ گراں قدر خدمت قبول فرماتے اور آپ کے حق میں صدقہ جاریہ
بنائے۔ (اقتباس از حیات نامہ مولانا مفتی ظفر الدین)

۵۔ حضرت مولانا مظاہرِ رُشدیہ صاحب مدظلہ اہم لے

حدیث و تفسیر و ریاض و بیورو سائنس۔ ناظر المجمع المتوسط دارالعلوم ندوۃ العلماء، لکھنؤ

اپنی مفید آرا، اگر کسی میں ارشاد فرماتے ہیں کہ

اس میں شک نہیں کہ محرم پارہ یکھ صاحب اپنے قصد میں بہت مدت تک کامیاب رہے۔ موصوف نے عام کو زیادہ سے زیادہ فائدہ پہنچانے کی غرض سے پہل سے پہل حفاظت لانے کا فیصلہ انجام کیا۔ لکھنؤ امید ہے کہ مولانا کا یہ ترجمہ جس طرح دینداروں میں مقبول ہے، اسی طرح ان کی قبول ہو گا۔ وہ جو بے شک

۶۔ عالم دہلی و صاحبِ حکم حضرت مولانا محمد رفیع حسینی صاحب ندوی

استاذ التفسیر و مہتمم دارالعلوم ندوۃ العلماء، لکھنؤ

اپنے گرامر تحفہ حسینی کلمات میں ارشاد فرماتے ہیں کہ

محرم مولانا عبداللہ الکرمیم پارہ یکھ صاحب علم کی خدمت سے زیادہ دھرم و احسان کی فکر کرتے ہیں۔ اور اس پہلو کو انہوں نے ترجمہ قرآن مجید کی خدمت میں زیادہ ملحوظ رکھا ہے۔ یہ قیمتی بات ہے۔ اور اس کے لئے محرم مولانا عبداللہ الکرمیم پارہ یکھ صاحب مبارک ہمارا اور تقدردانی کے پاس سے ہوسکتا ہے۔ میں اپنی خوش اور بڑا تقدردانی پیش کرتا ہوں۔ اور قرآن مجید کی خدمت اور اس کے مطالب کی اشاعت کو ان کی عظیم دینی خدمت سمجھتا ہوں۔ محرم پارہ یکھ صاحب نے گوشمالی کی ہے کہ مستند علماء نے اسے جو ترجمہ کرتے ہیں، وہ ان کے دائرہ سے رہتے ہوئے ترجمہ کریں۔ اور انہیں اذیت پہنچا کر رہیں جس سے بات کا بھرتا آسان ہو۔

۷۔ فقیرِ عصر حضرت مولانا قاضی محمد ابراہیم صاحب

چیف قاضی مرکزی امارت شریعہ، بھارو ڈھاکہ، پھولاری شریف، پٹنہ

اپنے مؤثر کتاب و پیش ہوا ارشادات میں تحریر فرماتے ہیں کہ

مولانا عبداللہ الکرمیم پارہ یکھ صاحب نے قرآن کریم کی یکساں تشریح کے ذریعہ لوگوں کے دلوں سے شک و شبہات کے کاٹنے نکالے ہیں۔

مولانا موصوف کا ترجمہ قرآن، نظامِ اہم کی ایسی تشریح ہے جو ہر عام آدمی کی نگاہ میں آجاتی ہے۔

(عمر فاروق، صفحہ ۱۷۷)

۱۱۔ باوقار عالم وزیر مولانا سید مصطفیٰ رفائی جیلانی ندوی
مستقلاً وہ نشین عدنان واد اقلدیہ واقعہ منگلور کے
ارشادات عالیہ کے چند اقتباسات

(حضرت مولانا عبد الکریم پارسیکھ صاحب کے ترجمہ میں افکار و مسائلِ دینی
پسندی کا شائبہ نہیں ہوگا کہ گالی و قدید اور ملک صالحین کے تراجم سے مستفاد ہے۔ ملک کے کلام اور
باہریت ظاہر کام اور اہل نظر شاہ نے اس کا تصویر فرمایا ہے۔

اسلوب اور انداز تحریر ایسا شائستہ اور آسان تر اور سہل ہے کہ تعلیم یافتہ و کم تعلیم یافتہ دونوں
طبقات ترجمہ سے مستفید ہو سکتے ہیں۔ تو جس کی تعلیمی روش اتنی معلومات افزا ہیں کہ وہ خود ایک معلومات
خزانہ ہیں۔

(یکم ستمبر ۱۹۹۳ء)

۱۲۔ مشہور عالم ربانی مفتی احمد علی سعید صاحب دیوبند کے

قیامتی و اہم مقدمے کی تلخیص کے چند الفاظ ملاحظہ ہوں

میں نے آپ کے پیکیج پر غور کیا اور غور کیا کہ آپ نے تعلیم پر اتنے نہیں کی اس قدر
بڑھ کر میں نے تو یہ کہ کہا کہ آپ نے زبان کو کھار دیا اور ترجمہ کو عام فہم بنا دیا۔

۱۳۔ زاہد و متقی حضرت مولانا قادری محمد قاسم صاحب

خطیب و امام جامع مسجد پریمیت مدائن کا دلنشین و مؤثر و قابلِ تعلق خلاصہ

بیروں کی طرف سے آپ نے تم قرآن کو آسان اور عام کر دیا یہ دنیا نے اس بات پر
آغوش کھلا تھا کہ آسان تر قرآن کا نسخہ ہو کہ جس میں ہر فرد کو آسانی ہے اس میں تم کا نام
پر ہے آپ کی خدمت میں مبارک بارشیں کرتا ہوں۔

نوٹ : اس کے علاوہ اور بھی متعدد علماء کرام اور اعلیٰ سطح کے مفتیان شرعیہ میں کی آراء معتدات
تجربہ اور فکری المودٹوں پر مبنی ہو چکے ہیں۔ لیکن قرآن مجید کی اس سطح کے ساتھ ان کو سب کو شائع کیا
گیا تو مزید کئی صفحات کا اضافہ کرنا پڑا۔ اس لئے بزرگانہ دین نے شہرہ ویا کیا کہ کچھ کی شکل میں تمام
علماء ربانی کے تجربے آمارہ فکری کی بطور ہلکے سے شائع کر کے شائع کے ہائیں۔ اس کے مقبول ہونے
کے حکم پر عمل کرتے ہوئے "تشریح القرآن پر علماء اور توفیق تحقیق نظر" نامی ایک گیسٹ
ہلکے سے شائع کر دی گئی ہے۔

جنہیں مزید تفصیلات مطلوب ہوں وہ "تشریح القرآن پر علماء ربانی کی تحقیق نظر" نامی
کتاب کو ملاحظہ فرمائیں۔

ایک مختصہ اویل | تشریح القرآن کی اس تصحیح پر المودٹ علماء کرام نے اپنا نام و وقت
صرف کیا ہے اور بعض مقدسوں کے ساتھ اپنی فکر و شعوریں سے بھی فوٹا
ہے جن کی تفصیلات صفحات میں ہیں۔ اس آپ نے کچھ ہیں۔ ان علماء کرام کے کلمات و شعوریں نگین
کے ہندوئیت کے مٹے گزرتے ہی تقریباً ۲۰۱۱ء افزائے نہایت نمودار ہما سے صرف عرفیہ
کرمیج کی ہے پھر کی ہم سے پڑھی۔ ہمارے کتب میں گہری نظر ڈال گئی ہو خطا کا مکان دیتا ہے۔ ہندوئیت
سے ماہرہ انگلہ زخم سے کہ اگر خطا کرے کوئی نذر، نذر، نذر، نذر یا کوئی نقطہ نگاہ سے چھوٹ گیا ہو یہ بات
کے وقت میرے کے کس کی پکڑ میں تاکہ ہوتو ہیں اللہ اعلم۔ فوراً انشاء اس کی تصحیح کر جانے
گی اس کے لئے اظہارِ ان آپ کو ہر لئے غیر عطا کرتے۔

غلام السلام : ناصر خان

میدل جینگ ڈاٹریکٹر

فرینڈس انٹرنیٹ پبلیکیشنز
www.toobaa-elibrary.blogspot.com
www.toobaa-elibrary.blogspot.com

الان فوجہ ترمیم الکریم

Abdul Karim Parekh

210, Brighton Road, Calcutta 70
CALCUTTA - 700 001

Phone: 2514, 2522, 2574
2575, 2584

PAGE NO-271-272 No. 12281, 12282

Date _____

Author _____

بسم اللہ الرحمن الرحیم

محکم دلائل سے مزین و متنوع و منفرد موضوعات پر مشتمل مفت آن لائن مکتبہ

مکتبہ دارالکریم

ابن کثیر رحمہ اللہ نے تفسیر قرآن مجید کے ساتھ ہی تمام اہل توحید کے لئے
تفسیر قرآن مجید کی ایک جامع و مفید کتاب لکھی ہے جس میں قرآن مجید کے ہر
آیت پر تفصیل سے تفسیر دی گئی ہے اور ہر آیت کے ساتھ ہی اس کی تفسیر دی گئی ہے
اور ہر آیت کے ساتھ ہی اس کی تفسیر دی گئی ہے۔

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ابن کثیر رحمہ اللہ نے تفسیر قرآن مجید کے ساتھ ہی تمام اہل توحید کے لئے
تفسیر قرآن مجید کی ایک جامع و مفید کتاب لکھی ہے جس میں قرآن مجید کے ہر
آیت پر تفصیل سے تفسیر دی گئی ہے اور ہر آیت کے ساتھ ہی اس کی تفسیر دی گئی ہے
اور ہر آیت کے ساتھ ہی اس کی تفسیر دی گئی ہے۔

مکتبہ دارالکریم

12281, 12282

۱۲ رجب المرجب ۱۴۱۵ھ

۱۳۰۲/۱۲/۲۱
روزنامه

این کتاب در کتابخانه عمومی شهر تهران واقع در خیابان ولیعصر
در سال ۱۳۰۲/۱۲/۲۱ به شماره ثبت ۱۳۰۲/۱۲/۲۱
ثبت گردیده و به کتابخانه عمومی شهر تهران
تعلق دارد. این کتاب در کتابخانه عمومی شهر تهران
واقع در خیابان ولیعصر در سال ۱۳۰۲/۱۲/۲۱
ثبت گردیده و به کتابخانه عمومی شهر تهران
تعلق دارد.

این کتاب در کتابخانه عمومی شهر تهران واقع در خیابان ولیعصر
در سال ۱۳۰۲/۱۲/۲۱ به شماره ثبت ۱۳۰۲/۱۲/۲۱
ثبت گردیده و به کتابخانه عمومی شهر تهران
تعلق دارد. این کتاب در کتابخانه عمومی شهر تهران
واقع در خیابان ولیعصر در سال ۱۳۰۲/۱۲/۲۱
ثبت گردیده و به کتابخانه عمومی شهر تهران
تعلق دارد.

این کتاب در کتابخانه عمومی شهر تهران واقع در خیابان ولیعصر
در سال ۱۳۰۲/۱۲/۲۱ به شماره ثبت ۱۳۰۲/۱۲/۲۱
ثبت گردیده و به کتابخانه عمومی شهر تهران
تعلق دارد. این کتاب در کتابخانه عمومی شهر تهران
واقع در خیابان ولیعصر در سال ۱۳۰۲/۱۲/۲۱
ثبت گردیده و به کتابخانه عمومی شهر تهران
تعلق دارد.

تَشْرِیْحُ الْقُرْآنِ

پیج پارہ

پارہ نمبر ۱ تا پارہ نمبر ۵

Para 1 To Para 5

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID

With Original Arabic Text

By: Maulana Abdul Karim Parekh Saheb

NAGPUR-8 (M.S.) INDIA

اردو، انگریزی اور ہندی भाषा में प्रसिद्ध कुरआन का अनुवाद मूल अरबी کے ساتھ

مولانا अब्दुल करیم پारेख साहब

नागपूर-८

اُردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل متن کے ساتھ

اَنْشُرُ: مُفسِّرُ قُرْآنِ حُسْرَتِ مَوْلَانَا اَبِیْ کَرِیْمِ پَارِکھِ سَاہِبِ

نَآگپُور-۸

مقدمہ تشریح القرآن

جس میں قرآن اور صاحب قرآن
حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم، روح الامین
حضرت جبریلؑ اور کتابت قرآن مجید
مصنف عثمانی، میلاد النبی صلی اللہ علیہ وسلم
اور آسمانی کتابوں کے نزول کا مفصل
بیان ہے۔

مفسر قرآن حضرت مولانا عبد الکرم صاحب ناگپور

URDU TRANSLATION OF HOLY QURAN
By: MAULANA ABDUL KARIM PAREKH SAHEB
NAGPUR - 8 (M.S.) INDIA

إِظْهَارُ تَشَكُّكِهِ

سب سے پہلے تو مراد خاں نے افسر خاں کو شکوکہ کھائیں کہ جس نے محفل اپنی منشا سے بے پایاں اور مستعد کیا تھا۔

از سبب این تغییرات، در صورتی که در یک سیستم، تغییرات در یک پارامتر، در یک پارامتر دیگر، تغییراتی را ایجاد کند، این تغییرات را می‌توان به صورت زیر نشان داد:

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

[illegible][illegible][illegible]

المعروف بالعلماء

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

Paradise Book Depot (P) Ltd.

452 Martin Munksgaard, Journal Manager, Portland

© 2000 Blackwell Science Ltd *Journal of Internal Medicine* 247: 161–168

قرآن اور صاحب قرآن

فقران معین کا نام ہے۔ اللہ رب العزت کی بے شمار صفات میں سے ایک صفت یہ بھی ہے کہ ان کا کلام بے قیاس ہے۔ اس کے فقران ہمیشہ سچے اور صادق رہے۔ پہلے سے شروع ہو کر ان کے مطابق صاحبِ حق پر حق تعالیٰ کی شانِ بزرگوار پر ہاں ہے۔ ان کے فقران میں ان کے انمول عطا کما ہوا حق تعالیٰ اور غنی شریف و عظیم و احسانِ تعالیٰ نے پس اس کام کو جو حق تعالیٰ نے جو جو کلام اور اور ان کا کلام ہے ان کا انمول اور خزانہ کی شکل میں جو ان کی ہدایت و رہبری کے لیے مثالِ قرآنِ اس کے پہلے کی اللہ رب العزت کے سرور و بزرگی میں پیشِ خیر و ان کو جب جب مبعوث فرمایا تو ان میں سے اولاً اور عظیم و سولوں پر اپنا کام ہائی فرمایا جس میں اولاً اور ائمہ، قورات، اولاد اور اہل بیت پر ان کی آسانی و ہدایت تھی جس میں لیکن نہایت کی گزشتہ جب اہل کتاب انہوں نے اپنا اثرنا یا اصول و کیا حق تعالیٰ کی کلامی سہولت یا کلامی پر کا کہہ گا کہ ان میں نہایت حق و عروہوں نے اللہ کی کتابوں میں قیاس کرنا ہی جس کے سبب میں تمام کی غافرت و است کما حقہ میں ہدیٰ کی شکل میں گواہی و دے کے اعتبار سے باقی رہیں اس کے کی کئی پہلوئے گئے اور ہر فریق ایک ایک نام سے مشہور ہوا اور انسانیت نے شمار نہیں فرمائی ہیں۔ ہٹ گئی اور حق تعالیٰ کے طریق پر اوراقِ قلم و قلم و ان کے اثرات اور اعمال و خدائے انہوں کی خلقت و انی ترتیب سے شروع ہو گیا اور حرکت و بدعت و تفسیر کے شخصی نے اہل کتاب انہوں میں کچھ خدائے حق کی کلامی حق تعالیٰ نے خدائے نام میں اس پر جو کہ ان کو ان کے کلاموں سے اور اس پر ہو گیا۔

[illegible]

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُم بَنِينَ وَأُوتُواهُمْ فِي أَفْئِدِهِمْ أَيْدِيَ الَّذِينَ كَانُوا لَهُمْ إِنْشَاءً وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ (١٢٩)

- اسے بڑا سب سے عجیب ترین ایکسپریم بنانے والا جو ان کی پیش کا ہونہ تھا کہ ستاروں کے سپریم تری ایگات اور
کھلنے والے کتاب اور دماغ کی باتیں وہاں کو براؤن اختر کر کے، اصل پر دست حرکت دلاؤ فری ہے۔

بس ٹیکہ سے جو حقیر تھوڑی سی مالیت ملتی ہے وہ لوگوں کو بڑا قیمتی سمجھا گیا۔ حقیر دنیا کے لوگوں کی چاہت کی قدرت داری
سختی اور سحر سے ملتی ہے وہ دلی نال کی اور کس آہ کی تصویر بنی آپ ملتی ہے وہ لوگوں کو ایک اسباق کی ہدایت اور عطا فرمائی گیا
ازاد و مقرر کے سلسلے کی تعمیل کے لیے یہ تمام انجمنیں ملتی ہیں وہ لوگوں کی ذات خود سے بہت کچھ کر کے سخت کار و باز و سدا

وقی الی ہے آپ صلی اللہ علیہ وسلم کو یہی جگہ پہنچا کر ان کو نبوت قرآن میں کس جگہ پر ہے گی صحتی قبول منی اللہ علیہ وسلم کو پہنچا دی
زیر میں ثابت ہو کر صلی اللہ علیہ وسلم کے خلاف کسی جگہ پر توجہ سے دی گئی کہ ان کو کہتے
ہاتے تھے۔ ۱۲ سوال ایک دینی کا مسئلہ ہے ہر ماہ اور قرآن ایک مکمل ہو گا۔ صلی اللہ علیہ وسلم نے دعائے اللہ سے پیش کر لی علیہ السلام
سید المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم سے قرآن پڑھ کر غنیمت کیا کرتے تھے۔ آپ صلی اللہ علیہ وسلم کی یہ بات ایک کے آخری سال میں حضور نبی
وہی نے دعوت پر آپ صلی اللہ علیہ وسلم سے قرآن شروع کیا۔ اسی زمانہ میں حضرت زید بن ثابتؓ نے نبی و قرآن جفا کے تمام اہل حق میں صلی اللہ
علیہ وسلم کو گستاخانہ جواب دیا کہ ان کی دعا مست نہیں رہت ہے۔ دوسرے حضرات نے بھی یہی دعا قرآن حفظ کر لیا تھا۔

[illegible]

یہ نئے صورت حال میں امریکی نئے فیڈل صورت حال پر غور کرنے والا نکتہ ہے۔

مصنف عثمانی اس وقت کی اسلامی دنیا کے سب مشہور علماء و مجاہدوں و خزانوں کا مجموعہ تھا جن کی طرف سے ان حضرات کے مطابق قرآن پڑھتے اور پڑھاتے رہے۔ یہ مسند قرآن کہلائی کہ ایک ایک نبی و ساری طرفوں سے حضرت کے سامنے پیش کرتے رہے۔ یہی قرآن کے حافظ حضرت سب کے سب ہیں ان کا نام اسامہ و عثمان بن عفان ہے۔ سوائے سب اسلامی لوگوں میں پہلے ہوئے تھے اور حضرت عثمان فرمائی تیار کرانی برقی اکتوں کے مطابق پہلی اور دوسری بار کو قرآن پڑھتے رہے۔ اس زمانہ کے حافظ قرآن حضرات جو ہر بکثرت تلاوت کرنے کے علاوہ یہ حضرات شریف کی تلاوت اور پڑھائی قرآن کرتے تھے۔ اس طرح قرآن کا وہ چارہ دستہ تھیں جو کھلیت اقل حضرت صدیق اکبر رضی اللہ عنہ کے زمانہ میں کتبہ دی حضرت رضی اللہ عنہ نے لکھا اور دوسری کتبیں انہیں سوم حضرت عثمان رضی اللہ عنہ نے اپنی خلافت کے زمانہ میں حضرت ابو بکر صاحب رسول سے لکھوائی تھیں ایک نسل سے دوسری نسل کو بھی لوہے سے پتے کا اور سادہ و شادمانہ کو اور دوسرا اور اور شادمانہ کو شادمانہ کی اصل حالتوں میں پہنچا رہا۔ دوسری کی تلاوت کے علاوہ ہر سال رمضان کی تلاوت میں شہر شہر اور گاؤں گاؤں قرآن کے حافظ قرآن تھے اور ساتھ چلے آئے جو آج ساری دنیا کے مسلمانوں کی اس میں کمال کتبیں لکھی ہیں اور جو پورے اور انھوں کو حفاظ کے سچے تھے قرآن کی تلاوت ہے۔

[illegible]

بِأَنفُسِهِمْ مَتْرُكِينَ ۚ أَلَمْ تَكُنْ أَتَىٰكَ الْخَفِيُّونَ

اپنے ملک میں نصیحت و مہر کو ہم نے کارل ڈی ریما سے اور قیام میں اس کی حفاظت کریں گے۔

[illegible]

مِلَادُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

کَ عَا كِ خَلِيلٍ اَوْ بِشَارَتِ عِيسٰی عَلَیْہِ السَّلَامُ كَاظْہُور۔

وَالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ رِيسَةَ الْعُلَمَاءِ ۚ قَالَ لَهُمُ الرُّسُلُ ۖ قُلُوا لِقَائِهِمْ وَنَبِّئُوهُمْ بِمَا هُمْ قَائِلُونَ

المُتَلَوِّينَ ○ بِرِئَاسَةِ عَمْرِو بْنِ عَبْسٍ ○ (٢٧- الشعر، ١٤٧-١٤٨: ١٩٥-١٩٦)

ہاں یہ قرآن رب العالمین کی طرف سے نازل فرمایا گیا، اور ان میں تمام کافروں نے کراہت اٹھائی، اسے نبی
آپ کے ہاتھ میں قرآن کا نزول فرمایا گیا ہے تاکہ آپ ہر ایک سے یہ کہیں کہ ان کو نبی و انبیاء میں قرآن کو
مافیانہ نہ کہنے والی طرف سے نہایت نازل فرمایا گیا ہے۔

قرآن مجید کا نزول یعنی آسمان سے زمین کی طرف اترا، جس طرح ہر کتاب کا نزول کے کریموں میں انصاف و رحمت
و حق اور ضرورت میں انصاف و حق کے قیام کی طرف توجہ ہو کر ہے جسے قرآن انصاف و حق کے حکم سے نازل کیا گیا ہے تاکہ
دلائل و حجتوں کا سامنا ہو کر آپ علیہ السلام کی طرف سے ان کے اس طرح سے توجہ سے یہ دلائل و حجتوں کے ان کے لئے
کے توجہ سے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
فرشتے ان کے آسمان سے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
پہنچانے والوں کا توجہ ہے کہ ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے

ماں قرآن مجید علیہ السلام کی بات ہے کہ یہ ایسے ہیں ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
نزل کیا گیا تھا قرآن مجید صریح و سلیقہ و آسان کی وجہ سے کہ اس کی وجہ سے یہ حالت پیدا ہوئی اور اس کی وجہ سے یہ حالت پیدا ہوئی
یہ ساری باتیں کہ ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے

اَلْقُرْآنُ يَهْدِي لِرَبِّكَ الْغَيْثَ غُلَّتْ اَلْغُلُوبُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ ۝ فَخَلَقَ الْاَنۡفُسَ كَاتِبُوْنَ عَلٰى ۝ وَ اَلْقُرْآنُ يَهْدِي لِرَبِّكَ الْغَيْثَ غُلَّتْ اَلْغُلُوبُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ ۝ فَخَلَقَ الْاَنۡفُسَ كَاتِبُوْنَ عَلٰى ۝ وَ اَلْقُرْآنُ يَهْدِي لِرَبِّكَ الْغَيْثَ غُلَّتْ اَلْغُلُوبُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ ۝ فَخَلَقَ الْاَنۡفُسَ كَاتِبُوْنَ عَلٰى ۝

ہاں یہ کہہ دے کہ یہ سب کو یہ کیا، انہی کو ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
سب سے زیادہ کہہ دے کہ یہ سب نے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے

ایک فوجی رات | فوجی رات میں جب آپ علیہ السلام نے نماز کی تھی تو ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
کوئی اور فوجی رات میں جب آپ علیہ السلام نے نماز کی تھی تو ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے
عمر و عمر کی زندگی کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے ان کے لئے

کی عزت اور احترام کا ہر معاملہ لا یشرف فخری فی ۱۰۰ اللہم یخلفہ النکاح والخصیۃ فی ملکیتک ولا
 تریث هذا البیت فی الخلق لیسلمہم ومن یخرج الذکر منہم من خروف ۱۰۰۱۰ فیض ایت (۳۵)
 ترجمہ: وہ قریش کو حقیر بنانے والے انت کا سہارا بنائے گا اور ان کی کے طوطی بڑی ہولناکیوں سے ان کو اس
 گھر کے ایک کی عمارت کرنی چاہئے جس نے ان کو ہر گھر میں کھلا دیا ان کو خوف سے پکارا اس دیا؟

عرب میں قریش نامی قبیلہ بہت مشہور تھا، چار ہزار سال قبل مسیح میں وہ عرب میں ایک نامور قبیلہ کی طرح
 تھا ان کے گھر کا ہونا اور غاروں میں رہنے کے سبب اس قبیلے کے ایک ایک آدمی کی عزت کی حالت بھی بیان کرتے تھے ان کا
 عہد ان کو ان کے پوتے بنائے تھے ان کے خاندان کی طرف سے اور ان کی طرف سے ان کو بہت چاہتے تھے ان کو بہت چاہتے
 تھے ان کے انت سے ان کا استقبال کرتے۔ ان کی جگہ سے ان کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی
 چاروں طرف سے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی
 عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی

سچی مذہبیت

و یبذل قریش منہم الذکر الذی کا عہد چار سال قبل مسیح میں ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی
 ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی
 ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی
 ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی

زینت ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی
 ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی
 ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی
 ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی

جگہ سے ہونے والی کتاب کی صلاح

آپ صلی اللہ علیہ وسلم کو کوئی زندگی کی عزت کے لئے والے سے
 ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی
 ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی
 ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی عزت کرتے تھے ان کے سبب قریش کی

اے شیخو! کیا تم نے اس کتاب کو پڑھا ہے؟ یہ کتاب ہے جس کی طرف سے اللہ تعالیٰ نے تم کو آزمایا ہے۔ کیا تم نے اس کتاب کو پڑھا ہے؟ یہ کتاب ہے جس کی طرف سے اللہ تعالیٰ نے تم کو آزمایا ہے۔ کیا تم نے اس کتاب کو پڑھا ہے؟ یہ کتاب ہے جس کی طرف سے اللہ تعالیٰ نے تم کو آزمایا ہے۔

[illegible]

۱) جیسے جانور، لوگ، کھجور، گائے، خنوں کے کباکراں تو میں نے کسی چیز سے مراد کو جانتا ہے۔
 ۲) کچھ مثال ہے ان باتوں پر جو عربوں نے بتائی ہیں جو یہ معلوم ہیں کہ انسانی کاباک جتنا بار حضرت حج علیہ السلام کو چاہا، حضرت
 سیدہ امویہ نے قرآن شریف میں ان کو اور انکے خدایاں کی طرف سے کہہ کر ان کی گواہی کو بتا دیا ہے۔

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ إِلَهَنَا لَكُلٌّ شَيْءٌ هُوَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْنَا وَلَمْ يُخْفِئُوا عَنَّا
يَقُولُونَ لَيْسَ لَكُم بِهِ قُوَّةٌ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُفْتَنُ الْبَشَرُ كُلٌّ شَيْءٌ هُوَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْنَا وَلَمْ يُخْفِئُوا عَنَّا

و چنانہ وہ لوگ اکثر ہونگے جنہوں نے یہ کہا کہ انہی تئیں یہ ایک ہے وہاں حقیقت یہ ہے کہ ایک واحد معبود کے ساتھ کوئی
شک کے باقی نہیں ہے، وہ لوگ ہیں جن کو اس کا تئیں پھر تئیں کے اہل میں سے ہیں کہ ان کے ساتھ نہ کیے جاتے ہیں
کو وہ لوگ خدا کی عیب لگاتے ہیں۔

آتش پرستی و ستارہ پرستی | اُس وقت کس لوگوں کا بھی ایک جلتا تھا جو آتش پرست تھے۔ ان کے سر پر کھانکڑیاں لٹکاتی تھیں۔ انھیں آتش کا ایک جلتا جو ستارہ پرستوں کی طرح تھا ان پرستوں سے بہت سے لوگ جڑیں بھی تھے۔ ان ستارہ پرستوں میں قرآن پڑھنے والے بھی شامل تھے۔ ان کا گناہ یہ ہے کہ آپ کو حضرت علیؓ کی اہمیت بتاتے تھے اور لوگ عراق کے سرحدی علاقوں میں آباد تھے۔

[illegible]

کچھ مترجم کے بارے میں

محمد بن فضل بن علی بن محمد

انہی چند اپنی ہم پٹری نگاہوں سے دیکھ کر تاروں کا حلقہ کرتے ہوئے دریاؤں کی جھڑپ نظر آجاتی ہے جس کا نقشہ نے بعض اپنے فضل اور عاقل و مدلل ہونے کی وجہ سے حضرت مولانا حاجی عبداللہ صاحب کو بھی نہایت سیکھ صاحب مکتبہ کی رہنمائی کی گئی تھی۔ انہی اور انسانی کلمہ پر تشریح القرآن کا کتابا پڑھ کر آپ کے ہمارے ایک اصول میں پہنچا رہا۔

مفسر قرآن حضرت مولانا عبداللہ صاحب دہلوی صاحب نام اسلام میں ایک جلیل القاد معروف شخصیت تھی جو ایک کامیاب تاجر انگریز تھے، انہوں نے کے ساتھ ساتھ بھی لکھنے پڑھنے سے قرآن امینہ کو جو کہ پڑھنے سے شاعرانہ لسانیات کے ہیں ان کے اس بہ نظام کام کرنے کی ہمیں سرگرمی ملے گی جو محمد صلی اللہ علیہ وسلم کے وسیعہ انسانوں کے نام ہماری

کراچی

[illegible]

آں حضرت م کا اندازہ تقریر و تحریر دماغی انداز سے کیا گیا ہے جو قرآن مجید اور احادیث نبوی صلی اللہ علیہ وسلم سے کہی گئی ہیں۔
 علیہ السلام کے علاوہ دیگر اہل سنت و جماعت اور ہندی و افغانیوں سے تحقیق اور امور و مسائل جو سننے کی وجہ سے بیان ہوئے
 ہیں ان کو فرمایا ہے اور اس میں ہندی و افغان کا استعمال ہوتا ہے۔ زبانوں کا صحیح استعمال کرتے ہوئے دلوں کو ایک نیا لطف اور مزہ دیتا ہے
 بلکہ انہی مسلمانوں کو جو وحدانیت کا اعتراف کرتے ہیں آپ کا یہ سادہ سادہ اور فصیح انداز ایک بہرہ دل اور ہرگز تائب ہے۔

اسی سارے لوگوں کے لیے جو انٹرنیشنل کمیونٹی کے ساتھ مل کر انسانی حقوق کی تحریکوں کا اہتمام کرتے ہیں۔

شعبہ اعلیٰ درجہ محترم مولانا قاری محمد قاسم انصاری صاحب دہم و خطیب مسجد پر ایمت مداس حج نے قرآن مجید کی تلاوت فرمائی اور بعد ازاں کلمہ شریف پڑھا اور دعا مانگی۔

وَبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

المكتوب العالي الانطباع من سعادة الشيخ الاجل وحضرت

العلامة ومفكر الاسلام السيد أبو الحسن علي الحسيني النوري المؤتمر

الامين العام لندوة العلماء الكائن في همدان

الاعلى الكرم الداعي الى الله والقبول بحمد الله والمحب في الله ورحمان كتاب الله
والموفق بين الله الشيخ عبد الكرم هاريج زاده الله توفيقاً قولاً
السلام عليكم كثرة رحمة الله وبركاته

نداء أهدىكم به بكم أنا ألقى نظرة على القرآن الكريم المترجم الى اللغة الانجليزية ورائ
أبدى رأيي وملاحظاتي في بعض الناقدين في جانب واحد ومشاوره بعض المعترفين
العالَمين اهل البصيرة والحد في جانب آخر. فطالعت وطمع بضع صفحاتي وتراجم الاشغال
والمسؤوليات المحظية طردت الكتب الباطلة والتعليقات والاقتراحات التي عرضتها على وفي الوقت
نفسه قدمت لى نظرة على كثير من صفحات ترجمتكم لجماعى القرآن الكريم المطبوعة
وطالعت حواشيه مختلفة.

إن الذين يتحسرون الذوق السليم والعين للغة والأدب يعرفون أن الترجمة من
الصعب الى سهل ولا ألفاظ والتعبيرات أيضاً تحصل من أفعالها مثل الإنسان الحي، وهذه
تجربة في كل لغة وأدب. ولذا فقد نقلت معاني كثير من الألفاظ بما فيها من قوة وتأثير في لغة
أخرى أصح من تحويل قسماً، وفي بعض الأحيان تمس الحاجة الى الاستعانة بليون الوجهة
والرسائل فكيف في الصوت وإشارة العين لإظهار فعل اللفظ وقوته. وتارة تمس الحاجة لإظهار
تأثير اللفظ الصوتي والمعنوي، وجويته وقوته عدولاً عن الترجمة الى اللفظية الى اللفظ من
اللغة الأخرى.

وعلى سبيل المثال لما طلب قوم موسى عليه السكينة والسلام بعد ما شاء هددوا بهدا
كانت فيها الوثنية والذكور المزمعون ومن لهم أحياناً مثل هذه المناسبات والمهرجانات التي
تقترب فيها العبادة بالمتعة والسكينة. يريد أن تلعب فاههم قال موسى عليه السلام بوقب شعبد
وهيبة التوحيد: «إِنَّ هَؤُلَاءِ لَمُتَشَبِّهُونَ خَلْقِي وَكَأَنَّهُمْ كَوَالِدُهُمْ»

فردوا له أهدأ، ينقل هذه الآية الى لغة عربية بعيدة تتجلى آية موسى عليه السلام في

جانب والجلال الرباني في جانب الخلق قال: ما بعناه وأن هذا العمل الذي يشتغلون به يمكنهم كسبه
وشرهه محذورة أوجوبية تبتدئ على الإبداء الكاملة وقد لا يتحقق الحرفيون المستحفظون
المستبعدون للقوانين والمعاجم مع هذه الترجمة ولكنها تتسجم مع العميد التوحيدية و
الغربة الكسب والجلال الرباني تمام إلى تسجيم وإن كانت هذه الترجمة معدولة ولكن الترجمة
الشفافية هذه التعبير لا تتكفل المنة من الناظرين بالآلية المقصود الحقيقي والتأثير المطلوب
وفي هذا الصدد وبعد العاجل من دراسات القرآنية وتدروسه لتفسير الشرح بهذا القادر
من ولي الله الداهلي في هذا مستشاراً، فإن له عجز في بعض الأوقات عن مقاصد وبحر من
اللفظ القرآني بلفظ الزهري ولقد.

وعلى وجه المثال جاء في القرات الكريم: **هَلَا يَتَذَكَّرُ فِي مَا مَرَّ بِهِنَّ فِي الْأَلْهَانِ**..
وإن كان معنى القلب في المعاجم للنقل ولكن السياق والأسلوب يقتضيان أكثر من ذلك
المتصور من القلب التغلب أي كما في لم يكد يتجمع كبار المفسرين الناطقين بالخاصة في
تفسير هذا اللفظ بلفظ مفرد مع رعاة جميع مقتضياتها وروحه وبنوتها وتأثيره وعمل
استعماله، فخرم الشيخ بهذا القادر الداهلي ما بعناه لا تفرقك جوتكم وهولكم، هذا هو
الطوبى في هذه المناسبة من استعمال هذا اللفظ حسب الترويح والإغشيار
وفي حقيقة تمثل ترويحكم لمعان القرآن الكريم هذا الأسلوب حيث يرجع جانب
التفهم والإيضاح على وضع اللفظ تحت اللفظ، وذلك لأنهم يفسرون في مجال التبليغ والذمعة
وتفهم القرآن الكريم، على الأقل.

بنا على ذلك أن الزلي الذي قدمه لكم العلماء الأفاضل الواقعيون بإطلاق
لفظ التعبير بدلاً من الترجمة على عملكم، هذا هو رأي سديد متزن مؤسس على العلم
والإخلاص، ومع ذلك لم يجد هذا الخلط فيتمادى من الترجمة شائبة من الانحصار
والتحصين والتربع والظلال، فلو قبل ذلك لكانت أوجب تأييد الله عز وجل ومن الشبهة
والعاطفة المدعوية جديرة بالطباعة ونشرها وتوزيعها لتعميقها، أكرمها الله سبحانه
ويعالي بالقبول ونفع بها أكثر مما يكون.

أبو الحسن علي بن الحسين الشيرازي

١٧٧٥

١٧٧٥

١٧٧٥

١٧٧٥

اطلاع عام

کرآن مجید کا ترجمہ و تفسیر اللہ تعالیٰ نے جس اپنے فضل و کرم اور اپنی مہربانی سے ہم سے
 لکھوایا ہے اور فقط رحمتِ الہی کے لیے جس کی بخشش اور تسبیح خود ہم نے اپنے فوج سے کروائی ہے
 اس پر نہ کسی سے (Royalty) ملی ہے نہ کوئی حق ثلوث وصول کیا ہے اور نہ وصول کریں گے۔

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جو بھی کوئی شخص، بک سٹلر، طابع، ماٹراس ترجمہ و تفسیر کو چھاپنا چاہے قواعد کی رضا کے
 لیے شائع کرنے کی ہم اجازت دیتے ہیں۔ اس شرط پر کہ اس میں کوئی بھی دوبدل، کسی قسمی نہ کرے
 اور یہ بھی تاکید کرتے ہیں کہ شائع کرنے والا شخص یا ادارہ کسی بھی دوسرے شخص یا ادارہ کو اس کے
 شائع کرنے سے ہرگز منع نہ کرے گا۔ (مولانا) عبدالاکرم پیرا کیجی

ناگپور-۸ (انڈیا)

Royalty free consent to Reprint

All credit goes to ALLAH (S.W.T.) WHO has given the capacity and ability to translate the Holy Book Quran, in Urdu, English & Hindi Language and publish it for the benefit of mankind as a whole.

We have done this solely on our behalf. No royalty or anything is charged therefor. Neither we shall charge the same in future.

Any book seller, publisher or interested, wishes to publish it further for the cause of ALLAH only, is permitted to do so; provided he intends no change with the original text and translation and will not restrict any one or any institution to reprint the same.

(Maulana) ABDUL KARIM PAREKH.

Nagpur-8. (India)

نحمدہ و نصلی علیٰ رسولہ الکریم و علیٰ آلہ و صحبہ اجمعین

الحمد للہ ہمارے کرام ایک عرصہ سے حضرت مولانا عبدالکریم پارسا صاحب مدظلہ کے اردو ترجمہ قرآن مجید ”تشریح القرآن“ سے مستفید ہو رہے ہیں۔ علماء دینی حنفی کی آراء، ان کے مشوروں اور اصلاح سے اللہ تعالیٰ نے اس ترجمہ کو مزید زینت بخشی اور اللہ کا لکھ لکھ شکر ہے کہ خاصی تعداد میں اعلیٰ سطح کے دینی حنفی علماء کرام نے اس ترجمہ پر تبصرہ لکھا اور اطمینان کا اظہار فرمایا نیز حضرت اقدس مصلح اہل سنت حضرت مولانا سید ابوالحسن علی ندوی صاحب نے ایک کراں قدر مقدمہ مولانا عبدالکریم پارسا صاحب مدظلہ کے ترجمہ قرآن ”تشریح القرآن“ پہلے تو یہ فرمایا جسکے سبب الحمد للہ ترجمہ کو بڑی مقبولیت حاصل ہوئی۔

اردو زبان میں ترجمہ کے مقبول ہونے کے بعد اس ترجمہ کو زبان ہندی منتقل کرنے کا بھی تقاضہ ہونے لگا، اللہ کی مدد نصرت کے سہارے یہ ترجمہ بہت ہی جلد ہندی اور مراٹھی دونوں زبانوں میں چھپ کر مقبول ہوا اور خلق کثیر اس سے الحمد للہ فائدہ اٹھا رہی ہے۔

ایک مسئلہ اور سامنے آیا کہ الحمد للہ علماء کرام کے ذریعے اس عرصہ، مساجد اور مکاتب میں بچوں کو قرآن مجید پڑھایا جاتا ہے اور حفظ صحیح کر لیا جاتا ہے۔ لہذا میں پڑھی جانے والی سورتیں بھی حفظ کرائی جاتی ہیں۔ اللہ تعالیٰ علماء کرام اور مکاتب کے معتمدین کی اس محنت کو قبول فرمائے۔ الحمد للہ اس محنت کے نتائج بھی بڑے اچھے نکلتے ہیں، حضرت مولانا عبدالکریم پارسا صاحب مدظلہ کے دل میں خیال آیا کہ کتب کی ابتداء ہی سے ہماری نسلوں کو قرآن مجید کے معنی و مطالب سے متاثر کر رکھی جائے تاکہ وہ اللہ تعالیٰ کے احکامات اور مریضات سے واقف ہو سکیں۔ اسی تقاضہ کے تحت مولانا پارسا صاحب مدظلہ نے تیسویں یعنی آخری پارہ کا اردو، انگریزی، ہندی میں ترجمہ کر کے قاعدہ نثر القرآن کے ساتھ شائع کیا۔ اللہ کا فضل و احسان ہے کہ یہ کوشش اور محنت بہت مقبول ہوئی اور مختصر مدت میں ہزار فہم کے کئی ایڈیشن چھپ چکے۔ اس سے متاثر ہو کر حیدر آباد کی ایک اہم شخصیت نے توجہ دلائی کہ اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ کے ساتھ پورا قرآن مجید ہی کیوں نہ

شائع کیا جائے۔ الحمد للہ اردو اور ہندی ترجمہ تو پہلے سے ہی چھاپے ہوئے البتہ ”تخریج القرآن“ نام کے اس ترجمہ کو انگریزی میں منتقل کرنے کی خدمت جناب قوم میسٹی بھائی نے اہم کام دی جو حضرت مولانا عبدالکریم پادکچہ صاحب کے قدیم رفیق کار ہیں اور خود بھی انگریزی میں قرآن مجید کے ترجمہ نگار ہیں۔ انھوں نے مولانا عبدغلام کی زیر نگرانی بہت سی سلاوہ اور آسان انگریزی میں ”تخریج القرآن“ نام کے اردو ترجمہ کو منتقل کیا جسکی صحیح اور پروف ریڈنگ میں بہت سی اہل علم غنیات نے حصہ لیا۔

۱۔ قوم میسٹی بھائی۔ فی کام (ملنگڑ)

۲۔ جناب محمد الطاف خان صاحب (ایم اے فی لٹریچر)

۳۔ محترمہ نوشہہ رکن الدین صاحبہ (فی لٹریچر، فی ایڈ، ایم اے (انگلش))

۴۔ جناب الحاج عبدالرزاق پادکچہ صاحب

۵۔ مولانا سران احمد قاسمی صاحب

۶۔ جناب محمد طہیر صاحب

انکے علاوہ اور بھی کئی ایک اہل علم نے تعاون کیا۔ اللہ تعالیٰ انھیں اجر عظیم سے نوازے آمین۔ خود حضرت مولانا عبدالکریم پادکچہ صاحب مدظلہ نے بھی اس انگریزی ترجمہ پر نگاہ ڈال کر الحمد للہ اطمینان کر لیا ہے۔

اللہ کی رضا کے تحت ہونے والے اس کام کو اللہ تعالیٰ قبول فرمائے اور مخلوق کیلئے ہر طرح نافع بنائے۔ اس دعا کیساتھ ساتھ یہ امید ہے کہ ہر طبقہ کے مرد و خواتین کیلئے عربی متن کے ساتھ اردو، انگریزی، ہندی تراجم کا یہ مجموعہ انشاء اللہ عوی طور پر قرآن مجید اور ہدایت کا سبب بنے گا۔

الحاج محمد ناصر خان

فرید بک ڈپو، 422، ضیاء محل، اردو بک سٹور، جامع مسجد، دہلی۔ 110008

فون آفس: 3265406، 3289786 فیکس: 3279998

Foreword

The Quran is revealed in Arabic Tongue for various considerations. One of them appears, to oblige believers to propagate its message through translations in different languages of the world; that they may acquire thereby good pleasure of Our Creator.

Maulana Abdul Karim Parekh Sahab's translations "Tashreehul Quran" in Urdu are worth mentioning in this direction. By the grace of Almighty, this translation is appreciated and acclaimed by learned Scholars and Ulemas of India; and has benefitted innumerable people specially masses. Hazrat Maulana Syed Abdul Hasan Ali Nadvi has given foreword to this work. This translation "Tashreehul Quran" is highly popular because of its simple and moderate narration.

Hindi and Marathi knowing people also insisted to make available for them such easy and accessible mode to understand our creator's commandments in their mother tongues. Alhamdo-lillah that task is also accomplished, and today "Tashreehul Quran" has reached into nook and corners of Hindi and Marathi knowing peoples' habitations.

It is an age old practice among Muslims to send their children to Madarsa or Mosque to acquire essential knowledge of Quran from the religious heads. Maulana Parekh Sahab realized its due importance of this source of primary education for the upcoming generations and got it printed the 30th Part (the last one) of the Quran, along with Arabic text with its meaning in three languages- Urdu, English and Hindi- and attached it with "Yassernul Quran", the basic prevalent course. This service too was highly appreciated by the society and several editions of it have been published so far.

Having seen these 3 languages translations of last portion of the Quran, first demand came from Hydersbad to get them whole Quran's translation on that pattern. Relying wholly on ALLAH only; Maulana Parekh Sahab fully concentrated on this need.

"Tashreechul Quran" in Hindi and Urdu were ready at hand, only lacuna was that of an English version. Maulana Parekh saheb entrusted this responsibility to some enthusiasts to attire English language to his already existing translation. They are longtime companions of Maulana in his mission of "Majlise Talimul Quran" and he is fully satisfied of their credentials. May Allah reward them of their services rendered for the cause. They are:

1. Adam Esabhai, B.Com. (Alig.)
2. Mohammed Altaf Khan M.A. B. Lib. Sc.
3. Mohatarma Naushaba Ruknuddin, B.Sc. B.Ed; M.A. (English)
4. Abdul Rauf Parekh.
5. Moulana Siraj Ahmed Qasmi Sahab: And
6. Mohd. Zahoor Sb.

This Board's working was masterly supervised by Maulana Abdul Karim Parekh Sahab himself.

Alhamdo-Lillah, once again we have great pleasure to find an occasion to put before you this voluminous work in full.

Let us pray once again to our Creator ALLAH to accept this service also; and make it most beneficial to all concerned.

ALHAJ MOHID. NASIR KHAN.

فرید بکریو (پرائیوٹ) لمیٹڈ

FARID BOOK DEPOT (Pvt.) Ltd.

Genl. Off: 2708 R.F. Street, Petach House, Darya Dar, N. Delhi - 7
 Phones: 2261188, 2261174 Fax: 2271444 Res: 2261188
 E-mail: faridbookdepot@rediffmail.com faridbookdepot.com faridbook.com

S.N. SURAH NAME	AFAT	RUKU	S.N. SURAH NAME	AFAT	RUKU
1. FATHA (صفحه)	7	1	30. HOOM (هم)	40	6
2. AL-BAQAR (بقره)	286	40	31. LUQMAN (لقمان)	34	4
3. ALE IMRAN (آل عمران)	200	20	32. SAJDA (سجده)	30	3
4. NISAA (نساء)	(176)	177	33. AHZAB (احزاب)	73	9
5. MAIDAH (مائدہ)	120	16	34. SABA (ص)	34	6
6. AN'AAAM (انعام)	(165)	166	35. FATER (فطر)	45	5
7. AARAAF (ارز)	206	24	36. YASEEN (يس)	83	5
8. ANFAAL (انفال)	75	10	37. SAFFAAT (صافات)	102	5
9. TAUBA (توبہ)	129	16	38. SAAD (ص)	68	5
10. YUNUS (یونس)	109	11	39. ZUMAR (زمر)	75	8
11. HOOD (هود)	123	10	40. MOMINCHAFIR (مومنین)	85	9
12. YUSUF (یوسف)	111	12	41. HAMMISAJDA (همسجده)	54	6
13. RAAD (راء)	43	6	42. SHURA (شور)	83	5
14. IBRAHIM (ابراهيم)	52	7	43. ZUKHRUF (زخرف)	89	7
15. HUJR (هجر)	99	6	44. DUKHAN (دخان)	59	3
16. NAHL (نمل)	128	16	45. JASIYA (جاثیہ)	37	4
17. BANI ISRAIL (بنی اسرائیل)	111	12	46. AHQAAL (احقاف)	35	4
18. KAHAF (کاف)	110	12	47. MUHAMMAD (محمد)	38	4
19. MARYAM (مریم)	98	6	48. FATAH (فتح)	29	4
20. TABA (طہ)	125	8	49. HUJURAT (حجرات)	18	2
21. AMBIYAA (انبیاء)	112	7	50. QAAL (قاف)	42	3
22. HAJJ (حج)	78	10	51. ZARIYAT (ذاریات)	60	3
23. MUMINUN (مؤمنین)	118	6	52. TOOR (طور)	49	2
24. NOOR (نور)	64	9	53. NAJM (نجم)	62	3
25. FURQAN (فرقان)	77	6	54. QAMAR (قمر)	55	3
26. SHODARAA (شعراء)	227	11	55. RAHMAN (رحمن)	78	3
27. NAML (نمل)	93	7	56. WAQIA (واقیہ)	96	3
28. QASAS (قصص)	88	9	57. HADED (هدد)	29	4
29. ANKABOOT (عنکبوت)	69	7	58. MUJADELA (مجادلہ)	22	3

S.N. SURAH NAME	AYAT	HURUF	S.N. SURAH NAME	AYAT	HURUF
59. HASHIR (wa)	34	3	88. GHASHIYA (sufwa)	24	1
60. MUMTAHENA (yusufu)	13	2	89. FAJR (was)	30	1
61. SAFF (was)	14	2	90. BALAD (was)	20	1
62. JUMUA (qafu)	11	2	91. SHAMS (was)	15	1
63. MUNAFIQUN (yusufu)	11	2	92. LAIL (du)	21	1
64. TAGHABUN (wajid)	18	2	93. ZUHRA (qaf)	11	1
65. TALAAQ (was)	12	2	94. ALAMNASHIRAH (was was)	8	1
66. TAHHIM (sufwa)	12	2	95. TEEN (du)	8	1
67. MILK (qaf)	30	2	96. ALAQ (was)	19	1
68. QALAM (was)	52	2	97. QADR (wa)	5	1
69. HAQQA (was)	52	2	98. BAITYINA (du)	8	1
70. MAARIJ (sufwa)	44	2	99. ZILZAL (fawaz)	8	1
71. NOOH (qaf)	28	2	100. ADHYAAT (sufwa)	11	1
72. JINN (du)	28	2	101. QARLA (sufwa)	11	1
73. MUZZAMMIL (yusufu)	20	2	102. TAKWIM (wasaf)	8	1
74. MUDDASSIR (yusufu)	54	2	103. ASR (wa)	3	1
75. QIYAMAH (fawaz)	40	2	104. HUMAZA (qaf)	9	1
76. DAHR (INSHAN) (was/was)	31	2	105. FEEL (du)	3	1
77. MURSALAT (yusufu)	50	2	106. QURAIISH (qaf)	4	1
78. NABA (wa)	40	2	107. MAYDON (was)	7	1
79. NAZIAT (sufwa)	46	2	108. KAUSAR (du)	3	1
80. ABAS (was)	42	1	109. KAFIRUN (sufwa)	6	1
81. TAKWIM (sufwa)	29	1	110. NASK (wa)	3	1
82. INFITAAR (sufwa)	19	1	111. LAHAB (was)	3	1
83. MUTAFFEFIN (yusufu)	34	1	112. IKHLAAS (fawaz)	4	1
84. INSHIQAQ (sufwa)	25	1	113. FALAQ (was)	3	1
85. BURUJ (qaf)	22	1	114. NAAS (was)	6	1
86. TARIQ (sufwa)	17	1	Total Ayat	6238	
87. AALA (was)	19	1	Total Huruf	358	

TABLE OF CONTENTS

S.No.	SURAH	PARA No.	ARAB	RUKU	PAGE NO.
		PARA No. 1.....			3
1.	سُورَةُ الْفَاتِحَةِ FATEHA (OPEN)	7	1		3
2.	سُورَةُ الْبَقَرَةِ AL-BAQAR (COW)	286	48		5
		PARA No. 2.....			31
		PARA No. 3.....			39
3.	سُورَةُ آلِ اِبرٰهٖمَ ALE IBRAHIM (ABRAHAM)	286	28		79
		PARA No. 4.....			87
4.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ NISAA (WOMEN)	(176) 177	24		100
		PARA No. 5.....			113
		PARA No. 6.....			143
5.	سُورَةُ الْمَائِدَةِ MAIDAH (FOOD)	120	16		149
		PARA No. 7.....			171
6.	سُورَةُ الْأَنْعَامِ AN'AM (CATTLE)	(165) 166	28		179
		PARA No. 8.....			199
7.	سُورَةُ الْأَعْرَافِ ARAAF (HEAVEN)	206	24		211
		PARA No. 9.....			227
8.	سُورَةُ الْأَنْفَالِ ANFAL (WAR)	75	10		248
		PARA No. 10.....			259
9.	سُورَةُ التَّوْبَةِ TALBA (REPENT)	129	14		262
		PARA No. 11.....			283
10.	سُورَةُ يُحٰسٖس YUNUS (FISH)	229	11		290
11.	سُورَةُ هُودِ HOD (PEOPLE)	122	10		316
		PARA No. 12.....			343
12.	سُورَةُ يُسُف YUSUF (JOSEPH)	111	12		356
		PARA No. 13.....			398
13.	سُورَةُ الرَّعَدِ RAAD (THUNDER)	43	6		348
14.	سُورَةُ الْاٰرَافِ IRRAHIM (EMPIRE)	52	7		377

S.No.	SURAH	PARA No.	ATAT	BURL	PAGE NO.
13. سورة البقرة	BAQARAH (200)	99	6	368	
		PARA No. 14			367
14. سورة النحل	NABL (200)	128	14	374	
		PARA No. 15			380
17. سورة البقرة	BAQARAH (200)	111	12	389	
18. سورة الكهف	KARAF (200)	118	12	408	
		PARA No. 16			405
19. سورة مريم	MARIAM (200)	98	6	421	
20. سورة طه	TABA (200)	129	8	441	
		PARA No. 17			453
22. سورة الزمر	ZAMR (200)	112	7	455	
23. سورة الشعراء	SHAR (200)	78	10	468	
		PARA No. 18			482
24. سورة المؤمنون	MUMINUN (200)	108	6	483	
25. سورة النور	NOOR (200)	64	9	493	
26. سورة الفرقان	FURQAN (200)	77	6	507	
		PARA No. 19			511
26. سورة الشعراء	SHARAA (200)	127	11	507	
27. سورة النمل	NABL (200)	93	7	521	
		PARA No. 20			526
28. سورة القصص	QASAS (200)	88	9	543	
29. سورة الانعام	ANKABOOT (200)	69	7	558	
		PARA No. 21			563
30. سورة الروم	ROOM (200)	60	6	568	
31. سورة لقمان	LQMAN (200)	38	4	579	
32. سورة الحديد	SAIDA (200)	36	5	583	
33. سورة الزمر	ZAMR (200)	71	9	587	

S.No.	SURAH	PARA No.	AYAT	RUKU	PAGE NO.
PARA No. 12					603
34.	سُورَةُ سَبَا (SABA) (مكية)		54	4	603
35.	سُورَةُ فَاتِر (FAHIR) (مكية)		45	3	609
36.	سُورَةُ يٰسِينَ (YASIN) (مكية)		63	5	617
PARA No. 13					619
37.	سُورَةُ الزُّمَر (ZUMAR) (مكية)		102	8	624
38.	سُورَةُ ص (SAAD) (مكية)		58	5	631
39.	سُورَةُ الزُّمَر (ZUMAR) (مكية)		75	6	643
PARA No. 14					649
40.	سُورَةُ الْحَاقِقَاتِ (HAKAIQAT) (مكية/مكية)		42	4	651
41.	سُورَةُ الْحَاقِقَاتِ (HAKAIQAT) (مكية/مكية)		54	4	657
PARA No. 15					679
42.	سُورَةُ الشُّورَى (SHURA) (مكية)		63	5	674
43.	سُورَةُ الزُّمَر (ZUMAR) (مكية)		89	7	683
44.	سُورَةُ الدُّحُرَى (DURHAN) (مكية)		59	3	694
45.	سُورَةُ الْجَاثِيَةِ (JASTIA) (مكية)		37	4	699
PARA No. 16					701
46.	سُورَةُ الْأَعْقَابِ (AFAQAF) (مكية)		31	4	701
47.	سُورَةُ الْمُحَمَّدِ (MURHAMMAD) (مكية)		36	4	711
48.	سُورَةُ الْفُتُوحِ (FATAH) (مكية)		29	4	718
49.	سُورَةُ الْغَفَاتِ (GHAFAT) (مكية)		14	1	726
50.	سُورَةُ الْقَافِ (QAF) (مكية)		45	3	731
51.	سُورَةُ الْغَفَاتِ (GHAFAT) (مكية)		40	3	735
PARA No. 17					737
52.	سُورَةُ التَّوْحِ (TOOR) (مكية)		49	3	739
53.	سُورَةُ النَّجْمِ (NAJIM) (مكية)		62	3	743
54.	سُورَةُ الْقَمَرِ (QAMAR) (مكية)		55	3	746
55.	سُورَةُ الرَّحْمَنِ (RAHMAN) (مكية)		78	3	750
56.	سُورَةُ الْوَاقِعَةِ (WAQIA) (مكية)		96	3	755

S.No.	SURAH	PARA No.	AYAT	RUKU	PAGE NO.
37.	سُورَةُ الْحَجِّ (Hajj)		26	4	766
		PARA No. 28			767
38.	سُورَةُ الْحَجَّارَةِ (Hajjara)		22	3	767
39.	سُورَةُ الْحَشْرِ (Hushr)		24	3	771
40.	سُورَةُ الْحُجُرَاتِ (Hujurata)		13	2	774
41.	سُورَةُ الْيُونُسَ (Yunus)		14	2	780
42.	سُورَةُ الْمُنَافِقَاتِ (Munafiqat)		11	2	783
43.	سُورَةُ الْمُطَفِّفَاتِ (Mutaffifin)		11	2	788
44.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		46	2	787
45.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		12	2	790
46.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		12	2	793
		PARA No. 29			797
47.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		50	2	797
48.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		52	2	800
49.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		52	2	804
50.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		64	2	807
51.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		28	2	810
52.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		28	2	815
53.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		28	2	818
54.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		56	2	820
55.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		60	2	823
56.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		31	2	825
57.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		50	2	828
		PARA No. 30			830
58.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		40	2	831
59.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		46	2	832
60.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		11	1	834
61.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		39	1	836
62.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		19	1	839
63.	سُورَةُ النَّازِعَاتِ (Naziat)		36	1	838

S.No.	SURAH	PARA No.	AYAT	RUKU	PAGE NO.
84.	سُورَةُ الْحَاقَّةِ (HAFIYYAH)		25	1	340
85.	سُورَةُ الْغَاثَةِ (GHATH)		22	1	341
86.	سُورَةُ الْفَجْرِ (FATIR)		17	1	342
87.	سُورَةُ الْأَعْلَى (AALA) (HAFIYYAH)		19	1	343
88.	سُورَةُ الشَّارِحَةِ (SHASHIYA) (HAFIYYAH)		24	1	344
89.	سُورَةُ الْفَجْرِ (FAJR) (HAFIYYAH)		26	1	345
90.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		20	1	347
91.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		13	1	348
92.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		21	1	349
93.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		11	1	350
94.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		8	1	351
95.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		8	1	352
96.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		19	1	353
97.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		8	1	354
98.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		8	1	355
99.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		8	1	356
100.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		11	1	357
101.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		11	1	358
102.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		8	1	359
103.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		3	1	360
104.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		3	1	361
105.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		3	1	362
106.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		4	1	363
107.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		7	1	364
108.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		3	1	365
109.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		4	1	366
110.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		3	1	367
111.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		3	1	368
112.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		3	1	369
113.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		3	1	370
114.	سُورَةُ الْبَلَدِ (BALAD) (HAFIYYAH)		3	1	371

Para-1 (पारा-1)

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

By : **Maulana Abdul Karim Parekh Sahab**

NAGPUR-8. (M.S) INDIA

उर्दू, अंग्रेजी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद मूल अरबी ग्रंथ के साथ

मौलाना अब्दुल करीम पारेख साहब

नागपुर- 8

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

از: مفسر قرآن حضرت مولانا عبدالکریم پاریکھ صاحب مدظلہ

ناگپور- ۸

Printed by:

Farid Book Depot (P) LTD

422, Malia Mahal, Urdu Market, Jama Masjid Delhi-6.

Tel: 3265406, Fax: 3279998, Res: 3262486

1. सूरह फातिहा

1. SURAH FATIHA

सूरह फातिहा मकका शरीफ में उतारी गई इस में सात (7) आयतें और एक रकूअ है।

REVEALED AT MAKKA; CONTAINS 7 AYATS; AND 1 RUKU.

“सुन अल्लाह के नाम से जो बड़ा
मेहरबाव बहुत बहुत रहम करने वाला है।”

*In the name of ALLAH most
Merciful, Dispenser of Grace.*

1. सब तजरीफ अल्लाह को है जो रब है सारे संसारी का।

1. All praise is due to ALLAH, who is the sustainer of all the worlds.

2. बहुत मेहरबाव बार बार रहम करने वाला।

2. The Most merciful, dispenser of grace; again and again.

3. मालिक है इन्साफ के दिन का।

3. Lord of the Day of Judgment.

4. हम सिर्फ तेरी ही इबादत करते हैं और तुझ ही से मदद मांगते हैं।

4. We worship YOU-Alone-; and seek help from YOU-Alone.

5. चला दे हम को राह सीधी सीधी।

5. Guide (and lead) us onto straight way;

6. उन लोगों की राह पर जिन को तू ने इनाम दिया।

6. The way of those on whom YOU bestowed (YOUR) blessings;

7. न जिन पर गज़ब हुआ और न भटकने वाले।

7. Nor of those who earned YOUR condemnation, nor of those who went astray.

سُورَةُ الْبَقَرَةِ مَكِّيَّةٌ (۱۱۰) (۱۲)

سورۃ البقرہ میں ۲۸۶ آیات فرمائی گئی ہیں جو مکہ میں نازل ہوئی ہیں اور اس میں ۲۸۶ آیتیں ہیں

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرآن اعلیٰ کے نام سے پڑھا جائے اور اس میں نیابتِ محمدیہ ہے

الْحَمْدُ ۞ ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ۞ فِيهِ ۞

الحمد کا معنی ہے (۱) یہ وہ کتاب ہے جس میں شک کی بات نہیں ہے اور اس میں (۲)

هُدًى ۞ لِّلْمُتَّقِينَ ۞ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ

ایسی ہدایت ہے جس کے واسطے وہ (۳) جو ایمان لائے ہیں اور (۴) جو

بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا

اور ان کے لئے ہے جو (۵) نماز پڑھتے ہیں اور (۶) جو

مَرَّاقُفُهُمْ يُنْفِقُونَ ۞ وَالَّذِينَ

میں (۷) خرچہ کرتے ہیں اور (۸) جو

يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ

دیکھتے ہیں جو (۹) انکے پاس آتا ہے اور (۱۰) جو

مِنْ قَبْلِكَ ۞ وَالْآخِرَةُ هُمْ يُوَفُّونَ ۞

آپ سے پہلے اور آخرت کے دن کا (۱۱) جو

سُورَةُ الْبَقَرَةِ مَكِّيَّةٌ

2. सूरह अल बकर

2. SURAH BAQARAH

सूरह अल बकर मदीना में उतारी गई इस में दो
सौ छयासी (286) आयतें और चालीस (40)
रुकूअ हैं।

(IS) REVEALED AT MADINA,
(CONTAINS) 286 AYATS AND 40 RUKUS

*"सुन अल्लाह के नाम से जो बड़ा
महतरम बहुत बहुत दान करने वाला है।"*

*In the name of ALLAH most
Merciful, Dispenser of grace.*

1. अल्लिफ-लाम-मीम।

1. Alif, Lam, Meem.

2. यह वह किताब है जिस में शक की बात नहीं, यह पर
घमा देती है, अल्लाह की नाफरमानी से डरने वाले को।

2. This is the (blessed) BOOK, wherein there
is no doubt, a guidance unto those who fear
of committing disobedience of ALLAH.

3. जो ईमान लाते हैं बिन देखे पर, और नमाज़ कायम
किये रहते हैं और हमारा दिया माल हमारी राह में
खर्च करते हैं।

3. They believe in the Unseen, (which ALLAH
has ordained to have faith therein), and
establish Namaz, (regular prayers), and
spend in charity out of what We have given
them as sustenance in the way We have
sanctioned for OUR pleasure.

4. और वह ईमान रखते हैं, जो कुछ उतारा गया है,
हूँ नहीं (स.अ.ब.स.) आप पर, और जो उतारा गया
आप से पहले, और आखिरत के दिन का आना जो
सबकीबी मानते हैं।

4. And they believe in what We have
revealed unto you, (O Prophet), and
whatever was revealed (by US) before
you, and they have (firm) faith that the
day of judgment is sure to come.

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

وہ جس پر ہدایت ہے وہ اپنے رب کی راہ پر، اور وہی کامیاب ہوں گے ②

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

جس نے کفر کیا ہے اس کے لیے ہمارے یہاں ہے تم انہیں ہمسرا کرو گے

تَنذِرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝ خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ

ذکر و ایمان کر نہیں دیتی گے ③ اظہار شدہ لگا رہا ہے ان کے دلوں پر، اور ان

سَمْعِهِمْ وَعَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ

کے کانوں پر، اور آنکھوں پر کھن لاسب بندہ ڈال دیا، اور ان کو غائب ہو گا

عَظِيمٌ ۝ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ

جستہ بنا ④ اور کہہ دیتے ہیں کہ میں نے ایمان لیا ہے کچھ ہی بہانوں کے ساتھ اور

بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ۝ يُخَذِّعُونَ اللَّهَ وَ

آسمان کے دن پر مگر ان کو ایسا ہی نہیں ⑤ دوسرا ایسی بات کہتے ہیں

الَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يُخَذِّعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ۝

اپنے سے اور کچھ ایسا ہی دلوں سے، اور دیکھو کہ ان کے دل کتنا کھینچ رہے ہیں ⑥

فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ

ان کے دلوں میں مرض ہے اظہار کیا روگ اور بڑھا دیا، اور ان کے بھونٹے اشعار کے

الْأَلِيمُ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ۝ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا

سبب ان کو دردناک غائب ہو گا ⑦ اور جب کہتے ہیں

تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ۝

لہذا ذکر نہیں کیا، تو ان پر پڑی گے کہ ہم اصلاح کر رہے ہیں ⑧

الَّا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لَّا يَشْعُرُونَ ۝ وَإِذَا

کہا کہ انہیں وہ لوگ جو کفر پیدا کرتے ہیں مگر اس کا بھی احساس نہ ہوتا ہے ⑨ اور جب

قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ

کہا جاتے ہیں کہ تم ایسا ہی کرو کہ جو لوگ ایمان لائے ہیں تو اب میں کیا کرتے ہیں

كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ ۚ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِن

کہا کہ یہ لوگ وہ لوگ کی طرح ایمان لائیں؟ غرض کہ ان کو چاہیے کہ وہ لوگ ایمان لائیں

تفسیر

وہ جو کفر پیدا کرتے ہیں
وہ جو کفر پیدا کرتے ہیں
وہ جو کفر پیدا کرتے ہیں
وہ جو کفر پیدا کرتے ہیں
وہ جو کفر پیدا کرتے ہیں
وہ جو کفر پیدا کرتے ہیں
وہ جو کفر پیدا کرتے ہیں
وہ جو کفر پیدا کرتے ہیں
وہ جو کفر پیدا کرتے ہیں
وہ جو کفر پیدا کرتے ہیں

5. यही लोग यह कह रहे हैं अपने स्वामी की आज्ञा पर, और यही कामयाब होंगे।
6. वेहाक जो इन्कारी हुये उन के लिए बराबर है चाहे तुम उन्हें सूखनदार करो या न करो वह मानने वाले नहीं।
7. अल्लाह ने बन्द लगा दिया है उन के दिलों पर, और उन के कानों पर, और आँखों पर घटा टोप लगा आल दिया और उन को बहुत कड़ी सज़ा होगी।
8. और कुछ लोग ऐसे भी हैं जो सिर्फ़ ज़मान से कहते हैं, हम अल्लाह पर ईमान लाये और अखिरत के दिन पर, मगर उन को ईमान नहीं।
9. जोसे बाज़ी की बात करते हैं, अल्लाह' से और सच्चे ईमान वालों से, और जोसे किसी को नहीं दे सकते, मगर अपने आप को, और वह समझते नहीं।
10. उन के दिलों में बीमारी है अल्लाह ने उन का टोप और बढ़ा दिया, और उन के घुंठे कपन की वजह से उन को दर्दनाक (दुखदाई) अज़ाब होगा।
11. और जब उन से कहा जाय कि तुलक में फ़साद न करो, तो बीस चढ़ेंगे कि हमारा काम तो सुधार करना है।
12. सुन लो ! यही लोग तो बिगाड़ पैदा करते हैं मगर इस का भी इन्हें पता नहीं।
13. और जब कहा जाय उन से कि ईमान में आ जाओ जिस तरह और लोग ईमान में आए तो जवाब में कहते हैं क्या हम बेवकूफ़ लोगों की तरह ईमान लायें ? तुम राखी कि बेहाक बेवकूफ़ तो वह खुद हैं लेकिन जानते नहीं।
5. They have resolved to proceed on the way of their Sustainer -(as HE has guided), and only such as these will be successful .
6. There is no doubt that those who have no faith, it is one and the same, whether you warn them or do not warn, they have resolved not to believe in.
7. (Because of that-) ALLAH has sealed their hearts, and on their ears and eyes, ALLAH has put impenetrable veils; and their will be an awesome doom.
8. And there are some people who (merely) say: "We have come to believe in ALLAH- and the Last Day" while they really do not believe.
9. (By) their (such) assertion, they (wish to) deceive ALLAH, and (true) believers; but they can deceive none the less themselves, and they do not understand.
10. Their hearts are diseased; ALLAH has increased (this) their sickness, and due to their false declaration, they shall have most grievous sufferings.
11. And whenever it is said to them- "do not spread mischief- (immorality) - in the country", they shall instantly say: "our intention is only to reform (we are reformist)"
12. Beware ! These are the people who generate destruction, but they know it not !
13. And when it is said to them "come ! Believe in as other people have believed !" they answer, "What ! Should we believe in a manner, those foolish have believed ?" Know that, foolish are they themselves, but they understand not.

1 7 1

14. इस के बाद भी उन का यह हाल है कि जब कभी ईमान वाले से मिलते हैं तो कहते हैं कि हम भी ईमान लाए और जब अकेले में अपने बदमाश सपहारी के पास होते हैं तो कहते हैं कि हम तुम्हारे साथ हैं हम को मिलाई इसी मजाक के लिए ऐसा करते हैं।
15. अल्लाह उन्हें उन के मसखरेपन का नतीजा दिखावेगा और जो वीर उन्हें दे रही है उस में वह अपनी गलत हरकतों में अन्धे होकर भटकते ही रहते हैं।
16. यही वह लोग हैं जो सही रास्ते के बदले जलत रास्ते को खटौदार बने। उन की सोचगरी ने उन्हें नफा नहीं दिया। और न ही रास्ता पाने वाले बन सके।
17. उन की मिसाल जैसे एक आदमी ने आग सुलपाई फिर जब उस के आस पास कुछ रोशनी हो गई तब अल्लाह ने अचानक उन की आँखों की रोशनी खीन ली और जोड़ दिया उन को अन्धकारियों में अब उन्हें कुछ भी नज़र नहीं आता।
18. बहरे, मूंगे और अन्धे हो गए अब यह किसी तरह (सही रास्ते की तरफ) वापस न होंगे।
19. या दूसरी मिसाल उन की जैसे आसमान से बरिश हो रही हो और उस में वृष अन्धकारियों और घन गरज के साथ मिलती हो और यह लोग अपनी छंछिपीयों कानों में दूँस लेते हैं, कड़क की तेज़ी और पीत के डर से, और अल्लाह ने ऐसे इन्कारियों को घेरे में ले रखा है।
20. कर्नीब है कि बिजली उन की आँखें मोम करे, जितनी बार भी बिजली कपली वह थोड़ा सा चल पड़े और जब अन्धेरा पड़ा खड़े से खड़े रह गए और अल्लाह अगर चाहे तो उन से उन के कान और आँखें खीन ले खीनन अल्लाह हर चीज़ पर क़ादिर है।
14. (Even after all this), whenever they meet the believers, they say: "We have also come to believe in", but when they are lonely with their wicked chiefs, they say: "We are with you (of course!) We were joking (of them)"
15. ALLAH shall requite them of their joking and the respite which they have been given- there in they become proud, and blindly they wander here and there.
16. These are the people who have purchased ignorance in exchange of guidance. Their trading did not profiteered them; nor they could find right way.
17. Their example is (that of) a man, who has kindled fire, when there by, every thing around him was illumined, ALLAH took-away their visibility and left them in utter darkness, now they are unable to see any thing.
18. Deaf, dumb, and blind they have become; now they will not return (to the right way).
19. Another example (of them) is that (they are caught in) rain from sky; with heavy darkness and lightning with thunder; (consequently) they press their fingers in their ears to over come terror of thunder and death (but) ALLAH (thus) encompasses such rejectors of faith.
20. (There is all probabilities) that lightning may snatch their eyes ! To the extent of light, when it is lightning they walk therein, and rest of the time in darkness they stand-still. And if ALLAH so willed HE could take away their ears and (also) eyes. Indeed, ALLAH has power over all things.

21. हे इन्सानो ! बग़री कबो अपने रब की शिख ने पैदा किया तुम को और तुम से पहले ज़ेनों को ताकि तुम नरहेज़गार बन जाओ।

21.O man kind worship (only) your sustainer, who has created you and (all those) people before you; so that you may become righteous.

22. जिस ने ज़मीन को तुम्हारे लिए फाँट बना दिया। और आसमान को छत बना दिया और उतारा आसमान से पानी फिर उस से बिखाले सेवे फल झूट और हर तरह की खाने की चीज़ें तुम्हारे लिए, अब तो न बनाओ अल्लाह के बराबर किसी दूसरे को और तुम जानो भी हो।

22.(HE,) who has spread this earth as (basic) settlement, and the sky as ceiling- shelter, and from sky sent down rain, and brought forth there by , fruits and all types of vegetation for you as your sustenance. Now(all this HE-Only- Has done for you;) do not set anybody equal to ALLAH; when you know (this truth).

23. और अगर तुमको शक है इस (सुरआन) में जो उतारा हम ने अपने बन्दे पर तो तुम भी बना लाओ ऐसी ही एक सूरह और अल्लाह के शिवा जिन को ख़दमगार और नवाह मानते हो उन सब को बुला लाओ अगर तुम सच्चे हो।

23. And if you have any doubt in this revelation which We have bestowed on OUR servant, then, produce (you too) one Surah of this merit, and call on; instead of ALLAH, all whom you deem (they are) present; if you are truthful.

24. फिर अगर न कर सको और हतथिज़ न कर सकोगे तो बचो रहियो उस आग से जिस का ईंधन इन्सान और पत्थर है यह आग फैलार है इन्कारियों के वाली।

24. If you can not do, and surely, (you) can never do so; then (be prepared) to save yourselves from the fire- whose fuel is men and stones, and which is ready for all who reject the faith.

25. और खुशख़बरी सुना दो उन को जो ईमान लाए और मेक काम करते रहे उन को ऐसे बाग मिलेंगे कि बहती हैं उन के नीचे नहरें जिस बार भी खाने को उन्हें वहाँ का मेक फल झूट मिलेगा, कहेंगे यह वही है जो मिला था हम को पहले भी और उन के पास आदम तरह तरह का मिलाता चुलता और उनको वहाँ औरतें पाक साफ़ मिलेंगी, और उनको वहाँ हमेशा हमेशा रहने को मिलेगा।

25.And give glad tidings to those who have accepted the faith and work righteousness; they shall be given ownership of gardens beneath which canals of water are flowing; whenever they are served fruits therefrom- they would say; "this is like the same which was given us before" and in this way, the (un- restricted) different varieties will be supplied to them, and there in they shall have spouses pure; and they will reside there for ever.

26. बेशक सब बात समझने के लिए अल्लाह को किसी मिसाल के बयान करने में तर्क का कोई संभाव नहीं पड़े किसी मछर की मिसाल ही क्यों न हो वा उस के भी छोटीया किसी और चीज़ की, जो लोग सब बात को कबूल करने वाले हैं वह इन मिसालों से जान लेते हैं कि यह ठीक है जो उन के रब की तरफ से आयी है और जो मानने वाले नहीं वह बिदक बन काते हैं कि ऐसी मिसालों से अल्लाह का इन्साद क्या है ? इस तरह अल्लाह की एक ही बात से बहुत से बहक जाते हैं और खुदों को सही रास्ता मिल जाता है और बहकते फिर वहीं लोग हैं जो बेहूम हैं।

27. वे हुकम लोग यह हैं जो अल्लाह से हुक्मरार के बाद अपना बचन तोड़ देते हैं। और अल्लाह ने जो चीज़ जोड़े रखने का हुक्म दिया उसे काट डालते हैं और ज़मीन में फसाद करते हैं। यह लोग बहुत नुकसान उठावेंगे।

28. अल्लाह का इन्कार तुम कैसे कर सकते हो ? तुम तो मुई के पहले तुम को ज़िन्दगी दी और तुम को वही नीत देना फिर तुम को ज़िदा करनेवा फिर तुम उसी की तरफ जाने वापस हो जाओगे।

29. वही है जिस ने बना दिया तुम्हारे लिए जो कुछ ज़मीन में है सब का सब। फिर आसमानी की तरफ कुछ किया फिर सात आसमानों तक तक बना जाते और वह तो हर चीज़ की जानकारी रखता है।

30. और जब तेरे रब ने फ़रीसों से कहा कि मुझ को ज़मीन पर एक नायब बनाता है। वह बोले जहाँ आप ज़मीन पर उस को नायब बनावेंगे जो फसाद करे और खूनखराबा करे और हम तो बयान करते ही हैं अपनी मज़लीज़ और अराबी उरांस (और आपका बहुत बहुत दुलगाव खानी खुशियों) भी हम बयान करते ही रहते हैं। रब ने फ़रमाया कि मुझ को वह सब कुछ मालूम है जो तुम नहीं जानते।

26. Indeed, to explain the truth there is no cause of disdain for ALLAH to use any example, may it be of a mosquito or even lesser than that. Those who have inclination to accept the truth, know from these similitudes that whatever has come from their Sustainer is quite right. But they who do not want to accept the truth, are ignited and say: "What means ALLAH by such similitudes?" In that way, by a single simile from ALLAH, many (a one) go astray, and many (a one) get the guidance. But only they go astray, who are disobedients.

27. Disobedients are those who break their agreement which has been established with ALLAH, and cut asunder that (relation) which ALLAH has ordered to be joined; and spread disorder on earth. They shall incur a great loss.

28. How can you refuse (to have covenant with) ALLAH ? When you were life less (before being), HE gave you life; then HE will cause you to die; then again HE will give life to you to return to HIM.

29. It is HE, who has created for you all, that is on earth. Then turned towards the heavens, and made them into seven firmaments. And HE has (perfect) knowledge of every thing.

3	9	3
---	---	---

30. And when your LORD said to the angels: "I am to make one, on earth a successor (who will succeed it)"- They said: "Will you on earth appoint (its) successor such who will spread disorder and shed blood there in? while we are (here always) to sanctify YOU, and praise YOU and glorify your Holy Name abundantly?" (LORD) said: "Verily, I know all that you do not know".

31. और अल्लाह ने आदम को सग़म चीज़ों के नाम सिखा दिये फिर उन चीज़ों के नामों को फ़रिश्तों को सामने पेश कर दिया और पुछा अगर तुम ने स़ीक़ कहा था तो इन के नाम ही मुझे बता दो।
32. बोले मित्रता है तू ख़ामी नफ़िस् है, ज़िनात तू ने हम को सिखाया उस के सिवा हम को कुछ भी मालूम नहीं, हम चीज़ की इज़ीज़त को जानने वाला सिर्फ़ तू ही है।
33. सब (अल्लाह) ने कहा ऐ आदम बता दे इन को इन चीज़ों के नाम किन जब बता दिये आदम ने उन सब के नाम, सब ने कहा मैं ने तुम से न कहा था कि तुम को आसमानों और ज़मीन में तुम्हारी अन्दरेखी चीज़ें मालूम हैं और मुझे तो वह सब कुछ मालूम है जो तुम जाहीर करती हो या छिपाते हो।
34. और जब हम ने कहा फ़रिश्तों से कि सज़दा करो आदम को तो सब ने सज़दा किया मगर इब्लीस (शैतान) ने इस हुक्म को कबूल न किया और अपनी बड़ाई बताने लगा और अनायास करने वाली में हो गया।
35. हम ने कहा ऐ आदम रहो तुम और तुम्हारी बीवी जन्नत में, और ज़ी भरकर खाओ पिओ जिस जगह से चाहो मगर इस झाड़ के नज़दीक न जाना वरना वेदुन्नाक हो जाओगे।
36. वस शैतान दिव्य बीतान ने उन दोनों को फिर निकलवाया वहाँ से जिस अलम की जगह में वह थे और हम ने कहा तुम सब उतरो वहाँ से तुम एक दूसरे के दुस्मन हो और तुम को ज़मीन में ख़तरा है, और काम चलाना है एक बक़्त तक।
31. And ALLAH taught Adam the names of all things; thereafter placed all those before angels and asked: "If you were correct in your assertion, tell ME only the names of things?"
32. (They) Said: "Most perfect and glorious are YOU! We know nothing beyond what YOU have taught us; only YOU are, all knowing, and wise.
33. (ALLAH) said; "O Adam! tell them the names (of the things)" (Thus) when Adam conveyed their names, (HE) said: Did I not tell you that I know all that (of which you are unaware,) is secret in heavens and the earth? And I (alone) know what you reveal or conceal? "
34. And when WE said to the angels: "Prostrate for Adam!" They all bowed down; but Iblis did not accept this order; and more so; glorified himself; and (thus) he become one of those who disobey.
35. WE said; "O Adam, dwell you and your wife in (this garden of) Jannat, and eat and drink to your full contentment where from you wish; but approach not (only) this tree; lest you become transgressor-(unjust to your self).
36. Then shaitan (Iblis) befooled them both and got them out of the place of happiness and comforts. And WE said; "Get you all down from here! You (along with) enmity for another shall have to dwell on earth and pull on for a time (ordained).

37. फिर सीख लिए थे आदम ने अपने رب से कई शब्द, फिर उस को अल्लाह ने माफ़ कर दिया, बेसक यही है सीख कबूल करने वाला और मेहरबान।

38. हम ने कहा सब यहीं से उतर जाओ फिर जब कभी पहुँचे तुम को मेरी तरफ़ से सन्मान की खबर तो जो कोई मेरे बिना हीर रास्ते पर चला ऐसे लोगों को न डर होगा और न गुम होगा।

39. और जो लोग इनकी हुर और हमारी आज्ञा की छुटलावा घाली साथ न लाया, वह सब आग में जायेंगे और उसी में रहेगा वहीं।

40. ऐ बनी इसराईल वाद करो मेरा रहस्य जो मैं ने तुम पर किया और तुम ने मुझ को जो कबन दिया है उसे पूरा करो मैं भी तुम्हारे साथ किया हुआ इकरार पूरा करूँगा और सिर्फ़ मेरा ही डर रहो।

41. और ईमान लाओ इस कुरआन पर जो मैं ने फ़ारस जिस ने सब बतलाया तुम्हारे पास वाली किताब की अमल तजवीज़ को और अल्लाह की कलाम का सबसे पहले इन्कार मत करो, और छोड़ो नील मेरी आज्ञा की बेबी मत और मेरी नाक़लघानी से बचते रहो।

42. सब को सच को सच मत मिलानो और जानबूझ कर सच को छुपाओ मत।

43. और नमाज़ पढ़ते रहो और जकात दिया करो और झुकते रहो (अल्लाह के सामने) झुक जाने वालों के साथ।

44. क्या तुम दूसरों को हुसम कराते हो भले काम करने का और अपने आप को भूल जाते हो, और तुम किताब की पढ़ते हो फिर क्या अकल से काम न लोते ?

37. (but) Adam was (obliged by his Lord) to learn many words (of repentance) and his repentance was accepted by ALLAH; verily, HE is the ONE who accepts repentance, and the Merciful.

38. WE said: "Get down all of you from this place, (and then) whenever there comes unto you guidance from ME; and whoever follows that path, there shall be no fear nor any grief for them.

39. (And) all those who rejected and gave lie to our signs (messages)-that means, do not believe it to be true; they all shall go into fire and therein shall they dwell for ever.

4 10 4

40. O children of Israel! Remember my favours which I bestowed upon you; and fulfil that covenant which you have made with ME; I too shall fulfil My covenant which I have made with you; and fear none but ME.

41. And believe in what I have revealed-(this Quran)-; it does confirm the Book (of revelation) which is with you; hence, do not be foremost to disbelieve therein; and do not barter my verses-(messages)- for a trifling gain and ward off from my disobedience.

42. Do not mix truth with falsehood, nor conceal the truth knowingly.

43. And establish Namaz, and pay the poor-due (Zakat), and bow-down along with those who bow-down.

44. Do you enjoin people for good deeds-(piety) and forget (to practice) your selves; while you recite the scripture? Will you not, then, use your sense?

45. और सहायता हासिल करो सब और क्याज से और क्याज तो सबकुछ बहुत भारी है मगर (उनके लिए नहीं) जिन के दिल अल्लाह के डर से विघटन गये हैं।

46. जिन को ख्याल है कि उन को मिलना है अपने رب से और उन को उसी की तरफ चला कर जाना है।

47. हे बनी इसराईल मेरी फ़ैअमती को बरद करो जो मैंने तुम को दी और मैंने तुम को दुनिया के लोगों पर बढ़ावन दिया।

48. और करो उस दिन से कि कोई आदमी किसी इंसान के जरा भी काम न आवेगा और सिफ़ारिश भी कबूल न की जावेगी न किसी को दुर्म के बदले में जमानत पर छोड़ा जावेगा और न उन को कहीं से मदद मिल सकेगी।

49. और हे बनी इसराईल जब हम ने फ़िरअन के लोगों से तुम को छुड़काया दिया जो तुम को सज़ा सज़ा देते चली तुम्हारे लड़कों को कलल करते थे और तुम्हारी लड़कियों को हिन्दा छोड़ देते, और इश्क़ हालत में तुम्हारे सब की तरफ से कड़ी बरिखा थी।

50. और भूलो मत उस एहसान को कि हम ने समुंद्र को फाड़ कर तुम को बचा लिया और फ़िरअन वाली को डुबा दिया और वह कहना तुमने (तुम) देखा है।

51. और जब हम ने मूसा को चाहीस रातों के बाद पर (सूर पहाड़ पर) बुलाया कि इस से बाद तुम बाइडे की पकड़ी में लग गये और तुम ने यह कहा जुल्म बाया।

45. And seek strength by patience and Namaz; though Namaz-is truly heavy, but not for those whose hearts are fully submissive, for, they are scared of (the punishment of) ALLAH.

46. (They are those) who are certain to meet their Lord and that unto HIM they are going to return.

5 7 5

47. O children of Israil! Recall my blessings which I endowed upon you, (by way of favour that) I had given you-superiority over all other people of the world.!

48. And fear a Day (of Judgment) when a person shall be of no avail to another, nor will intercession be accepted; nor anybody will be freed against compensation, equivalent to his injustice-(crime), and they will not be helped from anywhere.

49. (And) O children of Israil! When WE freed you from the people of Firaun, who were afflicting you with a horrible torment, that (is) killing your sons but sparing your daughters alive; therein was a mighty trial from your Lord.

50. And forget not our this obligation that WE had torn apart the sea to save you and (thereby) drowned all those of Firaun; and you have witnessed that scene.

51. (And) when WE called Moosa, upon an appointed promise of forty nights; and (in his absence) you took to worshipping the calf and (in doing so,) you did the tremendous injustice (wrong to yourselves).

اس کی نسل کے غیر متقی اور نصیحت لوگ الگ کر دیئے جائیں بجز مہلت میں اب داخل ہو تو صرف اہل ایمان کا ہو، باقی دوزخ کا ایستادن اپنے اعمال بد کے سبب خود ہی بن جائیں۔

۱۱۱۱ حضرت مول پر یمن میرے احکام کو چھپا کر دنیا کی جو بھی دولت یا ریاست حاصل کرو گے وہ غلیل ہی ہوگی، بنی اسرائیل یعنی یہودی علماء دشوٹ لپٹے، اور مسطے لفظ بتاتے، کتاب کے احکام کو چھپاتے، اور بک جھوٹ کے میل جول والا مذہب بنا کر بیٹ بھرتے، ان آیات میں ان کی مذمت کی گئی ہے۔

۱۱۱۲ اوصدا اور نیم بک اور نیم جھوٹ والا دین بنا کر اپنی لافانی سے الفاظ کے کرب دکھا کر کوشن حال لوگوں کو دامن کر کے آنا بھی جو طبع بیٹ بھرتا ہے وہ نصیحت، یہود کا نشان ہے، اور یہ حرکت جو بھی کرے گا، ہاں بوجھ کر کرے گا۔

۱۱۱۳ دیکھ دین داری میں مستلذ و زکوٰۃ اور اللہ کے آگے جھکے رہنے کی بات باقی نہیں رہتی، صرف آپس ملنا ملنا، اور مذہبی ڈھونگ پر ضد اور مٹ دھری بنانے دیکھنے کا نام مذہب ہو جاتا ہے۔

یہود جب اس فن میں ماہر ہو گئے تب صلوٰۃ و زکوٰۃ کو ہر عامی و عام نے ترک کیا۔ جیسے ہم مسلمان آج نماز اور زکوٰۃ سے بے پروا ہیں۔

۱۱۱۴ مسکب تو حید سے ہٹ کر دنیا میں جو بھی مشرکان تہذیب و دین بناتے ان سب میں اس زمانے کے پو دھریوں نے بڑی گھال میل کر کے شرک کو تو حید کے ساتھ ADJUST کیا یعنی ترکیب و ترتیب اس طرح قائم کر دی کہ ہمارے اسلام کے اعمال خد اور اپنے بزرگوں کی شفاعت سے مشرک کے دین مستلذ کام بن جائے گا تو حید اور شرک کی فی جگہ والے ایسے اور ان کے تابوت میں آخری میل ان لوگوں نے شریک دی جو مسیح اہل مرچ کو ایک مستقل شفیق بنا کر ہادی انسانیت کو گناہ بد طرح بنانا چاہتے تھے۔

منہ یعنی دریا پھٹ گیا اور اس میں راستہ پا کر تم پار ہو گئے اور قسم فرمونی لشکر تم کو پکڑنے کے لیے دریا کے اس طرف راستہ میں جب داخل ہو گیا تو پانی کو ہم نے بٹا دیا اور تمام لشکر فرعون غرقاب ہوا، تھوڑے پڑھکوں نے یہ سجزہ خود اپنی آنکھوں سے دیکھا ہے کسی جاہل اور ظالم بادشاہ کے ہتھوں سے بھڑا دینے کا یہ اسان تم کیسے بھول گئے؟

۱۶-۲ البقرہ سطور ۱۶ کا بیت۔۔۔ سورۃ البقرہ کی آیت نمبر ۶۷ میں **إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ**۔۔۔ البقرہ کا ترجمہ بعض علماء کرام نے لکھا ہے اور بعض نے نقل کیا ہے۔ یہاں اس کا ترجمہ لکھا ہے اور نقل وہی ہے۔ اور قرآن مجید میں اس کی صفات آ کے والی آیات میں بتائی گئی ہیں کہ اس سے کام کاج نہ لیا گیا ہو، کھیتی کے کام میں نہ جوتا گیا ہو، پانی کی پہنچائی میں اس سے مدد نہ لی گئی ہو، اس کا رنگ خوش منظر ہو۔ اس لئے علماء کے ایک طبقے نے اس کو نقل کی طرف منسوب کیا ہے۔ اور قرآن مجید میں نقل کا لفظ کئی مرتبہ استعمال ہوا ہے۔ نقل کے معنی چھڑے کے ہیں اور چھڑا ہوا ہو کر نقل کہلاتا ہے پھر پانی کی پہنچائی میں اس سے مدد لینا، کھیتی میں جوتا ہانا اور کام کاج میں لگانا یہ نقل کے اوصاف ہونے کی دلیل ہے۔

جن علماء کرام نے البقرہ کا ترجمہ نقل کیا ہے۔ ان میں سے چند کے اسمائے گرامی حسب ذیل ہیں۔ جس میں شاہ ولی اللہ صاحب محدث دہلوی کے صاحبزادے حضرت شاہ رفیع الدین صاحب علیہ الرحمہ مولوی قاری فیض الدین صدیقی، حکیم الامت حضرت مولانا اشرف علی تھانوی صاحب۔

سید ابوالہند حضرت مولانا احمد سعید صاحب دہلوی نے تو اپنے ترجمہ کشف الرحمن میں سطور ۱۶-۲ البقرہ کی آیت ۶۷ سے آیت ۷۱ تک ۹ نو جگہ نقل لفظ استعمال کیا ہے۔ نیز وہ اس کی تفسیر میں حاشیہ نمبر ۱ کے درمیان میں لکھتے ہیں کہ ”ہم نے بقرہ کا ترجمہ نقل کیا ہے۔ چونکہ آگے کی آیت میں ترجمہ کام نہ کر لیا ہے اور عام طور پر نقل ہی کیا کرتا ہے اس لئے ہم نے ترجمہ نقل کیا ہے۔ یہ بھی ہو سکتا ہے کہ یہ لکھا ہو“

وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ۝ ثُمَّ عَقَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ

اور آگے یہ ہوا عسکرم تحصیل ۱۱) اسے ناصربان پر پھر بھی ہر سنے معاف رکھا کہ تم

لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَ

اساتیل ملا کے ۱۲) اور موسیٰ کو ہم نے کتاب دی اور تسبیح

الْفُرْقَانِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۝ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ

عقب فرما کہ سیدی داد پر تم چل سکو ۱۳) اور جب اس نے اپنے قوم سے کہا کہ ابراہیم علیہ السلام

لِقَوْمِهِ يَقُومُوا إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلِ

وہوں نے اپنا ہی بہت کم کیا ہے لہذا اپنے آپ کے اپنے قوم کے ایسے لوگوں کو جسوں نے عجل

فَتَوَبُّوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ

پرستی میں صحت لیا اپنے انہوں سے استغفر کروا لو کہ یہ جڑ لیس ہے تمہاری جان کی طرف سے آگے

لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَبَّابٌ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ

ایسا ہی کیا، اب اس نے تمہاری قوم سے چیل کرنا، بلاشبہ وہی قوم سے چیل کر کے دلا اور

الْزَّجِيمُ ۝ وَإِذْ قُلْتُمْ يُبْسَىٰ لَنَا لَوْ كُنَّا نُؤْمِنُ لَكَ حَتَّىٰ نُرَىٰ

ہرمان ہے ۱۴) اور جب تم نے کہا کہ اے موسیٰ ہم تجھ سے کچھ نہیں کریں گے جب تک کہ

اللَّهُ جَهَنَّمَ فَاخْذُتْكُمْ الضُّعْفَةَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ۝

خدا کہہ سکتے ہیں کہ میں تمہیں بھی لاکھ لاکھ کاؤٹ پڑا اور وہ نظری تم نے دیکھا ہے ۱۵)

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ وَ

اور آگے یہ جان لو کہ اگر کچھ ہے اس کے بعد ہی ہم نے تم کو زندہ کروا کر تم کو شکر ادا کروا ۱۶)

ظَلَلْنَا عَلَيْكُمُ الْعَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّٰنَ وَالسَّلَٰوٰی

ہم نے تم پر دل کا سایہ کر دیا، اور من و سلوئی کھانے کے لیے آگے سے، کھانا اور پیسہ وغیرہ

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا

جو ہم تم کو دے رہے ہیں ہمارا فلاں تمہیں دے کہ ہمیں کچھ ہے لیکن

أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ۝ وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَٰذِهِ الْقَرْيَةَ

انہوں نے اپنا ہی نقصان کر لیا ۱۷) اور جب ہم نے فرمایا کہ داخل ہواؤ اس میں طہر میں

فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا

اور جتنا اور جہاں چاہو جی بھر کے کھا لے دو، اور سجدے کرتے ہوئے ٹہریں داخل ہونا

مکہ زمین پر اتری اور اسے
کر کے وہاں تک کہ تمہیں اس سے
سلاطین دیں۔

مکہ میں ساتویں مرتبہ پہنچا
پہنچ کر انہیں اس کی خوشی کی
مہر کی کہ انہیں اس کی خوشی
نوشہ اور نعمت کا کھانے کی
صحت دیا کہ وہ اس سے بچتے
وہ صحت کو حاصل کر سکیں
خاک و کھنکھ سے مل کر ہر نام کو
پسند ہو کر آئے ہاتھ

مکہ (موجود) کے خاص کھانے
نی سونے کی اور یہ صحت ہے
پہنچ کر یہ وہاں کا سب سے بڑا
کی کہ وہاں کا سب سے بڑا
تک کہ وہاں کی کھانے کی کھانے
سے ایک اور کھانے کی کھانے
جو کہ وہاں کی کھانے کی کھانے
وہاں کی کھانے کی کھانے
نیکوئی کا یہاں کی کھانے
نیکوئی کا یہاں کی کھانے
نیکوئی کا یہاں کی کھانے
نیکوئی کا یہاں کی کھانے
نیکوئی کا یہاں کی کھانے

52. इस अपराध के बाद भी हम ने तुम्हें माफ़ कर दिया कि तुम एहसास पाओगे।
53. और मूसा को हम ने किताब दी और सब और श्रुत में कई बातों कि सीधी राह पर तुम चल सको।
54. और जब मूसा ने अपनी बीबी से कहा कि बच्चा पूरने वाला ने अपने ऊपर बहुत चुल्लू किया इस लिए अपने पापों के सामने तीसरा कबूल कराने के लिए और जो के ऐसे लोगो को, जिन्होंने बच्चे की मल्ली में हिस्सा लिया अपने हाथों से कल कर डाली, वह तुम को पैदा करने वाले (अल्लाह) का बहुत ही बेहतर फैसला है (तुम ने ऐसा ही किया) अब उस ने तुम्हारी तीसरा कबूल कर ली, वरन्क वही तीसरा कबूल करने वाला और बेहतरवान है।
55. और जब तुम ने कहा कि हे मूसा हम तुम्हारे कहने का पकीन नहीं करेगे जब तक कि अल्लाह को सामने न देखा लेंगे, फिर तुम पर वही बिजली का कड़का दृष्ट पड़ा और वह गन्धर्व भी तुम ने देखा है।
56. और तुम बेजान होकर पित्त चुके थे उस के बाद भी हम ने तुम को जिंदा कर दिया ताकि तुम शुक्र अदा करो।
57. और हम ने तुम पर बरसी की छाया कर दी और "मन्न" व "क़य्या" खाने के लिए उतारे, ख़ासो साक़ मुसरी चीज़ें जो हम तुम को दे रहे हैं, वह हमारा श्रुत चुकाना तो नहीं बन सकते थे लेकिन उन्होंने अपना ही चुकाना कर लिया।
58. और जब हम ने कहा कि बाक़िल हो जाओ इस शहर ने और शिवा और ज़हाँ से बाहरी की घर के बाते रहो, और सज्दे करते हुए शहर में बाक़िल होना और कहने जाना कि मुसरी से तीसरा है, तीसरा है तो हम तुम्हारी पलटियाँ बाक़ कर देंगे और पत्थरों पर ज़ायम रहने वाली को और भी ज़ायम देंगे।
52. Even after that transgression, WE pardoned you, so that you might be grateful.
53. And WE gave unto Moosa, the Scripture and the criterion (of right and wrong) so that you may be guided aright.
54. And when Moosa said to his people that "Verily, all those who had invented the calf (worshipping), have indeed, incurred a great injustice (sin) against themselves, hence, to offer repentance before our Creator kill those participants of calf-worshipping with your own hands. This is (better,) decreed by your Lord!" (when you did so!) HE accepted your repentance. Verily, indeed HE (Alone) is the acceptor of repentance (again and again), and (most) Merciful.
55. And (remember) when you said: "O Moosa! We shall never believe in you till we see ALLAH plainly". So then and there a thunder-bolt (lightning) seized you and this scene also you have witnessed.
56. And you were laid lifeless, even after that WE raised you (after that death), so that you may offer your gratitude.
57. And WE caused the clouds to over shadow you and sent down on you "Al-Manna" and "salswa" (the quails), (saying): Eat of the good lawful things WE have provided for you." (but they rebelled; in doing so-) they could do no wrong to US, but they wronged themselves.
58. And, When WE said: Enter this town, and eat bountifully therein with pleasure and delight wherever you wish, (but) enter the town bowing-and-prostrating and say: "forgive our sins- We ask forgiveness for all our sins" thereupon WE shall forgive your faults and shall increase in reward to all who shall be firm on doing righteous deeds.

59. फिर उन जातिमों ने बदल डाली वह बात जो उन से कही गई थी तो ऐसे बेइमानों पर हम ने आसमान से बहुत ही बरसकर अत्याचर उतारा, यह सब उन की वै दुश्मनी की सबब हुआ।

59. But they the ungrateful, changed the word from that which had been wished for, with another! therefore on such rebellions WE sent down from heaven a tremendous punishment. All this was due to their utter disobedience.

6	13	6
---	----	---

60. और जब मूसा ने अपनी टीम के लिए पानी की दुआ की तो हम ने कहा कि अपनी लाठी को पकड़ने पकड़ पर बाधे, तब उस पकड़ से बारह झरने फूट निकले, हर कुबीले को अपना अपना पानी का खाद भी प्राप्त हो गया, यह अल्लाह की ही हुई रोज़ी है, लाओ, पिओ और मुल्क में फैलाव करो न बिरो।

60. And when Moosa prayed for water (as the source of life for) his people, WE said (to him) "Strike your staff on (that) particular stone"; then gushed forth therefrom twelve springs and each group (of people also) came to know their own bank of water. This is the sustenance from ALLAH; eat and drink of that, but do not spread corruption in the country.

61. और जब तुम ने कहा ऐ मूसा ! हम को सब न होगा एक ही तरह के खाने से तो अपने रुब से हमारे लिए दुआ करो कि हम को ज़मीन में उपनेवाली सब्जी, ककड़ी, पेड़, नमूत और प्याज निकाल कर दे, मूसा बोले क्या किसी अच्छी चीज़ को छोड़ कर बदले में खटिया चीज़ को लेना चाहते हो ? तब तो किसी सहानी आकादी में जाओ जो तुम मांगते हो वहीं मिलेगा अधिक उन पर अजमान और बदहाली खाम दी गई और नीबत यही तक पहुँची कि अल्लाह का प्रसेन उन पर दूट पड़ा, वह इस लिए हुआ कि अल्लाह का हुक्म भी नहीं मानते थे और नबीयों को नाहक कातल करते रहे, क्योंकि बड़े थे हुक्म से और हद पार न रहते थे।

61. And when you said "O Moosa! We cannot endure one monotonous food, so invoke your Lord for us to provide what the earth grows. Its herbs, cucumbers, wheat, lentils and onions. Moosa said: "Would you exchange that which is better for that which is inferior? Then, (in that case) go down to any township, and (there) you shall find what you want." So-(consequently) they were covered with humiliation and misery; and ultimately they proved themselves worthy of ALLAH'S wrath. All that was because, they were disobeying ALLAH'S commandment and used to kill the messengers without any right. Indeed, were they; most disobedients and limitless (in committing sins)

7	2	7
---	---	---

62. बात है कि जो लोग ईमान में आये या जो यहूदी बन गये या नसारा (ईसाई) या साबैईन हो जो कोई भी ईमान लाये अल्लाह पर और आखरी दिन पर और मेरा काम करे तो वन का इनाम वन के रब के वहाँ मौजूद है। न तो डरना उसे होना और न वह दुखी होगे।

63. और जब हमने तुमसे वचन लिया और "तूर" पहाड़ को (तुम्हारे ऊपर ऊपर बना दिया और कहा) इस किताब को पत्रकुली के साथ पकड़े रखो जो हम ने तुम को दी और जो हम ने है उसे वाद रखो ताकि तुम परहेजगार बने रहो।

64. इस वचन से तुम मुक्त बने, अगर अल्लाह की दया और उस की कृपा तुम्हारे काम न होती तो तुम बड़ा नुकसान उठाने।

65. और तुम को अपनी जीभ का वह इशतनाक (शिकायत) किन्सा तो वाद है जब उन्होंने शरीयत का कानून तोड़ दिया, हम ने उन्हें कह दिया किटकरे हुए तुमका बदर बन जाओ।

66. इन को अज्जाम को हम ने उस जल के लोगों और बाद में आने वाले लोगों के लिए दहशत बना दिया और करने वालों के लिए वह किन्सा नसीहत बना दिया।

67. और जब मूसा ने अपनी जीभ से कहा, अल्लाह तुम को हुमा देता है कि एक बैल जन्म वने वह बोले कि क्या तुम हम से कहक्य करते हो, मूसा बोले कि अल्लाह की शरण लेता हूँ जो नादानों जैसी बात करे।

62. So is the fact that all those who accepted the faith; and who became the Jews; and the Christians; and the Sabians, whosoever believes in ALLAH, and the Last Day, and (with this) does righteous deeds shall find their reward with their Lord and on them shall be no fear, nor shall they grieve.

63. And when WE took covenant from you, and raised the mountain (Toor) above you, (Saying:) Hold fast the Book which WE have given you, and remember its contents; so that you may remain pious.

64. (But) even after (that) covenant you turned away. Had it not been for the Grace and Mercy of ALLAH upon you, you would have incurred a great loss.

65. And you must be remembering that symbolic event of your community; when they broke the law of Sabbath (i.e. Saturday)! WE decreed for them (saying:) "Be you mondays-despised and rejected."

66. (Such) their fate WE made awesome for the people of that time, and those who would come after them; and a lesson for those who are scared (of ALLAH's punishment).

67. And when Moosa said to his people that "ALLAH commands you to slaughter an oxen!" They said "Do you make jest of us?" Moosa replied: "I take ALLAH'S refuge from committing (such) an act of ignorants!"

اتَّخِذْ نَاهِزُوا ۖ قَالَ اَعُوذُ بِاللّٰهِ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ

ہو جو سو سنا بولے اس طرح کہ چست ہو جاؤں کہ نادانوں میں سے ہوں

الْجَاهِلِيْنَ ۚ قَالُوا اِذْ لَنَا رَبُّكَ يُبَيِّنُ لَنَا مَا هِيَ ۚ قَالَ

کہہ دے کہ اپنے رب کو یاد رہے کہ وہ ہماری بات کو سمجھتا ہے اور ہماری بات کو سمجھتا ہے

اِنَّهٗ يَقُوْلُ اِنَّهَا بَقْرَةٌ لَا فَائِضٌ وَلَا بَكْرٌ ۚ عَوَّانٌ

بولے کہ یہ خبر ہے کہ وہ بیکر اور بکر ہے نہ ہوا نہ ہو ۱۰۰ عوانی ہو پس یہ

بَيِّنْ ذٰلِكَ فَاَفْعَلُوا مَا تُؤْمُرُوْنَ ۚ قَالُوا اِذْ لَنَا

تھم تم کو یاد دلاتا ہے اسے یاد دلا کہ وہ ۱۰۰ بولے یاد دلا کہ وہ

رَبُّكَ يُبَيِّنُ لَنَا مَا لَوْثُهَا ۚ قَالَ اِنَّهٗ يَقُوْلُ اِنَّهَا

اپنے رب سے کہ اس کا رنگ کیا ہے ۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

بَقْرَةٌ صَفْرَاءُ ۚ فَاَقْرَعُ لَوْثُهَا تَسْرُ النَّظَرِيْنَ ۚ قَالُوا

کہا سنہری ہوتا ہے اور رنگ بھلا ہو کہ سب دیکھنے والوں کو دھما گئے ۱۰۰ بولے

اِذْ لَنَا رَبُّكَ يُبَيِّنُ لَنَا مَا هِيَ ۚ اِنْ الْبَقْرَ تَشَبَهَ عَلَيْنَا ۚ

گئے اپنے رب سے معلوم کرو کہ اور بھی اس کی بات سن لیں کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

وَإِنَّا اِنْ شَاءَ اللّٰهُ لَمُهْتَدُوْنَ ۚ قَالَ اِنَّهٗ يَقُوْلُ اِنَّهَا

اگر تمہارا ہے یا تو ہم ہم ہدایت لیں گے ۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

بَقْرَةٌ لَا ذَلُوْلٌ تَشْبِيْرُ الْاَرْضِ وَلَا تَسْقِي الْحَرثَ ۚ

دلیا ہو نہ زمین نہ آبی اس سے دلیا گیا ہو نہ کیچڑی نہ آبی نہ زمین نہ آبی نہ زمین نہ آبی

مُسْلِمَةٌ لَا شَيْءَ فِيْهَا ۚ قَالُوا الشَّيْءُ جِئْتُ بِالْحَقِّ ۚ

بولے کہ وہ مسلم ہو کہ وہ بکر کا ہے ۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

قَدْ بَحَّوْهَا وَمَا كَاذُوْا يَفْعَلُوْنَ ۚ وَاِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا

کہے کہ اس کو ذبح کیا کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ ۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

فَاَذَرْتُمْ فِيْهَا ۚ وَاللّٰهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ تَكْتُمُوْنَ ۚ

اور اللہ اس سے کہہ دے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ ۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

فَقُلْنَا اضْرِبُوْهُ بِبَعْضِهَا ۚ كَذٰلِكَ يُخَيِّ اللّٰهُ الْمَوْتٰى ۚ

پھر ہم نے کہا اس شخص کی کاشی پر اس کو ذبح کیجے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ ۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

ایک آدمی اور ایک فرقہ کے لئے
کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

۱۰۰ بولے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ بکر کا ہے کہ وہ

68. कहने लगे अपने स्व को चुकरो और हमें साफ़ साफ़ बताओ कि वह बैल कैसा हो ? मूसा बोले कि स्व करपाता है वह बैल न बुढ़ा हो न बच्चा हो बीच का यानी जवान हो, वस जो हुक्म तुम को दिया जा रहा है उसे पूरा करो।

69. उन्होंने कहा अपने स्व से पूछ कर बताओ कि उस का रंग कैसा हो ? मूसा बोले कि स्व कहता है कि उस का रंग खूब गहरा सुनहरी होना चाहिये और रंग चोखा हो कि सब देखने वालों को अच्छा लगे।

70. फिर कहने लगे अपने स्व से माझूम करो कि और भी उस की पहचान बताइये, हम को ठीक बैल चुनने में सफ़ फ़ट गया है, अल्लाह ने चाहा तो फिर हम पूरा बता लगवेंगे।

71. मूसा बोले अल्लाह कहता है कि वह बैल काम काज में न लाया गया हो, जमीन जोतने का काम भी उस में न दिया गया हो और खेती में सिंचाई के काम में भी उसे न लगाया गया हो, उस का बदन हट्टा कट्टा हो, एक ही रंग का हो, उस पर कोई धाग चम्का न हो, बोले अब तुम ठीक ठीक पहचान लाये हो तब उस को (बड़ी मुश्किल) से ज़रू किया मगर लगता न था कि वह ऐसा करेगा।

72. और जब तुम ने एक आदमी का खून बन दिया और इनहम एक दूसरे के सर रखने लगे और अल्लाह की तुम्हारे सृष्टे हुए खून को ज़ाहिर कर देना था।

73. फिर हम ने कहा कि जिस की हत्या की गई है उस की लाश पर उस ज़रू किये हुए बैल के घोरस का टुकड़ा मार दो (वह ज़िंदा हो जायेगा), इसी तरह अल्लाह मूर्तों को ज़िंदा करेगा और तुम को यह एक नमूना दिखाना ताकि तुम समझ लो।

68. Said (they): "Call upon your Lord for us that HE may make clear as to how that oxen should be!" Moosa said: "(Our) Lord ordains that it should neither be old nor too young, but (well) matured, in between; So accomplish the command given to you."

69. (they again) said: "Disclose to us, after its inquiry, from your Lord, what its colour should be?" Moosa said "(our) Lord orders that deep golden and bright colour it should be, and that too, pleasing all the beholders."

70. they (quit not putting questions,) said "Call upon your Lord for us, to mention more its specification; we have been but put into a doubt in selecting the oxen and then only, if ALLAH wills, we would be surely guided (to a right selection).

71. (Then) Moosa said: "ALLAH says, "that oxen should not have been employed in any work; neither trained to till the soil, nor water the fields, but having sound stature, and of a single - spot less colour." Said (they) "Now you have brought the perfect information!" (Then) though they slaughtered it; but appeared not, that they would comply (to it).

8	10	8
---	----	---

72. And (remember) when you killed a man; and the blame of crime (you were) throwing on one another; but ALLAH had to declare open your concealment of crime.

73. Then WE said strike a piece of flesh of that slaughtered oxen on the dead body of the person murdered; (that man will rise alive) Thus ALLAH will bring the dead to life; and (this HE) shows you an example, so that you may understand.

74. वह नक़्शा देखने के बाद भी तुम्हारे दिल कठोर हो रहे जैसे तुम कोई पत्थर दिल हो मर्दे, या वह से भी ज्यादा मजबूत और पत्थरों में तो ऐसे पत्थर भी होते हैं जिन में से नहरें फूट कर निकल पड़ती हैं और कई तो फट पड़ते हैं और उन में से पानी निकलना शुरू हो जाता है, और कई पत्थर तो अल्लाह के डर और शौक से लुढ़क जाते हैं या फिर पड़ते हैं, और अल्लाह तुम्हारे काम से बेखबर नहीं।
75. हे मुसलमानों ! अब क्या तुम वह चाँदी या आधा रखते हो कि वह तुम्हारी बात माने, और जबकि उन में से एक गिरोह ऐसा भी है जो अल्लाह के कलम का जल्दा मतलब बनाने के काम में बहुत माहिर है, और वह जानते भी हैं कि वह क्या कर रहे हैं।
76. और जब ईमान वाली से मिलते हैं तो कहते हैं कि हम भी ईमान ले आये और जब एक दूसरे से अफ़सोस में मिलते हैं तो कहते हैं कि क्या तुम भी अफ़सल नहीं, तुम मुसलमानों को वह बात क्यों बताते हो जो अल्लाह ने सिर्फ़ तुम पर खोली है, तब तो वह समूह में आये सब के बराबर मैं तुम्हारे खिलाफ़ खुद तुम्हारी कही हुई बात पेश कर दूँगे।
77. क्या उन्हें यह भी मालूम न रहा कि अल्लाह तो उन की खुशी और दुःखी बातों को बराबर जानता है।
78. और उन के अनपढ़ लोग अल्लाह की किताब को जानते तक नहीं हैं और मग़क़दत किराने और क़याली बातें बहुत पसंद करते हैं।
74. Even after that citation, your hearts remained hardened, as if you had stone in place of heart, or even worse in hardness -(because) there are stones where from gush forth water in canals, and (some) stones split asunder (and so) that water flows from them; and some (others) fall down for the fear and awe of ALLAH : and ALLAH is not unaware of what you do.
75. O believers! Do you hope or covet that they would accept your (offer of) truth? (seeing that) among them are artisans who hear the Word of ALLAH; but skillfully change its purport; knowing well what (a tremendous sin) they are doing!
76. When they meet those who have accepted the faith, say : " We have also come in to the faith," and when away from them, but among one another (of the same ilk) they say : " Have you no sense ? Why do you declare to them, (the believers), that which ALLAH has opened on you only? Then (in that case) the believers would (definitely) put forward your this assertion as an evidence against you before our Lord!"
77. Have they been so unaware of (the fact) that ALLAH knows what they conceal and what they do openly at the same time?
78. And their unlettered people least know about ALLAH'S Book, but take delight in fallacy and imaginary stories!

يُظَنُّونَ ۖ قَوْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ

یہ (۱) بڑی غلطی ہے اور لوگوں کے لیے جو کتاب اپنے ہاتھوں سے لکھ

ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَيْسَ بِشَرْوَاهِ ثُمَّ قَلِيلًا

کہتے ہیں کہ یہ اللہ کی طرف سے ہے۔ یوں خودی کہنا نہ کرنا چاہیے۔ مگر بڑی غلطی ہے

قَوْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا

ان کے ہاتھوں سے لکھے کی ۔ اور بڑی ہلاکت اور بر بادگی ہے ان کی اپنی

يَكْسِبُونَ ۖ وَقَالُوا لَنْ نَمْسَنَ النَّارَ لَأَ آيَاتًا مَّعْدُودَةً ۖ

کہنا ہے (۲) اور کہتے ہیں کہ ہم کو آگ پہنچا نہیں سکتی مگر حق کے چند دلائل کی

قُلْ أَخَذْتُ مِيثَاقَ اللَّهِ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَكَ

اے نبی! کیا تم نے اللہ سے عہد کیا کہ تم کو آگ نہ لگے گا۔ اور اس کی مثالوں سے لے کر یہاں تک کہ

أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۖ بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ

کہتے ہو اللہ پر وہ باتیں جو تم کو بھی نہیں جانتے (۳) بلکہ اصل حقیقت تو یہ ہے کہ

سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ

جو کوئی بھی اپنے لیے گناہ انجام دے گا۔ اور اس کی مثالوں سے لے کر یہاں تک کہ

هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

جو ایمان لائے اور ان کی نیکوئی کی (۴) اور جو نیک اور نیک کام کریں ان کے

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۖ وَلَا ذُو

نسب کی جنت کے باغوں میں جہنم رہیں گے (۵) اور جو

أَخَذْنَا يَثْقَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ تَدَّ وَ

ہم نے بنی اسرائیل سے اقرار لیا کہ اللہ کے سوا وہ کس کی بندگی نہ کریں گے اور ان آپ کے

بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ

ساتھ اچھا سلوک کرنا۔ پھر اللہ کی باتوں کے ساتھ ہی ایمان کرنے والوں اور ان

وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ

خلاف سے ان کی بات نہ کہتے اور ان کو تمام رکعت ۔ زکوٰۃ اور اللہ کے ساتھ ایمان کرنے والوں کی ان سب

ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ ۖ

اپنے سے خوفزدہ ہو گئے۔ اور تم کو اس استغفار کا آپ بھیجا تھا (۶) رہا (۷)

میں یہ وہ لوگ ہیں جو ایمان لائے
کہنے کے لیے اپنے ہاتھ سے دعا کر
مذاہب انہیں گھوس دیتے ہیں انہیں
کہتے ہیں انہیں ان کی طرف سے
اس کے نام بھی لوگوں سے قبول
کہتے ہیں انہیں ان کی طرف سے
اللہ ان کی نیکیوں سے
اپنے ان کی نیکیوں سے

84. और हम ने तुम से यह इकरार लिया था कि आपस में खून खराना न करोगे और अपने ही लोगों के घर से बेघर न करोगे यह कौल व करार तुम ने खुद ही कबूल कर लिया था और तुम इसके पक्कद भी हो।

84. And WE had taken agreement (which you affirmed) that (you) will not shed one another's blood; nor turn out your own people (from their homeland and render them) home-less. This you had accepted and to it you are witness as well.

85. फिर तुम हो कि अपने ही भाई बन्धुओं को कत्ल करते हो और अपनी ही निरादारी के बहुत से लोगों के घर लजाड़ते हो और जुल्म व गुनाह पर जाले बाजी और खोली बाजी करते हो और अगर तुम्हारी निरादारी के यही लोग जंग में दुश्मन की पकड़ में आ जाते हैं तो याल देकर उन्हें छुड़ाने में दौड़ भाग करते हो जबकि तुम पर जंग का घर से बेघर करना ही हुराम था जो क्या तुम अल्लाह की किराम के कुछ हिस्से को मानोगे और दूसरे हिस्से का इन्कार करोगे ? फिर तुम ही बताओ कि क्या सजा होनी चाहिये तुम में ऐसा करने वाली की, निम्नर इस के कि दुनिया की ज़िन्दगी में उन्हें ज़िल्लत की मान सारी जाये, और शियानत के दिन उन्हें कड़ी से कड़ी सजा दी जाये, तुम जो भी काम करते हो अल्लाह उस से बेखबर नहीं।

85. After this, it is (no other than) you who kill one another and render homeless many-a-one of your own people, and co-operate against them in sin and transgression. And if they; (the victims of your injustice), become captives of war, you struggle to free them against ransom! Although their expulsion (itself) was unlawful to you. Then would you believe in some part of the Scripture (of ALLAH) and reject the other part? Recommend, then, yourselves, what punishment should be meted out to those among you who behave like this! except that most disgraced they be in the life of this world, and on the Day of Judgement consigned to the most grievous punishment ! ALLAH is not unaware of what you do.

86. यही लोग हैं जो अपनी आखिरत पैदा कर दुनिया की ज़िन्दगी के खर्चदार बने, जंग की सज़ा कभी हलसी न की जायेगी और उन्हें कभी किसी की मदद भी न पहुँचेगी।

86. These are the people who-at the cost of losing the everlasting life of the hereafter,-purchased the life of this world. So their torment shall never be lessened, nor shall they be helped-from anybody.

10 | 4 | 10

87. मूसा को तिलाव देने वाले हम थे और उन के पीछे की हम लगातार रसूलों को भेजते रहे और परमम के बेटे ईसा को खुले सम्राट हम ने भिरे और बहुतबहुत (ज़िबरील) से हम ने उन की मदद की, जब कभी तुम्हारे पास सम्राट आया वह ऐसी ज़लीम शाना कि तुम्हारे जी ने उसे बर्बाद नहीं किया फिर तुम फर्क छोड़ने को तैयार न थे, रसूलों के एक गिरोह को तुम ने झुठलाया और बहुत से यक्षियों का खून भी कर डाला।

87. (And indeed,) WE gave Moses the Book and followed him up with a succession of Messengers; and (indeed) WE gave clear signs to Eisa, the son of Maryam, and strengthened him with the Holy spirit (Jibrail) Whenever there came to you a messenger with knowledge, (essential rules where of) you did not like to obey, (due to) your pride which you desired not to give-up; some you disbelieved and many-a-one you murdered.

79. उन लोगों के लिए बड़ी ख़ासी है जो अपने हाथों से किताब लिख कर कहते हैं वह अल्लाह की तरफ से है, वृ छोड़ी कमाई तो कर लेते हैं मगर उन के हाथों से लिखी गलत बातों पर उन की बड़ी दुर्गति बनने वाली है और उन की अपनी इस कमाई से वह बचाव न बचकर होंगे।

80. और कहते हैं कि हम को जहन्नम की आग हरगिज़ छू नहीं सकती मगर भित्ती के चन्द दिन, ऐ नहीं (स.अ.म. स) तुम कहो ! क्या तुम ने अल्लाह से ऐसा कोई वचन लिया है तब तो अल्लाह अपने वादे को किताब हरगिज़ नहीं करेगा या अल्लाह पर वृ ही ख बातें कहते हो जो खुद भी नहीं जानते।

81. बलिक अरबन हकीकत तो यह है कि जो कोई भी अपने कर्मों मुताबक कर लावेगा, और उस के पापों ने उसे घेर लिया हो बस वही आग में जावेगा और वही हमेशा रहेंगे।

82. और जो लोग ईमान लावे और नेक काम करें ऐसे हमेशा लोग जन्नत के बागीचों में हमेशा रहेंगे।

83. और जब हम ने बनी इसराईल से वचन लिया कि वह अल्लाह के सिवा किसी और की बन्दगी न करेंगे, और भी बात के साथ अथवा व्यवहार करना, फिर पिरोदारों, अनाथों, ज़क़ातगरीबों के साथ भी मुहाम्म करती रहना, आम हुक्मानी से अच्छी बात कहते रहना और ग़माल को अल्लाह रखना ज़क़ात अदा करने रहना, हमारे अंगन व क़त्तार की इन सब चीज़ों में छोटे लोगों के सिवा तुम सब फिर नसे और तुम को उस इक़तार का अब ध्यान हो न रहा।

79. Then was to those who write the Book with their own hands and then say: "This is from ALLAH;" they do, thereby earn some thing (whatsoever); but most awful is what their own hands have written, and most disastrous and perdition in what they have earned thereby.

80. And they say: " The fire (of Hell) can never touch us but, for a few numbered days." Say O Prophet! " Have you taken any (such) commitment from ALLAH? Then, (in that case) ALLAH will not undo what He has committed; or rather you are giving such (unethical) versions about ALLAH for which you yourselves have no knowledge!

81. As a matter of fact, whosoever would have come alongwith sins attached, and evil enshrouded to him, would be the dwellers of the fire and therein they will abide for ever.

82. And all those who have believed and done righteous deeds; they shall dwell in the gardens of paradise for ever.

9 11 9

83. And when WE took a covenant from the children of Israail, (saying :) "Worship none but ALLAH Alone, and be dutiful and kind towards parents; so also relatives, orphans and the poor be obliged; and be modest in speech to masses; establish Namaz, and pay the poor-due-(zakaat)-; To all the commitments of OUR this covenant you all; except a few, slid back; and now you have become almost unaware of that commitment!

وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُوْنَ دِمَآءَكُمْ وَلَا تَحْرِجُوْنَ

اور اسے اس سے پہلے کہ تم کو اپنا حاکم کرنا چاہیں اور تم کو اپنے دین سے نکال دیا جائے کہ

اَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ اَقْرَرْتُمْ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُوْنَ ۝

اور تم نے اپنے دین سے اپنے دین کو گواہ کر لیا اور تم نے اس کے گواہی دی ۝

ثُمَّ اَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُوْنَ اَنْفُسَكُمْ وَتَحْرِجُوْنَ فَرِيقًا

پھر تم ہو اے یہ سبھی جنہوں نے اپنے دین سے اپنے دین کو گواہ کر لیا ہے

فَرِيقًا مِنْ دِيَارِهِمْ تَنْظُرُوْنَ عَلَيْهِمْ بِآلِهَةِ

اور تم کو دیکھ رہے ہیں اور تم کو دیکھ رہے ہیں اور تم کو دیکھ رہے ہیں

وَالْعُدُوِّ اِنْ يَأْتَوْكُمْ اُسْرٰى تَفْدُوْهُمْ وَهُوَ

بلکہ میں میری پالا میں آجاتے ہیں تو تم انہیں دیکھ رہے ہو اور تم کو دیکھ رہے ہو

مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ اِخْرَاجُهُمْ اَفْتَوْمُنُوْنَ بِبَعْضِ الْكِتٰبِ

اور جب تم کو ان کا گھر سے نکالنا ہو تو تم کو کتاب کے بعض حصے سے پوچھنا ہے اور

وَكُفْرُوْنَ بِبَعْضِ مَا جَزَاۗءُ مَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ

کہ تم کو اس سے کفر ہے اور تم کو اس سے کفر ہے اور تم کو اس سے کفر ہے

مِنْكُمْ اَلَا خِزْيٌ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ، وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ

اور تم کو اس سے کفر ہے اور تم کو اس سے کفر ہے اور تم کو اس سے کفر ہے

يُرْذَوْنَ اِلَى اَشَدِّ الْعَذَابِ ، وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ

اور تم کو اس سے کفر ہے اور تم کو اس سے کفر ہے اور تم کو اس سے کفر ہے

عَنْمَا تَعْمَلُوْنَ ۝ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اشْتَرَوْا الْحَيٰوةَ

یہ میرے ہیں ۝ یہ وہ ہیں جنہوں نے اپنی دنیا کی زندگی کے لئے اپنی

الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ

دنیا کی زندگی کے لئے اپنی دنیا کی زندگی کے لئے اپنی دنیا کی زندگی کے لئے

وَلَا هُمْ يُنصَرُوْنَ ۝ وَلَقَدْ اَتَيْنَا مُوسٰى الْكِتٰبَ

اور تم کو اس سے کفر ہے اور تم کو اس سے کفر ہے اور تم کو اس سے کفر ہے

وَقَفَّيْنَا مِنْۢ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ ، وَاتَيْنَا عِيسٰى ابْنَ

اور تم کو اس سے کفر ہے اور تم کو اس سے کفر ہے اور تم کو اس سے کفر ہے

84. और हम ने तुम से यह इकरार लिया था कि आपस में खून खराना न करोगे और अपने ही लोगों के घर के घर से बेघर न करोगे यह कौल व करार तुम ने खुद ही कबूल कर लिया था और तुम इसके पक्का भी हो।

85. फिर तुम हो कि अपने ही भाई बन्धुओं को कत्ल करते हो और अपनी ही गिरादारी के बहुत से लोगों के घर जलाते हो और जुलूम व गुनाह पर जाले बाजी और खोली बाजी करते हो, और अगर तुम्हारी गिरादारी के यही लोग जंग में दुश्मन की पकड़ में आ जाते हैं तो याद देकर उन्हें छुड़ाने में दौड़ पाग करते हो जबकि तुम पर जंग का घर से बेघर करना ही हुराम था जो क्या तुम अल्लाह की क़िताब के कुछ हिस्से को मानोगे और दूसरे हिस्से का इन्कार करोगे ? फिर तुम ही बताओ कि क्या सजा होनी चाहिये तुम में ऐसा करने वाली की, बिनाइ इस के कि दुनिया की ज़िन्दगी में उन्हें ज़िन्नत की मान सारी जाये, और क़ियामत के दिन उन्हें कड़ी से कड़ी सजा दी जाये, तुम जो भी काम करते हो अल्लाह उस से बेखबर नहीं।

86. यही लोग हैं जो अपनी आखिरात पैदा कर दुनिया की ज़िन्दगी के खर्चाखार बने, जंग की सज़ा कभी हलफ़ी न की जायेगी और उन्हें कभी किसी की मदद भी न पहुँचेगी।

87. मूसा को क़िताब देने वाले हम थे और उन के पीछे भी हम लगातार रसूलों को भेजते रहे और मरयम के बेटे ईसा को खुले बहुत हम ने सिने और बहुतबहुत (ज़िबरीन) से हम ने उन की मदद की, जब कभी तुम्हारे पास रसूल आया वह ऐसी ज़ालीम सारा कि तुम्हारे की ने उसे खाना नहीं किया फिर तुम पक्क ज़ोड़ने को तैयार न थे, रसूलों के एक ग़िरौद की तुम ने झुठलाया और बहुत से यही का खून भी बन सारा।

84. And WE had taken agreement (which you affirmed) that (you) will not shed one another's blood, nor turn out your own people (from their homeland and render them) home-less. This you had accepted and to it you are witness as well.

85. After this, it is (no other than) you who kill one another and render homeless many-a-one of your own people, and co-operate against them in sin and transgression. And if they; (the victims of your injustice), become captives of war, you struggle to free them against ransom! Although their expulsion (itself) was unlawful to you. Then would you believe in some part of the Scripture (of ALLAH) and reject the other part? Recommend, then, yourselves, what punishment should be meted out to those among you who behave like this! except that most disgraced they be in the life of this world, and on the Day of Judgement consigned to the most grievous punishment! ALLAH is not unaware of what you do.

86. These are the people who-at the cost of losing the everlasting life of the hereafter, purchased the life of this world. So their torment shall never be lessened, nor shall they be helped-from anybody.

10	4	10
----	---	----

87. (And indeed,) WE gave Moses the Book and followed him up with a succession of Messengers; and (indeed) WE gave clear signs to Eisa, the son of Maryam, and strengthened him with the Holy spirit (Ibraal)! Whenever there came to you a messenger with knowledge, (essential rules where of) you did not like to obey, (due to) your pride which you desired not to give-up; some you disbelieved and many-a-one you murdered.

88. कहते हैं हमने दिल गिलाफ में सुरक्षित है नहीं नहीं बरिदा हुन पर अल्लाह की जामत और मिटकार बड़ी इनके इन्कारी होने के सबर, अब उन में बहुत थोड़े ईमान लायेगे।

89. और जब अल्लाह की तरफ से किताम उन को पहुँची जो सच्चा बतावती उस खबर को जो उन के पास पहले से मौजूद थी, और वह इस के पहले काफिरों का विजय हासिल करने के सिद्द यह खबर लोगों को बताने की थी और इस खबर के इन्तेज़ार में थी थी, बस जब पहुँच गया उन के पास यह (समूल) जिसे पहचानती थी वे फिर भी जमाका इन्कार किया तो ऐसे इन्कारी लोगों पर अल्लाह की जामत है।

90. उन्होंने कहा ही कुछ खीदा किया कि अपनी जान में बस कुछ को खरीदा, अल्लाह की जगहरी हुई किताम का सिर्फ इस खिद पर इन्कार किया कि अल्लाह ने अपनी पसंद से अपनी कर्मी में से किस पर सजा (उनसे बर्कर पुर्गे) अपनी खुदा मिताबर कर दी बस ऐसे लोग मजबूत बन मजबूत के हकदार बन गये, ऐसे लोगों का अल्लाह का अज़ाब है जो उन्हें बेइइज़ात और जलील कर सारेगा।

91. जब उन से कहा जाये कि इस पर ईमान ले आओ जो अल्लाह ने उतरा तो जवाब में कहेंगे कि हम तो सिर्फ उस पर ईमान रखेंगे जो हम पर उतरा है, और जो इसके बाद उतरा गया उस के इन्कारी है जबकि वह नई किताम सच बतावती है उन के पास वाली किताम की, ऐ नहीं ! तुम कह दो कि ईमान के दावे में सच्चे हो तो इस के पहले तुम ने अल्लाह के नबीओं का खून कहीं बहाया ?

88. And they say : "Our hearts are safely enveloped by the cover" No! No! rather ALLAH'S curse and condemnation wrapped them up, due to their rejection (of faith). Now very few out of them will believe.

89. And when there came to them the Book-(revelation)- from ALLAH, confirming that report which they already had with them, and aforesaid they used to disclose that to the people, saying they would gain victory over those who have no faith (on Messenger's arrival), moreover they were anxiously waiting for his coming; But when he did reach unto them, they out right rejected him, even though they had recognized him well, so let the curse of ALLAH be on such disbelievers!

90. How adverse is their trading! That they have sold their own selves for disbelief ! They rejected ALLAH'S revealed Word-(Qur'aan)-only due to this envy that ALLAH has bestowed HIS grace upon whom HE willed out of HIS servants, (without caring of their choice!) So they have drawn on themselves wrath upon wrath. There shall be ALLAH'S punishment on such rejecters, which will make them most humiliated and disgraced.

91. And when it is said to them that "believe in what ALLAH has sent down;" They say : "We shall believe (only) in that which was sent down to us and disbelieve anything thereafter!" Whereas this later revelation confirms (whatever still remains unchanged in) the Book they have with them. Say, (O Prophet): "Why then have you shed blood of ALLAH'S prophets, if you are truthful in your claim of being faithful?"

92. और मूसा तुम्हारे पास खुली हुई निशानियाँ लेकर आये उस के बाद भी तुम बाइबे पर निशान होने के लिए दृढ़ पड़े और तुम ने यह बहुत जुल्म किया।

92. And indeed, Moosa came to you with clear (miraculous) signs, yet even after that you thronged yourselves over calf worshipping; and that was an enormous injustice you committed.

93. और जब हम ने तुम से वादा किया और "तूर" पहाड़ को तुम पर उठा कर हज़म दिया, बाबुल करी इसे जो कुछ हम तुम्हें दे रहे हैं और इसे मज़क़ूरी से पकड़ रखी और ध्यान से सुनी, उन्होंने कहा हम ने सुन लिया अगर हम से अपस १ हो सकेगा, और उन के सुक के सबब उन के दिलों में बाइबे की मुश्क़ल जैसे चुट्टी में मिला सी गई थी, तुम कबो अगर तुम मोमिन हो तो क्या तुम्हारा ईमान तुम को ऐसी बुरी बुरी बातें मिलता है ?

93. And (remember) when WE called to accept the covenant, raising high above you the Mount Tor, and commanded "Acknowledge what WE are giving unto you and hold it firmly and listen carefully (OUR WORD)! They said "We have heard but its accomplishment would not be possible for us." And because of (this) their denial, (as if it were,) their hearts were overflowing with the love (and dedication) for the calf. Say: "Do you claim to be believers." Then does it your faith that enjoin you such evil deeds?

94. उन से कहो कि अल्लाह को यहाँ अगर आख़िरत का घर दूसरी ओरों के मुक़बले में निर्मल तुम्हारे ही लिए खास है तो मौत की तमन्ना कर के दिखाओ अगर तुम सच्चे हो।

94. Say to them: "If the home of the Hereafter with ALLAH is indeed for you specially and not for others, then long for (your) death if you are truthful.

95. क्योंकि अपने हाथों वाले करदूत जो पहले पेज खुले हैं इस की वजह से वह मौत की तमन्ना हरमिज़ नहीं कर सकते, अल्लाह ज़ालिमों को ख़ुश जानता है।

95. Because of sinful deeds their own hands have sent ahead, they can never long for (their own) death. ALLAH is All-Aware of unjust (evil doers).

96. और आज लोगों से बहुत ज़ादा ख़िंदगी का लोभी और लोभ का सातवीं तुम बहुदियों को चाहते, और जो निर्मल करने वाले हैं उन का भी यही हाल है, उन में से एक एक का दिल चाहता है कि कब एक हजार साल तक ज़िंदा रहे हालाँकि हजार बरस की उम्र किसी को मिला भी जाये लभ भी अज़ाब से बचने का कारन तो नहीं बन सकती, अल्लाह ख़ुश देख रहा है जो यह करते हैं।

96. And verily, you will find them (the Jews) much greedy to live longer life than common man; and the same is the case of those who ascribe (ought with ALLAH). Every one of them desires (by heart) that he may be granted the life for one thousand years (in this world). Even if any one is granted the life of thousand years, it can never be the cause of release (or escape from) the punishment! ALLAH is All-Secr of what they do.

97. तुम क्यों कि वह लोग है जो जिबरील का दुश्मन बना है उसको मारना होना चाहिये कि जिबरील ने तो इस कुरआन को अल्लाह के हुक्म से तुम्हारे दिल पर उतारा है और यह कुरआन सही बताया है उन कितानों को जो इस से पहले आई और सीधी यह सब बता कर कुरआनकी सुनाता है उन लोगों को जो ईमान लाते हैं।
98. वन जो कोई भी दुश्मन हुआ अल्लाह का, और उस के फरिश्तों का और उस के रसूलों का, और जिबरील व मिकैल का, तो अल्लाह भी ऐसे दुश्मनों का दुश्मन है।
99. और हम ने तो आग की तरफ मुलकी हुई और साफ आगों उतार दी, इस का इकल है हुक्म लोगों के सिवा कोई भी नहीं कर सकता।
100. कौनो बुरी बात है कि जब भी कोई कौल व कलम करते हैं तो उन में से एक फिटोह ने उसे फेंक दिया, बल्कि उन की बड़ी संख्या बेईमान है।
101. और जब अल्लाह की तरफ से एक रसूल उन के पास आ गया जो उन के पास वाली कितानों को सब बताया है तो इन कितानों पक्षे हुए लोगों ने से एक टोली ने अल्लाह की कितान को पीछे पीछे फेंक दिया, जैसे उन को कुछ मालूम ही नहीं।
102. और लगे उन बानों के पीछे जिन का पक्ष सैतान लेना सलतना-ए-सुलेमानी का नाम लेकर किया करते थे और यह कुछ की बात सुलेमान ने कही नहीं लही लेकिन यह कुछ सैतानी ही ने किया था कि लोगों को जादू टोना सिखाते थे और यह कितान पार हुए लोग लेकर भी इन बानों की तरफ दूर पड़े हैं जिनो बकिल साहर में दो फरिश्तों "हारात और मारुत" पर उतरा हुआ बताया थे हालांकि वह दोनों तो एक ऐसा इल्म सिखाते थे कि पहले कह दिया करते थे कि देखो हम तो कैमल इस्तेहान का खबर हैं फिर कहीं तुम कहिये न सब जानक उस भी उन दोनों से एक इल्म सीखते और उस का गुलत इस्तेमाल कर के किसी भी आदमी और उस की बीवी से बीच लुचार्ड डाल देते,
97. (you) say: who is it that declares (himself) an enemy to Jibreel? He should know that Jibreel who has brought this Quran according to the orders from ALLAH; upon your heart, which confirms (ALLAH'S word) revealed before it; guides onto a straight path and gives glad tidings to those who (have resolved to) believe into it.
98. "Whoever is an enemy to ALLAH, and HIS Angels, HIS Messengers, and Jibreel and Mikaeel (should know that) ALLAH is the enemy (hence forth) to such disbelievers."
99. And indeed, We have sent down (from on high) verses manifest and clear in itself unto you; none can reject them except the rebellious.
100. How disgusting! that every time they make a covenant, some party among them throw it aside! Nay but majority of them is disbelieving.
101. And when there came to them a Messenger from ALLAH, who confirms that (which still remains unchanged) with them, a party of those who were given the Scripture throw away the Book of ALLAH behind their backs, as if they did not know (any thing of it)!
102. And (they) started chasing after things named by people of devilish instinct, who claimed its source at Sulaiman's reign. Though Sulaiman never uttered such disbelief but (it was) these devils who practised disbelief, by teaching people magic. In spite of having been endowed with teachings of ALLAH'S Book (they) flocked together over such things that had come down at Babel upon two Angels-Harut and Marut. Nevertheless they (two) cautioned before hand to the people who used to come to them for learning that "We are but temptation and trial for you; therefore (see that) you may not (be a prey to it and) become disbeliever." Even after that they persisted to learn a thing (from the two) and exploited the same to create division between a man and his wife. (contd....)

أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ .

اس اقلیت کی طرف لوٹ جائے گی جسے کشمیر | اہل میں دو فرسٹوں | اہل اور اہل ہوا جائے

وَمَا يَعْلَمِينَ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا عَنْ قِسْمَةٍ

تھے حالانکہ وہ دو بڑی تو ایک عظیم شکست کھاتے تھے کہ ان کی ہوا کرتے تھے کہ ان کے پاس ایک دستوں سے بھر گئی۔

فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ

حق کا رخ نہ ہو جائے تو یہ بھی اہل دوزخ سے ایک غم سیکھتے اور اسے اس کا لحاظ استعمال کر کے چلا دیتے

[illegible]

کس آدمی اور کسی بیوی کے درمیان : لوگ خدا کے حکم کے بغیر کسی کو نقصان نہیں

... ..

یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ یُؤْمِنُونَ مَا یُضْرَمُ وَلَا یُسْفَعُ مِنْهُ

1. 5. 2015 16:15 17:15

ولقد علموا لمن اشتريه ماله في الآخرة من

اور اس میں کہ منطق قطع نہیں تھا، اور وہ یہ بھی جانتے ہی کہ وہ (اس طرح) مادہ کی

1. What is the purpose of the study?

خلاق واپس ما تشروابه انفسهم لوكانوا

وہاں تک کہ اگر آپ اس کا کوئی حصہ نہیں دیکھ سکتے ہیں، تو یہ ممکن ہے کہ اس کی کاپی یا تصویر آپ کے پاس ہو۔

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

يَعْلَمُونَ ۝ وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكُنْ لَهُمْ فِتْنٌ

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۵/۰۵

2019年10月10日

عند الله خيرا لو كانوا يعلمون ﴿٦٠﴾

② 2016年1月1日起，企业发生的符合条件的广告费和业务宣传费支出，除按照此前规定执行外，还可以按以下方法计算扣除：

11. 下列各句，没有语病的一项是（3分）

مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

[illegible]

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهِمْ

مجلس شورای اسلامی - تهران - ۱۳۸۵

[illegible]

كَفَرًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ

سید محمد علی شریعتی

مفسر: ہمارے ہاں میں اور سرکاری اسکولوں میں اس طرح کی اسکولوں کی وجہ سے اس کے

عَلَيْكُمْ خَيْرٌ مِنْ رِزْقِهِ وَاللَّهُ يَخْتَصِرُ بِرَحْمَتِهِ

سید محمد علی حسینی

دہاکی طرف سے کوئی سبیل بات نکلے ہو اور اگر کوئی چاہے اسے اپنی دولت کے لیے

23 *Journal of Management Inquiry* 18(1)

वह लोग अल्लाह के हुक्म के बिना किसी को नुकसान नहीं पहुँचा सकते थे और ऐसी बातें सीखते सिखाते थे जो उन के लिये नुकसान का सबब थी और उसमें उनकी कुछ भी फायदा नहीं था। और वह वह भी जानते हैं कि जो भी जादू की चीज़ें सीखना अल्लाह में पना का कोई हिस्सा नहीं रहा, काल ! उन्हें याद दिला दो कि कितनी बुरी चीज़ है जिसके खरीदने में उन्होंने अपनी जान भी दाँव पर लगा दी।

But they could not thus harm anyone except by ALLAH'S leave. All their learning and spreading wherein they deployed themselves was verily harmful and not at any end fruitful for them. And indeed they know that the learner of magic would have no share in the Hereafter. How evil is that for which they sold their own selves, if they but knew!

103. और अगर वह अब भी ईमान में आ जाते और भले काम करने लग जाते तो बड़ा अच्छा सवाब अल्लाह से पा लेते, काल ! यह जानते होते।

103. And if (even after that) they had believed and guarded themselves from evil, far better reward they would have gained from ALLAH. If they, but have known this!

12 7 12

104. ऐ ईमान वाले ! तुम "रहना" मत कहो बल्कि "तनजुना" कहो और ध्यान से नसीहत सुनते रहो और इन्कार करने वालों को कुछ भी फायदा है।

104. O believers! Do not say (to the Prophet): "Stay for us!" but rather say: "Have patience for us!" and listen carefully the discourses. Indeed for the deniers (of faith) there is a painful torment.

105. पहले से विनाश पावन भी इन्कारी बन जाये वैसे लोगों ने और सिर्फ़ करने वालों ने कोई नहीं चाहता कि तुम पर तुम्हारे स्व की तरफ से कोई बात बरस जाये और अल्लाह तो जितने चाहता है अपनी रहमत से सिर्फ़ धारा कर देता है और अल्लाह तो बड़ी कृपा करता है।

105. Neither from those, who were given Scriptures aforesetime-but refused (to acknowledge the truth) - nor from those, who believe not in Oneness of ALLAH, no body, likes that there should be sent down unto you any good from your Lord. But ALLAH chooses for HIS mercy whom HE wills. And ALLAH is the Owner of great Bounty.

106. हम जिस आयात को भी तुम चुनती करो है या उसे चुनकर देते है तो दूसरा तुम उस से भी बेहतर या उस के बराबर से आते है, क्या तुम को मालूम नहीं कि अल्लाह हर चीज़ पर قادر है।
107. क्या तुम नहीं जानते कि अल्लाह ही की बरपाही है आसमानों और ज़मीन में ? और तुम को अल्लाह के सिवा कोई हिमायती या मदद करने वाला न मिल सकेगा।
108. क्या तुम लोग यह चाहते हो कि अपने रसूल से सवाल पर सवाल करो जैसे इस के पहले मूसा से सवाल किये जाते रहे, और जो सवाल ईमान के बदले में कुछ हासिल करे वह छोड़ भाग सीधे राह को।
109. कितना खेद वाली में से बहुत से लोगों का दिल चाहता है कि जैसे की वन पक्षे तुम को ईमान से हटा कर इन्कार पर लाया है, साथ साथ मालूम हो जाने के बाद भी उन के दिल में हसद व जालन है तुम अब दुरमुख (माफ़) करो और ख़ाल में न लाओ जब तक अल्लाह अपना फैसला बताए दे साथ ही यह है कि अल्लाह सब चीज़ों पर क़ादिर है।
110. और नमाज़ कायम करो और ज़कात देते रहो और जो भी पालाई का काम आने पड़ेगा, अल्लाह के पास उसे अपने सिद्ध बेहतर हालत में पाओगे, अल्लाह तुम्हारे सब काम देख रहा है।
106. Whatever a Verse WE Keep in pending or make it oblivion, WE bring a better one or similar to it. Know you not that ALLAH has power to do everything?
107. Do you not know that to ALLAH (only) belongs the dominion of the heavens and the earth? And you will not find, besides ALLAH, any Guardian or Helper.
108. Would you like to ask OUR Messenger questions and (make) counter questions? Just as Moosa was (embarrassed) by queries aforesaid? He who plucks disbelief instead of faith, (as if it were,) he strayed far away from the right way.
109. Many among the people of the Scripture wish that at any cost they should turn you away from the faith onto the disbelief! Though the truth has become manifest to them, they could not vacate their hearts from envy and resentment. Now you forgive and overlook, till ALLAH decrees HIS Judgement. Truly, ALLAH is able to do all things.
110. And establish prayer, pay the poor-due (Zakat); and whatever good (deed) will be sent before, you will find it with ALLAH still better (manifold); (since) ALLAH sees all your works.

لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرًا ؕ

جنت میں کوئی داخل نہ ہوگا مگر وہ جو یہودی اور نصرانی ہوگا

تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ۚ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنتُمْ

وہ سب ان کے داخل قیامت میں آپ ان سے کہو کہ اس بات پر دلیل تو پیش کرو

صٰدِقِيْنَ ۚ بَلٰی ؕ مَنۢ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ

اگرچہ ہو ﴿﴾ کیوں نہیں بلکہ جنت میں ہر ایسا آدمی داخل ہوگا جس نے اپنا

مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ ۖ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا

مجرور اور کے سامنے قہر کا ڈر اور نیک پر قائم ہوا ایسے کو اگرچہ اس کے سب سے اس اور ان کو کوئی

هُمْ يَخْزَوْنَ ۚ وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرَةُ عَلَى

نہ اور تم نہ ہوگا ﴿﴾ اور یہود نے کہا نصاریٰ کسی راستہ پر نہیں اور نصاریٰ نے کہا یہود

شَيْءٌ ۚ وَقَالَتِ النَّصْرَةُ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ ؕ

کے اس کوئی بے حد لیجئے اور یہ سب کتاب بھی پڑھا کرتے ہیں

وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتٰبَ ۚ كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ

اور ان کی طرح کہ وہ بھی جو اس کرتے ہیں کے پاس کچھ مسلم

مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَاِنَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِیْمَا

تھی اب اس پر قیامت کے دن ان کے سب جھگڑوں کا فیصلہ

كَانُوْا فِیْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ۚ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنۢ مَّنَعَ مَسْجِدَ

قسم جانتے کہ ﴿﴾ اس سے بڑا ظالم کون ہوگا جو اللہ کی مسجدوں

اَللّٰهِ اَنْ یُّذْکَرَفِیْهَا اَسْمَہٗ وَسَعٰی فِیْ خَرَابِہَا ؕ اُولٰٓئِکَ

میں اللہ کا نام پڑھنے سے روک دے اور مسجدوں کو آجائے میں دروازہ مہر کرے

مَا کَانَ لَهُمْ اَنْ یَّدْخُلُوْهَا اِلَّا خَافِیْنِ ۚ هٰٓلَهُمْ فِی

اور چھپ کر آنے کے سوا ایسے آدمی کہ مسجد میں گھسے داخل ہرگز نہ ملے

الدُّنْیَا خِزْیٌ وَلَهُمْ فِی الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِیْمٌ ۚ

جائزہ ان کو دنیا میں کچھ ہے اور آخرت میں ان پر بڑی عار ہے ﴿﴾

وَلِلّٰهِ الْمَشْرِیْقُ وَالْمَغْرِبُ ۚ فَاَیْمًا تُؤَلُّوْا فَتُكْرَ وَجْہُ

مشرق و مغرب سب اللہ کا ہے سوچ جس طرف بھی منہ کرے اللہ کا جلوہ دیکھ

اللہ کی ہولناکی سے ہر ایک سب
۲۴ قسم کے ہیں ان کیوں کہ مسلمان
ہوئے یہاں کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کا قیامت کے دن یہاں کہہ دیا کہ مسلمان
کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
یہ سب کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کا قیامت کے دن یہاں کہہ دیا کہ مسلمان
پانچویں سب کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
دوسری بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کے قیامت کے دن یہاں کہہ دیا کہ مسلمان
یہ سب کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کا قیامت کے دن یہاں کہہ دیا کہ مسلمان
پانچویں سب کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان

۲۵ میں ان کی بات کہہ دیا کہ مسلمان
اور ان کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کے قیامت کے دن یہاں کہہ دیا کہ مسلمان
پانچویں سب کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان

۲۶ میں ان کی بات کہہ دیا کہ مسلمان
اور ان کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کے قیامت کے دن یہاں کہہ دیا کہ مسلمان
پانچویں سب کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
۲۷ میں ان کی بات کہہ دیا کہ مسلمان
اور ان کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کے قیامت کے دن یہاں کہہ دیا کہ مسلمان
پانچویں سب کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
۲۸ میں ان کی بات کہہ دیا کہ مسلمان
اور ان کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کے قیامت کے دن یہاں کہہ دیا کہ مسلمان
پانچویں سب کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
۲۹ میں ان کی بات کہہ دیا کہ مسلمان
اور ان کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کے قیامت کے دن یہاں کہہ دیا کہ مسلمان
پانچویں سب کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
۳۰ میں ان کی بات کہہ دیا کہ مسلمان
اور ان کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کے قیامت کے دن یہاں کہہ دیا کہ مسلمان
پانچویں سب کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان
کی بات کہہ دیا کہ ان کیوں کہ مسلمان

111. और कहते हैं कि यहूदी और नसारा (ईसाई) के सिवा कोई दूसरा जन्नत में दाखिल न होगा, यह सब उन के मन की वनावदी बातें हैं, आत उन से कहो कि इन बात पर सबूत तो पेश करो अगर तुम सच्चे हो।

112. क्यों नहीं बलिक जन्नत में हर ऐसा आदमी दाखिल होगा जिस ने अपना पैसा अल्लाह के सामने खुला दिया और पैसा काम करता रहा उसी के लिए इनाम है उस के स्व को फल और उन को कोई डर और गम न होगा।

113. और यहूदियों ने कहा नसारा (ईसाई) किसी रास्ते पर नहीं और नसारा ने कहा कि यहूदियों के पास कोई बुनियाद नहीं और यह सब बिलायत भी पका करते हैं और इन की तरह तो यह भी बकवास करते हैं जिन के पास कुछ जानकारी नहीं, अब अल्लाह ही निर्णायक के दिन इन के सब झगड़ों का फैसला करवायेगा।

114. उन से कहा जायिम क्यों होगा जो अल्लाह की मस्जिदों में अल्लाह का नाम लेने से रोक दे और मस्जिदों को कज्जलने में दौड़ धूप करे, डर धूप कर आने के सिवा ऐसे लोगों को मस्जिद में खुला दाखला इनाम न मिलना चाहिये, उन को दुनिया में शिराज है और आखिरत में उन पर बड़ी सज़ा है।

115. नसरिक व मगरिक (पूर्व और पश्चिम) सब अल्लाह का है, सो तुम जिस तरफ भी मुंह करोगे अल्लाह को नहीं फकीरे, सबी बात है कि अल्लाह बड़ी गुज़ारिश वाला है और सब खबर रखता है।

111. And they say: "None shall enter the Paradise unless he be a Jew or Christian"; all these are their vain desires. You ask them a proof (evidence) for it, if they claim to be honest.

112. Why not (others be entered into Paradise ?) whoever submits his face (himself) before ALLAH, and he is steadfast in doing good deeds as well, his reward is with his LORD; and such shall have no fear or sorrow.

13 9 13

113. And the Jews said: "Christians are in no way on guidance." Whereas Christians say: "The Jews have no base (of their religion)" though all of them recite Scriptures also. Like them blaspheme those who have no knowledge (of scripture). Now (it is enough !) ALLAH will judge between them on the Day of Resurrection about all wherein they differ.

114. Who could be more unjust than that who forbids ALLAH'S name to be mentioned (and glorified) in the Houses of worship (mosques) and strive for their ruin? They should never be allowed to enter openly, but sneak with fear, in the mosques, for them there is disgrace in this world and great torment in the hereafter.

115. The east and the west (and) all (the directions) belong to ALLAH; so wherever you turn your face, you would find sanction from ALLAH. Indeed, ALLAH is most generous, all-knowing.

116. और कहते हैं कि अल्लाह औरतद पल्ला है, पाक है वह इस ऐम से बलिक आसमानों और जमीन में जो कुछ है सब उसी अकले का है, सब से सब उसी का हुक्म मानते हैं।

117. आसमानों और जमीन को क्या मग कर निकालने वाला, और जब किसी काम का फैसला करता है तो निर्णय कर देता है कि "हो जा" और सब यह चीज हो जाती है।

118. और जो नहीं जानते कहते हैं कि अल्लाह हम से बात क्यों नहीं कर लेता या हमारे पास कोई निशानी आ जाये इसी तरह की बात इस से पहले के लोग भी कर चुके हैं, इस के दिल की बातें जानने से बहुत ही किलरी जुलती है, जिनमें यकीन करना हो उन के लिए हम ने सबसे निशानियों बयान कर दी हैं।

119. यादीन हम ने आप को सुनी और कर तुमने के लिए सब बात लेकर भेजा है, और जहन्म में जानेवाले की पुकारा तुमने न की जायेगी।

120. और तुम से यहूदी और मसाला हरगिज खुश न होने जब तक हम ही की तरह गलत काम करनेवाले न बन जाओ, तुम कहो कि अल्लाह जिस पर हमारे वही नीयत रहता है और अगर तुम इन की पलंद पर चले इस के बाद कि तुमने पाक हुक्म आ चुका या तो फिर तुम को भी अल्लाह की पकड़ से बचाने के लिए कोई बली और मददगार काम न आयेगा।

116. And they say: "ALLAH has begotten a son!" Most Holy is HE; above any such imperfection. To HIM, Alone, belongs whatever is in the heavens and the earth; and all surrender with obedience unto HIM.

117. The Originator of the heavens and the earth. When HE decrees a matter, HE only says to it: "To Be!" - and it is.

118. And those who have no knowledge say: "Why does not ALLAH speak to us directly, or a sign (similar to this) may come to us (also!)" Resembling to this have spoken - (demanded- too,) they who preceded them; their hearts are much identical to each other. Though for the people who are desirous to believe in, WE have indeed sent our signs (messages) very clear.

119. Verily, WE have sent you (O Prophet) with the truth to give glad tidings (to the righteous) and warning (to the transgressors); and you will not be questioned about the dwellers of the blazing fire.

120. And never will the Jews nor Christians be pleased with you, till you surrender before their creed. Say: "the path onto which ALLAH guides is the only right guidance" and if you were to make slightest provision for their liking after what you have received of the knowledge (the revelation); then no protector or guardian could have saved you, too, from ALLAH'S arrest.

أَتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلْكَائِهِ ۖ أُولَٰئِكَ

ہم نے کتاب دی ہے وہ تو اس کو اس طرح پڑھتے ہیں جو حق ہے انکے پاس ہے اور ان کو کتاب ہے

يُؤْمِنُونَ بِهِ ۖ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ

ایمان رکھنے والے ہیں اور جو منکر ہوا اس کو تو ایسے لوگوں کا بڑا

الْخٰسِرُونَ ۝ يٰۤاَيُّهَا اِسْرٰٓءٰٓءِٓلُ اذْكُرْ وَاٰنِعْمَتِيْ

عصا کا ہوگا ۝ اے اسرائیل کے بیٹے! یاد کرو میری نعمت کہ

الَّتِيْ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاِنِّيْ فَضَّلْتُكُمْ عَلٰى الْعٰلَمِيْنَ ۝

جو میں نے تم کو عطا کی ہے اور یہ میں یاد رکھوں کہ میں نے تم کو سارے جہانوں پر چھینٹ ڈالا ۝

وَاَتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِيْ نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا

اور متحسب رہو اس دن کی جب کوئی جان کسی جان کے کچھ بھی کام نہ آوے اور اس کی طرف

يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ

سے کوئی بدل بھی قبول نہ ہوگا اور کسی کی شفاعت بھی نہ آوے اور ان کو کہیں سے عذابی

يُنْصَرُونَ ۝ وَاِذْ اٰتٰنَا اِبْرٰٓهٖمَ رِبِّهٖٓ بِكَلِمٰتٍ فَاٰتَمَّهِنَّ

دیجی تھے گی ۝ اور جب آدایا ابراہیم کو اس کے رب سے بہت سی باتیں ہیں

قَالَ اِنِّيْ جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا ۗ قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِيْ ۗ

ابراہیم نے کہا میں آپ سے تمہارے لئے لوگوں کو ایسے قائدوں کا قبیلہ بنائوں گا کہ ابراہیم کے لئے یہی خواہش

قَالَ لَا يَنْتَالُ عَهْدِيْ الظَّالِمِيْنَ ۝ وَاِذْ جَعَلْنَا

کہ وہ وہ ہوگا! اچھے فرمایا ظالموں سے میرا کوئی تعلق نہ ہوگا ۝ اور جب بننا دیا

الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَاٰمَنًا ۗ وَاتَّخَذُوا مِنْ

میں نے بیت اٹھ کر جانے والے اور امن بنانے کی جگہ لوگوں کے لیے اور میں بنانا چاہتا تھا اس جگہ کو

مَقَامٍ اِبْرٰٓهٖمَ مُّصَلًّی ۚ وَعٰهَدْنَا اِلٰهَ اِبْرٰٓهٖمَ وَ

جہاں ابراہیم کوڑا یا قاضی کے لیے اور فرمایا میں نے ابراہیم کو اور اس کے بیٹوں کو کہ میرا گھر ایک خانہ

اِسْمٰعِیْلَ اَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّٰٓئِفِيْنَ وَالْعٰكِفِيْنَ

کہ وہ طرف کرنے والوں کے لیے اور دھماں لاکر بیٹھنے والوں کے لیے (۱) (۲) (۳) (۴) (۵) (۶) (۷) (۸) (۹) (۱۰)

وَالرُّكَّعِ السُّجُوْدِ ۝ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰٓهٖمُ رَبِّ اجْعَلْ

اور رکوع و سجدہ کرنے والوں کے لیے ۝ اور جب عرض کیا ابراہیم نے اے رب! اس

۱۔ ابراہیم نے کہا میں آپ سے تمہارے لئے لوگوں کو ایسے قائدوں کا قبیلہ بنائوں گا کہ ابراہیم کے لئے یہی خواہش
۲۔ کہ وہ وہ ہوگا! اچھے فرمایا ظالموں سے میرا کوئی تعلق نہ ہوگا ۝ اور جب بننا دیا
۳۔ بیت اٹھ کر جانے والے اور امن بنانے کی جگہ لوگوں کے لیے اور میں بنانا چاہتا تھا اس جگہ کو
۴۔ مقام ابراہیم مصلیٰ ۚ وعاهدنا إله إبراهيم وإسماعيل أن تطهرا بيتي للطائفين والعاكفين
۵۔ والركع السجود ۝ واذ قال إبراهيم رب اجعل
۶۔ ابراہیم نے کہا میں آپ سے تمہارے لئے لوگوں کو ایسے قائدوں کا قبیلہ بنائوں گا کہ ابراہیم کے لئے یہی خواہش
۷۔ کہ وہ وہ ہوگا! اچھے فرمایا ظالموں سے میرا کوئی تعلق نہ ہوگا ۝ اور جب بننا دیا
۸۔ بیت اٹھ کر جانے والے اور امن بنانے کی جگہ لوگوں کے لیے اور میں بنانا چاہتا تھا اس جگہ کو
۹۔ مقام ابراہیم مصلیٰ ۚ وعاهدنا إله إبراهيم وإسماعيل أن تطهرا بيتي للطائفين والعاكفين
۱۰۔ والركع السجود ۝ واذ قال إبراهيم رب اجعل

121. जिन लोगों को हम ने किताब दी है वह तो इस को पूरी तरह पढ़ते हैं और इसके पढ़ने का हक है। वही लोग किताब पर ईमान रखने वाले हैं और जो इसके इन्कारी हुए तो ऐसे लोगों का सब मुकद्दाम होता।

122. हे इसराईल के बेटों ! मैंने तुम को दी है और यह भूलो मत कि मैं ने तुम को सब संसार के लोगों पर प्रेमता दी थी।

123. और उस दिन की किश ने उगो जब कोई जान किसी जान के कुछ भी काम न आएगी और उस की तरह से कोई बदला भी कबूल न होगा और किसी की सिफारिश भी काम न आ सकेगी और उन को कहीं से मदद भी न पहुँच सकेगी।

124. और जब इब्राहीम की उम्र हो जब ने बहुत सी बातों में परखा, इब्राहीम उस में कामयाब रहे तब अल्लाह ने कहा कि मैं तुझ को लोगों का नेता बना दूँगा, तब इब्राहीम बोले, मेरी औलाद से भी यह वादा होगा ? अल्लाह ने कहा कि जिनसे मेरा कोई वादा नहीं होगा।

125. और जब बना दिया हमने बैतुल्लाह को लोगों के लिए सदा रहित करने और अमन पाने की जगह और तुम भी बना लो नमाज का स्थान उस जगह को जहाँ इब्राहीम नमाज के लिए खड़ा रहा था और हम ने इब्राहीम और इसमदील से कहा कि मेरा घर पक साफ रखो सदा करने वालों के लिए और (एतिसफ) में ध्यान लग कर बैठने वालों के लिए और कबू न लज्जा करने वालों के लिए।

126. और जब इब्राहीम ने गिरेदन किया, हे सब ! इस शहर को अमन की जगह बना दे और इस के रहने वालों में जो अल्लाह पर और आखिरा के दिन पर ईमान रखें तो उन्हें खूब भेदे और फल बूट अन्न फल। हम ने इसीद कहा कि जो इन्कारी होगा उस को भी छोड़ दियो दूँगा फिर उसे लामन व बेबल करने काज के अज्जाम में डालूँगा और वह बहुत बुरी जगह है।

121. Those to whom WE have given the Book receive it as it should be received (ie. followed); they are the ones that believe therein. And who disbelieve in it (the Qur'an), those are they who are the losers.

14 9 14

122. O Children of Israel! Remember MY favour which I have bestowed upon you; and remember that (too), I had preferred you to (all the mankind of) the world.

123. And guard against the Day, when no person shall avail another in any way; nor shall compensation be accepted from him; nor shall intercession be of use to him; nor shall they be helped from any where.

124. And when Ibrahim was tried in many ways by his LORD, wherein he got through; then ALLAH said (to him): "Verily, I shall make you the leader of the mankind!" (Thereon) Ibrahim asked: "Would that promise be (extended) to my offspring as well?" ALLAH said: "but for the wrong doers, there shall be no covenant (whatsoever) of MINE!"

125. And (remember) when WE made the House of Worship (at MAKKAH) a resort of getting piety and safety for mankind. You too resolve to perform (some) prayers at the place where Ibrahim had offered his prayers. And WE commanded Ibrahim and Ismail that they should purify My House for those who shall circumambulate, and sit in meditation ("Ettakaf"), and bow and prostrate (before ME.)

126. And, when Ibrahim said: "O LORD make this city a place of security; and provide them, who dwell in (and around) it; and believe in ALLAH and the Last Day, the sustenance of fruits (and harvest) in abundance. Answered Lord; "(not limited to believers only,) I shall provide sustenance to disbelievers as well, but for some days, then making him most humiliated and helpless, compel to the torment of Fire. And worst indeed is that destination.

هَذَا بَلَدًا اِمْنًا وَاَرْزُقْ اَهْلَكَ مِنَ الثَّمَرِ مَنْ

شہر کو امن کی جگہ بنادے اور اس کے درختوں والوں میں جو پھل پڑے اس سے دے دے اور

اَمِنَ مِنْهُمْ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۚ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ

آخرت کے دن پر، تو انھیں عیب سے بچا دے اور چل کر پڑے پھل لے کر آئے اور ان کو کفار کی

فَامْتِئْتُهُ قَلِيْلًا ثُمَّ اضْطَرُّوْا لِيْ عَذَابِ النَّارِ ۚ وَ

جو کہ اس کو میں ٹھوڑے دنوں میں گناہوں کا پھل دے دے گا اور وہ مجھ کے عذاب میں شامل ہو گا اور

يٰۤاَيُّهَا الْمَصِيْرُ ۝ وَاِذْ يَرْفَعُ اِبْرٰهِيْمُ الْقَوَاعِدَ

وہ بہت بڑی جگہ ہے ۝ اور جب ابراہیم اس شہر کو اڑا رہے ہیں اٹھاتے گئے اور ساتھ

مِنَ الْبَيْتِ ۚ وَاَسْمِعِيْلُ رَبَّنَا تَقْبِلْ مِنَّا ۙ اِنَّكَ

میں اسماعیل میں، تو وہ ان کو کہتے تھے کہ اے رب! ہم سے یہ دعوت قبول کرنا، بیشک

اَنْتَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ۝ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ

سب کو لکھ دلا اور سب کو چاہنے والا ہے ۝ اے ہمارے رب! ہم کو اپنا تابعی فرما دے

لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا اُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ ۙ وَاَرْسَلْنَا

اور ہماری اولاد میں بھی ایک بڑی مسلم جماعت کو بھیج دے اور ہم کو بتدلی کرنے کے طریقے

مِّنَّا يَسْكُنُوْنَ وَثَبَّ عَلَيْنَا ۙ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ۝

بکھلا دے، اور ہم کو معاف فرما دے، بیشک تو ہی اصل معاف کرنے والا، بڑا مہربان ہے ۝

رَبَّنَا وَاَبْعَثْ فِيْهِمْ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ يَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰیٰتِكَ

اے ہمارے رب! بھیج ان میں ایک پیغمبر بھیج دے جو ان میں سے ہو، پڑھ کر دے اور ان پر بتدلیات

وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيْهِمْ ۙ اِنَّكَ اَنْتَ

اور کھلا دے ان کو کتاب اور دانائی کی باتیں اور ان کو پاکیزہ کر دے، اصل زبردست

الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝ وَمَنْ يَّرْغَبْ عَن قَوْلِ اِبْرٰهِيْمَ

محکم و طاقتور ہے ۝ جو ابراہیم کی بات سے چلے گا وہ اپنے کو امن

اِلَّا مِّنْ سَفِيْةٍ نَّفْسِهِ ۙ وَلَقَدْ اِصْطَفَيْنٰهُ فِي الدُّنْيَا ۚ

بنا چکا اور ہم نے ابراہیم کو دنیا میں پسند کر لیا اور آخرت

وَاِنَّهٗ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصّٰلِحِيْنَ ۝ اِذْ قَالَ لَهُ

میں وہ پڑے ایک لوگوں میں ہو گا ۝ اور جب فرمایا اس کے

127. और जब इब्राहीम बना घन (काबा) की दीवारें उठाने लगे, और साथ में इसमाईल भी, तो दोनों कहते जाते थे कि हे रब ! हमारी यह विदमता कबूल करना, केसक तू सब कुछ सुनने वाला और सब कुछ जानने वाला है।

127. And when Ibrahim was raising walls of the House of Worship (Kaaba) on its foundation, alongwith Ismail, (both submissively,) saying: "O our Lord! Accept this service from us ! Verily, YOU are the All-hearer; All-Knower;

128. हे हमारे रब हम को अग्रग बना ले और हमारी औसाद में भी एक बड़ी मुहिमता जमाअत को इस काम को शिर्ष छाड़ी कर दे, और हम को इसादत बनने की लीकें सिखा दे, और हम को माफ़ क्षमा दे, केसक तू ही असल माफ़ करने वाला बड़ा मेहरबान है।

128. "Our Lord! Make us submissive unto YOU, and of our offspring a nation submissive unto YOU; and make us aware of ways-(obligations)- of worship (unto you) and accept our repentance. Truly, you are the ONE who accepts repentance, the Most Merciful.

129. हे हमारे रब मेरा मन में एक पैग़म भेजवाने वाला जो मन ही में का हो, पढ़ कर सुना दे मन को तेरी आज्ञाओं और मन को किराम और होशमंदी की बातें सिखा दे और मन को माफ़ क्षमा कर दे, असल जबरदस्त शिकस्त वाला तू ही है।

129. "Our Lord! Send amongst them a Messenger of their own, who shall recite unto them YOUR Verses and instruct them (through YOUR Holy) Book, purport of wisdom, and sanctify them. Verily, you are the All-mighty, the All-wise."

15 8 15

130. जो इब्राहीम अलैहिस्सलाम की शिल्लत से निकल भागा वह आदमी अपने अम को बेचकूक बना चुका और हम ने इब्राहीम को दुनिया में पसंद कर लिया और आखिरत में वह बड़े मेरु लोगों में होगा।

130. He who turns away from the faith of Ibrahim, affirms himself an idiot, (for) 'We chose Ibrahim (to be the most up right in) this world, and in the hereafter he would be among the righteous.

رَبِّهِ أَسْلَمَ ۖ قَالَ أَسَلِمْتُ لِلَّهِ الْعَالَمِينَ ۖ وَوَضَى

رب نے کہ اگر کوئی اسے تسلیم کرے گا تو وہ اس کے لئے دنیا کی ہر شے اور آخرت کی ہر شے میں کامیاب ہوگا ۱۱ اور یہی وصیت

یَسَّأَلُ رَبُّهُمْ بَرِيَّةً وَيَعْقُوبُ ۖ يَبْنِي ۖ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ

کرے گا اسی کو اپنے نبیوں کو اور جو حق پرست ہوگا اسے خدا نے اپنی پسند سے ۱۲

لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ۖ أَمَرُ

ہے کہ تم کو دین عطا کیا ہے ۱۳ پھر ح اسلام کے سوا کسی اور حالت پر ۱۴ مرنے کا حکم

كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ ۖ إِذْ قَالَ

اے میرے بھائیو! جب یعقوب کی موت کا واقعہ آگیا اور اپنے بچوں سے فرمایا

لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي ۖ قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ

۱۵ کہ کہہ رہے ہیں ہم تو اس کی عبادت کرتے ہیں ۱۶ اور انھوں نے کہا کہ ہم اس ایک

وَالَهُ آبَاؤُكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا ۖ

۱۷ خدا کی عبادت کرتے ہیں جس کی عبادت آپ نے بھی کی ہے ۱۸ ابراہیم، اسماعیل اور اسحاق نے کی تھی اور ہم بھی اس ایک

وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ۖ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۖ لَهَا مَا

۱۹ اچھلے کے لیے تسلیم ہے ۲۰ ۱۱ وہ ایک جماعت تھی جو گزری جو کہ انھوں نے کیا جس پر ۲۱

كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ ۖ وَلَا تُسْأَلُونَ عَنْهَا كَانُوا

۲۲ انہی کی کسبت اور تمہارا صرف وہ ہے جو تم نے کسبت کیا ہے ۲۳ نہ پوچھا جائے گا کہ وہ کیا

يَعْمَلُونَ ۖ وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ تَهْتَدُوا ۖ

۲۴ کرتے تھے ۲۵ کہو اسے کہ جس کو چھوڑو یہ ہواد یا نصاریٰ ہو جاؤ ۲۶ ہدایت پر آمادہ ۲۷

قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۖ وَمَا كَانَ مِنَ

۲۸ آپ فرما دیجئے کہ یہیں نہیں تھی کہ جس کو ازواج کے وہ بچاؤ ہو ایک ۲۹ خدا کا ہوا تھا اور مشرک

الْمُشْرِكِينَ ۖ قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا

۳۰ نہیں تھا ۳۱ اعلان کردہ کہ تم کو خدا پر ایمان لانا ہے اور جو تمہارا ۳۲

أُنْزِلَ إِلَيْنَا ۖ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ

۳۳ ان کے نام ہیں جو ایمان لائے اور کہ چلے گا ابراہیم، اسماعیل اور اسحاق اور یعقوب اور ان کے بچوں کا ۳۴

وَالْأَسْبَاطُ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ

۳۵ ان کے بچوں کو ۳۶ اور کہ چلے گا موسیٰ اور عیسیٰ اور ان کے بچوں کی طرف سے ان کے بچوں کو ۳۷

۱۱ اس میں ہر شے میں

۱۲ ہر شے میں ہر شے میں

۱۳ اس میں ہر شے میں

۱۴ اس میں ہر شے میں

۱۵ اس میں ہر شے میں

۱۶ اس میں ہر شے میں

۱۷ اس میں ہر شے میں

۱۸ اس میں ہر شے میں

۱۹ اس میں ہر شے میں

۲۰ اس میں ہر شے میں

۲۱ اس میں ہر شے میں

۲۲ اس میں ہر شے میں

۲۳ اس میں ہر شے میں

۲۴ اس میں ہر شے میں

۲۵ اس میں ہر شے میں

۲۶ اس میں ہر شے میں

۲۷ اس میں ہر شے میں

۲۸ اس میں ہر شے میں

۲۹ اس میں ہر شے میں

۳۰ اس میں ہر شے میں

۳۱ اس میں ہر شے میں

۳۲ اس میں ہر شے میں

۳۳ اس میں ہر شے میں

۳۴ اس میں ہر شے میں

۳۵ اس میں ہر شے میں

۳۶ اس میں ہر شے میں

۳۷ اس میں ہر شے میں

131. और जब कलमादा उस को तब ने कि इब्राहीम तु मुस्लिम हो जा वह बोला मैं तमाम संसारों के रब (अल्लाह) के हुक्म से मुस्लिम हो गया।
132. और यही वसीयत इब्राहीम अपने बेटों को कर गया था और याक़ूब ने भी यही वसीयत की थी, वे बेटों ! अल्लाह ने अपनी पसंद से तुम को एक दीन (यानी इस्लाम) अता किया है, फिर तुम इस्लाम को सिवा किसी और दीन पर न करना।
133. क्या तुम वस जगह मीथूद से जब याक़ूब की नीत का वसत आ गया और अपने बेटों से हुक्म लगा कि मेरे बाद तुम जित्त की बंदगी करोगे ? तो उन्होंने कहा कि हम उस एक अल्लाह की बन्दगी करेंगे जित्त की बंदगी आप ने और आप के बाद इब्राहीम, इस्माईल और इसहाक ने की और हम भी उसी एक अल्लाह के लिए मुस्लिम बने रहेंगे।
134. वह एक गिरीह था जो गुजर गया जो कुछ ग़नीमों कायादा बस उनका उन ही को मिलेगा और तुम्हारा हिस्सा वह है जो तुम क्या के ले जाओगे (यानी अपने या बुरे कर्मों) और तुम से वह न पूछा जायेगा कि वह क्या करती थे।
135. नक़ायम करते हैं कि ग़दूरी हो जाओ या ईसाई ले जाओ नहीं शस्ते पर आ जाओगे, आप परमा वीरिन्दे कि नहीं नहीं हम ने तो इब्राहीम की राह फासक ली जो एक अल्लाह का ही गया था और मुस्लिम नहीं था।
136. एसाब कर दो कि हम तो अल्लाह पर ईमान लाए और जो कुरआन हमारी तरफ़ उतारा गया उस पर हम ईमान लाए और जो कुछ पहले उतारा गया इब्राहीम इस्माईल और इसहाक और याक़ूब और उन के पोतों -नबातों की तरफ़ और जो कुछ दिया गया मूसा और ईसा को और जो कुछ तमाम नबीयों को उन के रब की तरफ़ से उतारन दिया गया, हम ने सब को मान लिया है और इन नबीयों में से किसी एक नबी ने जो हम फासक नहीं करते और हम तो अल्लाह के सब हुक्मों को मानने वाले मुस्लिम हैं।
131. And when his LORD said: "Ibrahim! Submit (yourself)" he (Ibrahim) said: "I have submitted (my self) to the (will of the) LORD of the Worlds!"
132. And this was the will made by Ibrahim to his sons; and the same was enjoined by Yaqoob, (saying) "O my sons! ALLAH has chosen for you a way of life, (and that is,) die not except on total submission (to ALLAH)!"
133. Were you witnesses there when death approached Yaqoob? Thereat he asked his sons: "Whom will you worship after me?" They said: "We shall worship (none else but,) ALLAH Alone; whom you and your father Ibrahim and Ismail and Ishaque worshipped; and unto HIM Alone we shall remain total submissive!"
134. That was a generation (-race-) that passed away what they earned (sent during their life time-) shall be their own lot, and yours is that only, which you would earn (-send before you are gone-). And you will not be asked of what they, (your predecessors,) used to do.
135. Illogical is what they say: "Be Jews or Christians, (you) will be right guided." say: "No way! We have followed the path of Ibrahim; who had submitted himself to ALLAH Alone, and was not polytheist."
136. Declare that "We believe in ALLAH and The Quran which has been sent down to us; and whatever was revealed before it unto Ibrahim, Ismail, and Ishaque and Yaqoob and their grand sons and that which was given to Moosa and Is; and whatever from their LORD was bestowed upon all the Prophets; We have accepted all (that is revelation -still unchanged). We make no distinction between any of the Prophets; and We are submissive to all the commandments of ALLAH."

137. फिर अगर वह भी ऐसा ही ईमान कबूल कर ले जैसा कि मुसलमानों तुम ईमान रखते हो जब वह यह या नहीं और अगर वह न माने तो अब वह जिद पर अड़े हुए है क्या संभव तो कि उन सब के मुक़बले में तुम को सिर्फ़ अल्लाह कफ़री है और वह तो यहा ही तुमने कहा और कहा ही जानने वाला है।

138. ईमान वाले सोल पड़े कि हम ने अपने आप को अल्लाह के रंग में रंग लिया है, अल्लाह से बढ़ कर किसका रंग है ? और हम तो उसी की बन्दगी पर काम्य है।

139. कह दो क्या अब भी तुम हम से अल्लाह के बारे में झगडा ही करोगे हालांकि हमारा और तुम्हारा सब सिर्फ़ वही एक (अल्लाह) है हम को हमारे कामों का और तुम को तुम्हारे कामों का बदला मिलेगा, हम तो खातिम उसी एक अल्लाह के होकर रहेंगे।

140. क्या तुम यह कह सकते हो कि इब्राहीम और इस्माईल और इश्हाक और याक़ूब और उन की औलाद यहूदी या ईसाई थे ? कह दीजिये तुम को ज़ाहिर याह्यून है या अल्लाह की ? उस से बढ़ कर ज़ाहिम और ज़ीन होगा जो उस मग़ादी को खुदये को उस के पास अल्लाह की तरफ से पहुँच चुकी है। अल्लाह तुम्हारे करतूतों से बेखबर नहीं है।

141. वह एक जमाअत थी जो गुजर गई उन की कमाई उन के लिए और गुमारी कमाई तुम्हारे लिए और उन के कामों की गुमारा तुम से न होगी।

137. So if they too believe in the faith like of that which you believe then they will find the right guidance; but if they reject, then, they are adamant in apposition only. Now rest assured that as against all of them ALLAH is enough for you. And HE is the All-hearer, the All-knower.

138. The believers professed that "We have coloured ourselves into the colour of ALLAH; And whose colour can be better than ALLAH's? And we are affirmed on HIS worship."

139. Say: "Would you still dispute with us about ALLAH; while HE is the same (focal point-ONE) LORD of yours and ours as well? We shall be rewarded for our deeds, and you for your deeds (only). We shall be (all-along) sincere to ALLAH-ALONE."

140. Would you dare to say that Ibrahim; and Ismail, and Ishaque and Yaqoob and their children were Jews or Christians? Say: "Do you know better or ALLAH?" Who could be more unjust than that who conceals the testimony which he has received from ALLAH? ALLAH is not unaware of what you do.

141. That was a nation (generation) which has passed away. Their earnings (of deeds) would be their lot, (reward or punishment), and your earnings would be your lot. And you will not be asked about what they used to do.

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-2 (पारा-2)

उर्दू, अंग्रेजी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

Printed by:

Farid Book Depot (P) LTD

422, Matia Mahal, Urdu Market, Jama Masjid Delhi-6.

Tel: 3265406, Fax: 3279998, Res: 3262486

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّيْتُمْ عَنْ

فَلْيَتْلُوهُ الْاَنَامُ عَلٰى مَا كَانُوا يَكْفُرُوْنَ

لَمُغْرِبٌ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٧﴾

کَذٰلِكَ جَعَلْنٰكُمْ اُمَّةً سَطٰ اَیْکُمْ نَدٰ شٰهَدًا

وہ اس طرح ہم نے تم کو دنیاوی فائدہ بتایا کہ تم کو یہ

تم گواہ بن سکر اور رسول تم پر گواہ ہو جائیگا۔ اور وہ قہر

جعلنا القبلة التي كنت عليها إلا لنعلم من

يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ ؕ وَإِن

كَانَتْ لَكِبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ ۚ وَمَا كَانَ

لَهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَءَوْفٌ رَحِيمٌ ﴿٥٠﴾

قُلْ نَزَّلَهُ رَبِّي فِي الْقُرْآنِ مُبِينًا ۚ فَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۚ

قَبْلَكَ تَرْضَاهَا قَوْلَ وَجْهِكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

ہو گئے تھے۔ ہمارے پاس تو اپنا شرع مسیہ حرام کی طرف، اور اسے مسلماً

جس پر بھی ہوا کرو کہو اپنا چہرہ اسی کا طرف ۔ اور میں

لکھنؤ اور کراچی کے مابین ایک خط

31

142. वृद्ध लोग अब यह भी कहने कि मुसलमान अपने 'किबले' से लौट फिर गये जिस का अब तक ये। तुम कह दो कि पुरान और धीमेयन सब अल्लाह का है यहा देता है जिसको चाहे सीधी राह बन।

143. और इसी तरह हमने तुमको धर्मियानी (सीधे की) समझ बनाया कि लोगों पर तुम गवाह बन रहते और समूह तुम पर गवाह हो जायें और वह 'किबला' जिस पर आज ये हमने इसलिए मुकरर किया का कि हम जाहिर (प्रकट) कर दें कि कौन ताबेदार है समूह का और चलते धीमे फिर जाने वाला कौन है और वह इतिहास तो बड़ा भारी का मगर जिसको अल्लाह ने राह बता दी वह कल्पवास हुए और अल्लाह का वह दस्तूर (निर्णय) नहीं कि तुमका ईमान अकारण बन दे। शाय तो यह है कि अल्लाह लोगों ने बड़ा प्यार और मेहरबानी रखता है।

144. हम देख रहे हैं अपना चेहरा आसमान की तरफ बन बन रहता हुआ तो लो हम आपको वह 'किबला' जिस पर आज लौटें जायेंगे देते हैं। इस प्यार लो अपना कल 'परिजदे इरान' की तरफ और ये मुसलमानों जिस जगह भी हुआ करो अपना चेहरा उसी की तरफ करो और जिन लोगों की कितान मिली है वह जानते हैं कि - यही सही है उनको 'रब' की तरफ से और अल्लाह मेहरबान नहीं उनको जानती से।

142. The fools will also say (thus) : "Why have Muslims turned from their Qibla (changed prayer direction) to which they were (used to face)uptill now?" Say: "To ALLAH belong all, East and the West; and guides whom HE wills to a straight Path."

143. And thus have 'We made you a group of people justly balanced, that you may be witnesses over mankind, and the Messenger be a witness over you. And the direction of prayer to which you were facing was appointed by US; so that WE may expose him who obeys the Messenger and that who turns on his heels. And indeed this was a great test, except for those whom ALLAH guided. And it is not ALLAH's policy to let your faith go waste. Truly, ALLAH is full of kindness, the Most Merciful towards mankind.

144. 'We are seeing- (realising- what for (s) your face turning towards heaven, again and again. So WE are giving you that Qibla (-direction of prayer-) on which you will remain pleased. Hence, turn now, (and onwards) to the Holy Mosque (of Makka); and (O believers!) Wheresoever you are, turn your faces (in prayer) to that direction. Certainly, the people who were given the Scripture know well that (turning towards Kaaba) is the (ultimate) truth from their LORD. And ALLAH is not unaware of what they do.

145. क़िताब वाली को सारी निशानियाँ लावन दोगे तब भी वह आपके 'क़िबले' को नहीं मानेगे और अब तो आप भी उनको क़िबले की तरफ़ पलट नहीं सकते और खुद उन में भी एक दूसरे का क़िबला नहीं मानते और इस्लाम आ जाने के बाद फिर एकही पक्ष पर अगर तुम चल पड़े तो अपनी गिनती से इंसानों में कलओगे।

146. जिनको हमने 'क़िताब' दी वह पहचानते हैं इसको, जैसे पहचानते हैं अपने बेटों को, तब भी उनका एक विशेष ज्ञान बुझ कर एक बात छुपा लेता है।

147. ऐसा सब कहे गयी एक (सच) बात है। बस तु उन में न होना जो शक़ करते हैं।

148. हर किसी को एक सल तो करना ही पड़ता है जो तुम भविष्य में एक दूसरे से आगे बढ़ने जाओ जहाँ भी तुम रहोगे अल्लाह तुमको इकट्ठा जमा कर लेगा। अल्लाह तो बेशक़ हर चीज़ कर सकता है।

149. और जिस जगह से भी तुम निकल पालो और जहाँ 'जाओ मनाज' के लिए अपना चेहरा अदब वाली मस्जिद की तरफ़ कर लिया करो और यह एक बात है तुम्हारे 'रब' की तरफ़ से और अल्लाह तुम्हारे किसी काम के बेखबर नहीं।

145. Even if you were to bring to the people of the Scripture all signs, they would not follow your Qiblah (Prayer direction); nor it is possible for you now, to return to their Qiblah. And they themselves do not follow each other's Qiblah. And even after receiving this knowledge, if you chase after their desires, you would count yourself among the unjust.

146. Those to whom We gave the Scripture recognize him as they recognize their sons. Even so, a group of them conceal the truth, while they know it.

147. That, which your LORD reveal, is the truth; so be you not among those who doubt.

17 6 1

148. Every one has to turn to a particular direction or goal; so you compete with each other in piety. Wheresoever you may be, ALLAH will bring you together. ALLAH is able to do all things.

149. And from anywhere you happen to lead or decamp, turn your face towards the Holy Mosque during prayers; this is the (focus of the) truth from your LORD. And ALLAH is not unaware of your any (intention of) work.

150. और जहाँ से भी तुम्हारा मुखर हो नमाज के लिए अपना सिर अथवा हाथी मस्जिद हो की तरफ कर लेना और जहाँ भी रही सब से सब अपने चेहरे को 'क़ाबा' वाली मस्जिद की तरफ करके नमाज पढ़ो ताकि लोगों को तुमसे झगड़ने की कोई हुर्रत नाकी न रहे मगर जो इन में शामिल हैं उनकी सलाह तो जारी रहेगी। उनकी परवाह मत करो और किसी से भी मत करो किम्वं मेरा जर रखो ताकि मैं तुम पर अपनी नैअमती पूरी कर दूँ और तुम हिदायत की राह पर चले रहो।

151. जिस तरह तुम्हारे बीच बड़ा ही अन्धरा भेजा हमने यशुस जो तुम्हारा अन्धरा ही है तुमको यह कन सुनाता है आकाश हमारी और तुमको सात सुनात करने लंकार भी देता है और विज्ञान व दानाई (अज्ञ नदी) की बारी सिखाता है और ऐसी ज़ारीन (दीया) देता है जो तुम जानते भी न थे।

152. बस याद रखो मुझ को भी मैं याद रखूँगा तुमको और मेरा सहजान मानो रहो और मेरी यादगिरी मत करो।

153. हे ईमान वाले कुव्वत (शक्ति) प्राप्त करो सब और नमाज से। बहुत अल्लाह सब करने वालों से साथ है।

154. जो कोई भी मारा जाये अल्लाह के लक्षों में उसी मुर्दा मत कहो बल्कि वह तो जिन्दा है लेकिन तुमको अभी पता नहीं चलता।

155. हम ज़रूर आज़मायेंगे तुमको खौफ और भूख से और लालस और जलन से कुव्वत से और कर्तों की पैदावार से घटे में भी ऐसी चीजों पर सब करने वालों को सुराखनी सुना दो।

150. And from wheresoever you start forth, turn your faces for prayers towards the Holy Mosque (of Makka). And wherever you may be offer you all, your prayers facing towards it. So that in this regard the people may have no argument to contend with you. Still unjust among them will continue their bogus assertions. But you avoid them and fear of nobody, except ME; so that I may complete my blessings on you, and that you may be rightly guided.

151. Similarly, how virtuous Prophet WE have sent among you, of your own ! Reciting to you OUR Verses; and removing all impurities, sanctifies you; and teaches you The Book and wisdom; and imparts unto you that knowledge of which you were unaware so far.

152. Hence, remember ME, I too shall remember you; and be thanks giving but not ungrateful unto ME.

18 5 2

153. O you who believe ! Acquire stamina in patience and prayer. Truly ! ALLAH is with those who have patience.

154. Whoever is killed in the cause of ALLAH, say him not "dead", he is living, but you can not have its cognizance now.

155. And certainly, WE shall test you in (disposition of) fear, hunger, and in loss of wealth or lives, and in the loss of production of fruits; but give glad tidings to those who keep patience during all such occasions of misfortunes or calamities.

156. उन को ऐसे लोगों पर कोई मुसीबत आ सकती है तो कहते हैं कि हम सब अल्लाह के हैं और उसी की तरफ लौट कर जाने वाले हैं।

157. ऐसे लोगों पर कृपा है उनके पर की तरफ से और रहस्य है और यही सीधी राह पर है।

158. वेलाक 'साफ' और 'मरस' यह दोनो पहाडिची अल्लाह की निशानियों में से हैं। फिर जो कोई अल्लाह के घर के 'इज' को आवे या 'उमरह' की तो उस पर गुनाह नहीं कि इन दोनो पहाडियों के बीच दौड़ लगाए और जो कोई ठीक से पैरी करेगा तो अल्लाह कद करने वाला और जानने वाला है।

159. जो लोग छुपाते हैं उस बात का हुक्म जो जो हम ने कहा है और सब के पितान को छुपाते हैं सब इसकी कि इसकी को लिए हमने पितान में खोल कर लो बयाल कर दिया है। ऐसे लोगों पर लायक की किरकाल है अल्लाह की तरफ से और हर किसी ने उन पर लायक भेजली है।

160. मगर जो टीस कर ले और टीस होकर अपने आप को संताप से और बयान कर दें जो चुपका है तो मैं उनको माफ करता हूँ और मैं टीस कबूल करने वाला मेहरबान हूँ।

161. और जो लोग इकरी हुए और मुश्किल हो पर फले उन पर अल्लाह की तरफ से लायक है और फरिश्ती की तरफ से और लगन इंसानी की तरफ से लायक की किरकाल है।

162. इस मुसीबत में वह लगेगा वहीं कम पर अल्लाह हकाल न किया जावेगा और उनको फिर कोई टीस न मिलेगी।

156. (And they) who are thus afflicted with (any of such) calamity say, "Truly! To ALLAH we belong, and truly, to HIM we shall return".

157. They are those on whom are the blessings from their LORD, and (in addition) Mercy from HIM; and it is they who are on the right path.

158. Verily, "Safa" and "Marwa" (two mountains in Makkah) are among the symbols of ALLAH. So there is no sin on him, who visits the House of ALLAH on Pilgrimage or on Pious visit, to perform "Sa'ee" - running in between those two-. And whoever does good deeds voluntarily, then indeed, ALLAH is most Responsive, All-knowing.

159. Verily, those who conceal OUR directives which WE have revealed very clear (in itself) and hide the points of guidance; although WE have made them manifest in (OUR) Book, for the benefit of mankind; on all such people are ALLAH's curse and everyone should curse them !

160. excepted would be they, who repent, and amend themselves and declare what have they concealed; then LO! I am the ONE who forgives them; being (also) Acceptor of repentance, Most Merciful.

161. Verily, those who disbelieved, and died in the same state, on them is curse from ALLAH, and from the Angels and from mankind as a whole.

162. In this misery (curse) they will remain for ever; their punishment will neither be lightened nor will they get any respite.

وَالْهَكْمُ إِلَهُ وَاحِدٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ

اور تمھارا معبود ایک ہی ہے، اس کے سوا کسی کی عبادت نہیں کر لی جاتی اور وہی ہمارا رب ہے۔

الرَّحِيمُ ۝ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ

رحیم والا ہے ۝ بیشک آسمانوں اور زمینوں کا پیدا کرنا

اِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي

رات دن کا بدلنے ہونے آنا جانا اور اس فلوں کے کام کی پیڑی کے

فِي الْبَحْرِ بَيِّنَاتٌ لِّنَاسٍ وَمَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنْ

جو مخلوق دنیا میں موجود ہے اس سے بہت ہے اور ہادی جو اللہ نے آسمان سے

السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَخْيَارُهَا الْأَرْضُ بَعْدَ مَوْتِهَا

آسمان سے پانی سے پیدا کیا اور اس کے بعد زمین پر اس کے پانی کے

وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ ۖ وَتَصْرِيفِ الرِّيحِ وَ

اور ہواؤں کا الٹ پھیر اور زمین و آسمان کے درمیان

السَّحَابِ الْمُسَخَّرِينَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يَت

دلیس جو حکم کی تابع ہیں ان سب میں نشانیاں ہیں

لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۝ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُتَّخِذُ مِنْ

دلوں کے لیے ۝ ہم بھی کہہ دیے ہیں کہ اللہ کے

دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ

سوا اللہ کے سوا دوسرے بنائے ہیں اور ان کے ان سے محبت کرتے ہیں

أَمْتُوا أَشَدَّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ

ہمیں اللہ سے محبت کرتی چاہتے ہیں اور ان کے ان سے محبت کرتے ہیں

الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ۖ وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ

کڑی ہے اور اس کی قوت تمام کے لیے ہے اور اللہ سخت ہے

الْعَذَابِ ۖ إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا

بہت سخت ہے ۝ جب وہ بظلمت کے ظلمتوں میں پڑے ہوں اور اللہ سے اور اللہ سے

وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ۖ وَقَالَ

دیکھ رہے ہوں گے اور آپس کے ان کے تمام اسباب اور تہذیب پانی ہوگی ۝ اور اللہ سے

19 | 11 | 3

163. और तुम्हारा मालिक (अल्लाह) एक अकेला मालिक है। क्या उससे किता किली की इबादत नहीं करनी है वही सब मेहरबान बहुत रहम करने वाला है।

163. And your deity is the ONE and only ALLAH; save HIM none should be worshipped. HE is the Most Beneficent, and Most Merciful.

164. वैसाक आसमानी और ज़मीन का पैदा कर देना। रात दिन का बदलते हुए आया जाना और इंसानी के काम की चीज़ें लेकन जो काली समुद्र में बौझ लाते चलती है और पानी जो अल्लाह ने आसमान से उतारा कि पुरा ज़मीन को छिन्कगी दे और पैदा किए उसमें इन तरह के जानदार और हवाओं का चलने फेर और ज़मीन व आसमान के बीच बदलियाँ जो हुक्म के अधीन हैं। इन सब में निशानियाँ हैं अक़ल वालों के लिए।

164. Verily, in the creation of the heavens and the earth; and in the alternation of night and day; and ships which sail through the sea, laden with the things useful to mankind; and the water (which ALLAH sends down) from sky, wherewith makes the dead land alive; and the living creatures spreaded (therein); and in the alternation of winds and clouds which are held between the sky and the-earth, and subservient to (HIS) commands; in all these are signs (messages) for people of understanding.

165. फिर भी कुछ लोग ऐसे हैं कि अल्लाह के किता दूसरों को चलाते मानते हैं और उनसे ऐसी मुहब्बत करते हैं जैसी अल्लाह से मुहब्बत करनी चाहिए और जो ईमान वाले हैं सब को बड़ाकर अल्लाह से मुहब्बत करते हैं और कभी और कम से वह जातिम कि इन्हें अज़ाब देखा है सब मालूम होता कि सब कुबरा (सकिर) अल्लाह को है और अल्लाह का अज़ाब बड़ा बड़ा (रफ़क़) है।

165. Even (after all these,) there are some people who depend upon others than ALLAH and love them as they should have loved ALLAH only but those who believe love ALLAH more than anything else. If only, those unjust could think of the torment which they will have to endure, then they would know that all power belongs to ALLAH; and HIS punishment is most severe.

166. जब वह पैसाब के लालसुख होने अपने पीछे चलने वाली से और अज़ाब को अपने सामने देव रहे होंगे और आपस के उनके सम्मान सम्बन्ध और सम्बन्ध टूट चुकी होंगी।

166. When those who were followed, disown their followers and the torment would have been quite visible to them (as if) before their face; and then all their mutual relations and hopes would have been shattered;

الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا

والے اپنے بڑوں کے بارے میں کہیں گے کہ اگر ہم کو اور ایک بار دنیا میں ملنے کا موقع ملتا تو ہم

تَبَرَّأُوا مِنْهُمْ ۖ كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ

ہو کہ ان کے لئے کچھ ایسا ہو گا کہ وہ ان سے منکر ہو جائیں گے۔ اس طرح اللہ تعالیٰ ان کے اعمال کی حسرت اور پشیمانی

عَلَيْهِمْ ۚ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ۚ يَا أَيُّهَا النَّاسُ

انہیں دکھائے گا اور ان کے لئے ایسا ہو گا کہ ان سے منکر ہو جائیں گے۔ اے انسانو !

كُلُوا مِنَّمَا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا ۚ وَلَا تَتَّبِعُوا

زمین کی مٹل اور پاک صاف چیزیں کھاؤ اور شیطان کے قدموں

خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ إِنَّهُ لَكُمُ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ۚ إِنَّمَا

پرست ہو وہ تمہارا دشمن ہے۔ دھن ہے شیطان

يَأْمُرُكُمْ بِالشُّعْرِ وَالْفَحْشَاءِ ۚ وَأَن تَقُولُوا عَلَىٰ

تم کہ تم گناہ ہے کہ شے اور بے حسرتی کے کام کے باوجود اور اگر وہ باتیں کہ

اللَّهُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۚ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا

ہو تمہارے علم سے باہر ہے شیطان اور جب ان سے کہا جائے کہ اتباع کرو

مَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالَوَابُلْ نَتَّبِعُ مَا آفَيْنَا عَلَيْهِ

اس کی جو اللہ نے نازل فرمایا تو کہتے ہیں کہ ہم تو پہلے گئے ہیں پر اپنے باپ دادا کو

أَبَاءَنَا ۖ أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا

دانا سمجھتا اگر ان کے باپ دادا کے عقل نہ رکھتے ہوں اور دیکھتے ہوں کہ ان پر یہ بات

يَهْتَدُونَ ۚ وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ

وہ لوگ کہ راہ نہیں گمراہی ان ستمگروں کی مثال ایسی ہے جیسے کوئی باغیوں کو آواز دیتا

الَّذِي يَنُوحُ يَمَا لَا يُسْمِعُ إِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً ۚ صُمُّ

ہے اور باغی تو ایک بکرا اور چاٹنے کے سوا کچھ نہیں سمجھتا۔ ہر لوگ جبر سے

بُكِّمٌ عَنِّي فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ۚ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

کرتے اور انہیں دیتے اب تمہیں بھی جان دے گا اے ایمان والو !

آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا

پہلے ایمان لائی ہوئی ہو گئی ہیں سے مستحق اور پاک چیزیں کھاؤ۔ اگر تم صرف اللہ کی

۱۰۰

مثلاً میں نے میری دنیا میں
ہے وہ کچھ عقائدوں کے پیچھے
شروع کیا۔ وہ سب غلطیوں کے
وہ ہیں جو خدا کے ساتھ
کچھ کلموں ہیں گے اور ان کے
پہلے دانی ہیں یہ ہیں اور ان کی
تاریکی کے اس وقت پر انہیں
کہہ دیا کہ ان کی حالت کو اس
ہو گا کہ وہ کھانا کھا کر وہ
تاریکی ہوئے اور ان کی
ایک بات کہ ان کی حالت کو
دیکھو کہ ان کی حالت کو
وہ ان کی حالت کو دیکھو کہ
یہ ہیں۔

مثلاً وہ لوگ کہ ان کی حالت کو
عادی آتی ہے وہ ان کی حالت کو
وہ لوگ کہ ان کی حالت کو
وہ لوگ کہ ان کی حالت کو
کہتے ہیں وہ ان کی حالت کو
وہ لوگ کہ ان کی حالت کو
وہ لوگ کہ ان کی حالت کو

167. और पीछे चलने वाले अपने बड़ों के कदमों में कहेंगे कि कदा हमको और एक बार दुनिया में जाने का मौका (अवसर) मिल जाये तो जैसे वह आज हमसे मुकर गये हम भी इनको वहाँ पुनर्वाप दे दें। इस तरह अल्लाह उनके अंगुष्ठ की हड्डी और पसताला उन्हें दिखावेगा और आप से उनके निकल भागना मुमकिन ही न होगा।

167. And those followers (in regard to their chiefs) will say, "If we are given one more chance to return to the world, we would disown them as they have declared themselves innocent (of having any relation of 'follower and followed') with us. Thus ALLAH will show them regret and remorse (as the natural) outcome of their deeds; but for them, to runaway from the torment of fire will never be possible.

20 4 4

168. ऐ इंसानो ! जमीन की हलाल और पाक साथ चीजें खाओ और शैतान के परखियों पर मत चलो वह तुम्हारा ख़ुला दुश्मन है।

168. O mankind ! Eat of that which is lawful and good things on the earth, and follow not the foot steps of Shaitan. Verily, he is to you an open enemy.

169. शैतान तुम्हें हुक्म लगाता है कि भुरे और बेइयाई (असलीलात) की काम किये जाओ और अल्लाह पर वह काले कदों जो तुम्हारी जानकारी से बाहर है।

169. He (Shaitan) commands you to go ahead in committing (all) that is evil and indecent, and alleging against ALLAH (all) that you may not comprehend within your knowledge.

170. और जब उनके कहा जाये कि अनुसरण करो उसका जो अल्लाह ने उतारा तो कहते हैं कि हम तो चर्चने किता पर अपने बाप दादा को पाया भला अगर उनके बाप दादा कुछ अक़ल न रखते हो और न सीधे हाथों पर हो (तब वह किस की राह चर्चने ?)

170. When it is said to them: "follow what ALLAH has revealed," they say: "We shall follow what we found our forefathers following". Whom would they follow if their forefathers were short of reasoning and hence, not on the right path?

171. उन इन्कारियों की निम्नता ऐसी है जैसे कोई जानवरों को आवाज़ देता है और जानवर तो हाँक पुकार और चिल्लाने से किता कुछ भी नहीं सुनते। वह लोग बड़े मूर्ख और अंधे तो थे अब अक़ल भी जाती रही।

171. The example of those who have rejected the faith is like that of him who calls to the cattle, but for the cattle it is nothing more than shouts and cries. These people were (of sure like) deaf, dumb, and blind, (but) now the sense of reason also has left them.

يَلُوْا اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ۝ اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ

مستند کے لئے اس کا مندرجہ ذیل ہے کہ (۱) اس کے بارے میں معلوم ہو

الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنَازِيرِ وَنَآءُ أَهْلِ بَيْتِ لُغَيْرِ

مردار کو اور نہیں اور سو کا گوشت اور مے پر اسی کے جانس دیرے کا نام لیا

لَا تَقْرَأُ فِيهِمْ لَمْ يُكُنْ مِنْهُمْ لَعَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ كَمَا لَعَنَ اللَّهُ قُلُوبَ الْفَاسِقِينَ

گیا۔ پھر یہی ہر کوئی ہے جس سے جاننے والوں نے کہا کہ وہاں نہایت بڑا ہے تو اس پر گھبرا

عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ إِنَّ الَّذِينَ

نہی اور بھی جتنی دیکھ کر مراد مراد ہے (۲) ایک اور جگہ ہے

تَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ

اس کو اپنے آپ میں ڈال کر دیکھو

فَكُنَّا قُلُوبًا ۖ أُولَٰئِكَ مَا بَأْسٌ كَاكُلُونَ فِي نِظْوَتِهِمْ إِلَّا

اسلام کے بارے میں جو باتیں ہم نے سیکھی ہیں ان سے ہمیں پتہ چلتا ہے کہ

النَّارَ وَلَا يَكَلِمُهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ ۚ

Case 1: $\lambda = 0$ is a root of $\chi_A(\lambda)$ if and only if $\det(A) = 0$.

وَالَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ

مكة المكرمة، ١٢ ربيع الثاني ١٤٢٩ هـ

الْهُدَى وَالْعَذَابَ بِالْغَفَّةِ، فَبِمَا أَصْرَهُمْ عَلَى

نہیں ہے اور یہی سب سے بڑا نقص ہے۔

النَّارُ ذَلِكَ يَأْتِي اللَّهُ تَزْلُ الْكِتَابِ بِالْحَقِّ . وَإِنَّ

$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$

الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ

[illegible]

172. ऐ ईमान वाले हमारी दी हुई चीजों में से सुधरी और پاک चीजें खाओ। अगर तुम किसी अल्लाह की बन्दगी वाले हो तो उसका दुक भी नानी।
172. O you believers! Eat of pure and lawful things that WE have provided you (as sustenance), and be grateful to ALLAH; if it is indeed HE whom you worship.
173. उस ने तुम पर हलाल कर दिया मुरदाह को और खून और सूजन का गोشت और जिस पर अल्लाह के सिवा किसी दूसरे का नाम लिखा गया हो। फिर भी अगर कोई बेवस हो जाये और नाकरहानी (आक्रोशपूर्ण) करने वाला न हो और आदत न करे तो उस पर गुनाह नहीं अल्लाह भी बख्शने वाला मेहरबान है।
173. HE has forbidden unto you carrion, and blood, and the flesh of swine, and that on which (while slaughtering) other than ALLAH's name is invoked. But if one is forced (by dire necessity) without wilful disobedience and not to be habitual, then there is no sin on him. Truly, ALLAH is Oft-Forgiving, Most Merciful.
174. बेशक जो लोग छुपाते हैं उसकी जो अल्लाह ने किताब में उलारा है और उसे छुपाकर कुछ नफा हासिल करने में लगे रहते हैं। वह बात साफ़न उन्होंने अपने पेट में आग भर ली है किताबत के दिन अल्लाह उन से बात न करेगा और उनकी (गुनाहों) के चार न करेगा उनको बड़ा ही दुख देने वाला अज़ाब होगा।
174. Verily, those who conceal what ALLAH has revealed into (HIS) Book, and thereby acquire worthless gain, by devouring that gain they have but filled their bellies with fire. ALLAH will not speak to them on the Day of Resurrection, nor will HE make them clean -(pure of sins-); and theirs will be a painful torment.
175. वह वह बदमासी हैं जिन्होंने हिदायत (राग मार्ग) छोड़ कर गुमराही खरीद ली और मरफिरा (झुंझ) के बदले अज़ाब मोल लिया आग में जाने के लिए कितनी बहादुरी और हिम्मत बता रहे हैं।
175. These are those unfortunates who have purchased ignorance in place of guidance and torment at the price of forgiveness. How much daring and endurance they are exposing to go into the fire (of Hell)?
176. यह इसलिए हुआ कि अल्लाह ने एक के साथ किताब उलारी और जिस लोगों ने किताब में इकरारनाह (मतभेद) करके राई निकाली वह ज़िद और झूट में बहुत दूर जा पड़े।
176. (This is because) ALLAH has sent down the Book to set forth the truth, but those who have disputed; and put forth their own views against the (Divine) Book, have indeed, gone far ahead in schism.

الْمَلِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّيِّبِينَ، وَآتَى الْمَالَ عَلَى

فَرَسْلَاجٍ، پُر اور اور اس کی کتابوں پر اور صحیفوں پر اپنا لے کر اور اس کی محنت میں اپنا

حُبِّهِ دَوَى الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ

بَلَّی خائے دالوں اور یتیموں اور مستحقوں اور مساکینوں اور یتیموں اور

السَّبِيلِ، وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ، وَأَقَامَ الصَّلَاةَ

دالوں اور لوگوں کی گردنیں پھڑکانے میں لگا کر اور قائم کرے نماز

وَآتَى الزَّكَاةَ، وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا،

اور دیتا ہے زکوٰۃ اور اپنے لڑاکو بدل کر کے والے جب قول و قرار کریں

وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ،

اور تنگ دستی اور سختی اور لڑائی میں صبر کرنے والے (بیس بھی لوگ

أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا، وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝

چلے ہیں اور بھی لوگ پر ہیزگار ثابت ہوئے ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي

اے ایمان والو! اعلیٰ کیا گیا تم پر کہ قتل کیے گئے لوگوں کے خون کا بدلہ دلو،

الْقَتْلَ، الْحَرْبَ بِالْحَرْبِ وَالْعَبْدَ بِالْعَبْدِ وَالْأَنْثَى

آزاد قاتل ہو تو آزاد، غلام قاتل ہو تو وہی غلام قتل کیا جائے اور عورت سے

بِالْأُنْثَى، فَمَنْ عَفَىٰ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتِّبَاعُ

یہ جرم کیا ہو تو اس عورت سے قصاص لیا جائے یا اگر قاتل کو جہاں چاہے کے لحاظ سے

بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ، ذَلِكَ تَخْفِيفٌ

کے مطابق دی جائے تو پہلے طریقے سے احسان مانے کو توں جہاں دہم ادا کر کے داخلی نادر کرانے اور ہونا

مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ، فَمَنْ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ

جو اور یہ ایک سہولت ہے تم کو قصاص سے اس کی طرف سے اس کی ہر بات سمجھو اس کے بعد بھی کوئی زیادتی

فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ، وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ

کرنا چھوٹے کو اس حد تک عذاب ہو گا ۝ اے حکمرانوں! تم کو اس طریق کے قصاص میں حیاتیں زندگی

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَعَلَّكُمْ تُتَّقُونَ، كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا

اے ایمان والو! تاکہ تم ڈرو، لکھا گیا ہے تم پر کہ اگر تم میں سے کسی نے

مَنْ هَلَكَ مِنْكُمْ بِنَافِلَةٍ فَلَا مَعْصِيَةَ لَهُ إِلَى اللَّهِ، وَمَنْ يَفْعَلْ

جو لوگ تم میں سے کسی نے بے ضرورت ہو کر مر جائے تو اس کی

مذمت معلوم ہو کر قصاص سے
سوائے یہ مومن قاتل کے اور نہ کسی
مساکن کو گولی ہو، جو قصاص میں
زندگی محفوظ ہوگی نہ خون خرابہ
کا کرنا نہ زنا نہ عورتوں کا سوراخ
میں خون کا بہنا نہ کسی مہاجر،
غریب، مفلوج، کمزور، بیمار،
عکرم، مریض عورت کو قتل کرنا
حق، اگر کسی نے اس کی عورت کو
قتل کیا تو اس پر عقیقہ بھی کرنا
کامیابی سے ہوگا کسی عداوت پر
پھر عورت یا مرد کو قتل کرنا
کرنا یا عورت کو قتل کرنا
بھانے اس کی قوم کسی عداوت
میں عورت کو قتل کرنا یا عورت
اس طریق سے کہ جس میں
ہو کہ جس سے عقیقہ نہیں ہوگا
ماری یا کسی اور کسی صورت
داخلی یا کسی اور کسی
قتل کے عداوت کوئی عداوت
نے کہ اس قتل سے عداوت کو
تو قاتل سے عداوت نہ کرنا
مومن یا مسلمان سے نہ کہ کسی کو
بے اور مقتول کے وارث کو اپنے
قربان کے قتل کو قاتل پر
بلی مہاجر یا کسی اور
کے بعد کسی کو قتل کرنا
بے کسی عقیقہ ہو کر اسے
میں عذاب نہ پائے گا۔
مقتول کو قاتل کا بدلہ دینا
یا مقتول کی عداوت کا مساوی
قتل کی ہر بات اس کے وارث
کو دینی جائے تو ہر قاتل کو
پہلے سے ہو کر نہ پائے گا۔

177. नेकी सिर्फ इससे नहीं कि जब तुम ने अपना चेहरा पुरुब या पश्चिम की तरफ फेर लिया बल्कि नेकियाँ यह भी है कि कोई आदमी अल्लाह पर और अखिरत के दिन पर और परिसती पर और अल्लाह की किताबी पर और नबियों पर ईमान लाने और अल्लाह की सृष्टि में अपना पाल वाले वालों और यतीनों (अनाथों) और भोड़तानों और नुसकिरी और हुम फैलाने वालों को और लोगों की मददें चुकाने में खर्च करे और कायम करे नमाज़ और देना रहे ज़कात और अपने पारों को पूरा करने वाले जब बादा करे और तंगी और तकलीफ और लड़ाई में सहा करने वाले तो बस यही लोग सच्चे हैं और यही लोग फलहेज्जाम (संवर्ग) समित हुए।

178 . ऐ ईमान वाले तुम किया गया तुम पर कि क़त्ल किये गये लोगों के खून का बदला दिलाओ, अज़ाद क़ातिल हो तो अज़ाद, गुलाम खूनी हो तो वही गुलाम क़त्ल किया जाने और औरत ने यह जुर्म किया हो तो वही औरत से क़िताब (खून का बदला) लिया जाये। अगर क़ातिल को चाई चाये के सुवाल से कुछ माली हो जाये तो भले लोके से एहसान मान बन "खून बहा" की वक़म अदा करके चाड़ी नाम क़त्ल ले, बीस हज़ार कुछ और यह एक सद्दुलत मिली तुमको, तुम्हारे रब की तरफ से यह लक्ष्मी बेहरशानी लगये। इसके बाद भी कोई ज़्यादाही करना न छोड़े तो उसे दर्दनाक (कष्ट जनक) अज़ाब होगा।

179 ऐ अज़ल वाले यह ताग़द हो कि इसी तरह के क़िताब ने तुम्हारी ज़िन्दगी बहाल है तकि तुम खून खराबे से बचे रहो।

177. Righteousness is not (only) in turning your faces towards East and West (for prayers), but it is (also) to believe in ALLAH, and the Last Day (of accountability), the Angels, the revealed Books, the Prophets; and to spend (one's wealth) for the good pleasure of ALLAH (only), on kinsfolk, orphans, the poor, the way firer, and on those who beg, and to relieve some one's neck (caught in burden of debt); and to establish regular prayer, and to pay the poor due, and to fulfil the covenant (whenever made); and to be patient in adversity, or poverty and in battles (for establishing the truth); such are the people, who are sincere and steadfast, proved to be conscious (OF ALLAH).

178. O believers! It is commanded unto you to establish the Law of equality in case of retribution of murder. If the convict is a free man, the freeman (only) will be killed; and if he happens to be a slave, then the same (slave) is to be killed; and if a woman has committed the crime, the retribution be demanded from the same woman. But if the murderer is forgiven something, (that is, not to kill the culprit,) by accepting the blood shed money, in consideration of brother-hood, then the killer should pay with handsome gratitude; and reconciliation be made. The burden is eased; and it is a mitigation from your LORD. But even after this whoever transgresses the limits, he shall have a painful torment.

179. O men of staunch belief! Be this known to you! That in the law of equality (in punishment), your lives are secured, thus you would be saved from blood-shed.

180. जब तुम में से किसी पर मौत आने का वक़्त आ ज़मा और मरने वाला माल छोड़ जाने वाला हो तो उस पर फज़ है कि वसीयत बन जाये भी बाप और माते वालों को देने मते तरीक़ों पर, और यह हक़ है फ़र्हज़गारी पर।

181. फिर जो कोई वसीयत को सुनने के बाद बदल जाये तो इसका गुनाह बदलने वालों पर होगा। बेशक़ अल्लाह ख़ुब सुनता और जानता है।

182. हाँ अगर सुनने वाले को यह एहसास हो कि वसीयत करने वाले ने किसी खास आदमी की तय्यारी या किसी का हक़ मारा है तो फिर वरिषों के बीच समझौता करा दे तो उस पर गुनाह नहीं। बेशक़ अल्लाह बख़्शने वाला मेहरबान है।

183. ऐ ईमान वाले ! तुम पर रोज़े फ़र्ज़ किये गये जैसे फ़र्ज़ किये थे तुम से पहले लोगों पर ताकि तुमको परहोज़गारी का तालीफ़ आ जाये।

184. गिनती के कुछ दिन हैं फिर भी तुम में से कोई बीमार हो या सफ़र में हो तो और गिनती में इत गिनती को पूरा कर ले और जिन को तय्यर है इस की: ले बदल मसहिर एक मोहराज का ख़ान फिर जो कोई रोज़े से आये बढ़ कर देखी कहे तो उसको हिफ़े रोज़े ही रोज़े है और अगर तुम समझ ले कल लो तो रोज़ा रखने में दुबारा बड़ा फल है।

180. When death approaches any of you; and he, who is dying would leave wealth behind, it is obligatory on him to make bequest for parents and next of kin according to reasonable manner. This is a duty upon all who are conscious (of ALLAH).

181. Then whoever changes the bequest after hearing it, the sin shall be on those who make the change. Truly, ALLAH is All-Hearer, All-knower.

182. But there is no sin upon him, who comes to know (of the bequest) and feels that the testator has done undue favour to a particular person, or deprived somebody of his right, and thereupon rectifies among the beneficiaries. Certainly ALLAH is Oft-Forgiving, Most Merciful.

22 6 6

183. O you who have come to believe! fasting is enjoined upon you, as was prescribed on the people before you; so that you may attain to consciousness (of ALLAH).

184. (fasting) for a fixed (limited) number of days, but if any of you is ill or on a journey, the same number (should be made up) from other days. And on those, who can afford, atonement (of such postponement) is to feed one needy (for each day); but if someone does this (alongwith fasting) it is most praise-worthy (in the sight of his Creator). And if you but use your prudence, there are enormous gains in fasting (during prescribed days).

185. रमज़ान का महीना है जिसमें क़ुरआन उतरा गया जो इंसानों के लिये हिदायत (रहनुमा) है। इसमें रमज़ान बराने की खुली निशानियाँ और पैसला मौजुद है। वस जो कोई भी तुम में से इस महीने को चाहे तो उसे चाहिए कि रोजे रखे। फिर भी कोई बीमार हो या सफ़र में हो तो रमज़ान महीने के बाद दुसरे दिनों में गिनती पूरी करे। अल्लाह तुम पर आसानी चाहता है तुमको मुश्किल में डालने का इरादा नहीं रखता। वह मरहूमा इस बातों से कि तुम गिनती पूरी न कर सको और अल्लाह की बहाई बयान करो इस बात पर कि उतने तुमको हिदायत की राह पर चला दिख और उसका शुक्र अदा करो।

186. और जब मयाल करें आप से मेरे बन्ने कि मुझे कैसे पाने लो मैं बहुत करीब हूँ। पहुँच ही जाता हूँ किसी भी पुकारने वाले की पुकार पर जब वह मुझ से दुख करे। वस उन्हें चाहिए कि मेरा हुक्म कबुल रखें और मुझ पर ईमान रखें तो मेक राह पाते रहेंगे।

187. रोज़ों की रातों में तुम को अपनी बीवियों के पास जाना हलाल कर दिया गइ, वह तुम्हारी पोशाक है और तुम उनकी पोशाक हो। अल्लाह को मालूम था कि तुम छुप कर अपनी ज़र्बों (अंतरात्मा) में सचमुचा करती थे। अल्लाह ने तुम्हारी तरफ ध्यान दिख और तुम को नाय किया और अब इजाजत दे दी कि रोज़ों की रातों में अपनी औरतों के पास जा सकते हो और उसे हरमिल करो जो कुछ अल्लाह ने तुम्हारे लिए क़िस्मत में लिख दिया है और खाओ और पीओ यहाँ तक कि तुमको क़म (जमात) की सख़ेद घारी, काती घारी से अलग दिखाई देने लगे फिर रात तक रोज़ा पुरा करो और जब नज़िज़दी में एल्लेख के लिए बैठी हो अपनी औरतों के पास मत जाओ। वह ख़ैमल अल्लाह ने बंध दी है इसकी नज़दीक न पडको। इसी तरह अल्लाह बयान करमाता है। अपनी आँखों लोगों के लिए ताकि वह बस कर चल सकें।

185. The month of Ramadan in which was revealed the Quran; a guidance for mankind, wherein are clear signs of way (of life), and the criterion (of right and wrong). So whoever of you finds (himself ready to wel-come) this month should fast (during this month); But if anyone among you is sick or on journey, he should complete the days of fasting in any other month which he has left incomplete during the month of Ramadan. ALLAH intends for your ease, and HE does not want to make things difficult for you. This facility is to enable you to complete the same number (of days). And, then, magnify ALLAH, for HE has guided you onto a right path; and be grateful to HIM.

186. And when My servants ask you, how to get nearness of ME, (enlighten them) "I am very close to all who invoke ME (only), and respond to every supplication made to ME (without any mediator); hence, they should obey ME; and believe in ME; so that they may be led aright"

187. It is made lawful for you to have intimacy with your wives on the night of the fasts. They are your garments and you are theirs. ALLAH knew that you were deceiving your conscious in an attempt to keep secret your thoughts (in respect of intimacy with your wives during fasts). ALLAH has turned to you with mercy, and forgiven you. Now it is permitted to go to your wives during the night of fasts; and seek that which ALLAH has decreed for you (in his Book). Eat and drink until the white line of dawn appears distinct from the darkness of night; then complete your fast till the advent of night. But do not have intimacy with your wives when you confine yourselves in a mosque for meditation. These are the limits set by ALLAH, so approach them not. Thus does ALLAH make HIS laws clear for mankind so that they could behave with consciousness (of ALLAH).

الْغَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتَبُوا الصِّيَامَ إِلَى

الْبَيْتِ، وَلَا تَبْأَشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي

الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ

يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ۝ وَلَا

تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتَذَلُّوا بِهَا إِلَى

الْحُكَّامِ لِيَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ

وَأَنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِئَةِ، قُلْ هِيَ

صَوَاقِيتُ النَّاسِ وَالْحِجَّةِ، وَلَكِنَّ الْبِرَّ بِإِنْ تَأْتُوا

الْبَيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى، وَأَتُوا

الْبَيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا

تَعْتَدُوا لَهُمْ عَسَلًا وَأَلَا إِنَّ اللَّهَ كَذَّابٌ عَصِيبٌ ۝

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا

تَعْتَدُوا لَهُمْ عَسَلًا وَأَلَا إِنَّ اللَّهَ كَذَّابٌ عَصِيبٌ ۝

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا

تَعْتَدُوا لَهُمْ عَسَلًا وَأَلَا إِنَّ اللَّهَ كَذَّابٌ عَصِيبٌ ۝

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا

تَعْتَدُوا لَهُمْ عَسَلًا وَأَلَا إِنَّ اللَّهَ كَذَّابٌ عَصِيبٌ ۝

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا

تَعْتَدُوا لَهُمْ عَسَلًا وَأَلَا إِنَّ اللَّهَ كَذَّابٌ عَصِيبٌ ۝

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا

تَعْتَدُوا لَهُمْ عَسَلًا وَأَلَا إِنَّ اللَّهَ كَذَّابٌ عَصِيبٌ ۝

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا

تَعْتَدُوا لَهُمْ عَسَلًا وَأَلَا إِنَّ اللَّهَ كَذَّابٌ عَصِيبٌ ۝

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا

تَعْتَدُوا لَهُمْ عَسَلًا وَأَلَا إِنَّ اللَّهَ كَذَّابٌ عَصِيبٌ ۝

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا

تَعْتَدُوا لَهُمْ عَسَلًا وَأَلَا إِنَّ اللَّهَ كَذَّابٌ عَصِيبٌ ۝

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا لَهُمْ عَسَلًا وَأَلَا إِنَّ اللَّهَ كَذَّابٌ عَصِيبٌ ۝

188. और तुम लोग आपस में एक दूसरे का माल अवैध तरीके से हथिय न खाओ और हथिनी को विपन्न पहुँचाकर लोगों का माल ज़ुल्म कर हथिय करने का मुनाह न करना।

188. And digest not one another's belongings (property) unjustly, nor give bribery to the rulers so that you may knowingly eat up that, which belongs to others, sinfully.

23	6	7
----	---	---

189. आप से चौद को घटने बढ़ने के बारे में सवाल करते हैं। आप कह देंकि यह सही की लिए वक़्त बताने का साधन है और हज का समय भी चौद से लग होगा और पैली यह नहीं कि तुम घरी में छत वा शिखरों से आओ। बलिक पैली यह है कि मुनाह से बचना चाहिए और घरी में तो उसके दरवाज़ों से आना करो और अल्लाह से डरते रहो ताकि तुम कामयाब हो जाओ।

189. They ask you about (the positions of) Moon, (how it) decreases and increases (?) Say: "It is a source of fixing periods of time for mankind, and the days of Hajj Pilgrimage shall also be determined according to it". And it is not pitty to enter your houses through the roof, or from the back door of them; but piety is to ward off evil. So enter your houses through their proper doors, and fear ALLAH, that you may be successful.

190. जो तुम से लड़ाई करते हैं तुम भी अल्लाह की राह में उस से लड़ो और ज्यादाली न करो क्योंकि अल्लाह हद से आगे बढ़ने वाली को पसन्द नहीं करता।

190. Fight in the cause of ALLAH with those who initiate fight with you; but transgress not the limits; for, ALLAH does not like the transgressors.

191. और ऐसे लड़ाई करने वाली को जहाँ पाओ मार दो और जहाँसे जहाँ से तुम्हें निकाला वा तुम भी वहाँ से उन्हें निकाल दो और बिलकुल करना क़त्ल से भी ज्यादा ख़राब है और उस से बलिकडे़ हज़म से पास न लड़ना जब तक वह तुम से उस ज़ख़्म न लड़े। फिर भी अगर इस अदम वाली पहिलद के पास तुम से मार काट करें तो तुम भी उन्हें क़त्ल करो। इन्कारी लोगों की ऐसी ही मार बनानी चाहिए।

191. And kill them whenever you find them, and turn them out from where they have turned you out; for wickedness is worse than killing. And fight not with them around sacred Mosque unless they initiate fight with you there. But if they attack you to kill near Holy Mosque, then, you too may kill them. Thus should be the recompense of those who reject the faith.

192. फिर अगर वह सब जारी हो अल्लाह सफ करने वाला बेहदवान है।

192. But if they cease, then ALLAH is Oft-Forgiving, Most Merciful.

193. और उनसे उस सब तक जारी जब तक कि हिंसा प्रभाव पूरी तरह मिट न जाये और अल्लाह का दीन जारी हो जाए अगर वह निज्मा प्रभाव से सब जारी हो जायिन् तो फिर किसी पर हक न डाला जाये।

193. And fight with them until oppression and wickedness are totally dismissed; and ALLAH's (decreed) way of life is established. But if they (the oppressors) cease, then, there should not be any seizure except that of unjust.

194. इज्जत वाला महीना शिर्क इज्जत वाले महीने का बदल हो सकता है और सब अदम की बातों में बदलती का खयाल रखा जाये। फिर जो इज्जत वाले महीने में तुम पर हक डाले तो तुम भी जवाब में उन पर हक चलाओ अल्लाह की नाकरकारी (आज्ञा भंग) करने से बचो रहो और खुद जान लो कि अल्लाह तो परहेजगारी (सदाचारीयों) के साथ है।

194. Sacred month (to be regarded as sacred only, and no other month can be replaced) for sacred month; and for the forbidden things, there is a law of equality. Then, whoever transgresses the prohibition (of the sacred month), against you, give them befitting reply. But spare yourselves from ALLAH's disobedience, and know that ALLAH is with those who are conscious (of HIM).

195. और अल्लाह से राहों में खर्च किये जाओ और अपने हमों अपने आपसे लड़ाई में न डालो और नेकी पर जमे रहो केवल अल्लाह नेकी करने वालों से मुहबत रखता है।

195. And spend in the cause of ALLAH; and do not throw yourselves into self destruction, (but) remain true to righteousness. Truly, ALLAH loves the doers of good.

196. और अल्लाह के लिए हज और उमरह पूरा करो फिर अगर रास्ते में रोक दिये जाओ तो जो कुर्बानी बन सके एक जानवर फेंक दो और जब तक कुर्बानी अपने ठिकाने न पहुँच जाये अपने घर के बाल न गुँथवाओ। फिर भी तुम में कोई बीमार हो या उसके घर में लकड़ीक हो तो दोछे या पाचका या कुर्बानी बनने से निन्द्य (हान) अदा हो जायेगा। अगर अपने की हालत में कोई उमरह मिलाकर हज करने का फायदा प्राप्त करे तो जो कुर्बानी बन सके फेंक करे और जिस को कुर्बानी का जानवर न मिले तो दोछे रखे हज के दिनों में तीन दिन और सात दिन जब वापस लौट कर आए वह पूरे दस दोछे हुए वह सद्गुलत उसकी है जिसके घर वाले अथवा वाली परिवार के पास न रहते हों और अल्लाह से उम्मत रही जान जो कि अल्लाह का अलाम बका सख्त है।

196. And perform Haj Pilgrimage or Pious Visit for ALLAH. But if you are prevented in the way (to reach there), then sacrifice (one animal) such as you can afford. And shave not until sacrifice is offered at its place. Still, whosoever of you is ill, or has ailment in his scalp, may redeem it in fasting or a ransom or sacrifice. Then, when, you are in safety and anyone of you intends to avail the benefit of Pious Visit alongwith Pilgrimage, in the month of Haj, he should offer a sacrifice such as he can afford; but if he could not afford the sacrifice, then fasting instead, for three days during the Haj Pilgrimage, and seven days after his return (to his home:) making ten days in all. This facility is for him whose family lives not around the sacred Mosque (at Makka). Remain conscious of ALLAH and know that ALLAH's punishment is severe.

24	8	8
----	---	---

197. हज के महीने तो मासूम है जो भी इन दिनों में हज का इरादा करे तो उसे चाहिए कि हज के दिनों में न औरत के पास जाये और न कोई बुरा काम और न लड़ाई झगड़ा बग-बिसाद करे और जो पैस कमाये वे तुम अपने लोने तो अल्लाह को मासूम ही है। बस सफ़र का सामान साथ में ले लिया करो और सब से अच्छा सामान तो जाहेज़गारी है और वे अकल मंद लोगे मुझ से ही उता वलो।

197. The months of Haj (pilgrimage) are (ordained) well-known. Whosoever intends to perform Haj during appointed days, he should not go for intimate relations with his wife, nor commit sin, nor indulge in strife or controversy or discord (with his fellow beings). And whatever good you do, (be sure,) ALLAH knows it. And take provisions (with you) for the journey; but the best of all provisions is that of righteousness. So, be conscious of ME, O you man of understanding.

مَنْ عَرَفَتْ فَادْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ

۱۹۴۔ منہم سے کون سے لوگ ایسا کرنا چاہیں گے؟
اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔
اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔
اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔

وَادْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ

اور ان کو یاد کرو جیسا کہ تم کو سکھایا۔ اس سے پہلے تم بھی صحیح طریقہ سے منہم

الصَّالِّينَ ۝ ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ

تھا۔ ۱۹۵۔ پھر جیسا کہ سب لوگ (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔
اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔

النَّاسِ وَاسْتَغْفِرُوا لِلنَّاسِ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

۱۹۵۔ اللہ بخشنے والا مہربان ہے۔
اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔

فَإِذَا قُضِيَتْ مَنَاسِكُكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ

پھر جب تم نے اپنی مناسک پوری کر لی تو یاد کرو کہ اللہ کو یاد کرو جیسا کہ تم کو یاد کرو

أَبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ

اپنے والدین کو یا اس سے زیادہ یاد کرو کہ اللہ کو یاد کرو جیسا کہ تم کو یاد کرو

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ

ہمارے والدین کو یا اس سے زیادہ یاد کرو کہ اللہ کو یاد کرو جیسا کہ تم کو یاد کرو

خَلَاقٍ ۝ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي

ہمارے والدین کو یا اس سے زیادہ یاد کرو کہ اللہ کو یاد کرو جیسا کہ تم کو یاد کرو

الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ

ہمارے والدین کو یا اس سے زیادہ یاد کرو کہ اللہ کو یاد کرو جیسا کہ تم کو یاد کرو

النَّارِ ۝ أُولَٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا

۱۹۶۔ ان لوگوں کے لیے ہے جو دنیاوی کام میں مصروف ہیں اور آخرت میں بھی مصروف ہیں۔
اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔

وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝ وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ

اور اللہ بخشنے والا مہربان ہے۔ ۱۹۷۔ اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔

مَعْدُودَاتٍ ۚ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ

۱۹۸۔ اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔
اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔

عَلَيْهِ ۚ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ لِمَنِ الْاِثْمُ

۱۹۹۔ اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔
اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔

۲۰۰۔ اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔
اور ان کو یاد کرو کہ اللہ کے پاس (یعنی مزارعہ میں) ایسا کرنا حرام ہے۔

198. अपने सब का अज़ाज (अर्थात् होली) वापस बनके हज़ के दिनों में अज़ाज करना कोई गुनाह नहीं। बस जब अज़ाज से वापस होने लगे तो बसअने हज़ के पास (यानी मुक़ददिकाह में) अल्लाह को याद करो और इस तरह याद करो जैसा उसने तुम को सिखाया। इस से पहले तुम भी नहीं तरीक़े से बिलकुल अनजान थे।

199. फिर जहाँ से सब लोग वापस हो तुम भी वहीं से वापस हो जाओ और अल्लाह से माफ़ी माँगो। बेशक अल्लाह बड़ा मरहू (अमाक़ान) और रहीम (रहानू) है।

200. फिर जब हज़ सम्पन्नित इबादतें पूरी हो जाने तो अल्लाह को याद करो जैसे अपने बाप दादा को याद करते थे बल्कि इस से भी ज्यादा बड़ाई के साथ अल्लाह को याद करो लोगों में से कुछ ऐसे भी हैं जो कहते हैं कि वे हमारे सब हमको दुनिया ही में दे दें ऐसे लोगों के लिए अखिरत में कुछ हिस्सा नहीं।

201. उन में वह लोग क्या ख़ुब हैं जो कहते हैं वे हमारे सब हमको दुनिया में फ़ाई दें और अखिरत में भी फ़ाई अल्ल करवा और हमको आग के अज़ाब से बचा ले।

202. वह लोग बहुत अच्छे को उनका नबीन जाना उनको अपनी मेहनत का ख़ुब फल मिला और हिस्सा करने में अल्लाह को कुछ भी देर नहीं।

203. और मिनती के दिनों में अल्लाह को ख़ुब याद करो फिर कोई ज़ाली ख़ाने दो दिन में ही (मिनत से) चला जाये तो उस पर कोई गुनाह नहीं और जो कोई ठहर कर गया उस पर भी कोई गुनाह नहीं बस अल्लाह तो अल्लाह की माक़दामे से बचना है और अल्लाह ने ज़रूरी रही और जान लो कि तुम सब ज़मी के पास जमा किये जाओगे।

198. There is no sin on you if you seek your LORD's bounty during Hajj Pilgrimage by trading. And when you return all from "Arafat" remember ALLAH at the Holy place (of "Mukhlifa"), but remember (by glorifying HIS praises) as you have been taught. Truly, previously you were unaware of the correct method.

199. Then depart from the place whence all the people depart and ask ALLAH for HIS forgiveness. Truly, ALLAH is OR-forgiving, Most-Merciful.

200. So when you have accomplished your all the obligations of Hajj, remember ALLAH as you remember your forefathers; rather more adequately glorifying HIS name. There are people among mankind who say: "O our LORD! give us (our bounties) in (this) world only". Such as these will have no portion in the Hereafter.

201. And how praiseworthy are they among them, who say; "O our LORD! Give us welfare in this world and Welfare in the Hereafter too; and save us from the torment of the Fire!"

202. These people proved to be fortunate enough; as they, earned manifold return of their labour. For ALLAH is swift at reckoning.

203. Remember (and glorify) ALLAH much during the appointed days (at "Mina"), and whosoever hastens to leave in two days (from "Mina"), there is no sin on him; nor on him who stays there longer. The real aim is to safeguard (one self) from disobedience of ALLAH. So remain, always, conscious of ALLAH, and know that you all (mankind) shall be gathered unto HIM.

204. और कुछ आदमी ऐसे होते हैं कि दुनिया की शिन्दगी में उनकी बड़ी तुल्य बड़ी क़ाज़ीब लगती है और जो कुछ उनके दिल में होता है उस पर खुदा को पता चलता है अगर वह सच अफ़स़ास है।

204. And (of mankind) there are some people whose speech you may feel astonishing; and they call ALLAH to witness as to that which are in their hearts; yet, (beware) they are the most quarrelsome.

205. और जब कुछ ने सारास करने से काम चालने में बड़ी रीझूरा करने लगी और फसलों को लबाट कर डालते हैं और अल्लाह तो इसका को जरा भी प्यार नहीं फ़रमाता।

205. And when such people get rein of the land, they put together untiring efforts to spread mischief therein; and destroy crops and progeny. But ALLAH likes not the least (such) corruption.

206. और जब उस से कहा जाये कि कुछ तो अल्लाह का कर रख तो ताकत का धर्म उसने अधिक मुवाह पर एकसाता है ऐसे लोगों की सज़ा अहमम क़ासी है और वह बहुत ही बुरा ठिकाना है।

206. And when it is said to him, "Have some fear of ALLAH", the pride of power instigates him more to commit crimes. So enough would be the punishment of Hell for such people, and worst indeed is that place to rest.

207. और कोई आदमी ऐसा भी होता है कि अल्लाह की खुशी चाहने में अपनी जान की बाज़ी लगा देता है और अल्लाह को भी अपने बन्दी से बड़ा प्यार है।

207. And of mankind is he who would sacrifice his life seeking the pleasure of ALLAH. And ALLAH is full of kindness to HIS slaves.

208. हे ईमान वालों इस्लाम में पूरे तौर पर तख़िज़ हो जाओ और ईमान के बद-विश्वी पर मत चले। निःसंदिग्ध वह तुम्हारा खुला दुश्मन है।

208. O you who have believed embark on to the self-surrender (to ALLAH) whole-heartedly (unreserved); and follow not the foot-steps of 'Shaitan'. Truly he is to you an open enemy.

209. ताक़ ताक़ हुज़म आ जाये पर भी अगर तुम किमत जानोगे तो जान रही अल्लाह ज़बरदस्त शिकमत वाला है।

209. Even after receiving clear decree, if you slip then know that ALLAH is Al-mighty, wise.

210. क्या इनकी इन्तज़ार है कि बादलों के सादे में अल्लाह पवित्रों को साथ लिये इनको दिखाई दे उस लो कियेगा ही निश्चय गया सब कामों का अंजाम अल्लाह की तरफ़ सेरा जाएगा।

211. पुछे वही इब्नाईल से, हमने उन्हें कितनी खुशी खुशी निशानियाँ दी थीं फिर भी जो अल्लाह की बेख़मत पाने के बाद वसे बदल डाले तो अल्लाह की पकड़ बहुत मजबूत है।

212. इनकीही लोग दुनिया की बेख़मत देखकर दुनिया की चिन्मयी पर लौट मरे हैं और ईमान वाली की हसी उड़ाते हैं। हालाँकि परहैलपर लोग कियामत के दिन इंसानियों पर ख़ुम जैसा दर्जा प्राप्त कर चुके होने लय यह जान लेने कि किसी को वे हिसाब सेजी मिलें अल्लाह की चाहने पर ही मिल सकती है।

213. पहले काल में सब लोग एक ही तरीक़े पर थे और उनकी एक ही रायगत थी फिर जब ज़म में बिगाड़ पैदा हुआ तो अल्लाह ने उन ही में से अपने नबियों को खड़ा किया जो बेसी पर बरामत सुनने के और बुरे कामों पर अल्लाह ने करने की लोगों को नसीहत करने के और अल्लाह इन नबियों के साथ हक़ के ख़ाफ़ा पर अपनी कितानी की भी नबियल परमात्मा रहा ताकि लोगों को सीध जो इशक़िल्लाक़ (मलमेद) हो चुका है उसका फैसला इन कितानों से करा दिया जाने लेकिन जिन लोगों को कितानों की गई उन्होंने खुद ही इस में झगडा आर दिया और उस काल इशक़िल्लाक़ किया जब कि उनको वार अल्लाह की कितान ने सीधाल वालील से हर चीज़ साफ़ साफ़ और स्पष्ट हो चुकी थी और उन्होंने आपस की ज़िद और मतभेद को चाहने रखने के लिए यह हमराज की भी ऐसे उलझन और इशक़िल्लाक़ के माहौल में अल्लाह ने अपने हुक़्म से उन ईमान वाली की हिदायत फ़रमा दी जिनकीने हर बात में इशक़िल्लाक़ करने वाली का साथ नहीं दिया और अल्लाह जिसे चाहता है सीधी राह पर चला देता है।

210. Do they then wait for anything other than that ALLAH alongwith Angels should appear to them in the shadows of the clouds? (Then) the case would have been judged at its outset. And to ALLAH return all matters (for decision).

25 14 9

211. Ask the children of Israel how many clear revelations WE gave them ! And whoever changes ALLAH's favour after it had come to him, then ALLAH's seizure is severe indeed.

212. Those who have rejected the faith, are fascinated on worldly life, seeing its luxuries; WE have disbursed (for the time set by US), and mock at those who have accepted the faith. Though the latter, who have kept themselves away from what is forbidden, would have achieved higher ranks than those disbelievers. And then only those rejecters of faith could have known that abundant sustenance could be had at the will of ALLAH only.

213. (Once) in early period all the people were on a single way (of life), thus having been one community. But when disorder prevailed among them, (for their guidance towards the truth) ALLAH raised HIS messengers amidst them who were to give glad tidings on righteousness and warning of ALLAH's punishment on sinful deeds. ALLAH sent on HIS messengers, HIS books of knowledge, with truth; so that the matters wherein they differed be judged according to those Scriptures. But the people who were given the (understanding of) the Books themselves differed as regards to its (real) meaning; though the messages therein were very clear (as regard to truth). Thus they behaved to keep differences alive (among people) for their mutual jealousy and hatred for each others. In that confused and chaotic condition ALLAH, with HIS mercy, guided those true believers who had not supported the spreaders of confusion (in the truth). And ALLAH guides, whom HE wills, to a straight path.

۱۱۱۱ زینہ پر پہنچ کر ان کے
 قتل کا حکم سن کر وہ بے پروا ہو کر
 اس کی نکتہ پر نہ توجہ دیا
 ۱۱۱۲ وہ لوگ ان کے ساتھ نہ تھے جو
 کہ وہ اس کے پاس پہنچے
 ۱۱۱۳ ان میں سے کچھ لوگ ان کے
 اذنیوں تک پہنچ گئے تھے
 ۱۱۱۴ ان میں سے کچھ لوگ ان کے
 ناصیئہ تک پہنچ گئے تھے
 ۱۱۱۵ ان میں سے کچھ لوگ ان کے
 اذنیوں تک پہنچ گئے تھے
 ۱۱۱۶ ان میں سے کچھ لوگ ان کے
 ناصیئہ تک پہنچ گئے تھے
 ۱۱۱۷ ان میں سے کچھ لوگ ان کے
 اذنیوں تک پہنچ گئے تھے
 ۱۱۱۸ ان میں سے کچھ لوگ ان کے
 ناصیئہ تک پہنچ گئے تھے
 ۱۱۱۹ ان میں سے کچھ لوگ ان کے
 اذنیوں تک پہنچ گئے تھے
 ۱۱۲۰ ان میں سے کچھ لوگ ان کے
 ناصیئہ تک پہنچ گئے تھے

۱۱۱۱

وَاللّٰهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

ہاں کہہ رہا ہے کہ جو اللہ چاہے وہ اس کو سیدھے راستے پر لے جائے گا۔

اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ

کیا تم نے سمجھا کہ تم جنت میں داخل ہو جاؤ گے جب کہ تم پر ایسا درمیان میں آئے ہو

الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمْ الْبَاسَاءُ وَ

وہ لوگوں پر آئے تھے جنہیں موت تلخ سستی کا سامنا کرنا پڑا اور بڑے بڑے نقصان اور محنتیں

الضَّرَاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ

افعال پریشان اور اطمینان کھالیا کر ایسا ہوا کہ ان کو وقت کے رسول اور اللہ کے افسانہ والے

اٰمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللّٰهِ ؕ اَلَا اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ

ساتھ بکھر اٹھے کہ اللہ کی مدد کب آئے گی۔ کیا تم لوگ اللہ کی مدد اس

قَرِيْبٍ ؕ يَسْئَلُوْنَكَ مَاذَا يُنْفِقُوْنَ ؕ قُلْ مَا اَنْفَقْتُمْ

قریب ہے (۱۱) آپ سے سوال کرتے ہیں کہ وہ کیا اور کہاں خرچ کر رہے ہیں آپ میں آپ (۱۲) کو

مِنْ خَيْرٍ فَلِلّٰهِ الدِّينُ وَالْاٰقِرْبٰتُنِ وَالْيَتٰمٰتُ وَالْمَسْكِيْنُ

وہ میں سے خیر سے لے کر اللہ کو اور قریبوں کو اور یتیموں کو اور مسکینوں کو

وَابْنِ السَّبِيْلِ ؕ وَمَا تَفْعَلُوْنَ مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ

کو اور ان کے سب سے لے کر اللہ کو اور قریبوں کو اور یتیموں کو اور مسکینوں کو

بِهِ عَلِيْمٌ ؕ كَتَبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالَ وَهُوَ كَرِهٌ لَّكُمْ ؕ

اللہ اس پر علم رکھتا ہے (۱۳) تم پر لکھا گیا ہے جنگ کرنا آپ نہیں چاہتے مگر وہ آپ پر لکھا گیا ہے

وَعَسٰى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ؕ وَ

اور تم کو پسند نہ آئے ہو مگر وہ تم کو نیکو کرے اور اس میں تم کو پسند نہ آئے ہو

عَسٰى اَنْ تُحِبُّوْا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ

اور تم کو پسند آئے ہو مگر وہ تم کو برا کرے اور اللہ اس پر علم رکھتا ہے (۱۴)

يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ؕ يَسْئَلُوْنَكَ عَنِ الشَّهْرِ

اللہ جانتا ہے اور تم نہیں جانتے (۱۵) تم سے پوچھتے ہیں کہ اس کے بارے میں

الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيْهِ ؕ قُلْ قِتَالٌ فِيْهِ كَيْدٌ وَوَعْدُ

اللہ اس میں سے آپ کو کھینچتا ہے اس میں لڑائی ہے اور ایسا ہے کہ اللہ اس میں سے وعدہ کرتا ہے

214. क्या तुमने यह समझ रखा है कि जन्नत में बस तू ही दाखिल हो जाओगे जब कि तुम पर अभी वह हाजत नहीं आई जो तुम से पहले लोगों पर आ चुके थे उन्हें बहुत संकष्टों (हरिदस) का सामना करना पड़ा और बड़े बड़े नुकसान और तकलीफें उठानी पड़ीं और उन्हें ख़ाया कब ऐसा हिंसा खाता था कि वहां के रसूल और उनके ईमान वाले सभी मुक़रर पड़े कि अल्लाह की मदद कब आवेगी? जान लो कि बेशक अल्लाह की मदद अब करीब है।

214. Have you conceived that you will enter the Paradise (effortlessly?) though you have not yet come across such trials as came to those who passed away before you. They faced severe hardships, great losses and ailments; and were so shaken that even Messengers (of their time) and those who believed alongwith them exclaimed: "When will ALLAH's help come !" know with certainty, that ALLAH's help is (ever) near.

215. आप से सवाल करते हैं कि यह क्या और कहीं खर्च करें ज़ख़ाब में आप करना दो कि जो कुछ भी अच्छे माल में से खर्च करना चाहो तो भी-बस पर खर्च करो और लगे सम्बन्धियों को जो यतीनों और योद्दाओं पर खर्च करो और यह चलते मुसफ़िरों की भी ज़रूरत पूरी करो यह सब अच्छी जगह है जहाँ तुमको खर्च करना चाहिए और जो बलाई का काम करते हैं अल्लाह उसको ख़ुश जानता है।

215. They ask you as to what and on whom to spend? Say: "Whatever you spend of good must be for parents, and kindred, and relatives, and orphans, and the poor who beg, and the wayfarers. These are proper points whereon you should spend; and whatever you do of good deeds, truly, ALLAH knows it well.

216. इकारिफों के मुक़ाबले में जंग करने का अब तुम्हें हुक़्म दिया जा रहा है जब कि यह हुक़्म तुमको या बसंद लगता है मगर बहुत मुश्किल है जो चीज़ तुमको दूरी लगे उसी में तुम्हारा माल हो और यह भी मुश्किल है कि जो चीज़ तुमको अच्छी लगती हो उसमें तुम्हारा मुक़ामा भी हो सकता है मीठी बर्त की जानकारी अल्लाह को है तुमको नहीं।

216. Now (Self-restraint is lifted from you, and) you are bidden to fight against the rejectors of faith; though it is loathsome to you, but it may well be that you dislike a thing which is better for you; and that you like a thing which may be harmful for you! knowledge of conclusion is with ALLAH and not to you.

عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَكَفَّرَ بِهِ وَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

اور کفر کرنا اور ادب والی مسجد سے روکنا اور اللہ والوں کو دینا سے محال دینا اللہ کے نزدیک گناہ تھا اس

وَاِخْرَاجِ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ ۚ وَالْفِتْنَةُ

کے بھی بڑا ہے اور فتنہ کرنا اصل کے بھی بھیگ ہے وہ تو گئے ہی رہتے ہی کفر کو قتل کرنا بھی اگر

أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ ۚ وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى

ان کا پس چلے تو ان کے ادب سے پہلے تک ہی کفر کو قتل سے بھیگ رہے ہیں

يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا ۚ وَمَنْ

ڈالیں اور تم میں سے جو کوئی بھی اپنے دین سے پھرے گا اور پھر

يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فِيمَتٌ وَهُوَ كَافِرٌ

کفر سے پھرے گا تو دنیا و آخرت میں اس کے سب اعمال

قَالُوا لَيْكَ حَيْثُ شِئْتَ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۚ

فارت ہوئے اور ایسے ہی آگ میں مینا رہیں ہمیشہ ہمیشہ

وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٦٠﴾

کے لئے ہیں وہی جہنم میں رہیں گے ﴿۶۰﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا

جنگجو ہو گئے ایمان لائے اور ہجرت کی اور اللہ کی راہ میں لڑے

فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۚ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ ۚ وَاللَّهُ

انہیں اللہ کی رحمت کی امید رکھتا ہے اور اللہ کو بڑا ہی

عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦١﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ ۚ قُلْ

غفور اور رحیم ہے ﴿۶۱﴾ آپ سے طراب اور جوئے کے بارے میں سوال کرتے ہیں آپ

فِيهِمَا إِنْهُمْ كَيْدٌ وَمَنَاغِصٌ لِلنَّاسِ ۚ وَلَاشُكَّ أَكْبَرُ

فرما دیجئے کہ دونوں میں بڑا گناہ ہے اور تمہارے نامکسے بھی لوگوں کو پہنچے

مِنْ نَفْعِهِمَا ۚ وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ ۚ قُلْ

میں نہیں گناہ میں دونوں کا نامکسے سے زیادہ ہی بڑا ہے اور آپ سے سوال کرتے ہیں

الْعَفْوُ ۚ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ

کھا اور کھنڈ لفظ کوئی آپ فرما دو کہ جو ضرورت سے زیادہ جو اس طرح اللہ کی آیت کو بیان

لے کر یا مستقیم نہ جائے گا البتہ
کے بارے میں یا دیکھ کر کہ
پہ نہیں پہنچتے

میں ان لوگوں کو کہیں سے

لوگ کی بات نہیں کرتے

دین اور دنیا میں سے

میں کہ ایک حد تک ہے

آپ کی بات نہیں کرتے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

نہ ان کی بات کو نہ

میں کہ ایک حد تک ہے

217. तुमसे पूछा है अरब वाले महीने में लड़ाई करनी है
अथ कह दीजिए कि इसमें लड़ाई करना बड़ा गुनाह
है और अल्लाह की राह से रोकना और अल्लाह का
इंकार करना और अरब वाली मस्जिद से रोकना और
अल्लाह वालों को जहाँ से निकाल देना अल्लाह को
मजदीक यह गुनाह को इस से भी बड़ा है और कितना
बुरा कर्म से भी बुरातर है यह तो सगे ही रहते हैं
कि तुमको कलम कर जहाँ अरब उनका मत वाले से
उनको इससे बड़ी तक है कि तुमको तुम्हारे दीन से फेर
खालेगे और तुम में से जो कोई भी अपने दीन से विरोध
और फिन झुक पर ही कर जायेगा तो दुनिया और
अखिरत में उसको सब अमान (आत्म) बरबाद हुए और
ऐसे लोग आग में जाकर हमेशा हमेशा के लिए वहीं पड़े
रहेंगे।

217. They ask you "What is ordained about
fighting during the Sacred months?" Say:
"fighting therein is a great sin; but a greater
sin in the sight of ALLAH is, to prevent
mankind from following the way of
ALLAH, and to disbelieve in HIM, and to
prevent access to the Sacred Mosque (of
worship at Makka), and to drive out its
inhabitants therefrom. And atrocity is
worse than killing. They will not cease until
they kill you, if they can, or fulfil their motive
to turn you back from your faith. And
whosoever of you turns back from his belief
and dies as a disbeliever, then his deeds will
be lost in this life and in the Hereafter; and
they will be the dwellers of the Fire, therein
to abide forever.

218. वेराक जो लोग ईमान लाये और हज्रत (देह त्याग)
किए और अल्लाह के रास्ते में लड़े उन्हें अल्लाह की
रहमत (बुझ) की आशा रखनी चाहिए और अल्लाह से
बड़ा ही मन्सूर (आमा मौल) और मेहरबान है।

218. Verily they, who have believed, and
emigrated and striven hard (in the cause
of ALLAH), should aspire for ALLAH's
forgiveness; and ALLAH is Oft-
Forgiving, Most-Merciful.

219. आप से सारा और जुए के बारे में सवाल कराते हैं
अप करमा दीजिए इन दोनों में बड़ा गुनाह है और
कोई फायदे भी लोगों को पहुंचाते हैं लेकिन गुनाह इन
दोनों का फायदे से ज्यादा ही पड़ता है और आप से
सवाल कराते हैं क्या और कितना खर्च करें? आप
करमा दो कि जो ज़रूरत से ज्यादा हो इस तरह
अल्लाह अपनी आपसी को बयान करमा देता है ताकि
तुम ध्यान से काम लो।

219. They ask you concerning wine and
gambling. Say, "In them is a great sin, and
some benefits for men; but the sin of them is
greater than their benefit." And they ask you
as to what and how much they ought to
spend. Say, "Whatever you could spare out
of your needs!" Thus ALLAH makes HIS
laws clear to you so that you may reflect,

220. दुनिया और अखिरत दोनों ही जगह का ध्यान करते रहो और धुंधले हैं धरती की बने में बड़ो सनकी हालत सुधारन अवसर कम है अगर अपने साथ इनको मिटाकर रहो तो यह सुधार बड़ा है और अल्लाह जानता है कि कौन सफाई करने वाला है और कौन सुधारने वाला है और अगर अल्लाह चाहता तो तुमको भी मुसिकल में डाल सकता था अल्लाह जबरदस्त दिकमत वाला (जबदबारी) है।

221. और मुसिक औरों को विवाह में न लाओ जब तक कि ईमान न लाये ईमान वाली यादिया वाली बांदी और कनौज ही अच्छी है चाहे तुम्हें शिर्का करने वाली जितनी ही अच्छी लगे इसी तरह मुसिक लोगों को निकलने में ईमान वालीयों को मत दो जब तक कि वह ईमान कबूल न कर ले ईमान वाला गुलाम और नौकर चाकर अच्छा है अगर तुम्हें मुसिक पसंद आये। यह लोग आम में जाओ रहने की दावत देते हैं और अल्लाह अपने हुक्म से जानत और बख्शिश की दावत देता है और ईसलामी को शिर् अफरी आयातों को साफ साफ बयान करवाता है ताकि वह होशियार और नसीहत हासिल करने वाले हो जायें।

222. और तुमसे पूछते हैं हेज (मासिक धनी) के बारे में, कह दो औरत के लिए वह पीड़ा जनक हालत है जो बीबीयों से हेज के दिनों में खलोग न करो। जब तक वह पाक साफ न हो जाये उससे सौहम्य (सहवास) न करो। फिर जब पवित्र हो जायें तो अल्लाह के हुक्म के अनुसार उनको पास लाओ। अल्लाह मुहब्बत करवाता है लोक करने वाली से और खूब पाक साफ लेगी से।

220. (so that you may reflect) over (happenings of) this world, and (attainment of) Mercy from ALLAH, in) the Hereafter. And they ask you about orphans. Say, "to improve their life is the best thing. If you merge them with you, well, they are your brothers. And ALLAH knows who means mischief and who means reformation. And if ALLAH had wished, HE could have put you into misfortune; But ALLAH is Al-mighty, Wise.

221. And do not marry those women who ascribe divinity to aught beside ALLAH, till they believe in ALLAH Alone. Indeed, a slave woman or maid (servant), who believes (in ALLAH Alone) is better than an idolatress, even though she pleases you. Likewise, give not in marriage believing women to those who invoke aught beside ALLAH; till they believe (in ALLAH Alone); Verily, believing slave or man-servant is better than an idolater, even though his mannerism pleases you (greatly). These invite you to be engulfed in fire (for ever), but ALLAH invites (you) to paradise and forgiveness by HIS leave, and (thus) makes HIS messages clear to mankind; so that they may be discerning and receptive to the (true) guidance.

27	5	11
----	---	----

222. They ask you concerning women's monthly courses. Say, "It is impurity and vulnerable condition for a woman. Therefore keep away from women till they have purified (from the course and have taken a bath). And when they have cleansed themselves, then go in unto them as ALLAH has ordained for you. Truly, ALLAH loves those who turn unto HIM in repentance and adhere to cleanness and purity (of faith).

اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٥٠﴾

فرمان ہے کہ تم میرے دلوں سے اور لوگوں سے کہو کہ وہ لوگوں سے

نِسَاءُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَاَتُوا حَرْثَكُمْ اَنۡتُمْ نِسْتُمْ

تعلیمی پروگرام تعلیمی کمیٹی میں جاننا بہت کمیٹی میں بھیجے گا اور اسے اپنے آگے سے ایک عمل

وَقَدْ مَوَّالٍ أَنْفُسِكُمْ، وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ

کچھ رکھو اور انہیں کی نافرمانی سے بچو۔ اور جہاں رکھو کہ انہیں سے چھڑائی نکالنا ہو۔

تَلْقَوْهُ، وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً

۴۔ اور نظامتِ شہادۂ اچانک دلوں کو $\odot$ قسمی کھاتے ہیں اس کے نام کو نظامتِ شہادۂ

لَا يَبَايِعُكُمْ أَنْ تَبْرُوا وَتُشَقُّوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ

کے لیے سب سے زیادہ اہم ہے کہ ان کے پاس

النَّاسِ، وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝ لَا يُؤْخَذُ كُمْ اللَّهُ

میں نہیں کرتا کہ اگر اظہار سب کے فائدہ اور اچھے ہے (۱) اظہار و اعلیٰ میرا نام اور دو فائدہ کرتے

بِالْغُفْوِ فِي إِيمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤْخَذُكُمْ بِمَا كَسَبْتُمْ

واللہ اعلم بالصواب، ائمہ ہدیٰ اور اہل سنت و جماعت کے عقائد و اصول کے ساتھ ائمہ اربعہ کے عقائد و اصول کے ساتھ

قُلُوبِكُمْ ۖ وَاللَّهُ عَفُورٌ حَلِيمٌ ۝۱۹۰

کے لیے جو اس خط کی بجائے تمام اگے اور اگلے خطوں کی طرف ہے (۱) اور ان کی صورتوں کے اس زمانے

مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاءُوا

کی فکر کیا، بیٹھیں ان کے انتظار کی قسمت ہمارے سینے پر اگر وہ اپنی قسم واپس لے کر غائب ہو جائیں

فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ

۳) اہل حق بھی غمزدہ رہیں گے۔ (۱) اور اگر پہلے دیکھ لیں کہ غلامی کا

قَالَ اللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝ وَالْبُطْلَىٰ يَنْزِلْنَ

تجارت کرنا ہے تو ملک چھوڑنا ہوتا ہے۔ اور خوش رہنے والوں پر لازم ہے کہ

بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوفٍ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ

تیسری بیعت تک اسے آپ کو روکے رکھیں یہی اعتقاد کہیں ائمہ و فاضلین اور ائمہ کے ہاتھ پر

يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِمْ إِنْ كُنْ

یقین کرنا ہے تو یہ حرکت کرنا ان کے لیے مناسب نہیں کہ اگلے جو کچھ ان کے ہوتے

[illegible]

مجلسی حضرت مولانا ابوالحسن علی Nadwi
رحمۃ اللہ علیہ نے فرمایا ہے کہ ایک شخص نے
میں سے کہا کہ مولانا صاحب! آپ کی کتاب
کا لڑکا ایک لڑکا بنا کر بیوی کی
جگہ پر بیٹھ گیا ہے۔ اس پر مولانا صاحب
کی مجلس میں اس شخص نے کہا کہ یہ
مجلسی مولانا صاحب! آپ کی کتاب
کا لڑکا ایک لڑکا بنا کر بیوی کی
جگہ پر بیٹھ گیا ہے۔ اس پر مولانا صاحب
کی مجلس میں اس شخص نے کہا کہ یہ

۱۲۳۴۵۶۷۸۹۱۰۱۱۲۱۳۱۴۱۵۱۶۱۷۱۸۱۹۲۰۲۱۲۲۲۳۲۴۲۵۲۶۲۷۲۸۲۹۳۰۳۱۳۲۳۳۳۴۳۵۳۶۳۷۳۸۳۹۴۰۴۱۴۲۴۳۴۴۴۵۴۶۴۷۴۸۴۹۵۰۵۱۵۲۵۳۵۴۵۵۵۶۵۷۵۸۵۹۶۰۶۱۶۲۶۳۶۴۶۵۶۶۶۷۶۸۶۹۷۰۷۱۷۲۷۳۷۴۷۵۷۶۷۷۷۸۷۹۸۰۸۱۸۲۸۳۸۴۸۵۸۶۸۷۸۸۸۹۹۰۹۱۹۲۹۳۹۴۹۵۹۶۹۷۹۸۹۹۱۰۰

223. तुम्हारी वीफियाँ तुम्हारी खेती हैं जहाँ अपनी खेती में खेती बाड़ी और अपने लिए अपने से पैस अमल बेज रखो और अल्लाह की नाकरगानी (अवादीलगाय) से बचो और जान रखो कि अल्लाह से तुम्हारी मुलाक़ात होती है और बरात (हुम सुनना) सुना दो ईमान वालों को।

223. Your wives are like a tilth for you; you may go to your tilling land as you may require. And send good deeds before you, for yourselves. And save yourself from ALLAH's disobedience; for, you are to meet HIM. And give good tidings to the believers.

224. कसमें खाने में अल्लाह की नाम की निशाना मत बनाओ कि पैस मुसुक छोड़ने में, ठगना और लोगों के बीच सुधार के काम छोड़ने की कसमें खाने लगी (ऐसा न करना) और अल्लाह सब कुछ सुनता और जानता है।

224. And make not ALLAH's name an excuse in your oaths against your doing good and acting piously, and making peace among mankind. And ALLAH is All-hearer, All-knower.

225. अल्लाह जो (सर्कई बेहोशान और नाक करने वाला होने की वजह से) तुम्हारी बेकार और बेमतलब (अवैलीम) कसमों पर पकड़ नहीं करेगा मगर जो पकड़े इरादे के साथ दिल से कसमें खाते हो तो इस पर अल्लाह की पकड़ है जो जाओगे और अल्लाह सबाने वाला (साम करनेवाला) बरदास्त करने वाला है।

225. ALLAH (being most gracious and compassionate), will not call you to account for that which is frivolous and unwillful oaths, but HE will for wilful and that which your hearts have endorsed. And ALLAH is Oft-forgiving, Most-Forbearing.

226. जो लोग अपनी औरतों के पास न जाने की कसम खा बैठें उनके इन्तेज़ार की मुदत चार महीने है फिर अगर वह अपनी कलम बापस लेकर मिलान कर लें तो अल्लाह भी पसुन (अमाजील) है नहीं (दयालु) है।

226. Those who have taken an oath not to approach their wives, for them waiting period is four months, then, if they (change their idea within this period, and) reconcile, (they will find) ALLAH, Forgiver, Most Merciful.

227. और अगर छोड़ देने का यानी तलाक का पक्का इरादा खन लिया है तो बेराक अल्लाह सुनता जानता है।

227. And if (intended to part with, and) decided finally to divorce, then ALLAH is All-Hearer, All-knower.

228. और तलाक़ की जगह वसितों पर ज़ाहिम है कि तीन होश (महबारी) तक अपने आपकी रोक रखें अपनी पुनोजार करें अगर वह अल्लाह और अख़िरत के दिन पर यकीन करती हैं तो यह हरकत करना उनके लिए मुनासिब नहीं कि अल्लाह ने जो कुछ उनके पेट में पैदा करना दिया है उसे छुपाएं और उनके पति इस मुद्दा में अगर सुझाव करना चाहे तो उन्हें वापस लौटा लेने का ज़वादा हक़ रखती हैं। फिर भी अनुसार मर्दों पर औरतों का पैसा हो हक़ है जैसा मर्दों का हक़ औरतों पर है और बस मर्दों को उन पर एक दर्जो हज़िल है और अल्लाह गरिब (अनुज्जाली) और हिक़मती वाला (अल्लाहारी) है।

229. तलाक़ दो बार तक है फिर रखना हो तो बने तरीक़ों से रख जो वा छोड़ देना हो तो बेकी और इतमान के साथ समझना कर दो और तलाक़ देने पर औरतों को जो भी माल तुम ने दिया हो उसमें से कुछ भी वापस लेना तुम्हारे लिए हलाल नहीं मगर यह बात और है कि दोनों को यह हो कि अल्लाह की हदों पर कायम रह कर साथ न रह सकेंगे और फिर तुम भी (पानी जमाऊत का काशी) अंदेहा करो कि वह किसी बीबी अब अल्लाह की हदों को कांफ़ी हुए पुनज़ा न कर सकेंगे तो दोनों पर कोई पुनह नहीं कि औरत माल देकर छुटकारा पाया कर ले यह क़ानून की हदें हैं जो अल्लाह ने मुकरन (निश्चित) कर दी हैं इस से बाहर यह निकलना और जो कोई भी अल्लाह के क़ानून को छोड़ना तो बस ऐसे लोग ज़ाहिम होने।

230. फिर अगर मर्द ने (तीसरी बार) तलाक़ दे दी तो अब यह औरत उसके लिए हलाल नहीं रही अगर उसके बाद दूसरे मर्द से हुआ औरत ने निमिह कर लिया हो और वह भी इसकी तलाक़ दे दे तब इन दोनों पर पुनह नहीं कि फिर मिल जायें अगर दोनों वा पक़्तवा छाना हो कि वह अल्लाह के क़ानून के अनुसार सम्बंध ठीक ठाक रख सकेंगे। वह सब अल्लाह के कायदे हैं बयान करमाता है जानने वालों के लिए।

228. It is obligatory on divorced women to restrain themselves; rather wait, for three menstrual periods. And it is not lawful for them to conceal what ALLAH has created in their wombs, if they believe in ALLAH and the Last Day. And their husbands have the better right as to take them back in that period; if they wish reconciliation; (though) women have rights, to what is reasonable, over their husbands, in accordance with their husbands' rights over them; (But) only (in this matter of taking their wives back) men have precedence over them (women). And ALLAH is Al-Mighty, Wise.

28	7	12
----	---	----

229. The divorce is (to be given for) two times, and after that, either you retain her on reasonable terms, or release in a fair manner, with kindness and favour. And it is not lawful for you (men) to take back any thing out of what you had given her. Except when both the parties fear that they would be unable to maintain the limits ordained by ALLAH, if prolonged to live together; and you- (society or religious head)- too feel that the husband and wife would no longer live together keeping in tact limits ordained by ALLAH, then, there is no sin on either of them, if she gives some ransom and gets herself free (from marriage knot). These are the limits ordained by ALLAH, so do not transgress them. And whoever breaks the laws of ALLAH, then such are the unjust.

230. And if the man has divorced her the third time, then she is not lawful unto him thereafter, until she has married another man, and he too (later on) divorces her. Then there is no sin on both of them that they re-unite, provided both take precautions to maintain conjugal relation according to ALLAH'S ordinances. These are the limits of ALLAH, which HE makes plain for the people who have knowledge.

231. और जब तुम औरतों को तलाक दे चुके फिर वह अपनी इच्छा मुकामे पर पहुँच जायें तब मने उनकी से रक्षना हो तो रख दो या इच्छा के साथ सहायक बन दो। ज्यादाती करने मताने के लिए उन्हें रोक न रखो और जित्त किसी ने यह इराकत की उसने खुद अपने ऊपर जुल्म किया और अल्लाह के हुक्मों को हँसी खेल न समझो और अल्लाह की इस सख्त को बराबर याद रखो कि तुम पर किताब उतारी गई जो हिकमत से भरपूर उपदेश और नसीहत करती है और अल्लाह के करते रहो और जान रखो कि अल्लाह बने हर चीज मातूम है।

231. And when you have divorced women, and they have fulfilled the term of their waiting period, either take them back on reasonable basis or set them free honourably. Do not retain to embarrass or hurt them; And whoever does that, then he has wronged himself. And treat not the laws of ALLAH as jest or frivolous; but remember ALLAH's favour on you that HE has revealed unto you the Book-(QURAN) - wherein are blessings and a discourse of wisdom for you. And remain conscious of ALLAH, and know that ALLAH is aware of everything.

29 3 13

232. और जब तुम औरतों को तलाक दे चुके फिर वह अपनी इच्छा को पहुँच जायें तो दस्तूर के मुताबिक अब उन्हें तब की वसंद के जोड़े से निकाह करने से मत रोकना। यह नसीहत की जाती है तुम में से हर एक आदमी को जो जो ईमान रखता हो अल्लाह और अखिरत के दिन पर, इसी में तुम्हारे लिए पवित्रता और पसाई है और अल्लाह जानता है तुम नहीं जानते।

232. And when you have divorced women and they have fulfilled the term of their waiting period, do not prevent them to re-marry (with another person) if they mutually agree on reasonable basis. This is an admonition for him among you who believes in ALLAH and the Last Day. This is more virtuous and purer for you; ALLAH knows and you know not.

233. यदि (यानी लड़कें वाला) अगर चाहे कि पूरी मुलत तक उससे बच्चे को दूध पिलाया जाये तो बच्चे बरिसी अपनी औलाद को पूरे दो साल तक दूध पिलाये और जिसका इस्तीफा है उस माँ पर इस औलाद का खाना और कपड़ा बच्चे तरीके से लाजिम (आवश्यक) है। किसी को लाजलीक उसकी मुसाम्मा से ज़ादा नहीं दी जानी चाहिए। मैं को उसके बच्चे की वजह से मुक़लान में न खाला जाये और लड़कें वाले बच्चे की वजह से फ़रमान न किया जाये और बरिसी पर भी खर्च की गयी ज़िम्मेदारी है किन अगर वह दोनों आपसी सहमती और सलाह से दूध छुड़ा देना चाहे तो इन पर कोई मुनाह नहीं और अगर तुम चाहे किसी दूसरी औरत से अपनी औलाद को दूध पिलाना तो तुम पर कोई मुनाह नहीं, जब बच्चे तरीके से पूरा दो मुक़ो जो देना सहारा था और इस्तीफा ज़ालाह से और जान रखो कि तुम्हारे सब काम अल्लाह देखता है।

233. Father of the child if desires that his (new) born child be given suckling for the complete term, the mothers shall give suck to their children for two whole years; but the father of the child shall bear the cost of the mother's food and clothing on a reasonable basis. No body should be burdened more than what one is well able to bear. No mother should be treated unfairly on account of her child; nor child's father be agitated on that account. And the same responsibility is prescribed on the heirs of the father of the child. And if they both decide on weaning, by mutual consent, and after due consultation, there is no sin on them. And if you decide on a foster suckling-mother for your child, there is no sin on you, provided you pay (the mother) what you agreed (to give her) on reasonable basis. And remain conscious of ALLAH, and know that ALLAH is witness of what you do.

234. और तुम में से जो लोग मर जायें और बीविशें छोड़ जायें तो चार महीने और दस दिन तक वह औरतें अपने आपको रोके रखें जब अपनी मुलत को पूरी कर लें तो तुम पर मुनाह नहीं कि वह औरतें नियम के अनुसार अपने दूसरे निकलद की जो उचित कामवाई चर्चें करें और अल्लाह को तुम्हारे सब कामों की खबर है।

234. And those of you who die and leave wives behind them, they (the wives) shall wait (as regard to their marriage) for four months and ten days; and when they have fulfilled their waiting period, there is no sin on you if they (the wives) dispose of themselves in a just and honourable manner (into marriage). And ALLAH is well acquainted with what you do.

جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ

کہ نکاح کا عہد دینے میں تم پر گناہ نہیں اگرچہ اپنے طبع میں ایسا کہنا چاہو کہ میں تم سے نکاح کرتا ہوں

أَوْ أَكْنُتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ

کہا میں نے تم کو اللہ کے سب معلوم ہے لیکن اس میں سے جو عہد دے دے کہ تم اس میں اور اس سے کہہ دو گے کہ میں تم سے نکاح کرتا ہوں

وَلَكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا

مَعْرُوفًا وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى

جانتے ہو۔ چنانچہ تم کو اللہ کے عہد سے دل کا حال میں معلوم ہے پس اس

يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي

اس کے اندر ہے اور جانو کہ اللہ بخیر اور مسلم ہے اور راست کرتے

أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفُوٌّ فَهِيمٌ

والہذا دین میں سزا دینے میں جلدی نہیں کرتا ۝

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمْ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ

عورتوں کو محبت سے چھو یا ہر مقررہ کرنے سے پہلے طلاق دے ڈالو اگرچہ تم نے ان سے

أَوْ تَفَرَّضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً ۚ وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى

تھکان پر اطمینان کر کے دو۔ جو حق مال یا اس کی گواہی کے مطابق ہر تک دست پر اس کی گواہی کے

الْمُوسِمِ قَدَرَهُ وَعَلَى الْمُقْتَرَقَدَرِ ۚ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ

کے مطابق ہر صورت کو یہ قاعدہ دینا چاہا اور پہلا کام ہے اور نہیں کسی کرنے والوں پر

حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ ۝ وَإِنْ طَلَقْتُمْهُنَّ

۝ حق لازم ہے ۝ ہر مقدرہ دینا چاہا اور اس کے مطابق

قَبْلَ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ قَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً

پہلے طلاق دے دی تو جتنا ہر طلاق چاہا اس کا آدھا دینا لازم ہے مگر یہ کہ عورتیں

فَنُصِفَ مَا قَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا

معاف کر دیں یا وہ غرض معاف کر دے جس کے ساتھ میں نکاح کا بندھن ہے اور

الَّذِي بَيْنَهُمَا عُقْدَةُ النِّكَاحِ ۚ وَأَنْ تَعْفُوا

اگرچہ معاف کر دو تو یہ طلاق سے زیادہ پسندیدہ ہے۔ اور آپس میں

235. (बिदा को दिनों में) औरतों को निकाह का फैसला देने में तुम पर मुनाह नहीं था पहले से अपने दिल में खयाल बना रखना और अपने इराका बर्तों को तुम को कलक ही पड़ेगा अल्लाह को यह सब मालूम है लेकिन अभी से घोषणा (गुप्त) बादा न करना। ही यह और बात है कि रिवाज के अनुसार कोई बात कह दो और निकाह का बंधन न बांधो जब तक कि अल्लाह का लिखा हुक्म (शारी इराद) अपनी मुता को न पहुंच जाये। जान रखो कि अल्लाह को तुम्हारे दिल का हाल भी मालूम है। बस उसी से कहो सही और जानो कि अल्लाह गुपूर (चाक करने वाला) है और हसीन (सहनशील) है, बर्दाश्त करने वाला (शारी सहा देने में जल्दी नहीं करता)।

236. औरतों को सोहबत (संयोग) से पहले या नहेर मुकरर करने से पहले तलाक दे जल्दी तो तुम पर मुनाह नहीं मगर उनके मुकाम पर उन्हें खर्च दो और दीवारमंदों पर उनकी हेमियत के अनुसार और शरीकों पर उनकी हेमियत के अनुसार, औरत को यह फायदा देना अच्छा और मला काम है और नेकी करने वाली पर यह एक लखिम है।

237. पहले मुकरर हो गया था और हाथ लगाने से पहले तलाक दे दी तो जितना नहेर रहना या तलाक आया देना जरूरी है मगर यह कि औरतों माफ कर दें या वह आदमी माफ कर दे जिसके हाथ में निकाह का बंधन है और अगर तुम माफ कर दो तो यह फरदेजमारी से ज्यादा करीब है और आपस में एक दूसरे पर एहसान करना न भुली केराक अल्लाह तुम्हारे सब काम देखता है।

235. And there is no sin upon you if you give a hint of your proposal to marry the woman, or conceal your intention within you; because ALLAH knows that you would proceed in the matter; But do not make solid promise to them in secret, except that you speak an honourable saying according to the traditions. And do not consummate the marriage until the term proscribed by ALLAH is fulfilled. And know that ALLAH knows what is in your hearts; So remain conscious of HIM, and know that ALLAH is Oft-forgiving and Most forbearing (i.e. does not make haste to punish).

30 4 14

236. There is no sin on you if you have divorced women while yet, you have not touched them or fixed unto them their dower-Maher (bridal money given by the husband to his wife). But bestow on them (a suitable gift) a recompense for the damage, (done by;) the rich according to his means and poor according to his reach. Such women are entitled to that benefit and that would be a pious deed (on the part of man and) it is obligatory on the doers of good.

237. And if you divorce them before you have touched them but you have agreed unto them (their) bridal money, then pay them half of that; unless they (the women) agree to forego it; or he (the husband), in whose hands is the marriage tie, agrees to forego and offer her full agreed 'Maher'. And to forego and give her the full is nearer to piety. And do not forget liberality between yourselves. Truly, ALLAH is All-see of what you do.

۱۰۰۰ عورتوں کی وفات سے پہلے کہ
 عدت میں نہ رہیں اور نہ کہ اس کے
 علم اللہ کا ہے۔ دیکھئے اسی سورہ
 بقرہ کی آیت نمبر ۲۳۴۔ حرم
 تعلیق کے لئے دیکھئے تفسیر
 تفسیر "تفہیم القرآن" نمبر ۱۰
 رک ۴ میں سے عدت میں نہیں
 سوت کے قریب ہونا اور نہ چنے
 بچھا لینا یاں گھوڑے سے چارہ
 لینا کو لازم ہے کہ وہ اپنی جان
 بچائے ایک سال تک جان و مال
 سے فائدہ اٹھائے اور اگر عدت
 نکالنے کی حاجت کر جائے تو
 اگر وہ چار مہینوں میں اس کی حاجت
 پوری کر کے خود نکال دے تو
 حاکم کو تم پر اس کا قصہ کی
 بات نہیں کہنی گناہ نہیں جس کو وہ
 عورتیں اپنے پاس سے نہیں لے
 کر گئی اور اپنے حق میں جو بات
 گواہ کریں اور اللہ تعالیٰ بخیر
 و رحمت خود کمال حکمت کا مالک
 ہے "تفسیر تفسیر القرآن
 ۲۴۰ صفحہ ۵۱۔ تھان اولاد
 حضرت سیدنا ابو سعید خدریؓ
 صلوات اللہ علیہ نے کہا یہ سورہ
 پڑھنا ہر سال کہہ دینی

اقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۖ وَلَا تَنسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ ۚ

① دوسرے پر احسان کرنا نہ سمجھو کہ اللہ تعالیٰ تمہارے

إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۚ حَفِظُوا عَلَى

② سب کام دیکھتا ہے ③ نسا پر عجب

الصَّلَواتِ وَالصَّلَوةِ الْوُسْطَىٰ ۚ وَقُومُوا لِلَّهِ قِيزَتَيْنِ ۚ

④ دو خاص طور سے علی والی نماز پر اور اللہ کے حضور اپنے کھڑے رہو

فَإِنْ خِفْتُمْ فِرْجَآلًا أَوْ رُكْبَانًا ۚ فَإِذَا أَمِنْتُمْ

اور اگر تم کو ڈر ہو یا برائی کی حالت ہو تو پہلے یا سواری کی حالت میں بھی

فَادْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مِمَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْمَلُونَ ۚ

⑤ نماز اور کھڑے ہو کر اور کھڑے ہو کر اور کھڑے ہو کر اور کھڑے ہو کر اور کھڑے ہو کر

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا ۚ

اور جو لوگ تم میں سے وفات پا جائیں اور عورتیں چھوڑ جائیں تو ان کی عورتوں کے لئے وصیت ہے کہ

وَصِيَّةٌ لِّأَزْوَاجِهِمْ مَّتَاعًا لِّى الْحَيَاةِ

① ایک سال تک انہیں گزار بسر کا موقع دیا جائے اور اگر عدت نکال جائے تو انہیں عیسوی

إِخْرَاجٍ ۚ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا

② وفات پائی ہوئے پر یا خود ہی نکال جائیں تو تم پر کوئی گناہ نہیں جو انہیں اپنے گناہ کے لئے

فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ ۚ وَاللَّهُ عَزِيزٌ

③ کہیں کرنا ہائی کہیں نہیں ④ اللہ تعالیٰ بخیر و رحمت مالک

حَكِيمٌ ۚ وَلِلْمُطَلَّقاتِ مَتَاعٌ بِالمَعْرُوفِ ۚ حَقًّا

⑤ اور طلاق والیوں کو گزار بسر کے لئے اللہ تعالیٰ بخیر و رحمت مالک

عَلَى الْمُتَّقِينَ ۚ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ

⑥ اس طرح اللہ تعالیٰ تمہارے لئے اپنی آیتیں صاف صاف بیان کرتا ہے

لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۚ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا

⑦ جہاد میں تھکے کام کو ⑧ کیا ان لوگوں کے واسطے تمہاری طرف سے اور ان کی

مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أَلْفَ الْوَفِّ حَدَثَ الْمَوْتِ

⑨ تمہاری جان سے بھر بھی موت کے ڈر ہے ⑩ اپنے گھروں سے نکلیں پڑے

238. मनाज़ पर निगहबान रही खास तौर से बीच वाली मनाज़ पर और अल्लाह से सामने अदब से ऊँचे रहा करो।

238. Safeguard (your) prayers, specially the middle (time) one, And stand before ALLAH with utmost obedience.

239. और अगर तुमको डर हो या असाफ़ि की हालत हो तो पैदल या सवारों पर भी मनाज़ अदा कर सकते हो फिर जब ज़मिनी में आ जाओ तो अल्लाह को ऐसे याद करो जितना तरह तुमको उसने सिखाया वित्तोके तुम जानते भी न थे।

239. And if you are (in a state of) fear or earnestness, then observe prayer even on foot or riding (carriage) positions. And when you are in safety, offer the prayer in the manner HE has taught you, which you knew not.

240. और जो लोग तुम में से मर जायें और औरतें छोड़ जायें तो उनकी औरतों के लिए ज़मीयत है कि एक साल तक उन्हें गुज़र बसर का चौका दिया जाये और घर से न निकाली जायें लेकिन अगर इन्हें चुँबी होने पर यह खुद ही निकल जायें तो तुम पर कोई गुनाह नहीं जो भी अपने बने के लिए वह कोशिश करना चाहे कर सकती है, अल्लाह तो बड़ा जबरदस्त हिकमत वाला है।

240. And those of you who die and leave behind (their) wives, for them is a provision of one year's maintenance and residence without turning them out of (their) homes; but if they themselves leave, in quest of their betterment, (lawful marriage,) then there is no sin on you; And ALLAH is Al-Mighty, All-wise.

241. और तलाक़ वालियों को गुज़र बसर के लिए फ़ायदा पहुँचाना अच्छे तौर पर बाज़ी इक है फरहेज़गारी पर।

241. And to provide a benefit of reasonable maintenance to the divorced women is obligatory on the righteous men.

242. इसी तरह अल्लाह तुम्हारे लिए अपनी अपनी साफ़ साफ़ बयान करता है ताकि तुम अज़ल से काम लो।

242. Thus ALLAH makes clear HIS laws to you, so that you may use your reason.

فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مَوْتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ

جس نے اس سے کہہ دیا کہ وہاں اور وہ سب مرگے پھر اطمینان سے گریا بیٹک

لِذَلِكَ فَفُضِّلَ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ

الحركة الساقية بدو الفعل كونه والاسم يسكن الحرف الثاني عشر

لَا تَشْكُرُونَ ۖ وَقَالُوا اِنْ رُسُلُنَا لَفِ ضَلٰلٍ اَعْلٰی

جیسی کرتے (۶) لکھ کے راستے میں لڑے جانے والے رگھو کو جیسا کہ

آلِ اللَّهِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّاتُ الْمَلَائِكَةِ

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

[illegible]

اللَّهُ لَرِضًا حَسَنًا لِيُضَعِّفَهُ لَهُ أَصْعَابًا لِيُزِيلَهُ

ان کے لئے ایک چار لیٹی کی گاڑی اور بہت ہی دلدادہ ایک داہی کرے گا۔ کسی دکان والے کے

وَاللَّهُ يَقِضُ وَيَبْطِلُ وَأَلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝

۱۰۰ آواز ہے اور ہم اس کے تصور والے ہوں

شَرَّاءُ الْخَلْقِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى

یعنی دیکھا کہ غزنی کے بھروسہ پر اسرائیلی کے سپرداروں کا کیا حال ہوا تو آپ انہوں نے اپنے

اِذْ قَالُوا لَنَبِيِّ لِهٰمْ اَنْعَمْ لَنَا مَلِكًا نُّقَاتِلُ

نہی سے کہہا کہ ہمارے بچے اب کس کو بارگاہِ مفسرہ کو دینگے تاکہ ہم ان کی راہ

اَسْمُنَا اللهُ مَا عَزَمْتُ اَنْ يَكُنْ

میں لائی گئی ہے۔ اگر تحریر ملک (میں) چھوڑے اور نہ لکھتے

§1 矩阵的初等变换与初等矩阵

عَلَيْكُمْ الْيَمَانُ اَوْ لَعْنَتُوا فَاَلَا تَتَذَكَّرُونَ

پیش از آنکه به سراغ این موضوع برویم، بیاییم ببینیم که آیا این موضوع در واقعیت وجود دارد یا نه؟

لَقَائِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أَخْرَجْنَا مِنْ دِيَارِهِ

ہم کہ اپنے گھروں سے اور انہوں سے دور کمال دیا گیا ہے پس جب انہیں یہ

وَابْنَايْنَاهُ فَلَهَا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا

[illegible]

لَا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ٥٠

فصل دوم در بیان احوال و عادات

56

243. क्या आप लोगों के किराने पर चुकती गजर नहीं जो हजारों की संख्या में थे फिर भी मृत के रूप में अपने घरों से निकल पड़े बस अल्लाह ने उन से वसू किया कि वह जाओ और वह सब घर वाले फिर उन्हें ज़िन्दा कर दिया बेशक अल्लाह तो इंसानी पर बड़ा पावर करने वाला है लेकिन अधिकतर इन्सान मुझ नहीं करते।

244. अल्लाह को हमने मैं लड़े जाओ और जान रखो कि अल्लाह खूब सुनता और ज्ञान (खगकली) रखता है।

245. ऐसा कौन है जो अल्लाह को अच्छा कर्ज दे ताकि वह उसे दुगुना बनाकर कई कई गुना बढ़ाकर और बहुत ही ज्यादा वनके वापस करे लौ और कुत्तारगी करने वाला तो अल्लाह है और तुम वही के सामने लड़े जाओगे।

246. क्या तुमने नहीं देखा कि मूसा के बाद बनी इसराईल के सरदारी का क्या हाल हुआ जब उन्होंने अपने लीडर से कहा कि हमारे लिए अब किसी को बादशाह नियुक्त कर दीजिए ताकि हम अल्लाह की राह में लड़ें। लीडर बोले अगर तुम पर जंग कर्ज हो जाये और तुम न लड़ो तब क्या होगा ? उन्होंने कहा हम अल्लाह की राह में लड़ें न लड़ें, जब कि हम को अपने घरों से और बेटी से दूर निकाल दिया गया बस अब उन पर जंग का हुक्म लयाया गया तो फिर वही माल कुमने से बोड़े लोग हाथन रहे और अपने आप पर जुल्म करने वाली को अल्लाह खूब जानता है।

243. Have you not perceived them, who went forth from their homes in thousands fearing death? And ALLAH said to them "Die," they all died; but then HE restored them to life. Truly, ALLAH is full of Bounty to mankind, but most men thank not.

244. And fight in the cause of ALLAH and know that ALLAH is All-hearing, All-knowing.

245. Who is it that will lend to ALLAH a goodly loan so that HE may double it and then multiply it and then making it manifold return it? And it is ALLAH who bestows (sustenance) in scant measure or in abundance; and unto HIM you shall return.

246. Has it not come to your knowledge, what has happened with the chiefs of children of Israel after Moosa? when they said to a prophet of theirs: "Now appoint for us someone a king, so that we shall fight in the cause of ALLAH!" The prophet said: "What would be (your fate) if the fighting is prescribed and you disobey?" They said "Why shall we not fight in ALLAH's cause, while we have been driven out of our homes, and separated from our children?" But when fighting was ordained for them, they turned away, all except a few of them. And ALLAH is fully aware of those who do injustice to themselves.

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ

ان کے چوتے امیر کے بعد ان کے نبی نے فرمایا کہ امیر ہے تم پر طالوت۔ کہ اور سدا

مَلِكًا۔ قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ

کمزور و کمزور ہے تب بول پڑے کہ اس کی بادشاہت ہم پر کیجیے تو کہیں ہے اس کی قرآن میں حالت میں ملک

أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ

نہیں بلکہ اس سے زیادہ بادشاہت کے قابل تو ہم لوگ ہیں کیونکہ کہا کہ امیر تعالیٰ نے

قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً

خود ہی طاقت کو پسند فرمایا ہے تم پر اور اس کے لئے اور اس کو بڑی کھلی اور کھلا و عظم

فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَن

میں علم کی ہے اور جسم میں بڑی بڑی کھلی بہت اچھا عطا فرمایا ہے اور اللہ جسے چاہے دینا

يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ

کتاب عطا کر دے اللہ بڑا وسیع و عظیم و عالم ہے ﴿٥٤﴾ ان کے نبی نے ان سے فرمایا کہ اس کی بادشاہی کا

إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ

نہیں آئی ہے کہ تم کو وہ صندوق و تابعدار کی جلتی ہے جس میں حمار ہے چھ حمارے وہ

سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ

کی طرف سے حق کا سامان ہوگا اور آل و مولیٰ اور آل و اولاد کی کچھ باقی چھوڑی ہوئی چیزیں

وَالْهَرُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً

ہی اس میں ہوگی کہ فرشتے اس صندوق کو اٹھائیں گے اس میں حمارے چھ ہوں گی

لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾ فَلَمَّا قُضِيَ

لکھا ہے اگر تم ایمان والے ہو ﴿٥٥﴾ پھر جب طاقت و طاقت کے

طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ

وہ چلے گا کہ اس کو امیر تم کو آزمائنا چاہتا ہے ایک تجربے جو اس سے ہوا ہی ہے ہاں ہی ہے وہ

بِنَهَرٍ فَمَن شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَن

پھر اس نالی میں نہیں اور اس کو نہ پیئے وہ میرا ہے مگر جو اس نہر سے صرف ایک قطر

لَمْ يَطْعَمَهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً

اپنے ہاتھ سے آغوش نہیں پھر ہی اس کا پانی پی لے لیکن ان میں کچھ حمار سے ہی

247. उनके बहुत आदर के बाद उनके नबी ने कहा कि अल्लाह ने तुम पर ताहूत को बादशाहत खड़ा कर दिया है हम सोच रहे कि उसकी बादशाहत हम पर कैसे हो सकती है उसकी तो अधिक दशा भी होक नहीं सकती उस से ज्यादा बादशाहत की सोच तो हम लोग हैं। नबी ने कहा कि अल्लाह ने खुद ही ताहूत को पसंद करमा दिया है तुम पर बादशाही के लिए और उसको बड़ी पुंजाईश और खुलावात ज्ञान में प्रदान की है और बदन में शील शील की बहुत अच्छा ज्ञान करमा है और अल्लाह जिसे चाहे अपना मुल्क प्रदान करे। अल्लाह कुरादगी (हीलाखन देने) वाला है और जानने वाला है।

248. उनके नबी ने उन से कहा कि उसकी बादशाही का पैरी निशान यह है कि तुमको वह सन्दूक वापस मिला जायेगा जिसमें तुम्हारे लिए तुम्हारे सब की तरफ से लकड़ी का सामान होगा और मूसा के खानदान और हासन की मल्ल की कुछ बाकी छोड़ी हुई चीजें भी उसमें होंगी, क्योंकि वह सन्दूक को उठा लायेगे उसमें तुम्हारे लिये पूरी निशानी है अगर तुम ईमान वाले हो।

249. फिर जब ताहूत कौन सेवन बाहर चले तो कहा अल्लाह तुमको आजमाना चाहता है एक नहर में, जो खून से पानी की ले वह पेना सिपाही नहीं और जो पानाको न पड़े वह पेना है अगर जो उस नहर से निकल एक ड्रुखु अपने हाथ का भरे तो हरज नहीं, फिर भी उसका पानी पी नये लेकिन उनमें कुछ थोड़े ही लोग इस इमोशन में समझा हुए फिर जब ताहूत हुस्र मानने वाले साथियों समेत उस नहर में पार हो गये तो सब ने कहा अब तो हम में ताहूत नहीं रही कि अल्लाह और उसकी कौन का मुकाबला कर सकें अगर जिसकी अल्लाह से मुलकात का प्रयास था वह सोच रहे कि कोई पाना छोटी छोटी दुकानियाँ बड़ी बड़ी चीजों पर जिसकी हुई अल्लाह के हुस्र से और अल्लाह तो सब को अपनी बात बताने वाली के साथ है।

247. On their persistent demand (for appointment of king) their Prophet said to them; "Indeed ALLAH has appointed Talut as a king over you." They refuted: "How can he be a king over us? when he has not been given enough wealth, and, rather we are befitting than him for the kingdom!" Said the Prophet "Verily, ALLAH has chosen him above you and has increased him abundantly in knowledge and given him better fitness of body and strong stature. And ALLAH grants his kingdom to whom HE wills". And ALLAH is of infinity and knowledge.

248. Their Prophet said to them; "Verily the invisible but convincing sign of his kingdom is that you shall be given that wooden box which would contain, things of re-assurance from your LORD, and remnants of that which Moosa and Haroon left behind; and that would be carried by the Angels." Verily in this is sufficient sign for you if you are indeed believers.

52 6 16

249. Then when Talut set out with the army, he said. "Verily, ALLAH will test you by a river. So whoever drinks thereof, would not be (trustworthy) of mine, and whoever refrains from tasting (even) would be (trustworthy of) mine; except he who takes (thereof) in the hollow of his hand". Yet they drank (at full) thereof, all, except a few of them who could get through that test. So when Talut had crossed the river with his obedient companions, the other (all disobeidants) said! "Now we do not find in us (today) that power to face Jalut and his army"! But those who knew with certainty that they have to meet their LORD-ALLAH- Said: "How often a small group overcame a mighty army by ALLAH's leave? And ALLAH is with those who always make patience as their shield (against adversity)."

بَيِّنَاتٍ ۖ فَشَرُّوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ ۖ فَلَمَّا جَاوَزَهُ

لکھ اس امتحان میں کامیاب ہوتے پھر جب طاقت عظمیٰ اپنے والے ساتھیوں سمیت اس لہر

هُوَ الَّذِينَ امْتُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ

تو ارہو مجھے تو سب نے کہا اب تو ہم ہیں طاقتور ہیں رہیں کو جاؤتے اور اس کے لشکر کا

بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم

مقامہ کو نہیں مگر جس کو اطمینان سے ملاقات کا خیال تھا وہ بول اُٹھے کہ کئی مرتبہ چھوٹی چھوٹی برائیاں

مَلَقُوا اللَّهَ ۚ كَمْ مِّن فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً

ہوئی بلوی جماعتوں پر غالب آگئی اور ان کے مشن سے اور ان کے نمبر

كَثِيرَةٌ يَأْذِنُ اللَّهُ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٥٥﴾

۵) کہ بہین اُحساں بنائے والوں کے ساتھ ہے

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا

اور مقابلے میں جپ سامنا ہوا جاہلوں اور اسی کے لشکر بجز کا توجہ دیا میں مدخل کرنے

عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبَّتْ أَقْدَامَنَا وَانْصَرْنَا عَلَى

تک کہ کوئی دہائی نہ ہو جس کا اہل و سہ اور اہل مضبوط بناوے اور چاہے توڑ جائے کہ اور مستحکم قوم

الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۖ فَهَزَمُوهُ بِإِذْنِ اللَّهِ ۖ

کے مقابلے میں جاری ہو کر رہا (۱) پھر انہوں نے اہل کے گھر سے (۲) کو مار دیا

وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَأَسْلَمَ اللَّهُ الْمُلْكَ وَ

اور داناؤں کے حالات کو مختصراً کر کے اور ان کے قبائل کے انھیں سلطنت عطا کر دی اور

الْحِكْمَةَ وَعَلِمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ

عمریر بھی سیکھا دی اور جو چاہا قلم میں خوب عطا فرمایا اگر اضافی ہو

النَّاسُ يَعْصُهُمْ بِبَعْضِ لَفْسَدَاتِ الْأَرْضِ وَ

ایک دوسرے کے نور سے جلاسا دہشتا تو زمین خوار سے بحرِ عالم

لَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ۝ تِلْكَ آيَاتُ

کے اندر تو جہتوں کے درمیان بے نظیر راستہ والی ہے۔ (۱) یہ سب کی بات ہے

اللَّهُ نَشَاوَهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِّنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٢٠﴾

۱۰۰) آپ کو حق کی بنیاد پر دیکھ کر شاد ہے یا اور آپ تو جنگ دلوں میں سے ہیں ۱۰۱)

250. और मुकामले में जब सामना हुआ जावुत और उसकी विशाल फौज का तो वह दुआ में कहने लगे कि दे हमारे सब हम पर सब की संकल में और हमें मजबूत बना दे और हमारे कदम जमाये रख और इकट्ठी करें के मुकामले में हमारी मदद करना।

250. And when they advanced to face Jalut and his enormous army, they invoked ALLAH (with these words): "O our LORD pour forth on us patience and make us brave, deep-rooted and victorious over the disbelieving people (of course) with your help."

251. फिर उन्होंने अल्लाह के द्वारा ही दुरमन को मार भगाया और दाऊद ने जावुत को कत्ल कर दिया और अल्लाह ने उन्हें हुक्मुर प्रदान कर दी और लवदीन की सिखा दी और जो चाहा हुक्म (ज्ञान) में से चुन आया परमाप्त अगर इसानी को अल्लाह एक दुल्हे के जौर से हटाता न रहता तो जमीन फगाह से भर जाती लेकिन अल्लाह तो संसार के लोगों पर क़रम करने वाला (देना क़रम वाला) है।

251. So they routed their enemy by ALLAH's leave, and Dawood killed Jalut, and ALLAH gave him (Dawood), the kingdom, and taught him wisdom and whatever HE willed of knowledge in abundance. And if ALLAH does not replace human race with each other's strength, the earth would indeed be filled with wickedness. But ALLAH is full of bounty for the people (and all that exists) of the world.

252. यह सब अल्लाह की ओरसे है जो हम आपकी तक के आधार पर पढ़ कर सुन रहे हैं और आप तो बेशक रसूलों में से हैं।

252. These are the Verses of ALLAH; which WE recite unto you with truth; and surely, you are Messenger (of ALLAH).

Mr. Abdul Ghafoor Parekh

Is available on Website & YouTube

With Discourses, Dars e Qur'an,

Lectures, Seminars, Classes

Alongwith other speakers like

Abdul Majid Parekh, Dr. Shaheena Khatib,

Hamid Quraishi, Salahuddin Shaikh & others

Also world renown Scholar

Padmabhushan Maulana Abdul Karim Parekh

On

Website: www.explore-quran.com

www.iqramedia.net

www.functional-arabic.com

YouTube.com: Explore-Quran

Arabic Classes on: www.understandquran.com

تِلْكَ الرُّسُلُ فَصَلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ

وہ سب رسول ہیں ہم نے ان کو ایک دوسرے پر فضیلت عطا کی کہی تو ان میں

مِنْهُمْ مَن كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضُهُمْ دَرَجَاتٍ

ایسے بھی ہیں کہ اللہ نے ان سے کلام کیا اور بعضوں کے درجات میں بلند کی عطا کی

وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ

اور عیسیٰ کے بیٹے عیسیٰ کو ہم نے بے شکایات عطا فرمائی اور ان کو روح القدس کے قریب سے پہنچایا

الْقُدُسِ ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْتَتَلْنَا الَّذِينَ مِنْ

اور اگر اللہ کی مشیت ہوتی تو ان کے بعد جو لوگ ہوئے صاف مشکوک آجاسے کہ

بَعْدِهِمْ مَن بَعْدَ مَا جَاءَ ثَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ

بعد وہ آجاسے ہیں بتایا نہ کر سکتے تھے لیکن بعد اس کے بعد وہ ایک دوسرے سے ایک

أُخْتَلَفُوا فَبَيَّنَّا مَن آمَنَ وَمِنْهُمْ مَن كَفَرَ وَلَوْ

ہو گئے پھر ان میں سے کچھ تو ایمان لائے اور کچھ انکار کیا لیکن کافر ہو گئے اور اگر

شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْتَتَلُوا وَلَكِنْ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ

اللہ کی مشیت ہوتی تو آپس میں لڑائی نہ کرتے لیکن اللہ جو ارادہ فرماتا ہے وہی کرتا ہے

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مَن

اے ایمان والو! تم کو روزی دیا ہے اس میں سے چاہی کہ راہ میں کھری دو

قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةَ وَلَا شَفَاعَةَ

اس دن کے آنے سے پہلے جس دن سودا گری، دوستی اور کسی کی شفاعت نہ ہوگا نہ آنے کی

وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۝ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا

اور حق کا انکار کرنے والے ظالم ہیں ۝ اللہ کے سوا کوئی نہ ہے کہ

هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ

ہو، وہ ہمیشہ جانتا ہے سب کا حاشے والا ہے اس پر ادھر اور نہیں کبھی غلطی

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ مَن ذَا

جس کو آسمان اور زمین میں کچھ ہے اسی کا ہے۔ کون ہے جو اس

الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۚ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ

کی اجازت کے بغیر اس کے حضور حاضر ہونے والے مخلوق کے سامنے کچھ ہے اور جو چاہتا ہے

مخلوق میں سے جو چاہے
خدا کے حکم سے
ہوئے کہ اور اعلیٰ
اور اعلیٰ سے اعلیٰ
درجات کی عطا کی
دوسرے سے اعلیٰ
کی عطا کی ہے
باری کے ایک ایک

لوہاں بتائیں اور چاہے کہ
قرآن مجید میں مذکور کی عطا
میں اختلاف ہوگی کسی اختلاف
کی مشیت ہی میں ہے جس پر
موجود ہے بتائیں کہ عطا کی
اہل کی عطا کی ہے اور
ہاں کہ عطا کی ہے اور
اور عطا کی ہے اور
کہ عطا کی ہے اور
کہ عطا کی ہے اور

عطا کی ہے اور
کہ عطا کی ہے اور
کہ عطا کی ہے اور
کہ عطا کی ہے اور
کہ عطا کی ہے اور
کہ عطا کی ہے اور
کہ عطا کی ہے اور
کہ عطا کی ہے اور

مخلوق میں سے جو چاہے
خدا کے حکم سے
ہوئے کہ اور اعلیٰ
اور اعلیٰ سے اعلیٰ
درجات کی عطا کی
دوسرے سے اعلیٰ
کی عطا کی ہے
باری کے ایک ایک

253. यह सब रसूल हैं हमने इनको एक दूसरे पर फर्जीलात (बर्खाई) दी कि, कोई तो इन में ऐसे भी है कि अल्लाह ने उनसे बातें की और बहुतों को सीधे दखले दिये और परचम के बटे ईसा को रोशन निशानियों दी और उनको खुदकुदूस के ज़रीये मदद पहुँचाई और अगर अल्लाह चाहता तो इनके बाद जो लोग हुए लाख इंसान आ जाने के बाद यह आपस में जंग न कर सकते थे लेकिन यह बाद वाले फूटकर एक दूसरे से अलग हो गए फिर उन में से कुछ तो ईमान ले आये और कुछ इन्कारी वाली बनकर हो गये और अगर अल्लाह चाहता तो यह आपस में लड़ाई न करते लेकिन अल्लाह जो इच्छा करेगा ऐसा ही करी करता है।

254. हे ईमान वाले, जो कुछ हमने तुम को बतल दिया है उस में से हमारी राह में खर्च करो, उस दिन के आने से पहले जिस दिन मौदाफ़ी, दोस्ती और किसी की सिफ़ारिश कुछ काम न आयेगी, और सब का इस्कार करने वाले बड़े ही ज़ाहिर हैं।

255. अल्लाह के सिवा कोई बन्दगी के लायक नहीं रही हमेशा ज़िंदा रहने वाला है क़ायम है सब का धारण करता है, दैम और ग़ैब उस पर कभी आ नहीं सकती, आसमानी और ज़मीन में जो कुछ है सब का सब उसी का है, ख़ौम है जो उस की इच्छात के बग़ैर उससे हुज़ूर सिफ़ारिश ला सके ? प्रजा के सामने जो कुछ है और जो प्रजा से छुपा हुआ है, सब कुछ अल्लाह के इत्तम में है, अल्लाह के चाहे बग़ैर उस के इत्तम (आप) में से किसी चीज़ पर यह लोग क़ायु नहीं या सकते उस की कुर्सी (राज मिह्राबन्) ने सब आसमानी और ज़मीन को अपने घेरे में ले रखा है और इन सब की देख बाल करने में वह कभी थकता नहीं वह बहुत आलीशान और महान है।

253. These are the messengers of ALLAH, all of them are endowed with different ranks (with US); to some of them ALLAH spoke (directly, in human speech); and to others HE raised to degrees of honour. And to Isa, the son of Maryam, (HE) gave clear proofs and evidences; and supported him with Holy spirit (Jibreel). If ALLAH had so willed, succeeding generations (to him) would not have fought against each other after clear Verses had reached them. But they, the people after him, differed and separated from each other. Then, some of them came to believe in; but others rejected and became disbelievers. If ALLAH willed, they would not have fought against one another; but ALLAH does what HE likes.

33 5 1

254. O believers! Spend in OUR cause, out of that which WE have provided to you; before a Day comes, when bargaining or friendship or intercession will be of no avail (to anybody), and those who reject the Truth are greatly unjust.

255. ALLAH! There is none worthy to be worshipped but HIM; the Ever Living, the ONE WHO sustains (and protects) all (that exists); neither slumber nor sleep overtakes HIM. To HIM belongs whatever is in the heavens and the earth. Who is there that can intercede with HIM, except with HIS permission? Everything is within HIS knowledge only, whatever is visible and all that is invisible for mankind (and all beings). And they can never encompass anything of HIS knowledge, unless HE wills (to let them). HIS Eternal-power has (been spread all-over, and has) taken within HIS range all the heavens and earth; and their guarding and preserving weary HIM not. And HE is the Most Magnificent, the Greatest of all.

256. ईम के बारे में किसी पर जबरदस्ती नहीं होती चाहिए, ना समझी के मुकामले में सही रस्ता चुन कर मानने आ गया है, जो ताबूत (सीदान) को लेकर खर दे और अल्लाह की बात मानने लगे तो उसने बहुत मजबूत सहारा पान लिया, जो कभी टूटने वाला नहीं और अल्लाह खूब सुनने वाला और खूब जानने वाला है।

257. अल्लाह ईमान वालों का बली (दीक्क) है उन्हें अंधकारियों से निकाल कर नूर (इल्काश) की तरफ ले आता है, और जो इनाकारी हैं उनके साथी ताबूत (सीदान) हैं जो उन को दीक्कनी से निकाल कर अंधकारियों में छोड़कर भान जाते हैं, यह सब आम में जाने वाले हैं वहाँ उनकी हमेशा रहना है।

258. क्या तुम ने उस आदमी के हाल पर गौर नहीं किया जिसने इब्राहीम से उसके रब के बारे में हुज्जत की, जब इब्राहीम ने उस से कहा मेरा रब वो यह है जो जीवन प्रदान करता है, और मारता भी है, यह बोला मैं भी मानता और जिलाता हूँ। इब्राहीम बोले अल्लाह तो मुरज को पुरज से निकालता है, तुम उसे परिचय से निकाल दो वह हुकारी हकका बकका रह गया, और अल्लाह जालिम लोग को राह नहीं दिखाया करता।

256. There should be no compulsion in matter of faith. In comparison with ignorance true path (of guidance) has emerged distinctly. (So) one who disowns false deities, and surrenders his whole self to ALLAH has grasped the most trustworthy support that will never break. And ALLAH is ALL-Hearer, All-Knower.

257. ALLAH is the Protector of believers; HE brings them out from darkness into light. And those who disbelieve their supporters are devils who bring them out from light into darkness and then leave them away. These all are the dwellers of the fire, and will abide therein forever.

14	4	2
----	---	---

258. Have you not thought about him who disputed with Ibrahim about his LORD, though ALLAH had given him the kingdom. When Ibrahim said (to him): "My LORD is HE who gives life and causes death." He said: "I too give life and cause death!" (Thereupon) Ibrahim said: "Verily! ALLAH causes the sun to rise from the east, then (you) cause it to rise from the west!" Then the disbeliever was utterly discomposed. And ALLAH guides not the people who are wrong doers.

259. एक और किस्सा उस आदमी का, जो एक बस्ती पर से गुजरा, जो अपनी छतों पर फिर चुड़ी थी, वह बोला आबादी के मर जाने के बाद अल्लाह उसे कैसे जिन्दा करेगा ? तब अल्लाह ने उसको एक सौ बरस के लिए मार डाला, फिर जिन्दा किया तो पूछा तू कितनी देर मर पड़ा रहा वह बोला मैं रहा एक दिन या दिन से कुछ कम, अल्लाह ने फरमाया नहीं बल्कि तू मर कर एक सौ बरस तक पड़ा रहा, अपने खाने पीने की चीजों पर विचार जात कि वह खड़ी गली नहीं, और देख ले अपने गधे को (जो मर कर हड्डियों का घुस हो गया) तेरे इस जिन्से को हम इंसानों के लिए नमूना बनाना चाहेंगे, और अब देख ले इस गधे की हड्डियाँ किस तरह हम इन को जोड़ देते हैं फिर इस पर गोشت बढ़ा कर चमड़े का लिबास पहना देते हैं, यह बात जब उसको सामने खुल गई तो वह बोल पड़ा, मैं खूब जान गया, अल्लाह हर चीज़ पर कुदरत रखता है।

259. (Have in knowledge) the tale of a man who passed by a town, which was tumbled over its roofs. He said (to himself) "How will ALLAH ever bring the mankind to life after its death?" (So) ALLAH caused him to die for a hundred years; then raised him up (again) and asked "How long did you remain dead?" He (the man) said: "(Perhaps) I remained (dead) a day, or part of day!" ALLAH said: "Nay, you have remained (dead) for a hundred years. (Now) look at your food and your drink! they have rotten not; and (now) gaze at your donkey, (which has become skeleton:) WE are to set an example for mankind (all these, that happened) to you. And (have a) look at the bones of the donkey, how WE bring them together; and cover it with flesh and then clothe it with skin!" When this (whole procedure) was clearly shown to him, he exclaimed: "Now I know (well) that ALLAH has power to do all things."

لِيُطَيِّرَنَّ قَلْبِي ۖ قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ

پیرے دل کو طہریں ہو جائے۔ فرمایا تو چارے سپہار، پڑھو ان کو (پھر ان کی صورت

قَصْرَهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ

بھی پہاڑوں سے) اور اپنی طرف مٹا کر اس کر کے پھر ان کے الگ الگ ٹکڑے چسپاں کر دو

مِنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا ۚ وَاعْلَمْ

وہاں کہ آسمان پھر ان کو آواز دے آجائیں گے (تو سب سے سب دوڑے ہوئے اور جانے لے

أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝ مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ

کو (نظر) زیر دست حکمت والا ہے ۝ جو لوگ اپنے مال کو اسی طرح دے دیں جس طرح

أَمْوَالُهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَتَتْ مَن سَبُعَ

کرتے ہیں ان کے مال کی مثال اس دان کی سی ہے جس سے سات ہائیاں اُگتی ہوں

سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِّائَةُ حَبَّةٍ ۚ وَاللَّهُ يُضَعِفُ

پہاڑوں کے اندر سو سو دانے ہوں اور اندر بس کر چکا ہوا ہے بڑھا کر دیتا ہے اور

لِمَن يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۝ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ

(نظر) بلائی ٹھکانہ والا اور سب کو جاننے والا ہے ۝ جو لوگ خرچ کرتے ہیں اپنے

أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَذَكَّرُونَ مَّا أَنْفَقُوا

مال کو (نظر) کی راہ میں پھر پھر دیا اس پر افسانہ بھی نہیں جانتے اور

مَنَّا وَلَا آذَنَ ۚ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا

سنتا بھی نہیں جانتے ان کو (پھر) ہے ان کے رب کے حضور ان کو

خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ

ذکر ہوگا اور نہ وہ غمگین ہوں گے ۝ (قرآن) بات کہہ دینا اور نکتہ

وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذً ۚ وَاللَّهُ

کو اس کی جرات نہ کرے جس کے لیے پند و اندیشہ دے دے (یا اس کی بے ادبی کی بجائے) اور اس کی مدد دے

عَنِّي حَلِيمٌ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا

وہاں (نظر) دے ۝ اے ایمان والو! اپنی جرات کو ایمان بن کر اور حلیف دے کر

صَدَقَتَكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى ۚ كَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ

اس آدمی کی قسم (نظر) نہ کر دو لوگوں کو کہنے کے لیے اپنے آپ مال

۹۲

وہاں (نظر) دے دے ۝ اے ایمان والو! اپنی جرات کو ایمان بن کر اور حلیف دے کر
صَدَقَتَكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى ۚ كَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ
اس آدمی کی قسم (نظر) نہ کر دو لوگوں کو کہنے کے لیے اپنے آپ مال
۹۲

260. और जब इब्राहीम (अ) ने अर्ज किया हे मेरे رب दिखा दे मुझे किन तरह तू मुझे बने दिवा करेगा, जब ने कहा क्या तुझे यकीन नहीं ? अर्ज किया क्यों नहीं, यकीन तो खूब है, लेकिन इस बात कि मेरे दिल को तसल्ली हो जाये, फनाना तो पकड़ ले बार चीन्चों को (किर उनकी सुन्नत भी पहचान ले) और अपनी तरफ मानुस बन ले, फिर उनके अलग अलग दुकाने पहाड़ियों पर डाल कर आ जा, फिर उनकी आवाज दे सब तेरे पास दीड़ते हुए आ जायेंगे और जान ले कि अल्लाह जबरदस्त हिम्मत वाला है।

260. And (remember) when Ibrahim said: "My LORD! Show me how YOU give life to the dead!" ALLAH said: "Have you no constancy?" Said Ibrahim: "Why not? I do have firm belief; but to be stronger in faith!" HE said: "Take four birds; then cause them to incline towards you, (so that they may be well-acquainted with you), then put their different portions (separately) on every hill and return (to a point.) and call them; they will come to you in haste; and know that ALLAH is Al-Mighty, Wise.

35 3 3

261. जो लोग अल्लाह की राह में अपना माल खर्च करते हैं, उनके माल की मिसाल उस दाने जैसी है जिससे सात बगियाँ उगती हैं, हर बगी की ऊपर से बी दाने हैं, और अल्लाह जिसकी चाहता है बढ़ाकर देता है, और अल्लाह बड़ा कैलाश वाला और सब कुछ जानने वाला है।

261. The example of those who spend their wealth in the cause of ALLAH; is as that of a grain (of corn); it grows seven ears, and each ear has a hundred grains. ALLAH gives manifold increase to whom HE pleases. And ALLAH is All-Sufficient (for HIS creatures' needs,) All-Knower.

262. जो लोग खर्च करते हैं अपने माल को अल्लाह की राह में, जो कुछ दिया उस पर एहसान भी नहीं करता, और कलाम भी नहीं चाहते, उन के लिए इनाम है, उन के रब के सामने उनकी वज्र होना और न वह दुखी होंगे।

262. Those who spend their wealth in the cause of ALLAH, and do not mention, for what they have given, their obligation, nor wish to hurt (acceptors' feelings), their reward is with their LORD. On them shall be no fear, nor shall they grieve.

263. नरबी से बल कह देना और माफ़ कर देना उस चीज़ से बढ़कर है, जिसके पीछे लेने वाले को तकलीफ़ दी जाये (या उसकी बेअदबी की जाये) अल्लाह को किसी की परवाह नहीं वह बड़ा बरदार करने वाला है।

263. Kind Words and forgiving (of faults) are better than that charity which is followed by displeasure (to the acceptor) or (his) insult. ALLAH cares not any body (out of HIS creation,) but HE is Most-Forbearing.

مَالَهُ رِجَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

مصر کے کفار سے اور وہ اظہر اور بے نام کرتے ہیں ایسا نہیں دیکھتا

قَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ

اس کی مثال ایسی ہے جیسے کوئی پتھر ہو اور اس پر کچھ مٹی کی بہت مٹی ہو پھر زور سے

وَابِلٌ فَتَرَكَّهُ صَلْدًا لَا يَفْقِدُونَ عَلَى شَيْءٍ

بارشیں ہو جائے تب جاری مٹی سے کچھ پتھر صاف ہو جائے صحت کی کمانی کچھ

فَمَا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

میں ان کے راہ نہیں مٹی اور اظہر مستحکم کام کو راہ نہیں بتایا کرتا

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ

اور مثال ان لوگوں کی جو اپنے مال کو نیت رکھ کر اپنا مال اللہ کی مرضی ماننے کے لئے خرچ کرتے ہیں

اللَّهِ وَتَشْيِئَتَا مِنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ

ان کی عمارت کی مثال ایک باغ کی سی ہے جو اوپری سطح کوئی پانی اور اس پر بھی بارشیں

أَصَابَهَا وَابِلٌ فَاتَتْ أَكْثَهَا ضَعْفَيْنِ ، فَإِنْ لَمْ

ہو جائے تو اپنی پہل دیکھا دوسرے ہر اگر زور کی بارشیں دہیں تو پھر بجلی جھوار ہی

يُصِيبَهَا وَابِلٌ قَطْلٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

کوئی ہے تم کو کام کر رہے ہو اظہر سب دیکھ رہا ہے

أَيُّودُ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ نَّحِيلٍ

کیا تم میں سے کوئی ہے تاکہ اس کے پاس کھجور اور انگور کا ایک ہزار ہزار ہا

أَغْنَابٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا

اس کے کچھ نہریں بہتی ہوں اور اس کے نیچے اس میں ہر طرح کے پھل ہوں اور بارش دلتے

مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّتُهُ

کو پہنچا آچکا ہو اور اس کی اولاد بہت کمزور اور کم عمر ہو پھر اس باغ پر آگ

ضَعْفَاءٌ فَأَصَابَهَا أَغْصَارُ فِيهِ تَارٌ فَاحْتَرَقَتْ

کوئی دانی آدمی آگ سے بھر دے پھر وہ جل اٹے تو آگ پر کہا گزرتی گی

كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ

یوں اظہر تم کو اپنی آیتیں سمجھاتا ہے تاکہ تم دھیان کرو

264. ऐ ईमान वाले ! अपनी खीरत को एख़्तान जता कर, तबलीक़ देकर उस आदमी की तरह देकर मत करो जो लोगों को दिखाने के लिये अपना बाल खर्च करता है, और वह अल्लाह और आख़ेरत के दिन पर ईमान नहीं रखता, उस की मिसाल ऐसी है, जैसे कोई चट्टान हो और उस पर कुछ मिट्टी की परत जमी हो फिर जोर की बारिश हो जाये तब ख़री मिट्टी सब उस चट्टान साफ़ हो जाये, नेहमत की कमाई कुछ भी उससे बाक़ नहीं लगी और अल्लाह झुठलाने वाली चीज़ को राह नहीं बताता करता ।

265. और मिसाल उन लोगों की जो अपने दिल को ख़ासित रखकर अपना बाल अल्लाह की मज़ी चाहने के लिये खर्च करते हैं, उनकी खीरत की मिसाल एक बाग़ की सी है जो ख़ैरी हल का कोई बाग़ हो, और उस पर अच्छी बारिश हो जाये तो अपना फल दुगुना सादे फिर अगर जोर की बारिश नहीं हो तो भी हलकी धुलार हो काफी है, तुम जो काम कर रहे हो अल्लाह सब देख रहा है ।

266. क्या तुम में से कोई यह चाहेगा कि उसके पास खज़ूर और अंगूर का एक हल बना बाग़ हो, उसके नीचे नहरें बहती हों, और उस के लिए उस में हर तरह के फल हों, और बाग़ वाले को बुढ़ापे आ मुक़ा हो और उसके औलाद बहुत कमज़ोर हो और छोटी उमर की हो, फिर उस बाग़ पर आग़ बसोले वाली आंधी आ पड़े फिर वह जल चले (तो तुम पर क्या गुज़रेगी) दूँ अल्लाह तुम को अपनी आवज़ें समझता है ताकि तुम ध्यान करो ।

264. O you who believe! Do not render in vain your charity, by reminders of your obligation or (talking of your generosity and thereby) hurting the acceptor, like him who spends his wealth to be seen by people; and he does not believe in ALLAH; nor in the Last Day; his example is that of a smooth rock on which has a slight layer of dust; then on it falls heavy rain; thereby washing away all dust, and leaves the rock bare (cleansed). They could get nothing out of their hard labour. And ALLAH does not guide the people who reject (the true faith).

265. And the example of those who spend their wealth seeking ALLAH's pleasure; while their hearts are sure (that ALLAH will reward them), is that of a garden on a height; if heavy rain falls on it, it doubles its yield of harvest; and if it does not receive heavy rain, then even a drizzle is sufficient (to offer its fruits). And ALLAH is All-Seer, (Knows well,) what you do.

266. Would any of you wish to have a garden with date-palms and vines, with rivers flowing underneath, and all kinds of fruits for him therein; but the owner of the garden is stricken with old age, and his children having been weak and immature (can not look after the garden; and more so,) the garden is struck with a fiery whirlwind, and got burnt; (what consequences you would have to face?) Thus ALLAH makes HIS Verses clear to you that you may give a thought to it.

267. ईमान वाले ! अपनी कमाई में से अच्छी चीज़ें खर्च करो और उसमें से भी जो कुछ ज़मीन से हम ने तुम को निकाल कर दिया और चीज़ देते वक़्त ख़ांट कर ऐसी ख़राब चीज़ देने का इरादा मत करो कि अगर तुम को ऐसी ही चीज़ दी जाये तो लेना क़दुस नहीं कहेगे, मगर और बंद कराओ (कोई काम करो तो और बात है) और जान रखो कि अल्लाह को कुछ भी परवाह नहीं वह तो बड़ी दूरियों वाला है।

267. O you who believe! Spend out of your earnings, the good (and fair) things, and also spend out of that which WE have produced from the earth for you. And do not aim at, while sparing to spend from it, to give what is not useful. If such as that is given to you, you would not accept it, save (you do any thing) with your eyes closed thereat. And know that ALLAH is Self-Sufficient, and worthy of all praise.

268. शैतान तुम को ग़रीबी का खौफ़ दिखाता है, और बेइयाई की बातें या उकसाता है, और अल्लाह तुम से बख़्शिश और फ़ल्ल का वादा करता है, और अल्लाह तो बहुत गुज़ाज़न देने वाला और बड़ा दलम वाला है।

268. Shaitan terrorises you of poverty and instigates you to commit shameful deeds, whereas ALLAH promises you of forgiveness and bounty. And ALLAH is All-Sufficient, All-Knower.

269. वह जिस को चाहता है दानाई अता कर सकता है और जिस को दानाई अता हुई उस को बहुत दौलत मिल गई, नसीहत की बात तो यही सामग्रहो है जिन को अज्ञ है।

269. HE grants wisdom, to whom HE pleases. And he, to whom wisdom is granted, has received an abundance of wealth. But none values the guidance except the men of understanding.

270. और तुम जो खर्च करोगे या कोई ख़ैरात और नज़र पाओगे तो अल्लाह को सब मालूम है और ज़ालिमों का कोई मददगार नहीं।

270. Whatever you spend by way of charity or whatever vow you make (in the cause of ALLAH), be sure ALLAH knows it all. And for the wrong doers, there is no saviour.

سَيَاتِكُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝ كَيْسَ

سب کاموں کی نظر کو مہسب ہے ۝ ان کو

عَلَيْكَ هُدًى مِّنْ خَيْرِ قَلِيلٍ مُّهِمٍّ ۚ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ ۚ

ہدایت پر لانا آپ کا وقت نہیں لیکن کسی کو ہدایت پر لانا صرف اللہ کے ہاتھ سے ہوگا

وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ قَلِيلٍ مُّهِمٍّ ۚ وَمَا تُنْفِقُونَ

اور جو بھی مال خرچ لیرات میں خرچ کرو گے، خدا سے اپنے چلنے کے لئے ہے اور جو بھی مال خرچ کروا کر

إِذَا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ

کی غرض ہا چلنے کے لئے خرچ کروا کر اور جو بھی لیرات خرچ کرے وہ اس کا اجر نہیں بدلا بدلا دیا جاتا ہے

يُؤْفَ الْيَوْمَ ۚ وَأَنْتُمْ لَا تَظْلُمُونَ ۝ لِلْفَقْرَاءِ

اور خرچ بھی نقصان میں نہیں رہو گے ۝ ان مستوروں کو

الَّذِينَ أَحْصَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ

دینا چاہتے ہو اللہ کے راستے میں گھیر رکھے ہوئے ملک میں آزادی سے چل سکتے ہیں لیکن

صَرَبًا فِي الْأَرْضِ يُخْسِبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ

خدا رکھنے کے سبب نادان آدمی انہیں مالا مال سمجھتا ہے مگر ان کے پیروں سے چھوٹ کر

التَّعَفُّفِ ۚ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ ۚ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ الْحَقَّ

وہ لوگوں سے پوچھ کر سوال نہیں کرتے اور خرچ ہر چیز خرچ کر کے سب کو

وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ۝

سب اللہ کے مہسب میں محفوظ ہو گا ۝

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْأَيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَ

جو لوگ اپنا مال اللہ کی راہ میں خرچ کرتے ہیں رات کو اور دن کو چھپا چھپا کر یا

عَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ

ظہر پر ان کے رب کے پاس ان کو بڑا اجر ہے اور ان کو کوئی ڈر ہی نہ رہے گا اور

عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَخْشَوْنَ ۝ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ

وہ کھیں گے نہ ہوں گے ۝ جو لوگ کھاتے ہیں وہ

الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ

قیامت کے دن اس طرح کھڑے ہوں گے جیسے کسی کو ٹھکانے سے لٹک کر ہڈیاں پھیل کر دیا ہو

وَقَفَّ

وَقَفَّ

271. कदका अगर 'बाहिर' में दो दो बी अच्छा है और अगर छुपाकर दो और हाजतमंद को ज़ाकर पहुँचा दो तो यह तुम्हारे लिये और भी बेहतर है। तब तो अल्लाह तुम्हारे गुनाहों को क्षमा कर से उलार देगा और तुम्हारे सब कर्मों की अल्लाह को खबर है।

272. हम को हिदायत पर लाना आपका ज़िम्मा नहीं लेकिन किसी को हिदायत पर लाना सिर्फ अल्लाह के चाहने से होगा, और जो भी माल तुम खैराल में खर्च करोगे वह तुम्हारे अपने फल के लिये है, और तुम जो कुछ भी खर्च करो अल्लाह की चुनौती चाहने के लिये खर्च करो, और जो भी खैराल तुम देते रहोगे उस का बदला तुम्हें पुरा पुरा दिया जायेगा और तुम कभी नुकसान में नहीं रहोगे।

273. उन मोहताज़ों को देना चाहिये जो अल्लाह के रास्ते में घेर लिये गए हों मुल्क में आजादी से चल फिर नहीं सकते उनके न माँगने के खबर मारान अदमी उन्हें मालदार समझता है, तुम उनके चेहरे से पहचान लोगे, वह लोगों से शिष्ट कर सवाल नहीं करते और तुम जो बेहतर चीज़ें खर्च करोगे सब की सब अल्लाह के इल्म में बख़्श हो गई हैं।

274. जो लोग अपना माल अल्लाह की राह में खर्च करते हैं, राती को और दिन को चुपा चुपा कर या खुले तौर पर उनके सब के पास उनकी बड़ा अज़ा है, और उनके कोई डर ही नहीं रहेगा, और वह कभी दुखी नहीं होंगे।

271. If you offer-up alms in open it is well, but if you conceal your givings and deliver it at the footsteps of the needy, that is much better. ALLAH will forgive you of your sins, and HE is well-acquainted with all that you do.

272. It is not your responsibility to guide them, but ALLAH guides whom HE wills. And whatever you spend by way of charity is good for your own selves. And spend not but, (always), for seeking ALLAH's countenance only. Whatever you give in charity, will be repaid to you fully and you shall not be put to any loss.

273. Alms should be given to the poor who in ALLAH's cause can not (travel or) move about in the land freely. The one who knows not, thinks that they are rich, because of their modesty (-not begging-). But you would recognise them by their faces though they do not beg with importunity. Whatever good you spend, all would have been preserved in ALLAH's knowledge.

37 | 7 | 5

274. Those who spend their wealth (in ALLAH's cause) by night and day, in secret and in open, they shall have their reward with their LORD. On them shall be no fear, nor shall they grieve.

275. जो लोग ब्याज खाते हैं वह किस्मत के दिन इस तरह खड़े होंगे जैसे किसी को शैतान ने लिपट कर बाधता या लपकती कर दिया हो वह इन लिये कि उन्होंने बकवास की थी कि कारोबार करना भी वैसा ही है जैसा ब्याज लेना, और अल्लाह ने खरीदना बेचना पानी प्यासर करना हलाल कर दिया और ब्याज (सूद) को हलाल न कर दिया, वस जिसको अब उससे सब की तरह से नगीहा पहुँच जाये ब्याज खाना छोड़ दे, पहले जो हो चुका वो हो चुका और उसका कैसाता जाने अल्लाह के इशितान में है, और जो कोई दिन भी ब्याज खाये तो ऐसे लोग आग में जायेंगे, और उसमें हमेशा हमेशा रहेंगे।

276. ब्याज सूद को अल्लाह ने बरकत बना देता है और करकत में बरकत अदा करवाता है, किसी पापी, नाफरमान को अल्लाह पसंद नहीं करवाता।

277. जो लोग ईमान लाए और पैसा अन्न लिये और नमाज़ कायम रखी और ज़क़त अदा की, उनके लिये उनसे सब के पास अन्न मौजूद है, न उन पर डर है और न उनको दुःख होगा।

278. हे ईमान वाले करो अल्लाह से और जो भी सूद ब्याज बाकी है उसे छोड़ दो, अगर तुम ईमान वाले हो।

279. फिर अगर तुम ऐसा नहीं करते तो अल्लाह और उसके रसूल से दलाने जंग सुन लो, और अगर ब्याज से लौटा करते हो तो तुम्हारे असल माल तुम को मिलेंगे, तुम किसी पर जुल्म न करो, और तुम पर भी जुल्म नहीं किया जायेगा।

275. Those who devour usury would stand on the Day of Resurrection, but they stand like a person embraced by Shaitan; making him insane or psychotic. That is because they said "Trading is the same as usury." Whereas ALLAH has permitted trade and commerce, but forbidden usury (interest). So whosoever receives an admonition from his LORD should stop forthwith devouring usury. Whatever is done before, has become the past; and its decision will remain within ALLAH'S power. If still anyone devours usury, such as these, are the dwellers of the Fire, Wherein they will abide for ever.

276. ALLAH declares usury unproductive but charity most fruitful; (and) ALLAH does not like any disobedient, sinner.

277. Truly, those who believe, and do deeds of righteousness, and establish regular prayers, and pay the poor-due, they will have their reward with their LORD. On them shall be no fear, nor shall they grieve.

278. O you who believe! Be conscious of ALLAH; and give-up what remains (due to you) from usury, if you are (really) believers.

279. And if you do not do it, then take a warning of war from ALLAH and HIS Messenger; but if you repent for usury, you shall have your capital sums. Deal not unjustly, and you shall not be done injustice.

عُسْرَةً فَنَظِرَةً إِلَىٰ مَبِیْرَةٍ ۖ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ

یہ تو فراغت تک اس کو ڈھیل دینا چاہئے اور اگر کرے اس سبب کرو تو اچھا ہے

لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ

بہز ہوگا اگر تم کو کچھ ہو ۝ اس دن سے ڈرو جب اللہ کے پاس

فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ

لو اس کے جاذبے پھر وہاں ہر نفس کو جو اس نے کمایا ہوگا پورا ملے گا اور علم

وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا

کسی پر نہ ہوگا ۝ اے ایمان والو! جب بھی تم آپس میں سفارہ

تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتَبُوهُ

میں سے ایک کے لئے اصرار کا چین دیکھ کر تو اس کو لکھ لیا کرو اور لکھنے والا

وَلْيَكْتُب بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ ۚ وَلَا يَأْبَ

تجارت سے بچنے والے سے لکھ دے اور لکھنے والا لکھنے سے ۝ تم سے نہیں جب

كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ ۚ وَلْيُمْلِلِ

ادب سے کسی کو لکھنا سکھایا تو اسے چاہئے کہ طلب سے لکھ دیا کرے اور جس پر حق دینا واجب

الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسْ

لے اس پر لازم ہے کہ معاملہ نہ دیتا کہ کھو جائے اور ادب سے جو اس کا رب ہے ڈرے لکھ لے

مِنْهُ شَيْئًا ۚ فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا

وقت کسی بزدل کی اور نفسی دال بات نہ کرے ۝ اگر وہ نفسی بزدل و احمق ہے تو عقلی ضعیف

أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَفِهُمُ أَنْ يُمْلَ لَهُ قُلِيلٌ

ہو یا معاملہ طلب سے بول کر بتا نہ سکے تو اس کا کوئی دلی یا وارثہ اقرار کے

وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ ۚ وَأَسْشَهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ

ساتھ لکھو اور ۝ اور اپنے میں سے اپنی پسند کے دو مردوں کو گواہ کرو

رِجَالِكُمْ ۚ وَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ

پھر اگر دو آدمی نہ ہوں تو ایک آدمی اور دو عورتیں آپس میں دینا ہمدلی سے گواہ ہوں تو

مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا

۝ اس لئے کہ ایک بھول گئی تو دوسری اسے یاد دلا دے اور

280. और अगर कोई तंगी में हो तो ऋणदाता होने तक उसको ढील देना चाहिए, अगर कर्ज़ माफ़ कर दो तो तुम्हारे लिये बेहतर होगा, अगर तुमको समझ हो।

281. उस दिन से अब जब अल्लाह के पास लौटने लाओगे फिर वहाँ हर शय्य को जो भी उस ने कमाया होगा पूरा मिलेगा और ज़ुल्म किसी पर भी नहीं होगा।

282. हे ईमान वाली जब कभी तुम आपस में कुछे मुद्दा तक के लिए ख़ास का लेन देन करो तो उस को लिख दिया करो और लिखने वाला तुम्हारे बीच इंसान से लिख दे और लिखने वाला लिखने से ब्रक़दार नहीं, जब अल्लाह ने किसी को लिखना सिखाया तो उसे चाहिये कि ठीक से लिख दिया करे और जिस पर हक़ देना चाहिये है उस पर लाज़िम है कि सामान खुद बताकर लिखवाए और अल्लाह से जो डरसका सब है उसे, लिखवाते वक़्त किसी चीज़ में कमी और गुस्ताख़ वाली बात न करे, अगर वह सक्षम ज़िम्मेदार हक़ चाहिये है-वे अलग या भूझ हो या समझा ठीक से बोल कर बता न सके तो उसका कोई वाली या वारिस इंसान के साथ लिखवा दे, और अपने में से अपनी वसलत के दो मरदों को गवाह कर ले फिर अगर दो अलमी न मिल सके तो एक अलमी और दो औरतों को अपनी रज़ाख़ादी से गवाह बना ले, यह इनायति है कि एक भूल जाए तो दूसरी उसे याद दिला दे,

280. And if someone, is facing financial crisis then grant him time till it is easy for him (to repay); but if you remit the borrowed sum by way of charity, that is better for you, if you but understand.

281. Always be aware of the Day, when you shall be brought back to ALLAH. Then (there) every person shall be fully paid whatever he would have earned; and no one shall be dealt unjustly.

38	8	6
----	---	---

282. O you who believe! When you are to transact mutually a matter of debt (to give and take,) for a fixed period, write it down. Let a scribe write it down in justice between you. (And) the scribe should not shrink to write, as ALLAH has taught him to write. And let him, (the debtor,) who incurs the liability precisely dictate; and he should fear ALLAH, his LORD, and diminish not anything of what he owes while making dictation. But if the debtor is of poor understanding, or weak, or is unable himself to dictate, then let his guardian or heir dictate in justice. And get two witnesses of your choice, out of your own men (over the transaction). And if there are not two men available, then a man and two women, such as you agree for witnesses; so that if one of them (two women) forgets, the other can remind her.

(contd.....)

فَتَذَكَّرْ أَحَدُهَا الْأُخْرَىٰ وَلَا يَأَبَ الشَّهَادَةُ

گواہی دینے والے جب اپنے جانیں تو انھیں کھڑا نہیں کیا جاتا۔

إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا

مقرر ہو گا کہ ان کو پڑھنا ہو گا یا لکھنا ہو گا۔

إِلَىٰ أَجَلِهِ ذَلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ

کے نزدیک یہ بہت انصاف کی بات ہے اور اس سے زیادہ

لِلشَّهَادَةِ وَأَذِنَ أَلَّا تَزْتَابُوا وَلَا أَنْ تَكُونُ

تاکم رکھنے میں بڑی سہولت ہوگی اور ایک دستور کا بہت کم موافق رہے گا

تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُوتُهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ

اب اگر حاضر میں کاروباری چیز بدل میں باقیوں کا سودا کرنا

عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهُمَا وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ

نہ ملے گا کہ آپ کو کوئی عہدہ نہیں اور جب سودا کرنا ہو تو گواہ بنانا ہو اور دستاویز لکھنا ہو

وَلَا يُضَارَكَ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفْعَلُوا

اور گواہی لکھنے والے کو نہ مارا جائے اور اگر لکھنے والے کو توپ نہ لگا کر مارا جائے گا اور گواہ

فَإِنَّهُ فَسُوقٌ بَكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ دُوَّ يَعْلَمُكُمْ اللَّهُ

سے ڈرتے رہو اور اللہ تعالیٰ سب اور چھ طرفوں کی طرف سے دیکھتا ہے

وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ

اور اللہ تو ہر چیز سے واقف ہے لیکن اگر تم سفر میں ہو اور لکھنے والا نہ ملے

وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهْنِ مَقْبُوضَةً فَإِنْ أَمِنَ

نہ ملے کہ وہاں کی چیز قبضہ میں لے کر معاملہ کر لیا کر پھر اگر تم ایک دوسرے پر بھروسہ کر دو

بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي فِي أَيْدِيهِ أَمَانَتُهُ

تو جس کو امانت دیا گیا ہے اس پر لازم ہے کہ امانت بخار دے اور اس سے بھروسہ کرے

وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ

کاروبار ہے تو بھروسہ اور شہادتوں کو چھپاؤ نہیں اور وہ بھی گواہوں کو چھپائے گا اس

يَكْتُمْنَهَا فَإِنَّهُ آثَمُ قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ

کو چھپا کر رکھتا ہے اور اللہ سب کاموں کو اللہ جانتا ہے

وہاں قبضہ کے معاملات فرض
مکان کی کاروباری چیز کی کہ تجارت
کے کاروبار میں آج کے دن دیا گیا ہے
اور اس کے ادا کرنے کا سب سے زیادہ
یہ کہ وہاں لکھنا کہ وہاں سے
کے سود سے اور باقیوں کا سود
یا کاروبار اور وہاں سے تجارت
سے نہ لکھنا کہ تو کوئی گواہ نہیں
اس سے کہ وہاں سے لکھنا کہ
سودا گری کا سودا اور سودا گری کے
معاملات کا ایک کتاب کی شکل
تھا جس میں وہ لکھ لکھتی تھیں
یہ کہ وہاں سے لکھنا کہ وہاں سے
عمر میں سے اس میں لکھنا کہ وہاں سے
یہ لکھنا کہ وہاں سے لکھنا کہ وہاں سے
کاموں کے کاموں اور انھوں
اس کا لکھنا کہ

और गवाही देने वाले जब तुम्हारे जहाँ तो उन्हें कसतामा नहीं चाहिये, यौआद मुक़रर का लिखान छोटा हो या बड़ा उसे लिखने में आलसीयन (मुसीब) न करो (लिखान कर लेना) अल्लाह को नज़दीक के बहुत इनाम की बात है। और इस से गवाहियों कायम रखने में बड़ी सहूलत होगी और शक का बहुत कम मौका रहेगा, ही अगर हाजिर में वारीवारी कीर बदल में हवाओं हवा मकली लेमटेन न लिखो तो तुम पर कोई मुनाह नहीं, और जब बीदा करो तब भी गवाह बना लिख करो और दस्तावेज़ लिखने वाले और गवाही देने वाले को सताना नहीं चाहिये और अगर ऐसा करोगे तो बेइक़मी का मुनाह तुम को लग जायेगा, और अल्लाह से डरते रहो और अल्लाह तुम्हें सही और बले तरीक़े की राहोंम देता है और अल्लाह तो हर चीज़ से बाकि है।

And the witnesses should not hesitate when they are called on (for evidence). You should not become weary to write it, (contract,) whether it be small or big for its fixed term; that is more just in the sight of ALLAH; and more convenient to establish solid evidences, and less prone to have doubts and mistrust among yourselves. As regards on the spot trading, or hand to hand (cash) dealings are concerned, if they are not written down, there is no sin on you; but take witnesses whenever you make a commercial (long term) contract. Let neither scribe nor witness suffer any harm, but if you do, you would be committing the sin of disobedience (of ALLAH's commandments). So be conscious of ALLAH; who teaches you to adopt equitable and proper means. And ALLAH is the Knower of each and everything.

283. अगर तुम ख़र में हो और लिखने वाला न मिल सके तो पैदा की चीज़ काबड़े में देकर मानता कर लिया करो, फिर अगर तुम एक दूसरे पर बीसा करो तो जिसको अमानतदार समझा गया है उस पर लाज़िम है कि अमानत बरामर बायत कर दे और अल्लाह से जो उसका ख है करता रहे और गवाहियों को छुपाओ नहीं और जो भी गवाहियों को छुपायेगा उसका दिल मुनहो से भर जायेगा और तुम्हारे सब कामों को अल्लाह जानता है।

283. And if you are on a journey and cannot find a scribe, then get the transaction complete by giving some thing in possession as a pledge. Then, if you have faith on each other, let the one who is relied upon, prove himself trustworthy by returning the security intact; and let him be conscious of ALLAH, his LORD. And conceal not the evidences; for, he who does so, surely his heart would be filled with sins. And ALLAH is fully aware of all your deeds.

لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَلَٰن تُبَدَّلُوْا

آسمانوں اور زمین میں جو کچھ بھی ہے سب اللہ کا مال ہے۔ تم اپنے میں میں کوئی بات

مَا فِيْٓ اَنْفُسِكُمْ اَوْ تَخَفُوْهُ يُخٰسِبْكُمْ بِهٖ اللّٰهُ

پہلاؤ یا ظاہر کرو اللہ تم سے حساب لے گا ہر جس کی کیا ہے گا

فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَاءُ ۗ وَاللّٰهُ عَلٰی

سلطنت فرما دے گا اور جس کو چاہے گا عذاب دے گا اور اللہ تو ہر چیز پر قوی ہے

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝ اٰمَنَ الرَّسُوْلُ بِمَا اُنْزِلَ

دیکھتا ہے ﴿ رسول اس کتاب پر ایمان لائے قرآن کے رب کی طرف

اِلَيْهِ مِنْ رَّبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُوْنَ ۚ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ

سے اور پر انزل کی گئی اور اس کی آیتوں کو قبول کیے اور ایمان لائے ہیں کہ اور سب کتب پر اللہ اور

وَمَلَٰئِكَتِهٖٓ وَكُتُبِهٖٓ وَرُسُلِهٖٓ ۚ لَا تَفْرِقُ بَيْنَ اَحَدٍ

اس کے (مشتقوں اور اس کی کتابوں اور اس کے رسولوں پر ایمان لائے اور یہ کہا کہ ہم اللہ کے رسولوں میں

مِنْ رُّسُلِهٖٓ ۚ وَقَالُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا ۚ غُفِرَ اَنْتَ

سے کسی ایک نہ ملحق ہیں ماننے اور عمل کرنا کہ اسے اللہ ہم نے عین لیا اور رسول میں کر لیا ہے یہی سلطنت

رَبَّنَا ۚ وَالْيٰتِیَ الْمَصِيْرُ ۚ لَا يُكَفِّرُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا

کے عذاب کو اور ہم کو کفر سے ہی غفلت کرنا ہے ﴿ کسی کو اس کا اس کی حالت سے زیادہ غلط دینا اللہ کو دوسرے

وَسَعَهَا ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ

ہیں ہر کام جس کے اس کی ہر کام اس کے لئے ہے اور ہر کام اس کے لئے ہے کہ اس کا وہاں اس پر ہے کہ

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ لَّمْ يَنْتَهِ اَوْ اَخْطَا نَا ۚ رَبَّنَا

اے ہمارے رب اگر ہم غلط کر جائیں یا غلط کر جائیں تو ہماری پلٹ نہ دے اور اسے ہمارے رب

وَلَا تُحِیْلْ عَلَيْنَا اِضْرًا ۚ کَمَا حَبَلَتْهُ عَلَی الدِّیْنِ

ہم پر اور جو ہر سمت ڈال دے ہم سے پہلے تو گواہ پر ڈالا تھا اے ہمارے رب ہم کو وہ جو ہمیں

مِنْ قَبْلِنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تُحِیْلْنَا مَا لَا حَاقَّةَ لَنَا بِهٖ ۚ

اٹھائے ہمت اگر ہمیں کسی حالت میں ہیں نہ ہو ہم کو وہ گواہ فرما ہمارے گناہ غلط دے

وَاعْفُ عَنَّا ۚ وَاعْفِرْ لَنَا ۚ وَارْحَمْنَا ۚ اَنْتَ مَوْلٰنَا

اور ہم پر رحم فرما تو ہی ہمارا کارساز ہے اللہ ہی قوم کے مقابلے میں

284. आसमानों और ज़मीन में जो कुछ है सब अल्लाह का माल है, तुम अपने जी में जोई माल छुपाओ या जाहिर कर दो अल्लाह तुम से हिसाब लेना फिर जिसकी चाहेगा मरुफ़ियत करमा देगा और जिसको चाहेगा अज़ाब देगा, और अल्लाह जो हर चीज़ पर कुदरत रखता है।

285. रसूल इस किताब पर ईमान लाए जो उन को सब की तरफ़ से उन पर उतारी गई, और इस खुदआम को जिसोंने मान लिया वह ईमान वाले बन गए, और सब के सब अल्लाह और उसके फ़रिश्तों और उसकी किताबों और उसके रसूलों पर भी ईमान लाए, और वह कहा कि हम अल्लाह के रसूलों में से किसी एक में भी फर्क नहीं मानते, और अर्ज़ किया कि हे अल्लाह हम ने तुम लिया और कबूल भी कर लिया हम तेरी मरफ़ियत के तलबगार हैं और हम को तेरे ही हुज़ूर पसंद बन आना है।

286. किसी आदमी को उसकी ताकत से ज्यादा तकलीफ़ देना अल्लाह का बरक़ुर नहीं, जो काम ठीक करेगा तो उसका बदला उसको मिल जायेगा, और जो बुराई लादे कर आवेगा तो उसका ज़मान ख़रीब बन जायेगा, हे हमारे सब अज़म हम तुम जायें या ख़ाता बन जायें तो हमारी फ़क़ह न करमा, और हमारे सब (मालिकदार) हम पर वह बोझ मत डाल जो तुम ने हम से पहले लोगों पर डाला था, हे हमारे सब हम को वह बोझ भी उठाने मत लगा जिसकी ताकत हम में न हो, हम को माफ़ कर दे हमारे गुनाह बख़्श दे, और हम पर रहम करमा, तुम्हीं हमारे काम बनाने वाला है, इन्कारी ख़ीन के मुकाबले में तू हमारी मदद करमा।

284. To ALLAH belongs all that is in the heavens and all that is on the earth, and whether you disclose what is in your selves or conceal it, ALLAH will call you to account for it. Then HE will forgive whom HE wills, and punish whom HE wills. And ALLAH has power over every thing.

285. The Messenger believes in the revelation (Book) which has been sent down unto him from his LORD. And they too become (true) believers who have faith in the revelation (Quran). They all believe in ALLAH, and HIS Angels, and HIS Books, and HIS Messengers. They say: "We make no distinction between one-another of HIS Messengers" and they say: "We have heard; and we obey. We seek YOUR forgiveness, (O our LORD!) and return unto YOU is our final destination"

286. It is not the policy of ALLAH to burden any person beyond his scope. Anyone who earned good, will get his reward; and any, who would come burdened with evil, will be punished for what he has earned. "O our LORD! Reckon not if we forget or fall into error! Our LORD! Lay not on us a burden like that which YOU did lay on those before us! Our LORD! Put not on us a burden greater than we have strength to bear! Pardon us; grant us forgiveness; have mercy on us! YOU (only) are our supporter; help us (with strength) against the people who reject (the faith)!"

3. आले इमरान

3. SURAH: "AALE-IMRAN"

सूरह आले इमरान मदीने में उतारी गई इस में दो
सी (200) आयतों और बीस (20) रुक़ूअ हैं।

REVEALED AT MADINA
(CONTAINS) 200 AYATS AND 20 RUKUS.

*"तुम अल्लाह को मान लें जो बड़ा मेहरबान
बहुत बहुत दान करने वाला है"*

*In the name of ALLAH
the Most Beneficent Most Merciful.*

1. अलिफ़, लाम, मीम।
2. इमरान के अलावा जो किसी उस एक अल्लाह के सिवा कोई भी नहीं बड़ी जिंदा और सब का धारण वाला है।
3. उसी ने आप पर किताब उतारी, जो इस के साथ साथ लाज़िम करती है, अपने से पहले किताबों की, और तौरात और इन्जील की उसी ने उतारी थी।
4. इस से पहले लोगों की हिदायत के लिये, और यह फैसला भी उसी अल्लाह का जाहिल किया हुआ है, और जो इंसानी है अल्लाह की आज्ञा के उनके लिए सख्त अज्ञात है और अल्लाह (इन्फ़ारिमी से) बहुत सख्ती से इंतेकाम लेने वाला है।
5. बेशक अल्लाह पर क़बील और आसमान की कोई चीज़ छुपी हुई नहीं है।
6. बड़ी दुश्मनी सूरत बनाता है बी के पेट में जिस तरह बाह्यता है, उस जाति और हिक्मत वाले के सिवा किसी और की बंदगी मत करो।

1. Alif. Lam. Meem.
2. None is to be worshipped but HE- (ALLAH-), the ever Living, the ONE who sustains and protects all.
3. It is HE Who has sent down the Book unto you, which confirms the Books revealed before it. And Taurat and Injeel too were sent down by HIM;
4. earlier to this, for the guidance of mankind. And this (Qur'an) is the criterion revealed by HIM only. Truly those who disbelieve the Messages of ALLAH, for them there is a severe torment, as ALLAH is Al-Mighty, All-Able to take severe retribution.
5. Truly nothing is hidden or unseen from ALLAH, in the earth or in the heavens.
6. HE it is WHO shapes you in the wombs of (your) mothers as HE pleases. (So,) worship not other than HIM, (who is,) the Al-Mighty, the All-Wise.

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهَوْنَ ۚ وَالَّذِينَ لَمْ يَمْلِكُوا نَفْسًا وَلَا ثَمَرًا مِمَّا كَسَبُوا ۚ سَاهَوْنَ أَعْيُنَهُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۚ وَالَّذِينَ لَمْ يَمْلِكُوا نَفْسًا وَلَا ثَمَرًا مِمَّا كَسَبُوا ۚ سَاهَوْنَ أَعْيُنَهُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۚ

فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ

وہ اس کو لے کر بحث میں پڑتے ہیں جتنے دے اس کے گمراہی اور اس کی گمراہی کی کڑی سزا

الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ۚ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا

کرتے ہیں حالانکہ اس کا خلاصہ اللہ کے سوا کوئی دہاں نہ کرے گا۔ اور وہ علم میں مضبوط ہیں وہ تو ہیں

اللَّهُ ۚ وَالرَّسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ ۚ

کہتے ہیں ہاں لیا ہم نے کہ جو سب آیات ہمارے رب کی طرف سے ہیں

كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا ۚ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ۚ

اور نصیحت تو دہری قبول کریں گے جو سمجھ دار ہیں

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ

اور کہتے ہیں اے ہمارے رب ہم کو بھی ہدایت فراہم کر اب ہمارے دلوں میں

لَنَا مِّنْ لَّدُنْكَ رَحْمَةً ۚ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ۚ

نیز دعا میں دے آئے دے اور اپنی مہربانی سے ہم کو تیرے سپردہ کرنے والا تو ہی ہے

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ ۚ

اے رب تو جمع کرتے دے تمام امتوں کو ایک ایسے دن جس کی کوئی شک و شبہ نہیں ہے

إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيثَاقَ ۚ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا

جہ کہ اب اللہ اپنے وعدے کے خلاف نہیں کرتا ۚ ۵) منکروں کو اس دن ان کا حال اور

لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِّنْ

ان کی اولاد اور ان کے طور پر کہ جن کام میں انہیں آئیں گے اور ایسے

اللَّهِ شَيْئًا ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ ۚ كَذَّابِ

وگ آدمی کا ایسا دھوکا دینے والوں کے ۶) جیسے کہ کہتے ہیں کہ

فِرْعَوْنَ ۚ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا ۚ

فرعون والوں کی اور ان کے پہلے لوگوں کی ۷) ان سب نے ہماری آیات کو کھینچ

فَاَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ ۚ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۚ

ہمارا پھانسلنے کے لئے ان کی گناہوں کے ذریعہ ۸) اور اللہ کی بڑا جہت ہی سخت ہے

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سِتْغَابُونَ وَهُمْ شُرُونَ لِّ

منکروں سے کہ وہ کہ جو عذریہ ہیں کہ انہیں دینے ہمارے جہنم کی طرف

ہفت قرآن پاک میں ہر ایک کی آیتیں ایک سے لے کر پانچ تک ہیں
کیا کہنا چاہتا ہوں کہ اس کی آیتیں
اس طرح دوسری آیتیں متعلقہ
ہیں لہذا وہ سب سے بڑھتے ہیں
وہ وہی مسئلہ کے لئے پڑھ کر دے
آسمانوں میں چونکہ وہی ہے
میں نے لکھا ہے کہ وہی ہے
کسی کے پاس اس کی تفسیر نہ ملے
کہ ہمارے پاس اس کی تفسیر نہ ملے
نہ وہی دے اس کا کتاب اللہ کے
سوا کوئی تفسیر نہ کرے
اللہ تعالیٰ دینے والی قوت
اس کی ہر چیز اور ہر شے

انہیں پڑھنا کہ ہر ایک کے لئے
اور ضروری ہے کہ ان کی بارگاہ
مستقیمہ میں دوسرے لوگوں کی
قول قبول نہ ہوں کہ ان کی تفسیر
کو ان کی تفسیر نہ ہوں کہ ان کی تفسیر
ہے اس لئے کہ ان کے لئے قرآن
لے کر آیت ہے اس کی تفسیر
وہاں سے لے کر آیت ہے اس کی تفسیر
پارہ نہیں وہی وہی وہی کہ
کہ اس کے لئے ہوں کہ ان کی تفسیر
تو کہ ہوں کہ ان کی تفسیر
کہ ان کی تفسیر نہ ہوں کہ ان کی تفسیر
ہاں ہے اس کی تفسیر نہ ہوں کہ ان کی تفسیر
تفسیر نہ ہوں کہ ان کی تفسیر نہ ہوں
نار کی تفسیر نہ ہوں کہ ان کی تفسیر نہ ہوں
وہی کہ ان کی تفسیر نہ ہوں کہ ان کی تفسیر نہ ہوں

7. उसी ने आप पर यह किताब उतारी, इस में आपसे हैं हुक्म बताने वाली यह मजबूत जगह हैं किताब की, और दूसरी कुछ आज्ञा हैं जो मर्याद में मिलती जुलती हैं, जो दिन के दिन में टेढ़ापन है, यह इस को लेकर बहुत में पड़ते हैं, किताब बरपा करने को लिये और इस की कल बिलाने की कोशिश करते हैं इसलिए इस का खुलासा अल्लाह के सिवा कोई न जान सकेगा, और जो इस में मजबूत है वह जो सू कहते हैं, मान लिया हमने कि यह सब आधारे हमारे सब की तरफ से हैं, और नसीहत को नहीं कबूल करने जो समझदार हैं।

8. और कहते हैं ऐ हमारे सब जब तू हमें सीधा रास्ता दिखा चुका तो अब हमने दिल में टेढ़ापन न आने दे और अपनी गैरबराबरी से हम को नकार दे, सब से बढ़कर देने वाला तू ही है।

9. ऐ सब कलाम इसानी को तू जमा करने वाला है एक ऐसे दिन में जिस में कोई सक् व मुक्त नहीं, बेशक अल्लाह अपने वादे के खिलाफ नहीं करता।

10. झुटलाने वाली को उस दिन उनकी मान और उनकी औलाद अल्लाह के दरबार में कुछ भी काम नहीं आएंगे, और ऐसे लोग आप का हुक्म बने रहेंगे।

11. ऐसी ही दुर्गति बन गई फिरअीन वाली की और इनको पहले लोगों की इन सब ने इसकी आज्ञा को झुट जमा, फिर अल्लाह ने इनको चुनौती के साथ उनकी पकड़ लिया और अल्लाह की पकड़ बहुत ही सख्त है।

7. It is HE Who has sent down (from on high) unto you this Book wherein are Verses giving (you) commandments; and they are the well-established foundation of the Book, and some Verses are allegorical. As for those in whose hearts there is a deviation (from truth), they make such (allegorical) Verses an issue of disagreement, aiming to seek its hidden meanings. But none knows its hidden meaning save ALLAH. Whereas those who are firmly based in knowledge say: "We believe all the Verses are from our LORD" and none receives admonition except men of understanding.

8. (And) they say: "Our LORD! Let not our hearts deviate (from the truth) after (that) YOU have guided us (aright); and grant us mercy from YOU. Truly, YOU are the Bestower above all.

9. "Our LORD! Verily, it is YOU who will gather mankind together on the Day about which there is no-doubt." Verily, ALLAH never breaks HIS Promise.

1	9	9
---	---	---

10. Verily on that day neither their riches nor their offspring will be of avail to the disbelievers in anyway before ALLAH; and such as these, would be fuel of the Fire;

11. Some plight (they too will face,) as has been with Firoun and those before his people, who belied our revelations; so ALLAH seized them for their sins; and ALLAH is severe in punishment.

12. इन्कारियों को कह दो कि तुम बहुत जल्द कुचल कर डबोल दिए जाओगे, जहन्नम की तरफ और वहाँ ही तुरी जगह है जहाँ तुम को जमा किया जाना है।

12. Say to those who disbelieve: "You will be defeated and gathered together onto the Hell; and how bad is that place where you have to assemble!

13. अभी एक बहुत दुन का युद्ध हो जब दो पौरोह आमत में एक दूसरे को मिला गई एक पौरोह अल्लाह की राह में लड़ती थी और एक इन्कारी टोला था जो देख रहा था उनको चुली आँख से दुनुन अल्लाह जोर अला करता है अपनी मदद का शिक्का चाहे, औंहीं वाली को लिए हम काफ़ेला में बड़ी इबरत है।

13. There has been very recently a demonstration for you, when the two armies met in combat. One was fighting in the Cause of ALLAH, and as for the other, they were rejecters (of the faith). The latter saw them with their own eyes twice their number. And ALLAH supports with HIS victory whom HE pleases. Verily in this is a message for those who have insight vision.

14. इंसान कहे लेने की लत में रीज मर है, औरतें और बेटे, जोड़ कर रखा हुआ माल, सोने और चांदी के डेर और धुने हुए घोड़े इन्हें बहुत पसंद है, इसी तरह मवेशी और खेदियाँ भी, यह दुनिया में (इस चार) की ज़िन्दगी के थोड़े दिन बरतने की सामान है और अल्लाह की पास पलटकर जाने पर इससे भी बेहतर सामान और ख़ुशमूरत जगह है।

14. Man is thrilled in pursuit of enjoyment in women, children and accumulated riches, heaps of gold and silver, and horses marked of selection, cattle and well-tilled land; but these are contemptible things for the life in the world of this side end; whereas there are much better than those things, and an excellent status, with ALLAH, in the life of that side end.

15. कहो तथा मैं तुम को बता दूँ बेहतरीन चीज़ें क्या हैं जिन लोगों के लिये जो अल्लाह की आज्ञाकारी से बच कर वाले इनके सब के बहाँ जन्नतों है जिनको सारे महर्ने बहती है, वहाँ हमेशा हमेशा के लिए वह रहेंगे, और चाक सुखी बीवियाँ और अल्लाह की तरफ से चुली राजामंदी का पालन और अल्लाह से बंदी को अपनी तरह देखा रहा है।

15. Say: "Shall I inform you of things far better (then those)? For the people who save themselves from disobedience of ALLAH, there are gardens of paradise with their LORD, underneath which rivers flow, therein they shall abide for ever. And they shall have wives, pure and beautiful; furthermore the declaration of ALLAH's forgiveness. And ALLAH is All-Seer of HIS slaves.

16. जो यह कहते हैं हे हमारे स्वामी हम ईमान लाए वर
हमारे गुनाह बख्श दे और हम को आग के अलाह से
बचा ले।
17. जो सब को बाल बनाते हैं और सब बोलते हैं और
अल्लाह का आदर और सम्मान करते हैं और कार्य
करते हैं और सब को आखरी हिस्से में अपने गुनाहों की
प्राप्ति वापस है।
18. अल्लाह ने पकड़ी दी कि उसने किया किसी की
कदवी मत करो और परियर्ता में भी नहीं दखल किया,
और तमाम इंसान वाले भी नहीं कहेंगे कि यह कारण
हकिम है इन्साफ का, वरतक यह है कि अल्लाह को
किया कोई इबादत को लागू नहीं रही कबरदस्त
हिकमत वाला है।
19. वरतक अल्लाह के पास कुपुल होने वाला दीन (मजहब)
निर्ण इस्लाम है, (यानी अल्लाह के सामने सर झुकाने
वाली का दीन) आसुमानी किताब वाले वालों ने इंसान
आ जाने के बाद जो आपस में इस्तेलाफ किया तो
जिद में अगर यह हकत रही और जो कोई भी
इस्लामी हुआ अल्लाह की आज्ञा से तो अल्लाह बहुत
जल्द हिस्सा लेने वाला है।
20. फिर भी यह लोग अगर आप से झगड़ करें तो वह
दी कि अल्लाह के हुजुद में मैं तो अपना भार झुका
दिखा है और मेरे साथियों ने भी और इन अहले
किताब से और जो किताब पढ़ना नहीं जानते वह दी
कि क्या तुम अल्लाह के तारे होले हो, वरतक अगर यह
लोग पढ़ें हुआ दें तो वास्ता या लेने और अगर नहीं
समझे तो आप के जिम्मे निर्ण पढ़ा देना है और
अल्लाह अपने बंदों को खुद ही देख रहा है।
16. Lo! Those who say: "O our LORD! We
have indeed believed, so forgive us our sins
and save us from the punishment of the Fire."
17. (They are) those who hold firmly the
shield of patience (against adversity), and
are true (to their faith and deed), and
obedient (to ALLAH's commandments),
and spend (in the cause of ALLAH), and
pray (regularly), and beg ALLAH's pardon
during the last hours of the night.
18. ALLAH bears witness that none has the
right to be worshipped but HE; and the
Angels, and those having knowledge also
give this witness and say that HE is (always)
maintaining HIS creation in justice. So the
truth (ever) remains (thus) that there is none
who could be worshipped save ALLAH; and
only HE is Al-mighty, the All-Wise.
19. Truly the only religion sanctioned by
ALLAH is Islam-(total surrender before
HIM-). Those who were given (divine)
Books aforetime, differed therein (as regards
to its true meanings), though they had
apprehended the (truth had) knowledge
thereof, only because of their mutual
jealousy. And whoever rejects the messages
of ALLAH, then surely, ALLAH is swift in
calling to account.
20. So if they (still) dispute with you, say: "I
have surrendered my whole being to
ALLAH (only), and so have my
companions." And say to those who were
given the scriptures aforetime, and to those
who know not what scripture is: "Do you
(also) surrender (wholly) before ALLAH
(alone)?" If they do, they would be rightly
guided; but if they turnaway, (then) your
duty is only to convey the Message; and
ALLAH is All-Seer of HIS slaves.

يَغْيِرُ حَقِّ ۷ وَيَقْتُلُونَ ۸ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ

میں انصاف کی بات کہنے والوں کو بھی قتل کرتے ہیں جس اپنے لوگوں کو

مِنَ النَّاسِ ۷ قَبَشْرَهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۹ أُولَٰئِكَ

وہ لوگ جنہیں عذاب کی بشارت دے دے ۹ (۱۰) یہی وہ

الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۱۰ وَمَا لَهُمْ

لوگ ہیں کہ دُنیا و آخرت میں ان کے سب عمل برباد ہو گئے اور ان کا کوئی

مِنَ تَصَرُّفٍ ۱۱ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا

مرد کو نہ رہا ۱۱ (۱۲) مجھ کو کتاب کا ایک حصہ مل چکا ہے ان کا حال تم سے نہیں دیکھا

مِّنَ الْكِتَابِ يُذْعُونَ ۱۲ لِّئَلَّا يَكُنَّ لِلَّهِ بَيِّنَةٌ

کہ انہیں رحمت دی جاوے گی یہ اللہ کی کتاب کی طرف ہمارے ان کے لئے ہو جائیں پھر میں ان

لَهُمْ يَتَوَلَّوْا قَرِيبٌ ۱۳ مِّنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ۱۴

میں ایک لڑائی سے پھر لیتے ہیں اور بات کہ مثال دیتی ہے ۱۴ (۱۵)

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَن نَّمَسِّنَا النَّارَ إِلَّا أَيْمَانًا

۱۵ اس لئے کہ انہوں نے کہا کہ ہم اللہ کو ہرگز ایک دھوکے کی طرح نہیں کے

مَّعْدُودَاتٍ ۱۶ وَغَرَّهُمْ فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا

چند دن اور اس طرح کی نشان دہی دہریوں کے چکر میں اپنے ہی دھوکے سے

يَفْتَرُونَ ۱۷ فَلَيْفَ إِذَا جُمِعْتُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ

ہیکہ تھے ہیں ۱۷ (۱۸) پھر کیا حال ہے کہ ان کو جب ہم ایک ہی دن میں انہیں جمع کر دیں گے

فِيهِ سَوْفَ يَكُنُّ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا

میں میں سب انہیں ہر ایک کے کچھ حصے کی اس دن میں ہم ان کو دی جائے گی اور میں ہر علم انہیں

يُظْلَمُونَ ۱۹ قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمَلِكَ

کہا جائے گا ۱۹ (۲۰) تم کہو اے اللہ! ملوک کے ملوک تو میں کو چاہے ملک مٹا

مِّنْ تَشَاءُ ۲۰ وَتَنْزِعُ الْمَلِكَ مِمَّنْ تَشَاءُ ۲۱ وَتَعِزُّ

کر دے گی اور میں سے چاہے سلطنت چھین لے اور میں کو چاہے عزت دے دے اور میں سے

مِّنْ تَشَاءُ ۲۲ وَتُذِلُّ مِمَّنْ تَشَاءُ ۲۳ بِيدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ

ذلیل کرنا چاہو وہ ذلیل ہو گیا، سب کوئی میرے ہاتھ میں ہے پس میرے ہاتھ میں ہے

21. जो लोग अल्लाह की आयतों को झुठली है, और नबीयों को गलत काल करते रहे और लोगों में इन्साफ की बात कहने वालों को भी कलल करते हैं वत ऐसे लोगों को दर्दनाक अल्लाह की सूचना दे दो।
21. Verily! Those who disown ALLAH's revelations, and kill the prophets (of ALLAH) without-right, and kill those men who abide by justice, give unto them tidings of painful suffering (in the hereafter).
22. वही वह लोग हैं कि सुनिया व आखिमत में इन को सब अपल बरबाद हो गए, और इनका कोई मददगार न रहा।
22. Such as these whose deeds would go into vain in this world and in the Hereafter. And they will have no saviour.
23. जिन को किताब का एक खिस्त मिल चुका है उनका हल तुमने नहीं देखा कि उन्हें वास्तव की जा रही है अल्लाह की किताब की तरफ ताकि उनके फैसले हो जाएं फिर वो अपने एक टोली मुँह फेर लेती है, और बात को टाल देती है।
23. Have you not seen them who have been given a portion (the understanding of) the Scripture? (Now) they are being invited to the Book of ALLAH so that their disputes be resolved; but a group of them turn-away and avoid the proposal.
24. यह इसलिये हुआ कि वह तो बड़े जा रहे हैं कि हम को हरमिक आग न छुएगी मगर गिनती के कुछ दिन, और इस तरह की बर्बाई हुई वालों के बसकर मैं अपने ही दीन से बच निकले।
24. This is because they assert that "the fire will not touch us, but for a limited number of days!" and in such rumours they become averse of their own religion.
25. फिर क्या हाल बनेगा उनका जब हम एक ही दिन में इन सब को जमा कर लेंगे जिसमें शक नहीं, और हर एक के किए को ही उस दिन पूरी भरवाई की जाएगी और किसी पर जुल्म नहीं किया जायेगा।
25. How would they fare when WE shall gather them together on the Day, about which there is no doubt, and each person will be paid fully for what he has earned? And none shall be dealt unjustly.
26. तुम कहो ऐ अल्लाह बादशाहत के मालिक तू जिसको चाहे मुक्त करा करे, और जिसको चाहे बादशाही चीन ले, तू जिस को चाहता है हज्जत देता है और तुझे जितो ज़लील करना चाहा वह ज़लील हो गया, सब खुशियों से हम में है यहीन है कि तू हम चीज पर कादिर है।
26. Say: "O ALLAH! Owner of the kingdom! YOU give the kingdom unto whom YOU will, and seize the kingdom from whom YOU will! And YOU bestow with honour whom YOU will, and surely he is humiliated for whom YOU order! In YOUR power is all good. Verily, YOU are able to do all things.

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾ تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَ

ہر چیز پر قادر ہے ﴿۵۰﴾ تو ہی رات کو دن بنا دیتا ہے اور دن کو رات

تُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ

پس دن کو رات بنا دیتا ہے اور زندہ کو مرے سے نکالتا ہے اور مردہ کو

وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَزَرُّقُ مَنْ تَشَاءُ

کو جان دار سے طرح کرنا بھی تیرا کام ہے اور تو جس کو چاہتا ہے بے حساب

بَغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٥١﴾ لَا يَتَّخِذُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ

دشمن و قتل ہے ﴿۵۱﴾ ایسے لوگوں کے لئے جو کئے ہوئے مسکروں کو لپکا دیتے

أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ

پناہ دینا کام ایمان والوں کا نہیں اور کوئی ایسا کرے گا اس کا کوئی عقوبت اطر سے نہیں

فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ

اپنے اور بات ہے کہ خدا کا اولیاء ہو اور ان سے بھاگنے کے لئے کوئی ایسا کرے اور خدا اپنے

ثَقَلَةٌ وَيُحَذِّرَكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ ۖ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٥٢﴾

کے بھٹ سے تم کو بھاگنا چاہتا ہے اور ہر کوئی اطر کے صحت پر دیکھ کر دیکھ کر

قُلْ إِنْ تَخْشَوْنَ مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْذَرُوهُ يُعَلِّمَهُ

کہ وہ اگر تم بچھا لوگ اپنے ہی کی بات کا ظاہر کرے گا اطر کو ہر حال میں معلوم ہے

اللَّهُ ۖ وَيُعَلِّمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ

اور اس کو تو وہ سب کچھ معلوم ہے جو آسمانوں اور زمین میں ہے

وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٣﴾ يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ

اور اطر ہر چیز پر قادر ہے ﴿۵۳﴾ جو ہی نیکی ہر قسم سے

نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا ۖ وَمَا عَمِلَتْ

کی جوگی اس دن موجود رہے گا اور جو شر کام کیا ہو گا وہ بھی اپنے ساتھ حاضر ہو جائے گا

مِنْ سُوءٍ ۖ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا

آئندہ کہے گا کہ اس میں اور اس دن میں بہت ہی دوری ہے جسے اطر کوئی دلاتا ہے تم کو

وَيُحَذِّرَكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ ۖ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٥٤﴾

اپنے آپ سے اور اطر کو اپنے ہستہوں کا بہت بڑا خبر گوار ہے ﴿۵۴﴾

خدا کا ہر کام اپنے لئے ہے اور وہ سب کچھ معلوم ہے جو آسمانوں اور زمین میں ہے اور وہ سب کچھ معلوم ہے جو آسمانوں اور زمین میں ہے اور وہ سب کچھ معلوم ہے جو آسمانوں اور زمین میں ہے

وَاللَّهُ

۱۱

27. तू ही रात को दिन में, और दिन को रात में बदलित करता है, और जिंदे को मूर्दे से निकालना भी तेरा काम है, और केजान को जानदार से खारिज करना भी तेरा काम है और तू जिस को चाहता है बेहिजाब निष्क देता है।

28. ईमान वाले के होते हुए मुश्किर् को अपना दोस्त बना लेना यह काम ईमान वाले का नहीं, और जो कोई ऐसा करेगा उसका कोई फायदा अल्लाह से नहीं, हाँ यह और बात है कि फसाद का अंदेश हो और उनसे बचाव के लिये कोई ऐसा करे, और अल्लाह अजम् के पैगम्बर से तुमको बचा लेना चाहता है और हर एक को अल्लाह के वाक्य में हाज़िर होना है।

29. कह दो अगर तुम चुना लोने अपने जी की बात या छुड़िर करोगे, अल्लाह को हर बात में-माजूम है और उसको तो वह सब कुछ माजूम है जो आसमानी और जमीन में है, और अल्लाह हर चीज़ पर क़ादिर है।

30. जो भी मेरी हर रात में की होगी उस दिन मौजूद पाएगा, और जो बुरा काम किया होगा वह भी अपने सामने हाज़िर देख लेगा, तब आरजू करेगा कि काल मुझमें और इस दिन में बहुत लम्बी दूरी पड़ जाही और अल्लाह खौफ़ दिलाता है तुम को अपने आप से, और अल्लाह तो अपने बन्दी का बहुत बड़ा खैरवाह सुगर्भितक है।

27. (O ALLAH!) You make the night to enter in to the day, and make the day to enter into the night; and (it is only) You (who) bring the living out of the dead; and bring the dead out of the living; And you bestow sustenance in abundance upon whom you will.

28. It is not conceivable that believers would ally with the rejecters of the faith in comparison to the believers. And whoever does so, will have no concern left with ALLAH in anyway, except that one has fear of danger, and intends to safeguard from them, hence reacts that way. And ALLAH intends to save you from HIS punishment; and unto ALLAH shall everybody be returned.

29. Say: "whether you hide what is in your selves, or reveal it, ALLAH knows it in every respect; and HE knows all that is in the heavens and the earth and ALLAH is able to do all things."

30. On the Day, when every person will be confronted with all the good he has done, and will face all the evil he has done; then he will wish that "if there could be a great distance between me and this Day!" ALLAH warns you against HIM-self; and ALLAH is the greatest well-wisher of HIS slaves.

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ

کہ دو اگر تم محبت رکھتے ہو اللہ سے، تو میری راہ چلو اللہ تم سے محبت کرے گا۔

وَيَغْفِرَ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

اور تمہارے گناہ بھی معاف کرے گا، اور اللہ تو بڑا بخشنے والا مہربان ہے ۝

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ، فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ

کہ دو اللہ اور اس کے رسول کی طرفان پیروی کرو پھر اگر وہ ہٹ جائے تو اللہ

لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ۝ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَ

ایکے مستحکم کو دوست نہیں رکھتا ۝ اللہ نے پہلے فرمایا آدمؑ اور نوحؑ کو اور

نُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ۝

ابراہیمؑ کے گھرانے کو اور عمرانؑ کے گھرانے کو ساتھ جہانوں پر ۝

ذُرِّيَّةَ بَعْضِهَا مِنْ بَعْضٍ ۚ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝

یہ سب اولاد تھے ایک دوسرے کی اور اللہ آگاہ تھا اور جانتا ہے ۝

إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ

جب عمرانؑ کی بیوی نے کہا اے رب میں نے تجھ اور ملک الٰہی تیرے لیے نذر کر دیا ہے کہ اس کو

مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي ۖ إِنَّكَ أَنْتَ

جو میرے پیش میں ہے، سو آگاہ ہے یہ کیا کہ قول فرما لے، لا ہی غفلت والا

السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ

اور جانتے والا ہے ۝ پھر جب اس کو لڑکی پیدا ہوئی تو بولی، اے رب!

إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ ۖ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ ۖ وَ

میں نے لڑکی پیدا کر دی ہے، اور اللہ بہت جانتا ہے جو میں نے کیا تھا اور

لَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ ۖ وَإِنِّي سَتِيتُهَا مَรِيْمَ ۖ وَإِنِّي

لڑکا ایسا نہ ہوتا جیسے لڑکی ہوگی، جب اس نے کہا میں نے اس کا نام مریمؑ رکھا ہے،

أَعِيزْهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۝

اور میں اس مریمؑ کو اور اس کی اولاد کو تمہاری مدد کے طریقے پہنچانے کے لیے تجھ کو اپنا دینی دینی بنالیا ۝

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا

تو قبول فرمایا اللہ نے مریمؑ کو احسان اور خوبی کے ساتھ، اور بہت اچھے طریقے پر اس کو بڑھا

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

تحت کی ہجری کا سب سے پہلا سال

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

۱۳۳۳ ہجری کی ابتداء دہائی کی

31. कह दो अगर तुम मुहब्बत रखते हो अल्लाह से तो मेरी राह चलो, अल्लाह तुम से मुहब्बत करेगा और तुम्हारे गुनाह भी माफ कर देगा, और अल्लाह तो बड़ा बख्शाने वाला मेहरबान है।
31. Say: "If you (really) love ALLAH, then follow me; ALLAH will love you, and forgive you your sins. And ALLAH is Oft-Forgiving, Most-Merciful."
32. कह दो अल्लाह और उससे रसूल के हुक्मों को मान लो। फिर अगर वह हट जाये है तो अल्लाह ऐसे मुनिकों को दोस्त नहीं रखता।
32. Say: "Obey ALLAH and HIS Messenger, but if they, turn away, then, ALLAH does not like such disobedients."
33. अल्लाह ने परसंद करना लिया आदम और नूह को और इब्राहीम के घराने को और इमरान के घराने को खड़े जहाँगी पर।
33. ALLAH chose Adam, and Nooh, and family of Ibrahim, and family of Imran above all the worlds.
34. वह सब औलाद से एक दूसरे की और अल्लाह तो खूब सुनाता और जानता है।
34. They were the descendants of each other and ALLAH is All-Hearer, All-Knower.
35. जब इमरान की बीवी ने कहा ऐ ख मैंने बजर किया और मन्नत मानी तेरे लिए आज़ाद करने की उसको जो मेरे पेट में है, तो तू मुझ से वह निवान कबूल करना ले दू ही चुनने वाला और जानने वाला है।
35. (Remember) when the wife of Imran said: "O my, LORD! I have vowed to you (the child) that is in my womb to be dedicated to your cause, (free from all worldly work); so accept this from me! Verily, YOU are All-Hearer, the All-knowing."
36. फिर जब उसकी लड़की पैदा हुई तो बीवी ऐ ख ! मुझे लड़की पैदा हुई, और अल्लाह को खूब पारखुम था जो उरने जाना था, और लड़का ऐसा न होता बीबी यह लड़की होगी, अब उसने कहा मैंने इस का नाम मरयम रखा है, और इस मरयम को और इसकी औलाद को शैतान मरदूद के सर से बचने के लिये लेटी पनाह में देती हूँ।
36. Then, when she delivered a female child, she said: "O my LORD! I have delivered a female-child!" And ALLAH knew well what she delivered, and that, no male child could ever have been like this female! Then she said: "I have given her name-Maryam! And seek refuge with you (O ALLAH!) for this Maryam and her offspring from cunning devices of Shaitan, the accursed!"

37. तब कबूल करना जिया अल्लाह ने मरयम को एहसास और खुशी के साथ और बहुत अच्छी तरह परधान सहाय्य और उसकी तरफियत और परवरिश के लिए ज़करीया को मुत्तखर करवाया, जब भी ज़करीया मरयम की देखभाल के लिये मेहराब में जाते तो वहां जाने की सीढ़ें पाते, तब पूजा ऐ मरयम, यह तुम्हारे लिये कहीं से आया, वह कहने लगी अल्लाह को पास से (और कहीं से आयेगा)। अल्लाह तो रिजक अदा करवाता है जिस को चाहे वैशुमान् ।

38. यह हाल देखकर उसी वक़्त ज़करीया ने अपने रब से दुआ की, अर्थाँ किया ऐ रब मुझको अपनी जातिब से चाहीदा औलाद अदा करना दे, मेरी दुआ भी सुनने वाला तू ही है।

39. (दुआ कबूल हुई) जब यह मेहराब में खड़े थे नमाज़ की हालत में, फरिश्तों ने आकाश दी कि अल्लाह तुमको ख़ुश्या की बख़ाश देता है, वह अल्लाह को परमान की ठामटीक कहेगा, सरदाय होगा, और अपने जी को धामने वाला धारता होगा, नबी बनकर आयेगा, ख़ुब इसलह (मुशरफ़) करेगा।

40. ज़करीया ने कहा ऐ रब, मुझे बता किस तरह होगा, जब कि मैं बुढ़ा हो चुका हूँ। और मेरी बीवी बंदा है, जवाब मिला इसी तरह अल्लाह जो चाहता है करता है।

37. So her LORD (ALLAH) accepted her with (all) sympathy and good acceptance; made her grow in the (most pious and) careful atmosphere; and put her under the care and guidance of Zakariyah. Whenever Zakariyah visited Maryam in her chamber he found her supplied with varieties of food. (Thereupon once) he asked: "O Maryam! From where have you got this?" she said: "from (where else than) ALLAH! Verily, ALLAH provides sustenance to whom HE wills, beyond all limits!"

38. (Having seen this occurrence,) on the same moment, Zakariyah invoked his LORD, saying "O my LORD! Grant me from YOU, a noble offspring! Indeed to my invocation also, YOU are the only Hearer!"

39. (His prayer was accepted-) while he was standing in the prayer, the Angels called him in his chamber saying: "ALLAH gives you glad tidings of 'Yahya' who will be confirming the Word of ALLAH, and would be honourable, and the restraint, and a Prophet and thus will bring improvement immensely."

40. Zakariyah said: "O my LORD! How can I have a son when I have become very old and my wife is barren?" (He was) replied: "Thus ALLAH does what HE wills."

سَمِعَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ۖ وَإِذْ قَالَتِ الْمَلِكَةُ

اور جب وشام اس کی سچی ہو گئی رہتا ۛ اور جب اُستغوث نے کہا اے

يُزَيْرِمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ

مریم! اظہر ہے تم کو چن لیا اور تم کو پاک کیا اور انتخاب فرمایا تم کو

عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ۚ يُزَيْرِمُ أَفَلَتِي لِرَبِّكِ

سب جہان کی عورتوں پر ۛ اے مریم! اپنے رب کی تابع نہیں ہو جاؤ

وَأَسْجُدِي وَازْكُنِّي مَعَ الرَّاكِعِينَ ۚ ذَلِكِ

اور اے سجدہ کرنے والی اور رکوع کرنے والوں کے ساتھ تم بھی سجدہ جاؤ ۛ یہ جب کی

مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ ۚ وَمَا كُنْتَ

سیرتوں میں جو تم آپ کی طرف سے کر رہے ہو اور تم نہ تھے اس کے پاس جب اُس نے

لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُونَ أَفَلَا مَنَّمُ آيَتُهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمُ

تھے تھے اپنے کلمہ کو مریم! کو کہیں کس کو بنا جائے اور اسے جو علیٰ طریقہ و علم تم اس وقت

وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ۚ إِذْ قَالَتِ

جو یہ کہہ رہے تھے جب وہ آپس میں جھگڑا کر رہے تھے ۛ جب فرشتے بولے

الْمَلِكَةُ يُزَيْرِمُ إِنَّ اللَّهَ يَبْشُرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ ۚ

اے مریم! اظہر ہے تم کو بشارت دیتا ہے اپنے ایک فرمان کی جیسے کا نام

اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِئَهَا فِي

”مسیح عیسیٰ کا بیٹا“ ہوگا۔ دُعا و آخرت میں بڑے مرتبے والا

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ۚ وَيُكَلِّمُ

ہوگا اور اظہر ہے تم کو مقرب پسند ہوگا ۛ اور کلام

النَّاسِ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ۚ

کہے گا لوگوں سے کہ میں تم کو بچوں میں اور بڑا ہو کر نیک و صالح ہوگا ۛ

قَالَتْ رَبِّ أَتَى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي

مریم! بھائیو! اے رب مجھے لڑکا کیسے ہوگا اور میں نے اس کو ہاتھ نہیں لگایا کسی

بَشَرًا قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ إِذَا قَضَىٰ

کے ”فرمان جاری ہوا کہ اظہر ہے تم کو چاہے پیدا کر سکتا ہے جب فیصلہ صادر فرماتا ہے

وہ جس صورت چاہے اور جس طرح چاہے
خداوند تعالیٰ کو یہ علم ہے کہ وہ
خداوند تعالیٰ کو یہ علم ہے کہ وہ
خداوند تعالیٰ کو یہ علم ہے کہ وہ
خداوند تعالیٰ کو یہ علم ہے کہ وہ
خداوند تعالیٰ کو یہ علم ہے کہ وہ
خداوند تعالیٰ کو یہ علم ہے کہ وہ
خداوند تعالیٰ کو یہ علم ہے کہ وہ
خداوند تعالیٰ کو یہ علم ہے کہ وہ
خداوند تعالیٰ کو یہ علم ہے کہ وہ

GUARDIAN

کون سے چیزوں کو مخلوق قرار دے گا
اور کون سے چیزوں کو مخلوق قرار دے گا
اور کون سے چیزوں کو مخلوق قرار دے گا
اور کون سے چیزوں کو مخلوق قرار دے گا
اور کون سے چیزوں کو مخلوق قرار دے گا
اور کون سے چیزوں کو مخلوق قرار دے گا
اور کون سے چیزوں کو مخلوق قرار دے گا
اور کون سے چیزوں کو مخلوق قرار دے گا
اور کون سے چیزوں کو مخلوق قرار دے گا
اور کون سے چیزوں کو مخلوق قرار دے گا

41. जब ज़क़रिया बोले ऐ रब मुझे कुछ दिखायी दे, फ़रमाया कैरे लिये दिखायी यह है कि तू लोगों से तीन दिन दूधारे के सिवा बात नहीं कर सकेंगा, और अपने रब का सूच सूच चिह्न करले रहना, और सुबह शाम उसकी तारीफ़ में लगे रहना।

42. और जब करीबतों ने कहा ऐ मरयम अल्लाह ने तुम को चुन लिया, और तुम को पक़ किया और तुम्हारा इतिहास फलनामा सब ज़हानों की औरतों पर।

43. ऐ सलाम अपने रब की लम्बे फलान हो जाओ और फसे सजदा कराती रहो और कसूअ करने वाली के साथ तुम भी झुक जाओ।

44. यह गैब की खबरें हैं जो हम आज की तरफ़ बहस कर रहे हैं, और तुम नहीं के जन्मो पास, जब बालने लगे थे अपने क़लम कि मरयम का क़रीब (नातक) किस को बनाया जाये, और (ऐ मुहम्मद स.) तुम उस क़लम की मौजूद नहीं थे, जब वह आजस में लपक रहे थे।

45. जब करीबतों बोले ऐ मरयम ! अल्लाह तुझे बसातल देता है, अपने एक फ़रमाग की जिस का नाम "मसीह ईसा मरयम का बेटा" होगा, दुनिया व आख़िरत में बड़े बराबे वाला होगा और अल्लाह का मुक़र्रब बन्दे होगा।

46. और क़लाम करेगा लोगों से भी की मोद से पूरी सल तक और बड़ा पैर बरत होगा।

41. Then Zakariyah said: "O my LORD! Give me some indications!" (ALLAH) said: "The indication for you lies in that you shall not (be able to) speak to the people for three days, except by gestures. And (during those days also) remember your LORD much by praising HIM again and again, and glorify (HIM) in the morning and evening."

4	11	12
---	----	----

42. And (remember) when Angels said: "O Maryam! ALLAH has chosen you, and purified (faith of) you, and elevated you above all the women of the world.

43. "O Maryam! Submit yourself with obedience to your LORD! And prostrate yourself and bow down before HIM along with those who do so."

44. These reports are of unseen (to you) which WE reveal unto you. And you were not with them, when they cast lots with their pens as to who should be given the charge of taking care of Maryam; and (O Prophet!) not were you present on the moment when they disputed (in regard to guardianship).

45. (And remember) when the Angels said: "O Maryam! Verily ALLAH gives you the glad tidings, and a decree that Massiah, Isa, the son of Maryam would be held in honour in this world and in the Hereafter. And he will be one of those who are near to ALLAH."

46. "And will speak to the people right from cradle (infancy) to the grave; and would be most righteous."

أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۚ وَيَعْلَمُ

کس کس کا؟ (ماں) ← جیسا کہ وہ ہے اور اس کا (پاپا) ← (پاپا) اور جیسا کہ وہ ہے

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ۚ وَرَسُولًا

الحکامان پیشی کر گئے۔ پلاٹہ والی خبری اور قریب اور زمین (۲) اور سولہ اور ۴

إِنِّي إِسْرَءِيلُ ۚ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ

جی اسرائیلیں کی طرف سے کہیں آیا ہوں تمہارے پاس سفارشی لے کر تمہارے

مِنْ رَبِّكُمْ ۖ إِنِّي أَخْلَقْتُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ

دیکھ کر اس نے کہا کہ یہ تو میری ہی بات ہے۔

الطير فانفخ فيه فيكون طيرا يا اذن الله و

1. 3P 6.33 11.44 12.55 13.66 14.77 15.88 16.99 17.00 18.01 19.02 20.03 21.04 22.05 23.06 24.07 25.08 26.09 27.10 28.11 29.12 30.13 31.14 32.15 33.16 34.17 35.18 36.19 37.20 38.21 39.22 40.23 41.24 42.25 43.26 44.27 45.28 46.29 47.30 48.31 49.32 50.33 51.34 52.35 53.36 54.37 55.38 56.39 57.40 58.41 59.42 60.43 61.44 62.45 63.46 64.47 65.48 66.49 67.50 68.51 69.52 70.53 71.54 72.55 73.56 74.57 75.58 76.59 77.60 78.61 79.62 80.63 81.64 82.65 83.66 84.67 85.68 86.69 87.70 88.71 89.72 90.73 91.74 92.75 93.76 94.77 95.78 96.79 97.80 98.81 99.82 100.83 101.84 102.85 103.86 104.87 105.88 106.89 107.90 108.91 109.92 110.93 111.94 112.95 113.96 114.97 115.98 116.99 117.00 118.01 119.02 120.03 121.04 122.05 123.06 124.07 125.08 126.09 127.10 128.11 129.12 130.13 131.14 132.15 133.16 134.17 135.18 136.19 137.20 138.21 139.22 140.23 141.24 142.25 143.26 144.27 145.28 146.29 147.30 148.31 149.32 150.33 151.34 152.35 153.36 154.37 155.38 156.39 157.40 158.41 159.42 160.43 161.44 162.45 163.46 164.47 165.48 166.49 167.50 168.51 169.52 170.53 171.54 172.55 173.56 174.57 175.58 176.59 177.60 178.61 179.62 180.63 181.64 182.65 183.66 184.67 185.68 186.69 187.70 188.71 189.72 190.73 191.74 192.75 193.76 194.77 195.78 196.79 197.80 198.81 199.82 200.83 201.84 202.85 203.86 204.87 205.88 206.89 207.90 208.91 209.92 210.93 211.94 212.95 213.96 214.97 215.98 216.99 217.00 218.01 219.02 220.03 221.04 222.05 223.06 224.07 225.08 226.09 227.10 228.11 229.12 230.13 231.14 232.15 233.16 234.17 235.18 236.19 237.20 238.21 239.22 240.23 241.24 242.25 243.26 244.27 245.28 246.29 247.30 248.31 249.32 250.33 251.34 252.35 253.36 254.37 255.38 256.39 257.40 258.41 259.42 260.43 261.44 262.45 263.46 264.47 265.48 266.49 267.50 268.51 269.52 270.53 271.54 272.55 273.56 274.57 275.58 276.59 277.60 278.61 279.62 280.63 281.64 282.65 283.66 284.67 285.68 286.69 287.70 288.71 289.72 290.73 291.74 292.75 293.76 294.77 295.78 296.79 297.80 298.81 299.82 300.83 301.84 302.85 303.86 304.87 305.88 306.89 307.90 308.91 309.92 310.93 311.94 312.95 313.96 314.97 315.98 316.99 317.00 318.01 319.02 320.03 321.04 322.05 323.06 324.07 325.08 326.09 327.10 328.11 329.12 330.13 331.14 332.15 333.16 334.17 335.18 336.19 337.20 338.21 339.22 340.23 341.24 342.25 343.26 344.27 345.28 346.29 347.30 348.31 349.32 350.33 351.34 352.35 353.36 354.37 355.38 356.39 357.40 358.41 359.42 360.43 361.44 362.45 363.46 364.47 365.48 366.49 367.50 368.51 369.52 370.53 371.54 372.55 373.56 374.57 375.58 376.59 377.60 378.61 379.62 380.63 381.64 382.65 383.66 384.67 385.68 386.69 387.70 388.71 389.72 390.73 391.74 392.75 393.76 394.77 395.78 396.79 397.80 398.81 399.82 400.83 401.84 402.85 403.86 404.87 405.88 406.89 407.90 408.91 409.92 410.93 411.94 412.95 413.96 414.97 415.98 416.99 417.00 418.01 419.02 420.03 421.04 422.05 423.06 424.07 425.08 426.09 427.10 428.11 429.12 430.13 431.14 432.15 433.16 434.17 435.18 436.19 437.20 438.21 439.22 440.23 441.24 442.25 443.26 444.27 445.28 446.29 447.30 448.31 449.32 450.33 451.34 452.35 453.36 454.37 455.38 456.39 457.40 458.41 459.42 460.43 461.44 462.45 463.46 464.47 465.48 466.49 467.50 468.51 469.52 470.53 471.54 472.55 473.56 474.57 475.58 476.59 477.60 478.61 479.62 480.63 481.64 482.65 483.66 484.67 485.68 486.69 487.70 488.71 489.72 490.73 491.74 492.75 493.76 494.77 495.78 496.79 497.80 498.81 499.82 500.83 501.84 502.85 503.86 504.87 505.88 506.89 507.90 508.91 509.92 510.93 511.94 512.95 513.96 514.97 515.98 516.99 517.00 518.01 519.02 520.03 521.04 522.05 523.06 524.07 525.08 526.09 527.10 528.11 529.12 530.13 531.14 532.15 533.16 534.17 535.18 536.19 537.20 538.21 539.22 540.23 541.24 542.25 543.26 544.27 545.28 546.29 547.30 548.31 549.32 550.33 551.34 552.35 553.36 554.37 555.38 556.39 557.40 558.41 559.42 560.43 561.44 562.45 563.46 564.47 565.48 566.49 567.50 568.51 569.52 570.53 571.54 572.55 573.56 574.57 575.58 576.59 577.60 578.61 579.62 580.63 581.64 582.65 583.66 584.67 585.68 586.69 587.70 588.71 589.72 590.73 591.74 592.75 593.76 594.77 595.78 596.79 597.80 598.81 599.82 600.83 601.84 602.85 603.86 604.87 605.88 606.89

ابری الائمہ والا برص واجبی المونی پیدائیں اللہ

[illegible]

وایستلم بہا لاکلون وما لدا جرون ؟
 کروں کا ہونے کے حکم سے اس کو نکال کر لے کر دو رہتا ہوں اور وہ کہہ کر میں نے یہ کہنے کا وہ وہ بھی

تَبَارَكَ الَّذِي مَخْلَقَ الْمَاءَ فَجَعَلَ مِنْهُ السَّيَّارَ وَالْبَحَارَ

پیشوای کھڑن پی کھڑن دیکھ دیکھ کھڑن کھڑن

هَذَا عَمَلُهُ ۝ وَصَدَقَ الْمَلِكُ بِدَعْوَتِهِ ۝

۵ اور آریٹ ۶ اور ۷ کے لیے کتاب ہے اس کے احکام ۵

التورية والرجل لكم بعض الذي حرم عليكم

[illegible]

وَجَنَّتْكُمْ بِأَيْدِي مَنْ رِبِّكُمْ ۖ فَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَ

یوں خطاب سے اس کھل لڑائی ہے کہ خواہے وہ کسی طرف سے سوارو اٹھے، اور

إِنِّي خَشِيتُكَ يَا رَبِّ وَرَبِّكُمْ يَا عَبْدَ وَه

ہذا اَمْرٌ لِّاُولٰٓئِكَ يَتَّقُوْنَ ۚ فَاِنَّ اَحْسَنَ عِلْمٍ هٰذَا

کتابتیں اور کتب خانوں کی طرف سے

جنتی سرور بنی سید کی سید کی ماں ہے (۷) پھر جب عیسیٰ کو بنی اسرائیلیں نے اٹھارہ

79

47. नरवम बोली है सब कुछे लड़का कैसे होगा, तुम को तो किसी आदमी ने हाथ नहीं लगाया हुआ जाते हुआ कि अल्लाह जिस तरह चाहे पैदा कर सकता है, जब बीमार करता है किसी काम का जो परमात्मा है तो जो, और वह काम हो जाता है।

48. और सिखाया अल्लाह इस को लिखना पढ़ना दाहिना मेरी, और तीरात और इंगीत।

49. और समझ होगा बनी इसराईल की तरह कि मैं आया हूँ तुम्हारे पास निजाम लेकर तुम्हारे सब की तरह से और बनाकर बनाता हूँ, तुम को मिट्टी के बारे में पत्थरों की मुरत फिर उस में फूँक मारता हूँ तो वह लड़का परिया हो जाता है अल्लाह की हुकम से, और जो अंधा पैदा हुआ उसे अंधा कर देता हूँ और जो खोटी हो उसे घंटा कर देता हूँ और खिला देता हूँ सुई को अल्लाह की हुकम से, और जो चाकर आते हो बता देता हूँ और जो कुछ घर में जमा रखते हो वह भी बता दूंगा, अगर तुम को ईशान जाना है तो इस में पूरी निशानी है।

50. और तीरात जो मुझ से पहले की किताब है, उसके आइकान साथ साथ बयान करता हूँ और तुम्हारे सिवे हवात करूंगा वह कुछ चीजों जो तुम पर हलम की गई थी और आया हूँ तुम्हारे पास खुली निशानी लेकर तुम्हारे सब की तरह से, तो हरी अल्लाह से और पैदा करो मानो।

51. बेसक अल्लाह पैदा ही सब है और तुम्हारा भी जो तुम उसी एक की बंदगी करो, नहीं कोई भीसी राह है।

47. Maryam said: "O my LORD! How shall I have a son when no man has touched me?" replied: "ALLAH (Most powerful,) is able to create as HE wills. When HE decides something, HE but says it to "Be"- and it is!"

48. "And ALLAH will teach him, (Isa), to read and write and wisdom and Taurat and Injeel;"

49. "and will make him, (Isa), a Messenger towards the Children of Israil, (saying): 'I have come unto you with a sign from your LORD that I design for you out of clay, as it were, the figure of a bird, and then breathe in to it, and it becomes a flying bird by ALLAH's command and cure him who was born blind, and the leper and bring the dead to life by ALLAH's command, and I reveal you of what you have eaten, and would disclose what you store in your houses. Surely, therein is a sign for you, if you (really) have to believe (in the truth).'"

50. "And I have come to pronounce with truth the commandments of Taurat which was revealed before I came, and to make lawful to you somethings which are forbidden to you, and I have come to you with a clear proof from your LORD; so be conscious of ALLAH and obey me."

51. "Truly! ALLAH is my LORD and yours too, so worship HIM (Alone). This is the straight path."

الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ

و احساس ہو گیا تب اعلان کیا کہ کوئی سہ میرا دوست اور اہل کھانا ہے میں تب کہا ہمارے ہیں ۔

فَخُنْ أَنْصَارُ اللَّهِ! أَمَّا يَا لَللَّهِ! وَاشْهَدْ يَا نَا مُسْلِمُونَ ۝

ہم ہی، بطور کے بعد محمد، اہم ایمان کے بطور پر اور ان کو ہم نے اسلام قبول کیا۔

رَبِّنَا أَمَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا

اسے پھر دیکھ کر ان کے سر پر عاتقوں نے چال لی اور محل کے تالے کھول دیے اور ان کے سامنے کھڑے ہو گئے۔

مَعَ الشَّاهِدِينَ ۖ وَكُفِّرُوا وَكَرَّاهُوا ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ

کامیابی کے حصول کے لیے کسی کام کو اپنے دل سے کرنا پڑے گا اور اپنے دل سے کرنا ہی کامیابی کا واحد ذریعہ ہے۔

الْمُكْرِمِينَ ۖ إِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ خُذْ هَٰذَا

چرا کہ یہاں تک کہ (۱) یہ لڑکا اپنے اپنے گھر میں رہتا ہے اور وہاں ہی اپنی زندگی گزارتا ہے۔

وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا

میں اپنے مرنے کا معاملہ دلا ہوں، اور کافروں کے الزام سے تم کو پاک رکھوں گا۔

وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا

اور تمام ملک شہزادی ایتھانہ کے والدین کے مسکروں پر ہلانی غصہ کروا کر۔

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، ثُمَّ إِلَى مَرْجِعِكُمْ فَأَحْكُمُ

ہر ایک کی طرف ہم سب کو اپنا چہرہ دے کر ان کی باتیں سنیں

يَلِيْنَكُمْ فِيْمَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ۝ فَاَمَّا

وہی ہے جس نے ہم کو اس دنیا میں پیدا کیا ہے۔

الَّذِينَ كَفَرُوا فَاعْزِبْهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي

۱۸. کتب و کتابخانه‌ها

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٥٠﴾ وَأَمَّا

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِيُوقِيَهُمْ أَجُورُهُمْ

1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808 2809 2810 2811 2812 2813 2814 2815 2816

والله لا يحب الظالمين ﴿٥٠﴾ ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ

1. 姓名	2. 性别	3. 年龄	4. 职业	5. 学历	6. 婚姻状况	7. 子女情况	8. 健康状况	9. 兴趣爱好	10. 其他
1. 姓名	2. 性别	3. 年龄	4. 职业	5. 学历	6. 婚姻状况	7. 子女情况	8. 健康状况	9. 兴趣爱好	10. 其他

52. जिन 'जब ईसा को बनी इसराईल के इंकार का दृष्टांत हो गया, तब दलान किया कि कौन है मेरा मददगार, अल्लाह के शायी में, सब कहा हवाईवी में, हम है अल्लाह को मददगार, हम ईमान लाए अल्लाह पर, और तू गयात रह कि हमने इसलाम कबूल किया।

53. ऐ हमारे ख हम ईमान लाए उस पर जो तुने पाँड़िल फरमाया, और रसूल को तारे हुए सो तू सिख ले हमारे हक की गवाही देने वाली में।

54. मुमिनों ने बनी कारवाइयाँ की और अल्लाह ने अबादी कारवाइ की और अल्लाह का राय सब से बेहतर और कामयाब होता है।

55. जब फरमाया अल्लाह ने ऐ ईसा मैं तुम को वापस बुलाने वाला हूँ और अपनी कारगज में बुलंद गरतब आया फरमाने वाला हूँ, और जकिलों के इल्जाम से तुम को राक रखूँगा, और फियासत एक तुमारा हुक्म बनने वाली को मुमिनों पर बढ़ाई अला करेगा, फिर केरी ही तरह तुम सब को लौट कर आना है, फिर फैसला करेगा मैं तुम्हारे दरमियान, उन हकाम वाली का जिस में तुम इच्छेलाक करते थे।

56. वात जो कालिफ हुए है उन्हें साबत अलाय दूरा मुमिना व अदिलरत में, और कोई भी उनकी मदद के सिने नहीं आ, सर्वेस।

57. और जो लोग ईमान लाए और नेक अमल किए तो उनका पूरा पूरा अज्र उन्हें मिलेगा, और जलिली से अल्लाह कभी मुहमत नहीं करता।

52. And when isa comprehended children of israel's rejection of (his prophethood by) them, he pronounced: "Who will be my helper in ALLAH's cause?" The disciples said: "We are (prepared to be the) helpers (in your this cause) of ALLAH. We have believed in ALLAH, and you bear witness that we are (fully) submissive (to HIM). And we have accepted Islam".

53. "Our LORD! We have come to believe in what YOU have revealed, and we follow the Messenger (Isa); so write us down among those who bear witness to the truth."

54. And the rejecters had conspired in many ways (against isa), but against them ALLAH counter planned too, And ALLAH's strategy prevails above all (schemes).

5 13 13

55. And (remember) when ALLAH said: "O isa! I am to summon you back, alleviate you to be drawn near to Myself, and relieve you of all allegations from the disbelievers; and I will make those who follow you, superior to those who disbelieve, till the Day of Resurrection. Surely, unto ME you all have to return and then I will judge between you in all the matters wherein you used to dispute"

56. "As for those who have rejected MY messages, I will punish them with a severe torment in this world and in the Hereafter, and no one would be able (to dare to) come to their help."

57. "And as for those who believed (in the truth) and have done righteous deeds, they would be paid their reward in full. And ALLAH never likes unjust (wrongdoers)."

مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ۝ إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ

عِیسیٰ تو راجع مادی اور محسوسات کے لیے ہے نہ حقیقت نامہ ہے (۱) اظہار کے نزدیک عیسیٰ کی

عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خُلِقَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ

مثال آدم کی مثال عیسیٰ ہے۔ آدم کو مٹی سے پیدا کیا اور عیسیٰ کی ولادت ہوئی۔ پس

لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۝ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ

وہ کہے (۲) حقاقت رب کی طرف سے ہے۔ کیا بات ہے ہرگز کذب کرنے

الْمُتَرَدِّينَ ۝ فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا

والوں میں سے ہرگز نہ کہے (۳) حقاقت اس پر حاکم آگے کے بعد بھی یہ لوگ جلتے باقی

جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ

کریں تو اچھی بات کہ ہم خود تم اپنے اپنے بیٹے ، اور عورتوں کو بلائیں اور

أَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ۝

ہم تم خود بھی معذور ہیں ، اور سب جلتے نہیں کر رہے تو صحت کریں

ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ ۝

کہو میں جھوٹا ہو اس پر خدا کی لعنت اور پھٹکار ہو (۴)

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ ۚ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا

حقیقی اور سچا یہی ہے کہ اظہار کے سوا کوئی اور معبود نہیں ہے

اللَّهُ ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝ فَإِنْ

یہ لوگ اللہ ہی زیر دست اور دانا ہے (۵) پھر اگر

تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمُ بِالْمُفْسِدِينَ ۚ قُلْ يَا أَهْلَ

وہ لوگ حق قبول نہیں کریں گے تو براہوں کو خدا پر مقرر کیا جاتا ہے (۶) تم بہ دو اسے اظہار

الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ

کتاب ۱ آج ایک بات کی طرف ہر دو ایک ہمارے حقاقت و حقیقت کو اظہار کے سوا کسی اور بات کی

إِلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ

ذکر میں اور اظہار کے سوا کسی کو بھی شریک نہ ہائیں ، اور اظہار کے سوا آپس میں

بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ ۚ فَإِنْ تَوَلَّوْا

بھی ایک دوسرے کو اپنا رب نہ ہائیں ، اگر یہ سیدھی بات میں دو ایک کی ذکر کیا تو اظہار کرو

مثبت یہی بات کہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم سے اس بات پر مسئلہ و
شکار کرتے تھے کہ عیسیٰ کی ولادت کون
کے ہیں بلکہ اللہ کے بیٹے ہیں مگر یہ
آگاہی ہم کو دے کہ اللہ کے بیٹے
نہیں اور پتا نہ دے کہ بیٹے کون ہیں
کہ وہ ہیں اظہار قرآن شریک کو
نہیں وہ لوگ ہیں جسے ہم عیسیٰ
کو اپنی بات کہہ کر اپنا رب کہہ کر
کہاں لگا ۱

مثبت کوئی شخص نور اللہ ہی کی
کے واسطے یہی حقاقت کا بیان نہ
ہوئی کہ وہ لوگ کو کتاب و شریک
نہیں لگا کر لگا کر نہ دے اور نہ
کہ وہ ان لوگوں کو کہہ دے کہ
ہے اس پر اللہ کے قرآن میں
قرآن کے حقاقت سے ان کو لگا کر
یہاں عیسیٰ کی بات نہ دے کہ
نور اللہ ہی کی بات نہ دے کہ

مثبت اس بات کے حقاقت کے بعد
بھی عیسیٰ کی بات نہ کریں تو
عورت سہارا کو ، سہارا کو
اپنا اپنے رب اور عورت کو
قرآن کے قرآن کے قرآن کے
کہ وہ یہ بات نہ دے کہ وہ
یہاں عیسیٰ کی بات نہ دے کہ
نور اللہ ہی کی بات نہ دے کہ

سوال اللہ ہی کی بات نہ دے کہ
یہاں عیسیٰ کی بات نہ دے کہ
یہاں عیسیٰ کی بات نہ دے کہ
یہاں عیسیٰ کی بات نہ دے کہ
یہاں عیسیٰ کی بات نہ دے کہ
یہاں عیسیٰ کی بات نہ دے کہ
یہاں عیسیٰ کی بات نہ دے کہ

۱۰۰

58. यह आमत हय तुम्हें पढ़कर सुनते हैं यह तो दण्डिमानी और हिम्मत से कतपूर नसीहत नाम है।

59. अल्लाह के नज़दीक ईसा की मिसाल आदम की मिसाल जैसी है, आदम को मिट्टी से पैदा किया और जैसे ही कहाया "हो जा" वस वह हो गए।

60. तुम्हारे रब की तरफ से यह सब बात है फिर तुम एक करने वालों में से हरफित न रहो।

61. तुम्हारे पास सच्चा हुक्म आने के बाद भी यह लोग दुष्कृत बाजी करें तो उन्हें कहो कि हम और तुम अपने अपने बेटे और औरों को पुत्र सार्व और हम तुम खुद भी मीसूत हो, और हम मिलाकुल बन दित से दुख करें कि जो क़ुत्त हो उस पर खुदा की लानत और फरकल हो।

62. लक्ष्मीही और सच्चा बयान यही है कि अल्लाह के सिवा कोई और मजबूत नहीं है, बेशक अल्लाह ही जबरदस्त और दान है।

63. फिर अगर वह लोग एक कुत्त न जाने तो फसादियों को अल्लाह अच्छी तरह जानता है।

64. तुम कह दो ऐ अहले किताब ! जा जाओ एक बात की तरफ जो बराबर है हमारे तुम्हारे दण्डिमान कि हम अल्लाह के सिवा किसी की भी बंदगी न करें, और अल्लाह के साथ किसी को भी शरीक न मानें, और अल्लाह के सिवा अल्लाह में भी एक दूसरे को अपना रब न बनाएँ, अगर यह सीधी बात भी वह कबूल न करें तो एलान कर दो कि गवाह रहो हम तो हुक्म मानने वाले हैं यानी मुस्लिम हैं।

58. These are the messages WE convey unto you wherein is a discourse, full of knowledge and wisdom.

59. Verily, the example of Isa in ALLAH's sight is like the example of Adam; HE created him out of clay and as soon as HE decreed (unto him) "BE" - he become!

60. This is the truth from your LORD, so never be among those who doubt!

61. (Now) if they still argue with you (concerning Isa), even after all this true knowledge has come to you, then say to them: "Come! Let us call our sons and your sons, our women and your women, and we (too should) remain present, and we all shall invoke sincerely the curse and calamity of ALLAH upon one who is liar (out of us)."

62. Verily this is the true and precise narration, and there is no deity but ALLAH. And indeed ALLAH is Al-Mighty, the All-Wise.

63. And if (still) they do not accept the truth, then surely ALLAH is All-aware of the wicked.

6	9	14
---	---	----

64. Say: "O people of the Scripture! Come to a word (of belief), that is (common) between us and you; that we worship none but ALLAH, and that we associate none with HIM, and that we do not approve, besides ALLAH, as sustainer of each other." If they do not accept this straight forward belief, then pronounce that "Bear witness that we have accepted the order (of belief) and surrendered (to HIM)."

فَقُولُوا اشْهَدُوا بِاَنَّا مُسْلِمُونَ ۝ يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ

کہا کرو کہ تم جو مسلم کے تابع ہو، یعنی مسلم ہو ۝ اے اہل کتاب !

لِمَ تَحَاجُّوْنَ فِیْٓ اٰیٰتِہِمْ وَمَا اُنْزِلَتْ التَّوْرَةُ

کیوں جسکرا کرتے ہو انہیں کے بارے میں تورات اور انجیل کو

وَ اِلَّا نَحِیْلُ اِلَّا مِنْۢ بَعْدِہٖۤ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ۝

اور انہیں کے بعد انہی میں سے ہے کیا تم کو انہی میں عقل نہیں ۝

هَآءِیْنَ تَنْتَہِیْہُمْ عَنْ حَاجَتِہُمْ فِیْمَا لَکُمْ بِہٖ عِلْمٌ فَلِمَ

ہیں اے انہی کو کہ تم انہیں سے روکتے ہو انہی میں اس پر علم تم کو ہے مگر اس پر

تَحَاجُّوْنَ فِیْمَا لَیْسَ لَکُمْ بِہٖ عِلْمٌ ۝ وَاللّٰہُ یَعْلَمُ وَ

کہا کرتے ہو انہی کو کہ تم انہی میں سے روکتے ہو انہی میں اس پر علم تم کو ہے مگر اس پر

اَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ۝ مَا کَانَ اِِبْرٰہِیْمُ یَہُوْدِیًّا

ہے، تم کو نہیں ۝ انہیں نہ یہودی تھے اور نہ نصرانی،

وَلَا نَصْرَانِیًّا وَلَکِنْ کَانَ حَنِیْفًا مُّسْلِمًا ۝ وَمَا

تھیں ایک طرف کے ہو کر مسلم نہ تھے، اور سڑک کرتے والے

کَانَ مِنَ الْمُشْرِکِیْنَ ۝ اِنَّ اَوَّلِی النَّاسِ بِاِِبْرٰہِیْمِ

کہ اصل نہیں تھے ۝ انہیں سے نسبت رکھنا اولیٰ ہے وہ

لِلَّذِیْنَ اَتَّبَعُوْهُ وَهٰذَا النَّبِیُّ وَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا

وہ ہیں جو انہیں کی اتباع کرتے ہیں اور یہ نبی اور ان کے ایمان والے ہیں

وَاللّٰہُ وَلِیُّ الْمُؤْمِنِیْنَ ۝ وَذٰتَ ظُلُمٰتٍ مِّنۡ

اور ایمان والوں کا ولی ہے ۝ اہل کتاب کو یہ ظلمت ہے کہ تم کو

اَهْلِ الْكِتٰبِ لَوْ یُضِلُّوْا کُفْرًا ۝ وَمَا یُضِلُّوْنَ اِلَّا

راہ ہتھکڑی اور وہ یہ نہیں جانتے کہ اپنے آپ کے ہوا

اَنْفُسُہُمْ وَمَا یَشْعُرُوْنَ ۝ یٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ

کسی کو یہ راہ نہیں کرسکتے ۝ اے کتاب والو ! کیوں

تَکْفُرُوْنَ بِآیٰتِ اللّٰہِ وَاَنْتُمْ تَشْہَدُوْنَ ۝ یٰٓاَهْلَ

مکروں اے انہی کی آیات کے اور اس کے تم گواہ ہیں مگر یہ

مظاہرہ حضرت ابراہیم علیہ السلام کے
اس پر جو انہی میں سے تھا کہ
وہ تھیں جو انہی میں سے تھے اور
حضرت ابراہیم علیہ السلام اور انہی
میں سے تھے جو انہی میں سے تھے
وہ تھیں جو انہی میں سے تھے
وہ تھیں جو انہی میں سے تھے
وہ تھیں جو انہی میں سے تھے
وہ تھیں جو انہی میں سے تھے
وہ تھیں جو انہی میں سے تھے
وہ تھیں جو انہی میں سے تھے

65. हे अहले किताब ! क्यों झगड़ा करते हो इब्राहीम के बारे में तौरात और इन्जिल तो इब्राहीम के बाद नज़ाही गई है, क्या तुम को इसकी भी अख़ब नहीं ?

65. O people of Scripture! Why do you dispute about Ibrahim; while Taurat and Injeel are revealed after Ibrahim? Have you not even this much of sense?

66. जिस बात को तुम को ख़ोड़ी थी अल्हदी जानकारी की उस पर तुम बहस कर चुके, मगर ऐसी बात पर क्यों लड़कर कहते हो, जिस का तुम्हें हक़ ही नहीं ज़मानत हक़ ही अल्लाह को है, तुम को नहीं।

66. You have argued in that about which you had little or incomplete knowledge, but how can you dispute concerning that of which you have no knowledge (at all)? The real facts are known to ALLAH, and not to you.

67. इब्राहीम न ख़ुदमी थे और न नज़ारानी, लेकिन एक ताक़ के होकर मुस्लिम ज़रूर थे और सिर्फ़ करने वाले तो मिलसुज नहीं थे।

67. Ibrahim was neither a Jew nor a Christian, but surely a Muslim and surely was not of those who ascribe partners with ALLAH.

68. इब्राहीम से निस्वत रखने वाले तो यह लोग हैं जो इब्राहीम की राह चले और यह नहीं (स.अ.य.स.) और इनके ईमान वाले साथी, और ईमान क़ौली का चली तो अल्लाह है।

68. Verily, they have the best claim to Ibrahim who follow him, and this Prophet and his fellow-men, and who have come to believe in (the truth). And ALLAH is the protector of (all) the believers.

69. अहले किताब की यह समझ है कि तुम को राह खुला दें और यह यह नहीं जानते कि अपने आप के सिवा किसी को बेराह नहीं कर सकते।

69. The people of the (earlier) Scripture wish to lead you astray. But they shall not lead astray anyone except themselves, and they perceive not.

70. हे किताब वाले ! क्यों मुश्किल होते हो अल्लाह की आयात के और इनके तुम ग़वाह भी रहे हो।

70. O people of (earlier) Scripture! Why do you disbelieve the Messages of ALLAH, while you (yourselves) have been witnesses of the same (truth)?

الْكِتَابَ لِمَ تَلِيْسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ

[illegible]

وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥٠﴾ وَقَالَتْ طَافَتْ مِنْ أَهْلِ

چھوٹے کھیتوں کے لئے ۱۰۰۰ سے ۱۰۰۰۰ روپے تک

الْكِتَابِ آمَنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجْهَ

یہ سچا ہے کہ ایمان والوں پر جو کلام آتا رہا ہے، وہ ان کے اہل عصر میں اس کے لئے چنے کا اعلان کر رہے اور ختم ہو رہے۔

النَّهَارِ وَكَفَرُوا بِالْآخِرَةِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٠﴾ وَلَا تَوَسَّنَا

یہ سنگر ہونا اس ترکیب سے، مسلمان لوگ بھی یہاں کو کارپسٹیشن کے (۲۶) اور نہ بھی سمجھتے تھے۔

إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ الْهُدَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ

کہ اپنے دل میں دیکھ کر دوسرے کوئی ایسا عقیدہ نہ رہا، لیکن وہ یہ تو دیکھ کر ہی کہ وہ اس کی طرف سے ہو

أَنْ يُؤْتِي أَحَدٌ قِشْلَ مَا أُوتِيتُمْ أَوْ يَحْجُوكُمْ

سورہ بکراہ کی آیت ۱۷۱ میں ہے: ﴿وَمَا يَكْفُرُ لَكُمْ بِهِ اللَّهُ مُتَّبِعٌ وَلَا يُرِيدُ الْإِسْلَامَ بِكُمْ وَلَا كُفْرًا بَعْدَ الْإِسْلَامِ إِنَّكُمْ أَعْيُنُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَوَدُّونَ﴾

عِنْدَ رَبِّكُمْ. قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ

رپ کے تصور مختارے مقابلہ کا ہو گیا اس بل کی سے یہ فرمائش کرتے ہو کہ دو کہ بڑا فی اعلیٰ کے اتوں

يُشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن

بجای آنکه در یک باره از یک منبع به دست آید، در این روش به دست می آید.

يُشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ۝ وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ

چاہے اور اچھے بڑے اخیل والے بڑے محنت والے ہے (۱۰) اور کتاب پاسے ہونے لوگوں

مَنْ إِنْ تَأَمَّنْهُ يَقْنَطُ بِتَوْفِيقِ إِلَيْكَ، وَمِنْهُمْ مَنْ

میں سچہ فائپر گزشتہ کر سہلہ ہاتھوں کے کھڑکیر میں ہائی کی انجینئر، ریڈیو کوم کو دیا جان کر وہی کے ہاتھوں ایچے گاؤں

إِنْ تَأْمَنْهُ بِدِينِكِ لِأَيُّوبَ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ

کون کھائی ایک دینے والی آٹک رکھو گے تو جب تک سر پہ حرکت نہ ہو جائے

عَلَيْهِ قَائِلًا ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَاتِلُوْا لَيْسَ عَلَيْنَا فِى

وہابیوں کی طرح یہ بھی کہیں کہیں لوگ اس کے ساتھ ہیں کہ یہ سب کچھ اللہ کی طرف سے ہے۔

الْأَمِينِ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ

پیشہ ورانہ تعلیم کے لیے تمام ماحولیات کی ضرورت ہے۔

71. ऐ अहले किताब ! क्यों मिलते हो एक को बदिल के साथ और जान नुस्र कर एक को चुपको क्यों हो ?

72. और किताब पाये हुए लोगों में से कुछ ने यह भी कहा कि ईमान वाले पर जो कलाम जताया गया है, दिन के अन्धले हिस्से में उसके मान लेने का दलान कर दो और शाम होते ही इकार कर दो इस अल्लह से यह मुसलमान लोग ईमान में आ कर पलट जायेंगे।

73. और यह भी कहते हैं कि अपने दीन (मजहब) वाले के सिवा दूसरे किसी की बात का धर्मेन न करो, आप फनमा दीजिये, हियायत ले रही है जो अल्लाह की तरफ से हो और यह भी कहो कि जो कुछ अल्लाह की तरफ से तुम को पहले मिला था, ऐसा ही किसी दूसरे को आज मिल गया, और यह दूसरा गिरोह तुम्हारे सब के दुखद तुम्हारे मुकामले का हो गया, इस चलन से यह हकाली करते हो, कह दो कि बड़ाई अल्लाह के हक है जिसे चाहता है देता है और अल्लाह मुजद्दिस वाला जानने वाला है।

74. चाहा कर देता है अपनी बेहरबानी को शिख पर घाटे, और अल्लाह बड़े फयल वाला बड़ी अहमता वाला है।

75. और किताब पार हुए लोगों में से कुछ तो ऐसे भी हैं, कि गोने चांदी के केर कलही अगमता में दे दो तो तुम को वापस कर देंगे, और कुछ ऐसे भी हैं कि उनके पास एक दीनार भी अमानत रखोगे तो जब तक सर पर खाई न हो जाओगे वापस नहीं करोगे, और यह खतान घाल इनमें इस नकलाम को सबब पड़ गई कि अनाइ लोगों का फाल खा जाने पर हम को कोई मुगल नहीं और जान नुस्र कर ऐसा कुछ अल्लाह पर बोलते हैं।

71. O people of the (earlier) Scripture! "Why do you mix truth with falsehood and conceal the truth knowingly?"

7	8	15
---	---	----

72. And a group of those who were given Scriptures (aforetime) also said thus: "Declare your acceptance of what has been revealed to those believers in the early hours of the day, but renounce the same at the end of the day. By this tactics the believers too would turn away (from their religion), losing their faith reposed into it".

73. They also say (that): "Believe no one except the one who follows your religion." Say (you, O Prophet!) "Verily right guidance could only be that which is from ALLAH." And also say that: "Your misdoings are due to envy for what ALLAH had bestowed unto you earlier, is now given to others, and thereby the other group has become equal to your status before your LORD!" Say "All the Bounty is in the source (hand) of ALLAH and grants to whom HE wills". And ALLAH is All-Sufficient, the All-Knower.

74. "HE selects for HIS mercy-whom HE wills; and ALLAH is the owner of great Bounty".

75. Among the people of earlier Scriptures there are some who, if entrusted with heap of gold and silver, will return you back; but there are some who, if entrusted with (a coin of) Dinar, will not repay unless you constantly stand over them demanding it. This corrupt practice they justify by saying: "There is no blame on us to betray and eat-up the properties of the illiterate people;" and thus tell a lie against ALLAH knowingly.

يَعْلَمُونَ ﴿٢٠﴾ بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ

يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ۝ إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ

وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي

الْآخِرَةِ وَلَا يَجْزِيهِمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ

وَالْقِيَمَةُ وَلَا يَزْكِيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ وَإِنَّ

منہم لَفَّ نَقًّا كَلُونَ أَسْتَنْتَهُم بِالْكَثِّ لِيُخْشَوُا

مَدَّ الْكِتَابَ وَبَا هُوَ مَدَّ الْكِتَابَ وَتَقُولُ بَارِ هُوَ مَدَّ

کتابوں کے نام ہیں جو کہ دسے ہیں اور وہ اس کتاب کی شبیہ ہوتی اور کہتے

ہر ایک کو اس کی طرف سے ہے اور وہ اس کی طرف سے ہیں اور ان کے پاس ہر ایک کے پاس ہے۔

کتاب و علم یکتوی عالم انجمن ان یوسیه

اللہ الکتب و احکام و النبوة لم یفوت لئلا ینس

لَا تُلَاقُوا عِبَادِيَ إِلَّا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ لَوْلَا رَبِّي لَذَآبُلُ النَّاسِ لِي

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾

اور وہ اپنے علم کو یہ علم بھی دے گا کہ فرشتوں اور نبیوں کو حاجت دہا بنا کر

76. बलिक बात यह है कि जो कसम में अपना इकरार पूरा करे और मुकद में बख्श रहे तो अल्लाह ऐसे परोक्षगामी से मुहबत रखता है।

76. It is affirmed, that whoever fulfils his pledge and preserves himself from sin, verily, then ALLAH loves such righteous.

77. जो लोग अल्लाह से किया हुआ इकरार नामा और अपनी कसमें का बोझ मोक्ष पर रीका कर डालते हैं, उनको हिन्द अकिराल से कोई हिस्सा नहीं, और किष्मगत के दिन अल्लाह उनसे बात भी नहीं करेगा, और नज़रे करम में भी महकम कर देगा, और जल्लो पाक भी नहीं करेगा (बलिक गुनाहों की पेंदगी में पड़ा रहने देंगा) और उनको बड़ा दर्दनाक अज़ाब है।

77. Verily, those who barter their covenants and oaths made for ALLAH for a little gain, they shall have no portion in the Hereafter. Neither will ALLAH speak to them, nor look at them with sympathy on the Day of Resurrection, nor will HE purify them, (rather let them remain in the impurity of sins), and they shall have a painful torment.

78. और इनमें से कुछ ऐसे भी हैं जो किताब पढ़ते वक्त खबाब के फलट फेर से करतब में गिरते हैं, ताकि तुम गुमान कर लो कि वह किताब में से कह रहे हैं जब कि वह बात किताब की नहीं होती और कहते हैं कि यह बात अल्लाह की तरफ से है और यह अल्लाह की तरफ से नहीं होती और जानबूझ कर अल्लाह पर झूठ बोलते हैं।

78. And verily, among them are some who, being expert in distorting the language, read the book in a manner that you may think it is from the book, but it is not from the Book. Further they say: "This is from ALLAH" but it is not from ALLAH; and thus they speak a lie against ALLAH knowing fully well.

79. किसी वक्ता को यह लायक नहीं कि अल्लाह को उसकी किताब और दानाई और पैगवरी अल्ल कने फिर वह इसलामी से कहने लगे कि अल्लाह को खोज कर मेरे हुन्दे बन जाओ लेकिन वह लो यह कहना कि ख बाले बन जाओ, जब कि तुम किताब सिखारी हो और उसका दर्स भी देते हो।

79. It is not befitting for any human being to whom ALLAH has given the Book (revelations) and wisdom and Prophethood, to say to the people: "Be my worshippers rather than ALLAH's !" On the contrary he would say: "Be you bondsmen of ALLAH, when you are teaching the Book and giving discourses on its messages."

80. और वह नहीं तुम को वह हुक्म भी नहीं देगा कि कविशर्तों और नबियों को हाजत पूरी करने वाला बनाले, क्या तुम को कुछ सिखायेगा बाद इसको कि तुम मुसलमान हो चुके हो।

81. और जब अल्लाह ने इकतान किया नबियों से कि आज जो कुछ मैंने तुमको दिया है किताब और हिकमत से फिर तुम्हारे पास एक रसूल आये साथ बताये वाला तुम्हारे पास वाली किताब को जो जल्द तुम उत्तरपर ईमान लाओगे, उसकी सहाद (सहयोग) और उसका साथ दोने, कुछ क्या तुम ने इयतार किया और मेरा यह भारी जिम्मा कबूल रखा, सोने हमने इकरार किया, कबनाया कि तुम गवाह रहो मैं भी तुम्हारे साथ गवाह हूँ।

82. फिर इन नबियों के बाद के लोगों ने जो इस इकरार से फिर गये वह लोग से हुक्म है।

83. अब क्या यह अल्लाह से किता दूसरी का ढीन (मजहब) चाहते हैं हालांकि चाहकर और लाचार होकर आसमानों और जमीनी में हर कोई अल्लाह को सामने झुका पड़ा है, और सब उसी की तरफ पलट जायेंगे।

84. आज कहीं हम ईमान लाए अल्लाह पर और जो किताब हम पर नाज़िल हुई, और जो कुछ उतरा गया इब्राहीम पर और इसमाईल और इसहाक और याकूब पर और उनके चोती नवाही पर और जो किताबें मूसा और ईसा को दी गईं वह सब हम मानते हैं और लगान नबियों को, उनके सब की तरफ से जो भी दिया गया हम ने सब कुछ मान लिया हम किसी नहीं मैं पकड़ नहीं करते और हमको जो मुसलमान होने वाली खुदा का हुक्म बागने से काम है।

80. And that Prophet would never give you command to hold Angels and the Messengers as your Sustainer. Would he bid you to ascribe partners with ALLAH, when you have come to surrender wholly to HIM Alone?

8 9 16

81. And (remember) when ALLAH took the covenant of the Prophets, saying: "Whatever I gave you today is from the Book and wisdom. Hence you shall (be duty bound) to believe in, and help the Messenger, who will come afterwards, confirming the truth of the revelation (of the book) with you. (ALLAH) asked: "Do you agree to it and accept this massive pledge for ME?" They said: "We agree." HE said: "Then bear witness, and I am with you among the witnesses (for this)."

82. Then whoever in the later generations turned away from this pledge, verily, they are the disobedients (rebellions).

83. Do they, now seek other Way of Life than the one, decreed by ALLAH? Though willingly or unwillingly every creature in the heavens and the earth is submitted to HIM (alone); and to HIM shall they all be returned.

84. (You) say: "We believe in ALLAH, and the Book sent down unto us, and what was sent down unto Ibrahim, and Ismail, and Ishaque and Yaqoob and unto their grandsons. And we believe in the Books revealed to Moosa and Isa; and we have faith in everything that was sent down to all the Prophets; and we make no distinction between them (the Prophets). And we have (the only purpose) to be submissive to the commandment of ALLAH."

غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ ۚ وَهُوَ فِي

اسلام کو کفر کہتا ہے اور دین اسلام سے ہرگز قبول نہ ہوگا ۱۰ اور ایسا آدمی

الْآخِرَةُ مِنَ الْخَيْرَيْنِ ۝ كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا

آخرت میں گمراہی میں دے گا ۱۱ (۱۰) انہوں کو ہدایت دے گا ایسے لوگوں

كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرُّسُولَ حَقٌّ وَ

کہ جو ایسے لوگوں کے بعد الٹ ہو گئے۔ جب کہ گواہی دے چکے تھے کہ رسول تو حق ہے اور

جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ ۚ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝

سارے نکالات ہیں ان کی پہنچ چکے تھے اور ایسے ظالم لوگوں کو اس راہ و ہدایت نہیں دکھاتا ۱۲

أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ أَنَّنَا عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ

ان کی سزا ہے کہ ان پر اللہ کی طرف سے لعنت ہے اور فرشتوں کی طرف سے بھی ان پر پھینک دے

وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ۚ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ

اور تمام انسانوں کے لئے کہ وہ وہاں رہیں گے ۱۳ (۱۲) جو جہنم میں رہیں گے اور ایسے طلب میں ہمیشہ رہیں گے

الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يَنْظُرُونَ ۚ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ

اور انہیں پھر عذاب نہ دیا جائے گا ۱۴ (۱۳) مگر انہوں نے اس حالت کے بعد

بَعْدَ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝ إِنَّ

توبہ کر لی اور اپنی اصلاح بھی کر لی تو اللہ بخشنے والا مہربان ہے ۱۵ (۱۴)

الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزَادُوا كُفْرًا لَّنْ

جسک جو لوگ ایمان لائے کے بعد مستحکم ہوئے پھر اپنے کفر میں بڑھتے چلے گئے ان کی توبہ

تُقْبَلُ تَوْبَتُهُمْ ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ۝ إِنَّ

ہرگز قبول نہ ہوگی اور یہ وہ لوگ ہیں (۱۵) گمراہ

الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ

جو لوگ الٹ ہوئے اور انہار کی حالت میں مر گئے تو عذاب سے چھوٹنے کے لئے کوئی

أَحَدِهِمْ قُلُّ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَىٰ بِهِ ۚ

ان میں سے کوئی بھی سونا نہیں دے سکے گا جس سے وہ اپنے آپ کو خرید لے گا ان کو زمین

أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۚ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ۝

کی ناصری ہے اور کوئی ان کا مددگار بننے کو تیار نہ ہوگا ۱۶ (۱۶)

85. और जो कोई इस तरीके को छोड़कर कोई और दीन (मज़हब) चाहे इसे हरफिल कबूल नहीं किया जायगा और ऐसा अलमी अखिरत में चाहे में रहेगा।
86. अल्लाह क्यों शिदायत देता ऐसे लोगों को जो ईमान को बाद इनकारी बने, जबकि मजाही दे चुके थे कि रातूल तो सच्चे हैं, और चाहे गिरानात उन तक पहुँच चुके थे और ऐसे ज़ालिम लोगों को अल्लाह चाहे शिदायत नहीं दिखाता।
87. उनकी सजा यह है कि उन पर अल्लाह की तरफ से लानत है और फरिश्तों की तरफ से भी उन पर फिटकन है, और तमाम इंसानी के मज़दीक यह लोग बलख़ुस हैं। चाहे इन पर लानत की फिटकन है।
88. जो दीन नहीं पड़ेगा ऐसे अज़ाब में हमेशा रहेंगे और उन्हें फिर ज़लत नहीं दिया जायेगा।
89. मगर जिन्होंने इस हालत के बाद तीसरा कन ली और अपने अज़ाब की सुझार भी लिया तो अल्लाह बख़्शने वाला बेहतरबाल है।
90. बेहक जो लोग ईमान लाने के बाद मुझिफ़ हुए फिर अपने इंसकार में बढ़ते चले गए उनकी तीसरा हरफिल कबूल नहीं होगी और यह बदराह लोग हैं।
91. ख़दीमन जो लोग इंसारी हुए और इंसार की हालत में गए पर ली अज़ाब से छूटने के लिये कोई इन्फ़े से ख़दीमन बन सोचा भी दे सके तो कबूल नहीं किया जायेगा, उनको दुःख ही मार है। और कोई जगहा बददाल बनने को तैयार नहीं होगा।
85. And whoever seeks a way of life other than this, Self-Surrender (unto-ALLAH), it will never be accepted of him; and in the Hereafter he would be the loser.
86. Why for ALLAH shall guide such people who rejected the faith after believing in to it; although they had accomplished witness that the Messenger is true; and all clear proofs they have perceived? ALLAH leads not such unjust (wrong doers) onto a straight path.
87. Their just retribution is that ALLAH's curse would be on them, and Angels repulse them; and they shall be imprecated by all the human beings.
88. They shall abide forever in the torment which will never be lightened nor they will be given time.
89. But as for those who repented (for all their past sins), and amended their behaviour (turned towards righteousness); ALLAH is Most-Forgiving, Merciful.
90. Verily, those who believed (in the truth), but after that repudiated their faith and then went on increasing in their disbelief; never will their repentance be accepted; and such as these are the people who have gone astray.
91. Verily, those who disbelieved, and died in the state of disbelief, the (whole) earth full of gold will not be accepted from anyone of them as ransom against painful punishment. Theirs would be an allotment of chastisement most severe, and no one would dare to come forward to help them.

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-3 (पारा-3)

उर्दू, अंग्रेज़ी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

Printed by:

Farid Book Depot (P) LTD

422, Matia Mahal, Urdu Market, Jama Masjid Delhi-6.

Tel: 3265406, Fax: 3279998, Res: 3262486

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-4 (पारा-4)

उर्दू, अंग्रेज़ी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

Printed by:

Farid Book Depot (P) LTD

422, Malia Mahal, Urdu Market, Jama Masjid Delhi-6.

Tel: 3265406, Fax: 3279998, Res: 3262486

وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ۝ ۱۰۰

وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ۝ ۱۰۰

وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ۝ ۱۰۰

وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ۝ ۱۰۰

وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ۝ ۱۰۰

وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ۝ ۱۰۰

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ۚ

تم اپنی پسندیدہ چیزوں کو خرچ کر کے جب تک خدا کی راہ میں خرچہ نہ کرو کہ تم کو محبوب ہے

وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ۝ ۱۰۰

اور جو کچھ تم خرچ کرو گے پھر بھی اللہ کو وہ معلوم ہے ۝ ۱۰۰

الطَّعَامِ كَانَ حِلاًّ لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ

کی سب چیزیں مکھان طہاں تھیں بنی اسرائیل کے لیے مگر جو حرام کر دی تھی

إِسْرَءِيلَ عَلَىٰ نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنْزَلَ التَّوْرَةُ ۚ

اسرائیل نے صرف اپنے لیے یہ حکم تواریت نازل ہونے سے پہلے کیا ہے

قُلْ قَاتُوا بِالتَّوْرَةِ قَاتِلُوهَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝ ۱۰۱

آپ کو وہ تواریت کہو اور اسے پڑھ کر شہادہ کرو کہ تم سچے ہو ۝ ۱۰۱

فَمِنْ أَفْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ

اور اس دلیل کے بعد بھی اگر کوئی اللہ تعالیٰ پر جھوٹ بولتا ہے تو ایسے

قَالَ لَيْكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۝ ۱۰۲ قُلْ صَدَقَ اللَّهُ

کہ تم ظالم ہو ۝ ۱۰۲ کہو وہ اللہ تعالیٰ نے سچ ہی فرمایا

قَاتِبُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ

مذہب توحید جو پہلے ابراہیم کی ملت کے اور ایک ہی کا حقیقی تھا اور مشرک کرتے والے

الْمُشْرِكِينَ ۝ ۱۰۳ إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي

پہلیں تھا ۝ ۱۰۳ پہلی بنیاد جو رکھی گئی تھی بنا دیا گیا وہ کہ (مکہ) میں ہے

بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ ۝ ۱۰۴ فِيهِ آيَاتٌ

برکت والا اور ہدایت دہن کے قائلوں کو ایک راہ کی راہ ہے کہ اس میں تمام علامات ہیں

بَيِّنَاتٌ مِّمَّا بَرَّاهُمُ إِبْرَاهِيمَ ۚ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا ۚ

یہاں ابراہیم کے گھر سے تھیں یہاں اس گھر تک پہنچنے کی طاقت رکھنے والے

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ

اور اللہ کا یہ حق ہے کہ وہ کوئی جہاں اس گھر تک پہنچنے کی طاقت رکھنے والے

سَبِيلًا ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ۝ ۱۰۵

پرست خدا کے لیے یہ ضروری ہے اور اگر کوئی کفر کرے گا تو اللہ کے لیے دنیا کی ضرورت

۝ ۱۰۵

92. तुम मेकी के जैये मुकाम पर न पहुँच सकोगे जब तक अल्लाह की राह में वह चीज़ खर्च न करो जो तुम को बहुत ही प्यारी है और जो चीज़ भी खर्च करने केवाक अल्लाह को वह मालूम है।
93. खाने की सब चीज़ें बनीइसरायूल के लिए हलाल थीं मगर जो इसराईल (इज़रल यायूज अ.) ने सिर्फ अपने ऊपर हक़ान कर ली थी वह किस्सा लौटात उतारने के पढ़ने का है आप (स.अ.न.स.) कह दो, लौटात लाओ और उसे पढ़ कर सुना दो अगर तुम सच्चे हो।
94. इस दलील के बाद भी अगर कोई अल्लाह पर झूठ बोलता रहे तो ऐसे लोग ज़लिम हैं।
95. कह दो ! अल्लाह ने सब सब परमा दिया, अब इसाहीन (अलैहिस्सलाम) की मिसल के साथ ही जाओ जो सिर्फ एक (अल्लाह की) जगह का (इबादत) का और सिर्फ करने वाला नहीं था।
96. केवाक पहला बरकत वाला घर जो इन्सानो के लिए (अल्लाह की इबादत करने के लिए) बना लिया गया वह "बाकका" (मक्का) में है, उनाम संसारी के लोगो के एक ही राह पर जाने का ज़रिया।
97. इस में खुली निशानियाँ हैं, यही इसाहीन (अ.स.) के चढ़े होने की जगह भी है और जो कोई यही याकिल हुआ उस ने जगम पाया और अल्लाह का वह हक लोगो पर कर्ज़ है कि जो कोई यही इस घर तक पहुँचने की जगहो रखे वह बैदुल्लाह के हज के लिए ज़ाकिर हो और जो इन्कारी हो गया तो अल्लाह को सब संसारी के लोगो की परवाह नहीं।
92. You can not attain to the state of righteousness (eligible to the Paradise), unless you spend in the cause of ALLAH, that which you love (most); and indeed ALLAH knows well, whatever you spend.
93. All food was lawful for the Children of Israel, but what Israel made unlawful was solely for himself (due to ailment) and that too before Taurat was revealed. Say: "Bring here the Taurat and recite it, if you are truthful."
94. Even after this reasoning, if anyone asserts a lie against ALLAH, then such as these are the people (wicked) unjust.
95. Say: "ALLAH has established the truth. Now follow the creed of Ibrahim, who deviated not from (the straight path of) ALLAH; and was not of those who ascribe divinity to anything (or being) with ALLAH.
96. Verily, the first House (of worship) appointed for mankind is at Bakka (in the centre of Makka); which is full of Blessings and a guidance for the people of the whole world (to come to a straight path).
97. There are manifest signs therein, (for example,) the place wherewith Ibrahim stood (for prayer); and he who enters into it, attains peace; and it is a duty that mankind owes to ALLAH to present himself in this House of ALLAH for Hajj Pilgrimage, (but for those,) who can afford (its expenses for) it. And whoever denies this (obligation), then ALLAH does not care the people of the worlds.

98. अग फरमा हो । ऐ किताब वाले क्यों अल्लाह के कलाम (सुदखान) के इन्कारी हुए जाते हो और तुम जो काम करते हो उस पर अल्लाह खुद गवाह मौजूद है ।

98. Say: "O people of the Scriptures! Why do you reject the Messages of ALLAH, while ALLAH -undeniable- is witness to what you do?"

99. अग फरमा हो कि ऐ अहले किताब अल्लाह के रास्ते से (जोनों को) क्यों रोकते हो ? जो आगामी ईमान लाया उसकी राह में रुकावट डालना चाहते हो, जबकि तुम खुद अल्लाह के रास्ते के गवाह हो । तुम्हारे करतूतों से अल्लाह को बेखबर मत समझो ।

99. Say: "O people of the Scriptures! Why do you intercept (who follow) the path of ALLAH? Do you seek to misguide him who has come to believe (in the truth)? While you (yourselves) are witness to that path (of guidance)! Do not presume that ALLAH is unaware of your crookedness."

100. ऐ ईमान वाली । अगर तुम उन लोगों का कहा मानोगे जिन को पहले से किताब दी गई है तो उन की एक टोली तुम्हारे ईमान आने के बाद भी तुम को (फिर से) कुछ (भी हासल) में ला छोड़ेगी ।

100. "O you believers! If you obey the people who were given the Scriptures aforetime, a group of them would render you in the state of faithlessness even after you have become a believer (in the truth)."

101. और तुम इन्कारी कैसे बन सकते हो ? जबकि तुम पर अल्लाह की आयतें पढ़ पढ़ कर सुनाई जाती हैं, और अल्लाह के रसूल (हजरत मुहम्मद स.अ.व.स.) तुम में मौजूद हैं और जिस से अल्लाह का मजबूत सहारा पकड़ा वह सीधी राह पर चल दिया गया ।

101. But how can you quit faith till ALLAH's Messages are recited unto you and among you is HIS Messenger (live)? And whoever holds firm support of (guidance from) ALLAH then he is indeed guided to a right path.

10 | 10 | 1

102. ऐ ईमान वाली । अल्लाह से डरते रहो जैसा उस से डरने का हक है । तुम तो सिर्फ मुसलमान ही की हालत में मरना ।

102. O you believers! (Always) be conscious of ALLAH, as HE should rightly be feared of; and die not except in a state of complete submission to ALLAH.

فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا، وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ

جب ہو گئے تم اللہ کی نعمت سے بھائی بھائی، اور تم اب کے گڑھے کے کنارے تھے اس لیے

مِنْ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ

دہلی سے بھاگ نکال رہا اس طرح اللہ کے لیے جو فراموش تھے رہی آیتیں تاکہ تم اللہ

أَيُّهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۝ وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ

راستہ پر چل سکو ۝ ضرور ہوگی تم میں سے ایک

يَذْعُونَ إِلَى الْخِيَرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ

جماعت کو دعوت دیتے ہیں اچھے کاموں کی طرف، بھلائیوں کا حکم دیتے ہیں اور براہیوں سے منع

عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝ وَلَا تَكُونُوا

کرتے دسے اور بھی لوگ کامیاب ہونے والے ہیں ۝ اور ان لوگوں کی مسرت

كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمْ

تہ ہو جاتا جو چھوٹ کر لگ ہو گئے ان کے اس لیے لڑائی لڑتے آتے کے بعد اختلاف کرتے تھے اور

الْبَيِّنَاتِ، وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝ يَوْمَ

آئیں وہ لوگ ہیں جن کے لیے بڑا ہی عذاب ہے ۝ (۱۰) وہ دن

تَبْيِضُ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُ وُجُوهٌ، فَأَمَّا الَّذِينَ

ہوں گے روشن ہوں گے بہت سے چہرے اور کالے پڑ چکے ہوں گے بہت سے چہرے

اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ

پس جس کے چہرے پر کالہ رات دی گئی ہوگی ان سے کیا جانتے تھے ایمان لانے کے بعد

قَدْ وَقَعُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ۝ وَأَمَّا

مسکرا ہو چکے تھے پس بھلائیوں کی عذاب کو جو تمہارے اللہ کے حسبِ کہاؤ (۱۱) اور ان کے

الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَمِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ

چہرے روشن ہو چکے ہوں گے وہ سب اللہ کی رحمت ہیں ان کے اس لیے ہیں وہ جوشہ کثیر

هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا

کے لیے وہی گے ۝ اسے جو رحمتی اور حکم، یہ اللہ کی آیتیں ہیں

عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ ۝

حق کے ساتھ تم آپ کی بات کر رہے تھے یہ جہاں وہاں پر حکم کرتے اللہ کی کوئی غلطی نہیں ۝

103. अल्लाह की रस्ती (यानी कुरआन) को सब साथ मिल कर पढ़भूरी से पकड़ रखो और (आपस में) फूट न काटो, और याद रखो अल्लाह की नेमत को जो तुम पर है, जब तुम आपस में दुश्मन थे फिर उस ने तुम्हारे दिलों के बीच मुहब्बत काट दी तब तुम अल्लाह की नेमत से भाई भाई हो गए, और तुम आग के गढ़ों से किनारे थे तब अल्लाह ने तुम को वहाँ से बचा कर निजात दिया इसी तरह अल्लाह तुम्हारे लिए अपनी आज्ञाएँ बखान करवाता है ताकि तुम ठीक रास्ते पर चल सको।

104. तुम में एक जमात फसर होनी चाहिये जो बुलारी रहे अच्छे कर्मों की तरफ, भलाईयों का हुक्म करे और बुराईयों से मना करती रहे और यही लोग कामयाब होने वाले हैं।

105. और उन लोगों की तरह न हो जाना जो फूट कर अलग हो गये, उन के पास खुले विमानात आने के बाद (यै) मायेंद कल्पे लगे और यही वह लोग हैं जिन के लिए बड़ा दुख देने वाला अज्जाम है।

106. वह दिन (दिना) होगा कि (उस दिन) बहुत से चेहरे दीप्त होयें और बहुत से चेहरे काले पड़ चुके होंगे वह दिन के मुँह पर कालक पीत दी गई होगी उन से कहा जाएगा कि तुम ईमान लाने के बाद इन्कारों से चुके थे वस अब यहाँ इस अज्जाम की जो तुम्हारे इन्कार के लज्ज तुम पर आ पड़ा।

107. और जिन के चेहरे दीप्त हो चुके होंगे वह सब अल्लाह की रहमत में होंगे इस में वह हमेशा हमेशा के लिए रहेंगे।

108. ये मुहम्बद (स.अ.व.स.) यह अल्लाह की आज्ञा है इस को साथ हम आगे को पढ़ कर सुनाते हैं, दुनिया वाली पर जुल्म करने का अल्लाह का कोई इरादा नहीं।

103. Hold fast, all of you together, the Rope of ALLAH (Quran), and do not break-up unity; and remember ALLAH's favour on you, for you were enemies one to another, but HE created affection in your hearts (for each other), so that, by HIS grace, you became brethren (in faith); and you were on the brink of a pit of fire, and HE saved you therefrom. Thus ALLAH makes HIS revelations clear unto you, so that you may be rightly guided.

104. It is imperative to have among you a group of people inviting to all that is good, enjoining righteousness and forbidding the evil, and it is they who are successful.

105. And be not as those who broke the unity and separated themselves and raised doubts, even after clear proofs had come to them; it is they for whom there is an awful doom.

106. On the Day when some faces will be shining, but some would have been darkened. As for those on whose faces darkness would have been smitten, will be said: "You did become rejecters (of faith) after having committed to true belief; then taste the torment (in Hell) as a result of your rejection.

107. And as for those whose faces would have been shining bright, they all shall be in ALLAH's mercy (Paradise); therein they shall dwell forever.

108. These are the Messages of ALLAH; WE recite them to you (O Muhammad) in truth; (and thereby,) ALLAH has no intention to do injustice to the people of the world.

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۚ وَ اِلٰى اللّٰهِ

آسمان اور زمین پر جو کچھ ہے سب اللہ کا مال ہے اور سب اسی کے تمام اللہ ہی کی طرف

تَرْجِعُ الْاُمُوْرُ ۚ كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ

وَالنَّاسُ مَا كُنْتُمْ ۝۱۵۱ تم ایک بہترین امت ہو جو لوگوں کے لیے نکلنے کی

لِيُنَاسِ تَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

کئی ہے بھلائی کو علم کرو گے اور بدی سے روک دے گے اور تم اللہ پر ایمان

وَتُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ۚ وَلَوْ اَمَّنْ اَهْلُ الْكِتٰبِ لَكَانَ

دیکھتے ہو اور اگر پہلے سے تم چاہتے ہوئے لوگ بھی ایمان نہ لاتے تو ان کی نیتیں ہی بہتر تھیں

خَيْرًا لّٰهِمْ ۚ وَفِيْهِمُ الْمُؤْمِنُوْنَ ۚ وَ اَكْثَرُهُمُ الْفٰسِقُوْنَ ۝۱۵۲

اللہ کے لوگ زیادہ اچھے ہیں اور اکثر لوگ علم کے مطابق چلتے ہیں چاہتے ۝۱۵۲

لَنْ يَنْصُرُوْكُمْ اِلَّا اَآذٌ ۚ وَ اِنْ يُقَاتِلُوْكُمْ يُؤَلُّوْكُمْ

اپنے لوگ تم کو معمولی ستائے گے سوا اللہ کے تمہاری نصرت نہیں ہو سکتی اور اگر لڑتے رہتے تو اس کا جواب تم کو

الْاَذْبَارُتُمْ لَا يُنْصَرُوْنَ ۝۱۵۳ ضَرِبَتْ عَلَيْهِمُ

بظلمت کا رنگ چاہیں گے پھر کوئی ان کی مدد نہ کرے گا ۝۱۵۳ ان پر اللہ کی عار ماری گئی

الدَّيْۤءُ اَيْنَ مَا ثَقَفُوْا اِلَّا يَحْبِلُ مِنْ اللّٰهِ وَ حَبْلِ

جہاں بھی پائے گا وہیں گے لیکن اللہ کی دھن میں وہیں کے غلبے میں اور بھی لوگوں کے منتقلی کی

مِنْ النَّاسِ وَ بَآءُ وَ يَغْضِبُ مِنْ اللّٰهِ وَ حُرِّبَتْ

دو سے نکال گئے اور اور بات ہے مگر لوگ کو اللہ غضب کا کرنا ہے، حاجت ملدی ان پر

عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ۚ ذٰلِكَ بِاَنْهُمْ كَانُوْا يُكْفَرُوْنَ

مسکندہ کوئی گئی ہے ۚ یہ اس لیے ہوا کہ وہ اللہ کی آیات کے منکر ہوئے اور بیچوں

يَاۤاَيُّ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ الْاَنْبِيَاۡءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۚ ذٰلِكَ

کو اتنے قتل کیا یہ رحمت انہوں سے اس لیے کہ ان کا زوال میں رکھنا چاہتے تھے اور حد

يَمًا عَصَوْا وَكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ۝۱۵۴ كَيْسُوْا سَوَآءٌ مِنْ

سے کھلے کھلے چلتے تھے ۝۱۵۴ ان کو ان میں سب برابر ہیں

اَهْلِ الْكِتٰبِ اُمَّةٌ قَلِيْمَةٌ يَّتْلُوْنَ اٰيٰتِ اللّٰهِ اَنۡاۤءَ

ایک گروہ کو ان اہل کتاب میں ایسا بھی ہے کہ سیدھا رام پر کام ہے اور ان میں تلاوت کرتے ہیں اللہ

۱۵۱

مطلب اس شخص کو جو یہاں ہے
اس میں نہ کہ اللہ تعالیٰ سے کئی
پس ہمارے گھر میں ان کی کئی
اور ان کی دوسری اہمیت کے حسب
حق ہی معلوم ہوا کہ چاہیے کہ
میں مثال دے کہ یہ لوگوں کی
میں چاہیے کہ ان کی صورت میں
میں چاہیے کہ

مطلب اللہ کی بات کے منکر ہونے
پر اللہ تعالیٰ اور اللہ تعالیٰ
انہوں کی ناقصی اور یہ حق حوالہ
کے دل میں آتا ہے کہ وہ یہاں
اور اللہ تعالیٰ مبارک ہو

109. आसमानों और ज़मीन में जो कुछ है सब अल्लाह का है और सब कामों के लिये अल्लाह ही की तरफ लौटाये जायेंगे।

109. And to ALLAH belongs all that is in the heavens and all that is in the earth; and all matters shall go back (for decision) to ALLAH.

11 | 8 | 2

110. तुम एक बेहतरीन समूह हो जो लोगों के लिए खली की गई है, (तुम) फर्माई का हुक्म करोगे और नुमाई से रोक्ते रहोगे और तुम अल्लाह पर ईमान (लीं) रखते हो और अगर फासले से किताब वाले हुए लोग भी ईमान में आ जाते तो उन के हक में बेहतर था। इन में कुछ लोग ईमान वाले हैं और बहुत खारे लोग हुक्म के मुताबिक चलना नहीं चाहते।

110. You are the best of people ever raised-up for mankind; for, you enjoin righteousness and forbid (all that is) evil and believe in ALLAH (alone). And had the people of the (earlier) Scriptures believed in (this truth), it would have been better for them. (Though) among them are some who have faith; but most of them comply not with the commands (of ALLAH).

111. ऐसे लोग तुम को बिल्कुली बुराई के सिवा और कुछ नुकसान नहीं पहुँचा सकते और अगर लड़ने माने वो आ भी पडे तो तुम को पीठ दिखा कर भाग जायेंगे फिर कोई उन की मदद को न आवेगा।

111. Such as these can do you no harm, barring a trifling annoyance. And if they come to fight, they will show you their backs and run-away; then no one would come to help them.

112. उन पर डिज़्ज़ल की बार गयी गई, जहाँ भी पाए जायेंगे, लेकिन अल्लाह की रस्ती में दीन की वजह से और कभी (अबो) लोगों से सम्बंध की वजह से बच पडे तो और बात है। यह तो अल्लाह का पज़ब कम कर लाने हैं, दरिद्रता (साधारण) उन पर डाल दी गई, यह इसलिए हुआ कि वह अल्लाह की आयतों के इन्कारी हुए और नबीयों को नज़्ज़क करल किया, यह नीम हक़कत उन्होंने की और नाफरमानी करने में सक्ते न थे और हद से निकल निकल जाते थे।

112. Indignity is labelled upon them wherever they are found; but for a while they may be spared by ALLAH who may give them respite or by the people (bound by a covenant)! They have earned for themselves the wrath of ALLAH; and deprivation is attached to them. This is because they disbelieved in the revelation of ALLAH and killed the prophets without right. This is because they limit not in transgression and have broken all bindings.

113. ही अगर उन में सब बराबर नहीं, एक निरीह तो इन आदम किताब में ऐसा भी है जो सीधी राह पर कायम है, रातों में अल्लाह की आयतों की तिलाकत करते हैं और (अल्लाह को) सज्दे भी करते रहते हैं।

113. Not all of them are alike; a group of the people of the (earlier) Scriptures remain on straight path, recite the Verses of ALLAH during the hours of the night, and prostrate (in prayers) before ALLAH.

114. अल्लाह पर और आखिरत के दिन पर ईमान रखते हैं और मलाई का दुल्हन बनते हैं और बुरी बातों से मना करते हैं और नैक कार्यों में दौड़ कर हिस्सा लेते हैं और ऐसी ही का सुधार नैक लोगों में है।
114. They believe in ALLAH and the last Day (of accountability) and enjoin righteousness, and forbid (all) evil, and hasten in (all) good works. Such as these are imputed among the righteous.
115. और जो भी नैक काम करेंगे वह ना कबूल न होगा और अल्लाह तो परहेजगारी को खूब जानता है।
115. And whatever good they do, nothing will be rejected of them; for ALLAH knows well those who are righteous.
116. और जो लोग इन्कारों हुए उन के मास और औसाद अल्लाह से नहीं कुछ काम न आयेंगे, वह जल्लम (नर्क) वाले लोग हैं इस में हमेशा बड़े रहेंगे।
116. And those who reject faith, neither their properties nor their offspring will be of any avail to them against ALLAH. They are destined for the Fire (of Hell) wherein they will abide for ever.
117. जो कुछ दुनिया की इस जिन्दगी में वह लोग खर्च करते हैं उस की निम्ताल ऐसी है जैसे कोई आंधी हो और उस में सझाहों की टंडी हो और वह किसी ऐसी चीज की होती पर वह गई जिन्हीने अपने हक में बुरा किया था, इस तेज़ तूफान ने उस को लबाह व बरबाद कर दिया, अल्लाह ने तो इन पर कोई जुल्म नहीं किया बल्कि वह खुद ही अपने ऊपर जुल्म करते हैं।
117. Whatever they spend in this world is like an example of a wind-storm, wherein is extremely cold; and which strikes the harvest of such people who did wrong against themselves, and that violent storm destroyed it all. ALLAH wronged them not, but they wronged themselves.
118. हे ईमान वाली ! अपनी के सिवा किसी को भेदी मत बनाओ वह तो तुम्हारी लम्बी में कलर नहीं रहेंगे और तुम को दुःख पहुँचे इस की बड़ी लम्बा करतें हैं, जलम और दुश्मनी तो उन के मुँह से जाहिर होती है मगर जो उन के दिल में छुपा हुआ है वह तो और भी बड़ कर है, अगर तुम को बहुत से काम ज्ञेय हो तो हम ने तुम को साफ साफ निरान बतल दिया है।
118. O you believers! Do not admit as your confidants (soul-mate) other than those of your (own) faith; since they will leave no stone unturned to ruin you. They earnestly desire to harm you; hatred and enmity often appears on their faces, but what their hearts conceal is far worse. If you use your wisdom WE have made plain and clear to you Our Verses.

119. तुम ऐसे हो कि उनके दोस्त दूर जाते हो और उनको तुम से कुछ भी मुहब्बत नहीं और तुम अल्लाह की किताब की सब की सब बातें मान लेते हो, उन की जब तुम से मुलाक़ात होती है तो कहते हैं हम भी ईमान ले आये और जब अकेले होते हैं तो तुमों के बारे तुम पर अपनी चंगलियाँ बांध खाती हैं, आप (स.अ.र.) कहना दो कि मर जाओ अपने गुस्से में (बचकर कहीं भागोगे), तुम्हारे सीने की बात भी अल्लाह को मालूम है।

119. Lo! You are bent on becoming their friends; but they love not the least to you! You believe in all of the Scripture of ALLAH, but when they meet you they say: "We have also come to believe!" but when they are alone, they bite the tips of their fingers at you in rage. Say: "Perish in your rage! (where would you flee?) Certainly, ALLAH knows even that which is buried in your hearts."

120. अगर तुम को कोई कष्टदा पहुँचता है तो उन को बहुत दुःख लगता है और तुम पर कोई मुसीबत आन पड़े तो उन्हें बड़ी खुशी होती है, अगर तुम सब से जले रहे और अल्लाह की नाकरगामी से बचते रहे तो उन की धोखेबाजी से तुम्हारा कुछ न बिगड़ेगा। सब तो यह है कि उन सब के कंठधूँ पर अल्लाह ने घेरा छाल रखा है।

120. If you are benefitted, it grieves them; but if some suffering overtakes you, they rejoice at it. But if you remain steadfast with patience, and be watchful, not the least harm will their deceit do to you. Surely, ALLAH surrounds all that they do.

12	11	3
----	----	---

121. और जब सुबह सवेरे आप अपने घर से चल पड़े थे और ईमान वालों को लड़ाई के मोर्चे पर जागृत बना बना कर बिताते जाते थे, अल्लाह तो सारी बातें सुनता है और वही ख़ुब जानता है।

121. And (remember) when you left your household in the morning to post the believers at their stations for the battle, and ALLAH is All-Hearer, All-Knower.

122. जब तुम में से दो (सैन्यी) दस्तों के लोगों के कदम डगमगाने लगे थे, जब कि अल्लाह उन दोनों का मददगार मौजूद था, और ईमान वाली को हर वज़त विश्व अल्लाह ही पर भरोसा करना चाहिये।

122. When two troops of soldiers from among you were about to back-out but ALLAH was their supporter Omnipresent; and on all occasions, in ALLAH should the believers put their trust.

اَنْتُمْ اَوَّلَهُۥ ۚ فَاَنْتَقُوا لِلّٰهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۝

گوید اور یہ سزا سامان تھے سوئی تھے کہ انھیں تارک از فکر اور سامان دے۔

اِذْ تَقُوْلُ لِلْمُؤْمِنِيْنَ اَلَنْ يَكْفِيَكُمْ اَنْ يُبَدِّلَكُمْ

جب آپ ایمان والوں سے کہتے تھے کہ کیا تم کو یہ کافی نہیں کہ

رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ اَلْفٍ مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُنْزِلِيْنَ ۝

انھیں تین ہزار فرشتے مسلحہ ہر گھج کر تمہاری مدد فرمائے۔

بَلٰٓى اِنْ تَصْبِرُوْا وَتَتَّقُوا وَيَاۡتُوْكُمْ مِّنْ قُوْرِهِمْ

کیوں نہیں اگر صبر سے لے رہے اور نافرمانی سے بچتے رہے اور دشمن آج نہ آوے

هٰذَا يُبَدِّلُكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ اَلْفٍ مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ

آج سے تو اس وقت بجلی نشان چنے ہوئے والی ہزار فرشتوں کی مدد خدا رب بھیج کر

مُسَوِّمِيْنَ ۝ وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرًا لَّكُمْ

رہے گا۔ اور انھیں دے یہ بشارت دی تاکہ تمہارے دلوں کو اطمینان

وَلِتُظْمِیْنَ قُلُوْبُكُمْ بِهٖ ۚ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ

ہو جائے اور نصرت وہی صرف انھیں کی طرف سے ہوتی ہے جو

عِنْدَ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ الْحَكِيْمِ ۝ لِيَقْطَعَ طَرَقًا مِّنْ

قاب اور طاقت والا ہے۔ اور انھیں مسکروں کا ایک بازو

الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَوْ يَكْبِتْهُمْ فَيَنْقَلِبُوْا خٰٓسِرِيْنَ ۝

کاف دہستہ یا انھیں ذلیل کر ڈالے پھر بازو ہو کر وہیں پہاڑ چھٹیں۔

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ اَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ اَوْ

وہی تو انھیں کاغذ میں نہ لکے ہو کہ رہے گا ان بات آپ کے ہاتھ میں یا ان کی توبہ ہو جائے

يُعَذِّبُهُمْ فَاِنَّهُمْ ظٰلِمُوْنَ ۝ وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ

یا انھیں عذاب دے گا انھیں ظالم کہتے تھے۔ اور انھیں اور زمین میں جو کچھ سب کا سب

وَمَا فِی الْاَرْضِ ۚ يَعْفُرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ

انھیں کا ہے۔ طاقت فرما ہے جس کی چاہے اور جسے چاہے عذاب میں پڑا دے

مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَاللّٰهُ عَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ

دے اور انھیں تو پڑا عذاب والا اور مہربان ہے۔ اے ایمان والو!

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

میزان

123. और अल्लाह तुम्हारी मदद कर चुका है बहर की जंग में जबकि तुम बहुत कमजोर और पिछले थे जो करते रहे अल्लाह से ताकि तुम को मुक्त और एहसान प्राप्त रहे।

124. जब अब्दुमान बाली से कह रहे थे कि क्या तुम को यह बतायी नहीं कि अल्लाह तीन हजार परिश्रमों एक के बाद एक भेज कर तुम्हारी मदद करवाये।

125. क्यों नहीं अगर सब से ऊटे रहे और हुक्म तोड़ने से बचते रहे और दुश्मन तुम पर अमानक आ पड़े तो जली बलत जली निशान मिले हुए पाँच हजार परिश्रमों की मदद तुम्हारा सब भेज कर रहेगा।

126. और अल्लाह ने यह खुशखबरी सुना दी ताकि तुम्हारे दिलों को संतुष्ट हो जाये और जीत व मदद निश्चै अल्लाह की तरफ से होती है जो पालिश और हिकमत वाला है।

127. ताकि अल्लाह इन्कारियों का एक बाजू काट दे या उन्हें अपमानित कर डाले किन न मुनाद हो कर वापस भाग निकलें।

128. यह बात अब्दुमान से हाम में लगी (अल्लाह का हुक्म उन पर लागू होकर रहेगा) चाहे अल्लाह उन की तीसरा कबूल पायवा ले या उन को अज़ाब में डाले बस वह जुल्म करने ही तो आये थे।

129. असमानों और जमीन में जो कुछ है सब का सब अल्लाह का है, जिस को चाहे पक्ष कर दे और जिसे चाहे अज़ाब में डाले रखने दे और अल्लाह तो बड़ा बख्शने वाला और नेहरवान है।

123. And ALLAH has already helped you in the battle of Badr, when you were a weak, less equipped force. So remain conscious of ALLAH, not forgetting His Favour and Mercy.

124. (Remember) when you said to the believers; "Is it not enough for you that ALLAH should help you with three thousand Angels sent down one after another?"

125. Yes! Why not? If you keep-up firmly (with patience) and ward off disobedience, and while the enemy comes rushing at you, indeed your LORD will help you with five thousand Angels having marks of distinction.

126. And ALLAH has given this good news as an assurance to your hearts; (in fact, all) support or help (to win) is from ALLAH only, who is Almighty, the All-Wise.

127. So that ALLAH might cut off a part of those who disbelieve, or expose them to shame, so that they may go back frustrated.

128. (The decree of ALLAH is bound to prevail on them.) Now it is not within your reach. (ALLAH) may accept their repentance or afflict on them sufferings. Verily, they had come (with sole intention) to oppress.

129. And to ALLAH belongs all that is in the heavens and all that is on earth. HE may forgive whom HE wills, or leave to remain in sufferings whom HE wills. (But) ALLAH is Oft-Forgiving, Most-Merciful.

أَمْثُولًا تَأْكُلُوا الزَّيْتُونَ أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً. وَاتَّقُوا

سورست کماز : ہر رنگ پر رنگا ہے اور اللہ سے نور

اللَّهُ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿٥٠﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ

تمہارا بھلا ہو (۲) اور بچے دیکھو اس آگ سے جو تمہاری گئی ہے

لِلْكَافِرِينَ ۖ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ

منظروں کے واسطے (۵) اور علم، مذہب و تہذیب کا اور اصول کا تاکہ حق پر دم

تُرحَمُونَ ۝ وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ

کہا جائے ﴿۱﴾ اور روڈ کر پل اسلوب کی عظمت اعداد کی چمک کی طرف ہمیں کی

وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ ۚ أُعِدَّتْ

مردمان آسٹریلیا اور لیبیا ایسی ہے۔

لِلْمُتَّقِينَ ۝ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالْ

کے لیے (۱) ہر لوگ راتوں خدا میں لڑھکے جاتے ہیں ہمارے نوری حال

الضَّرَّاءُ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ

ہر ایک ملک، دوسری اور غرض کوئی ہمارے ہی اور انہوں کے تصور معارف

عَنِ النَّاسِ، وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝ وَالَّذِينَ

کہتے ہیں کہ اللہ کی آیتیں یہی کہنے والوں سے بہت رکھتا ہے ﴿اور وہ لوگ

إِذَا فَعَلُوا فَاجِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذُكِّرُوا

محب / بی بی / کون ہے سہان کا کاہن یا برا کہیں ہے آپ کا تو یاد کریں مشکوٰۃ اور قرآن مجید کا پڑھنا

اللَّهُ فَاسْتَغْفِرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ

کی جھلکی، آج ہیں اور لوگ سمجھ رہے کہ

الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ ثُمَّ وَلَّوْا مُصِرًّا وَاعْلَوْا مَا فَعَلُوا

231 $\lambda \in \mathbb{C} \setminus \{0\}$ and $\mu \in \mathbb{C} \setminus \{0\}$

وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٢٠﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ مَغْفِرَةٌ

نہیں (۱۰) تو دیکھو یہی ان کے رب نے اچھی مثال

مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّتْ يُجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

دستے دی اور بھرت بھی عطفا کر دی پس کے فکے خبریں ہیں ہوں گی، رہیں گے

130. हे ईमान वाले ! चाज मत खाओ यह तो दुगने पर भी कई गुना है (इसलिये इतना है) और अल्लाह से करो ताकि तुम्हारा भला हो।

130. O you believers! Devour not usury; it is more than double! But fear ALLAH so that you may be prosperous.

131. और बचते रहो उस आग से जो तैयार की गई है इन्कारियों के वास्ते।

131. And beware of the Fire which is prepared for the disobedients.

132. और हुक्म मानो अल्लाह का और रसूल का ताकि तुम पर रहम किया जाये।

132. And obey the command of ALLAH and the Messenger, that you may obtain Mercy.

133. और दौड़ कर चलो अपने स्व की मरुफियत और उस जन्नत की तरफ जिस की चौड़ाई आस्मानों और जमीन जैसी है जो चले काम करने वाले (चाही बगहेजगारों) के लिए तैयार कर दी गई है।

133. And race towards the forgiveness of your LORD, and for the Paradise- as wide as are the heavens and the earth- (already) prepared for the righteous.

134. जो लोग अल्लाह की राह में खर्च करते हैं चाहे सुखदली हो या लंघी हो और गुस्से को भी खाते हैं और लोगों के ख़ुसूर माफ़ करते हैं तो अल्लाह भी ऐसे नेकी करने वालों से मुहब्बत रखता है।

134. Those who spend in ALLAH's cause in prosperity and in adversity alike, and repress anger, and pardon peoples' faults; then ALLAH (too) loves such doers of good.

135. और ऐसे लोग जब कोई बेइतमी का काम कर देंगे या अपने आप का कुछ कम लें तो अल्लाह को ख़ुश मान करते हैं, और फौरन अपने गुनाहों की बर्ख़ास्त मांगते हैं, और ख़ुश समझ ले कि गुनाहों को अल्लाह के सिवा कौन माफ़ कर सकता है? और जान बूझ कम अपने सिमे पर अड़ते नहीं।

135. And those who, when they have committed some deed abominable, or wronged themselves with evil, remember ALLAH and ask forgiveness sincerely for their sins; and be well aware that none can forgive sins but ALLAH; and they do not persist, knowingly, on what wrong they have done.

136. तो चले मैं जान के सब ने जहाँ वाली दे दी और जन्नत भी उठा कर देना जिस के नीचे नहर बहती होगी, वहाँ पर हमेशा हमेशा के लिए रहेंगे, चले काम करने वालों को इन्कार तो बहुत बड़ादूरी मिल गई।

136. So ALLAH responded to them giving forgiveness and (a promise of) Paradise, underneath which rivers would be flowing; and they shall dwell therein for ever. Most appreciating recompense they received who proved to be righteous.

خُلِدِينَ فِيهَا. وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَمِلِينَ ۝ قَدْ

دہاں پہ پہنچ گئے ہیں وہ لوگ جو بہت کمالات کے ساتھ دنیا میں کام کیا کرتے تھے اور ان کو

خَلَّتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ، فَيَظْهَرُوا فِي الْأَرْضِ

چلتے ہی بہت سے وہ گندہ چنے ہیں جو پہلے تم پر کر چکے تھے ان لوگوں میں آئیں گے

فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ۝ هَذَا

انہیں دیکھو کہ کیا تھا ان لوگوں کے عاقبت کا ۝ یہ

بَيِّنٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ۝

بیان ہے انسانوں کے لیے اور ہدایت و نصیحت ہے ان کے لیے جو اللہ سے ڈرتے ہیں

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِن كُنْتُمْ

اور شکستہ نہ کرو اور غم نہ کھاؤ اور اگر تم ایسا نہ دیکھتے ہو تو تم ہی غالب

مُؤْمِنِينَ ۝ إِن يَمْسِكُكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ

وہی ہے ۝ اگر تم کو بھٹ لگے تو بھٹاؤ تم کو بھی ایسا ہی لگے گا ۝ اور یہ

قَرْحٌ مِّثْلُهُ ۚ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ،

لوگوں کے درمیان ہم دیتے رہتے ہیں تاکہ انہیں اپنے حق سے ظاہر کرے یہی گواہی ہے

وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ ۚ

اور جو حق کو آگاہ ہیں ان میں گواہی کے لیے پسند فرمائے اور ان میں سے جو اللہ کے لوگوں کو

وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ۚ وَلِيَخْصَّ اللَّهُ الَّذِينَ

جو پسند نہیں کیا ۝ تاکہ انہیں گواہ کرے ان کے واسطے ان کے ایمان والوں کو

آمَنُوا وَيَنْحَقَّ الْكُفْرِينَ ۝ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخِلُوا

اور مستحقوں کو جہنم میں نہ کر دے ۝ کیا تم نے حساب کیا تھا کہ تم

الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ

جو جہنم میں نہ جائیں گے ۝ اسی کو تم نے اپنے حق سے ظاہر نہیں کیا تھا کہ تم میں سے جو جہاد کرنے والے ہیں

وَيَعْلَمُ الصَّابِرِينَ ۝ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ الْمَوْتَ

موت کو انکار کرتے تھے ۝ اور تم کو موت آنے کے پہلے موت کی بڑی

مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ ۚ فَقَدْ رَآيُمُوهُ وَأَنْتُمْ

کرتے تھے سو تم نے موت کو دیکھ لیا اور تم نے اسے دیکھ لیا

وہ لوگوں کو جہاد سے
کارتہ و انوار و انوار و انوار
ہذا اہمیت و انوار و انوار
وہ لوگوں کو جہاد سے
کارتہ و انوار و انوار و انوار
سنت و انوار و انوار و انوار
اور انہیں گواہ کرے
پہلے انہیں گواہ کرے
پہلے انہیں گواہ کرے
پہلے انہیں گواہ کرے
پہلے انہیں گواہ کرے

137. तुम से पहले भी बहुत से वीर गुजर चुके हैं तो जमीन में मत फिर कर देख लो अखिर क्या जीजाम हुआ सुनाने वाले का।

137. Many periods have passed before you; so travel through the earth and see what was the end of those who gave a lie to OUR Messages!

138. यह सुन्ना बखान है इंसानी के लिए और हिदायत व नसीहत है बसकर चलने वाले को।

138. This (Qur'an) is the plain Discourse for mankind; and a guidance and advice to those who wish to be conscious (of ALLAH).

139. और सुन्ती न करो और अकसोस भी मत करो और अगर तुम ईमान रखते हो तो तुम ही नासिम (विजयी) रहोगे।

139. So do not become lazy or sad; you will certainly prevail (over disbelievers) if you are (truly) believers.

140. अगर तुम को घोट लगी है तो तुम्हारे विरोधियों को भी ऐसा ही ज़रूर लगा है, और जबड़े बुरे दिन तो ज़रूरी के दरमियान हम बदलते रहते हैं ताकि अल्लाह अपने इत्तम से ज़ाहिर कर दे जिन को ईमान है और जिनकी को तुम में से सहायत के लिए पसंद करना ले, और लाइक पर मरने वाली को अल्लाह ने कभी पसंद नहीं किया।

140. If you have been wounded, a similar injury has been inflicted to your rivals also. And such days WE change in turns for the people; so that ALLAH may disclose, by HIS knowledge, those who have (true) faith, and select some of you for martyrdom; and ALLAH never liked them who die on injustice;

141. ताकि अल्लाह पिकल कर सामने लाना ईमान वाली को और इन्कार करने वाली को गलत घोट कर आले।

141. so that ALLAH may purify the believers (of sins) and destroy the disbelievers (who reject the faith).

142. क्या तुम ने हिसाब लगा लिया कि जन्नत में (हूँ ही) दाखिल हो जाओगे? अभी तो अल्लाह ने अपने इत्तम से ज़ाहिर नहीं किया जो तुम में जिहाद करने वाले हैं और मुसीबती को झेल कर सब से अटे रहने वाले हैं।

142. Have you assumed that you will enter Paradise, though ALLAH has not yet declared, through His knowledge, those who fought in His cause and those who remained firm in adversity?

تَنْظُرُونَ

تَنْظُرُونَ ۖ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ ۖ قَدْ خَلَتْ

۱۰۰ اور محمدؐ کی طرف سے پہلے ان کے چلے گئے ہیں۔

مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ۚ أَفَأَمِنَ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْثَلَبْتُمْ

۱۰۱ سے رسول ہو چکے ہیں اگر ان کی موت آجائے یا ان کی قتل کر دیا جائے تو تم

عَلَى أَعْقَابِكُمْ ۚ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَئِنْ

۱۰۲ اس کے پاؤں پر ہاتھ لگے ؟ اور جو کوئی بھی اپنے پاؤں پر گھیر گیا وہ اس کا کیا

يَضُرَّ اللَّهُ شَيْئًا ۚ وَسَيُجْزَى اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ۝

۱۰۳ بگاڑ سکے گا ؟ اور اس کے بدلے اللہ شکر گزار لوگوں کو جزا دے گا ۝

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كَثَبًا

۱۰۴ اور اس کے علم کے بغیر کوئی مر نہیں سکتا موت کا علم تو اللہ کے پاس ہے اور جو کوئی دنیا

مُؤَخَّلًا ۚ وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا ۚ

۱۰۵ میں دے دیتا ہوں اس کے لئے اور جو کوئی آخرت کا

وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا ۚ وَسَجْزَى

۱۰۶ ثواب دے گا اس کو اس کے لئے اور جو کوئی دنیا کی چیز چاہے

الشَّاكِرِينَ ۝ وَكَأَيُّنَ مِنْ نَبِيِّ قُتِلَ ۖ مَعَهُ

۱۰۷ عقاب کر رہے تھے اور اس کے نبی اپنے ہونے ہی میں کے ساتھ چل کر جاتے

رَبِّيؤُنَ كَثِيرٌ ۚ فَمَا وَهَلُوا إِلَّا أَصَابَهُمْ فِي

۱۰۸ سے اس کے چاہنے والوں نے بلکہ میں خدا پر اس کے راستے میں انھیں ۷

سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا ۚ وَاللَّهُ

۱۰۹ تعجب بخانی کو کر رہا ہے کہ ان نبیوں کی قتل اور کچھ نہیں ہوا اور کسی نے انہیں اپنی بات

يُحِبُّ الضَّالِّينَ ۚ وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ

۱۱۰ سچا والوں سے اس کی بات نہ کرتے تھے اور اس کے سوا کچھ نہیں کہتے کہ وہ اپنے رب سے

قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي

۱۱۱ گناہ معاف کر دے اور ہمارے کام میں جو بھی زیادتی ہو ہے تو ان سے معاف فرما دے

أَمْرِنَا وَثَبَّتْ أقدامَنَا وَانصَرْنَا عَلَى الْقَوْمِ

۱۱۲ اور ہمارے قدم جمائے رکھو اور مستحق قوم کے مقابلے کے لئے ہماری

۱۰۰ اور محمدؐ کی طرف سے پہلے ان کے چلے گئے ہیں۔
 ۱۰۱ سے رسول ہو چکے ہیں اگر ان کی موت آجائے یا ان کی قتل کر دیا جائے تو تم
 ۱۰۲ اس کے پاؤں پر ہاتھ لگے ؟ اور جو کوئی بھی اپنے پاؤں پر گھیر گیا وہ اس کا کیا
 ۱۰۳ بگاڑ سکے گا ؟ اور اس کے بدلے اللہ شکر گزار لوگوں کو جزا دے گا ۝
 ۱۰۴ اور اس کے علم کے بغیر کوئی مر نہیں سکتا موت کا علم تو اللہ کے پاس ہے اور جو کوئی دنیا
 ۱۰۵ میں دے دیتا ہوں اس کے لئے اور جو کوئی آخرت کا
 ۱۰۶ ثواب دے گا اس کو اس کے لئے اور جو کوئی دنیا کی چیز چاہے
 ۱۰۷ عقاب کر رہے تھے اور اس کے نبی اپنے ہونے ہی میں کے ساتھ چل کر جاتے
 ۱۰۸ سے اس کے چاہنے والوں نے بلکہ میں خدا پر اس کے راستے میں انھیں ۷
 ۱۰۹ تعجب بخانی کو کر رہا ہے کہ ان نبیوں کی قتل اور کچھ نہیں ہوا اور کسی نے انہیں اپنی بات
 ۱۱۰ سچا والوں سے اس کی بات نہ کرتے تھے اور اس کے سوا کچھ نہیں کہتے کہ وہ اپنے رب سے
 ۱۱۱ گناہ معاف کر دے اور ہمارے کام میں جو بھی زیادتی ہو ہے تو ان سے معاف فرما دے
 ۱۱۲ اور ہمارے قدم جمائے رکھو اور مستحق قوم کے مقابلے کے لئے ہماری

143. और तुम जो मीत जाने के पहले मीत की बड़ी समझा करते थे तो तुम ने मीत जो अपनी आँखों के सामने देखा लिया और बस देखो ही रह गये।

143. You did indeed wish for death before it came to you! Now you have seen it openly with your own eyes and lo! you stared on.

14 14 5

144. और मुहम्मद (स.अ.व.स.) तो एक रसूल हैं उन के पहले भी बहुत से रसूल हो चुके फिर क्या अगर उन को मीत आ जाये या उन को काल बन दिया जाये तो तुम चालते पावें फिर आओगे? और जो कोई भी चालते पावे फिर क्या वह अल्लाह का क्या बिगाड़ सकता? और अल्लाह मुझ करने वाले लोगों को बेहतताना देकर रहेगा।

144. Muhammad is no more than a Messenger, and many Messengers have passed away before him. If he dies or killed, will you then turn back on your heels? And he who turns back on his heels, what harm could he do to ALLAH? ALLAH will surely give reward to those who are grateful.

145. और अल्लाह के हुक्म के बगैर कोई मर नहीं सकता मीत का मुक़रर वक़्त तो लिया हुआ है, और जो कोई (मिर्त) दुनिया में बदला जाने के इरादे से काम करेगा उसे दुनिया में से दे देंगे और जो कोई आखिरात का सवाब चाहेगा तो उस को उस में से देंगे और हम मुझ करने वालों को बहुत बहुत देंगे।

145. And no person can die unless decreed by ALLAH; and its appointed time is also prescribed. And whoever performs with intention of worldly gains, he will be given out of the world; and whoever performs with the sole aim of the Hereafter, he would be given out of that. And WE shall reward greatly to those who are grateful.

146. और कितने ही नबी ऐसे हो चुके हैं जिन के साथ मिल कर अल्लाह के चाहने वालों ने जंग में हिस्सा लिया फिर अल्लाह के चाहने में उन्हें जो भी तकलीफ़ पहुँची तो कमजोरी और कायरता नहीं दिखलाई और डीले नहीं पड़े और जिली से रने भी नहीं ऐसे सभ से जाने रहने वालों से अल्लाह भी मुहम्मत रखता है।

146. And with many amongst the prophets who have passed before, fought ALLAH's most devoted slaves in the battles; but they never lost heart for that which did befall them in ALLAH's cause, nor did they weaken nor degrade themselves. Such as those who are firm on their stand are also loved by ALLAH.

147. और इस के बिना कुछ नहीं बोले कि ऐ हमारे पद हमारे मुनाह नाक कर दे और हमारे काम में जो भी ज़ावरी हम से हुई नाक फरमा दे और हमारे कदम जवाए रख और इन्क़ली कीम के मुक़ररों के लिए हमारी मदद फरमा।

147. And they said nothing but: "O our LORD! Forgive us our sins, and pardon us for exaggeration (if any) committed by us in our works; and establish our feet firmly and help us against the people who have rejected (the faith).

الْكَافِرِينَ ۝ فَآشَهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَ

مرد کفریہ ۝ پھر اسے دیا اٹھنے والے کو بدلہ دنیا کا اور آخرت کا کہ

حَسَنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ ۝ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝

خوب ثواب عطا فرمایا، اور اللہ تو پسند کرتا ہے (۱۱) اچھے

يَايْتِهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا

اے ایمان والو! اگر تم مستکروں کا کہا مانو گے تو وہ تمہیں اپنے ہاتھوں میں

يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خِيسِرِينَ ۝ بَلِ

وہ تم کو واپس کر دیں گے، پھر تمہارا بدلہ ہو گا بے پروا کے (۱۲) بلکہ

اللَّهُ مُوَلِّكُمْ، وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ۝ سَأُلْقَىٰ فِي

اللہ ہی تمہارا مددگار ہے اور وہ سب سے بڑا مددگار ہے (۱۳) اور ہم بہت جلد

قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا بِآلِهِ

کافروں کے دل میں کھپ کرال دیں گے اس واسطے کہ انہوں نے اللہ کے ساتھ شریک بنایا

مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا، وَمَا لَهُمُ النَّارُ ۝ وَ

جس جس کی آہ میں کوئی سند نہیں آگاری۔ ان کا حکم نہ جہنم ہے، اور اللہ

بِشَسْ مَشْوَى الظَّالِمِينَ ۝ وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ

جسے انصافوں کے ساتھ بہت بڑی بات ہے (۱۴) اور اللہ نے تم کو اپنا وعدہ سچ کر دکھایا

وَعْدَةً إِذْ تَحْضُونَهُمْ بِأَذْنِهِ، حَتَّىٰ إِذَا قُضِيَتْ

جب تم نے اللہ کے حکم سے ان کا صفایا کر دیا تھا یہاں تک کہ بعد میں تم نے انہیں

تَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا

کھڑا ہوا حکم میں تباہ ہو گئے اور نافرمانی کی یہ سب تم نے اس کے بعد کیا جبکہ اللہ

أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ ۝ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَ

تم کو تمہاری دل پسند چیز دکھائی دے گی، کوئی تم میں سے دنیا چاہتا ہے اور

مِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ۝ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ

کوئی آخرت چاہتا تھا پھر اس نے تمہارا دل دھنوں سے پھیر دیا تاکہ تم کو آخرت

لِيَبْتَلِيَكُمْ، وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۝ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ

میں نے تم کو آزمایا، اور تمہارا بھی معاف کر دیا اور اللہ تو ایمان والوں پر بخشنے

148. फिर वे दिया अल्लाह ने उन को बदला दुनिया में और आखिरत का तो ख़ुब सचब अता करमाया, और अल्लाह तो बेसी पर चलने वालों से बड़ी मुहब्बत करता है।

149. हे ईमान वाले ! अगर तुम मुन्किफों का कहा मानोगे तो वह तुम्हें जल्दी पांव पीन देंगे फिर मुस्मान में जा पड़ोगे।

150. बलिक अल्लाह ही तुम्हारे काम बनाने वाला है और वह सब से बेहतर मददगार है।

151. और हम बहुत जल्द काफ़िरी के दिल में (तुम्हारी) घात बिठा देंगे इस वक़्त कि उन्होंने अल्लाह को साथ दुस्ती को तरीक बनाया है जिस की उस में कोई सन्द नहीं पड़ती। इन का ठिकाना जहन्नम है, और ज़ाकिम बेइन्साफी के लिए वह बुरी जगह है।

152. और अल्लाह ने तुम को अपना बाया सब कर दिखाया जब तुम ने अल्लाह के हुक्म से उन का सनसवा कर दिया था यही तक कि बाद में तुम ने खुद मेरों खंड दिया और हुक्म में झगड़ने लगे और फ़क़लफ़ानी की, वह सब तुम ने उस को बाद किया जब कि अल्लाह तुम को तुम्हारी दिल ससंद कहत दिया चुका था, कोई तुम में से दुनिया चाहने लगा था और कोई आखिरत चाहता था फिर उस ने तुम्हारा कल दुश्मनों से पीन दिया तकि तुम को आजमाइश में आते और तुम्हारा वह ख़ुसूर भी माफ़ कर दिया और अल्लाह तो ईमान वालों पर करल रखता है।

148. So ALLAH gave them the reward of this world, and the excellent reward of the Hereafter. And ALLAH loves most those who remain on righteousness.

15	5	6
----	---	---

149. O you who believe! If you obey those who disbelieve, they will send you back on your heels, and you will turn back (from Faith) as losers.

150. Nay, ALLAH is your protector, and HE is the Best of protectors.

151. And soon WE shall cast terror into the hearts of those who disbelieve, because they joined others in worship with ALLAH, for which HE has sent no authority; their abode will be the Fire of Hell; and worst is the place for those unjust, oppressors.

152. And ALLAH did indeed fulfil HIS promise to you when you had (almost) erased them, by ALLAH's permission, until you withdrew from (appointed positions of) the battle field, and fell to disputing about the order, and disobeyed. You tempted to behave like that only after ALLAH showed you victory for which you longed. Among you were some that desired this world and some were desirous of Hereafter. After that HE diverted your aim from the target -enemy-, so that HE might test you. But (even then) HE forgave your this fault also. And ALLAH is most Gracious to the believers.

153. जब तुम चढ़े जाते थे और पीछे मुड़ कर किसी को देखते भी न थे और रसूलुल्लाह (स.अ.व.स.) तुम को पिछाड़ी से आवाज़ दे रहे थे तब अल्लाह ने तुम को तुम के बाद गम में डाला, अब जो दुःख से निवृत्त पया और जो मुसीबत पड़ चुकी उस पर अफसोस न करो और अल्लाह को तुम्हारे कर्मों की खबर है।

153. (Remember) when you were climbing up without even looking back at anyone; and the Messenger of ALLAH was behind calling you. Hence ALLAH consigned upon you distress after distress. So now grieve not for that which had escaped you, nor for that which had befallen you. And ALLAH is Well-Aware of all that you do.

154. फिर अल्लाह ने इस गम के बाद अगम देने के लिए तुम पर और डाल दी जो तुम में से कुछ लोगों को डीप गली थी और कुछ (लोग) ऐसे भी थे जिन को शिकं अपने जी की चिन्त पड़ी थी और अल्लाह पर नाहक जाहिदिय्यात के नुमान भी करने लगे थे, कहते थे इस काम में हमारी कुछ बालसी थी है? आप कहना दो कि काम का सब हुक्म अल्लाह की तरफ से होता है। अपने दिल में ऐसी बातें छुपाए बैठे हैं जो तुम पर जाहिर नहीं करते, कहते हैं अगर हमारे बस का कुछ काम होता तो इस जगह हम बाल न किये जाते आप कह दो कि अगर तुम अपने घरों में होते तब भी बाहर निकल कर आते वह लोग जिन के लिए मार्ग जाना शिया या अपने कर्मों के पक्षों पर ही गिरते और अल्लाह को आजमाना या तुम्हारे जी की बाली को और तुम्हारे दिलों की निखारना था, और अल्लाह को सोचो में चुपी बात भी मालूम है।

154. Thereafter, to provide security after that distress, ALLAH sent down upon you slumber, that was overlapping some of you; while another group of you was caring about themselves only; and they were moving towards ignorance by harbouring undue suspicions about ALLAH. They said: "Have we any voice in the matter of decisions?" Say: "Indeed decision of ALLAH (only) prevails in all matters." They hide within themselves what they dare not reveal to you. They say: "If we had any control to do in the matter, none of us would have been killed here!" (You) say: "Even if you had remained in your homes, you would have come out therefrom. Those for whom death was decreed would certainly have fallen at the location of their death point." And ALLAH had to test what is in your chests and to polish your hearts; for ALLAH knows well the secrets of your hearts.

فِي قُلُوبِكُمْ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝

اور انہم کے سینوں میں بھی بات ہی معلوم ہے ۝

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ ۚ

جس دن دو جماعتیں مقابلے کے لئے پہنچیں اور اس وقت تم میں سے جو لوگ

إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا ۚ

مقابلے سے ہٹ گئے وہ اس لئے کہ شیطان کی فریب دہی سے شیطان نے ان کو

وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ۝

امکھ دیا تھا چنانچہ اللہ نے ان کو معاف کر دیا اور ان کو بخیر نظر سے برداشت کرتے والا ہے ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا

ایہا ایمان والو! تم مسلمانوں کی طرح نہ بنو جتنا لوگ کفر سے پہلے تھے

وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا صَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ

ہوں یا لڑائی میں، کہ اگر ہمارے پاس میں رہتے تو نہ مرے اور

كَانُوا غُرَّةً لَّوْكَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا

نہ ہمارے ہاتھ تھے تب اللہ نے حسرت کو دانا دیا

فَقَتِلُوا ۚ لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ ۚ وَ

انہ کے دلوں پر چھڑاتا اور ہارنا تو مرنا اور ان کے

اللَّهُ يُخَيِّ وَيُيَبِّئُ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝

آزمائش کی بات ہے اور اللہ ہمارے سب کام دیکھتا ہے ۝

وَلَئِنْ قَتَلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ

مسلمانوں اگر تم اللہ کے راستے میں مارے گئے یا مر گئے تو اللہ کی رحمت

مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ۝ وَلَئِنْ مُتُّمْ

و غلطی اللہ کی رحمت کی کوئی چیز سے بہتر ہے ۝ اور اگر تم مر گئے

أَوْ قَتَلْتُمْ لَا إِلَى اللَّهِ تَحْشَرُونَ ۝ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ

یا ہمارے لئے ہر حال میں اللہ کے پاس تم کو لوٹنا ہے ۝ (ب) جس سے اللہ کی رحمت ہے کہ

اللَّهُ لَذَتْ لَهُمْ ۚ وَلَوْ كُنْتَ نَفْظًا غَلِيظًا الْقَلْبِ

آپ ان کے لئے نرم مڑاتے ہیں اور اگر زبان اور دل کے سخت ہو گئے تو نیچاپ کے آسمان

۲۰۰

یہ ہے اور ان لوگوں کے خلاف
پرفتنی سے اور مسلمانوں کے لئے
بہنش کی لڑائی ہونی چاہئے
کوئی اور کوئی گناہ کی چیز نہ ہو
کے صرف وہ لوگ نہ ہو گئے کہ
کافروں کے لئے کہ اس دن ان کا
کہ اللہ اور اللہ کے ہاتھ کا ہاتھ
پہنچ گیا اور مسلمان شہید ہوئے
جس میں اللہ کی رحمت کی رحمت
مسلحہ سے لڑنے والی کی رحمت
انہی لوگوں کے دلوں میں رہی
کہ انہیں نہ لڑنا تو انہیں نہ لڑنا
کے آواز نہ ہوئے گئے تھے۔ پھر
پھر ان لوگوں کو لوٹنے کے لئے
کہ انہیں نہ لڑنا تو انہیں نہ لڑنا
مسلمانوں کے انہوں کی رحمت
وہی ہے مسلمانوں کے انہوں کی رحمت
انہی لوگوں کے لئے جو انہیں
معاف کر دیا گیا۔

155. जिस दिन दो गिरोह (एक दूसरे से) मुकाबले के लिए निकल गए और एक बात तुम में से जो लोग मुकाबले में हट गए दरअसल उन के बहुत से गुनाहों की शानत से ईश्वर ने उन को क्षमाग्रा दिया था फिर भी अल्लाह ने उन को माफ़ कर दिया अल्लाह तो बड़ा गुफूर है बर्दाश्त करने वाला है।

156 . ईमान वाली तुम इनकार करने वालों के जैसे न हो जाना जो कहते हैं अपने उन भाइयों के लिए जो कफ़र के लिए निकले हों या लड़ाई के लिए कि अगर हमारे पास ही रहते तो न मरते और न मारे जाते अब अल्लाह ने पाश्चात्ते का दाग लगा दिया उन के दिलों पर, जिंदा रहना और मारना तो सिर्फ़ अल्लाह के हाथ की बात है और अल्लाह तुम्हारे सब काम देखता है।

157. अगर तुम अल्लाह के रास्ते में मारे गए या मर गए तो अल्लाह की रहमत व बख़्शिश तुम्हारी हर जगह की हुई चीज़ से बेहतर है।

158. और अगर तुम मर गए या मारे गए हर हाल में अल्लाह को पास तुम को जमा किया जायेगा।

159. बस यह अल्लाह की रहमत है कि आप उन के लिए गरम खाना बाले हैं और अगर ख़दान और दिल के सच्चा होते तो वह आपसे आप पास से बिछार जाते तो आप उन के कुदूर माफ़ सीखिये और उन के लिए नफ़िल की दखीला भी बनते रहिये और काम चलाने में उन से मरवाबी की कार लिया करें फिर जब पक्का हुदाया कर लो तो अल्लाह पर क़ौफ़ा करो, अल्लाह दोस्त रखता है भरोसा करने वाली को।

155. On the day when two groups confronted and therat those of you who left their positions of confrontation; it was consequential to some of their sins that Shaitan could sway them; but ALLAH forgave them; for ALLAH is Off-Forgiving, Most-Forbearing.

16 7 7

156. O you who believe! Be not like rejecters (of faith) who say for their brethren who have gone to travel or to fight on the battle field that "If they had stayed with us, they would not have died or been killed." Hence ALLAH made a spot of regret on their heart. To give life or to cause to die are in the powers of ALLAH (only); and ALLAH is All-Seer of what you do.

157. O you Muslims! If you are killed or die in the cause of ALLAH, forgiveness and Mercy from ALLAH are far better than everything that you have hoarded.

158. And whether you die, or are killed, verily, unto ALLAH you shall be gathered.

159. It is a Mercy from ALLAH that you have been Sweet-tempered for them; but had you been harsh-hearted or harsh by speech, they would have been broken away from about you. So you pardon them their faults, and ask (ALLAH's) forgiveness for them; and consult them in matters of doings. But when you reach to a conclusive decision, then put your (all) trust in ALLAH. Certainly, ALLAH loves those who put their trust in HIM.

لَا تَقْصُوا مِنْ حَوْلِكَ رَفَاعُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرُوا

سے منظر پر ہاتھ سوا کر آپ اللہ کے تصور مبالغہ سمجھتے اور اللہ کے بڑے عظمت کی درخواست کی کرتے

لَهُمْ وَشَاوَرَهُمْ فِي الْأَمْرِ، فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ

رہنے اور کام چلانے میں اس سے منظور کی گئی کوئی بھی سہولت ادا نہ کی گئی اور اس پر ہر دوسرے کو

عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿٥٠﴾

ان دوستوں کے لئے جو کہ اپنے دلوں کو

يَنْصُرْكُمْ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ. وَإِنْ يَخْذَلْكُمْ فَمَنْ

خطم گندہ سے ۴ تو کوئی تم پر غالب نہیں آسکتا اور اگر وہ تم کو چھوڑ دے تو اس کے سوا ہر

ذَٰ الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ، وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ

کون ہے جو تختہ بازی مدد کو آئے گا ! اور ایسا کون ہے جس کو صرف اللہ پر ہجرت کرنا

الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ، وَمَنْ

[illegible]

يَغْلُلْ يَاتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ، ثُمَّ تَوَفَّى كُلَّ

21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 10

نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٠﴾ اَلَّذِينَ

— 10 —

التَّبِعِ رِضْوَانَ اللَّهِ لَمَنْ بَاءَ بِإِسْحَاقَ مِنَ اللَّهِ

1940-1941

اسی کا عقائد تو جہل ہے اور کیا ہی مگر بے پختگی کی (۱۱) اور سب کے دوسرے ہی نظر

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنَافِلَتِهِ نَفَعْنَا

کے چاروں اطراف ان کے اہل دین رہا۔ ۴ ﴿اور ان کے اہل دین کا﴾

البركة والبركة والبركة

ایسٹن لائے گا ان پر جب کبھی ان میں رسول کو جو ان کا اپنا ہے پناہ

يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ

سندھ کے اہل علم کی آیات اور متواتر اور مستحکم اور ایک جہتی

100

160. अगर अल्लाह तुम को मदद देना तो कोई तुम पर भारी नहीं पड़ सकता और अगर वह तुम को छोड़ दे तो जन्नत के सिवा कौन है जो तुम्हारी मदद को आयेगा? और ईमान वाली को निश्चि अल्लाह पर भरोसा करना चाहिए।
161. किसी नबी का यह काम नहीं कि कुछ भी छुपा रखे और जो कोई छुपा रखेगा वह क़यामत के दिन अपना पुनाया हुआ साथ लायेगा किन इन कोई अपनी कमाई का पूरा बदला पायेगा और जुल्म किसी पर न किया जायेगा।
162. क्या जो अपनी अल्लाह की कर्तों का पालन हो उस के बराबर जैसे होता जो अल्लाह की नाराज़गी कमा कर लाया हो, ऐसे का ठिकाना तो जहन्नम (भरत) है और क्या ही बुरी जगह है पालटने की।
163. इन सब के दर्ज़ है अल्लाह के यही और अल्लाह उन के कर्मों को देख रहा है।
164. अल्लाह ने बहुत बड़ा इशतार किया ईमान आने वाली पर जब वेला उन ने समुल को जो उन का अपना है पढ़ कर सुनाता है उन पर अल्लाह की आयतों और संवाक्य है और सिखाता है उन को किताब और अल्लामी की बात जब कि यह लोग इस के पहले खुले लीन पर समता भूले हुए थे।
160. If ALLAH helps you, none can overcome you; and if HE abandons you, who is there after HIM that can come to your help? And in ALLAH (Alone) let believers put their trust.
161. It can not be an act of any Prophet to hide anything, and whosoever hides, will bring forth on the Day of Resurrection, what he concealed. Then every person shall be paid in full what he has earned; and none shall be dealt with injustice.
162. How could a person, who is submissive to the will of ALLAH, be alike one who has earned the wrath of ALLAH? Such as this is destined to Hell! And how vile is the place of return?
163. They are of varying grades in the sight of ALLAH! And ALLAH sees well, all that they do.
164. Indeed ALLAH has conferred a great favour on those who have come to believe in (the truth) when HE sent among them a Messenger from among themselves, reciting unto them ALLAH's messages, setting them aright, instructing them the Book, and wisdom; while before that, they had been unaware of the right path.

وَالْحِكْمَةُ: وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَفْقِي صَلَّيْ مُبِينٍ ۖ

اور دانی کی بات اور وہ کہ اس کے چلنے والے طور پر راستہ بھولے ہوئے تھے ②

أَوَلَمْ نَصَابِيَكُمْ مُصِيبَةً قَدْ أَصَابَتْكُمْ مَثَلَيْهَا،

یہ کہانی کہ جب تم پر مصیبت پڑی اور اس سے دشمنی مصیبت تم پر پڑ جائے کہ

قُلْتُمْ أَتَىٰ هَٰذَا قُلُوبُ هَٰؤُلَاءِ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ ۚ إِنَّ

اب بھی کچھ ہو رہی تھیں سے آئی، آپ فرماؤ یہ خود بخاری طرف سے

اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ

۱۴. اگر m و n اعداد صحیح باشند و $m \neq n$ باشد، آنگاه $m^n \neq n^m$ است. (۱۴)

الَّتِي يَجْعَلُ قِذَاذَ اللَّهِ وَلَيْعَالَهُ الْيَاسْمِينُ ۝

قرآن مجید اور احادیث میں مذکور ہے کہ اللہ تعالیٰ نے انسان کو اپنے لیے ہی پیدا کیا ہے اور اسے اللہ تعالیٰ کے روبرو جواب دہ بنایا ہے۔

وَلْيَعْلَمِ الَّذِينَ نَافَقُوا ۖ وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا

[illegible]

قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ اذْهَبُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ

26. 14. 2. 6. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838

فَتَالَاكُمُ اتَّعَيْنَكُمُ هُمْ يُلَاقِي بَعْضُ أَقْرَبُ

مكة المكرمة - ١٤٤٢ هـ

مِنْهُمْ لَإِيْمَانٍ يَقُولُونَ اِقْبِضْهُمْ مَا لَكُمْ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَكْتُمُونَ الَّذِينَ

[illegible]

قَالَ الْإِخْوَانُ لَهُمْ وَفَعَدُوا لَهُ أَطَاعُوا مَا قَتَلُوا

13. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{3} = \frac{1}{6}$

قُلْ فَأَدْبُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْهَوَىٰ إِن كُنْتُمْ

² $f_1 \in E / B$ if and only if $f_1 = f_2 + g$, where $g \in Z^0(B)$.

صَدَقْنَا وَلَا تَحْزَنْ ۚ الَّذِي قَتَلُوا فِي سَبِيلِ

[illegible]

165. यह क्या है कि जब तुम पर मुसीबत पड़ी और इससे दुगुनी मुसीबत तुम पहुँचा चुके हो तब भी कहते हो यह कहीं से आयी, आग कह दीजिये यह खुद तुम्हारी तरफ से आयी, अल्लाह हर चीज़ पर क़ादिर है।

166. जिस दिन दोनों कौमों मुकाबले में निज़ गई और तुम जो जो मुक़ाना हुआ और मुसीबत पड़ी वह सब अल्लाह के हुक्म से हुआ तबकि ईमान वालों को अपने इस्ल से जाहिर कर दे।

167. और अपने इस्ल से उन को भी जाहिर करते जो मुनाफ़िक (दोपल) थे जिन को कहा गया था कि आओ लड़ो अल्लाह की राह में या फिर दुश्मन के हमले से बचाव ही करो तो बोले कि हम को लड़ाई का अनुभव होता तो हम तुम्हारा साथ देते ऐसे लोग उस दिन ईमान से ज्यादा कुछ के करीब हो गए, अपने मुँह से ऐसी बातें कहते हैं। जो उन के दिल में नहीं है और अल्लाह तो ख़ूब जानता है जो कुछ छुपाते हैं।

168. वही लोग हैं जो खुद घर में बैठे रहें और अपने भाइयों के लिए कहते हैं कि अगर वह हमारी बात मानो तो मरे न जाते आग कह दो कि अपने ऊपर से मौत को हटा कर बता देना अगर तुम सच्चे हो।

165. "What is the matter (with you)? When a disaster befell on you, while twice as great disaster you had inflicted, even then you say: "from where does this come?" (You) say: "It has come from yourselves! ALLAH has power over all things."

166. The day on which two groups confronted, and therein what loss and disaster you suffered that all was by the command of ALLAH; so that HE may mark-out, by HIS knowledge, the believers,

167. and also through HIS knowledge discern hypocrites, who were told: "Come fight in the cause of ALLAH; or at least defend against enemy's surge!" They said: "Had we known that fighting will take place, we would certainly have joined you". They were on that day, nearer to disbelief than to faith, and saying with their mouths what was not in their hearts. And ALLAH has full knowledge of what they conceal.

168. These are the people who confine themselves in homes and say about their brethren; "If they had listened to our advice they would not have been killed." Say: "Avert death from your yourselves if you are truthful."

169. और तुम कभी यह गुमान मत करना कि जो लोग अल्लाह की राह में क़त्ल किए गए वह मृत हैं, नहीं नहीं बल्कि वह तो ज़िंदा हैं, उन को हम के पास से उन्हें रिज़क भी अता किया जाता है।

170. अल्लाह के फ़ारक से जो उन्हें अता हुआ है उसे पाकर वह बहुत खुश हैं, और खुशख़बरी देना चाहते हैं अपने पीछे वालों को जो अभी तक उन के पास नहीं पहुँचे कि अगर वह भी शहीद हो कर आए तो उन्हें कोई ख़ौफ़ और ग़म नहीं होगा।

171. अल्लाह की नैज़मत और फ़ारक को पाकर और यह देख कर बहुत ही खुश होते हैं कि अल्लाह ने ईमान वालों के किसी अन्न को अन्नरत (नष्ट) होने नहीं दिया।

172. ज़ख़म और कराँछो पड़ने के बाद भी अल्लाह और उस के रसूल के हुक्म को जिन्होंने क़बूल रखा और उन में जो लोग पैस और नफ़्तेज़ाज़र को रहे सब को बढ़ा जारी बढ़ाता है।

173. वह ऐसे लोग हैं जिन को डराना पड़ा था कि ज़मी सामान के साथ तुम्हारे खिलाफ़ बड़ी भीड़ जमा हो गई है अब तुम अपनी जिंदा कटो तो वह तुम्हारे पास का जोसे ईमान और यह गया और सोच पड़े हमको अल्लाह काफी है और वह बहुत ख़ून बग़न बनाने वाला है।

174. फिर अल्लाह की नैज़मत और फ़ारक कलेट कर पाकर था पर कि उन को कोई गुलज़ान नहीं पहुँचा और अल्लाह की क़ज़ी के मुताबिक़ मालते रहे और अल्लाह तो बढ़ा ही फ़ारक वाला है।

169. Think not of those who are slain in the cause of ALLAH as dead! Nay-Nay, they are alive; they are given sustenance too, from their Sustainer;

170. they rejoice in what ALLAH has bestowed upon them; and wishing to give this glad tidings to those who have not yet joined them, but left behind, that if they also come through martyrdom (in the way of ALLAH), they shall have no fear nor shall they grieve.

171. They rejoice in a grace and bounty from ALLAH; and having seen that ALLAH has not let go in vain any reward of the believers, they are very happy.

17	16	8

172. For all of them, who have accepted the command of ALLAH and His Messenger, even after having suffered wound and injuries; and those who remained doers of good and righteous as well, is (in store) a great reward.

173. They are the people who were frightened and said "People (your enemy,) have gathered against you a great army with weapons of war; so take care of yourselves." But it only increased them in faith and said: "ALLAH alone is sufficient for us, and HE is the Best Disposer of Affairs."

174. Then they returned having amassed ALLAH's grace and Bounty, and no harm touched them. Because they remained submissive to ALLAH's will. And ALLAH is the owner of great bounty.

وَحَافُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝ وَلَا يَحْزُنُكَ

آر اور ٹوٹ تو ہیں مگر سے ہی رکھنا (۱) ہو رنگ کفر میں دھنسنے

الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَنُحْضِرُوا

جیسے کہ اللہ پر قسم قسم ذکر و اظہار کو، لوگ کچھ بھی جاکڑ دیکھیں گے اللہ نے یہی

اللَّهُ شَيْئًا، يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي

اگر کوئی شخص کو آفرقہ کے سر جتنے سے ان کو مسلم کہہ دے گا اور

الْآخِرَةِ: وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝ إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا

ابن کثیر سے پہلی روایت کی (۵) جنہوں نے کہا کہ مجوزہ کفر کا

الْكَفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يُضَرُّوا اللَّهَ شَيْئًا. وَلَهُمُ

فرق کیا تو اس سے رابطہ کا پتہ نقصان نہیں ہوا بلکہ ان کو دردناک

عَذَابُ الْيَوْمِ ۝ وَلَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا

نکات مهم: $\oplus$ انجمنی است و $\otimes$ انجمنی نیست.

نَمِيْلِيْ لَهُمْ خَيْرًا لِّأَنْفُسِهِمْ . إِنَّمَا نَمِيْلِيْ لَهُمْ

ہم نے کتنی ہی کوششیں کیں، لیکن ہم کو اس مسئلے سے روکا گیا کہ اس کے حل کے لیے ہمیں ایک اور طریقہ تلاش کرنا پڑے گا۔

لِيُزِدَا دَوَامًا. وَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ۝ مَا كَانَ

والفرصا لعل والا عراب هو على وجهه / لازم $\text{K} \rightarrow \text{K}$ (ع) انما انما انما

اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ

[illegible]

يُمَيِّزُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِعَكُمْ

اندر اکثر موارد، در این نرم افزار، با کلیک راست بر روی یک فایل، می توانید به آسانی به فایل های دیگر در همان پوشه یا در پوشه های دیگر، دسترسی داشته باشید.

عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِيْ مِنْ رَّسُلِهِ مَنْ

[illegible]

يَتَذَكَّرُ أَلَمْ يَأْمُرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ؕ وَإِنْ تَوَلَّوْا

$\frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & i \\ -1 & i \end{pmatrix}$

تَنفُوا فَلَهُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٦٠﴾ وَلَا يَحْسَبُنَ الدِّينَ

Figure 1. The structure of the proposed model.

175. यादगारात यह तो बीतान है जो अपने दोस्तों का कर बताता है, अगर तुम ईमान वाले हो तो उन से हरफिज मत डरो, डर और खौफ तो बस मुझ से ही रहना।

175. As a matter of fact it is only Shaitan that frightens you of his friends! So never be frightened of them; but fear and venerate of ME only if you are the (true) believers.

176. जो लोग कुझ में चले जाते हैं उन पर तुम गुम न करो। यह लोग अल्लाह का कुझ भी बिगाड़ न सकते, अल्लाह ने भी इरादा कर लिया है कि आखिरत के हर हिस्से से उन को महकम (हथियार) कर देगा और उन को जबरदस्त नार पकड़ी रहेगी।

176. You grieve not for those who go on sinking into disbelief. Verily, not the least harm can they do to ALLAH. ALLAH has also willed to deprive them of every portion of Hereafter; and there would be a great punishment for them.

177. जिनोंने ईमान छोड़ कर कुझ को खरीद लिया तो इस से अल्लाह का कुझ मुकराना नहीं हुआ हीं उन को दर्दनाक सजा जरूर होगी।

177. Those who have purchased disbelief at the price of Faith, have not done the least harm to ALLAH; but, yes indeed, for them, there would be a painful torment.

178. इनको लोग मुझसे भी न रहे कि जो चुलूल और डील हम उन को दे रहे हैं उन को हक में कुझ पला है बलिक हम तो डील इस लिए दे रहे हैं कि यह लोग मुनाह में और भी बड़ बड़ कर हिम्मा ले सकें अधिकतर कसबा (अपनापित) करने वाला अजाम उन को हमेशा के लिए होता रहेगा।

178. Those who have rejected (the Faith) should not misunderstand that the respite and postponement WE are giving to them is in anyway a favour to them; but in fact, WE are postponing, so that they may increase and add into their sinfulness, and at the end most disgraceful torment would be their lot for ever.

179. अल्लाह ऐसा नहीं है कि ईमान वाली को जिस पर अभी तुम हो उसी हालत पर छोड़ देगा जब तक कि तुम को अच्छे से अलग कर के न दिखा दे, और अल्लाह का यह दस्तूर नहीं कि तुम को पैर की खबर दे लेकिन अल्लाह अपने रसूलों में जिस को चाहता है (अनदेखी खबर देने के लिए) चुन लेता है, बस तुम ईमान लाओ अल्लाह पर और उस के रसूलों पर और अगर तुम ईमान पर कायम रहे और मुनाह से बचो रहे तो तुम को बड़ा जबरदस्त अज्र (इनाम) मिलेगा।

179. ALLAH will not leave the believers in the state in which you are now; until HE distinguishes the bad from the good. And it is not ALLAH's policy to disclose you the unseen; but ALLAH chooses of HIS Messengers whom HE pleases. So, you believe in ALLAH and HIS Messengers; and (also), if you remained-steadfast on your faith- and away from sins, then for you, there is a great-reward.

يَجْعَلُونَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ أَلَيْسَ
 بِرَبِّ هُوَ شَرُّ لَهُمْ ۚ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ
 الْقِيَمَةِ ۚ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَ
 اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝ لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ
 قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ ۚ
 سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۚ
 وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ۝ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ
 أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ۝
 الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهِدَ إِلَيْنَا أَلاَّ نَكْفُرَ
 بِرُسُلِهِ حَتَّىٰ يَأْتِيََنَا بِقُرْآنٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ ۚ قُلْ
 قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالذِّكْرِ
 قُلْتُمْ قَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝
 قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُوا أَمْرِي
 وَأَطِيعُوا أَمْرَ رَسُولِهِ ۚ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ
 يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ أَتَعْلَمُونَ ۚ

پھر یہی وہ عیسیٰ کہتے ہیں وہ یہ دعائیں کہ ان کے حق میں یہ ابھی بات ہے بلکہ یہ تو

اس کے لئے بہت بڑی بات ہوئی اور کہ جس کے لئے یہ بات پر حیرت کے وہ ان کے لئے میں حیرت میں

القیامت ۚ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَ

ذالک ہائے ۱۰ آسمانوں اور زمین کا وارث تو اللہ ہے اور جو کچھ بھی تم کر سکتے

اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝ لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ

یہ اللہ اس کی خبر رکھتا ہے ۱۱ جنہوں نے یہ کہا کہ اللہ پر حالتِ خلد

قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ ۚ

یہ اور ہم کہتے ہیں ان کی بات اللہ فقیر ہے اور ہم غنی ہیں

سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۚ

ہم لکھیں گے جو کچھ بھی کہتے ہیں اور انہوں نے جو کچھ کلام لے کر ہیں

وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ۝ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ

اور ہم کہیں گے کہ کچھ بھی کہنا یا سنا سنا دیا ۱۲ یہ ہے اس کو ہم نے اپنے

أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ۝

انہوں نے اس کے ہاتھوں سے اور اللہ تو ہر بندہ پر کبھی ظلم نہیں کرتا ۱۳

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهِدَ إِلَيْنَا أَلاَّ نَكْفُرَ

وہ جو کہتے ہیں کہ اللہ نے ہم سے وعدہ لے رکھا ہے کہ ہم کسی رسول پر

بِرُسُلِهِ حَتَّىٰ يَأْتِيََنَا بِقُرْآنٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ ۚ قُلْ

ایمان نہ آتا کہ جب تک کہ وہ ایک قرآن جاری نہ کرے اور آگ آگ

قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالذِّكْرِ

کہا کہ میں نے تم کو پہلے ہی تمہارے پاس بہت سے رسولوں کے لئے بھیجا ہے اور جو تم

قُلْتُمْ قَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

نے کہا وہ لڑائی میں لڑتے تھے تم نے انہیں مار ڈالا ہے تو ان کو کیوں قتل کر دیا ۱۴

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُوا أَمْرِي

کہا کہ اگر تم کو اللہ سے محبت ہے تو تم میری بات سے اور میری بات سے

وَأَطِيعُوا أَمْرَ رَسُولِهِ ۚ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ

پہچانتے ہو کہ اللہ تعالیٰ کے سیکرے کی بات ہے ۱۵

يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ أَتَعْلَمُونَ ۚ

اللہ تعالیٰ ان کے سیکرے کی بات ہے اور ان کے نجوا کی بات ہے ۱۶

۱۰۴

۱۰۴

۱۰۴

۱۰۴

۱۰۴

۱۰۴

۱۰۴

۱۰۴

۱۰۴

۱۰۴

۱۰۴

۱۰۴

180. जिन को अल्लाह ने अपने कलम से दिया है कि उन को एक में यह अच्छी बात है बल्कि यह तो उन के लिए बहुत बुरी बात हुई और कंकड़ों के गुबार पर किसानों के दिन उन के घने में लौक (पाँदा) भी जाला जायेगा, आसमानों और जमीन का गरिब तो अल्लाह है और जो कुछ भी तुम करते हो अल्लाह सब की खबर रखता है।

180. They, on whom ALLAH has bestowed HIS bounty, still miserly withhold, may not regard it beneficial for them; nay, it would be worse for them. Because of this their sin of miserly withholding, an iron collar will also be tied to their necks. And to ALLAH belongs the heritage of the heavens and the earth; and ALLAH is Well-Acquainted with all that you do.

18	9	9

181. जिनको ने यह कहा कि अल्लाह हाजिरमद (हिर्न) है और हम मालदार हैं उन की बात अल्लाह ने गुन ली है और उन्होंने जो कुछ कहा हम ने लिख भी लिया है और नबियों के नाहक कलम जो उन्होंने किए हैं वह भी हमने लिख रखा है, और हम कहेंगे कि तेरा जलम का अज़ाब लगातार चखो रहे।

181. Indeed ALLAH has heard their statement who said: "ALLAH is poor and we are rich!" WE have recorded this their assertion; and recorded also their killings of the prophets unjustly. And WE shall say: "Taste you, the torment of severe, unending burning sensation."

182. यह बदला है उस का जो तुम ने अपने हमों से आगे भेजा है और अल्लाह तो बन्दी पर कभी जुल्म नहीं करता।

182. This is the outcome of that which your own hands have sent before you, and, certainly, ALLAH never does injustice to HIS slaves.

183. (झूठे हैं जो) यह कहते हैं कि अल्लाह ने हम से वादा ले रखा है कि हम किसी समूह पर ईमान न लायें जब तक कि वह एक कुर्बानी हमारे सामने न ले आए और आम कल को खा जायें, आज कहो कि मुझ से पहले भी तुम्हारे पास बहुत से समूह निशाना लेकर आये थे और जो तुम ने कहा वह निशान भी आए थे अगर तुम शाये से तो उन को कभी कलम कर दिया।

183. (Liars are) they (who) said: "ALLAH has taken our promise not to believe in any Messenger, unless he brings to us an offering which the fire shall devour." You say: "Verily there came to you several Messengers before me, with clear signs, even with that sign which you speak of, why then, did you kill them? If you are truthful?

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ ۚ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ۚ كُلُّ نَفْسٍ

کتابوں سے آگے کی جگہ اور ان کی کتاب سے آگے ہے (۱) ہر جان کو موت کا

ذَاقَةُ الْمَوْتِ ۚ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ

چکھتا ہے اور تم کو ہر دے دے کو قیامت کے دن یہی ملیں گے (۲) ہر جان کو موت کا

فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ ۚ

اور جسے میں داخل کر دیا گیا وہ کامیاب ہو گیا اور (۳) ہر جان کو موت کا

وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ۚ لَتُبْلَوْنَ

کا سامان دنیا دنیائی ہے (۴) تم کو آزمایا

فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ۚ وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ

جائے گا مال اور جان سے اور تم سے پہلے کتاب جائے گا ان کے حقیقی والے

أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا

پہلے ہی تم کو کتب دی گئی تھیں اور جو لوگ شرک کرتے ہیں وہ تم کو بہت

أَذَى كَثِيرًا ۚ وَإِنْ تَصِبرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ

سہاگہی ہے اور اگر تم صبر سے رہے اور گناہ سے بچے رہو تو یہ بڑی

مِنْ عَذْرِ الْأُمُورِ ۚ وَإِذَا أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ

جنت اور عذاب (۵) کتاب اٹھائی گئی تھی اس سے جب اٹھائی

الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتَشِيَّتَنَّهُ لِّلنَّاسِ وَلَا

افراد یا کو امتوں کے ساتھ اس کو ضرور ضرور پسند کر لیں گے اور اس

تَكْتُمُونَهُ ۚ فَبَيِّذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرُوا بِهِ

کو چھپاؤ گے (۶) میں اب میں اعلان کرتا ہوں کہ جو لوگ ان کو خریدیں اس پر ان کو

ثَمَنًا قَلِيلًا ۚ فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ۚ لَا تُحْسِبَنَّ

چھوٹا اور کم قیمت کا خریدنا (۷) کتاب کا بڑا ہے (۸) کتاب سے دور

الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُوتُوا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا

انہیں ہر گز جانو اپنے کچھ بڑا کرتے ہیں اور جو فعل نہیں کیا اس پر ان کو

بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تُحْسِبْنَهُمْ مُعَذَّرِينَ ۚ مِنَ الْعَذَابِ

ان کی تعریف کی جائے عذاب سے چھٹکارا ان کے لیے ان کی جگہ سے اور ان کو

میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ

میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ
میں قیامت پہنچا ہے کچھ

184. फिर अगर (हि मुहम्मद स.अ.व.स.) वह तुम को सच्चा नहीं मानते तो तुम से पहले भी बहुत से रसूलों को झुठलाया जा चुका है जो साफ साफ विज्ञानित लेकर आए थे और सहीके और गीसनी से भरपूर किताबें लेकर आए थे।

185. हर जानदार को मौत का गड़ा चखना है और तुम को पूरी बदले की जियाज्जत के दिन ही मिलेगे, फिर जो अज से बचा लिया गया और जन्नत में दाखिल कर दिया गया वह कामयाब हो गया और दुनिया की हिन्दगी का सामान तो बीछा देने वाला है।

186. तुम को आजमाया जायेगा नास और जान से और तुम से पहले किताब पार लोगों से तकलीफ वाले बोल भी तुम को सुनने पड़ेगे और जो लोग शिर्क करते हैं वह तुम को बहुत सतायेंगे और अगर तुम सब से डरने लगे और गुनाह से बचने लगे तो यह बड़ी हिम्मत और हीनता का काम होगा।

187. अल्लाह की किताब जिन के सुपुर्द की गई थी उन से जब अल्लाह ने इकरार लिया कि इन्सानों को सामने इस की ज़रूर ज़रूर बयान करनी रहने और इस की छुटकारे नहीं, तब भी उन्होंने अल्लाह की किताब को पीठ पीछे छाल कर मोड़ने से बोल में इस इन्कार को बेध छाल, असलीस किलने खाम धंदे में वह लोग जा पड़े।

188. अज़ाब से उन्हें दूर हमगिल न जाने जो अपने किये पर इतराले हैं और जो अजल नहीं किया उसपर भी चाहते हैं कि उनकी लाठीक (ज़ाज़क) की जाये, अज़ाब से छुटकारे (मुक्ति) का उनके किये खयाल भी मत करो, और उन को ही बदनाम अज़ाब दिया जायेगा।

184. If they do not consider you truthful, so were Messengers rejected before you, who came with clear messages, and the Book full of enlightenment and inscription.

185. Everyone has to taste the consequence of death. And only on the Day of Resurrection you shall be paid in full. Then whoever is saved from the Fire, and admitted to paradise, he indeed is successful; and the furnishings of the world is merely a deception.

186. You shall certainly be tried in your wealth and your life; and you shall certainly hear humiliating words from those who were given Scriptures aforetime, and you shall also be troubled much by those who ascribe naught to ALLAH; but if you persevere patiently and keep away yourselves from sins then, verily, that would be a matter of great courage and energy.

187. And when ALLAH took covenant from those whom the Divine Book was entrusted, to make it known and clear to mankind, and not to hide it; but they put it away behind their backs and sold it for some miserable gain. How pitiable is the affair into which they flung themselves!

188. Think not ever that they are away from the torment who exult in what they have done; and love to be praised for the deeds which they have not (actually) accomplished; harbour not slightest idea for them that they would be rescued from the torment, but they shall be doomed to a most painful punishment.

وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَ

۴۔ روٹک طاب و جاسے گا (۵) آسمانوں اور زمین کی اصلاحیں صرف

الْأَرْضِ، وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ إِنَّ فِي

اللہ کی ہے اور اللہ ہر شے پر قادر ہے (۱) آیتوں اور

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَاخْتَلَفَ الْيَوْمَ وَاللَّيْلَ

میں نے ۲ بجنا دیا، اور رات کو ۲ بجتے ہوئے آگاہ کیا کہ اس میں لکھا ہے کہ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۚ الْكَافِرُونَ

مقل والوں کے لئے (۱) عیش و لذت کی کھڑے

اللَّهُ قَبْلَهَا وَتَعُودُوا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ

اور منجھ اور گروہ پر لکھا ہوئے ہیں اور دیکھ کر کہ میں اس کا اور زمین کی

فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ

[illegible]

هَذَا بَاطِلٌ. سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٥٥﴾

(۱۲) شعر کا تمام حصہ سے لے کر ایک ہی جملہ کے تحت آج کے خط میں ہے

رَبَّنَا إِنَّكَ مَعَهُ تَدْخُلُ النَّارَ فَقَدْ أَخَذْتَكَ وَهَـ

[illegible]

الظلمة من أنصار ربنا إنا سمعنا صنادنا

Journal of Management Inquiry 20(6)br/>DOI: 10.1177/1056492611428011
© The Author(s) 2011
Reprints and permissions:
<http://www.sagepub.com/journalsPermissions.nav>

تُبَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمَنَّا بِرَبِّكَ قَامِنًا وَرَسْنَا

1. What is the purpose of the study?

فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَجَنَّبْ عَنِ الْمَذَهِبِ الْيَسْأَفِ

۲. لکھنا، دیکھنا، سمجھنا اور محسوس کرنا کے مطالعے اور فکر کے ذریعے

مَعَ الْأَنْبَارِ رُتْنَا ۖ إِنَّا مَا وَعَدْنَا عَلَىٰ رُسُوكَ

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم من أجلّ الكتب وأجلّها

وَلَا تَخْزَنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ زَانِكَ لَا تُخْلِفُ الْمِعَادَ ﴿٥٠﴾

② ملک آرائے دین کے خلاف نہیں کرتا

[illegible]

189. आसमानों और जमीन की सगुनारी सिर्फ अल्लाह की है, और अल्लाह इन चीजों पर क़ादिर (कुदरत वाला) है।

189. The dominion of the heavens and the earth belongs to ALLAH only: and ALLAH has power over all things.

19	9	10

190. आसमानों और जमीन का बना देना और रात दिन का बदलते हुए आना जाना इस्लाम निशानियाँ हैं अल्लाह वाली की शिरो।

190. Verily! In the creation of the heavens and the earth; and in the coming and going of the day and night in alternation, there are indeed signs for men of understanding.

191. जो अल्लाह का शिक करते हैं खड़े और बैठे और खनकत वन लेते हुए भी, और ध्यान करने हैं आसमानों और जमीन की पैदाइश में, किन सोच करते हैं ऐ हमारे सब तु ने यह सब में फलसादा पैदा नहीं किया तमाम और से तु याद है हम को क्या ते आग की अज़ाब से।

191. Those who remember ALLAH (always,) standing, sitting, and lying down on their sides, and think deeply about the creation of the heavens and the earth, saying: "Our LORD! You have not created (all) this without purpose; exalted are You above all imperfections! Safeguard us from the torment of the Fire!"

192. ऐ हमारे सब बेशक तु जिस को आग में दाखिल कर दे क्या तब को तु ने जलील (अलमनित) बन दिया और ज़लिली का कोई मददगार नहीं।

192. "O our LORD! Verily whom You admit to the Fire, indeed, You have disgraced him; and there would be no saviour to the unjust (wrong-doers)."

193. ऐ हमारे बालिक हम ने सुन लिया एक बुगारी की दावा को जो आवाज़ लगाता है ईमान लाने की, ईमान लाओ अपने "रब" पर क्या हम तो ईमान ले आये, ऐ सब तु बला में हमारे बुलाह और हमारी बुलाइयों को मिटा दे और हम को बलाह (पीत) दे नक लोगों के साथ।

193. "O our LORD! Verily, we have heard the call of one who proclaimed to have the true faith, and inviting to believe in our Sustainer; so we have believed. Our LORD! Forgive us our sins and remit from us our evil deeds, and make us die along with the righteous!"

194. ऐ हमारे सब हम को दे जो वादा किया तुने अपने रसूलों के मारफ़ा (अज़िमे से) और हम को क़साब (बिदायत) न कर कियात के दिन, बेशक तु अपने वादे के खिलाफ नहीं करता।

194. "Our LORD! Grant us what you promised through YOUR Messengers, and disgrace us not on the Day of Resurrection, undoubtedly. You never go against Your promise."

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ

ان کے رب نے ان کی دعا قبول کی اور جواب میں فرمایا، کہ میں کسی عمل کو بے

عَامِلٍ فِئْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَىٰ، بَعْضُكُمْ مِّنْ

کے امت کو امارت نہیں ہوئے۔ بعض لوگ ایسے تم میں سے کوئی موجود نہ ہوگا۔ تم آپس میں

بَعْضٌ، قَالِ الَّذِينَ هَاجَرُوا وَآخِرُ حَوَائِمِنِ دِيَارِهِمْ

ایک دوسرے کے لئے ہجرت کر رہے ہیں جو لوگ وطن سے چھوٹے اور اپنے گھروں سے نکالے گئے

وَأَوْدُوا فِي سَبِيلِي وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا لَا كُفْرَانَ

اور میری راہ میں نہ ہو سکتے گئے اور لڑے ہیں اور قتل بھی کر دیئے گئے

عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا دُخْلَهُمْ جَنَّةٍ تَجْرِي مِنْ

ان سے ان کی برائیوں کا جس کی سب کچھ اور خود داخل کر دیں گا آپس میں جن میں سے کچھ نبیوں

تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَ ذَا

جنت میں ہے اور ثواب ملے گا انھوں نے اللہ کے دربار سے اور اچھا بدلہ اور نیکوئی ہے جو

حُسْنُ الثَّوَابِ ۝ لَا يَغُرُّكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ

اللہ کی برائیوں کے کھل جانے ۝ ۱۰۸ ۝ شہر میں لوگوں کی بدلتی ہوئی حالت تم کو غریب نہیں

كُفَرُوا فِي الْبِلَادِ ۝ مَتَاءٌ قَلِيلٌ ۝ ثُمَّ مَا لَهُمْ

۱۰۸ ۝ اور ان کے لئے ۱۰۸ ۝ پتھر بھرنے والوں کی عمریں میں ہمارے پھر ان کا عقائد

جَهَنَّمَ ۝ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ۝ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ

جہنم ہے جو بد ترین مکان ہے ۱۰۹ ۝ لیکن جو لوگ اپنے رب سے ڈرتے رہے

لَهُمْ جَنَّةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ

ان کے لئے جنت ہے جس میں ان کے لئے جہنم جاری ہے وہاں پر اللہ کی طرف سے ہمیشہ

فِيهَا نَزْلًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ

ان کی یہاں ہوا کرتی ہے اور ایک لوگوں کے لئے اللہ کا ہے نفی جنت ہی

لِلْأَبْرَارِ ۝ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ

جنت ہے ۱۱۰ ۝ اور کتاب والوں میں سے بعض لوگ ایمان رکھتے ہیں اور اللہ عزوجل

وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُم مَّا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِعَتِ لَهِ

کما جنت پر اسے بھی وہ ماننے لگے ہیں اور ان پر جو آیتیں اُن کے لئے آتی ہیں وہ اسے تسلیم کرتے ہیں اور ان کے خلاف سے کچھ نہیں

195. उन के रब ने उनकी कुछ कबूल की (और उनमें से कहा) कि मैं किसी काम करने वाले की मेहनत की अवसर नहीं होने दूंगा, तुम में से कोई मद (आदमी) हो या औरत तुम आपस में एक दूसरे के सिने मददगार हो, बस जो लोग काम से छुटे और अपने घरी से निकाले गये, और मेरी राह में सताये गये, और लड़े भी और काल भी कर दिये गये, उन से उधार दूंगा मैं सब गुनाह, और जस्म काफिल करके ऐसी जन्मों में जिन के पीछे नहीं बहती होगी, यह सत्य (तुम, तुम कर) या सिवा उन्होंने अल्लाह को दरबार में, और अन्ध बदल और अन्ध से घरी है जो अल्लाह के यहां से किसी को मिल जाये।

195. So their LORD accepted their supplication (and answered) that: "Never will I allow it to go in vain the task of any of you, be it male or female; you are helpers to one-another. So those who emigrated and were driven out of their homes, and suffered harm in My cause; and who fought and were slain; from all of them I will remit all their evil deeds, and surely admit them into gardens beneath which rivers flow (in Paradise). This reward they achieved from the Sovereignty of ALLAH; and the best recompense and reward is only that which is endowed by ALLAH."

196. शहरी में कश्चिरी की बलत बिना तुम को जरेब (पीके) में न डाल दे।

196. Let not the swaggering about of the disbelievers in cities deceive you;

197. वेद सेह के सामान की सोही नी बहार है, जिन उनका ठिकाना जहन्नम है जो बहुत ही बुरी जगह है।

197. the enjoyment of worldly pleasures is limited, but thereafter their ultimate abode would be the Hell; and worst indeed is that place.

198. लेकिन जो लोग अपने रब से डरते रहे, उनके लिये बाग है जिन के पीछे नहरें जरी है, वहां पर अल्लाह की तरफ से हुक्म उनकी बेहमानी होती रहेगी, और मेक लोगों के लिये अल्लाह का यह मोहका (उपहार) बहुत ही बेहतर है।

198. But, for those who fear their LORD, are gardens beneath which rivers flow; therein they will be entertained for ever, as guest by ALLAH; and this reward from ALLAH, to the righteous is far better.

لَا يَشْكُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ شَيْئًا قَلِيلًا ۝ أُولَٰئِكَ لَهُمْ

جی اور انہی کی آیات کی دنیا کے سوا کوئی شکر نہیں کرتے ان کو

أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

اور ان کے ان کے رب کے پاس ان کی ان کو حساب بخیر و بد میں

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا

اے ایمان والو! صبر سے دو اور صبر کی طاقت رکھو اور دو اور ایک دوسرے سے چسپاں رہو

وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝

اور اللہ سے ڈرو تاکہ تم کامیاب ہو جاؤ

سُورَةُ النَّاسِ مَكِّيَّةٌ ۝ (۸۴)

سورۃ الناس مدنی ہے اس میں چونتیس آیات اور ۲۲ رکوع ہیں

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فروع اللہ کے نام سے ہے لا ہیرا نہایت دم کرنے والا ہے

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ

اے انسانو! ڈرو اپنے رب سے جس نے تم کو ایک ہی جان سے پیدا فرمایا اور اس کے اس کا

نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ۖ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا

نمڑا ایک نر اور ایک عورت سے بہت سے نر اور عورت بنا کر دنیا میں پیدا کیے ۱۰ اظہر سے

رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ

ڈرتے رہو جس کے نام پر تم کی درخواست کرتے ہو اور اس کے واسطے ہو اور پگھلتے ناسخ کا

بِهِ وَالْأَرْحَامَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝

جس نے اپنے آپ کو اور تمہارے رب کو اللہ کی تم پر کڑی نظرانی ہے

وَاتُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَبْدَلُوا الْخَبِيثَ

اور تمہاریوں کو ان کے مال دے دو خالص اور تمہاریوں کو اچھا مال بڑھ کر دے دے میں غریب

بِالظَّيْفِ ۚ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى أَمْوَالِكُمْ ۚ

مست دینا اور اپنے مالوں کے ساتھ ظلم کرنا ان کا مال کھانا مست اس میں

إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا ۝ وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا

۱۱ اور تم کو ان کیوں کے اس سے میں تم کو خوف ہو کہ

۱۰

تفسیر سورۃ النساء

اس میں سویت آیت مکتبہ

۱۱ اظہر سے

۱۲ اظہر سے

۱۳ اظہر سے

۱۴ اظہر سے

۱۵ اظہر سے

۱۶ اظہر سے

۱۷ اظہر سے

۱۸ اظہر سے

۱۹ اظہر سے

۲۰ اظہر سے

۲۱ اظہر سے

۲۲ اظہر سے

۲۳ اظہر سے

۲۴ اظہر سے

۲۵ اظہر سے

۲۶ اظہر سے

۲۷ اظہر سے

۲۸ اظہر سے

۲۹ اظہر سے

۳۰ اظہر سے

۳۱ اظہر سے

۳۲ اظہر سے

۳۳ اظہر سے

1992 और सितारवा बाली में से कुछ लोग अल्लाह पर ईमान रखते हैं, और जो कुछ लोग खतरा गया है तुम पर, उसे भी वह मानते हैं, और उन पर जो खतरा गया उसे भी वह मानते रहे, अल्लाह को खींक से चिल्लाते रहते हैं और अल्लाह की आवाज़ की दुनिया के कोई भील पर चौकाली नहीं करते उन को अब मिलेगा उन को सब को पास, वे तक अल्लाह को हिसाब लेने में देर नहीं लगती।

200. ऐ ईमान लाओ, राह से कटे रहो, और राह की
तलहौज (बसीपाव) बनते रहो, और एक दूसरे से कटे
रहो और अल्लाह से डरते रहो, ताकि तुम कामयाब हो
पाओ।

4. 4.10

सुरह निम्न गरीबों में पतारी गई इस में (177)
आगले और लीबीस (24) फलक है ।

‘‘सत्यमेव जयते’’ का अर्थ है सत्य ही जीतता है।

1. ऐ इन्सानो ! करो अपने सब से जिसने तुम को एक नाम से पंदा किया और इसी से उसका जोड़ा भी बना दिया, फिर उन दोनों से बहुत से भर्ष और औरों बनकर दुनिया में फैला दिए, अल्लाह से करो रही, जिससे नाम बन रहन की दरखास्त करो हो (और आपस में बाल्ला देते हो) और रिहते पाते का भी सवाल करो, और भूलो मत कि तुम पर अल्लाह की कड़ी निगरानी है।

2. और यहीनी (अनाथों) को उनके माता से दाली, यहीनी को अलका माता हलान कलकी दाली में दालान माता दाला, और अनाथ यहीनी को माता मिला कर उनका माता दालान माता दाला में दाला दालान है।

199. And some people among those who were given the Scriptures (aforetime), believe in ALLAH; and in that which has been revealed unto you, and in that which was revealed to them, and they mesh down from the fear of ALLAH; and they do not sell Verses of ALLAH for a little price; for them is a reward, and surely, ALLAH delays not in taking of account.

[illegible]

4. SURAH: AN-NISA

REVEALED AT MADINA
(CONTAINS) 177 AYATS AND 24 RUKUS

In the name of ALLAH,
the Most Beneficent Most Merciful

1. O mankind! Fear your LORD, Who has created you from a single Soul, and from him created his match also; and from these two created many men and women and scattered them in the world. And fear ALLAH in Whose name you plead mercy (and for Whose sake you ask with each other-). And keep vigil over relationship, and forget not that ALLAH keeps unsparring watch over you.

2. And give-up unto-orphans their belongings; and do not eat-up their good stuff and give instead your bad things to them; and devour not their property by mixing it to your belongings; therein is a great sin.

3. और यदि आप (अनाथ) लड़कियों के बारे में डुम को खींच हो कि इन्साफ न कर सकोगे तो फिर दूसरी औरतों को डुम को पसंद हो उनसे निकाह कराओ, दो दो, तीन तीन और चार चार तक भी इजाजत है फिर अगर एक से ज्यादा के साथ अदुल न इन्साफ न कर सकोगे ऐसा अन्देहा (अनाथ) हो तो एक पर ही बस करो, या अपनी कनैज़ (जिहाद में हथ लगी औरत) जिसके डुम मालिक बन गए हो, (उस को डुम अपनी पत्नी बना लो) ताकि वे इन्सानो से बच जाओ।

4. औरतों को उनके मँहर दिल की खुशी के साथ अदा करो, फिर अगर वह अपनी मँरी और खुशी से इसमें से कुछ छोड़ दें तो अच्छा समझ कर खा सकते हो।

5. वे अन्न (मुखी) लोगों को अपने वह माल न देना जिसे अल्लाह ने तुम्हारे गुजर बसर का ज़रिया बनाया है, हां इसमें से उनको जरूर खिलाओ और पहनाओ और उनको मँरी बात कहते रहो।

6. जांच कर लिया करो यतीमी (अनाथों) की, यहां तक कि वह पहुँच जायें निकाह (बिवाह) की उम्र को, फिर अगर इन में समझ बुद्ध और सलाहियत देख लो तो इन का माल इन के इस्तेमाल कर दो, इस जल्दी में खुशुल खींच करके कि बड़े होकर अपना माल पाँचने, इन का माल खा न जाना, यतीम (अनाथ) की खबरचीरी (देख रेख) करने वाला अगर मालदार हो तो उसे हर तरह बचना चाहिए और खुशाल हो लो वाजबी तरीके से ले सकता है, फिर जब यतीमी का माल उन के इस्तेमाल करो तो उन पर पक्का कर लिया करो और हिसाब लेने को तो अल्लाह काफ़ी है।

3. And if you fear that you shall not be able to deal justly with the orphan-girls, then marry other women of your choice; two or three or four is the limit allowed. But if you fear that you shall not be able to do justice with more than one, then maintain one only; or (marry with) the captive (through war) of whom you have become master; so that you may ward off injustice.

4. And pay-off the women their 'Mehar' (bridal money) willingly. But if they, of their own accord, remit any part of it to you, then it is fair for you to consume it.

5. And give not unto those who are weak of decision, that property of yours which ALLAH has made a means of your livelihood; but yes! you can offer them food and clothings and speak to them words of kindness.

6. Have trials of capability of the orphans until they reach the age of marriage; and then, if you find understanding and sound judgement in them, hand-over their property to them. But spend it not wastefully, and hastily, fearing that they shall demand their right of property when they are grown up. The care taker of the orphan should control himself in every respect if he is rich; but if he is poor he could eat what is just and reasonable for him. And when you hand-over their (-orphans' -) property to them, take witness over its delivery; and ALLAH is All-Sufficient in taking accounts.

7. मर्तों के लिए भी हिस्सा है जब भी-बाप और कदीनी निशानदार माल छोड़ कर मर जाते और औसतों को भी हिस्सा मिलेगा उस में जो छोड़ कर मरे भी बाप और माँ वाले, वह माल थोड़ा हो या बहुत हर हाल में बरितों का हिस्सा उन (मुकरर) हो गया है।
  8. निराश्रित की तकलीफ को बहुत दूरिते वाले मालों को साथ फ़ौम मेंहताश की हदियन हो तो उन को भी उस में से खिला दो और बात कहो तो उन को बने आदमियों की तरह अच्छी ही बात कह दो।
  9. ज़ेमी को वह सुझाव करना चाहिये कि अगर वह अपने पोते बेसा और कपजोर औलाद छोड़ कर मर जाते तो उन्हें अपने औलाद के बारे में कितने अन्देसे होते अपने आप पर खयाल करके खुद करते रहना चाहिये और अल्लाह की नाकरगानी से हर तरह बचना चाहिये और उन बात कही जाएं तो सीक और सीधी बात कही जाएं।
  10. मर्तियों का माल जो लोग ना इन्साफी से का जते हैं वह अपने पैट में आप को अगले पारो हैं और वह बक़रली आप में बहुत जलद पाकिल होगे।
7. There is a share for men and a share for women in the wealth left by parents and those closely related after their death, whether property be small or large, in every aspect a share is determined.
  8. And at the time of distribution of inheritance if the orphan or the poor are also present alongwith relatives and heirs, then feed them too out of it; and speak to them words of kindness and justice.
  9. People should consider that if they would have left behind, (after their death), weak and helpless offspring how many suspicions about their children's plight they could have? So keeping themselves in their position, one should fear, and keep always, away from disobedience of ALLAH, and speak straight forward-right words- whenever necessary.
  10. Those who unjustly eat-up the property of orphans, they but heap-up only fires into their bellies, and they will be admitted soon in to the blazing Fire.

إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَةٌ

اگر چنانچہ بی بی ہوں تو اس کی ماں کو چھٹا حصہ ملے گا بیعت کی وصیت ہمدانی کر دینے کے بعد

أَبُوهُ فَلِلْأُمِّهِ الثُّلُثُ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِلْأُمِّهِ

اور بیعت کے لئے جو قرآن ہو اس کی اولاد کی بیعت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ

پانچ حصہ ملے گا بی بی یا اولاد کو نہیں ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

أَبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ

سب سے قریب ترکین سے سب کے لئے مقرر کر دینے میں سب کا ایک حصہ ملے گا

تَفْعَاءَ فَرِيضَةٍ مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا

ی سب علم اور حکمت کا جاننے والا

حَكِيمًا ۝ وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ

ہے اور ہمدانی بی بی یا بی بی کے لئے چھ حصہ ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ

ہمدانی کو اگر بیعت چھ حصہ ملے گا بی بی یا اولاد کو نہیں ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِيْنَ بِهَا

بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا اولاد کو نہیں ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَتُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ

بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا اولاد کو نہیں ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّلُثُ مِمَّا

اگر تم اولاد چھ حصہ ملے گا بی بی یا اولاد کو نہیں ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

تَرَكَتُمْ مِّنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ ۚ وَ

تم کر کے بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا اولاد کو نہیں ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

إِنْ كَانَ رَجُلٌ يُؤْرِثُ كَلَّةً أَوْ امْرَأَةً وَكَهْ أَخٌ

یہ حصہ ہمدانی بی بی یا بی بی کے لئے چھ حصہ ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

أَوْ أُخْتُ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا

اگر اس کو چنانچہ بی بی ہوں تو اس کی ماں کو چھٹا حصہ ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

اگر بی بی ہوں تو اس کی ماں کو چھٹا حصہ ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

اگر بی بی ہوں تو اس کی ماں کو چھٹا حصہ ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

اگر بی بی ہوں تو اس کی ماں کو چھٹا حصہ ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

اگر بی بی ہوں تو اس کی ماں کو چھٹا حصہ ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

اگر بی بی ہوں تو اس کی ماں کو چھٹا حصہ ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

اگر بی بی ہوں تو اس کی ماں کو چھٹا حصہ ملے گا بیعت کی وصیت چھ حصہ ملے گا بی بی یا بی بی کے لئے

11. तुम्हारी औलाद के बारे में अल्लाह का फरमान है कि यदि कोई हिस्सा दो औलियों को बंटाकर है फिर अगर दो से ज्यादा महिलाएँ हों तो ज़ायदाद में उन को दोहिदाई मिलेगा और अगर एक ही लड़की बरिक्त हो तो उसे अन्धा दिया जाए, अगर मर्रात को औलाद है तो भी बाप में इन एक को छठा हिस्सा मिलेगा बस अगर मर्रात को औलाद न हो और भी बाप ही उस के बरिक्त हो तो मर्रात की भी को तीसरा हिस्सा मिलेगा मर्रिद फिर अगर मर्रात को कोई भाई बहन हो तो उस की भी को छठा हिस्सा मिलेगा, मर्रात की बरिक्तता पूरी कर देने के बाद और मर्रात के जिम्मे जो कर्ज़ हो उस की अदागरी के बाद बचे हुए माल में यह हिस्से निकाले जाए तुम्हारे में बाप हो या औलाद तुम को नहीं मालूम कि तुम्हें मर्रात पहुँचाने में सब से करीब कौन है, यह सब हिस्से तो अल्लाह ने सुकरर कर दिए हैं बेशक अल्लाह ही सब इल्म और हिकमत का जानने वाला है।

12. और तुम्हारी बीवियाँ जो माल छोड़ जायें और उन्हें औलाद न हो तो उन के माल में तुम को अन्धा हिस्सा है अगर वह औलाद छोड़ कर मरी है तो तुम को उन के माल में से एक चौथाई हिस्सा मिलेगा उनसी जो बरिक्त हो उसे पूरा करने के बाद और उन पर कर्ज़ हो उसे अदा करने के बाद और तुम्हारी औलियों को तुम्हारे छोड़े हुए माल में से अगर तुम को औलाद न हो तो एक चौथाई मिलेगा, फिर अगर तुम औलाद छोड़ कर मरी तो तुम्हारी बीवियों को अन्धा हिस्सा मिलेगा बरिक्तता जो तुम कर गए उसे पूरी करने के बाद और तुम पर बरिक्त हो कर्ज़ की अदागरी के बाद यह हिस्सा बाँटी होगी और अगर ऐसे यदि या औलात की बीवियाँ का मामला आये जिस के भी बाप और औलाद न हो अगर उस की भाई बहन हो तो उन में से हर एक का छठा हिस्सा होगा और अगर उस से ज्यादा हो तो एक तिहाई माल में सब बरिक्त होने यह तकसीस भी बरिक्तता को पूरा करने और कर्ज़ की अदागरी के बाद होगी, जिस में किसी का तुम्हारा न किम्बा पता हो वह अल्लाह की कसम से बरिक्तता जानी और अल्लाह भी सूझ जानने वाला और बरिक्तता करने वाला है।

11. ALLAH directs you as regards your children's (inheritance): to the male, a portion equal to that of two females; if there are only daughters, more than two, they will get two third in the inheritance; and if only one daughter is as heir, she should be given a half share. If the deceased has left children behind, then for parents a sixth share of inheritance to each will be given. But if the deceased had no children, and the parents are the only heirs, the mother should get a third share. And if the deceased left many brothers and sisters, then mother shall be given sixth share. The distribution of shares of heirs in all cases be done, out of what remains after the fulfilment of legacies and payment of debts incurred by the deceased. You know not who is nearest to you in benefit, among your parents and children; hence these fixed shares are ordained by ALLAH; and verily, ALLAH only is the knower of all facts and reasons.

12. And in that (inheritance) which your wives leave, your share would be a half if they have no child; but if they leave a child, you get one fourth share out of that which remains after the fulfilment of legacies and the payment of debts they may have incurred. And your wives shall get one fourth share out of what you leave; provided you have no child; but if you leave a child behind, your wives shall get an eighth share in distribution out of what remains after the fulfilment of legacies you had made and payment of debts you had to pay. And if the man or woman whose inheritance is in question, has neither parents nor children, but has brother and sister, then each of them shall get sixth share; but if he has more than that then they all will share in one third of what remains after fulfilment of legacies and payment of debts. Know that the legacy in which no loss is caused to anyone, is from ALLAH. And ALLAH is Ever All-knowing, Most-Forbearing.

13. यह अल्लाह की बंधी हुई हदी है उन को धाम जो जो स्वयं अल्लाह और उस के रसूल का हुक्म मान लेगा, अल्लाह उसे जन्नत में दाखिल कर देगा जिस के पीछे नहरें बहती हैं जहाँ वह हमेशा हमेशा रह करेगा और यह बड़ी सफलता बनवाती है।

13. These are the limits set by ALLAH; hold them firmly. Whosoever obeys ALLAH and His messenger will be admitted to the Paradise under which river's flow; they will live there for ever, and that will be the great success.

14. जो कदा अल्लाह और उस के रसूल की आज्ञाकारी करेगा और अल्लाह की आज्ञाकारी की हुई हदी से निकल जाने तो अल्लाह उस को जन्नत में डाल देगा जहाँ वह हमेशा हमेशा को जा रहेगा और उस को और भी ज्यादा सफलता करने वाला अल्लाह वहाँ पर होगा।

14. Whoever disobeys ALLAH and HIS Messenger and transgresses the limits ordained by ALLAH, will be thrown into the Fire, wherein he will live for ever; and in addition he will have to endure punishments most humiliating.

2 4 13

15. तुम्हारी औरतों में जो बदवारी करे तो अपने में से चार गवाह उन पर लाओ फिर अगर वह लोग गवाही दें तो उन औरतों को घरों में बंद कर दो यहाँ तक कि मौत उन का काम लगान कर दे या फिर अल्लाह उनके छुटकारे का कोई रास्ता निकाल दे।

15. If any of your women are guilty of fornication, take the evidence of four witnesses from amongst you against them, and if they testify, then confine them to houses until death comes to them or ALLAH ordains a way of release for them.

16. और तुम में से दो पद, कुकर्म (एक दूसरे से संबंध) करें तो उन को गारो पीटो फिर अगर तीस करे और अपनी हालत सुधार ले तो उन का पीछ छोड़ दो अल्लाह बड़ा तीस कसूर करने वाला सहायक है।

16. If two males among you commit lewdness, punish them both. And then, if they repent and amend, leave them aside; for ALLAH is Acceptor of repentance, Most Merciful.

يَعْمَلُونَ الشُّرَاءَ بِحَبَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ

بیعت کے سبب ان کو ۲۴ گنا جہنم کی سزا دی گئی تھی جس امر میں ان کی توبہ قریب

قَالَ لِيكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ؕ وَكَانَ اللَّهُ

کہتا ہے اللہ آپ کو توبہ کرنے والے اور رحمت

عَلِيمًا حَكِيمًا ۝ وَكَانَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ

والا ہے ۝ ان کی توبہ بڑی تھی انہیں کھلی توبہ کام کرنے

السَّيِّئَاتِ ۚ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ

یہ کہتے ہیں اے اللہ میں نے کسی کے ساتھ موت آمورو ہوئی ہے تو مجھے ناکارہ

إِنِّي تَابْتُ إِلَيْكَ ۚ وَالَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ

میں توبہ کرتا ہوں اور ان کی توبہ بھی قبول نہیں ہو سکتی حالانکہ میں چاہتا ہوں

أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝ يَا أَيُّهَا

ان سب کے لئے ہم نے دھوکہ دی بات کر رکھی ہے ۝ اے ایمان والو! تم

الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ

کو حلال نہیں کہ انہیں اس کی مملکت کے خلاف مردوں کے وارث بن جاؤ اور انہیں

كَرِهًا ؕ وَلَا تَعْضَلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَّا

را ہوا ان سے واپس لینے کے لئے ان کو تنگ بھی مت کرو ان میں سے کسی عورت

أَتَيْتُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ ؕ

لے نہ چلیں اور ظلم نہ کیا ہو اور بات نہ ہو انہوں کے ساتھ کو چلے طریقے سے گزراں

وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ؕ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ

کہ اگر وہ تم کو اچھی نہ لگیں تب بھی ، تنگ نہ کرو کسی چیز کو چاہے کہ اور

فَعَصَىٰ أَنْ تَكْرِهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا

اپنے لئے اس میں بہت جگہ اور اور کوئی چیز

كَثِيرًا ۝ وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ

بہت ۝ اگر تم ایک عورت کی جگہ دوسری کو چاہو اور چاہے کہ

زَوْجٍ ۚ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ

بہت زیادہ مال دے چکے ہو تب بھی اس میں سے کوئی چیز واپس نہ لےنا

۱۔ ان کے لئے توبہ کی کھلی توبہ کام کرنے کی توفیق ہوئی
۲۔ ان کی توبہ کے لئے اللہ کی رحمت و احسان
۳۔ ان کی توبہ کے لئے اللہ کی رحمت و احسان
۴۔ ان کی توبہ کے لئے اللہ کی رحمت و احسان
۵۔ ان کی توبہ کے لئے اللہ کی رحمت و احسان
۶۔ ان کی توبہ کے لئے اللہ کی رحمت و احسان
۷۔ ان کی توبہ کے لئے اللہ کی رحمت و احسان
۸۔ ان کی توبہ کے لئے اللہ کی رحمت و احسان
۹۔ ان کی توبہ کے لئے اللہ کی رحمت و احسان
۱۰۔ ان کی توبہ کے لئے اللہ کی رحمت و احسان

17. वर अमास अल्लाह तो उन लोगों की तीबा कबूल करवाता है जो पापानी और जहलत के सब कोई कुछ काम कर बैठे फिर जल्द ही तीबा बन लेते हैं वर अल्लाह भी उन की तीबा कबूल कर लेता है अल्लाह तो सब कुछ जानने वाला और हिकमत वाला है।

17. Truly ALLAH accepts the repentance of those who do evil in foolishness and ignorance; and repent soon afterwards; thus ALLAH accepts their repentance, for ALLAH is full of knowledge and Wisdom.

18. उन की तीबा इतगिह तीबा नहीं कहलाती जो बुरे काम करते ही रहते हैं यही तक कि उन में किसी के सामने मौत आ मौजूद होती है तो कहने लगा की अब मैं तीबा बनता हूँ और उन की तीबा कबूल नहीं जो कुछ की हालत में मर जाते हैं उन सब के लिए हम ने कुछ की मार तैयार कर रखी है।

18. It can never be said the (true) repentance of those who continue to do evil deeds until death faces one of them; and then he says, "Now I repent." And their repentance is also not accepted who die in a state of rejection (of faith); for all of them WE have prepared a painful torment.

19. हे ईमान वाले ! तुम को हलाल नहीं कि जबरदस्ती और उन की मर्जी के खिलाफ औरतों के वारिस बन जाओ और अपना दिया हुआ उन से वापस लेने के लिए उन को तंग भी मत करो ही मगर किसी औरत ने बद चाली का खुला जुर्म किया हो। औरतों के साथ पले तरीक़े में मुकादम (मुकादमा) करो अगर वह तुम को अच्छी न लगे तब भी, कुमकिन है तुम किसी चीज़ को ना पसंद करो और अल्लाह ने उसमें बहुत भलाई और खूबी रखी हो।

19. O you who believe! It is not lawful for you to become successors of women forcibly and against their will. Nor ill-treat them for taking back what you have given to them; except that any woman has committed a sin of open lewdness. Sustain with women honourably even in case they are not liked by you. It may be that you dislike a thing and ALLAH may have put therein a great deal of good and virtue!

شَيْئًا اَتَاخُذُوْنَهُ يُهْتَنَّا وَاِتْبَا مُبِيْنًا ۝ وَكَيْفَ

کچھ تم چھان اور کھلے گناہ سے بچو یہاں لیتا یا رہے ؟ ① اور اس طرح

تَاخُذُوْنَهُ وَقَدْ اَفْضٰی بَعْضُكُمْ اِلٰی بَعْضٍ وَ

دیا ہوا مال کیوں کر داپس لے سکتے ہو جب کہ تم ایک دوسرے کے ساتھ پہلے بارہ ہو اگر لذت حاصل کر چکے ہو

اَخَذَنْ مِنْكُمْ مِّمَّنْا قَا غَلِيْطًا ۝ وَلَا تَنْكِحُوْا

اور ان لوگوں سے نکاح نہ کرو جن سے غلطی کا پکا وعدہ اور اگر اس کا تھا ② اور جو عورتوں کے ساتھ سے

مَا نَكَحَ اَبَاؤُكُمْ مِّنَ النِّسَاءِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ۝

اپنے نکانہ سے پہلے ہی وہ سے ہرگز نکاح نہ کرنا جو پہلے ہو چکا (سو ہو چکا) بڑی پہلے جان اور

اِنَّهٗ كَانَ فَاَحْشَہٗ وَمَقْتًا ۝ وَسَاءَ سَبِيْلًا ۝

بڑے غضب کا کام ہے اور بہت ہی بھاری کا راستہ ہے ③

حُرِّمَتْ عَلَیْكُمْ اُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَاُخُوْتُكُمْ وَ

تم پر حرام کردی گئیں تمہاری مائیں اور بیٹیاں اور بہنیں اور بھوپسایاں اور

عَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْاُخْرِ وَبَنَاتُ الْاُخْتِ وَ

قالائیں اور بھئی کی بیٹیاں اور بہن کی بیٹیاں اور بہن بھائی کے تم کو دوسرے

اُمَّهَاتُكُمْ الَّتِیْ اَرْضَعْتُمْ وَاُخُوْتُكُمْ مِّنَ الرِّضَاعَةِ ۝

بالا سے وہ بھی تم پر حرام ہیں اور دوسرے شریک بہنیں اور تمہاری عورتوں کی

وَاُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَابُنَّکُمْ الَّتِیْ فِیْ حُجُوْرِکُمْ

ہائیں بھی تم پر حرام ہیں اور ہیں عورتوں سے تم سمیت کر چکے ہو

مِّنْ نِّسَائِکُمُ الَّتِیْ دَخَلْتُمْ بِھُنَّ ۚ فَاِنْ لَّمْ تَكُوْنُوْا

ان کی بیٹیاں ہو تمہاری پادشہس میں ہوں وہ بھی حرام ہیں ان اگر تم نے

دَخَلْتُمْ بِھُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَیْکُمْ ۚ وَحَلَائِلُ اَبْنَائِکُمْ

ان سے سمیت نہ کی ہو تو جرح نہیں تم پر تمہاری سلب کے ہیں سب کے بیٹوں کی بیویاں بھی

الَّذِیْنَ مِنْ اَصْلَابِکُمْ ۚ وَاَنْ تَجْمَعُوْا بَیْنَ الْاُخْتَيْنِ

حرام ہیں اور وہ بیٹوں کا ایک ساتھ نکاح میں جمع کرنا بھی حرام ہے مگر

اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ۚ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝

جو آگے ہو چکا (سو ہو چکا) یعنی اسے غلطی والا نہیں ہے ④

20. अगर तुम एक औरत की जगह दूसरी को लेना चाहो और पहले को बहुत ज्यादा माल दे चुके हो तब भी उसमें से कोई चीज़ वापस न लेना, क्या तुम सोहबत और खुले गुनाह से यह चीज़ लेना चाहोगे।
21. और हम तरह दिख चुका माल उसी कर वापस ले सकते हो जब कि तुम एक दूसरे के सामने वे परदा होकर अवलत हाथिल कर चुके हो, और उन औरतों ने निज़ाह में अगर तुम से ब्यादागी का पक्का कया और इस्कर किया था।
22. और जिन औरतों को तुम्हारे साथ निज़ाह में लू चुके हैं उनसे हथियार निज़ाह न करना, अगर जो पहले हो चुका (शौ हो चुका) वह उसी बेरामी, और बड़े गुनाह का काम है, और बहुत ही बड़ चलने का वास्ता है।
23. तुम पर हारम कर दी गई तुम्हारी माताएं और बेटियाँ और बहनें और नुफियाँ और सासएँ और भाई की बेटियाँ और बहन की बेटियाँ और जिन माओं ने तुम को दूध पिलाया है वह भी तुम पर हारम हैं, और तुम्हारी दूध शरीक बहनें और तुम्हारी पलियों की माएँ भी तुम पर हारम हैं और जिन औरतों से तुम सोहबत (समीप) कर चुके हो उन की बेटियाँ जो तुम्हारी परबरीस में हो वह भी हारम हैं, हाँ अगर तुम ने उनसे सोहबत (समीप) न की हो तो इन्हें नहीं, तुम पर तुम्हारी नसल के दानी सगे बेटों की बियियाँ भी हारम हैं और वो बहनों का एक साथ निज़ाह में जमा करना भी हारम है अगर जो पहले हो चुका (शौ हो चुका) बेराके अल्लाह बख़्शने वाला मेहरबान है।
20. If you decide to take another wife in place of the former one, and even you had given abundance of wealth to the former, take not the least bit of it back. Would you take the things by slander and open sin?
21. And how could you take back the things given, when you have acquired pleasure by having been unveiled before each other? And those women have taken a strong covenant of faithfulness through coming into 'Nikah' (contract of marriage) from you?
22. And never wed the women whom your fathers have wedded; but what has already passed (is past); indeed this has been a matter most offensive and of great indecency, and an evil way.
23. Forbidden to you (for marriage) are: your mothers, your daughters, your sisters, your father's sisters, your mother's sisters, your brother's daughters, your sister's daughters, your foster mothers who gave you suck are also prohibited to you; and your foster milk suckling sisters, and your wives' mothers are also forbidden to you; and those daughters under your guardianship who are born of your wives, with whom you have had an intercourse are also prohibited to you; but there is no sin if you have not gone in with them (wives); and forbidden to you are the wives of your sons that are from your own loins; and to have two sisters together in wed-lock is also prohibited; but what has already passed (is past). Verily, ALLAH is ever forgiving, Merciful.

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-5 (पारा-5)

उर्दू, अंग्रेज़ी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

Printed by:

Farid Book Depot (P) LTD

422, Matia Mahal, Urdu Market, Jama Masjid Delhi-6.

Tel: 3265406, Fax: 3279998, Res: 3262486

24. और निषिद्ध है वही औरही कभी खीहर वाली औरतें इनसे भी निषिद्ध हलाल है ही जिनके पतिव्रत हो गये तुम्हारे वीरों साथ (कभी कभी तो वे लोग में पकड़ी हुई औरतें तो और बात है) अल्लाह की निषिद्ध को यह आदेश तुम पर आया है इनको किता तुम्हारे दूसरी औरतों से निषिद्ध करना हलाल है मगर वे बात अदा करके औरतों से निषिद्ध कर सकते हो पाक दामनी कायम रखने के इरादे से, किसी मरली निषिद्धों की कोई इजाजत नहीं फिर जिन औरतों को तुम इसीमाल में ला चुके हो उनका तब किछ हुआ मगर बरकर अदा करो जो फर्ज है, मगर तब करने के बाद भी अपनी सहमती से काम या ज्यादा करें, तो कोई हर्ज नहीं बेशक अल्लाह जानने वाला और शिकम्प वाला है।

25. तुम में से जो अपनी आज्ञाद मोमिन खानदानी औरतों से निषिद्ध की हैसियत न रखता हो तो फिर जो तुम्हारे कबले में ईमान वाली कभीजो हो उनसे निषिद्ध कर तो तुम्हारे ईमान का हाल अल्लाह को खूब माझूस है तुम आपस में एक दूसरे के साथी हो इनके सल्लियों की इजाजत के बाद ही इन कभीजों से निषिद्ध बन सकते हो, बरखुर के मुलमिक कभीज को भी सले लटके से मगर अदा करो सही यह है कि पाक दामन हो न बदकार हो और धुपी दोस्ती करने वाली भी न हो। कभीजो जब निषिद्ध के घेरे में आ जाने के बाद बदकार हो तो अल्लाह औरतों को जो सजा है उसकी खोरी सजा इन पर होगी तुम में से कभीज के साथ निषिद्ध की इजाजत उसकी है जिसे मुनाह कर बैठने का अन्देसा हो और सब करो तो तुम्हारे हिन्द अयम है और अल्लाह तो वाकई बखाने वाला भी है मेहरबान भी है।

24. And also forbidden for marriage are those women who are already having husbands (i.e. Married), except those whom your right hands possess (i.e. slaves or captives of wars). These commandments of ALLAH's Books are ordained for you. And allowed to you are women other than these whom you seek in marriage, offering them their 'Mehr' (bridal money-gifts as their right); desiring chastity, and not to derive mere enjoyment. And when you had an intercourse with those women, give them their 'Mehr' (bridal money) as prescribed; and that is obligatory on your part. There is no blame on you if, even after the fixation of 'Mehr', you increase or give up something (of Mehr) by mutual understanding. Verily, ALLAH is All-knowing, Wise.

25. And he among you who has no capacity to marry free believing woman let him wed believing slave from among those whom your right hands possess. ALLAH has full knowledge about your Faith; you are supporters of each other. You may wed maid slaves only with the consent of their owners; You have to give them their dowers also according to what is reasonable. They should be chaste, not adulterous nor as taking secret friendship. And after they have been taken in cordon of wed-lock, if they commit indecency, their punishment shall be a half of that of free wedded women. This permission to wed slave is for those among you who is afraid of committing sin; but if practise self-restraint, it is better for you. And ALLAH is, indeed Oft-Forgiving, Most-Merciful.

26. अल्लाह चाहता है कि तुम्हारे लिए साफ साफ आदेशों को बख़्त कर दे और चला दे तुम को उनको पीछे छोड़ने पर जो तुम से पहले केक लोग गुजर चुके हैं और तुम्हारी सौख्य कबूल करमाएँ। और अल्लाह तो बड़ा जानने वाला हिकमत वाला है।
27. तुम्हारी जो कामों से तुम्हारी बापसी पर अल्लाह ने पीछा कबूल करने का इरादा करमा लिया और जो लोग नन्दे बड़े लेने को पीछे छोड़े हैं उनका इरादा यह है कि तुम्हारी दुराई में डखेल कर बहुत पीछे ले जायें।
28. अल्लाह का इरादा है कि तुम्हारे सब बोझ हल्के कर जायें और इन्सान कमजोर पैदा किया गया है।
29. ऐ ईमान वाली आत्मा में एक दूसरे का माल नाहक हज़म करने न चा जाना हो आत्मा में सखी हो कर व्यापार और सीखारी की खुली इजाज़त है, इसको खिलाफ करने अपने आप को हलाकत में मार डालो जबकि अल्लाह का फैसला यह है कि वह तुम पर मेहरबानी का मागता करना चाहता है।
30. और जो कोई भी जुल्म व ज़्यादती से किसी का माल हज़म करेगा तो हम जल्द उसे आग में ड़ीक देंगे और वह अल्लाह का बहुत अलसान है।
31. अगर बचते रहोगे उन बड़े बड़े गुनाहों से जिनसे तुम को मना कर दिया गया है तो हम तुम्हारे दूखे कुसूरों को माफ़ कर देंगे और जन्नत में तुम को इम्ज़र-ब-आदर वाला प्रवेश अता करवाएंगे।
26. ALLAH desires to make HIS commandments very clear to you, and guide you onto a right way of those before you, and relent towards your needs. And ALLAH is All-knowing, Wise.
27. ALLAH wishes to accept your repentance as you have turned away from matters of sin; and those who follow their lustful desires take you far back by pushing you into sinfulness.
28. ALLAH's intention is to lighten all your burdens, for, man has been created weakling.
29. O you who believe! Devour not each other's property unlawfully; but yes! You have been granted open permission for trade and commerce, with mutual good-will. Do not kill yourselves by doing contrary to this; while ALLAH's decision is to endow upon you HIS Mercy.
30. And whoever devours somebody's property through aggression and injustice, him WE will soon flung into the Fire; and with ALLAH that is over easy.
31. If you save yourselves from great sins from which you have been prohibited, WE will expiate your minor offences and will make you enter into Paradise as a noble and respectable entrance.

32. जिस बात में अल्लाह ने एक दूसरे पर तुम को बड़ाई और फकीरता अता की है उसका अवमान मत करो यदि जैसे अमल करने में ऐसा बदला उनको मिलेगा औरतों में जैसा अमल किया होगा वैसा हिस्सा उनको भी मिलेगा और अल्लाह से उसका फल मांगते रहो और अल्लाह को हर चीज़ मातुम है।

32. And desire not that wherewith ALLAH has excelled and gifted superiority one of you above another. Men shall receive the portion of what they earn, and women shall receive the portion of what they earn. And ask ALLAH for grant of HIS bounties; and ALLAH is Knower of every thing.

33. और जो बात भी आप या मिलेदार छोड़ कर पर लाने उस के लिए हम ने इक़दार वादित मुकर्रर कर दिए हैं और जिन लोगों से तुम्हारा झेल व क़रार (इमन) हुआ है उनको भी उनका हिस्सा देते रहो अल्लाह तो हर चीज़ को रुकक (जालत) देखा रहा है।

33. To (benefit) everyone, we have appointed sharers and heirs to the property left behind by death of parents and relatives. And give them too their portion whom you have given a word or covenant. Verily, ALLAH is ever a Witness over everything.

5	8	2

34. यदि अन्तर और मुहक़िज़ है औरतों पर, एक दूसरे पर बड़ाई की वजह से अल्लाह ने मर्दों को औरतों पर एक दर्जा अता फरमाया, कि उन्होंने अपना माल खर्च किया है, तो जो गैर पालन औरतें होती हैं वह अन्त वाली और लाने क़रमान (अज्ञा पालन करने वाली) होती हैं मर्दों के गुप्ते मेद और अपनी नाक दागनी की शिकायत इस तरह करती हैं जैसे शिकायत करना अल्लाह ने मना करमाया है फिर जब तुम को औरतों की नाकलानी का अर्न्देश पड़े तो पहले उन को खूब समझाकर लुबानी बरीहत करो फिर न मानें तो शिरार से अलग रहो या (हलकी) मार मारो फिर अगर तुम्हारा कहना मान कर चलने लगे तो इन्ज़ाम की बहाने मत दूरो, अल्लाह (हो सब से ऊपर) बड़ा आलीशान बुलन्द मरतबे वाला मौजूद है।

34. Men are protectors and maintainers over women. By reason of superiority over one another ALLAH has given this position, that they spend their riches on them. So the righteous women are honourable and devoutly obedient, and protectors of men's inside secrets, and their chastity as well, in a manner which ALLAH has approved. And as to those women whose unruly temperament you fear, advise them thoroughly first; even then if they do not change, avoid them in beds, or beat them (lightly); then in result thereof if they change themselves to obedience, seek not against them means of allegations; for ALLAH is Most High, Great (above you all).

35. अगर तुम को डर हो कि बीबी और सौहर की अन मन से झिड़ और झूट बढ़ती जा रही है तो नर्द के खानदान से एक पंच खड़ा करो और औरत के खानदान से भी एक इसाक करने वाला मुकरर करो अगर दोनों मुलह चाहेंगे तो अल्लाह उनके बीच मिलाप करा देगा अल्लाह ही सब कुछ जानता है और खबर रखने वाला है।

36. अल्लाह की बन्दगी पर कायम रहो और उसके साथ किसी को भी साझी न बनाओ और नो साथ के साथ अच्छा मुमुलु करो और रिश्ते वाले वालों से और जमीनी और मोहल्लायों और कटोब के पड़ोसी और अजनबी दूर के पड़ोसी से भी अच्छा मुमुलु करो और थोड़ी दूर के लिए पहालू में बैठने वाले और करबत के वाली और राह चलते मुसफिरी और अपने कम्पे के नीकर धाकर सबसे साथ अच्छा व्यवहार करते रहो बेइशक इंसानों और बढ़ाई होकने वाले को अल्लाह पसन्द नहीं करमाता।

37. बहुत बुरे लोग हैं जो कांजुसी करते हैं और लोगों को भी कांजुसी की तालीम देते हैं और अल्लाह ने जो कुछ चाहें अपनी कृपा से दिया है उसे छुपा छुपा कर रखते हैं ऐसी मेअमरत की बागुड़ी करने वाले लोगों के लिए हमने जिल्लत की सज़ा तय्यार कर रखी है।

38. और जो लोगों के दिवाबे के लिए अपना माल खर्च करते हैं अल्लाह पर और अकिमत पर शिन्का ईमान नहीं दिसे लोगों का साथी शैतान है और शिन्का साथी शैतान हो गया तो समझ लो कि वह तो बहुत बुरा साथी है।

35. And if you fear that because of strained relations between husband and wife opposition or rift is widening, then set-up an arbiter from his family and an arbiter from her family; if these two wish settlement, ALLAH shall bring harmony between those two. For ALLAH only has full knowledge and is acquainted with all things.

36. And observe worship of ALLAH (only), and do not join ought with HIM; and to parents show kindness; and also do good to kinsmen, and orphans, and the needy, and the near neighbour, and the stranger you meet, and the distant neighbour, and the companion by your side, and the wayfarer, and the servants on whom you have a hold; treat them all pleasantly. Verily, ALLAH does not like such as see proud and boastful.

37. Most inadequate are those people who are miserly and bid people to miserliness; and keep concealed what ALLAH has granted them of HIS bounties. For such as these, unresponsive of divine favours, WE have prepared disgraceful punishment.

38. And they who spend of their substance to be seen of men, and believe not in ALLAH and the Last Day, (surely, Shaitan becomes their companion); and be it known that whoever has for him Shaitan as a companion, most wicked ally is he!

مکمل ہو کر اس کی طرف سے
کے لئے صرف اس کی طرف سے
مطلق ہو کر اس کی طرف سے
کے لئے اس کی طرف سے
مکمل ہو کر اس کی طرف سے
کے لئے اس کی طرف سے

۴۰۱

فَسَاءَ قَرِينًا ۝ وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَ

۴۰۱ اور ان کا کیا بلو ہاں اگر انہوں نے ایمان لیا تو ان پر ایمان

الْيَوْمِ الْآخِرِ وَانْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ ، وَكَانَ

دیکھتے ہوئے انہوں کا وہ ہوا مال خرچ کرتے اور انہوں کو ان کے ہر مال

اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ۝ إِنَّ اللَّهَ لَا يُظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۝

کا علم رکھتا ہے ۴۰۱ یہ ظلم ان کی حالت میں ایک ذرہ بڑا کر کے بھی نہیں دے

وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَعِفَهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ

جسے کی اگر یہی ہوگی تو اس کو بڑھا کر دے گا اور اسے اس سے بہت بڑا

أَجْرًا عَظِيمًا ۝ فَلَئِنْ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ

اور اس کو دے گا ۴۰۱ پھر ان کی کیا گواہی ہے کہ ہم ہر امت میں سے گواہ لے

وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ۝ يَوْمَئِذٍ يُؤَذُّ

کریں گے اور ان میں سے ہر ایک کو گواہ بنا کر لائیں گے ۴۰۱ جو لوگ مسخر ہوئے تھے

الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرُّسُولَ لَوْ تَسْوَى بِهِمُ الْأَرْضُ

اور رسول کی نافرمانی کی اس دن ان کو زمین کے برابر کر دیا جائے گا اور انہوں کو زمین کے برابر کر دیا جائے گا

وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ۝ يُكَايِبُهَا الَّذِينَ آمَنُوا

۴۰۱ رکھتا ہے کہ اس میں دے ہوگا ۴۰۱ ایسی باتیں دلاؤ کہ جب تم ان کی حالت

لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا

میں نہ کہ اور کیا کہتے ہو چلو تو نماز کے قریب مت جاؤ اور حالت کی حالت میں نہ کہ

مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ

جب تک غسل نہ کرو نماز کے پاس نہ جاؤ یا ایسی حالت میں نہ چلو جسے ممانعت ہے اور نہ چلو

تَغْتَسِلُوا ۚ وَإِنْ كُنْتُمْ مَرُوضَةً أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ

۴۰۱ اگر تم بیمار ہو جاؤ تو اور بات ہے اگر بیمار ہو جاؤ تو اس میں کوئی

أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَسْتُمْ مِنَ النِّسَاءِ فَلَمْ

۴۰۱ اگر تم میں سے کوئی ایک ہو یا عورتوں سے کسی ہو تو اور بات ہے ۴۰۱ تو تو پاک ہو

تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا

۴۰۱ اگر تم میں سے کوئی ایک ہو یا عورتوں سے کسی ہو تو اور بات ہے ۴۰۱ تو تو پاک ہو

39. और उनका क्या दिगड़ जहाँ अगर अल्लाह और अखिरात के दिन पर ईमान रखते हुए अल्लाह का दिया हुआ माल खर्च करते और अल्लाह से उनकी हर हाल की सहाय रखता है।

40. बेशक अल्लाह की अदालत में एक कौन बराबर किसी का हक़ थाता न ज़ायेना अगर किसी होनी तो उसकी दुमना बन देना और अपने पास से बहुत बड़ा बदला प्रदान करेगा।

41. फिर उनकी क्या पता बनेगी जब हम हर समुदाय में से पचाह ला खड़ा करेंगे और इन सब पर आपको पचाह बना कर लायेंगे।

42. जो लोग इंकारी हुए थे और रहूँ (स.अ.न.म.) की नाफरमानी की थी उस दिन आरजू करेंगे कि काल उनके ज़मीन निगल कर बराबर कर दे और अल्लाह से कोई बात छुपा कर रखना इनके बस में न होगा।

43. ईमान वाले ! जब तुम नशे की हालत में रहो और क्या करते हो न जानो तो नमाज़ के करीब मत जाओ और नापसंदी की हालत में हो तो जब तक स्थान (ग़ाभी नुमाज़) न कर लो नमाज़ को पास न जाओ, हो ऐसी हालत में चलते हुए राहों में (नुमाज़ की जगह) से नज़कूती के कारण गुजरना पड़े तो और बल है अगर बीमार हो या सफ़र पर हो या तुम में से कोई सौच (मिहाम, पाछाना) कपड़े अया हो या औरत से संभोग किया हो और पानी न मिले तो चक मिट्टी से "तपप्पुन" बन ले पानी हाथ फेर लिया करो अपने मुँह पर और हाथों पर, अल्लाह तो नाफ़ करने वाला और बख़ाले वाला है।

39. And what wrong would have been of theirs if they had believed in ALLAH, and the Last Day and with this, they would have spent out of what ALLAH has given to them? For, ALLAH has full knowledge of their events!

40. Undoubtedly, in ALLAH's court nobody's right, even equivalent to the weight of an atom, be usurped; if there is a virtue, HE will double it and give from HIS presence a mighty wage.

41. Then what would be their plight when WE will bring out of each community a witness and over all of them to you as a witness?

42. On that day those who had rejected (the Faith) and disobeyed the Messenger would wish that the earth may gulp them and then be levelled over them! But they will not be able to hide any discourse from ALLAH.

6	9	3

43. O you who believe! Do not approach prayer while you are drunken, until you understand what you say. And do not approach prayer until you have washed yourselves, while you are polluted (by sexual impurity); except when you are helpless and forced to pass-by (through the mosque). And if you are ailing, or on a journey, or one of you comes from privy, or you have been in contact with women, and you do not find water; then take for yourselves clean sand (or earth) and rub therewith your faces and hands. Verily, ALLAH is ever Pardoning, Forgiving.

44. क्या तुम ने उन लोगों को न देखा जिन को किताब का एक हिस्सा दिया गया था फिर भी वह मटकना सोच ले रहे हैं और चाहते हैं कि तुम भी ठीक रास्ते को छोड़ दो।
45. अल्लाह खुब जानता है तुम्हारे दुश्मन कौन कौन से हैं, काफ़ी है अल्लाह निमाहकनी (संरक्षण) को लिए और काफ़ी है अल्लाह मदद करने को लिए।
46. यहूदियों में ऐसे भी हैं जो बात को बेवजह करके उसको सच को बदल देते हैं और कहते हैं हमने सुन लिया मारने नहीं और तू ही सुन कि सुनाया न जाने और "राइन" कहा उन्होंने अपनी उबाव को मोड़ देकर, दीन में देव लगाते हैं और छोट्टा करी करते हैं उनके लिए अफ़स को उस वक़्त होता जब वह यह कहते कि हमने सुन लिया अल्लाह का कलाम और मान भी लिया और कहते कि सुन लीजिए हमारी निआयत कीजिए तो उनकी बात ठीक होती लेकिन उनकी कुछ वाली बकवास की वजह से अल्लाह ने उन पर लायक कर दी अब हमने बहुत छोटे लोग ईमान लावेंगे। (46)
47. ऐ वह लोगों जिसको किताब दी गयी थी ईमान लाओ इस किताब पर जो हमने नाज़िल करवायी है जो तुम्हारे पास वाली किताब को सच बतातायी है इस से पहले कि हम चेहरे बिगाड़ दें और (सकल बिगाड़ कर) उनकी पीठ की तरफ़ घुमट दें या इन पर लायक करें जैसे सनीयर (हानीकार) वालों पर हमने लायक की किटकार बरतायी थी, और अल्लाह ने जो हुक्म कर दिया जो फिर होकर ही रहता है।
44. Have you not seen those who were given a portion of the Book; even then purchasing the wrong path and intending that you too should go astray from the Right Path?
45. ALLAH has full knowledge as to who are your enemies; but ALLAH is sufficient as a Protector and ALLAH is sufficient as a Helper.
46. Among the Jews are some who pervert words and change thereby, the meanings of the speech; and say: "We have heard and we disobey", and "Hear you; O you, without being made to hear!" and with a twist of their tongues said "RAINA"; and scoffing at the faith; and gives an aspersion to the religion. It would have been proper for them if they had said: "We have heard the Message of ALLAH and obey;" and more upright if they should have said: "(Please!) listen"; and "do make us understand." But ALLAH has cursed them for their unbelief, so they shall not believe except a few.
47. O you who were given the Book! Believe in the Book which WE have now sent down; it confirms that Scripture which is with you, before that WE may tarnish your faces, and (disfigure them;) turn them upon your backs, or WE may curse them as WE had cursed the people of ("Sabt") Saturdays. And what ALLAH commands is ever fulfilled.

48. अल्लाह कभी ऐसा को नहीं मन्ज़ुर होगा जो उसके साथ किसी को शरीक करेगा और उसके सिवा किसीको चाहेगा या उसका हिस्सा देगा और जिस किसी ने शरीक उल्लाहा अल्लाह के साथ करने मन्ज़ूर होना चाहा।

48. Surely, ALLAH will never forgive him who sets up something with ALLAH; except that, HE may forgive anyone whom HE wills. And one who has joined aught with ALLAH, he has certainly fabricated a mighty storm.

49. क्या तुमने नहीं देखा उन लोगों को जो अपने आप को पवित्र बताते हैं बल्कि अल्लाह जिसको चाहे पवित्रता और सुधलाई अता कर दे और किसी पर भी जाने बराबर तुल्य नहीं होगा।

49. Have you not observed those who hold themselves to be pure? Nay, it is ALLAH who cleans and purifies whom HE wills; and none shall be wronged a whit.

50. देखते जाओ कि अल्लाह पर कौसी झूठी बली बोलते हैं जो खुदा कुछ गुनाह मानित होने को काली है।

50. Look! How they fabricate lies against ALLAH! And enough is that assertion as manifest sin.

7	8	4

51. माला तुमने देखा उनका हाल जिन को किताब का एक हिस्सा दिया गया था फिर भी 'विश्वास' और 'सामान्य' पर ईमान रखते हैं और कफ़िरीन के बारे में कहते हैं कि ईमान वाली से वह लोग बहुत ज्यादा अच्छे रास्ते पर हैं।

51. Have you seen them? Who were given a portion of the Book, even then, rely their faith upon idols and devils; and say about the disbelievers that they are better guided as regards the way, than the believers!

52. ऐसे लोगों का अल्लाह ने 'निराश' कर दी और जिस किसी पर अल्लाह ने लायका को किटकार उल्लाह को उसके सिवा किसी को भी क़ुददागर ने पंजोरे।

52. They are those whom ALLAH has cursed, and he whom ALLAH curses, you will not find for him any saviour.

53. क्या खुदा की बादशाही में इनका कुछ हिस्सा है? फिर तो वह दूसरे किसी को राखी बराबर भी न देंगे।

53. Have they a share in the kingdom of ALLAH? If so they will not give mankind a speck!

مَا أَتَاهُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ أَتَيْنَا آلَ

یہاں سے مقرر کیا سو ہم نے تو ایسا فضل ابراہیم کے گھرانے پر بھی کیا تھا کہ

إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَهُمْ نُلُكًا عَظِيمًا ۝

اور داناؤں کے ساتھ ہم نے ان کو ایک بڑی سلطنت بھی عطا کی تھی ۝

فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ ۚ

پھر ان میں سے کوئی کتاب پر ایمان لایا اور کوئی اس سے ہٹ گیا اس کو اپنی

وَكُفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ۝ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا

کھڑکی ایک کالی ہے ۝ جو ایک سنگر ہوئے ہماری آیات کے ان کو ہم

سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كُلًّا نَضِيعَتْ جُلُودُهُمْ

آگ میں ڈال دیں گے جب جب ان کی کھال یک اور کی کر بھی جائے گی تو ہم دوسری

بَدَلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ ۚ إِنَّ

کھال پہلی کھال کی جگہ پر بدل دیں گے تاکہ عذاب کا لطف بھی دینی ۝ اظہر

اللَّهُ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

ذریعہ درست حکمت اٹھانے ۝ (یعنی جو بھی ایمان لائے اور نیک

الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

کام کر کے آئے ان کو ہم جنت کے باغوں میں داخل کریں گے جن کے نیچے جاری نہریں

الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ

ہوں گی وہاں پر ہمیشہ بہنیں گئیں وہاں رہیں گے وہاں پر ان کے پاکیزہ اور صاف شہرے جوڑے

مُطَهَّرَةٌ ۖ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا ۝ إِنَّ اللَّهَ

پاکیزہ بنائے گا اور ان کو گھن چھاڑیں میں جگہ دیں گے ۝ اظہر نہیں علم

يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا ۚ وَإِذَا

دیتا ہے کہ امانت رکھنے والوں کی امانت انھیں برابر واپس کر دو اور جب بھی لوگوں کے درمیان

حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ۚ إِنَّ

محکمہ کا فیصلہ کرو تو عدل و انصاف سے فیصلہ کیا کرو ۝ اظہر آفرین کے ذریعہ

اللَّهُ نِعَمًا يُعْطِيكُمْ فِيهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ مُبِينًا

تم کو بخشش دینے میں (فرما) ہے بیشک اظہر سب کچھ دھشت گشتا

مفسر عربی عالمگیری میں ہے کہ یہ آیت
 ۱۔ ابراہیم کے گھرانے پر جو ان کو کتاب و حکمت عطا کی تھی
 ۲۔ ابراہیم کے گھرانے پر جو ان کو کتاب و حکمت عطا کی تھی
 ۳۔ ابراہیم کے گھرانے پر جو ان کو کتاب و حکمت عطا کی تھی
 ۴۔ ابراہیم کے گھرانے پر جو ان کو کتاب و حکمت عطا کی تھی
 ۵۔ ابراہیم کے گھرانے پر جو ان کو کتاب و حکمت عطا کی تھی
 ۶۔ ابراہیم کے گھرانے پر جو ان کو کتاب و حکمت عطا کی تھی
 ۷۔ ابراہیم کے گھرانے پر جو ان کو کتاب و حکمت عطا کی تھی
 ۸۔ ابراہیم کے گھرانے پر جو ان کو کتاب و حکمت عطا کی تھی
 ۹۔ ابراہیم کے گھرانے پر جو ان کو کتاب و حکمت عطا کی تھی
 ۱۰۔ ابراہیم کے گھرانے پر جو ان کو کتاب و حکمت عطا کی تھی

54. या इसल करके है खानी जसले है उन लोगो पर जिन को अल्लाह ने अपने फायल में से अला (इम्दान) कर दिया, सो हमने तो ऐसा फायल इब्राहीम (अबैहिमसलम)को धराने पर भी किया था किताब और वाचाई के साथ हमने इन को एक बड़ा राज्य भी इम्दान किया था।

55. फिर उन में से कोई तो किताब पर ईमान लाकर अन्न (खादि) में आ गया और कोई इन से हट गया तो उसको जहन्नम की बड़बड़ी आग कासी है।

56. जो लोग ईकली हुद हमारी आयतों के उनके हम आग में डाल देने जब जब उन की खात तक और गल कर छड़ जायेगी फौरन हम दूसरी खात पहली घमड़ी की जगह पर बदल देने ताकि अल्लाह चखले ही रहे अल्लाह ही जबरदस्त हिमायत वाला है।

57. जो भी ईमान लाए और नेक काम करके आये उनको हम जन्नत की बागों में दाखिल करेंगे जिन की सीधे नहरें बहती होंगी यहाँ पर हमेशा को यह लोग रहा करेंगे वहीं पर उनके चाखीला और साक सुमरे लोडे बांधे जायेंगे और इन सब को यानी छाँव में जगह देंगे।

58. अल्लाह तुम्हें हुक्म देता है कि अमानत रखने वाली की अमानत उन्हें बराबन वापस करो जब भी लोगों के बीच झगड़े का बीमला खरो तो न्याय और हुन्सक से बीमाले किया करो, अल्लाह तो इस कुरआन के जरिह तुमको सब से अच्छी नसीहत फलवाता है बेशक अल्लाह सब कुछ सुनता भी है और देखता भी है।

54. Or do they envy the people whom ALLAH has granted out of HIS Grace? So such favour WE had granted to the house of Ibrahim also; along with the Book and wisdom WE had granted them a mighty kingdom.

55. Then, among them were some who believed in the Book and entered into 'peace'; and some others who turned aside from it; and enough is for them, the burning Fire of the Hell.

56. Verily, those who disbelieved Our Revelations, then WE will cast into the Fire; and as often as their skins are about to peel off because of roasting and melting, WE shall change them for other skins, so that they may taste the punishment continuously. Truly, ALLAH is Ever Most Powerful, All-wise.

57. But those who believed and came with righteous deeds, WE will admit them to the gardens of Paradise beneath which rivers flow, abiding there for ever; and therein will be made for them pure and clean match to each other; and WE will admit them to a sheltering shade ever deepening.

58. ALLAH commands that you should render back what ever is entrusted to you exactly the same to the owners thereof; and that when you judge between them of their disputes, judge with justice and equity. Thus ALLAH gives you excellent exhortation through this Quran; truly, ALLAH (only) is Seer and Hearer of everything.

59. हे ईमान वाले हुस्न माने अल्लाह का और रसूल का और हुज में से जिन लोगों को काम चलाने के लिए सहिष्णु इतिहास (अधिकारी) बनाया गया है उनका भी कहना चाहते रहो फिर भी अगर किसी बात पर, हुज में समझा हो जाने तो सब मिल कर घबराओ अल्लाह और रसूल की तरफ अगर हुज अल्लाह और आखिरत के दिन पर ईमान रखते हो तो हुज को वहीं करना होगा। इसी में तुम्हारी पहचान है और उसका अंजाम भी बहुत अवसर होगा।

59. 'O you who believe! Obey the orders of ALLAH and the Messenger, and obey the men of authority, that is entrusted into them for proper workings, amongst you. Then if you differ in anything amongst yourselves, refer it to ALLAH and HIS Messenger, if you believe in ALLAH and the Last Day; (you ought to do this); only in this is betterment and in it only is fairest determination.

8 9 5

60. अपने न देखा उन लोगों को जो दावा करते हैं कि ईमान लाते वक्त पर जो आज (श.अ.व.स.) पर कहा गया और उस पर भी जो आज से पहले उतारा गया अगर उनके इरादे यह है कि अपने इनके लागू (मैलाप विप्लव लापारों) की तरफ ले जाते हैं जब कि वहाँ तो यही हुस्न हुज या कि वह मैलाप के इन्कली हो कर बगवत कर दें मैलाप तो बहुत चाहता है कि उनको बहका कर दूर ले जा कर फेंक दे।

60. Have you not observed them who claim that they have come to believe in what has been sent down to you, and also what has been sent down before you? And yet desiring to go for judgement in their disputes to false deities (chiefs of Shaitanic ilk); whereas they have been commanded to reject and rebel against them; but Shaitan zealously wishes to cheat and throw them faraway.

61. और जब कहा जाये उनको कि अल्लाह ने जो कलाप नखिल फरमाया है उसकी तरफ आ जाओ और रसूल की तरफ के हो जाओ तो तुमने देखा कि बिगाड़ वाले लोगले लोग दुम्हारी तरफ आने में दुम्हारी को बिलकाते हैं और खुद भी करवाते हैं।

61. And when it is said to them, "come to the scripture which ALLAH has revealed, and be among those who are linked with the Messenger"; you could have seen those people having malice and double dealings; they avert others and avoid themselves to come to you.

62. फिर क्या हो कुछ हास होता है जल्दा जब अपने हाथों के कलुष से मुसीबत के शिकार होते हैं फिर जाते हैं अल्लाह की कल्पने रखे हुये अवसर वरु कि इफाद इरादा तो अच्छा था और हम को बेल मिश्रण हो चाहते हैं।

62. How regretful condition is theirs, when they are seized by misfortune wrought by their own hands, and then come to you swearing by ALLAH: "We meant only good-will and concord!"

63. उनके दिलों का हाल तो बस अल्लाह ही को मालूम है तुम इनको चींटे न पड़ो ही नहीं। वह जरूर करते रहें और इनको ऐसी बात बक कर सम्झाते रहें जो उनके दिल पर असर करे।
64. जो भी रसूल हमने भेजा तो अल्लाह का यह फरमान (आदेश) उसके साथ था कि उसकी हुमायत (आज्ञा पालन) की जाये और ऐसे लोग जो खुद अपने आप पर जुल्म करते हैं अगर आपके पास आते और अल्लाह से अपने गुनाहों की माफ़ी माँगते और रसूल भी अल्लाह से उनके हक में वक़ाईश की दरखास्त करते तो यह लोग अल्लाह को तौबा मंजूर करने वाला और बड़ा मेहरबान पाते।
65. ऐ नबी (स.अ.व.स.) कसम है आपके पालनहार की जब तक वह लोग अपने सब झगड़ों में आप ही का हुक्म मंजूर न करेंगे तब तक उनको ईमान हासिल नहीं होगा और आपके फैसले पर अपने दिल में भी शक़ा न हो बल्कि आपका फैसला राखी खुशी से मंजूर करें और हर तरह से मान लें।
66. अगर हम इन पर वह हुक्म लगा देते कि अपनी जान को काल करो, और घन वार छोड़ कर निकल जाओ तो इस हुक्म पर अमल न कर सकरी मगर बहुत थोड़े से लोग और अगर वह निर्णय इसी पर अमल करते जो कुछ उनको नहीं।हल की जाती है तो उनके हक में बहुत ही अच्छा होता और ज्यादा मज़बूती से साबित बदली का पट्टी तरीका है।
67. और अगर वह हमारे हुक्म से मुताबिक ही करते तो हम उनको अपने पास से बहुत बड़ा बदला देते।
68. तब तो हम उनको सीधी राह पर चला देते।
63. ALLAH knows what is in their hearts; so do not concern about their integrity, but carry on exhorting them by an effective word that could reach to their inner selves.
64. Whenever WE sent a Messenger, it was always, with the command of ALLAH that he should be obeyed. And if they, who had been unjust to themselves, had come to you and begged forgiveness of ALLAH, and the Messenger too had begged forgiveness for them; they would have found ALLAH, Acceptor of repentance, Most Merciful.
65. O prophet! By your LORD! They can have no true faith until they accept your order as final in all their disputes! And then have no resentment even in their hearts! And they should accept your decree with total acceptance and pleasure, and submit with full submission.
66. If WE had ordered them (saying), "kill yourselves, and go forth from your houses," they could not have acted upon that order, but a few of them. And did they perform what they were exhorted to perform, it would have been far better for them. This is the only way to strengthen firm footings (in the belief).
67. If they had done as per Our order, WE would have given them from our presence a mighty wage.
68. In that case WE would have guided them to a path straight.

وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ

رسول کے ہمراہ رہنے والے ہیں وہ ان کے ساتھ ہیں جس پر اللہ نے انعام فرمایا

مِنَ الشَّيْبَةِ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءَ وَالصَّالِحِينَ

پیشہ جی، مسیح اور عیسید ہونے والے اور پاک اور پیر اور پیر

وَحَسَنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ۚ ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ ۚ

وہ اپنے ساتھ اور رفیق ہیں (۱) یہ بڑا ہی فضل ہے اللہ کی طرف سے

وَكُفِيَ بِاللَّهِ عِلْمًا ۚ يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا

اور اللہ کو کافی ہے علم رکھنے والا (۲) اے ایمان والے اپنے آپ کو اور عبادت کا سامان ساتھ رکھا

حِذْرَكُمْ فَاتَّقُوا شَبَابًا

اور بچہ کو گناہ سے بچنا اور بچوں کو بچوں کی طرح سب سے بچنا (۳) اللہ کی طرف سے

مِنْكُمْ لَمَنْ لَّيْبَطُنَّ ۖ وَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ

کوئی کوئی ایسا میں سے ہو گا جس میں وہ لگا رہتا ہے (۴) اگر کوئی کوئی مصیبت

قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ۚ

بڑا مال ہے تو میں نے کہہ دیا تھا ہوا اللہ نے انعام کیا کہ میں ان کے ساتھ نہیں تھا (۵)

وَلَٰئِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَأَنْ لَّمْ

اور اگر تم کو اللہ کا فضل پہنچ جائے تو پھر اس طرح بات کہتے گئے کہ جیسے تم میں اور اس میں کوئی فرق

شَكَنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيِّنُنَّ كُنْتُ مَعَهُمْ

دل میں اور صحت سے کہے گا کہ اس میں میں ان کے ساتھ ہوتا تو آج بھٹ ہی ہوتی (۶) کامیابی

فَأَقْوَ قُوْرًا عَظِيمًا ۚ فَلْيَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

عظیم قوتوں کے ساتھ (۷) اور اللہ کی راہ میں لڑنے کو آخرت کے بدلے

الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ ۚ وَمَنْ

جس نے دنیا کی زندگی کو دنیا کی آخرت کے بدلے میں لیا (۸) اور اللہ کی راہ میں

يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ

لہے پھر جنت ملے گی (۹) اور اللہ کی راہ میں لڑے گا تو جنت ملے گی

نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ۚ وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي

اور عطا کرے گا (۱۰) اور اللہ کی راہ میں لڑنا نہ کر کے میں تم کو

اور اگر کسی کو اللہ نے انعام کیا ہے تو اس کے ساتھ رہنے والے ہیں وہ ان کے ساتھ ہیں جس پر اللہ نے انعام فرمایا
مِنَ الشَّيْبَةِ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءَ وَالصَّالِحِينَ
پیشہ جی، مسیح اور عیسید ہونے والے اور پاک اور پیر اور پیر
وَحَسَنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ۚ ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ ۚ
وہ اپنے ساتھ اور رفیق ہیں (۱) یہ بڑا ہی فضل ہے اللہ کی طرف سے
وَكُفِيَ بِاللَّهِ عِلْمًا ۚ يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا
اور اللہ کو کافی ہے علم رکھنے والا (۲) اے ایمان والے اپنے آپ کو اور عبادت کا سامان ساتھ رکھا
حِذْرَكُمْ فَاتَّقُوا شَبَابًا
اور بچہ کو گناہ سے بچنا اور بچوں کو بچوں کی طرح سب سے بچنا (۳) اللہ کی طرف سے
مِنْكُمْ لَمَنْ لَّيْبَطُنَّ ۖ وَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ
کوئی کوئی ایسا میں سے ہو گا جس میں وہ لگا رہتا ہے (۴) اگر کوئی کوئی مصیبت
قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ۚ
بڑا مال ہے تو میں نے کہہ دیا تھا ہوا اللہ نے انعام کیا کہ میں ان کے ساتھ نہیں تھا (۵)
وَلَٰئِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَأَنْ لَّمْ
اور اگر تم کو اللہ کا فضل پہنچ جائے تو پھر اس طرح بات کہتے گئے کہ جیسے تم میں اور اس میں کوئی فرق
شَكَنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيِّنُنَّ كُنْتُ مَعَهُمْ
دل میں اور صحت سے کہے گا کہ اس میں میں ان کے ساتھ ہوتا تو آج بھٹ ہی ہوتی (۶) کامیابی
فَأَقْوَ قُوْرًا عَظِيمًا ۚ فَلْيَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
عظیم قوتوں کے ساتھ (۷) اور اللہ کی راہ میں لڑنے کو آخرت کے بدلے
الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ ۚ وَمَنْ
جس نے دنیا کی زندگی کو دنیا کی آخرت کے بدلے میں لیا (۸) اور اللہ کی راہ میں
يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ
لہے پھر جنت ملے گی (۹) اور اللہ کی راہ میں لڑے گا تو جنت ملے گی
نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ۚ وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي
اور عطا کرے گا (۱۰) اور اللہ کی راہ میں لڑنا نہ کر کے میں تم کو

69. और जो लोग अल्लाह और रसूल के हुक्म पर चलते रहते हैं वह उनके साथ होंगे जिन पर अल्लाह ने इनाम फरमाया जैसे नबी-सिद्दीक - और शहीद होने वाले और पैदा लोग और वह बड़ा ख़ूब अपने साथी और दोस्त हैं।

70. यह बड़ा ही क़त्तल है अल्लाह की तरफ से और अल्लाह तो काफ़ी है हुक्म रखने वाला।

71. हे ईमान वाले अपने बलाह और शिवालय का सामान साथ रखा करो फिर ख़ुब करो जैसे चौका हो दुश्मनियों की शकल में भी या कम से कम झिझकते होकर भी।

72. और तुम में कोई कोई ऐसा भी है जो रोकथाम में देर लगा देता है (और पीछे रह जाता है) फिर अगर तुम पर कोई मुसीबत पड़ जाती हो कहता है कि बहुत अच्छा हुआ अल्लाह ने मुझ पर इनाम दिया कि मैं उनके साथ मौजूद न था।

73. अगर तुम को अल्लाह का फ़ज़ल पहुँच जाने लो फिर इस तरह बात करोगा जैसे तुम में और उनमें कोई दोस्ती न थी और हमराज से कहोगा कि कल मैं भी इनके साथ होता आज बहुत बड़ी कामयाबी हासिल कर लेता।

74. जो लोग दुनिया की जिन्दगी को अक़िरल के बदले बेचना चाहते हैं उनको चाहिए कि अल्लाह की राह में लड़े जो कोई अल्लाह की राह में लड़े फिर कल कर दिया जाने वा शिक़ाई हो जाने हम उसको बहुत बड़ा अज़ा अज़ा करेंगे।

69. And whoever remains obedient to ALLAH and the Messenger, then they shall be with those whom ALLAH has blessed: from among the Prophets, the Truthful (to their covenant with ALLAH), and the Martyrs, and the Righteous. And how excellent are these as a company!

70. This is a great bounty from ALLAH; and ALLAH is sufficient as Knower.

9	11	6

71. O you who believe! Keep with yourselves the provision of your guard and safety; and then rally forth as per occasion in small groups or all together.

72. And there is among you, who delays in preparation of assignment (and thereby would linger behind); then, if an ill befalls you, he says: "Well, ALLAH has been gracious to me in that I was not present with them."

73. And if a bounty comes to you from ALLAH, then, as if there had been no affection between you and him, he says: "Oh! I wish I had been with them! Then I would have achieved a great success.

74. Let those, who aspire to sell the life of this world for the Hereafter, fight in the cause of ALLAH; and whoever fights in the Cause of ALLAH, and is slain or triumphs, WE shall bestow on him a great reward.

سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ

کے لئے جو مسکین ہیں، اور کمزوروں اور غریبوں کے لئے۔

وَالْيَوْلَادِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبُّنَا أَخْرَجَنَا مِنْ

وہ بچے ہیں اور بچیاں ہیں، جو کہتے ہیں کہ اے ہمارے پروردگار! اس گھر سے

هَذِهِ الْقَرْيَةُ الظَّالِمِ أَهْلُهَا. وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ

یہ کہ ظالموں کے گھر سے ہمیں نکال دے۔ اور ہمیں اپنے لئے

لَدُنْكَ وَلِيًّا. وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ۝

ہم کو اپنے لئے مددگار بنادے۔ اور ہمیں اپنے لئے مددگار بنادے۔

الَّذِينَ اسْتَوْا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا

جو ایمان والے ہیں وہ تو صرف اللہ کی راہ میں لڑتے ہیں اور جو کفر والے ہیں وہ

يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ

اللہ کی راہ میں لڑتے ہیں اور تم بھی شیطان کے تابعین کو قتل کرو۔

الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ۝ أَلَمْ تَرَوْا

شیطان کا دھوکہ دہا بہت ہی کم ہے۔ کیا تم نے

إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا

میں دیکھا ان لوگوں کو جن سے کہا گیا تھا کہ اپنی ہاتھیں اٹھائیں اور

الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ. فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ

نماز پڑھو اور زکوٰۃ دو۔ پھر یہ عرب ان پر لڑائی کا حکم لکھا گیا تو ان میں

الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ خَشْيَةً

سے ایک فریق لوگوں سے ایسی ڈرتے ہیں جیسے اللہ سے ڈرتے ہیں۔

اللَّهُ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً. وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ

ہم پر یہ حکم کہ ہم لوگوں سے ڈریں اور اللہ سے ڈریں؟

عَلَيْنَا الْقِتَالَ. لَوْأَخَّرْنَا إِلَىٰ آجَلٍ قَرِيبٍ. قُلْ

کہیں تم کوئی عجز کی بات اور تم کو کچھ دنوں کا عرصہ دیا جائے گا۔

مَتَاءَ الدُّنْيَا قَلِيلٌ. وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ

اور صرف دنیا سے کچھ دنوں کی عمر ہے۔ اور آخرت بہتر ہے جس کے لئے

یہ عربوں کو یہ حکم دیا گیا تھا کہ وہ لوگوں سے ڈریں اور اللہ سے ڈریں۔
اور یہ کہ ظالموں کے گھر سے ہمیں نکال دے۔ اور ہمیں اپنے لئے مددگار بنادے۔
اور یہ کہ ظالموں کے گھر سے ہمیں نکال دے۔ اور ہمیں اپنے لئے مددگار بنادے۔
اور یہ کہ ظالموں کے گھر سے ہمیں نکال دے۔ اور ہمیں اپنے لئے مددگار بنادے۔
اور یہ کہ ظالموں کے گھر سے ہمیں نکال دے۔ اور ہمیں اپنے لئے مددگار بنادے۔
اور یہ کہ ظالموں کے گھر سے ہمیں نکال دے۔ اور ہمیں اپنے لئے مددگار بنادے۔

۱۲۶

75. और अल्लाह की राह में लड़ाई न करने में तुम को क्या रूक (मजबूरी) हो सकती है जब की बहुत से मर्द, औरत और कमजोर बच्चे तक (सुखाने दिने मरे हैं और वे बली में) दुख कर रहे हुये कहते हैं कि हे हमारे पालनहार इस बली से हम को निकाल ले जिसके रहने वाले बड़े जाहिल हैं अब तू किसी को अपनी तरफ से हमारा सहायक बना कर खड़ा कर दे और हमारे लिए अपने पास से किसी खास मददगार को भेज दे।

75. And on what pretext you could remain abstain now, from fighting in the Cause of ALLAH? When many among men, women and weak children are (oppressed and being helpless) supplicating thus: "O our LORD! Rescue us from this town whose people are oppressors; and raise for us from YOU, one who will protect, and raise for us from YOU, one who will help!"

76. जो ईमान वाले हैं वह तो किफ अल्लाह की राह में लड़ते हैं और जो इन्कारी हैं, वह "लज्जत" (याही शैतान) की राह में लड़ते हैं वो तुम की शैतान के मददगारों को काट कर मशीन शैतान का दारोमद बहुत ही कमजोर है।

76. Those who believe fight only in the way of ALLAH, and those who disbelieve fight in the way of the devil; so you ought to kill the supporters of Shaitan. Verily, the craft of Shaitan is ever feeble.

10	6	7

77. क्या तुमने नहीं देखा उन लोगों को जिन से कहा गया था कि अभी अपने हाथों को रोक रखो और नमाज़ को कायम रखो और ज़कात देते रहो फिर जब वन पर लड़ाई का हुक्म आया गया तो उनमें से एक टोली लोगों से ऐसी करने लगी जैसे अल्लाह से डरना चाहिए बल्कि उस से भी ज्यादा डर उनकी यह कहा और कहने लगे कि हे राह हमारे, तू ने हम पर लड़ाई क्यों फर्ल कर दी छोड़ी मुदरत और डील हम को क्यों लगी की, तुम कह दो कि दुनिया का फायदा छोड़ दो है और किफ अल्लाह से डरने वालों की जाहिरत बहुत ही अच्छी है तुम्हारा वहीं जाने बराबर की मुत्तान न होना।

77. Have you not seen those who were told to hold back their hands, and establish regular prayer, and pay the poor due? But when the fighting was ordained for them, a section of them took fright of people in a manner that should have been for ALLAH only, or even more! And they said: "Our LORD! Why have you ordained for us fighting? Why have you not granted us further respite for a short period (even)?" Say, "short is the enjoyment of this world! And the Hereafter is for those only who fear ALLAH, and that is far better; and you shall not be put to loss there, not even to the extent of a whit of thread."

78. जहाँ भी तुम रहोगे और जहाँ हम तुमको आ पकड़ेंगे अगर मजबूत हिलों में भी मजबूत रहोगे (तब भी मौत से बच नहीं सकते) अगर उनको सम्झाया होनी है तो (दीक हो) कहते हैं कि यह अल्लाह की तरफ से आती लेकिन अगर उनको नाकामी होम आती है (तो) नहीं की तरफ़ीत पर इसलाम रक कर) कहते हैं कि यह तुमहारी फजल से हुई आत कह दो कि सब कुछ अल्लाह की तरफ से ही होता है उन लोगों का क्या ही बुरा हाल है कि कोई बात दीक से समझ नहीं पाते।

79. हे आदमी तुम को जो कुछ भी कुछ पैस और खुशहाली आये तो वह सब कुछ अल्लाह की तरफ से होनी है और अगर कोई तकलीफ आ पड़े तो इस का संबंध और सबब हे इन्सान तेरी तरफ है। और हे नबी हमने आज को हमोसानी तक पैगुम पहुँचाने के लिए भगुल बना कर भेजा है इस पर अल्लाह की गवाही काफी है।

80. जिसने भगुल का हुकम माना उसने सक्ई अल्लाह का हुकम मान लिया और जो उसका फिर मना तो हमने आपकी उनकी निमतानी के लिए तो भेजा नहीं है।

81. कुछ आकर कहते हैं कि हम को हुकम मानना कबुल है और आपके पास से बाहर आकर कुछ लोग रात में चुप कर आप की बात के खिलाफ सलह करते हैं वह लोग जो भी शूर्य कर तय करते हैं अल्लाह ने सब कुछ लिख रखा है अब तुम इनकी परवाह मत करो और अल्लाह पर भरोसा कायम रखो सब काम बनने को अल्लाह काफी है।

78. Death shall overtake you where so ever you may be; even though you secure yourselves in strong fortress (you can not escape from death). If they get any success (well,) they say: "this is from ALLAH!" but if they face any failure, (blame Prophet's strategy) and say: "this is because of you." Say you: "All things are from ALLAH." What a pitiable condition is of them that they do not understand any thing correctly!

79. Oman! Whatever of luxury and happiness reaches you, it is all from ALLAH; but whatever of evil befalls you, is from your own self. And O Prophet! WE have sent you as a messenger towards the mankind; and ALLAH is sufficient as a Witness over it.

80. He who obeys the Messenger, has indeed obeyed ALLAH; and he who turns away, then WE have not sent you as a watcher over them.

81. They present themselves and say: "We submit to your command." But when they leave you, a section of them secretly plan by night, against what you say. Hence ALLAH records all that they secretly decide; so have no anxiety on their account and put your trust in ALLAH. Indeed ALLAH is sufficient as a Disposer of all affairs.

الْقُرْآنَ . وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ

کرے۔ اگر یہ لفظ کے سوا کسی اور کا لفظ ہوتا تو یہ اس میں ہوتا

اِخْتِلَافًا كَثِيرًا ۝ وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمِينِ

اختلاف پائے (۱) اور جب ان کے پاس کوئی خبر آئے ہے اس کی بنا پر

أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ ، وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَ

کی تو اس کو آپ صلح کر کے ان کو بھیجا دیتے ہیں اور اگر وہ ایک اس خبر کو رسول اللہ

إِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنَظُّونَهُ

کے پاس پہنچا دیتے یا اپنے فساد دار لوگوں کے ہاتھ کر کے ان کی جان بچا کر لے دیتے اس کی

مِنْهُمْ ، وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمْ

میں پیروی نہ کرتے بلکہ آپ کے لڑنے کے بغیر ان کا فعل و کلام اور اس کی رحمت و مہربانی تو یہ کہ دوسرے لوگ

الشَّيْطَانِ إِلَّا قَلِيلًا ۝ فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، لَا

شیطان کے چھوٹے ہیں بڑے جتنے (۲) پس آپ تو لڑو۔ ہاں اگر وہ دہریہ ہیں آپ پر صرف اپنی

تُكَلِّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحِرْضَ الْمُؤْمِنِينَ ، عَسَى اللَّهُ

جان کی ذمہ داری ہے اور تاکہ کر کے اپنی دلوں کا جھل بڑھا کر دیکھ لیں اور اگر آپ پر صرف اپنی

أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا ، وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَ

انہی کی دلوں کی لڑائی کا لڑو تو لڑا لے گا اور ان کا لڑو تک بہت زیادہ ہے اور ان کی کڑھائی میں اس کی

أَشَدُّ تَنكِيلًا ۝ مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ

خوب سے کڑھائی کا لڑو (۳) جو کوئی ایسا کام کی سزا دل کرے تو اس میں سے ایک جزو اس کے

نَصِيبٌ مِنْهَا ، وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ

نصیب میں سے ایک جزو اور جو کوئی ایسا کام کی سزا دل کرے تو اس میں سے اس جزو کا کڑھائی کا لڑو

لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا ، وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا ۝

اور اللہ تو ہر چیز پر مقبض ہے اور ہر وقت ہوا ہے (۴)

وَإِذَا حُجِّيْتُمْ بِحَجَّتِكُمْ بَاحْسَنِ مِنْهَا أَوْرَدُوْهَا

اور حج کو جب کوئی مسافر کرے تو اس سے بہتر احاطہ نہیں یا دیکھیں احاطہ میں مسافر احاطہ

إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ۝ اللَّهُ لَا إِلَهَ

تو اور نہ۔ جبکہ اللہ ہر چیز کا حساب لے دیتا ہے (۵) اللہ کے سوا کوئی بھی

ہوگا کہ اسے کوئی چیز ہو اور اسے اور
وہ دیکھ لیں کہ اللہ کی تعظیم
ہو جائے کہ اسے جو اسے کہہ لیں
تو لیں گے۔

مکہ کی طرف کی بات چاہنے کے
مسافر کوئی ہے جو اسے ہر حال کی
طرف سے لیں اور اس کی طرف
ہوئے تو اس کی طرف سے لیں

تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی

تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی

تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی

تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی

تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی

تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی

تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی

تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی
تو اس کی طرف سے لیں اور اس کی

82. क्या वे लोग कुरआन में गौर नहीं करते अगर यह अल्लाह के शिवा किसी और का कलाम होता तो वे इसमें बड़ा फर्क पाते।

82. Do they not then ponder in the Qur'an? Had it been from other than ALLAH, they would surely have found therein much contradictions.

83. जब उनके पास कोई खबर आती है अथवा की या खौफ की तो उसको खुद बख़ाबू करके अफवाह फैला देते हैं और अगर यह खबर उस खबर के अल्लाह के रसूल के पास पहुंचा देते या अपने ज़िम्मेदार लोगों को बताते करते तो इसकी ज़ीत फड़हाल करने वाले उसकी सही इन्कीक़ात का पता लगा लेते अगर तुम पर अल्लाह का क़दर व करम और उसकी रहमत न होती तो कुछ को छोड़ कर दूसरे लोग सैतान के पीछे चल पड़ते।

83. When there comes to them any news of peace, or fear they spread it around and make it known among the people. But if only they had referred it to the Messenger, or to those charged with authority among them; the proper investigators would have investigated about its facts. Had it not been for the Grace and Mercy of ALLAH upon you, many amongst you would have followed Shaitan, save a few of you.

84. क्या आप तो नहीं जानते अल्लाह की राह में आप पर किफ़ अपनी जान की ज़िम्मेदारी है और लाज़ीम करके ईमान वाली का होसात बढ़ाते रहे ऐसा करोगे तो बहुत करीब है कि अल्लाह इन्क़ारी लोगों की लड़ाई का ख़ौर तोड़ डालेगा और अल्लाह की जंगी ताकत बहुत ज्यादा मजबूत है और लड़ाई को बन्द कर देने में भी उसकी ताकत से कभी कर्मबन्दी होती है।

84. Then fight in the Cause of ALLAH; you are not responsible except for yourself; and encourage the believers; then it may be that ALLAH will cripple the might of the disbelievers. And ALLAH is stronger in Might, and chastises severely, if the fight is closed abruptly (against HIS will).

85. जो कोई अच्छे काम की सिफारिश करे तो उसमें से एक हिस्सा उसके नसीब में भी आवेगा और जो कोई बुरे काम की सिफारिश करे तो उस पर भी उस बुरे काम का बीड़ा आ पड़ेगा और अल्लाह तो हर चीज़ पर गिनेचुनने वाला है और हर समय मौजूद है।

85. He who intercedes for a good cause, his shall be a portion therefrom; and he who intercedes for an evil cause, his shall be also a responsibility thereof; and ALLAH is ever Witness and Controller of everything.

86. और तुमको जब कोई सलाम करे तो उस को अच्छे सवाबों में या बेसे हो सवाबों में सलाम का जवाब लौटा दिया करो बेशक अल्लाह हर चीज़ का हिसाब लेने वाला है।

86. When you are greeted by some one, greet in return with better words than that, or at least return it equally. Certainly ALLAH is Account Taker of all things.

87. अल्लाह के बिना कोई भी मजबूत नहीं वह तुम सब को विघातन के दिन ला कर जमा करेगा इनमें कोई शक नहीं और अल्लाह की बात से ज्यादा सच बात और जिस की हो सकती है।

88. तुमको क्या हो गया कि तुम मुनफिकों के बारे में फैसला करने में दो तरफ हो रहे हो अल्लाह ने तो उनके कर्तुत के सबब उन्हें चला केन दिया क्या तुम से चाहते हो कि जिसे अल्लाह ने राह से दूर निकट दिया उसे तुम विघातन पर ले आओगे? और खूब साफ़ हो कि जिस को अल्लाह राह न दे तुम उसके बान्ने कहीं से राह न पाओगे।

89. वह तो चाहते हैं तुम भी इन्फ़ाली बन जाओ जैसे वह इन्फ़ाली हैं तबकि तुम और वह सब बराबर हो जाओ वरत अब तुम उनमें से किसी को अपना साथी न बनाओ जब तक अल्लाह की राह में वह हिजरात (स्वेचालयन) करने (तुम्हारे पास) न आ जायें और इस बात की वह मजबूत न रहें तो उनको जहाँ भी पाओ पकड़ो फाँटो और फिर उनमें से किसी को भी अपना साथी और मददगार मत बनाओ।

90. अल्लाह वह लोग जो किसी ऐसी बीम के साथ रहते हैं जिस से तुम्हारा कोई मुलक नामा लप हो गया है या ऐसी लोग जो तुम्हारे पास इस सम्बन्ध से आते हैं कि उनके सीने लप हो चुके हैं कि तुमसे लड़ें या अपनी बीम से लड़ें क्या करें उनके समझ में नहीं आता अगर अल्लाह चाहता तो इन को तुम पर और आजमाई करने देता और तुम से वह लोग लड़ने भी लगते वरत अगर ऐसी लोग तुम से अलग रहें और लड़ाई न करें और तुम्हारी तरफ मुलक का हाथ बढ़ायें तो अल्लाह ने तुम्हारे लिए उनसे खिलाफ लड़ने का रास्ता नहीं रखा।

87. ALLAH! There is none to be worshipped but HE; surely, HE will gather you together on the Day of Resurrection about which there is no doubt; and who could be more truthful in discourse than ALLAH?

11 11 8

88. What is the matter with you that you are divided into two sides in deciding about hypocrites, whereas ALLAH has turned them reversed because of their evil deeds? Do you wish to guide him, whom ALLAH has thrown out of the way? And understand well, that whom ALLAH gives not the way (of rectitude) you will never find for him the way from any where.

89. They wish that you too should become rejecters as they are; so that you and they all become equal. So take not as friend any of them till they emigrate in the way of ALLAH (and come to you). But if they do not accept this, catch hold of them and beat them wherever you find them, and take no one as friend or helper from them.

90. Except those who live along with a community, between you and whom, there is a treaty (of peace),- or those who approach you with their hearts restraining from fighting with you, as well as fighting their own people,- confused as to what to do and not to do; had ALLAH willed, HE would have given them power over you and they would have fought too;- so if they withdraw from you, and fight not against you, and offer you peace, then ALLAH has kept no way open for you to fight against them.

مسئلہ کی باتوں کے ساتھ ان کے
بارہن و مستلزمات کا کھنڈہ کر دیا گیا
اور ان کے سر و بدن کو مسلمانوں سے ازل
پاؤں سے دور کر دیا گیا اور ان کی طرف سے
پہنچنے کی راہ کے لئے کسی راہ کو بند کر دیا گیا

السَّلَامَ ۲ قَبَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَيِّئًا ⑤

اللہ نے تمہارے لئے ان کے خلاف لڑنے کا راستہ نہیں رکھا ⑤

سَتَجِدُونَ أَخْرَيْنَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَ

اور تمہارے سامنے ایسے لوگ بھی مل جائیں گے جو چاہتے ہیں کہ تم سے اور اپنی قوم سے

يَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلُّمَا رُدُّوْا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكِسُوا

پہلے نظر ہو کر اس سے رہیں مگر جب کسی فتنہ ساز میں اچھا پڑا جائے تو اس سے نہیں

فِيهَا ۚ فَإِنْ لَّمْ يَعْتَزْلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ

اور تم سے منسوب نہ ہوتے ہیں پھر ایسے لوگ اگر تمہارے مقابلہ سے نہ ہٹ جائیں اور

وَيَكْفُرُوا بِأَيْدِيهِمْ فَاغْزَوْهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ

صلح سے پیش نہ آئیں اور ایسا نہ ہو کہ تم کو جہنم میں اچھا پڑا جائے اور صابر

تَقِفْتُمُوهُمْ ۚ وَأُولَٰئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا

قائم کیا ہے اور ان کے لئے تم کو ان کے خلاف اپنا دستہ دہندہ رکھ

مُبِينًا ⑥ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا

سہ ⑥ کہ پہلے میں بھولہ ہو کہ تمہارے ساتھ اس کے ساتھ اس کے ساتھ اس کے ساتھ

خَطَا ۚ وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ

کو ہر دالے اور جس نے کسی مؤمن کو بھولہ ہو کر قتل کر دیا تو اسے ایک مسلمان دھنم کی آزادی

مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسْلِمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهَا إِلَّا أَنْ

کرنی ہوگی اور قصص کے دوسرے پہلوئے کی دلم مقتول کے گروہوں کو سونپ دینا ہوگی مگر وہ

يَصَّدَّقُوا ۚ فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَّكُمْ وَهُوَ

اس دلم کو جو دلی صاف کر دیا تو اور بات ہے پھر اگر یہ مقتول مسلمان کسی ایسی قوم کا

مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ ۚ وَإِنْ كَانَ

جو جو صاف کر دیا تو اور بات ہے پھر اگر یہ مقتول مسلمان کسی ایسی قوم کا

مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ

ایسی قوم کا آدمی تھا جس کے ساتھ تمہارا صلح نامہ ہو چکا ہے تو اس کی جگہ پر دیا

مُسْلِمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ ۚ

اس مقتول کے عزیزوں کو دینا ہوگا اور ایک مسلمان دھنم کی آزادی کرنی ہوگی

مسئلہ کی باتوں کے ساتھ ان کے
بارہن و مستلزمات کا کھنڈہ کر دیا گیا
اور ان کے سر و بدن کو مسلمانوں سے ازل
پاؤں سے دور کر دیا گیا اور ان کی طرف سے
پہنچنے کی راہ کے لئے کسی راہ کو بند کر دیا گیا

۲

91. दूसरे कुछ ऐसे लोग भी तुम पाओगे जो चाहते होंगे कि तुम से और अपनी बीमों से बचकर हो कर अपने से नहीं मार जब किसी कितना फायदा में लगी मल्लामा जाता है तो उसमें और गैर खुद पड़ते हैं फिर ऐसे लोग अगर तुम्हारे मुकाबले से न हट जायें और मुझ से पैर न आये और अपने हाथ न रोक लें तो जहाँ उन्हें फायदा पकड़ लो और मार डालो उन पर हम उसने के लिए हमने तुम को खुली इजाजत दे दी है।

91. Surely, you will find others desiring that they may be secured from you and may be secured from their people as well, and thus live in peace; but when they are tempted to any mischief or disturbance they jump headlong thereto. If they withdraw not from warring against you, nor offer you peace, nor restrain their hands, take hold of them and slay them wherever you find them; WE have given you open permission to lay hands on them.

12 4 9

92. अल्लाह ने भूल चुक के सिवा ईमान वाले का काम नहीं कि ईमान वाले को मार डाले और जिसने किसी योद्धा को भूल से भी कल कर दिया तो उसे एक मुसलमान (मुलाम) की नईन आज़ाद करनी होगी और कल के पूरे हजजाने की रकम मकदूल के घर वाली को दीवनी होगी मगर वह लोग इस रकम को खुद ही वापस कर दें तो और बात है फिर अगर ये मकदूल मुसलमान किसी ऐसी बीम का हो जो तुम्हारे दुश्मन हो तो फिर एक मुसलमान (मुलाम) की नईन आज़ाद करनी होगी और अगर ये मकदूल किसी ऐसी बीम का आदमी का जिसके साथ तुम्हारा कुछ नापा हो चुका है तो 'खून बहा' की पूरी रकम उस मकदूल के रिश्तेदारों को देनी होगी और एक मुसलमान (मुलाम) की नईन भी आज़ाद करनी होगी फिर जिसने मुलाम आज़ाद करने की ताकत न हो तो उसे दो महीने के लगातार लेखे रखने होंगे वह तीना होगी अल्लाह से गुनाह माफ करवाने की। और अल्लाह तो खुद जानता है और हिकमत वाला है।

92. It is not for a believer to kill a believer except that it be by a mistake, or a mischance. And whosoever kills a believer even by mistake, he must set free a believing (slave) and the full compensation amount (blood money—"Deiyat") be given to the deceased's family, unless they, (the family members), themselves forgo that amount; and that would be an exceptional thing. If the deceased belonged to a people at war with you and he was a believer, then only one believing (slave) must be freed; and if he belonged to a people with whom you have a treaty of mutual alliance, then compensation full (blood-money) must be paid to his family and a believing (slave) should also be freed. Then whose finds this, freeing a slave, beyond his means, on him is the fasting for two months in succession in order to seek repentance from ALLAH; and ALLAH is Ever all-knowing, All-Wise.

93. और जो कोई किसी ईमान वाले को जान बुझ उन कत्त कर चाहे उसकी सज़ा जहन्नम है जहाँ में वह हमेशा हमेशा की क़ैद होगा और उस पर अल्लाह का मख़र दूट पड़ा और अल्लाह ने ऐसे पर लागत की किटकार बरसाई और उसके लिए बड़ा ज़बरदस्त अज़ाब तैयार कर रखा है।

94. हे ईमान वाले जब तुम अल्लाह के रास्ते में बाहर निकले तो जीव पड़ताल से काम लिया करो और जो तुम को सलाह करे उसको मत कहो कि तू मोमिन नहीं है क्या तुम भी चाहते लगे दुनिया की जिन्दगी का सामान और माल, तो जानो कि अल्लाह के पास बहुत सारे गुनीमत है तुम भी इनके पहले ऐसे ही थे फिर अल्लाह ने तुम पर एहसास किया अब कुछ कुछ से काम करना, अल्लाह दुश्मने सब कारों की खबर रखता है।

95. ईमान वाले में जो लोग बदन के मुक्तान या किसी वजह के बगैर घर बैठे रहते हैं और जो लोग जान और माल लगा कर अल्लाह की राह में जिहाद में हिस्सा लेते हैं दोनों बराबर नहीं हैं, अल्लाह ने घर बैठने वालों से उन मुजहिदीन को दारों में ज्यादा बढ़ाई अलफ़रमाई है जो अल्लाह के रास्ते में जान व माल को दाव पर लगा देते हैं येक बदले का वादा तो सब से है मगर मुजहिदीन का बदला घर बैठने वालों के मुक्तानों में क़ौलीत में बहुत ही ज्यादा है।

93. And whoever kills a believer intentionally his requital is Hell, wherein he shall be imprisoned for ever, and the Wrath and the Curse of ALLAH are upon him; and a great punishment is prepared for him.

94. O you who believe! Investigate and verify (the truth) when you proceed in the Cause of ALLAH, and do not say to anyone who offers you a greeting: "You are not a believer!" Would you too aim at substance and goods of the worldly life? Know well that with ALLAH has abundance of booties; and even thus were you aforetime, then ALLAH conferred an obligation on you; therefore, henceforth, be cautious in discriminating. ALLAH is ever Well-Aware of what you do.

95. Not equal are those believers who sit at home, without having reasonable excuse or disabled body, and those who strive hard and fight in the cause of ALLAH with their wealth and their lives. ALLAH has excelled in grades those who strive hard and put at stake their wealth and their lives in the Cause of ALLAH, above those who sit at home. Though, to all ALLAH has promised reward, but ALLAH has preferred in merits to those who strive, in comparison to those who sit at home.

مشق دی اور اسے یاد کر کے
وہ اپنے صاحبزادے کے سامنے آ کر کہیں
کہیں جانے لگیں کہ میں نے اس کو
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
اور میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے

مشق کر کے سلا کر اپنی زبان
پر لکھ کر پڑھیں اور پڑھتے ہوئے
تک کہ اس کو یاد آئے اور اس سے
پھر اپنی زبان سے کہہ کر یاد کر لیں
پانچویں مشق یہ کہ اس کو یاد کر لیں
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے

مشق یہ کہ اس کو یاد کر لیں
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے
یہ سنا ہے کہ میں نے اس کو یہ سنا ہے

عَلَى الْقَعِيدِينَ دَرَجَةً ۚ وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ

راستے میں ہادیوں کو ہر ایک کے لئے ایک درجہ کا وعدہ کر سب سے

الْحُسْنَى ۚ وَفُضِّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَعِيدِينَ

جس طرح مجاہدین کا اجر گھڑ سواروں کے مقابلے میں فضیلت میں بہت ہی

أَجْرًا عَظِيمًا ۚ دَرَجَتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً ۚ

زیادہ ہے ۞ سب درجے اس طرح کے مقابلے میں بڑی عظمت اور رحمت کا سب

وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ۚ إِنَّ الَّذِينَ تَوَقَّعَهُمُ

جی اور اس طرح سے غفلت کرنے والے تم کو یاد کرے والا ہے ۞ یقیناً جو لوگ تم کو اپنا قتل کرنے میں لگے

الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ

رہے۔ ان کی زبانوں پر کہنے کے لئے یہ لکھتے ہیں کہ تم ان سے پہلے کہ تم کس حال میں

قَالُوا لَنَا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ ۚ قَالُوا أَلَمْ

ہے تو وہ جواب میں (مسلطوں سے کہتے ہی کہ تم ملک میں رہے ہو) لکھتے ہیں کہ اب میں

تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَا جُرُوا فِيهَا ۚ

کہتے ہیں کہ اس طرح کی زمین میں اتنی جگہ ہے کہ تم کو جگہ نہ ملے گی اور یہ جگہ

فَأُولَٰئِكَ مَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ ۚ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۚ

یہی ان لوگوں کا ٹھکانہ جہنم ہے اور یہ بہت ہی بُرا ٹھکانہ ہے ۞

إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْ

گروہ پرانے ہیں جن کی آدمی، عورتیں اور لڑکے ایک سے باہر لکھنے کا کوئی میلہ جاتا ہی

الْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ

نہیں ہوتے اور مسلمانوں کے راستے سے بھی نہ گھڑی دے دے اور راستہ

سَبِيلًا ۚ فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ ۚ

ہے ۞ یہی ان لوگوں کے کہ ان لوگوں کو کوئی خطہ معاف دے گا اور اس طرح

وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا ۚ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي

بڑی آسائش دینے والا اور اس طرح دینے والا ہے ۞ اور جو کوئی وطن چھوڑ کر اس طرح

سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرْعًا كَثِيرًا

راہوں میں بھی بڑا وہ زمین میں کھیتوں کے بڑے موٹے پائے گا اور جو کوئی اپنا گھر بار

96. यह सब कर्तें अल्लाह की तरफ से मिलते हैं जो बख़्शीश और रहमत का सागर हैं और अल्लाह तो बड़ा बख़्शीश करने वाला और रहम करने वाला है।

96. These all grades are, endowed by ALLAH, and are means to acquire forgiveness and Mercy; and ALLAH is ever Forgiving, Merciful.

13 3 10

97. वेहाक जो लोग खुद अपना मुक़ाम बनाने में जो उन्नीस ज़ान निकालने के लिए जब करीबों पहुँचे तो उन से पूछा कि यह तुम किस हाल में मिले, तो वह ज़वाब में करीबों से कहते हैं कि हम मुल्क में बेरस से करिबों ज़वाब में बोला है कि क्या अल्लाह की ज़मीन में इतनी गुंजाइश न थी कि तुम शिखर बनके कहीं और चले जाते क्या ऐसी का शिकार ज़हन्नम है और यह बहुत ही बुरा शिखर है।

97. Verily, as for those to whom the Angels appear at the time of death to take into custody their lives, while they were wronging themselves, they (Angels) asked: "How in this condition you have met?" In reply to the Angels they say: "We were weak on the earth!" To this Angels say: "Was not the earth of ALLAH spacious enough for you to migrate therein?" The abode for such, is the Hell, and it is the most evil destination.

98. मगर जो बराह बन्धु हैं आदमी औरतें या लड़के मुल्क से बाहर निकलने का कोई होना, बहाना भी नहीं पाते और सफ़र के रास्ते से भी बेख़बर हैं तो और बराह है।

98. But excepted are: helpless men, women or children, who cannot find any source to migrate from the country nor are they aware of the ways of journey.

99. क्या उम्मीद है कि ऐसी को भी अल्लाह क़रीब देना और अल्लाह तो बड़ी अज़ामी देने वाला और बख़्श करने वाला है।

99. For these, there is a hope that ALLAH will forgive them; and ALLAH is giver of great relaxation and forgiveness.

100. और जो कोई पतन छोड़ कर अल्लाह की राह में निकल पड़ा वह जमीन में गुजरइरा के बड़े पीछे पायेगा और जो कोई अपना घर बार छोड़ कर अल्लाह और उसके रसूल की तरफ चल पड़ा फिर उसके में जो पीत आ पड़ेगे तब भी उसका अज्र अल्लाह की तरफ है और अल्लाह तो बड़ा بخशाने वाला और मेहरबान है।

100. He who emigrates from his home-land in the Cause of ALLAH shall find in the earth plentiful refuge to live by. And whosoever leaves his home and attachments as a fugitive unto ALLAH and HIS Messenger, but death overtakes him on his way, even then his reward is incumbent upon ALLAH. And ALLAH is ever forgiving, Most-Merciful.

14 4 11

101. और जब तुम जमीन में सफर की इरादा में हो या अगर तुम को खौफ हो कि कफिर तुम को सतायेंगे तो तुम पर गुनाह नहीं कि नमाज़ में कसर कर लो यानी कुछ कम कर दो कफिर लोग तो सदैव तुम्हारे खुले हुए दुश्मन हैं।

101. And when you are journeying on earth, or if you apprehend that disbelievers would upset you, then there is no sin on you to shorten your prayer. Verily, the disbelievers are ever unto you open enemies.

102. जंग के वक़्त में नबी (स.अ.व.स.) जब आप मुसलमानों में बीजूद हो और उनको नमाज़ पढ़ाने के लिए खाड़े हो तो चाहिए कि इनमें की एक जमात आपके साथ खड़ी हो जाये और अपने हथियार साथ लिए रहे फिर जब वह जमात सजदा करने लगे दूसरी उठ कर घसी जाये और दूसरी जमात जो अभी तक नमाज़ अदा नहीं कर सकी थी उसकी जगह आकर आपके साथ नमाज़ अदा करे और वह भी अपने बचाव का सामान और हथियार साथ रखे कफिर तो चाहते हैं कि किसी तरह तुम अपने हथियार और जंग के सामान से जंग बेखबर हुए कि वह तुम पर अचानक हमला करके सब मिला कर दूट पड़े। हो अगर बारिश की हवालीक या बीमारी की वजह से कभी अपने हथियार चलाए रखो तो कोई गुनाह नहीं और तब भी बचाव का जरूरी सामान तो साथ रखा ही करो वरना अल्लाह ने कफिरों के लिए नित्यतः का अजब फैशन कर रखा है।

102. O Prophet! When you are present among believers on a battle field and lead them in prayer, let one party of them stand-up in prayer with you taking their arms with them; and when they have prostrated themselves, let them go behind you; and the other party should take former's place with you who has not yet prayed, but they too should take with them their arms and precautions. Those who disbelieve wish, if you were negligent of your arms and your baggage, to attack you in a single rush. But there is no sin on you if you put away your arms because of the inconvenience of rain or because you are ill; still take every precaution for your safety. Verily ALLAH has prepared a humiliating torment for the disbelievers.

عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَكُمْ أَدُّ مِّنْ مَّطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ

وہ سے بھی اپنے بھائی اور دیکھ کر کوئی عذر نہیں اور جب ہی ہوا

مَرْضَى أَنْ تَصْعَوْا أَسْلَحَتَكُمْ، وَخَذُوا حِذْرَكُمْ

کا سامان کو ساتھ ہی رکھا کرو بلا قسم اور اسے کاٹو گے جسے ذلت کا

إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ۝ فَإِذَا

عذاب تیار کر رکھا ہے (۱) پھر جب

قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَفَعُودًا وَ

قنار سے فارغ ہو کر تو کوئی، پہلے اور پچھلے ہوئے اور ذکر جاری رکھو پھر جب

عَلَى جُنُوبِكُمْ، فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ۝

اطمینان کی حالت ہو جانے کو (دوسری سے) تمام رکھ سدا کا، بیٹھ کر اس کے

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا ۝

دالوں پر وقت کی (۲) اور اس کے ساتھ فرض ہے (۳)

وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ

اور تم نہ ہونے کو بھگتا کرے میں سستی مت کرنا اگر تم غمگین اور دردِ اطوار سے ہو تو وہ تکلیف

فَانْتَهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ

تھکنا طرح ہے آرام ہو کر رکھا عذاب سے اور تم اس خوفِ اعلیٰ پر اس سے آخر کی امید ہونے کر (۴)

مَا لَا يَرْجُونَ، وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝ إِنَّا

کے جو جب کوئی کوئی ایسی امید نہیں اور سب کچھ جانتا ہے اور حکمت والا ہے (۵) عظیم

أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ

ہم نے آپ کی طرف کتاب نازل فرمائی حق کی بنیاد پر تاہم ان کے درمیان آپ فیصلہ کر سکیں اس

بِمَا أَرْسَلَ اللَّهُ ۝ وَلَا تَكُنْ لِلْخَافِينَ خَصِمًا ۝

بھائی پر جو اس نے آپ کو بتایا ہے اور تم دنیا بازوں کی دشمن نہ کرنا (۶)

وَأَسْتَغْفِرِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

اور اس سے مغفرت کی درخواست کرے وہ بخیر اور بخیر اور دعا اور پھر (۷)

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلِفُونَ أَلْفُسَهُمْ إِنَّ

اور ان لوگوں کی طرف جادری میں کوئی عفت نہ کرو جو اپنے ہی میں دعا رکھتے ہیں بیٹھ کر جو لوگ دعا

فصل پنجم میں سورہ بقرہ کی آیت ۱۷۷ سے ۱۸۰ تک
کے واسطے لکھی گئی ہے اور اس میں ۱۷۷
آیتوں سے ۱۸۰ آیتوں تک ۳۴ آیتوں
کی ایک اور سورہ کے ساتھ ہے
اور ایک اور سورہ کے ساتھ ہے
ساتھ اور ایک اور سورہ کے ساتھ ہے
کی ایک اور سورہ کے ساتھ ہے
کائنات کے ساتھ اور ایک کے ساتھ
نار کا کہ اس وقت تک کہ پنا
پر تیار ہے۔ یہ سورہ کے ساتھ
اس میں ہے اور اس کے ساتھ ہے
یہ کہ اس سورہ کے ساتھ ہے
وہ کہ اس کے ساتھ ہے اور ایک کے
طرح ہے۔
وہ کہ اس کے ساتھ ہے
کے ایک کے ساتھ ہے اور ایک کے ساتھ
وہ کہ اس کے ساتھ ہے
یہ کہ اس کے ساتھ ہے اور ایک کے ساتھ
کے ایک کے ساتھ ہے اور ایک کے ساتھ
اور وہ کہ اس کے ساتھ ہے۔

فصل

103. जब नमाज पूरी कर चुकी हो सके, बैठे और लेटे हुए अल्लाह का खिन्न जारी रखो फिर जब इस्तिस्नान की इजाजत हो जाये तो (दुश्मनी से) कलम रखो नमाज की बेरहक नमाज तो ईमान वालों पर बला की पाबन्दी के साथ कार्य है।

104. और तुम उन लोगों का पीछा करने में चुस्त न बन करण अगर तुम तकलीफ और दर्द उठा रहे हो तो यह लोग ठीक तुम्हारी तरह में अलग होकर चुपक जा रहे हैं और तुम सो (इस तकलीफ घटाने पर) अल्लाह से अन्न की उम्मीद बांध कर कल में लगे हो जबकि उनको ऐसी कोई उम्मीद नहीं अल्लाह का कुछ जानता है और हिक्मत वाला है।

105. बेशक हमने अपनी हरक किताब नازل करमा ही हक की बुनियाद पर तबकि इन्सानों के बीच अल फैसला कर लई उस इन्साक पर जो अल्लाह ने अपनी बताया है और तुम दगाबाजों की बकायत न करना।

106. और अल्लाह से माफी की दरखास्त करते रहो बेशक अल्लाह माफ करने वाला और मेहरबान है।

107. और उन लोगों की तरफदारी में कोई बहस न करो जो अपने जी में छपट रखते हैं बेशक जो लोग दगाबाज, चुपचाप हैं अल्लाह उनसे मुहब्बत नहीं करता।

103. Then when you are freed from the prayer, remember ALLAH standing, sitting, and lying down on your sides. And in secured position, (free from danger,) establish prayers (perfectly). Verily, the prayers are enjoined upon believers at fixed hours, with punctuality of timings.

104. And do not be lazy in pursuit of them; if you are suffering hardship and trouble, they surely they too are disquiet and discomfort like you. But you have a hope from ALLAH for the reward (in exchange for all the troubles) you are bearing, whereas they do not have any such expectation. And ALLAH is All-knowing, All-wise.

15 4 12

105. Surely, WE have sent down to you the Book in truth, that you might judge among men by that judgement which ALLAH has shown you, so be not a pleader for the treacherous.

106. And seek the Forgiveness of ALLAH; certainly, ALLAH is Oft-Forgiving, Most Merciful.

107. And argue not in favour of those who conceive deceit in their selves. Verily, ALLAH does not love those who are deceitful and indulge in crime.

اللَّهُ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَاتًا أَثِيمًا ۖ يَسْتَحْفُونَ

کچھ ہیں اور ان سے بہت نہیں کرتا (۱) ان سے اپنا حال

مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَحْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ

بھیالیں لڑے ہیں لیکن اللہ سے اپنا حال بھی نہیں دیکھتے جب اللہ کو غم نہ ہو

إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ ۚ وَكَانَ

کی بات اللہ کی مرضی کے خلاف کرتے ہیں جب ان کا قول ایسا ہے جس سے اللہ

اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ۖ هَآنَتُمْ هَآؤَآءَ جَدَّ لَكُمْ

مذہب کا ہم پر اللہ کے گھبراہل ہوا ہے (۲) سزاؤں سے جو ان کو ملے دنیا کی زندگی میں

عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ فَمَنْ يُجَادِلِ اللَّهَ

لوگوں کی طرف سے ان میں سے دشمنی کر لے لیگی قیامت کے دن ان کے جھگڑنے میں کون جیتے گا

عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ۚ

اور کون ہے جو ان کی ولایت کرے گا؟ (۳)

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ

اور جو کوئی بُرا عمل کرے یا خود اپنا ہی نقصان کرے پھر اس کے بعد اللہ سے مغفرت کی درخواست

اللَّهُ يَجِدِ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ۚ وَمَنْ يَكْسِبْ

کرے اور اللہ کو مغفرت کرنے والا مہربان پائے گا (۴) اور جو کوئی گناہ کرے گا تو اس

إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ

اپنے آپ ہی کا نقصان کرنے والا اور اللہ سب کو جاننے والا اور مطلع

عَلِيمًا حَكِيمًا ۚ وَمَنْ يَكْسِبْ خَوَاطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ

دلا ہے (۵) اور جو کوئی غلطیوں اور گناہوں کو کرے اور پھر اس سے گناہ

يَزْمِرْ بِهِ بَرِيئًا فَقَدْ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ۚ

پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے (۶)

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ

پھر اگر آپ پر اللہ کا فضل اور اس کی رحمت نہ ہوتی تو ان میں سے ایک ظلم آپ

ظَافِقَةٌ ۚ فَمِنْهُمْ أَنْ يُضْلُوكَ وَمَا يُضْلُونَ إِلَّا

کہ لفظ جس میں ڈالنے کی ترکیب پہنچا لی اور یہ کیا کہ جس کو بھول دے سکیں گے۔

اللہ کی طرف سے ان کی ہولناکیوں سے ان کی
جنگ لڑنے کی ہولناکیوں سے ان کی ہولناکیوں سے
کہ وہ اپنے گناہوں کی سزاؤں سے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے
پہچانت لگائے کہ اس نے بڑا بیچتاں یا دھما اور گناہ کر لیا کہ گناہ عظیم ہے

108. लोगों ने अपना हाल छुपाने में बड़े माहिर हैं लेकिन अल्लाह से तो अपना हाल छुपा ही नहीं सकते जब सब को पता चलने की बात अल्लाह की नहीं से बिलकुल करते हैं जब भी अल्लाह उनके पास मौजूद होता है इनके काम पर अल्लाह ने घेरा लान दिया है।

108. They are experts in hiding their disposition from people; but they can never hide their disposition from ALLAH; for HE is present with them even when, by night they devise secret plans together against ALLAH's will. ALLAH has encompassed all that they do.

109. गुमनामी सुनते हो ? तुमने गुमनामी की जिनगी में ऐसे लोगों की लफ्फाही में बहुत व सकल कर ली लेकिन कियामत के दिन उनके झगड़े में कौन चड़ेगा और कौन है जो इनकी सहायता कर सके ?

109. Do you hear O Muslims? That you have argued and contended in favour of such people in the life of this world; but who will plead in their case on the Day of Resurrection? And who will dare to undertake their advocacy?

110. और जो कोई बुरा काम करे या खुद अपना ही मुसलान करे फिर उसके बाद अल्लाह से माफी की दरख्ताश करे तो वह अल्लाह को माफ करने वाला मेहरबान पायेगा।

110. And he who works an evil or wrongs his own soul, and thereafter begs forgiveness of ALLAH, shall find ALLAH Forgiving, Merciful.

111. और जो कोई गुनाह करेगा तो खुद अपने आप ही का मुकाम करेगा और अल्लाह सब कुछ जानने वाला और हिक्मत वाला है।

111. And he who commits sin, will harm his own self; and ALLAH is ever knowing, Wise.

112. और जो कोई अश्लाय और गुनाह तो खुद करे और फिर किसी बेगुनाह पर इल्जाम लगा दे तो उसके बड़ा दोहात बाधा और खुद का गुनाह खोले लिये।

112. And he who commits a fault or a sin, and thereafter casts it on an innocent one, then surely, he has borne a calumny and amassed sins open handedly.

أَنفُسَهُمْ وَمَا يَصْطُرُونَكَ مِنْ شَيْءٍ ۚ وَاتَّزَلَّ اللَّهُ

خود اپنے آپ کو گمراہ کرنے سے اور خدا را کسی چیز بھی بگاڑ نہیں سکتا اور اس طرح آپ کی عزت اور عظمت

عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَيْكَ مَا لَمْ تَكُنْ

ذکر کرتا تھا آپ کو وہ باتیں بھی مل رہی ہیں جو آپ نہیں جانتے تھے اور اس طرح کا عالمی آپ

تَعْلَمُ ۚ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ۝ لَا خَيْرَ

یہ بہت ہی بڑا فضل ہے ﴿۱﴾ دو لوگوں کی

فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ

چغلا اور ان کے بہت سے گھپٹے طور پر ہیں کوئی بھلائی نہیں ہوئی بالکل کوئی صداقت دینے والا نہیں

مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ

بگاڑ کر لے گا یا اچھا کرے گا اور لوگوں میں اصلاح ہو جائے اور چھوٹا چھوٹا اس کے لئے کوئی ایسا چیز

ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُوْتِيهِ أَجْرًا

کہ اور جو ایسا کام اس طرح کی رضا مندی حاصل کرے گا اسے عیسائی کہہ کر دے گا اور اسے بڑا اجر عطا

عَظِيمًا ۝ وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا

کریں گے ﴿۲﴾ اور جو کوئی خلاف کرے رسول کے جب کہ عقل کا ظاہر ہو چکی ہو اور یہودی

كَبِيرٍ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ

راہ کی بات اور چھوٹا ایمان والوں کی راہ سے لے گا اور بڑا ایمان والوں کی راہ سے لے گا اور اس طرح وہ جہنم

نُوْلِهِ مَا تُوْلَىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۚ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۝

ظاہر ظاہر کے پھر اس کو پہنچیں اور یہ جہنم ہی بڑی بڑی جہنم ہے ﴿۳﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ ۚ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ

اس طرح سے بھی نہیں بخشتا کہ کسی کو اس کا شریک بنائے اور اس کے سوا ہے کسی چاہے کا عقل دے گا

ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ

ہو نہیں سکتا اس طرح کے ساتھ کسی کو بھی شریک ٹھہرا دے بڑی بڑی گمراہی میں

ضَلَالًا بَعِيدًا ۝ إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنشَاءً

﴿۴﴾ اس طرح کے سوا کوئی چیز نہیں کہہ سکتے ہیں اور ﴿۵﴾ شیطان بڑا ہی گمراہ

وَلَنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَّرِيدًا ۝ لَعَنَهُ اللَّهُ

مردود کی رحمت پر چلے جائے ﴿۶﴾ شیطان بڑا ہی گمراہ کی

تِلْكَ آيَاتُهَا

وَمَا تَكُنْ إِلَّا سَمْعًا وَبَصَرًا
وَمَا تَكُنْ إِلَّا سَمْعًا وَبَصَرًا
وَمَا تَكُنْ إِلَّا سَمْعًا وَبَصَرًا
وَمَا تَكُنْ إِلَّا سَمْعًا وَبَصَرًا
وَمَا تَكُنْ إِلَّا سَمْعًا وَبَصَرًا
وَمَا تَكُنْ إِلَّا سَمْعًا وَبَصَرًا
وَمَا تَكُنْ إِلَّا سَمْعًا وَبَصَرًا
وَمَا تَكُنْ إِلَّا سَمْعًا وَبَصَرًا

تِلْكَ آيَاتُهَا

تِلْكَ آيَاتُهَا

113. और अगर आप पर अल्लाह का फल और उसकी रहस्य न होती तो उन में से एक होली ने आप को माल पहनी में डालने की लाजबंद बना दी थी और वह क्या किसी को झोला दे सकते मगर खुद अपने अल्लाही मुमताह कर रहे हैं वह मुमताह कुछ भी नहीं बिनाइ सकते और अल्लाह ने तो आप पर फिलाफ और हिकमत नयिल करवाई और आप को वह वही सिखाई है जो आप नहीं जानते थे और अल्लाह का वादाई आप पर बहुत ही बड़ा फल है।
114. (लोगों की बैठक और) उनके बहुत से चुपे मतलबों में कोई मतलब नहीं होती हां मगर कोई सचका देने या एक काम करने कराने की बात बलादे और लोगों में सुखर इस्लाम हो जाये (और खुद न पड़े इसके लिए कोई बात सुनाने) और फिर ऐसे सब काम अल्लाह की राजामन्दी हरिसल करने के इरादे से कने तो हम ऐसे आदमी को बहुत बड़ा अज्र जता करेंगे।
115. और जो कोई फिलाफ कने नसूल के जबकि सुलवान जाहिर हो चुकी उस पर सीधी राह की बात और चले ईमान वालों की राह से अलग राह पर लख तो हम भी उसको इकल कर फेंक देंगे जिस तरह वह मुझने लगा था और आज देंगे जिस तरहको जहन्नम में और यह बहुत ही दुरी जगह होगी जहां यह पहुंच गया।
116. अल्लाह उसे कभी नहीं बख़शेगा जो किसी को उसका शरीक बनादे और उसके फिला (दुसरे मुनाली पर) जिसे बहनेग बला देगा, और जिसने अल्लाह के साथ किसी को भी शरीक लहाया वह बड़ी दूर की मुमताही में जा पड़ा।
117. अल्लाह के फिला जनाबी चीजों को पुकारते हैं और मौलान मरदुर की रायत पर चल पड़े हैं।
113. Were not the grace of ALLAH and HIS mercy upon you, a group of them had prepared a scheme to involve you in misunderstanding. But how could they make anyone to fall into error, while they have been misleading their own selves? They shall not be able to harm you in aught; as ALLAH has sent down to you the Book and Wisdom, and taught you those things which you knew not. Indeed, ever great is the Grace of ALLAH unto you.
114. No welfare is there in much of (people's meetings and) secret talks; Yes, but, one who commands charity or enjoins the good and righteous deeds, or reconciliation among mankind, and he does all such works solely for seeking the good pleasure of ALLAH, him WE shall give a mighty reward.
115. And whoever opposes the Messenger, after the right path has been shown clearly to him; and follows other way than that of the believers, then WE shall also push him towards that to which he has turned himself; and then throw him into the Hell; and that is the most evil place where he reached.
116. Verily ALLAH shall not forgive that aught be associated with HIM, and HE shall forgive all else to whom HE wills; and he who associates aught with ALLAH has certainly strayed far away.
117. They invoke female deities beside ALLAH, and go on following headlong to the call of Shaitan the accursed.

118. शैतान पर अल्लाह ने لعनत की वसने कहा था कि मैं अपना खयाली हिस्सा (आली तीन वन) तेरे बन्दी से वसूल करूँगा।
118. ALLAH has accursed Shaitan, who has said: "I will surely take an allotted portion of YOUR slaves (by seducing them)."
119. और वहका दुँगा उनको और बड़ी दूर की मुसलता रहूँगा कि वेरा की हुक्म मानने लगे फिर जानवरी के जान फाड़ देंगे और उनको झाँस दुँगा कि अल्लाह की बन्दाई हुई सूरत के जलद फेर में लगे जावेंगे और जो कोई अल्लाह को छोड़ कर शैतान को अपना दोस्ता बना ले वस वह खुले हुए नुशतान में डूब गया।
119. "And I will mislead them, and fill them with vain desires, so that they will obey me too; then they shall slit the ears of the cattle; and I will tempt them so that they will be involved in changing and altering the faces (nature) created by ALLAH". And he who takes Shaitan, instead of ALLAH, for a helper, has surely been submerged into manifest loss.
120. शैतान उन से (झूठ) वादा करता है और झूठे खयाली के चक्कर में डालता है और शैतान के सब वादे झूठ और फरेब के भिन्न कुछ भी नहीं।
120. Shaitan makes (false) promises to them, and put them into the wheel of vain desires. And Shaitan's all promises are nothing but bluff and frauds.
121. ऐसे लोगों का ठिकाना जहन्नम है और वहाँ से भागने का कोई रास्ता नहीं था सकोगे।
121. The dwelling of such people is Hell, and they will find no way of escape from it.
122. और जो लोग ईमान पर कामन रहे और नेक अमल में लगे रहे उन को हम दाखिल करेंगे ऐसी जन्नतों में जिनके सीने गहरे बहती होनी चहीं उनका रहना बसना हमेशा हमेशा के लिए होगा यह अल्लाह का वादा है सच्चा और अल्लाह से बढ़ कर किसी बात और किस की होनी ?
122. But those who believe and do deeds of righteousness, WE shall admit them to the gardens (of Paradise) under which rivers flow; therein shall they live-and remain for ever. This is ALLAH's promise with truth and reality, and whose words can be truer than of ALLAH?
123. जन्नत का दाखला तुम्हारी छर्छी इच्छा से नहीं होगा और अहले भिन्न लोग की बनावटी बातों का भी कोई ज़क़न नहीं वस जो कोई बुरा अमल करेगा उसकी सज़ा पायेगा और अल्लाह के भिन्न किसी को अपना दोस्त और मददगार न पायेगा।
123. The entrance to the Paradise will not be in accordance with your desires, and no weight carries the vain desires of the people of the Scriptures; but, whosoever works evil will have the punishment thereof; and he will not find any protector or helper besides ALLAH;

124. और जो कोई एक काम करने आयेगा चाहे वह बर्दा हो या औरत हो अगर हो इमान वाला हो ऐसे लोग हो जन्मा में दखिल होने और किसी पर शिल कातर की खुश न होना।

124. and whosoever comes with righteous deeds, be it male or female; yes, but having true faith, only such people shall enter into paradise. And no injustice, not even to the size of a speck, will be done to anyone.

125. और दोन में कम से ज्यादा बोन होगा जिसने अल्लाह को हुक्म पर अपना मार मुका दिया और पैसी में लग गया और इब्राहीम की मिलल पर चल पड़ा जो सब से बट कर एक अल्लाह की तरफ का हो गया था और अल्लाह ने भी इब्राहीम को अपना दोस्त बना दिया।

125. And who could be better in religion than one who submits himself to ALLAH, and does righteous deeds, and follows the religion of Ibrahim; who had cut himself from every thing and turned towards ALLAH alone? And ALLAH did take Ibrahim as an intimate friend.

126. , और आसमानों और जमीन में जो कुछ है सब का कम अल्लाह का है और सब चीज़ों को अल्लाह ने अपने घेरे में ले रखा है।

126. And to ALLAH belongs all that is in the heavens and all that is in the earth. And ALLAH is Ever Encompassing all things.

18	11	15

127. पौतों (अनाथ) औरतों से बिकाह के हुक्म का आप से चलता पुराने है आप कह देंगिए कि अल्लाह तुम को इसकी इजाजत देता है और जो कुछ इसके पहले तुम को बिकाह में ले बट कर मुनाजा गया है। यही (अनाथ) लड़कियों के बारे में है कि उनका जो कुछ हक निकलता है वह देते नहीं थे और (उनके माल या खुशमुरती के कार.) उनसे बिकाह भी करना चाहते हो तो अब तुम को इस इजाजत के बाद हक अदा करने में कोताही (मुसी) नहीं करनी है। और यहीन बेकल बन्नी के संबंध में भी याद रखो कि तुम को वहीनों के बारे में इनाफ वर छोड़े रहना है और जो पैसी भी खरीगे अल्लाह को हर हाल में मादूम है।

127. They ask your decree concerning marriage with (orphan) women. Say: "ALLAH gives you permission for that. And whatever has been recited to you from the Book before this, is about orphan girls to whom you do not give what is prescribed for them, and yet, (for the sake of their property or their beauty,) you desire to marry them. (so now after this permission) you should not evade to offer their rights. And remember, concerning orphan children who are oppressed, that you have to stand firm on justice to them.

بَيْنَهُمَا صُلْحًا، وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ

ہیں پھر یہ کہ تم جس کا چاہو تنگ دل کی طرف رہو یا تم پر یہی اچھی کرے گا اور پھر تم کو

الشُّعْرُ، وَإِنْ تَحْسَبُوا وَتَثَقُّوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا

سے کام دار اور تم کا ہمارے سب کاموں کی خبر

تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۝ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ

۵۱ اگر تم ہمارے حق میں ایک وقت میں ہی کی غوروں کے ساتھ

النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ فَتَدْرُواهَا

بھان میں سوا کہیں کہ تم لوگ تمہارا حق کی طرف لڑو اور ایک ہمارے اور دوسری کو مستحق

كَالْمُعَلَّقَةِ ۝ وَإِنْ تَصْلَحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ

اور تم کو چھوڑ کر اور اگر تم اصلاح کیے اور تقویٰ کی باتوں سے بچے رہو گے تو اس کی تعریف اور تعریف کرے گا

كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝ وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا

اور تم کرنے والا ہے ۵۲ پھر اگر (دو) ہوں (دو) ہوں ایک ہی طرح ایک

مِنْ سَعَتِهِ ۝ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ۝ وَلِلَّهِ مَا

۵۳ ہر شے کی غنائی سے تم کو کھانا اور اس کی غنائی اور حکمت والا ہے ۵۴ اور اس کی غنائی

فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۝ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ

ہیں کہ تم میں سے سب اس کے اور پھر اس کے وصیت فرمائی کہ ان لوگوں کو جو تم سے پہلے

أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ ۝

کتاب آچکے تھے اور تم کو بھی پہلے ہی کہ تم کو ان کتابوں کے والے تھے اور تم کو ان کے

وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۝

۵۵ اگر تم کفر کرو تو اللہ کے پاس ہے سب اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ۝ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ

۵۶ اور تم کو بھی پہلے ہی کہ تم کو ان کتابوں کے والے تھے اور تم کو ان کے

وَمَا فِي الْأَرْضِ ۝ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ۝ إِنَّ يَشَاءُ

۵۷ ہے اور اس کے پاس ہے سب اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

يُذْهِبَكُمْ أَهْلًا النَّاسُ وَيَأْتِ الْآخِرِينَ ۝ وَكَانَ

۵۸ اگر وہ چاہے تو تم کو جہاں سے چاہے اور اسے آؤسے دوسروں کو اور

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

کراہت ہے جس کی طرف اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے اور اس کی ہر شے

128. और अगर किसी औरत को जर पड़ गया हो अपने जीवन के समाई अपने से या जी बन जाने से जीवन में कटौती करता हो तो इन दोनों को कुछ मुनाफ नहीं कि आपस में कोई मुलाह समझौता कर लें और मुलाह में भलाई है। यह बात अलग है कि दिल का हुआम ठण्डिली की तरह हो जाता है फिर भी एहसान करते जाओ और परहेजगारी से काम लो और सब जानो कि अल्लाह को दुष्टारे सब जानी की खबर है।

129. अगर तुम पहले सब भी एक बला में कई औरतों के साथ बराबर जुगल नहीं कर सकोगे तो फिर ऐसा भी न करना कि एक ही की तरफ ज्यादा झुक जाओ और दूसरी को बीच में अलग तलकती छोड़ रखो और अगर व्यवहार की ठीक रखोगे और बचने की बारी से बचते रहोगे तो अल्लाह दलील बाक करने वाला है रहम करने वाला है।

130. फिर अगर (विवाह न हुआ और) दोनों अलग हो गये सब भी अल्लाह हर एक को दूसरे की मुहायरी से परफूल कर देगा अल्लाह बड़ा विशाल और शिखरत वाला है।

131. और आसमानी और जमीन में जो कुछ भी है सब अल्लाह का है और पसीमन हम ने बसीयत करया दी थी इन लोगों को जो जो तुम से पहले विश्वास या पुके से और तुम को भी पसी कहते हैं कि अल्लाह की पाकगामी से बचते रहो और अगर न मानोगे तो बेतक आसमानी और जमीन में सब का सब निर्द अल्लाह का है। अल्लाह को किसी की कुछ भी पावाइ और जरूरत नहीं यह तो हम तरह की तारीफों से कहिये है।

132. और अल्लाह का है जो कुछ आसमानी और जमीन में है और अल्लाह काफी है काम बनाने से लिए।

128. And if a woman fears clash and conflict on her husband's part, or she is deserted due to satiation, there is no sin on them both if they make terms of peace-settlement- between themselves; and there is always betterment in reconciliation. Though human beings are swayed by greed, act kindly and keep away from evil; and know well, that ALLAH is well-acquainted with what you do.

129. You will never be able to do perfect justice, always, with all the wives, even if it is your ardent desire; hence do not incline too much to one only, and leave the other hanging in between. And if you do justice, and keep away from all that is forbidden, then ALLAH is Ever Oft-Forgiving, Most Merciful.

130. And then if (reconciliation has failed, and) they got separated, then ALLAH will provide in abundance to everyone and shield against dependency to one another. And ALLAH is All-Sufficient, All-wise.

131. And to ALLAH belongs all that is in the heavens and the earth. And assuredly WE had recommended to the people of the Scripture before you, and the same WE say to you also, that guard yourselves from (the consequences of) disobedience of ALLAH! And if you dissent; then, verily, ALLAH's is whatsoever is in the heavens and the earth, ALLAH has in no way any need of anybody; HE is worthy of All-Praise.

132. And to ALLAH belongs whatever is in the heavens and the earth, and ALLAH is ever Sufficient as a disposer of affairs.

133. ऐ इंसानो ! अगर वह चाहे तो तुम को यहां से हटा दे और ले आये दूसरों को और अल्लाह के इस पर कुदरत है।

134. जो कोई चाहे साधन दुनिया का तो वह अल्लाह के पास तो दुनिया और अखिरत दोनों का स्वाम मौजूद है और अल्लाह खूब सुनने वाला और खूब देखने वाला है।

135. ऐ ईमान वाले ! कायम रहो इन्साफ पर अगर दुश्मन अपना मुकसाम हो या भी माय का या रिश्तेदारी का हर हाल में अल्लाह के लिए पचासी को अगर कोई बलवान हो या जहलत भेद तो अल्लाह तुम से ज्यादा उनका ख़ुम धिक्क है। इन्साफ करो वहां जो की चाह पर मत चालो अगर तुम वही उबाय से या अभी छिपटी पील पील बात कहोने हर हाल में अल्लाह सुनाने सब जानी जो खबर रखता है।

136 . ईमान वाले ईमान पर जमे रहो अल्लाह पर और उसके रसूल पर और उस किताब पर भी जो अल्लाह ने अपने इस रसूल पर नازل किया है और ईमान रहो उस किताब पर जो उसने इसकी पहले नازل की थी और जो कोई इन्कारी हुआ अल्लाह का, परिसरों का, उसकी किताबों का और अखिरत के दिन का तो वह भूल भटक कर बहुत दूर जा पड़ा।

137. बेशक जो लोग ईमान लाकर इन्कारी हो गये फिर ईमान में आये फिर इन्कार में चले चले गये अल्लाह उनकी माफ करने वाला नहीं है और उनकी सीधी राह भी नहीं दिखायेगा।

133. O mankind! If HE wills, HE can remove you from here, and bring others instead; surely, ALLAH has power over that.

134. He who seeks the reward of this world, then ALLAH has both, the reward of this world and the Hereafter. And ALLAH is ever Hearing, All-Seeing.

19 8 16

135. O you believers! Stand out firmly for justice; whatever be the situation, even though it be against yourselves, or your parents, or your relatives;—be you, the bearer of testimony for ALLAH's sake. If the concerned is rich or poor, ALLAH is a better well-wisher to both, than you. Follow not the heart-felt desires against implementing justice. If you say something distortedly or timeously, in any case, ALLAH is well aware of all your doings.

136. O you believers! Believe firmly in ALLAH, and HIS Messenger, and the Book (Qur'an), which HE has bestowed upon this, (HIS) Messenger, and believe in the Scripture which HE has sent down before him. And whosoever disbelieves in ALLAH, HIS angels, HIS Books, HIS Messengers and the Last Day; then indeed he has strayed far away.

137. Verily, those who disbelieved after coming into the belief, then again believed in, thereafter again rejected the faith, and went on increasing in disbelief; ALLAH will not forgive them, nor guide them onto the right way.

وَلَا يَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ۚ بُشِّرِ الْمُتَّقِينَ ۚ إِنَّ لَهُمْ

راہ بھی نہیں دیکھائے گا ۝ متقین کو خوشخبری کہ ان کو لوگوں کی

عَذَابًا أَلِيمًا ۚ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ

عذاب کی بڑا درد مند ہو ۝ جو کافروں کی پیروی کرتے ہیں ان کو سختیوں کا اپنا سزا

مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ أَلْيَبْتَغُونَ عَنْهُمْ الْعِزَّةَ

میں سے کہ ان کو دوسری سے عزت حاصل کرنا چاہتے ہیں ۝ یہاب عزت کو سب

فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ۚ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي

کہ سب اللہ کے لئے ہے ۝ اور یہاب اللہ کو علم اللہ پر تم پر کتاب

الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَأَلْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَ

ہی کہ جب بھی تم اللہ کی آیت کا اللہ سے پوچھا جائے یا اللہ کی آیت کا مذاق اڑایا

يُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي

جائے تو ان کے ساتھ ہر گز مت بیٹھو یہاں تک کہ وہ دوسری بات میں لگ جائیں

حَدِيثٍ غَيْرِهِ ۚ إِنَّكُمْ إِذَا قَاتَلْتُمُوهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ

ورہ تم بھی ان کے ہی جیسے ہو جاؤ گے ۝ جی جاکر کہ اللہ منافقوں اور کافروں

الْمُتَّقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ۚ الَّذِينَ

کو جہنم میں لے جاکر ہیں ہر جمع کر کے دلا ہے ۝ متقین و کفر

يَتَرَفُّصُونَ بِكُمْ ۚ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فِتْنَةٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا

دھڑکے لوگ ۝ تو تم لوگ کی بات میں لگے جھپٹے ہیں اگر تم کو اللہ کی فتنہ سے رخ ہو گی تو

أَلَمْ تَكُنْ مَعَكُمْ ۚ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا

کہیں گے کہ کیا تم ہم سے ساتھ دیتے ہو اگر کافروں کو تو دینی حق کا کوئی حصہ ہلاک تو ان کو تو شام

أَلَمْ تَسْخَرُوا عَلَيْهِمْ وَتَمْنَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۚ قَالُوا

ہے ۝ تم نے ان کو تم پر لڑاؤ ڈال دیا تھا ۝ اس کے بعد بھی انہیں دھوکا دیا کہ تم ان کو

يُخْلِكُكُمْ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ

میں بنا ہے ۝ اب تم کو ان کا اور تمہارا میں بعد کو اللہ کی امت کے دواں فرما دے گا ۝ اور اللہ انہیں دھوکا

مستند روایت کا ترجمہ ساری ہے
اور اللہ کے لشکر سے جو ایمان لائے
قرآن میں بھی ان کو ایمان لائے
تو ان کو اللہ کی امت سے لے کر
نہیں اور صرف اللہ ہی اللہ کے ساتھ
ہیں کام نہیں لے سکتا ۝ اور اللہ کی
یہ صحت شام میں اللہ کے ساتھ
نہیں اور اللہ کے ساتھ
مستند روایت کا ترجمہ ساری ہے
سورہ بقرہ میں آیت اللہ کے ساتھ
ہو چکا ہے کہ اللہ کے ساتھ
آیت اللہ کے ساتھ
تو ان کو اللہ کے ساتھ
دوسری بات میں لگ جائیں
گوئی اللہ کے ساتھ
وہی ہلاک تو ان کو تو شام
تمام دواں کے ساتھ
مستند روایت کا ترجمہ ساری ہے
آیت اللہ کے ساتھ
دواں کے ساتھ
پہلے ان کو اللہ کے ساتھ
اور ان کو اللہ کے ساتھ
ایمان لائے تو ان کو تو شام
مستند روایت کا ترجمہ ساری ہے
پہلے ان کو اللہ کے ساتھ
پہلے ان کو اللہ کے ساتھ
پہلے ان کو اللہ کے ساتھ

بقرہ

138. मुनाफ़िक जो दोनों तरफ़ से आपको दुश्मन की भाँति चढ़ने की बख़्शिश दे दो।

138. Give glad tidings to the hypocrites who are two-faced, that there is for them a painful torment.

139. वह ऐसे लोग हैं कि ईमान वालों की छोड़ कर इन्कारियों को अपना ग़ाली बनाते हैं क्या यह उनका दोस्ती से इच्छा इच्छित करना चाहते हैं ? बेशक इच्छा तो सब की सब अल्लाह के लिए है।

139. Such as these who take the unbelievers for friends instead of the believers. Do they seek honour with them? Verily, then, to ALLAH belongs all honour.

140. और बेशक अल्लाह तो पुनः उल्लेख हुआ तुम पर किताब में कि जब भी तुम सुनो कि अल्लाह की आयतों का इन्कार किया जा रहा है या अल्लाह की आयतों का बड़ाका उड़ाया जाने लगे उनके साथ कभी मत बैठो वहाँ तक की वह दूसरी बात में लग जायें वरना तुम भी उनके ही जैसे हो जाओगे सब जानो की अल्लाह मुनाफ़िकों और कफ़िरों को जहन्नम में एक ही जगह जमा करने वाला है।

140. And it has already been revealed to you in the Book (Quran) that when you hear the Verses of ALLAH are being denied or they are mocked at, then sit not with them, until they engage in a talk other than that; otherwise you too would surely become like them. Know with certainty, that ALLAH will collect the hypocrites and disbelievers all together in the Hell.

141. मुनाफ़िक (यानी दोनों तरफ़ से) दो चीज़ों की उम्मीद में लगे-बैठे हैं अगर तुमको अल्लाह की तरफ़ से फ़तह मिल गयी तो कहेंगे कि क्या हम तुम्हारे साथ न थे और अगर कफ़िरों को (क़रीब फ़तह का) कुछ हिस्सा हवा लगा तो उनको (दुश्मन से) कहते हैं कि क्या हमने तुम पर घेरा न डाल दिया था (इसके बाद भी) ईमान वालों के घर से तुम को हमने बचाया है ख़ूब सुन लो कि उनका और दुश्मन असल मैमल तो अल्लाह किताबत के दिन क़त्ल देगा और अल्लाह जो ईमान वालों के खिलाफ़ कफ़िरों को कोई रास्ता नहीं देगा।

141. These hypocrites (two-faced people) watch about a chance for you. If you gain victory from ALLAH, they say: "Were we not with you?" And if the disbelievers gain a portion of (time-bound success,) they say, (flattering them): "Did we not encircle you? (even then) we had protected you from the blow of the believers." Hear attentively, that final judgement, as of you and of them, will ALLAH deliver on the Day of Resurrection. However, never will ALLAH grant to the disbelievers a way to triumph over the believers.

اللَّهُ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا

یہاں کہی چھڑا دے گا اور جب نماز کی طرف گزرتے ہوئے تو پارسے جی سے کھسکے ہوئے

كُسَالَىٰ ۖ يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا

گھڑے ہوئے ہیں وہ بھی لوگوں کو دکھانے کے لئے اور اظہار کو بہت غمزداد یاد کرتے

قَلِيلًا ۚ مُّذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ

ہیں ﴿۱۰﴾ میں اور ملک کرتا ہوں گول ہیں، ہر ایک کی طرف ہوتے اور دہائی کی طرف کے ہونچے ہوئے

وَلَا إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ ۚ وَصَنُ يُضِلُّ اللَّهُ فَلَئِنْ تَجَدَّ لَهُ

کو اصرار رہے اور پھینک دے تم اس کے لئے ہرگز راہ نہ

سَبِيلًا ۚ يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا

ہاتھ کے ﴿۱۱﴾ اسے راستہ والو! تم مومنوں کو پھڑک کر مستکروں کو

الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ أَتُرِيدُونَ

اپنا دوست دینا؟ کیا تم اظہار کی طرف سے سزا پانے کا کھلا ہوا

أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا ۚ إِنَّ

الزام اپنے آپ پر لگانا چاہو گے ؟ ﴿۱۲﴾ یہاں

الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ

منافقین رک بہن کے چلے درجہ میں ہوں گے اور تم کسی کو بھی اللہ کا مددگار

تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ۚ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا

نہ ہاتھ کے ﴿۱۳﴾ مگر جو توبہ کریں اور اپنی اصلاح کریں

وَأَعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ

اور اظہار کے واسطے دست کہ تمام ہیں اور اپنا دین اظہار کے لئے خالص کریں، تب یہ رک

مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ۚ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ

ایمان والوں کے ساتھ دینے والے جائیں گے اور اظہار بہت ہی جلد ایمان والوں کو اجر عظیم عطا

أَجْرًا عَظِيمًا ۚ مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَدَائِكُمْ إِنَّ

کرتے گا ﴿۱۴﴾ اگر تم نے مستکروں اور ایمان نہ رکے دے تو تم کو ظاہر

شَكَرْتُمْ وَأَمْنُكُمْ ۚ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ۚ

دے گا اظہار کیا کرتے گا اور اظہار کو ﴿۱۵﴾ تسکین دہان اور سب کچھ جانتا ہے ﴿۱۵﴾

142. मुनफिक लोग अल्लाह को बर्बाद करने हैं अल्लाह को उनके फ़ैसल में उनको ही फंसा देगा और जब नफ़रत की तरफ खड़े होते हैं तो खड़े जो से चुननुसारो हुए खड़े होते हैं वह भी लोगों को दिखाने के लिए और अल्लाह को बहुत छोटा साब करती है।
142. Verily, the hypocrites seek to deceive ALLAH, but ALLAH will involve them in their own fraud. And when they stand up to pray, they stand disinclined with laziness, and that too to make a show to the people, and thus remember ALLAH but little.
143. बीच में अगर लटक कर खड़ा होल हैं न किसी तरफ हुए और न किसी तरफ के हो सके और जिसको अल्लाह रास्ते से दूर फेंक दे तुम उसके लिए हार्निक राह न पाओगे।
143. In the doldrums vacillating they are, neither to these nor to those, and he, whom ALLAH throws away from the path, you will not find for him a way (to the truth).
144. हे ईमान वाले ! तुम बेमिनी को छोड़ कर मुनफिकों को अपना दोस्त न बनना क्या तुम अल्लाह की तरफ से सज़ा पाने का खुला हुआ इल्जाम अपने आप पर लगाया चाहोगे ?
144. O you believers! Do not take disbelievers instead of believers for friends. Do you wish to offer ALLAH a manifest proof of your being subject to punishment?
145. बेशक मुनफिक लोग जहन्नम के सबसे निचले दर्जे में होंगे और तुम किसी को भी उनका मददगार न पाओगे।
145. Verily, the hypocrites will be in the lowest depths of the fire, and you will not find for them any helper;
146. अगर जो तीबा कर ले और अपना सुधार कर ले और अल्लाह की रहमत से दामन को बाग ले और अपना दीन अल्लाह के लिए खालिस कर ले तब ऐसे लोग ईमान वाले के साथी पाने जायेंगे और अल्लाह बहुत ही जल्द ईमान वाले को बड़ा बदला प्रदान करेगा।
146. except those who repent, and amend themselves and hold fast to ALLAH's (source of) forgiveness and purify their religion for ALLAH only; then they will be regarded as believers' companions; and ALLAH will soon grant a great reward to the believers.
147. अगर तुमने शुक्र माना और ईमान पर खड़े रहे तो तुमको अज़ाब दे कर अल्लाह क्या करेगा? और अल्लाह तो बड़ा कट्टरान और सब कुछ जानता है।
147. What will ALLAH do with chastising you if you have thanked HIM, and become firm in the belief? And ALLAH is Ever All-Appreciative (of good), All-Knowing.

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-6 (पारा-6)

उर्दू, अंग्रेज़ी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद
मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

148. बुरी बात का बर्दाश्त करना अल्लाह को पसंद नहीं अगर जिस पर कुछ हुआ हो तो और बात है। अल्लाह तो सब कुछ सुनाता-जाणता है।

149. अगर तुम ने ज़ालिम के करतूत खोल सुनाए तो हर्ज़ नहीं या धुंधए रख कर बुलाई को माफ कर दिया तो जानो की अल्लाह बड़ी क्षुद्रता रखने के बावजूद भी माफ करते रहता है।

150. ऐसाक जो लोग अल्लाह और उसके रसूलों के इन्कारी हैं और इस इन्कार में हैं कि अल्लाह और उस के रसूलों में फर्क निकालें और कहते भी हैं कि हम कुछ रसूलों को मानेंगे और बाकी को नहीं मानेंगे और चाहते हैं कि कुछ और ईमान को बीच एक और राह निकाल लें।

151. ऐसे लोग जो उनके कफिर हैं और हम ने ऐसे इन्कार करने वालों के लिए ज़ख्खल (अपमानित) करने वाला अज़ाब तैयार कर रखा है।

152. और जो लोग भी ईमान लें अल्लाह पर और उस के रसूलों पर और तमाम रसूलों में से किसी एक में भी फर्क नहीं मानो बस यही वह लोग हैं कि अल्लाह उन को अज़ (हिस्सा) से पचाव देगा और अल्लाह तो बड़ा बख़्शिश करनेवाला पैहरबान है।

153. किताब वाले सवाल करते हैं कि तुम उन पर आसमान से (लिखी हुई) किताब उतार लाओ तो मूसा (अ.स.) से इस से भी बड़ी बड़ी मांगें ऐसे ही लोग कर चुके हैं वही तक कह दिया कि अल्लाह को हमारे सामने दिखात दो। उन के इस जुल्म के सबब उन पर बिजली टूट पड़ी किन बहुत ही निरानिबी मौजुद जाने के बाद भी पास के बन्दे को पकड़ बैठे और उस को बुझने लगे तब भी हम माफ करते रहे और हम ने तो मूसा (अ.स.) को वीरान और लाल दलील अला की दी।

148. ALLAH does not like that the evil should be uttered in public; except by him who has been wronged; and ALLAH is ever Hearing, Knowing.

149. There is no harm if you have openly described the doings of an oppressor, or otherwise concealed, and pardoned for the evil caused to you; then know that ALLAH, having all competence, forgives again and again.

150. Verily, those who deny ALLAH and HIS Messengers and wish to make distinction between ALLAH and HIS Messengers and say too that "We believe in some and reject others" and intend to adopt a way in between denial and belief,

151. such are the absolute disbelievers, and WE have prepared a humiliating chastisement for the unbelievers.

152. And as for those people who believe in ALLAH and HIS Messengers and do not differentiate between any one of them (Messengers), they are the people whom ALLAH will give their reward thereof; and ALLAH is ever Forgiving, Merciful.

21	11	1

153. The people of the Scripture ask you to cause a book (written) to descend upon them from heaven. But they have asked Moosa for even greater demands than that. To this extent they reached that they said "Show us ALLAH openly." Thereupon thunderbolt seized them, because of their such wickedness. Then they took a calf for worshipping even though numerous signs had come to them. Yet WE pardoned them. And WE bestowed upon Moosa a manifest and clear authority.

الضُّعِفَةُ يَظْلُمُونَ، ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ

بیت سے لٹا لٹا کر عجل کے بعد بھی کالے کے چار کھانے لگے اور اس کو بد چنے کے

مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَنْ ذَلِكَ، وَآتَيْنَا

میں ہم صاف کرتے رہے اور ہم نے تو عوفی کو روک دیا اور صاف

مُوسَى سُلْطٰنًا مُّبِينًا ۝ وَرَفَعْنَا قُورَيْشَهُمُ الطُّوَرَ

دلیل عطا کی مٹی ۝ اور ہم نے ان سے قول و قرار چنے کے لئے

بِمِثْقَانِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا

طور دھاڑا ان پر آخر طے دیا اور ہم نے یہ علم دیا کہ تم کے دروازے میں اس کو سجدہ کرتے

لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِثْقَاتًا

کوسے داخل ہوا اور ہم نے ان کو پھر بھی دیکر شہر کے دکان میں کوئی زوال سے کرنا اور ہم نے ان سے عطا فرما

غُلِيظًا ۝ فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِثْقَاتِهِمْ وَكَفَرِهِمْ بَايَتِ

نے کسی پھر ۝ پھر انھوں نے ہم سے یہ انکار کیا تھا اس سے لگے کہ اور اس کی آجوں کا انکار کرتے

اللَّهُ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا

کے چوں تک کہ اس طرح کے جہوں کو جانی قتل کیا اور یہ بھی ان کو اس کرتے تھے کہ ہمارے دل

غُلْفٌ، بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ

تکلفی سے تھے، یہاں تک اس طرح سے ان کے کفر کے سبب ہی کے دل پر کرتے کہ وہ اس میں کفر سے ہی رہے

إِلَّا قَلِيلًا ۝ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ

یہاں تک ۝ اور ان کے کفر کے سبب اور وہ بھی چھوڑ دیا ان کی کفر سے ہی اس کی

بُهْتَانًا عَظِيمًا ۝ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ

بہتان کے بڑے عظیم ۝ اور انھوں نے کہا کہ ہم نے قتل کیا مسیح علیہ السلام کی جگہ پر اس طرح کا

عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا

عیسیٰ بن مریم کو قتل کیا اور رسول ہلا کر ان کے گناہ سے ان کو بچا دیا اور ان کی جگہ پر اس طرح کا

صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شِبْهَ لَهُمْ، وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا

اور ان کے بدلے میں ان کی جگہ پر لٹا دیا، اور ان کے اختلاف کی وجہ سے ان کے بدلے میں ان کے بدلے میں

فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ، مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا

کہ ان میں علم اور کچھ نہیں، کس اس میں ان پر چلے ہی اور یہ جہوں سے ہے کہ

۱۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۰۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۱۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۲۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۳۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۴۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۵۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۶۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۷۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۸۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۹۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۰۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۱۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۲۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۳۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۴۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۵۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۶۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۷۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۸۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۲۹۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۰۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۱۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۲۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۳۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۴۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۵۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۶۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۷۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۸۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۳۹۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۰۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۱۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۲۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۳۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۴۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۵۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۶۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۷۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۸۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۴۹۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۰۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۱۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۲۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۳۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۴۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۵۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۶۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۷۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۸۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۵۹۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۰۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۱۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۲۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۳۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۴۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۵۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۶۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۷۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۸۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۶۹۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۰۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۱۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۲۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۳۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۴۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۵۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۶۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۷۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۸۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۷۹۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۰۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۱۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۲۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۳۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۴۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۵۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۶۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۷۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۸۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۸۹۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۰۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۱۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۲۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۳۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۴۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۵۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۶۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۷۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۸۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۹۹۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے
۱۰۰۔ عجل اس میں عجل کا لفظ ہے

154. और हम ने उन से कौल व कबारा (संवन्ध) लेने के लिए तुरन्त सहाय्य वन पर उबार जटका दिया और हम ने यह हुक्म दिया कि शहर को दरवाजे में अस्लाम को राजदरा करने हुए दाखिल होना और हम ने उन को यह हुक्म भी दिया की इतिहास के दिन में कोई उपासगी बात करना और हम ने उन से फसल वधन लेकन ही रोहा।

155. फिर उन्होंने हम से जो वादा किया था उस से मुकर नए और अस्लाम की आसानी का इस्कार करने लगे यही तक कि अस्लाम के नबियों को बरहक कलल किया और वह भी बकवास करने लगे थे कि हमारे दिल फिलसफ में सुरक्षित है। ऐसा नहीं है बल्कि अस्लाम ने उन को मुझ के साथ वन से दिलों को बंद कर दिया है। वल उनमें के छोड़े ही लोग ईमान लायेने।

156. और उन के मुझ के साथ और जो मरयम पर बड़ा झोहरान (कलंक) लगाने वाली उनकी बकवास भी उपासगी बजह से हम ने उन पर शासन की फिटकार बरहा दी।

157. और उन का यह झुठ दावा कि हम ने कल कर जाला मरयम को फेटे ईसा मसीह को जो अस्लाम का मसूल था जब कि न तो वह उस को कल वन सके न मूरी का बड़ा लगे लेकिन उन के आगे ईसा जैसी मुरा वन गई जिसलव उन को तक यह गया और जो लोग इस बारे में कई कई बारी इतिहासक की करते हैं वह उन तक व मुझ की बातें हैं इस बात की उन को कोई जानकारी और सही खबर नहीं वल अटकल और गुमान पर चल निकले हैं, और वह वहीनी बात है ईसा को वह लोग हरमिल कल नहीं कर सके।

154. And with a view to obtain their consent on the covenant, WE raised high over them the mount Tor; and said to them; "Enter the gate of the city while prostrating ALLAH;" and also ordered them not to violate the commandment of Saturday. Thus WE took from them a firm covenant.

155. Then they broke the covenant made with US by denying ALLAH's Verses, and to the extreme of it, killed the Prophets without any justification, and saying, "Our hearts are wrapped safe in coverings," Nay, but ALLAH has sealed their hearts because of their disbelief; so, they will not believe but a few;

156. and because of their disbelief and uttering against Maryam a grave false charge ALLAH has cursed upon them;

157. and because of their false claim (boasting,) that "We put to death Messiah, Isa, Son of Maryam, a messenger of ALLAH;" though they could not kill him nor did they send him to the cross, but a resemblance of face appeared before them and they got confused about Isa. And those who are at variance concerning him are talking merely controversial and doubtful matters, as they have no true knowledge or source thereof; they but follow conjecture and surmise. And as a matter of fact they could not kill him.

158. बल्कि अल्लाह ने ईसा (अ.स.) को अपनी तरफ बुलंदी पर उठा लिया और अल्लाह तो बहुत बलवान और हिकमत वाला है।

159. विचार करने वाली में कोई ऐसा न होगा जो अपनी मौत से पहले ईसा (अ.स.) पर ईमान न लाए, और कियामत के दिन ईसा (अ.स.) इन विचार करने वाली के (बलत अजीबी के) खिलाफ गवाही देंगे।

160. इन गल्टी बने लोगों के जुल्म के सबब और अल्लाह को लालो से बहुत से लोगों को रोकने की वजह से हम ने (निवाज होकर) बहुत सी चीजें जो उन पर हलाल थी हलाल कर दी।

161. और इन के ब्याज लेने के सबब जबकि उन को इस से मना किया गया था और लोगों के माल ग्राहक हड़प कर लेने की वजह से (उन पर बहुत नायबुत होकर हम ने ऐसा किया) और उन में जो इन्कारी हैं उन के लिए तो हम ने दुखादाई अजाब तैयार कर रखा है।

162. लेकिन उन में से वह लोग जो सही इल्म पर लब्धित हैं, और उन में के ईमान वाले भी जो मानते हैं इस कलाम को जो आप पर उतरा गया और आप से पहले जो कुछ उतरा गया उस पर भी ईमान रखते हैं नफास पर काम है, और उकमत के देने वाले हैं और ईमान रखते हैं अल्लाह पर, और अकिमत के दिन पर ऐसी की हम अज (ज्वाब) देंगे जो बहुत ही बड़ा होगा।

158. But, rather, ALLAH raised Isa unto Himself, and ALLAH is ever Mighty, Wise.

159. And there would be none among the people of the Scripture but shall surely believe in Isa before his death; and on the Day of Judgement Isa shall witness against (unethical belief of) the people of the Scripture.

160. So because of the transgression of those who altered themselves as Yahood, and for their hindering many from ALLAH's Way, WE (having displeased with them) made unlawful to them some good things which had been allowed to them;

161. and also because of their taking usury, whereas they were prohibited from taking it, and their devouring of men's wealth wrongfully, (WE ordained thus, having been displeased greatly with them). And for the deniers among them WE have prepared a painful torment.

162. But those of them who are well-grounded in knowledge, and believers in general, all who believe in what has been revealed to you, and what was revealed before you, and establish regular prayers, and pay the Zakat and who believe in ALLAH and the Last Day, on such WE shall bestow a mighty reward.

163. हम ने संदेश भेजा आप की तरफ जैसा संदेश भेजा था हमने नूह (अ.स.) की तरफ और उन के बाद दूक्रे नबियों की तरफ और हमने "जबूर" की भी इब्राहीम, इसहाईल और इसहाक को और याकूब को भी और उनकी औलाद को भी हमने वही संदेश भेजा और ईसा और अय्यूब(अ.स.) और यूनस (अ.स.) और हासन (अ.स.) और सुलैमान (अ.स.) को, और हम ही ने दाऊद (अ.स.) को ज़बुर दी थी।

164. और इस के पहले हम ने बहुत से रसूलों के हालात आप को सुना दिये हैं और बहुत से रसूलों के वाक़ेअत हम ने आप को नहीं बताए और अल्लाह ने मूसा (अ.स.) को सम्बोधित किया उसकी भाषा में बात बोल कर।

165. इन सब रसूलों को खुशी की खबर देने वाले और डर सुनाने वाले बना कर भेजा गया ताकि रसूलों के आने के बाद ईशान्नी की अल्लाह पर कोई दुक़ल्ल, शीला पानी न रहे और अल्लाह जो बड़ा जबरदस्त हिकमत वाला है।

166. लेकिन अल्लाह इस पर खुद फ़ाहम है कि जो आप (मुहम्मद स.अ.स.) पर बारा गया, वह अल्लाह ने अपने इल्म से बारा है, और कबिले भी गवाही देते हैं और (हक़ ख़ी) गवाही देने के लिए वो अल्लाह ही गवाही है।

167. जो लोग इन्कारी हुए और अल्लाह की राह में चारने से अटक गए वह लोग गुमराही में बहुत दूर निकल गए हैं।

168. जैसाक बात यह है कि जिन लोगों ने कुछ किया और (हक़ को दबाया घायी) जुल्म किया अल्लाह उन को क्षमा नहीं करेगा और उन को हिदायत का तरीका भी नहीं बताएगा।

163. Assuredly, WE have sent unto you Revelation as WE revealed unto Nuh and after him unto prophets: Ibrahim, Ismail, and Ishaque and Yaqoob and to his sons also, and to Isa, Aiysoob and Yunus and Haroon and to Salaiman also; and WE gave Dawood the Zabur (psalms).

164. And WE have narrated to you events of some of the Messengers before this, and of others of whom WE have not narrated to you; and to Moosa, ALLAH spoke directly in speech.

165. They, all the messengers, were sent as heralds of glad tidings and as warners; so that the people might have no argument of plea at their disposal against ALLAH after the Messengers; and ALLAH is ever Mighty, Wise.

166. But ALLAH HIMSELF bears witness that whatever HE revealed to you, HE sent it down you with HIS own knowledge; and the Angels also bear witness, although ALLAH is All-Sufficient as a Witness (over the truth).

167. Surely, those who denied and hold back themselves from the Way of ALLAH, strayed far away in error.

168. Verily, ALLAH will not forgive to those who disbelieved and (concealed the truth, and thereby) committed evil, nor will HE show them the Way of guidance;

169. हाँ ऐसे लोगों को जिसका अन्तर्ग्राम का रास्ता मिलेगा जिस में वह हमेशा रहेंगे और अल्लाह के लिए यह बात आसान है।

170. हे इंसानो ! तुम्हारे पास तुम्हारे स्वामी की सत्य से रसूल आ चुका—ठीक बात लेकर बात अब ईमान लाओ तो तुम्हारा भला होगा और अगर नहीं मानोगे तो खूब समझ लो कि आसमानों और जमीन का सब कुछ सिर्फ अल्लाह का है और अल्लाह तो बड़ा इत्तम वाला और बड़ी हिकमत वाला है।

171. हे किताब वाली (पहली व ईसाई) तुम अपने धर्म की बात में हड़ से आगे मत निकलो और अल्लाह की शान में हड़ और सत्य के सिवा कुछ न बोलो। ईसा मसीह जो थे, मर्याम से बेटे थे, और अल्लाह के रसूल और उत्तम कलाम (खुशी की बखारत) थे, जो अल्लाह ने मर्याम की तरफ पहुँचाया था और उससे नहीं की तरह वे से एक यह थे अब तुम ईमान लाओ अल्लाह पर और बात के रसूलों पर, तीन हैं ऐसा मत कहो और यह हरकत छोड़ दोगे तो तुम्हारा भला होगा। अल्लाह तो सिर्फ एक अकेला (हीनर) है और अल्लाह (ख़ालिफ) होने के देव से पाक है (और खो न हो) आसमानों और जमीन का सब कुछ उसी एक की मिलिमतवा (स्वामित्व) है और अल्लाह तो अपने काम की सुबल रखने को अकेला काफी है।

172. मसीह या अल्लाह के कौनसे करिबतें हों किसी को भी अल्लाह का बन्दा (गुलाम, दास) बनकर रहने से इन्कार नहीं हो सकता और जो कोई भी अल्लाह की इबादत (मस्जिद) का इन्कारही हुआ और अपनी बग़ाई बग़ाई तो अल्लाह अपने सामने पैसी में सब को इकट्ठे जमा करके रहेगा।

169. Yes! But, such people shall find a way of Hell, to dwell therein forever, and this is ever easy for ALLAH.

170. O mankind! Assuredly, there has come to you the Messenger with the truth from your LORD, so believe in him that it may be well for you; but if you disbelieve, then certainly, to ALLAH belongs all that is in the heavens and the earth; and ALLAH is ever All-knowing, All-Wise.

171. O people of the Book! Do not over-step the limits in your religion, and do not utter in excellence of ALLAH ought but the truth and legitimacy. The Messiah, Isa was son of Maryam, and a messenger, and a Word (glad tiding) of ALLAH. HE was the Word which ALLAH bestowed on Maryam, and a Spirit out of spirits created by HIM. Believe therefore, in ALLAH and HIS messengers, and do not say "There- (trinity)." If you desist from this blasphemy it would be well for you; for ALLAH is the Only One worth worshipping ("Ilah"). Far Exalted is HE above the derogation of having a son; (and why could not be HE so? when) HIS only is whatever is in the heavens and the earth; and ALLAH only is All-Sufficient as a Disposer of HIS works.

23 9 3

172. May he be Messiah or the Angels, nearest to ALLAH, could never reject to be a slave of ALLAH; and whosoever rejects HIS worship, and is proud, then HE will gather them all together unto HIS presence.

173. फिर जो लोग ईमान पर कायम रहे और पैस कमल करके जाएं तो उन को तो उन का बदला (धन) भरपूर मिलेगा और अल्लाह अपनी मेहरबानी में और भी ज्यादा देगा और जो लोग इंसारी हुए और अपनी बड़ाई बताते थे अल्लाह उन को बहुत ही दुख देने वाला अज़ाब देगा।

174. और वह लोग अल्लाह के सामने किसी और-अल्लाह को अपना वही मददगार न पावेंगे।

175. हे इन्सानो ! तुम्हारे पास तुम्हारे पासमातर की तरफ से बहुत बड़ी कसौटी का प्रुखी है और हम ने तुम्हारी तरफ खुला हुआ नूर (पूर्ण प्रकाश) पतार दिया है।

176. अब जो लोग अल्लाह पर ईमान लावेंगे और इस सील (हुदाय) को पकड़लीं तो पकड़ रखेंगे तो अल्लाह बहुत फायद उन को अपनी रहमत में बखिला देगा और उन पर अपना फायद (कृपा) करेगा और अपनी तरफ आने के सीधे रास्ते पर चला कर बखिले मकसूद तक पहुँचा देगा।

177. आप से कास (अन्वितह) पूछते हैं कलाला के बारे में (कहीं ऐसी मकल जिस के नौ बान और औलाद (लताय) मौजूद न हों) आप कह दो कि अल्लाह-तुम को कलाला के बारे में हुक्म सुनाता है कि अगर कोई मर्द ऐसा घर जाए जिस के औलाद न हो और उस की एक बहन हो तो उस के आधे माल की वह हिस्सेदार होगी। इस तरह बहन मर जाए और उस के औलाद न हो तो उस बहन के लमाम माल का बरिस उस का भाई होगा। फिर अगर किसी कलाला की दो बहनें हो तो उस के तर्ही (दोहे हुए माल जवदाद) में उन दोनों बहनों को दो हिस्से (TWO THIRD) हिस्सा मिलेगा और अगर कलाला के बरिस कई भाई और बहनें हो तो मर्द को औलाद से दुगुना हिस्सा मिलेगा। अल्लाह ने बयान कलना दिया; अब पाठकों मत फिरना और अल्लाह तो हर चीज़ की पूरा जानकारी रखता है।

173. Then, as for those who believed and did decide of righteousness, HE shall award them their wages in full, and more out of HIS bounty. But as for those who refuse (HIS worship), and were proud, HE will punish them with a painful torment;

174. ...and they will not find for themselves beside ALLAH any protector or helper.

175. O mankind! Verily, there has come to you a most convincing proof from your LORD! And WE have sent down to you a clear light (Quran).

176. So, as for those who believed in ALLAH and hold fast that argument, soon HE will admit them to HIS Mercy and Grace; and shall guide them onto a straight path leading to HIM, and cause them to arrive their destination.

177. They ask you for a legal verdict regarding inheritance of (kalalah), a deceased having neither parents nor children as heirs. Say: "ALLAH directs you thus in the matter of a person without a heir in the direct line, (kalalah): If a man dies without having a child, but he has a sister, then she shall have half of the inheritance. And conversely, if sister dies leaving no child, then the brother (of the deceased woman) would inherit her whole wealth. However, if there be two sisters to the deceased, then they shall share two-thirds of what he left. And if the deceased has both brothers and sisters, several in number, as heirs, the male will have twice the share of the female. Thus ALLAH has made clear HIS verdict to you, lest you wander and err; and ALLAH has full knowledge of everything." [24] [6] [4]

5. सूरह मायदा

सूरह मायदा मदीना में अवतारण हुई इस में एक सौ बीस (120) आयतें और सोलह (16) रकूअ हैं।

"सूरह अलमायदा को नाम दो जो बहुत मेहरबाब बहुत बहुत दान करने वाला है"

1. ऐ ईमान वाले ! अपने कौल व कतार (कोल वपन) को पूरा करो। तुम्हारे लिए बरने वाले पालतू चारपाए यानी पहेली जानवर हलाल बन दिये गए हैं मगर जो हलाल है वह भी तुम को अपने पद बन चुक दिये जायेंगे और यह भी सुन लो कि हज के मौके पर एहताम की हालत में शिकार हलाल नहीं बेशक अल्लाह जो इच्छा करेगा है उस का हुक्म सुना देता है।

2. ऐ ईमान वाले ! अल्लाह का नाम लयी चीजों की बेजबदी (अवधर) न करना और अदब के बहीनों का खवाल रखो और चुबोनी के चाकवर और अल्लाह की निवाह के वह जागरत जिन के गले में अल्लाह की निवाह के लिए निवाह को पट्टे पड़े हों उन पर हाथ न डालो और जो लोग अल्लाह के (इज्जत वाले) घर की जियारत को आवे उन पर अदब रखो वह लोग अपने रब का कफल मेहरबानी वसती रक्षागरी पाने को आते हैं। और जब एहताम खतार चुके तब शिकार कर सकते हो, और किसी बीम की दुश्मनी के समय उन्होंने तुम को अदब वाली मजिबत में आने से रोक दिया था, वन पर ज्वाबती करने का जुर्न इस्तिज मत करना। मेरी और परहेजगरी के काम में एक दूसरे का साथ दो और मुवाह (पाम) और ज्वाबती में साथ मत देना। लखे रहो अल्लाह से कि अल्लाह की फक्र बहुत बाल है।

5. SURAH: AL-MAIDAH

REVEALED AT MADINA
(CONTAINS) 120 AYATS AND 16 RUKUS.

*In the name of ALLAH,
the Most Beneficent Most Merciful,*

1. O you who believe! Fulfil your obligations. Lawful to you are all four-footed animals-petured-pet-grazing-cattle. But those which are not lawful shall also be announced to you hereinafter. And be informed that the game (hunting) is not permitted to you while you assume "Ahram" (sanctity) during "Hajj" or "Umra" pilgrimage. Verily, ALLAH ordains what HE wills.

2. O you who believe! Violate not the sanctity of the symbols of ALLAH, nor of sacred Months, nor of the animals brought for sacrifice, nor the garlanded animals marked by garlands on their necks in the name of ALLAH, nor the people coming to the Sacred House of Worship of ALLAH (at Makka), seeking the bounty and good pleasure of their LORD. And when you have put-off the state of sanctity (Ahram), you may hunt. And let not the enmity for a people, because they once stopped you to visit Sacred Mosque, incite you to commit the crime of transgression on your part. Cooperate with each other in virtue and piety; and do not cooperate in sin and transgression. Fear ALLAH; verily, ALLAH is severe in punishment.

3. अब सुनो ! तुम पर हARAM किया गया क्या बुरा हुआ जानवर और खून और सुधार का गोश्त और जिस जानवर पर अल्लाह के सिवा किसी दूसरे का नाम लिया गया हो, वह भी हARAM है, और पला घोंट कर जो जानवर मारा गया या घोंट लगने से मरा हो या लंघे से मिर कर मरा हो, या किसी दूसरे जानवर ने सींग पर उन हलक कर दिया हो (यह सब हARAM है) और (कौ से हARAM है) जिस जो किसी दमिये ने पकड़ लाया हो, मगर उस में जान हो और अल्लाह का नाम लेकर जिवाह कर लो तो ही और बुरा है। और जो आसानी पर (जानी देवी देवता और कहीं पर भेट बली चढ़ाने के लिए) जिवाह किये जायें वह भी हARAM है। और जो बाटा जाय चुबके सट्टे की तरह बाजूम करने के लिए पीछे झाले जायें वह सब काम गुनाह की है। आज तुम्हारे दीन से इनकमियों की आस दूरी (और वह बाजूम (गिराल) होनाए) अब उन से कमी न करना सिर्फ मुझ से ही करो राफा आज मैंने तुम्हारे लिए तुम्हारे दीन को मुसम्मल (दुर्न) कर दिया और अपनी मेहरबान तुम पर दूरी कर दी और तुम्हारे लिए सिर्फ इस्लाम दीन को मंजूर करके राखी हो चुका हूँ। उस जो कोई व्यक्ति मुझ से देवता हो गया हो और गुनाह की तरह शुरू करने का उस का इरादा न हो तो अल्लाह केराक चढ़ाने वाला मेहरबान है।

4. आप से पूछते हैं कि उन के लिए क्या कुछ हलाल किया गया है आज कह दो कि तुम्हारे मिले लगन साक और सुधरी चीजें हलाल कर दी गई हैं और वह जो तुम सिकारी जानवरी को मिला, मिला कर सिकार को जकडी करने के लिए छोड़ते हो, ऐसा कि अल्लाह ने तुम को मिलाया है, तो खा सकते हो उस में से जो सिकारी जानवरी ने तुम्हारे लिए सिकार को जकडी करके रोक रखा हो, ही मगर अल्लाह का नाम तो उस पर जरूर ले लिया करो और खून जरूर रही अल्लाह से, साथ ही यह है कि अल्लाह की हिमाय लेते मुझ की देर नहीं लगती।

3. Now listen! Forbidden to you are: dead animals, and blood, and the flesh of swine, and any animal dedicated to other than ALLAH-that is to say-on which ALLAH's name has not been mentioned while slaughtering, and that which has been killed by a violent blow, and that which has died due to a violent blow, and that which has died by a head-long fall from height, or gored by the horns of an animal (all these are unlawful to you). And (it is also forbidden) that which has been partly eaten by a wild animal-unless you are able to slaughter it before its death-; and that which is sacrificed on the altars (sacred stones) are also unlawful to you. Also prohibited to you is partition-seeking luck or decision by draws and lots-such as done by gambling and speculations-; all these are disobedience of ALLAH, and sins. This day, those who disbelieved have given up all hope (and they have been despaired) of your religion; so henceforth never fear of them, but fear of ME only. This day I have completed MY favour upon you, and have been pleased to ordain for you "Islam" only as your Way of life. But as for him who is forced by extreme hunger, with no inclination to sin, then surely, ALLAH is Forgiving, Merciful.

4. They ask you what is lawful to them. Say: "Allowed to you are all the pure and clean foods. And those beasts of prey which you have trained as hounds, taught them to injure and catch hold for you; in the manner as directed to you by ALLAH; eat of what they have caught for you; but do mention ALLAH's name over it. And fear most ALLAH; verily, ALLAH is Swift in reckoning.

5. आज तुम्हारे लिए सब पाबीला (नफिस्) पीछे हटाल कर दी गई है और उन लोगों का खाना (शोजन) भी तुम को हलाल है जिन को तुम से पहले किताब दी गई थी और तुम्हारा खाना (शोजन) भी उन को हलाल है और सब दामन ईमान वाली औरों तुम पर हलाल है और जिन को तुम से पहले किताब दी गई थी उन में से पैदा चलन औरों तुम को हलाल है जबकि तुम उनका खाना अदा कर दो, निफाह में लाकर घर बनाने की विधवा हो, किसी मरती निकालने के लिए या चुपी दोस्तों की इजाजत नहीं, फिर जो ईमान लभन युद्ध में जा पड़ा तो बस उसके अमल (कर्म) बरबाद हो गए और आखिरत में ऐसा आदमी मुक़रान चढ़ाने वाली में होगा।

6. हे ईमान वाली ! जब तुम नमाज़ के लिए खड़े होने लगे तो अपने पैरों को धो लिय करो और अपने दोनों हाथों को कोहनीयों तक धो लिया करो और अपने सारी पर मसह कर लो (पानी पीले हाथ कर पर कर लिया करो) और अपने पैरों को टखनों तक धो लिया करो और अगर नहाने की ज़रूरत हो पानी जगहजगह में हो तो बापाकी दूर करने की अपनी तरह मुहा कर पाक हो जाओ और अगर बीमार हो या सफर में हो या तुम में से कोई जाए ज़रूरत (पानी टट्टी केसाब) में आया हो या तुम में औरों में तयम्मूम किया हो फिर पानी न मिले तो तयम्मूम कर लो पाक मिट्टी से पानी हाथ कर लो अपने गूँठ पर और हाथों पर मत लो तुम को मुश्किल में आने का अवसर इरादा नहीं रखता लेकिन वह तो यह चाहता है कि तुम को पाक राक रहने की आयात पड़े ताकि तुम पर अपनी पैअमत पूरी कर दे कि तुम उस से शुद्ध गुज़र बने रहो।

5. Made lawful to you this day are all clean things; and the food of the people of the Scripture is also lawful to you, and yours is lawful to them. And lawful to you in marriage are chaste women from the believers, and chaste woman from those who were given the Scripture before your time; when you have given their due "Maher"-bridal money-; desiring to take them in legal wed-lock to offer them permanent partnership in life; and not to seek fleeting pleasure of passion, nor to take them as secret companions. And whose rejects the Faith after believing in, then all his works will go in vain; and in the Hereafter he will be of the losers.

1	5	5

6. O you who believe! When you are about to stand-up for prayer, wash your faces and your both hands unto the elbows, and wipe your heads (by passing wet hands over your heads), and wash your feet unto the ankles. If you are in a state of requiring total bath, that is, because you are polluted, then to remove all impurity, bathe your whole body well and get yourselves purified. But if you are ill or on a journey, or any of you comes from answering the call of nature, or you have been in contact with women, and you do not find water, then perform "Tayammum" (betake) to clean earth and wipe therewith your faces and hands. ALLAH does not mean to lay upon you a hardship but HE wants to purify you, and to complete HIS favour upon you, that you may be thankful to HIM.

7. अल्लाह की जो मेहरबान तुम पर होती रही है उसे याद रखो और अल्लाह से तुम्हारा रिश्ता हुआ बचन मत भूलो जबकि तुम ने (ईमान लाकर) यह कहा कि हम ने तुम और मान लिया है वस अब अल्लाह की नाकामगामी से हर तरह बचते रहो क्योंकि अल्लाह जो चीजें की खूबी बातों को भी जान लेता है।

8. हे ईमान वाले ! अल्लाह की खातिर इत्ताफ की मजहरी देने के लिए खड़े हो जाओ कोई भीम तुम्हारी दुश्मनी हो जाए तो उस की दुश्मनी में इत्ताफ छोड़ देने का जुर्म मत करना बल्कि हम हाल में अदल व इत्ताफ पर कायम रहो कि तक्वा (परहेजगारी) हासिल करने का खड़ी ताकत नज़दीक पहुँच है वस अल्लाह की नाकामगामी से दूर रहो और जो कुछ तुम करते हो अल्लाह को उस की खबर है।

9. अल्लाह ने ईमान वालों से, जो एक काम करते हैं तुम्हारी की मजहरी देने का और बहुत बड़े अज़र (कमल) का वादा कर लिया है।

10. और जिन लोगों ने कुछ किया और हमारी आज्ञाओं को सुन जाना ऐसे लोग आग के ढेर में बंद किये जायेंगे।

11. हे ईमान वाली ! अल्लाह की उस मेहरबान को याद रखो जब कि एक हीम ने तुम पर हाथ डालने का इत्ताफ किया था कि अल्लाह ने तुम्हारे मुसाम्मले में उन के हाथ रोक दिए। निरर्थक अल्लाह से डरते रहो और ईमान वाली को जो निरर्थक अल्लाह पर भरोसा रखना चाहिए।

7. And remember ALLAH's constant favour on you, and forget not HIS covenant with which HE has bound you when (believing in) you said: "We hear and we obey." So now, save yourselves in every respect from disobedience of ALLAH; verily, ALLAH is All-Knower, even, of the secrets of your hearts.

8. O you who believe! Stand out firmly to offer evidence of justice for the sake of ALLAH. And let not the enmity of a people incite you to commit a sin of deviation from justice, but always be firm on justice, that is nearer to attain piety (consciousness). Keep away from disobedience of ALLAH; surely, ALLAH is well-acquainted with what you do.

9. ALLAH has promised those who believe and do works of righteousness that for them there is forgiveness of their sins and a great reward.

10. And those who disbelieve and belie our Messages, they shall be closed in the heap of the Fire.

11. O you who believe! Remember ALLAH's favour unto you, when a community desired to stretch out their hands against you; but ALLAH withheld their hands from you. So fear ALLAH only, and the believers should rely on ALLAH Alone.

وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ۝

اور ان کو اللہ سے ڈرو اور اللہ پر ہی تمہاری مدد ہے۔ (۱۵۳)

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ۖ وَبَعَثْنَا

اور ہم نے بنی اسرائیل سے یہ عہد لیا کہ وہ قرار لیا تھا اور ہم نے ان میں بارہ سردار

مِنْهُمْ اثْنَيْ عَشَرَ نَفِيقًا ۖ وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ ۖ

مرداروں کے تھے اور ان کے ساتھ تھا کہ میں تمہارے ساتھ ہوں اگر تم

لَيِّنَ أَقْسَامُ الصَّلَاةِ وَأَتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ

کام رکھو گے اور زکوٰۃ دیتے رہو گے اور میرے رسولوں پر ایمان رکھو گے اور ان کا

بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا

ساتھ رکھو گے اور ان کو اپنی قرآن پڑھ دیتے رہو گے تو میں تمہارے ساتھ

لَا تُكْفِرُونَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَا دَخَلْنَاكُمْ جَنَّاتٍ

صاف کردوں گا اور تم کو ایسی جنتوں میں داخل نہیں کروں گا جہاں کے جہنم

تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ

نہروں سے جہنم ہوں گی اس کے بعد جو تم میں سے الٹی ہو گیا وہ علیٰ

مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ۝ فِيمَا نَقُضُهُمْ

دراستی سے اور تمہارا (۱۵۴) پھر جب انہوں نے

مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً ۖ

اپنا قول و قرار کو ڈالا تو ہم نے ان پر لعنت کی پھاڑ دی اور ان کے دل سخت کر دیئے۔

يَحْزَنُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ ۖ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا

اب یہ ان کے کلام کے معنی، دیکھنے کی چیز بھیڑی کلام کرتے ہیں اور ان کے دل سے یاد

ذُكِّرُوا بِهِ ۖ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَآفٍ مِنْهُمْ ۚ

تجارتیں، اور ہم ہمیشہ انہیں دیکھنے کی چیز سے ڈراؤں گا اور ان کی حالت اور دنیاوی کی حالت

إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَأَعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ ۚ إِنَّ اللَّهَ

بڑے ہی بخشنے والا ہے اور تمہاری عفو کرنے کی چیز سے ڈراؤں گا اور ان کی حالت اور دنیاوی کی حالت

يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝ وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا تَضَاعَى

دکھ کر رہے ہیں (۱۵۵) اور یہی کہہ رہے ہیں کہ ان لوگوں کے لیے کیا حاجت ہے کہ ہم ان کی

مذمت کرتے ہیں یہاں تک کہ
ان سے قتل کر دیا جائے
ان کی عفو کر دیا جائے
ان کی عفو کر دیا جائے

مذمت کر دیا جائے
ان کی عفو کر دیا جائے
ان کی عفو کر دیا جائے
ان کی عفو کر دیا جائے

12. और अल्लाह ने सभी इसराईल से भी ऐसा ही बंधन व करार लिया था। और हम ने बारह सरदार उन में बना दिये थे। और अल्लाह ने सब की कसम लिये कि मैं तुम्हारे साथ हूँ, तुम नमाज कायम रखोगे और जकात देते रहोगे, और मेरे रसूलों पर ईमान रखोगे, और जन्मा साथ दोगे, और अल्लाह को अच्छी तरह कर्न देते रहोगे, तो मैं तुम्हारे पुनाह माफ कर दूँगा, और तुम को ऐसी जन्नतों में दर्जित करूँगा जिन के पीरे नहरें बहती होती। इस के बाद जो तुम में से इसकादी हो गया वह ठीक रास्ते से दूर जा पड़ा।

12. And ALLAH took such covenant from the children of Israel; and WE appointed twelve leaders among them; And ALLAH said; "Surely I am with you if you establish regular prayer and pay the poor-due; and believe in My Messengers and support them; and lend to ALLAH a goodly loan, I will expiate for you your sins, and will admit you to Gardens beneath which rivers flow (in Paradise). But if any of you after this, disbelieves, he has indeed gone astray from the Straight Path.

13. फिर जब उन्होंने अपना वचन तोड़ खाला दी हम ने उन पर लायत की निंदाकार करा दी और उन के दिल कड़ा बन दिए। अब यह अल्लाह के कलाम के मतलब को बदलने की होशियारी का काम करते हैं (यानी असल बात को छिपत कर करने में यत्नादी करते हैं) और जो गरीबता (गिना) उन्हें दी गई थी उसका बड़ा हिस्सा दुलार चुके हैं। अब तुम उन की कुरआनत और दगा बाजी की खबर पाते हो रहोगे इस बुराई से उन को बहुत छोड़े लोग बने हुए हैं सब तुम भी उन की नजर अंदाज कर दो और छोड़ दो, अल्लाह ही वैक न्याय वाले लोगों को पसंद करता है।

13. And when they broke their this covenant, WE accursed them, and made their hearts grow hard. Now they pervert the (meanings of the) words of ALLAH (i.e. shows the calibre of changing the facts from their right places) and have abandoned a good portion of that with which they were exhorted. And you will not cease to discover deceit and fraud in them. Only a few of them are spared of this crime; yet, you too overlook and leave them. Verily, ALLAH loves the people having merits of virtues.

14. और ऐसा ही वाक्य हम ने उन लोगों से भी लिया था जो कहते हैं कि हम नसारा (ईसाई) हैं। वरन् जब यह भी बड़ा दिनना उस बात का भूल चुके जो उन्हें बाद करवाया गया था तब हम ने उन को आपस की घुरमही और फल कपट में विचयनात तक लगा दिया और बहुत जल्द अल्लाह उन को कफरुत खोल कर रहेगा।

15. हे किताब वाली ! तुम्हारे पास हमारा स्मृत आ गया है। खोल कर बयान करता है किताब की बहुत सी उन बातों को जो तुम ने तुम रखी थीं और बहुत सी बातों को मरुत अंदाज कर देता है, बेतक अल्लाह की तरफ से अब तुम्हारे पास रीतानी और बयान करने वाली किताब आ चुकी है।

16. अल्लाह इस किताब से कलामही को कसती पर ले जाता है, हर उस कसत को जो अल्लाह की कसों को तरीके पर बालना चाहे और उन को अन्धकार से निकाल कर प्रकाश की तरफ अपने खास हुक्म से उनकी रहनुमाई (मर्ग दर्शन) करता है। और उन को बला देता है सीधे सीधे वाली पर।

17. बेतक यह लोग कहिन छे पर जिन्होंने यह कहा कि ईसा मसीह, बेटा था मरयम पर, नहीं अल्लाह है। आप कह दो कि किसी चीज में भी अल्लाह के चढ़ी बिनी का कुछ चलता है ? अगर वह (अल्लाह) इयादा करे मरयम को बेटे मसीह को हलाक कर डालने का और उन की भी, और जमीन में जितने है सब को हुक्मुरत पर डाले (तो क्या कोई इस में से किसी एक को भी अल्लाह से बचा सकता है ?) आसमानी और जमीन में और इन सब को बीच बादराही सिर्फ एक अकेले अल्लाह की है। जैसी चाहता है मरकूरु पैदा करता है और अल्लाह की हर चीज पर शक्ति वाली है।

14. And the same covenant WE took from those who say of themselves: "WE are Christians." But when they too discarded and became hoodless of a good part of the Message that was sent to them, WE caused enmity, hatred, malice and insincerity among them till the Day of Resurrection. And soon will ALLAH declare what they have been performing all along.

15. O people of the Scripture! Now has come to you OUR Messenger explaining to you much of that which you used to hide from the Scripture, and passing over much. Indeed now there has come to you from ALLAH a light and a plain (explanatory) Book (this Quran);

16. Wherewith ALLAH guides all those who seek HIS good pleasure, to ways of safety, and HE brings them out of darkness, by HIS Command, unto the light and guides them onto a straight Path.

17. Certainly they become disbelievers who said: "Messiah, son of Maryam is 'ALLAH' himself." You say: "Could anybody have a least power over anything with ALLAH? If HE were to destroy the Messiah, son of Maryam, and his mother, and all those who are on earth together, (could anyone save them from ALLAH)? And to ALLAH belongs the dominion of the Heavens and the earth, and all that is between them; HE creates whatever creation HE wills; and ALLAH is Able to do all things!"

منزل

مَا يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ وَقَالَتِ

یہود کہتا ہے ہر امر تو ہر جیسے ہر قادر ہے ﴿۱۵﴾ اور یہودی

الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ ۚ قُلْ

اور یہودی اور یہودی کہتے ہیں کہ ہم اللہ کے بچے ہیں اور اس کے محبوب ہیں آپ فرمادے

قَلِمَ يَعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ ۚ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ

کہ تم کو عذاب دے گا یہوں کے سب اس طرح کہ عذاب کیوں دیتا ہے ! بلکہ تم بھی اس کے بنائے

خَلَقَ ۚ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۚ وَ

اللہ دوسرے ہی دیکھ ہی تم بھی ان پر وہ جس کو چاہے گا عذاب دے گا اور جس کو چاہے گا

يَلَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ وَاللَّهُ

عذاب دے گا آسمانوں اور زمین اور اس کے حکم کی بارگاہی صرف اللہ ہی ہے اور سب کی راہیں اس طرح

الْمُصِيرِ ۚ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا

کی طرف ہے ﴿۱۶﴾ اے اہل کتاب بتادے رسول تمہارے اس حق بیان کرنے میں دلت

يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى فِتْرَةٍ مِّنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا

آگاہ ہے سب کو ایک دلت سے رسولوں کو آگاہ تھا تاکہ تم اس سے دیکھ سکر ہمارے پاس تو

جَاءَنَا مِنِّي بَشِيرٌ وَلَا نُنْذِرُ ۚ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ

کوئی اس میں بڑی دلت والا اور نذر دلا آگیا ہی نہیں۔ پس آپ تو آجنگہ تمہارے پاس بشارت

وَنُذِيرٌ ۚ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ وَإِذْ قَالَ

دیتے والا اور نذر دلا دلا ہی اس پر آیت بارگاہ دلتا ہے ﴿۱۷﴾ اور جب موسیٰ نے اپنی

صَوْنِي لِقَوْمِهِ يَقُومِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ

قوم سے کہہ کہ اے برادران قوم اللہ کی اس نعمت کو خوب یاد رکھو سب کو اس نے تم میں

إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وَآثَرَكُمْ

کی پیدا کر کے اور تم کو حکومت عطا کی اور تم کو بادشاہ بنایا اور تم میں سے

مَّا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ۝ يَقُومِ اذْخُلُوا

کسی کو بھی نہیں تم میں سے کسی کو بھی نہیں ﴿۱۸﴾ اے قوم اس نظر سے

الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا

زمین میں دیکھو کھلا داخل نہ ہو جاؤ اعلیٰ نعمت حق میں اس میں کہ تم کو دیا ہے اور اس

مطلب اللہ نے سب کی طرف سے
کسی کو بھی نہیں دیا کسی کو بھی نہیں
آگاہ ہوا ہی نہیں تو تمہارے پاس
یہود اور یہودی کہتے ہیں کہ ہم اللہ کے بچے ہیں اور اس کے
عذاب دے گا یہوں کے سب اس طرح کہ عذاب کیوں دیتا ہے ! بلکہ
تم بھی اس کے بنائے خلیق ہے اللہ دوسرے ہی دیکھ ہی تم بھی
ان پر وہ جس کو چاہے گا عذاب دے گا اور جس کو چاہے گا
اللہ عذاب دے گا آسمانوں اور زمین اور اس کے حکم کی بارگاہی
صرف اللہ ہی ہے اور سب کی راہیں اس طرح الیہ
المرصیر اے اہل کتاب بتادے رسول تمہارے اس حق بیان
کرنے میں دلت کو آگاہ تھا تاکہ تم اس سے دیکھ سکر ہمارے
پاس تو جاتا ہے میں نے بشارت دلائی اور نہ نذر دلائی آگیا
ہی نہیں۔ پس آپ تو آجنگہ تمہارے پاس بشارت و نذر دلا
دلا ہی اس پر آیت بارگاہ دلتا ہے ﴿۱۷﴾ اور جب موسیٰ نے
اپنی قوم سے کہہ کہ اے برادران قوم اللہ کی اس نعمت کو
خوب یاد رکھو سب کو اس نے تم میں سے کئی بادشاہ بنایا اور
تم میں سے کسی کو بھی نہیں دیا کسی کو بھی نہیں ﴿۱۸﴾
اے قوم اس نظر سے زمین میں دیکھو کھلا داخل نہ ہو جاؤ
اعلیٰ نعمت حق میں اس میں کہ تم کو دیا ہے اور اس

مطلب آگاہ سب کو آگاہ ہے
تو اس کا حق تمہارے پاس
پیدا رسول کو آگاہ ہوا بتادے
فرمائی اس کے حق بیان کرنے
دلت کرنے لگے۔

تو آگاہ!
مطلب حضرت موسیٰ علیہ السلام
فرمائی کہ رسول کا نذر دلائی کی
آگاہی تھا عذاب اس طرح کہ
یہود اور یہودی کہتے ہیں کہ

ج

18. और यहूदी और मसीही तो यह भी बखवास करते हैं कि हम अल्लाह के बेटे हैं और उस के पाले हैं। अब फरमा दो कि फिर तुम्हारे मुनाहों के सबब अल्लाह तुम को अजाब क्यों देता है ? बल्कि जैसे उस के ब्याह हुए दुलहे हैं वैसे ही तुम भी आदमी हो। वह जिस को चाहेगा बख्श देगा और जिस को चाहेगा अजाब देगा आसमानी और जमीन और इस के बीच की बादशाही सिर्फ अल्लाह की है और सब की वापसी अल्लाह की तरफ है।

19. हे किताब वाले ! हमारा यह रसूल तुम्हारे पास एक (खतर) बखान करके उस वक्त आया है जब कि एक मुना ने यहूदों का अपना बंद बा लाकि तुम अब यह न कह सको कि हमारे पास तो कोई खुशखबरी देने वाला या डर सुनाने वाला आया ही नहीं। बस अब तो जो खुश तुम्हारे पास खुशखबरी देने वाला और डर सुनाने वाला और अल्लाह तो हर बात पर क़दरत (कमालत) रखता है।

20. और जब मूसा (क़.स.) ने अपनी बीन से कहा कि हे मेरी बीन के बाइयो अल्लाह की उल पैअमत को खूब याद रखो जब कि उस ने तुम में नहीं पैदा किये और तुम को बादशाहत दी और तुम को कुछ चीजें देसी जो ही जो सारी दुनिया में किसी को नहीं मिली।

21. हे बीन इस मुकदस (बयिअ) जमीन में (ख़िदमत) दाखिल हो जाओ अल्लाह ने तुम्हारे हक में इस को लिख दिया है और पीछे नर वन चलते मत भागो कि बड़े नुकसान में जा पड़ोगे।

18. And the Jews and Christians say: "We are the children of ALLAH and HIS loved ones!" say: "Why then does HE punish you for your sins?" Nay, you are also but human beings as others, part of HIS creation. HE shall forgive whom HE wills, and shall punish whom HE wills. And to ALLAH only belongs the dominion of the heavens and the earth and all that is between them; and to HIM is the return of all.

19. O people of the Book! There has come OUR this Messenger to make manifest the truth unto you, after a break in the series of messengers. Last you say: "There came unto us no bringer of glad tidings and no warner!" So now has come unto you a bringer of glad tidings and a warner. And ALLAH is Able to do all things.

3	8	7

20. And when Moosa said to his people! "O my people! Remember well the favour of ALLAH to you, when HE made Prophets among you, and bestowed upon you kingdom, and gave you some such things which were not found by anybody in the whole of the world."

21. "O my people! Enter (without hitch) the Holy land; ALLAH has assigned it in your favour; and turn not back in flight; for then, you will be put to a great loss."

تَرْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ۝ قَالُوا

بجز کہ اپنے مت پہاڑ کر بلائے نصیب میں جا پڑو گے ۝ وہ کہتے

يُؤْتَسَىٰ إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ ۚ وَإِنَّا لَنَدْخُلُهَا

اسے سمجھتے ہیں کہ وہاں تو بلائے زبردست لوگ رہتے ہیں جب تک وہاں سے اچھے لوگ نکل

حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنْهَا ۚ فَإِن يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا

دعا کریں گے کہ وہاں جا ہی نہیں سکتے ہیں اگر وہاں سے نکل جائیں تب تو ہم داخل ہو جائے کہ

ذُخْلُون ۝ قَالَ رَجُلَيْنِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنِعْمَ

تجسّس کریں ۝ تب ان دو لوگ ان لوگوں میں سے دو آدمی اچھے کی بات پر خدا کے انعام

اللَّهُ عَلَيْهِمَا أَذْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابُ ۖ فَإِذَا

کی تھا دواں پائے کہ درجہ پر تھوکتے گئے، صرف دو آدمی سے داخل ہو جاؤ۔ پھر یہی داخل

فَوَاكُمُ عَلَيْهِمْ ۚ وَعَلَىٰ اللَّهُ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ

ہو گے تم ہی غالب ہو جاؤ گے اور ایمان والے ہو تو اس پر ہی پور ہوس

مُؤْمِنِينَ ۝ قَالُوا يُؤْتَسَىٰ إِنَّا لَنَكْذِبُهَا أَبَدًا

راہ ۝ جواب میں کہ ہم دواں اسے سوچتے ہیں جب تک وہاں طاقتور آدمی ہو تو ہم

مَا دَامُوا فِيهَا قَاذِبًا ۚ أَتَىٰكَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا

ہرگز کسی حال میں بھی وہاں داخل نہیں ہو سکتے اب تم اور تمہارا رب دو تلوں وہاں جا کر لڑنا ہی چاہئے دو

هَهُنَا قُعْدُونَ ۝ قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا

تم (آپ) پر چلے رہی ہے ۝ سوچنے والے کہا کہ اسے میرے رب میرے اختیار میں تو سوائے

نَفْسِي وَأَخِي فَافْرِقْ بَيْنَنَا وَقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ۝

میری جان اور میرے چلنے کے اور کوئی نہیں اب تمہارا اس (ناراضی) کے بلا بھلے فرما دے ۝

قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً ۚ

رب نے ارشاد فرمایا کہ وہ ملک ان کے لئے چالیس برس تک مسواں ہو گا اب تک وہ اچھے ہی رہیں

يَلْبِثُوهُنَّ فِي الْأَرْضِ قُلًا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ

پر دوسرے دوسرے بھڑکے اور تم اس نا پسندانہ کام پر افسوس کرتا

الْفَاسِقِينَ ۝ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِ آدَمَ بِالْحَقِّ ۖ

پھر ۝ اب آپ آدم کے وہ بیان کا سنتے ہیں کہ ملک ملک مشغول ہیں وہاں

ملک اور ملکوں میں اور اس میں
مسلماں اور کافر اور کافر میں
اور یہاں تک کہ ان کے لئے
دوسرے ملکوں میں اور ان کے
مسلماں اور کافر اور کافر میں
اور یہاں تک کہ ان کے لئے
دوسرے ملکوں میں اور ان کے
مسلماں اور کافر اور کافر میں
اور یہاں تک کہ ان کے لئے
دوسرے ملکوں میں اور ان کے

اور یہاں تک کہ ان کے لئے
دوسرے ملکوں میں اور ان کے
مسلماں اور کافر اور کافر میں
اور یہاں تک کہ ان کے لئے
دوسرے ملکوں میں اور ان کے
مسلماں اور کافر اور کافر میں
اور یہاں تک کہ ان کے لئے
دوسرے ملکوں میں اور ان کے
مسلماں اور کافر اور کافر میں
اور یہاں تک کہ ان کے لئے
دوسرے ملکوں میں اور ان کے

قرآن

22. वह बोले, हे मुसा ! उस जनत को बड़े जबरदस्त लोग रहते हैं जब तक वहाँ से ऐसे लोग निकल न जायेंगे हम वहाँ जा ही नहीं सकते। हाँ अगर वह लोग वहाँ से निकल जायें तब तो हम दाखिल होने को तैयार हैं।

22. They said: "O Moosa! In it are a people of great strength; and we can never enter into it so long as they do not depart. But yes! If they depart, we are ready to enter into it."

23. तब उन आयोग लोगों ने से जो आपसी ऐसे भी थे, जिन पर अल्लाह ने इन्साम किया था बोल पड़े कि (शहर पर हमला करने के लिए) शिर्ष परचारे में दाखिल हो जाओ। वैसे दाखिल होगे तुम ही काफ़रान हो जाओगे और ईमान वाले हो तो अल्लाह ही पर भरोसा रखो।

23. But among those toward people, there were two, who were gifted by ALLAH; they exclaimed: "that (to attack on city), just enter through the gates, and as you enter it, you will overcome; and put your trust in ALLAH if you are believers indeed!"

24. जसाब में लोग बोली, हे मुसा जब तक नहीं पाक़्तार दुरमन मौजूद है हम शरिफ़ि किसी हाल में भी वहाँ दाखिल नहीं हो सकते। अब तुम और तुम्हारा रब (पालनहार) दोनों जसब लड़ाई छोड़ दो हम तो इसी जनत बैठे रहेंगे।

24. Yet in reply the people said: "O Moosa! We shall never, not in any case, march towards it, so long as mighty enemy remains there. So go forth you and your LORD, both initiate the fight; we are sitting right here."

25. मुसा (अर.) ने कहा, हे मेरे रब ! मेरे इस्तिस्नान में तो सिमाये मेरी जान और मेरे भाई के और कोई नहीं अब तू हमारे और इस नाक़रमान क़ौम के बीच फैसला करना दे।

25. Moosa said "O my LORD! I have power only over myself and my brother; so YOU decide between us and these wicked people."

26. अल्लाह ने फ़रमाया कि वह मुल्क उन के लिए ख़लीस सज़ा तक हज़ाम होगा। तब तक वह ऐसे ही ख़लीस कर करें करें थिरेन और तुम इस नाक़रमान क़ौम पर अक़ल्लस करना छोड़ दो।

26. The Sustainer (ALLAH) said: "Verily, then, the (promised) land shall be forbidden to them for forty years; and they shall wander in distraction throughout (the period!); So do not sorrow over the fate of these disobedient people."

27. अब आग (स.अ.ब.स.) आदम (अ.स.) की दो बेटों का फैसला उन की ठीक ठीक सुन ले। जब दोनों ने सुबानी पैदा की तो उन में से एक की सुबानी कबूल (स्वीकार) हो गई। और दूसरे की नहीं जब दूसरे ने पहले से कहा कि मैं तुम को कलल कर खादूंगा जब पहला बोला (कलल कर अनाज पह है कि) पाक़ुलमानी से बचने वालों की सुबानी अल्लाह स्वीकार करता है।

28. अगर तुने मुझे कलल करने को हाथ छोड़ा तब भी मैं तुझ को कलल करने के लिए अपना हाथ नहीं छोडूंगा। मुझे ही अल्लाह सबूल आलमीन (सारी दुनिया के चलने वाले) से बड़ा कर सकता है।

29. मैं चाहता हू कि मेरे और तेरे दोनो के गुनाह हू अकेला ही समेट ले, और आग (जहन्नम) में जाने वाला तुही बन जा बाग़ ज़ालिमों की जही सजा है।

30. फिर भी उस के जो (मन) ने अपने भाई का खून करने पर उसे उकसाया और उस ने अपने भाई को मार ही डाला और मुक़्तान उहाले वाला बन गया।

31. फिर अल्लाह ने एक कौआ भेजा जो जमीन खुरद (खोद) कर उसे यह दिखाने लगा कि अपने भाई की सजा को किस तरह छुपाये अब काबिल बोल पड़ा कि हाय अक़सीस तुझ पर ! मैं इस छोड़े जैसा भी न हो सका कि अपने भाई की सजा को दफ़न करने की तदबीर (उपाय) कर सकता फिर तो यह बहुत ही पास्ताफ़।

27. And recite to them the true tale of the two sons of Adam; when both offered an offering, and it was accepted from one of them, and was not accepted from the other. Then latter said to the former: "I will surely kill you!" On that, the former said: "(as a matter of fact,) ALLAH accepts the sacrifice of only those who are scared of (HIS) disobedience."

28. "If you do raise your hand against me to kill me, I shall not be raising forth my hand against you to kill you; verily, I fear ALLAH most, the LORD of the worlds."

29. "Verily, I intend to let you gather alone, my sins as well as yours, and be the one destined to the fire; and that is the recompense of the oppressors."

30. Even then his self incited him to kill his brother, so he murdered him and become one of the losers.

31. Then ALLAH sent a crow who scratched the ground to show him to hide the dead body of his brother. Then the murderer exclaimed: "Woe unto me! I am incapable of being even like this crow, so that I might cover the corpse of my brother!" And thus he was of the ashamed.

32. इसी वजह से हम ने कभी इस्राईल का यह लक्ष्य कब दिया कि किसी का खून कर देने की वजह से दिया या इसी ने फसाद फैलाने से दुर्मि से बगैर किसी एक इंसान को भी कोई मार करने से यह समझा जायेगा कि उस ने सारे इंसानी की कत्ल कर डाला और जिस किसी ने एक आदमी की जान बचाई तो माने उस ने सारे इंसानी की जान बचाई। और यह खुदें हुजूम लेकर उन के पास हमारे रसूल बराबर आते रहे फिर भी उन ने बहुत से लोग ऐसे हैं कि मुल्क में (खून छानने के लिए) हाथ छोड़ते ही रहते हैं।

33. जो लोग अल्लाह और उसके रसूल से जंग करते हैं और मुल्क में फसाद करने की सौदें बूझ करते हैं उन को तो इस दुर्मि की सजा में कत्ल का डालना चाहिये या उनकी सुली पर चढ़ाया जाये (कभी पंखों से लटका) या एक तरफ का हाथ और दूसरी तरफ का पैर काट दिया, जाये या फिर उन को दोनो भिखारा दे दिया जाये। यह सजावाई (अथवा) बारी सजा कबई दुनिया की ज़िन्दगी में है, और अखिरत में तो उन के लिए बड़ा खबरदार अलाम है।

34. कल जो पकड़े जाने के पहले तौबा कर चुके हों तो जान लो कि अल्लाह भी माफ़ करने वाला मेहरबान है।

35. हे इमान वाले ! अल्लाह से डरते रहो और उसकी तरफ मसीहत ललाह करो और उससे राहों में शिराफ करो (अवलाजिल रहों) ताकि तुम सफल हो सको।

32. Because of that WE ordained for the Children of Israil that if anyone killed a person-not in retaliation of the murder, or for the crime of spreading mischief in the land, it shall be deemed as if he had killed all mankind; and if anyone saved a life, it would be as if he saved the life of all mankind. And indeed, there came to them OUR messengers with all these clear messages, yet, even after that, many of them continued stretching hands for (chaos and murders) in the land.

33. The recompense of those who wage war against ALLAH and HIS Messenger and do mischief in the land is only that they should be killed for that crime, or they should be crucified (hanged till death) or their hands and their feet be cut off on the opposite sides, or be exiled from the land. That is their disgraceful punishment in this world, and a great torment is theirs in the Hereafter;

34. except for those who have already repented before their arrest; then know that ALLAH is OR Forgiving, Merciful.

5	8	9

35. O you who believe! Be conscious of ALLAH, and seek the means of approach to HIM; and strive hard in HIS Cause, so that you may be successful.

36. वेदांक जो लोग कफिर हैं अगर यह लोग अज़ाब से छूटने के लिए ज़मीन में जो कुछ है सब का सब पुनर्जाई में दे जाएँ, और जलन ही और भी ले जाएँ तब भी शिवाग्रह के दिन अज़ाब से छूटाने के लिए कुबूल न किया जायेगा और उनकी पुनर्जाई अज़ाब रहेगी।

37. इरादा करने कि आग से निकल जायें कब किसी तरह भी नहीं निकल सकेंगे और उन पर हमेशा कायम रहने वाला अज़ाब होगा।

38. चोरी करने वाले और चोरी करने वाली के हाथ काट दो वग के वस्तुता की गरी सज़ा मुनासिब है और अज़ाब की तरह से दूसरों के लिए इमता (मिसाल) का ज़रिया भी, और अज़ाब से बड़ा ज़बरदस्त दिक़ानत वाला है।

39. फिर जो भी गुनाह के बाद लौटा कर के अपने अमल (कर्म) सुधार ले तो वेदांक अल्लाह उसकी तीस कुबूल करवायेगा वेदांक अल्लाह ख़दिरात करने वाला मेहरबान है।

40. क्या तुम को मालूम नहीं कि आसमानी और ज़मीन की वादराही फिर अल्लाह की है ? जिस को चाहे सज़ा दे जिस को चाहे माफ़ कर दे और अल्लाह तो हर बात पर क़दरत रखता है।

36. Surely, those who have disbelieved, if they offer all that is in the earth, and as much again therewith to ransom themselves thereby from the torment on the Day of Resurrection, it would never be accepted of them, and theirs would be a painful torment unending.

37. They will long to get out of the Fire, but never, in any way, will they get out therefrom; and theirs will be a lasting torment.

38. Cut-off the hands of the thief, male or female, as a recompense for that which they committed, a befitting punishment and an admonition for others from ALLAH. And ALLAH is All-Powerful, All-Wise.

39. But whoso repents after his crime and amends his doings, ALLAH shall certainly accept his repentance. Verily, ALLAH is Forgiving, Merciful.

40. Do you not know that ALLAH's is the kingdom of the heavens and the earth? HE punishes whom HE wills; and forgives whom HE wills; and ALLAH has power over all things.

41. हे पैगम्बर (सन्देशवाहक) ! जिन को उन लोगों के हालात दुख में न लायें जो मुँह से कहते हैं हम ईमान लाए और उन के दिल ईमान नहीं लाए जो कुछ में जो तुम्हारे में बढ़ी तेज़ी बताते हैं और उन को हालात पर भी गुम न करे जो घट्टी बने हैं और कुछ बात बड़े लौक से सुनते हैं वृत्तही योग्य जो तुम्हारे पास नहीं आती बात के लिए जानसूची भी करते हैं, बात बने उस के दिखाने से हटा कर मतलब बदल आसते हैं, और कहते भी हैं कि अगर तुम को यह हुक्म मिले तो बहुत रखना और वह न मिले तो हुक्म को टाल देना फिर ऐ नहीं! अगर अल्लाह ने किसी को दिलने में पड़े रहने देने का इरादा बन लिया तो तुम हरमिज़ किसी बचाने में उस को अल्लाह से बचाने का कोई इस्तिस्नार नहीं रखते। इन लोगों के दिलों को (दुष्टकाही से) पाक रखने का अब अल्लाह का इरादा नहीं उन के लिए दुनिया में भी खिलसा (अवसान) है, और अखिरत में तो उन के लिए बड़ा खबरदस्त अज्जाब है।

42. बात सुनने को बैठते हैं, कि झूठी खबर फैला लकें हराम का मांस खूब हट कर खाते हैं अगर आप के पास आते हैं तो पकड़े पैमाने कर दो, चाहे उनको टाल दो, और अगर उनको टाल दोगे तब भी आप का कुछ बिगाड़ नहीं रखते, और अगर उन से बीच आप पैमाने करें तो इन्साफ से पैमाने करें, वरना इन्साफ बनने वाली से अल्लाह नुहमत करता है।

41. O Messenger! Let not the circumstances of those, who say with their mouths "We believe" but their hearts have no faith, grieve you. They hasten to fall into disbelief. And also not grieve over the condition of those who have become Jews, listeners of lies, and spying for those who do not come to you. They change the words from their places to distort the meanings; and say, "If you are given such and such order, accept it; but if you are not given this, then evade it." O Messenger! You can do nothing to save him in any way, to whom ALLAH has decided to let him remain in error; those are the ones whose hearts ALLAH does not want to purify now (from disloyalty). For them there is a disgrace in the world, and in the Hereafter a great torment.

42. They sit to hear the discourse so as to spread thereafter lies; and devour any thing forbidden at choke-fall. So if they come to you, either judge between them or turn away from them. And if you turn away from them, they cannot hurt you in the least. But if you judge, judge between them with equity. Verily, ALLAH loves those who judge equitably.

43. और आप के पास अपने झगड़े का फैसला करने का हुक्म है ? जब कि उन के पास तौरात में अल्लाह का हुक्म मौजूद है। फिर उस के बाद भी वह हुक्म मानने से कटघरी हैं। और अल्लाह ने यह लोग ईमान वाले नहीं।

44. बेशक, तौरात में हम ने ज़रूरी की किताब में निर्धारित (हक्मार्थ) और सीखनी थी, इसलिये लाने वाली पर और पाहरी बन जाने वाली पर अल्लाह के नबियों ने इसी किताब का फैसला लागू किया और लयाग खुदा परमा लोन और दररेक (संत) और अल्लिम (ज्ञानी) लोग भी इसी किताब के हुक्म को मानने को पबंद बनाये गये, इस लिए कि यह सब के सब अल्लाह की किताब की शिफाऊत के जिम्मेदार और अल्लाह के हुक्म को जारी करने के पबंद बनाये गए थे। (हम ने यह हुक्म दिया कि) बस तुम इसानी का कर मत रखना, और करना तो सिर्फ मुद्र ही ले और बेटी अपनी को छोड़ी तो हीमत लेकर बंधना मत, और (तुम को कि) जो सलाम (यश्ति) की इस फैसले को न माने, जो अल्लाह ने उतारा है (तो जान लो कि) ऐसे लोग कफिर हैं।

45. और हम ने (तौरात में) उन पर हुक्म लिख दिया था कि जान के बदले जान, और आँख के बदले आँख, और नाक के बदले नाक, और जान के बदले जान, और दाँत के बदले दाँत, और चकली का बदल भी इसी तरह बराबर दिलवा जाना चाहिये। फिर जिस ने बदला लेने को अपने हक को सदका कर दिया चाही माफ कर दिया तो मानने वाले को छोड़ जा सकता है। और जो कोई इस हुक्म को लागू न करे, जो अल्लाह ने उतारा है तो ऐसे लोग ज़ालिम हैं।

43. But how do they come to you for the decision in their disputes; while they have the Taurat in which is the decision of ALLAH ? Yet even after that, they are disinclined to accept your decision; (because) in truth they are not believers.

6 9 10

44. Verily, WE did send down the Taurat, therein was guidance and light. The Prophets of ALLAH gave decisions according to the commandments of this Book only, in disputes of those who surrendered to ALLAH, and of those who became Jews. So also divines and the priests were committed to follow the orders of this Book only; because they were entrusted not only the protection of ALLAH's Book and its promulgation, but also they were witnesses thereto. (WE ordained that) keep no fear of the mankind, but fear ME only, and sell not my messages for a paltry price; (and listen), whosoever does not act according to that decision and order which ALLAH has revealed, (then be known that) it is they who are the disbelievers.

45. And WE ordained (through Taurat) our decree for them: "Life for life, eye for eye, nose for nose, ear for ear, tooth for tooth, and reprisal for wounds should also be made to offer accordingly. But if one forgives his right of retaliation by way of charity, i.e. pardons the culprit, then the latter could be freed." And he who does not judge according to what ALLAH has revealed, then, it is they who are the oppressors.

46. हम ने उन के (पानी पहले के नबियों के) पीछे उन
 ही के निशान (या निशानों) पर मरघम के बेटे ईसा को
 भेजा जो अपने के पहले जतरी हुई किताब तौरात की
 तस्दीक (तुष्टि) करती थी। और हम ने उन की हिदायत
 और पुर (सकार) से भरी हुई इन्जील अला (अदान)
 कर दी जो अपने के पहली किताब तौरात की तालीम
 को सच सच सचिit करती थी। और पहलेजतरी को
 हिदायत और नबीहत की राह खोल कर बजा दी गई।

47. और इन्जील वाली वन लायिन है, कि जो कुछ
 अल्लाह ने इन्जील में उतारा है उसी के मुताबिक
 फैसला करे। और जो सामा भी अल्लाह के उतारे हुए
 अनुसार फैसला न करे या न माने तो वन यह लोग
 पातित हैं जमी बड़े ही बेवक्रे, नाकामान्, और वे
 हुकम लोग (अवज्ञाकारी) हैं।

48. और हम ने यह किताब आन पर एक के साथ उतारी
 है जो अपने के पहले आने वाली किताबों को सच्चा
 वन दिखाती है और उन सब किताबों पर निगहबान
 और मुताबिक (रखा करने वाली) है। तो वन अब इन
 के बीच अल्लाह की उतारी हुई इसी किताब वाली
 मुताबिक के अनुसार फैसला करो, वन कि तुम्हारे पास
 खुदा हुआ वन आ चुका है जो इन की किसी आदत
 को कबूल न करे। तुम में से हर एक के लिए हम ने
 तर्जुमा (धर्म) निशान) और राहें अल्लाह का वस्तुतः सच
 वन दिया है। अगर अल्लाह चाहता तो सब को एक ही
 हीन पर चलने वाला बना डालता लेकिन (वसने ऐसा
 नहीं किया और) तुम्हारे लिए अपने दिने हुए हुकम में
 बरिस और इन्तेहाय रखा दिया है। अब तुम वाली बातों
 की तरफ अपनी दौड़ कर वन पड़ी अल्लाह की तरफ
 तुम सब को लौट कर जाना है। तुम्हारे आपसी जगहों
 की अल्लाह हकीकत की खबर यह सच सच (किशायत
 में) तुम को बतला देगा।

46. And in their foot steps WE sent Isa,
 son of Maryam who confirmed Taurat
 that was sent before him. And on him
 WE bestowed the Book "Injeel" that was
 full of guidance and light; attested with
 truth, the instructions of revealed Book-
 Taurat- that was sent before it (Injeel).
 Through this Divine Book the Path of
 guidance and admonition was made
 manifest for all the pious.

47. And it is obligatory on the people of
 Injeel to judge by what ALLAH has
 revealed into the Injeel; and he who does
 not judge or agree according to what
 ALLAH has sent down, then it is they who
 are treacherous, most-unreasonable,
 rebellious, disobedient people.

48. And WE have sent down to you this Book
 (Qur'an) with truth, confirming Scriptures
 revealed before it. As it is a protector and a
 guardian over all the divine Books revealed
 so far, judge between them according to this
 Book Quran, that ALLAH has revealed unto
 you; and do not follow any of their desires
 when an open truth has come to you. To
 every one among you WE have ordained a
 law and a way of life; had ALLAH so willed
 HE would have made you all a single
 community following one doctrine only, (but
 HE willed it not), in order that HE may take
 trial of you therein and examine you by what
 HE has given you. So strive as in a race to
 virtues. To ALLAH is the return of you all;
 then HE shall declare to you the real fact
 wherein you had the differences among you.

بَيْنَهُمْ يَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ هُمْ

کہ تم ان کے درمیان بعد اس کتاب کے مطابقت کرو جو ان کے لیے تمہاری طرف نازل کرانے ہے اور

وَاحْذَرُهُمْ أَنَّ يَفْتِنُواكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ

ان کی من پائی بات پر دہم نہ ہو کر ان کو کہیں وہ تم کو اپنے کے نازل کئے ہوئے کس علم سے جدا

إِلَيْكَ ۚ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاَعْلَمُ أَنتُمْ أَيُّكُمْ يَرْبُودُ ۚ اللَّهُ

نہ ایں پھر اگر یہ لوگ اپنی حرکت سے باز نہ آئیں تو ہمیں دیکھنا ہے کہ ان کے میں سے کس کی سبب سے

أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ ۚ وَإِنْ كَثِيرًا مِّنَ

سببیت میں ڈالنے کا ارادہ کرنا ہے اور کچھ تو یہ ہے کہ بہت سے لوگ بے مسلم

النَّاسِ لَفَسِقُونَ ۚ أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ۚ

ہوتے ہیں ۝ اب کیا یہ لوگ جاہلیت کا بعد چاہتے ہیں اور

وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ۚ

لوگ یقین دہانہ ہیں ان کے لئے اللہ کے بعد سے اچھا بعد کس کی ہو سکتا ہے ؟ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ

ایمان والو ! تم یہودی اور نصرانی کو دوست نہ بناؤ وہ ایک دوسرے کے دوست

أَوْلِيَاءَ ۚ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ

ہی اور تم میں سے جو کوئی بھی ان کی دوستی کے چکر میں پڑا وہ انہی میں سے

فَمِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ

بے ایمان کے اچھے بے ایمان لوگوں کو اللہ راہ نہیں

الظَّالِمِينَ ۚ فَتَرَىٰ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ

جائے گا ۝ اب تم میں دیکھو ان کے کہ بیمار کے دل میں دوا ہے وہی بیماری

يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَىٰ أَنْ تُصِيبَنَا

سے ان میں جالٹ ہی (بلائی) ہے، کہتے ہیں ہم کو کہ ہے کہ ہم پر کو نقص نہ آسکے

دَآيِرَةً ۚ قَعَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ

سرمخرب ہے اللہ تعالیٰ کو تاہم فرما دے یا کوئی اور علم اپنے پاس سے کچھ دے کہ

مِّنْ عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرَوْا فِي أَنْفُسِهِمْ

ایک لمحہ ہوتے ہی اپنی بھی ہوتی خود پر مسخرہ دہو کر

بَعْدُ

وَالَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ ۚ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَمِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۚ فَتَرَىٰ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَىٰ أَنْ تُصِيبَنَا دَآيِرَةً ۚ قَعَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِّنْ عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرَوْا فِي أَنْفُسِهِمْ

49. और उस का हुक्म यह है कि तुम उन के बीच फैसला इस किताब के मुताबिक करो, जो अल्लाह ने तुम्हारी तरफ उतारी है और उन की मनमानी वाली परवा न करो और चौकाने लो कि जहाँ यह तुम को अल्लाह के उतारे हुए किसी हुक्म से फिसला न लाने, फिर अगर वह लोग अपनी हरकत से न कबो लो जान लो कि अल्लाह ने उन को कुछ गुनाहों की दवाब उन को मुसीबत में डालने का इरादा करना दिया है और तब तो यह है कि बहुत से लोग बेइमाम होते हैं।

50. अब क्या वह लोग जहिलियत (अज्ञान) का फैसला चाहते हैं ? और जो लोग यकीन (ईश्यास रखने) वाले हैं उन के लिए अल्लाह के फैसले से अच्छा फैसला किस का हो सकता है ?

51. ईमान वाली ! तुम यहूदी और नसरानी (ईसाई) को दोस्त न बनाओ यह एक दूसरे के दोस्त हैं और तुम में से जो कोई भी उन की दोस्ती के सम्बन्ध में यज्ञ यह उन के लेश हो गया। ऐसे बेइश्यास लोगों को अल्लाह दण्डा नहीं मारनेगा।

52. अब तुम भी देख लोगे कि दिन के दिन में लोग हैं बड़ी लैली से उन में जो भुलते हैं (कुलदिली) से कहते हैं हम को डर है कि हम पर नफ़िस् (कोई मुसीबत) न आ जाये। वो करीब है अल्लाह पताह को जाहीर करना दे वा कोई और हुक्म अपने चाल से भेज दे। तो वह लोग मुन्नह होते ही अपनी छुपी हुई तयदीन पर सरलिया (जहिलियत) होकर रहेंगे।

49. And its order is that, you judge between them according to this Book which ALLAH has revealed unto you; and follow not their vain desires, and beware of them lest they tempt you away from any part of the Order that ALLAH has sent down to you. And if they desist not from their mischiefs, then know that ALLAH wishes to afflict them for some of their sins. And truly, Most of men are disobedient (to ALLAH).

50. Do they then seek the judgement of (the Days of) Ignorance? And who is better in judgement than ALLAH for the people who have firm faith?

7	7	11

51. O you who believe! Do not take the Jews and the Christians for friends; friends they are to each other; and if any of you befriends them, verily, then, he is one of them. Indeed, ALLAH will not guide those people who are unjust.

52. Now you shall also see that those in whose hearts is a disease, hurry to their friendship; and (cowardly) say: "We fear lest some misfortune may befall us!" But may be, ALLAH may bring a victory, or some other decree from Himself, then they shall on the morning, find themselves regretful for what they have been keeping secret in their minds.

53. अब ईमान वाले सोल कहेंगे कि क्या वही लोग हैं जो अब एक बड़ा जौन बना कर अल्लाह की कसम खा खा कर यह कहते थे कि हम तुम्हारे साथ हैं ऐसे लोगों के अमल (कर्म)बर्बाद हो गये और बहुत जल्द मुक़द्दम उन के गले पड़ेगा।

53. And those who believe will exclaim; "Are these the men who swore their strongest oath by ALLAH that they were with you? All that they did has been in vain, and they have become the losers.

54. २ ईमान वाले जो कोई गुन में से अपने दोन (मज़हब) से फिर जादेगा तो अल्लाह भी अपने ऐसी लोग को आवेगा किन में अल्लाह मुक़द्दम करेगा और यह अल्लाह से मुक़द्दम करते होंगे। ईमान वाले का नरम दिल होंगे, और ईकार करने वाले के मुक़द्दम में बहुत दिल होंगे, जिहाद, निहमत करते रहेंगे) अल्लाह के पारों में, और किसी मसामत (मिया) करने वाले के इस्लाम से नहीं उरेंगे। यह फल (फ़ल, फल) है अल्लाह का जिस को चाहेगा देगा। और अल्लाह तो बड़ी मुक़द्दम देने वाला और सब के हाल को जानता है।

54. O you who believed! Whoever from you turns back from his religion, then ALLAH shall soon bring forward the people whom ALLAH shall love and they will love ALLAH; gentle towards the believers, and stern against the rejecters (of Faith), striving hard in the Way of ALLAH, and never afraid of the blame from the blamers. This is the grace of ALLAH, HE bestows it on whom so HE wills. And ALLAH is Bountiful, All-Aware of HIS creatures' needs.

55. तुम्हारा दोस्त अल्लाह है। और उस का रसूल और वह लोग जो ईमान में आये। जो चायन रखते हैं नमाज़ को और देते हैं ज़कात, और अल्लाह के आगे झुकते रहते हैं।

55. Your friend is but ALLAH, and HIS Messenger, and those who have come to believe in-those who establish the prayer, and pay the poor-due, and they bow down before ALLAH.

56. और जो कोई भी अल्लाह से दोस्ती रहे, और उस के रसूल से, और जो ईमान में आइ उन से दोस्ती रहे तो क्या ऐसे लोग अल्लाह की ज़कात (मिर्तद) के लोग हैं और यही पालिश (कामयाब) होंगे।

56. And whoever befriends ALLAH and HIS Messenger, and those who have believed, then it is they who are the partisans of ALLAH's party, and it is they who will be triumphant.

لَا تَتَّخِذُوا الدِّينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُؤًا وَ

اُتُوا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ

وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنتُمْ

مُؤْمِنِينَ ۝ وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا

هُزُؤًا وَلَعِبًا ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ۝

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَنْقِبُونَ مِنَّا إِلَّا

أَن أَمِنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ

مِّن قَبْلُ ۚ وَأَن أَكْفُرَكُمْ فَيُقُونُ ۝ قُلْ هَلْ

أَتَيْنَكُم بِشَيْءٍ مِّن ذَٰلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ ۚ

مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ

الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ ۚ أُولَٰئِكَ

سُوءَ مَكَانًا وَأَصْلٌ عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ ۝

وَإِذَا جَاءَ نَصْرُكَ وَالْكَافِرُ

مذہب کتاب پانے ہوئے ہے کہ یہ
آپ کے ان ہی کے ہوتے ہیں کہ
کہیں اور اس میں خدائی ہو گئی ہے
تیسرے تو اس سے کہہ سکتے ہیں کہ
پانے کے لئے کہیں نہ کیا ہو پانے
اور خدا کا نام پانے کی کس بات
کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں
اس کا نام ہی کہیں کہیں کہیں کہیں
اور نہ کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں
مذہب کتاب پانے ہوئے ہے کہ یہ
آپ کے ان ہی کے ہوتے ہیں کہ
کہیں اور اس میں خدائی ہو گئی ہے
تیسرے تو اس سے کہہ سکتے ہیں کہ
پانے کے لئے کہیں نہ کیا ہو پانے
اور خدا کا نام پانے کی کس بات
کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں
اس کا نام ہی کہیں کہیں کہیں کہیں
اور نہ کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں

اَن اَمِنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ

مِّن قَبْلُ ۚ وَأَن أَكْفُرَكُمْ فَيُقُونُ ۝ قُلْ هَلْ

أَتَيْنَكُم بِشَيْءٍ مِّن ذَٰلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ ۚ

مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ

الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ ۚ أُولَٰئِكَ

سُوءَ مَكَانًا وَأَصْلٌ عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ ۝

وَإِذَا جَاءَ نَصْرُكَ وَالْكَافِرُ

مذہب کتاب پانے ہوئے ہے کہ یہ

آپ کے ان ہی کے ہوتے ہیں کہ

کہیں اور اس میں خدائی ہو گئی ہے

تیسرے تو اس سے کہہ سکتے ہیں کہ

پانے کے لئے کہیں نہ کیا ہو پانے

اور خدا کا نام پانے کی کس بات

کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں

اس کا نام ہی کہیں کہیں کہیں کہیں

اور نہ کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں

مذہب کتاب پانے ہوئے ہے کہ یہ

57. ऐ ईमान वाले ! जो तुम्हारे धर्म (मज़हब) को खेल लगाता बनाकर हैसी मजाक उड़ाते हैं ऐसे लोग चाहें तुम से पहले क़िताब पाने वाले हों या इनक़ारी हों धर्म को अमन दोस्त न बनाओ अल्लाह से डरते रहो अगर तुम ईमान वाले हो।

58. और जब तुम अज़ाज़ के लिए (अज़ान) पुकारते हो तो वह लोग उस का मज़ाक उड़ाते हैं और खेल बनाते हैं इस वजह से कि ऐसे लोग बे अक़ल हैं।

59. अब कहो ऐ क़िताब वाले ! तुम ने हमारे अज़र क्या कुर्माई देखो, यही ना कि हम एक अल्लाह पर ईमान लाये, और जो (क़िताब) हमारे लिये उतारी गई और जो कुछ इस के पहले उतारा गया था उस पर भी हम ईमान लाए। और तुम में की बहुत नहीं संख्या अल्लाह के दुश्म छोड़ चुकी है।

60. ऐ नबी ! साफ़ कह दो, क्या मैं तुम को खबर दूँ कि अल्लाह के दरबार में किस की बुी पल बनने वाली है ? वस जिन पर अल्लाह ने लायत की क़िदमत डाली और जिन पर अल्लाह का क़ज़ब (प्रलेप) टूट पड़ा और जिन में कुछ को तो अल्लाह ने मरत बना दिष्ट और कुछ को सुन्नर बना डाले और जिनको हैतान की पूजा यही बंद से बदलर है दर्जी में और बरक कर सीधे शाले से पाप खाड़े दूर हैं।

57. O you who believe! Do not take as friends, those who make a play and pastime, and mockery and fun of your religion; may they be from those who have been given Scriptures before you, or from disbelievers. And fear ALLAH if you are (true) believers.

58. And when you call for the prayer (Azan), they make a mockery and fun of it; that is because they are the people who have no understanding.

59. Say: "O people of the Scriptures! What imperfection did you find in us except that we believe in ALLAH and in (the Book) which has been sent down unto us, and in that which has been sent down before us; while most of you have renounced ALLAH's commandments?"

60. O Prophet say openly: "Shall I inform you whose case is going to be worst before ALLAH's law-court? It is they, whom ALLAH has accursed, and on whom ALLAH's wrath crashed, and some of whom- HE has changed into monkeys; and to some swines;- and worshippers of ("Shayateen") false deities. These are in worse to worst plight, and are far more astray from the Right Path."

61. (जब बाइबलिये हैं) जब तुम्हारे पास आते हैं कहते हैं कि हम ईमान में दाखिल हुए जब कि दाखले का दाखल करते वक़्त कुछ को भी साथ साथ अपने के और कुछ को साथ लेकर ही ईमान में निश्चल जाने अल्लाह को खुद मायूस है कि वह क्या कुछ रहे थे।

62. और तुम देखते हो कि उन में के बहुत से लोग दीक दीक कर चुकते हैं गुनाह और ज़ादगी के कर्मी में। और इस्लाम का माल खाने पर भी दूट कर गिरते हैं, बिना के बुरे बुरे काम हैं जो वह करते ही रहते हैं।

63. इन के अहिल और दरवेश (हम मुस) और उन के पीर व कहील लोग उन को गुनाह की सजावात करने और इस्लाम के माल खाने से बर्नी नहीं बन करते (और बना भी कैसे कम समझे हैं जब कि खुद ही) ऐसी बुरी बुरी हक़ारत करते रहते हैं।

64. बहुतों कहते हैं कि अल्लाह का हाथ लंग है, इन बिटकारे हुए लोगों के हाथ ही लंग हैं। इन के इस कहने के लख इन पर लागत की बिटकार है जब कि अल्लाह के दोनो हाथ खुले हैं खर्च करता ही रहता है जिस लंग और जब चाहे। और इस दुख पर जो तुम्हारे सब की तरफ से बताता गया है, उन की हारत और कुछ व इन्कार और बढ़ने लगा और हम में भी डाल दी है उन में आपस की नफरत, जलन व दुश्मनी बिदागत की दिन तक। यह लोग जब जब लड़ाई की आग भड़काते हैं, अल्लाह उस को बुझ देता है और कुछ में दंगा कबाद करने को भी बहुत बौद्ध लगते हैं। और अल्लाह तो फ़साद करने वालों को ज़मंद ही नहीं करता।

61. (They are impostors) when they come to you, they say: "We believe!" but in fact they brought disbelief along with them at the time of this their declaration. And with the same disbelief they ran away too from the true Faith; for ALLAH knows well what they were hiding.

62. And you see many of them hastening towards sin and transgression, and plunging to devour unlawful things. Evil indeed is that which they have been doing.

63. Why do not their learned men, and divines, and saints and spiritual beggars forbid them from uttering sinful words and from eating illegal things? (And how could they forbid, when they themselves are involved in); Evil indeed is that they have been doing.

64. The Jews say: "ALLAH's hand is tied-up." Tied-up be their own hands and cursed be they for what they have uttered. Nay, but ALLAH's both hands are widely outstretched; HE spends of HIS Bounty as and when HE wills. Verily, the revelation that has come to you from your LORD increases in most of them their obstinate rebelliousness and disbelief; and WE have cast among them enmity, hatred and rivalry till the Day of Resurrection. Whenever they kindle the fire of war, ALLAH puts it out; and they strive to spread double corruption on earth, while ALLAH approves not the corrupters.

65. और अगर यह किताब पाए लोग ईमान में आ जाते और परीक्षणीय इतिहास करते तो हम उन की बुराइयों पर पश्चात रहने देते और वेअमर वाली जन्नतों में उन को बाखिल कर देते।

66. और अगर यह लोग तीरत और इन्जील पर कामन करते और जो कुछ उन को हम ने उन की तरफ उतारा उस पर कामन करते तो अपने ऊपर से रोखी करते और अपने पीर के पीछे से भी उन को रोखी मिल जाती कुछ लोग तो अब भी दारिदारी राह पर कामन हैं और बहुत सारे लोग उन में बहुत ही खराब काम करते हैं।

67. ऐ रसूल (स.अ.व.स.) ! जो कुछ तुम पर तुम्हारे रब की तरफ से उतारा गया है, वैसे पहुँच दो। और अगर तुम ने ऐसा न किया तो उस को पैग़म का हक अदा नहीं किया। इन्सानों को मुक़ाबले में अल्लाह बराबर तुम्हारी हिमायत करता रहेगा, वेहक इन्कार करने वालों को अल्लाह हिमायत देने वाला नहीं।

68. 'आप कह दो कि ऐ किताब वाले ! किसी बात में तुम्हारा भरोसा नहीं जब तक तीरत और इन्जील पर कामन न हो जाओ। और जो बात तुम्हारे रब ने तुम पर उतारी है (उस पर कामन रहे हम ही पारता पाओगे)। और ऐ नहीं, जो कुछ तुम पर कलाम उतारा गया है उस के समक उन में से बहुत सों की तरात और इन्कार बढ़ेगा, अगर तुम इन्कारी लोगों के ह्रास पर अक़नीस न करना।

65. And had the people of the Scripture believed and warded off evil, WE would have let their misdeeds veiled, and admitted them to the Gardens of pleasure (in Paradise).

66. And if only they had acted according to the Taurat and the Injeel and what has (now) been sent down to them from their LORD, they would surely have gotten provision from above them, and from underneath their feet. There are from among them people who are still on the middle course, but many of them do evil deeds.

9 10 13

67. O Messenger! Preach the message which has been sent down to you from your LORD, if you do it not, then you have not at all discharged the duty of conveying the Message; ALLAH will protect you from mankind. Verily, ALLAH guides not the people who disbelieve.

68. Say: "O people of the Scripture! You could not be relied upon in any matter, till you establish yourselves on Taurat and Injeel; and what has been (now) sent down unto you from your LORD; (act according to these, then only you shall find the guidance)". And O Prophet! The message which has been revealed unto you will surely increase in many of them their obstinate rebelliousness and disbelief, so feel not sorrow over the people who disbelieve.

69. यकीन जानो कि जो लोग ईमान लए, और जो यहूदी बन गये, या सबी, या ईसाई हों, जो ये व्यक्ति अल्लाह और अखिरत के दिन पर ईमान रखते हुए एक अमल लेकर आयेगा ऐसे लोगों को कुछ भी डर और गुम नहीं होगा।

70. हम ने बनी इस्राईल से पक्का लिया और उन के चुपचात के फिर बहुत से रसूल हम भेजते रहे। जब भी कोई रसूल उनसे पास आया तो उस की कालीम उन के मन को अच्छी नहीं लगती थी। फिर बहुत से रसूलों को उन लोगों ने झूठलाया और कितनों का खून भी बन आया।

71. (जिस इरादा के बाद भी) वह लोग समझते रहे कि उन का कुछ भी न बिगड़ेगा और अंजाम से अन्धे बहरे बने रहे जब भी अल्लाह उन की तीका कसूल करने को फैसल या मगर फिर भी उन की (बड़ी संख्या) अन्धी बहरी बनी रही और उन के कस्तुर अल्लाह खून देख रहा है।

72. यकीन जानो कि वह लोग यक़िन हो गये किन्हींने कहा कि अल्लाह तो बस वही मसीह है जो मरयम का बेटा है। और जब कि मसीह ने तो यह कहा था कि ऐ बनी इस्राईल ! इसादत करो किन्हीं अल्लाह की जो मेरा भी स्व है और चुपचात भी यह है। सब जानो कि जिस किन्हीं ने भी अल्लाह के साथ किन्हीं को तरीक़ (साझीदार) ठहराया तो बस अल्लाह ने ऐसे व्यक्ति पर जन्नत को हारम कर दिया और दोऊस को उस का शिकार बना दिया। ऐसे ज़रिनों का तो कोई भी क़ादगार नहीं।

69. Surely, those who believe, and those who become Jews, and the Sabians, and the Christians,-whosoever believed in ALLAH and the Last Day, and brought righteousness, on them shall have no fear, nor shall they grieve.

70. Assuredly, did WE take a bond from the Children of Israil, and (for their rectification) WE sent messengers to them. Whenever there came to them a messenger with knowledge their souls did not like,- a group of them they called the messengers liars, and others among them they killed.

71. (Even after their these dealings,) they imagined that no harm would come to them; and shut their eyes and ears against the outcome of their doings. Even after that ALLAH was to relent towards them, to accept their forgiveness; but many of them yet remained blinded and deafened. And ALLAH is Beholder of their activities.

72. Assuredly, they become disbelievers who say: "ALLAH is the Massiah, son of Maryum," whereas the Massiah had said: "O children of Israil! Worship ALLAH only, who is my LORD and your LORD as well." Verily, whosoever sets up partner in worship with ALLAH, then ALLAH has forbidden Paradise for him, and the Fire would be his abode; and for such cruel people, there is no one to help.

تو مجھ کو ملے گا

ثَلَاثَةً وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنْ

ایک واحد سمجھو کہ سوا کوئی بھی خدا کے ذاتی نہیں اور ایک ہی خدا ہے جس کو کہتے ہیں کہ ایک ہی خدا ہے

لَخَرِيدَتُهُمْ عَنِ يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا

ان میں سے جس کے بھی ہے کھڑے حرکت کی ایسے کاروں کو دردناک

مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ أَفَلَا يَتُوبُونَ لِئَلَّا

عذاب عجز سے تم ۝ پہلے تو اب بھی ان کی طرف رجوع نہ کرو کہ

اللَّهُ وَكَسْتَفِرُّوهُ ۝ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

جس کری گئے اور اپنے گناہوں کو معافی کہیں چاہتے اور ان کو غلطی سے مبرا ہے ۝

مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ

سبحی ہو سچ کے چلنے کے جس ایک رسول کے آن سے پہلے ہی بہت سے رسول آچکے تھے اور ان

مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ۝ وَأَمَّا صِدْقُهُ ۖ كَانَا

کی ماں بڑی پکی دلی صحت و غاوث جس دو حق میں چلے گا ان کا کمال ہے دیکھتے ہمارے ہم

يَا كَلِيلِ الطَّعَامِ ۖ أَنْظِرْ كَيْفَ نَبِّئُ لَهُمُ الْآيَاتِ

کس طرح صاف صاف دلیل سے ان کو سمجھائے ہی پھر ان کو بھی دیکھ کر اپنے

ثُمَّ أَنْظِرْ أَتَى يُؤْفَكُونَ ۝ قُلْ أَتَعْبُدُونَ

تو کہ مجھے پہلے نہیں ایمان کرتے ہی ۝ کہ دو کام ان کے سوا ان

مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا

کی ممانعت میں ہے جو جو تمہارے نقصان اور فلاح کا کرلے مستعد نہیں رکھتے

وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝ قُلْ يَا أَهْلَ

اور ان کو بڑا بخشنے والا اور بڑا رحم والا ہے ۝ تم کہ دو اسے اپنی کتاب اپنے

الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا

دیکھ میں ناحق زیادتی والی باتیں نہ کرو اور اپنے دین کی میں پاباں باتوں پر مت چل

تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَ

جو اس کے پہلے قوم گمراہ ہو چکے تھے اور بہت دیر کی گمراہ کر گئے

أَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ۝

اور ہزاروں کے سہ سے راستے سے دور ہا ہزارے ۝

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

تو مجھ کو ملے گا

73. वेसक यह लोग कहिन हो नवे जिन्होंने यह कहा कि अल्लाह तीन में का एक है। जब कि सम्बन्ध यह है कि एक जगिद (अबने) मजसूद (अल्लाह) के सिवा कोई भी बन्दगी के सम्पन्न नहीं जो लोग अपनी बन्दगी को नहीं छोड़ेंगे उन में से जिन में भी वे कुदिय हलकल की ऐसे कहिनों को बदनाम अलग पेर लेगा।

74. भला यह लोग अब भी अल्लाह की तरफ घलट कर तीमा नहीं करेंगे ? और अपने गुनाह की माफी क्यों नहीं चाहते ? जब कि अल्लाह तो बख्शने वाला मेहरबान है।

75. मसीह जो मरयम के बेटे थे, का एक रसूल थे। उन से पहले भी बहुत से रसूल आ चुके थे। और उन की भी बड़ी सच्ची (सली सिफत) करीब खालुस भी, दोनों भी बेटे खाया खाते थे। देखते जाते हम जिन तरह साथ साथ दसील (सबूत) से उन की समझते हैं। फिर उन को भी देख ले कि चाहते हो कर जैसे खबरी (खबरों) जैसी घरी करते हैं।

76. वह दो क्या तुम अल्लाह के सिवा उनकी इरादत (भक्ति) में लगे हो जो तुम्हारे मुकल्लम और कहने का कोई इशितकार नहीं रखते और अल्लाह तो सब सुनने वाला बड़ा जानने वाला है।

77. तुम कह दो, हे कितान वाली ! जाने दीन में नाक ज्यादाली वाली बारी इमिल न करो और ऐसे लोगों की मन चाही बाती पर नर चले जो इस के पहले खुद रास्ते के भटक चुके थे और बहुत लोगों को समान (रास्ते) से भटक कर गड़ और बराबर के सीधे रास्ते से दूर ला पड़े।

73. Assuredly, they become disbelievers who say: "ALLAH is the one of the three." (Whereas the fact is that,) except that ONE ("Ilah") there is none who has right to be worshipped. And if they desist not from their fallacy, there shall comprehend a painful torment to those of them who have thus disbelieved.

74. Why do they not then submit before ALLAH and repent and ask HIS forgiveness for their sins? For, ALLAH is Oft-Forgiving, Most Merciful.

75. The Massiah, son of Maryam was but a Messenger; many were the Messengers that passed away before him. His mother was a (saintly) lady, committed to the Truth. They both, mother and son, used to eat (earthly) food. Look how WE explain them by clear evidences; and yet see to them also, how deviated are they (from the Truth) and talk like crazy!

76. Say: "How do you worship besides ALLAH something which has no power either to harm or to benefit you? Whereas it is ALLAH who is the All-Hearer, All-Knower."

77. Say: "O people of the Book! Exceed not the limits in your religion by adding in something that is not true; and do not follow the wishful desires of people who went astray in times gone by, and who misled many, and strayed away from the Right-Path.

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى لِسَانِ

بنی اسرائیل میں سے جو لوگ کافر ہو گئے ان پر داؤدؑ اور موسیٰؑ کے بیٹے جبریلؑ کی

دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ۚ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا

زبان سے لعنت کی پھٹکار کی گئی اسس کے کہ وہ نافرمان ہوئے اور حد سے علی جانے

يَعْتَدُونَ ۝ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ

تھے ۝ (۵) خدا کے ڈانسنے کاموں سے منع نہیں کرتے تھے بلکہ گوری اس میں

فَعَلُوهُ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝ تَرَىٰ كَثِيرًا

ہوتا ہے کتنا برا فعل کیا جو یہ لوگ کرتے تھے ۝ (۶) تم دیکھو کہ ان میں

مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ

ہوت ہے لوگ کافروں سے محبت اور دوستی کا تعلق رکھتے ہیں کیا یہ برا سامان انہوں نے اپنے

لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ

واضع آگے بھیج دیا اب تو ان پر بہت ناراض ہو گیا اور عذاب میں یہ لوگ پیش ہڑے

هُمْ خَالِدُونَ ۝ وَلَوْ كَانُوا يُوْشِعُونَ ۚ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ

دہی تھے ۝ (۷) اور اگر یہ لوگ انکار اور کفر اور جو کچھ بھی ہوا کرتا تھا اس پر

وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَفْلِيَاءَ ۚ وَلَكِنْ

پرستان دیکھتے والے ہوئے تو ان (مستفروں) کو دوست نہ بنائے لیکن ان میں سے بہت سے لوگ انہیں

كَثِيرًا مِنْهُمْ فَسِقُونَ ۝ لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ

کافر پھڑ کر یہاں تھے ہیں ۝ (۸) پرستان والوں سے دشمنی اور عداوت میں سب

عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا ۚ

لوگوں سے زیادہ سخت یہودی اور مشرک لوگوں کو دشمنی اور دوستی میں ایمان والوں کے

وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةَ الَّذِينَ آمَنُوا

زیادہ قریب تم ان لوگوں کو پاؤ گے جو اپنے آپ کو نصاریٰ (میں جہاں) کہتے ہیں اسس کے

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرُكَ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ

کے ان میں کچھ دار عالم اور درویشیں لوگ سمجھتے ہیں اور یہ

قَتِيلِينَ وَرُهَبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۝

لوگ اپنی بڑائی نہیں سمجھتے ۝ (۹)

78. जहाँ इसराईल में से जो लोग कफिर हो गए उन पर दावूद और इसा के बेटे ईसा (अ.स.) की ज़बान से लानत की निंदाकार की गई। इस लिए कि वह नाज़मान हुए और हद से निकल आते थे।

78. Those among the children of Israel who disbelieved were cursed by the tongue of Dawood and Isa, son of Maryam. That was because they disobeyed and were ever transgressing beyond bounds.

79. अल्लाह के नाज़ाहत कार्यों से बचना नहीं करते थे, बल्कि खुद ही उस में डूबे हुए थे। किन्तु बुरा काम था जो यह लोग करते थे।

79. They used not to forbid from deeds, that are not approved by ALLAH; on the contrary they themselves were involved into committing. How vile was that, they used to do!

80. तुम देखोगे कि उन में बहुत से लोग कफिरों से मुहब्बत और दोस्ती का सम्बंध रखते हैं। उस ही बुरा सामान जल्दोने अपने वारंते अपने भेज दिया। अब तो अल्लाह उन पर बहुत नाज़ाहत हो गया और अज़ाब में वह लोग हमेशा पड़े रहेंगे।

80. You will see many of them maintaining relations of love and friendship with the disbelievers! How grave deposition they have sent forward for themselves! So ALLAH's wrath fell upon them and in torment they will abide for ever.

81. और अगर वह लोग अल्लाह और मसी पर और जो कुछ मसी पर उलारा गया उस पर ईमान रखने वाले होते तो इन (कफिरों) को दोस्त न बनते; लेकिन उन में से बहुत से लोग अल्लाह का हुक्म छोड़ कर भाग निकले हैं।

81. And had they believed in ALLAH, and in the Prophet, and in what has been revealed to him, they would not have taken them (disbelievers) for friends; but many of them flee away from ALLAH's ordinance.

82. ईमान वाले में यूरपीय और कफर में सब लोगों से ज़्यादा सज़ा पसंदी और दुश्मनी लोगों को तुम पाओगे और दोस्ती में ईमान वाले के ज़्यादा करीब तुम उन लोगों को पाओगे, जो अपने आप को नसाब (पानी ईसाई) कहते हैं। इस लिए कि उन में समझदार अशिय (ख़ानों) और बलेश (संत) लोग बीसूद हैं और वह लोग अपनी बहाई नहीं होकरे।

82. Verily, you will find among mankind the Jews and the disbelievers strongest in enmity and hatred towards the believers; and surely, you will find the nearest in affection of friendship to the believers, those who call themselves Christians. That is because amongst them are, men of understanding, scholars, and monks, and they are not boastful (proud).

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-7 (पारा-7)

उर्दू, अंग्रेजी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ

اور جب ایسے وقت اس کلام کو سمیٹتے ہیں جو رسول کی طرف نازل کیا گیا تو تم دیکھو گے کہ

تَفِضُّ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ ۖ يَقُولُونَ

کی آنکھوں سے آنسو چھٹکتے ہیں اس لئے کہ انہوں نے حق کو پہچان لیا ہے۔ کہتے ہیں اے

رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ۝ وَمَا لَنَا

ہمارے رب ہم ایمان لائے ہم کو کی کو ایمان دینے والوں میں لکھ لے ﴿۱﴾ اور ہم کیوں ایمان

لَا نُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ ۖ وَنُظْمِعُ أَنْ

نہیں اللہ پر جب کہ حق ہمارے پاس آتا اور ہم تمنا دیکھتے ہیں کہ بتلادے رب ہم کہ

يَدْخُلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ۝ فَآثَابَهُمُ

ایک دنوں میں ﴿۲﴾ مسلمان فرمادے ﴿۳﴾ ان کے اس قول

اللّٰهُ يَمَا قَالُوا جَنَّتْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

کہ سبب اللہ کے ثواب میں انہوں نے جنت کے باغ عطا کرنے کا یہ وعدہ فرمادیا جس کے نیچے نہریں

خَالِدِينَ فِيهَا ۚ وَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ۝ وَالَّذِينَ

ہوتی ہیں جہاں جنت کو پہنچا دیتا ہے ان کے لئے والوں کا یہ وعدہ تھا ﴿۴﴾ اور جو لوگ

كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ۝

انکھوں سے جو بدکاری کرتے ہیں اور ان کی آیات کو جھٹلاتے ہیں وہ لوگ آگ کے دھیر ہیں ﴿۵﴾ اور جو لوگ

يَايُهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا

اے ایمان والو! نہ کہتے ہو حرام ﴿۶﴾ اور آپ پیغمبر کی نصیحت سے طلال اور پاک

أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ

ہیں انہوں کو حرام نہ کرو اور حد سے آگے نہ بڑھو ﴿۷﴾ جبکہ لڑائی کرنے والوں کو اللہ سے

الْمُعْتَدِينَ ۝ وَكُلُوا مِمَّا ذَرَأَ لَكُمْ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا

ہیں نہیں ﴿۸﴾ ﴿۹﴾ اور کھاؤ اللہ کے دینے والوں میں سے طلال اور پاک

وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ۝ لَا يُؤَاخِذُكُمُ

اللہ اللہ کی باترانی سے بلکہ جس پر تم ایمان رکھتے ہو ﴿۱۰﴾ نصیحتی یہود اور

اللَّهُ بِاللَّغْوِ ۚ إِنَّمَا يَأْخُذُكُمْ وَلَٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا

تسویں رسول پر اللہ تم کو نہیں پکارتا بلکہ یہاں لڑائی کرنا اور اس سے تم نے قسم کھائی کہ تم کو پکارتا

دیکھو اس سے میری دعا کے
نصیحتی یہود اور
میں میں چلتے ہو رہی اور وہ
طالب حق تھے اور جب حق کو انہیں
لے پہچان لیا تو ان کے کہنے پر
اسلام میں آ گئے۔

83. और जब ऐसे लोग इस वार्ता (ख़ाबा) को सुनते हैं जो रसूल की तरफ़ बतारा गया तो कुछ देखते हैं कि उनकी आँखों से आँसू बहने लगते हैं इसलिए कि उन्होंने सब को पहचान लिया, कहते हैं ऐ हमारे रब हम ईमान लाए हम को सब की गवाही देने वालों में लिख दो।

84. और हम क्यों न ईमान लायें अल्लाह पर जब कि सब हमारे पास आ चुका और हम उनका रखते हैं कि हमारा रब हम को भी नेक लोगों में शामिल करना दे।

85. उन को यह कहने के ख़ास अल्लाह ने ख़ास में उन को जन्नत के बागीचे देने का नीकला करम दिया जिन के नीचे नहरें बहती हैं जहाँ हमेशा हमेशा उनको रहना और बसाया है गैरी करने वालों का वह ख़ुब अच्छा बदला है।

86. और जो लोग ईकारी हुए और हमारी आयती को झुठलाया वह लोग आग के ढेर (घानी जहन्नम) में रहेंगे।

87. ऐ ईमान वाले अल्लाह ने जो साफ़ सुधरी और पक चीज़ें तुम्हारे लिए हलाल कर दी हैं उन को हराम न जानो, और हद से आगे न बढ़ो बेराक़ ज़ादली करने वाली को अल्लाह पसंद ही नहीं करता।

88. और खाओ अल्लाह के दिये गोख़ी (पिछक) में से हलाल और पक चीज़ें और अल्लाह की बाक़रमानी से बचो जिस पर तुम ईमान रखते हो।

83. And when such people listen to what has been sent down to the Messenger; you see their eyes over flowing with tears because of the truth they have recognised. They say: "Our LORD! We believe so write us down among the witnesses of the Truth."

84. "And why should we not believe in ALLAH and in that which has come to us of the truth? And we hope that our LORD will admit us alongwith the righteous people."

85. So because of what they said, ALLAH has decided to give them in reward, gardens of Paradise beneath which rivers flow, therein they shall abide forever, and that is the best recompense of doers of good.

86. And those who disbelieved and belied OUR messages, they shall be the inmates of heap of Fire (that is Hell).

11 9 1

87. O you who believe! Forbid not to yourselves the clean and pure things which ALLAH has made lawful to you; and trespass not the bounds; verily, ALLAH does not like the transgressors.

88. And eat of that which ALLAH has provided you as lawful and pure things and be conscious of ALLAH in Whom you believe.

89. तुम्हारी कसूरों और कुतूब कसमों पर अल्लाह तुम को नहीं फकड़ता लेकिन जान बूझ कर पकड़े इरादे से तुम ने कसम खाई तो पकड़ होगी ऐसी कसम लोड़ने का कफ़रता यह है कि दस सित्तावीनों को खाना खिलाओ जैसा उनकी अपनी उर्ज का अपने घर वालों को खिलाओ हो या दस मोहताबीनों को कपड़ा पहन दो या एक रईम आजाद कर दो फिर जो कोई यह न कर सके तो तीन दिन के रोखे रखे जब ऐसी कसम खा बैठो तो वे तुम्हारी कसमों का कफ़रता (आपसिद्ध) जानी उतार है और हिताजत करते रहो (माने रहो) अपनी कसमों को, अल्लाह ने तुम्हारे लिए अपने आदेश में साफ़ साफ़ बयान कर दिया ताकि तुम अल्लाह का शुक्र मानो।

89. ALLAH will not take you to task for your vain and unintentional oaths; but HE shall take you to task for what you have sworn deliberately and with firm intention. The compensation for breaking such oaths is to feed ten poor persons with the food of average standard which you feed your own household; or to clothe them; or to free a slave. But he who cannot afford, for him is a fasting of three days. This is the expiation for the oaths, when you have sworn in. But protect, (bear in mind,) your oaths. Thus ALLAH makes clear unto you HIS commandments that you may be grateful.

90. हे ईमान वाले ! शराब और जुआ और कुदों के आगम और पाल निकालने की चीजें, वे सब बन्द करीब और होतायी काम हैं इन सब से बचो रहो ताकि तुम कामयाब हो जाओ।

90. O you who believe! Intoxicants, gambling, idolatrous altars, dice to seek luck, all these are only an abomination, evil and are satanic works. So shun all these, in order that you may be successful.

91. शैतान को बड़े इरादे हैं कि शराब और जुआ के जरिये तुम्हारे बीच अदावात दुश्मानी और नफ़रत हासिल करे और अल्लाह के जिक्र और नमाज़ से तुम को रोक दे यह बात जान कर तुम को अब इन कर्मों से रुक जाना है।

91. Shaitan wants only to breed enmity and hatred between you by means of intoxicants and gambling; and hinder you from remembrance of ALLAH and prayer. Having been fully aware of, you should now desist from all such works.

92. और हुक्म मानो अल्लाह का और हुक्म मानो रसूल का और आज्ञाकारी से बचो रहो फिर अगर तुम ने मुँह मोड़ा तो जान लो कि हमारे रसूल के लिम्बे पैग़म को साफ़ साफ़ पहुँचा देना है।

92. Obey ALLAH and obey the Messenger; and beware of disobedience. But if you turn away, than know that upon OUR messenger rests only to convey the message in the clearest way.

93. जो लोग ईमान लाये और भेक काम किये उन पर गुनाह नहीं जो पहले खा चुके जब कि आगे चल कर परहेज़गार हो गये और ईमान में आ गये और अच्छे अल्ल करने लगे फिर परहेज़गारी पर बाध्य रहे और ईमान पर जमे रहे फिर अल्लह की नाफरमानी से बचते रहे और बेबी पर चले और अल्लह को मुठ्ठका करता है बेबी करने वाली से।

94. ऐ ईमान वालों ! अल्लह तुम को आजमाएगा एहराम की हालत में ऐसे मौके पर जब कि कुशारे हाम और पेखे आखरी से शिकार तक पहुँच जायेंगे तबकि अल्लह अपने हुन से जाहिर करके बता दे कि फिर ऐसे वक्त से बचने वाला कौन है फिर कित्त किसी ने इस से वाद ज्यादाती की तो उसकी लिए दर्दनाक सजा है।

95. ऐ ईमान वालों ! तुम शिकार न करो जिस वक्त तुम एहराम की हालत में हो और कोई तुम में से जान बूझ कर एहराम की हालत में शिकार मत दे, जो उसका बदला है इस बारे हुए शिकार से आकर बाबर हम चलता पहेरी चौधर पर, जित्त का पैसाला करे, तुम में से दो इन्साक बसंद आदमी, मिवाज़ का हदया पहुँचाया जाये कत्ला तक या फिर इस गुनाह का उतार पायी कफ़ारा मोहताजों को खाना खिलाये से होना या इसी के बराबर सोखे रखे जाये तबकि एहराम की हालत में शिकार करने वाला अपने किये की सजा भुखे जो पहले हो चुका उसे अल्लह ने नाक कर दिया। अब जो कोई फिर वह हरकत करे तो अल्लह उस से बदला लेगा और अल्लह जबरदस्त बदला लेने वाला है।

93. On those, who believe and do righteous works, there is no sin for what they ate in the past; if thereafter they become conscious (of ALLAH) and believed in (the truth) and do good deeds; and remained firm on the belief, and shall again abstain from sinning and disobedience of ALLAH, and go on doing righteous deeds. And ALLAH loves the doers of good.

12	7	2

94. O you who believe! ALLAH shall surely test you, while you are in Pilgrims' outfit (Ahram -) with something that is well within the reach of your hands or your lances for the Hunting game. So that ALLAH may show, with HIS knowledge, him who fears ALLAH, though HE is unseen. Then whoever transgresses thereafter, for him there is a painful torment.

95. O you who believe! Kill not game while you are in a state of sanctity- (Ahram -) and be among you who kills it intentionally, the penalty is an offering of an eatable, domestic, four legged animal, equivalent to the one he killed, as adjudged by two just men among you. And this confessed offering be brought to "Kaaba" (house of Worship); or, for compensation, he should feed poor persons, or its equivalent in fasting; so that he who has killed the game in a state of sanctity may taste the enormity of his act. ALLAH has forgiven what is past, but whosoever commits it again, ALLAH will take retribution from him; and verily, ALLAH is Mighty, LORD of retribution.

96. (यदि इस्लाम की इच्छा में) समुद्र का शिकार करना और जमाक खाना तुम को हलाल है यह तुम्हारे और मुसलमानों के लिए फायदे का सन्तान है और जब तक इस्लाम में हो तो जमीनी जानवरों का शिकार तुम पर हलाल है और करो उस अल्लाह से जिस की सामने तुम को जमा किया जायेगा।

97. अल्लाह ने "काबा" को जो घर है अदब व एहोनाम के साथक इंसानों के कयाम की जगह बना दिया है और आदर (अदब) वाले महीने और अल्लाह की मजार व मियाज़ में कुर्बानों के जानवर और जिन की गरदन में अल्लाह की निम्नत के निशान के पट्टे पड़े हों (अल्लाह का नाम लगे यह बीजे आदर अदब के कारिल हैं) इस वाले तुम जान लो की अल्लाह खूब जान रखता है उन सब बीजों का जो आसमानी में और जो जमीन में है और अल्लाह हर चीज का जानने वाला है।

98. वह भी जान लो कि अल्लाह बहुत सख्त सजा देने वाला है और अल्लाह बखाने वाला मेहरबान भी है।

99. रसूल पर ज़िम्मा है किफ़ पहुँचा देने का और जो जाहिर करोगे या छुपानेगे उस का इत्तम अल्लाह की है।

100. आप करण दो कि तुम को साथक बीज की बड़ी तादाद तात्तुब में खले तब भी कोई भी नदी नमक बीज पाक और सुखी बीज के साथर नहीं हो समझे, दो ऐ अकल वाले जगो यही अल्लाह से ताकि तुम कामयाब हो जाओ।

96. 'Yes! In a state of sanctity- (Ahrām-) lawful to you is the pursuit of water-game, and its eating; that is a provision of benefit for you and those who travel; but forbidden to you is the game of the land, while you are in a state of sanctity- (Ahrām). And fear ALLAH to Whom you shall be gathered.

97. ALLAH has made the "Kaaba", the sacred House, worthy of respect and esteem, an asylum of security and the source of maintenance for the mankind; and so also the Sacred months, and the animals of offerings, and for the confession garlanded animals marked with the belts of ALLAH's name on their necks; (all these are to be honoured being linked with ALLAH's name). So you should know that ALLAH has knowledge of all that is in the heavens and all that is in the earth; and that ALLAH is Knower of everything.

98. Know this, that ALLAH is severe in chastising and that ALLAH is forgiving too, Most Merciful.

99. The Messenger's duty is but to convey the Message; and ALLAH knows all that you reveal and all that you conceal.

100. Say: "even if the abundance of evil and impure things may surprise you much, they are not equal to pure and clean things. So fear ALLAH, O men of understanding, in order that you may be successful".

101. ऐ ईमान वाले ऐसी बात मत पूछो कि अगर फलाना जगह मिल जाये तो तुम्हारा हाल कुछ हो जाये और अगर वह बातें ऐसे कलम में पुराने जब कि कुरआन उजागर हो रहा है तो तुम पर उस का जवाब चाहिए कर दिया जायेगा इसके पहले जो जो कुछ अल्लाह ने माफ कर दिया और अल्लाह तो बड़ा ही करिमत करनेवाले वाला और सफलने का मौका देने वाला है।

102. तुम से पहले के लोग भी ऐसे ऐसे सवालन करने (जवाब देने पर) शामिल हो चुके हैं।

103. बहिरा, साइबा, बसीला, और हाभ, जैसी रस्मी बातों पर चलना और मानना अल्लाह ने तो नहीं बताया लेकिन यह काफिर हैं जो अल्लाह पर झूठी बातें बांध कर ऐसी रस्में चलते हैं और उन में अधिकतर लोग बेअकल हैं।

104. और जब ऐसे बेअकलों से कहा जाता है कि इन बेकार रस्मों को छोड़ कर चलो आओ उस किताब की तरफ जो अल्लाह ने उतारी और उस के पन्नों की तरफ तो जवाब में कहते हैं कि जिस तरीके पर हम ने अपने बाप दादों को पाया है वही हम को काफी है क्या अगर उन के बाप दाद किसी चीज़ का इल्म न रखते हों और हिदायत का रास्ता भी उन को माफूम न हो तब भी ?

105. ऐ ईमान वाले ! तुम पर लाज़िम है अपनी किज़बों अपनी खबर जो जब तुम सीधे रास्ते पर चलते रहोगे तो जो कल- गम- वह तुम्हारा कुछ भी भिगाड़ नहीं दलेंगे। अल्लाह के पास तुम सब को फलत कर जमा होना है फिर वही तुम को बतायेगा कि क्या कुछ तुम करते थे।

101. O you who believe! Ask not about things which if answered to you, may annoy you; and if you ask about them while the Qur'an is being revealed, they may be disclosed to you. ALLAH has pardoned that which is past; and ALLAH is Oft-Forgiving, and dispenser of giving a chance to amend.

102. People before you have asked such questions, (and on getting answers thereof) became disbelievers therein.

103. ALLAH has not sanctioned to believe in such superstitions of "Bahirah, Saeba, Wasila or Haam;" but it is the disbelievers who have fabricated a lie against ALLAH, and try to push along such superstitions; and majority of them have no sense.

104. And when such foolish people are said; "leave those absurd things and come to this Book, which ALLAH has revealed, and towards HIS Messenger!" They reply "enough is the traditional way on which we found our forefathers following!" What! Even though their forefathers had no knowledge whatsoever, and were unaware of the guidance!

105. O you who believe! It is obligatory on you to think and to take care of your own selves; if you follow the right guidance, no harm he can do to you who is in error. The return of you all is to ALLAH; then HE will declare to you about all that, which you used to do.

106. ऐ ईमान वाले ! जब तुम में से किसी को मौत आ पहुँचे तो वसीयत के वक्त सहायत (गवाहों) के लिए तुम्हारे घरनिवास तुम में से दो इच्छाक प्रसन्न अरबों गवाह होने चाहिये या तुम्हारे गैर में दो गवाह बन सकते हैं अगर तुम जमीन (धरती) पर कहीं बाहर पर हो और तुम को मौत की पुर्णवित्त आ पड़े तो अगर तुम को उन गवाहों पर शक पड़े तो न्याय के बाद उन दोनों को शक कर छाड़ करो फिर वह दोनों अल्लाह की कसम खाये कि अगर तुम को शक है तो हम बात असाबाब के लिए अपनी कसमों को बेचने वाले नहीं। चाहे जोई हमारा गजदीकी रिश्तेदार हो क्यों न हो और हम अल्लाह के नाम की गवाही नहीं छुवाते अगर हम में ऐसा विद्या तो हम मुनहफर होते।

107. फिर अगर ऐसी खबर मिले कि वह दोनों तो झूठी गवाही का मुनाह कर के एक दवा चुके हैं तो मयात के करीब जोगी में से जिन का एक दवाया गया है दूसरे दो आदमी उन की जगह पर खड़े हों अल्लाह की कसम खाकर वह दोनों बयान दें कि हमारी सहायत पहले दो गवाही की सहायत से ज्यादा सच्ची है और हम में ज्यादाती नहीं की अगर हम में ऐसा किया तो हम झुलिसी में गुमार होते।

108. ऐसा करने में करीब है कि लोग सहायती के अरली शक पर आ जायेंगे या फिर गवाहों को कर पक जायेंगे कि उन की कसमें दूसरी की कसमों के बाद रद कर दी जायेंगी और खरते रहें अल्लाह से और ध्यान से सुनते जाओ और अल्लाह ले झूठी गवाही पर अड़े रहने वालों को शर्रा ही नहीं बताना करता।

109. जिस दिन अल्लाह तमाम रसूलों को जमा करेगा तब इसीद करनायेगा कि तुम को क्या जवाब दिया गया तब वह अर्ज करेंगे कि हम को मालूम नहीं बेहक दू और मिर्क दू ही झुकी हुई बातों का खूब जानने वाला है।

106. O you who believe! When death approaches any of you, and you make a bequest, then take the testimony of two just men of your own folk, or two others from outside, if you are travelling through the land and the calamity of death befalls you. Detain them both after the prayer if you are in doubt about them. Then these two should swear by ALLAH saying: "If you be in doubt, (we swear) we shall not barter our oath for any worldly gain in this, even though he be our near relative; and we shall not hide the testimony of ALLAH, for then indeed we should be of the sinful."

107. If then it gets known that, these two had committed the sin of false testimony by suppressing the truth, let two others stand forth in their places, nearest in kin from among those whose lawful right is disallowed, and swear by ALLAH saying: "We affirm that our testimony is truer than that of both of them, and that we have not trespassed the truth; for then we would have been among the wrong doers."

108. In doing so, it is more likely that people will realise the true nature and shape of the testimony; or else they will fear that their oaths would be rejected after the acceptance of others' counter oaths. And fear ALLAH, and listen carefully, for ALLAH guides not the people who are violating HIS commandments.

14 1 4

109. On the Day when ALLAH will gather all the Messengers together and say to them: "What was the response you received?" they will say: "We have no knowledge, verily, YOU, only YOU are the All-Knower of all that is hidden"

110. जब अल्लाह ने कुरआन कि ऐ ईसा, मरयम के बेटे, तुझ पर और तेरी माता पर जो उपकार मैं ने किये हैं उसे याद रखना, जब मैं ने "सहूलजुदुस" (हजिल आत्मा) के तैरी मदद की, तब तू ही मोद में और ओह उम्र में तुने लोगों से कलाम (बात पौर) किया, जब मैं ने तुझ को किराम का हुक्म दिया और ताकियमदी की तासीब करवाई और सीरल और इन्वील मिखाई और जब तू स्यात मेरे हुक्म पर गिरती से पछि की शूरत फिर उस में यूँक पार देता तो वह मेरे हुक्म से हो जाता सड़ता खरिदा और तू के पैर से जमे को और सफ़ेद दाग वाले कोड़ी को मेरे हुक्म से तुने जमा किया और मेरे हुक्म से तुने मुरा को निकाल खडा किया और जब मैंने "बनी इमराईल" को तेरे मुकामले में रोक दिया (तो मेरे हुक्म जल्दकार को भी याद रखना) और जब तू चुन के पाते खुली मिशानियों ले कर आया तो उन में जो कर्कित (ईसाई) थे, कहने लगे यह खुली हुई जदूगरी के साथ कुछ नहीं।

111. और जब मैं ने "हवारीयो" के जो मैं वह बात दास दी कि तुझ पर और मेरे रसूल पर ईमान लाओ तो उन्होंने कहा कि हम ईमान लाए तू बख़्त रह कि हम मुसलमान हैं।

112. जब उन "हवारीयो" ने (जो मरयम के बेटे ईसा के साथी थे) अर्ज किया कि ऐ ईसा मरयम के बेटे क्या हैत तब हमारी वह दरख़ास्त (अर्ज) कबूल करेगा कि खाने से भरा हुआ छान (पोहन या घात) हम पर आसमान से उतार दे, ईसा बोले अगर ईमान वाले हो तो अल्लाह से जर कर बात सोल करी।

110. When ALLAH said: "O Isa, son of Maryam! Remember MY favour to you and to your mother; when I supported you with the Holy Spirit (Jibreel), so that you spoke to the people in the cradle and in maturity as well; and when I imparted to you the knowledge of the Book, and power of understanding-(wisdom-), and taught you Taurat and Injeel; and when you made out of the clay, as it were, the figure of a bird by MY permission, and you breathed into it and it became flying bird, by MY permission; and you healed those born blind and lepers by MY permission; and when you caused the dead to come forth alive by MY permission; and when I restrained the children of Israil from you; (so do remember my favours,) and when you came to them with clear proofs, those of them who disbelieved said; "this is nothing but evident magic."

111. And when I (ALLAH) put in the hearts of the disciples (of Isa) to believe in ME and MY Messenger, they said: "We believe, and bear witness that we are Muslims."

112. And when these disciples, (who were companions of Isa) said: "O Isa, son of Maryam! Would your LORD accept our request to bestow upon us a tray of food from the Heaven?" Isa said: "have fear of ALLAH, while you speak, if you are indeed believers!"

113. ज़राब में वह बोले कि हम चाहते हैं कि ज़राब में से खाद्य और हमारे दिलों को इतमिनान (संतोष) भी हो जाए और हम जान लें कि अल्लाह ने हम से सच कहा है और इस बात पर हम यक़ीन भी रहेंगे।

114. जब मरयम के बेटे ईसा (अ.स.) ने खुदा से मुझ को, कि ऐ अल्लाह हमारे सब उत्तार हम पर अल्लामान से खाने का एक बाज़ ताकि हमारे शायक वाले और बाद वाले लोगों के लिए यह दिन ईद का हो जावे और तेरी तरफ की एक निशानी हो जावे और हम को रोज़ी दे तु बहुत ही बेहतियार रोज़ी देने वाला है।

115. अल्लाह ने कहा कि मैं खाने का बाज़ तो तुम पर करता हूँगा मगर इस के बाद जो कोई तुम में से इन्कारी होगा तो फिर मैं उसे ऐसी (यातना) अज़ाब दूँगा कि सारे ज़राबी (संसारी) में किसी को ऐसी यातना नहीं दी होगी।

116. और (फ़िरायात के दिन) जब अल्लाह उठेगा ऐ ईसा मरयम को बेटे, क्या तुम लोगों ने यह कहा था कि अल्लाह को सिवा मुझ को और मेरी माँ, दोनों को भी पूजा बना लेना, ईसा कहेंगे ऐ अल्लाह तू हर ज़ेब के पाक है मेरे लिए यह सब लायक था कि मैं ऐसी बात कहूँ जिस का मुझ को कुछ भी हक़ नहीं था अगर मैंने ऐसा कहा होगा तो मुझ को ज़रूर मारूम है जो मेरे जी में है और जो तू जानता है वह मैं नहीं जानता सब तुम्ही बातों का जानने वाला तो तू और सिर्फ तू ही है।

113. In reply they said: "we mean that we may eat thereof, and may set our hearts at rest, (stronger in Faith), and we get assured that you have indeed spoken the truth to us; and that we ourselves be its witnesses.

114. Then Isa, Son of Maryam, said: "O ALLAH, Our LORD! Send us from heaven a tray of food that there may be for us -for the first and last of us- a festival and a sign from YOU; and provide us sustenance, for YOU are the Best of Sustainers."

115. ALLAH said: "though I am going to send down the tray of food unto you, but whoever of you disbelieves thereafter, I will punish him with a torment such as I have not inflicted on anyone among MY creatures of the worlds."

15	7	5

116. And when ALLAH will say (on the Day of Resurrection): "O Isa, Son of Maryam! Did you say unto people, 'worship me and my mother as two more gods beside ALLAH?'" Isa will say: "over and above are YOU from any imperfection! How could it beseem to me to say that, to which I had no right (to say)! Had I said such a thing YOU would surely have known it. YOU know what is (even) in my inner-self; whereas I do not know what is in YOUR knowledge! Truly, YOU, only YOU, are the All-Knower of all that is hidden and unseen."

117. मैंने जो इन से निर्दिष्ट नहीं कहा था जो तुम मुझे हुक्म दिया कि बन्दगी करो निर्दिष्ट एक अल्लाह की जो मेरा भी स्व है और तुम्हारा भी स्व है और जब तक मैं उन में रहा मुझे उन का हाल पताचून रहा फिर जब तुम मुझे उठा लिया तो (मैं उन के हाल से अज्ञान रहा) निर्दिष्ट तू ही उन को देखने वाला था और तू ही हर चीज पर आप ही गवाह मौजूद है।

118. अगर तू इन को पालना दे तो यह तेरे ही बन्दे हैं और अगर तू इन को मार कर दे तो तू ही बड़ा जबरदस्त और हिक्मत वाला है।

119. अल्लाह कहना कि हे ईसा यह वह दिन है कि सबकी को निर्दिष्ट उन का साथ नष्टा देगा उन ही के लिए जन्नत के बाग हैं जिन को पीये नहरें बहती हैं। जहाँ वह हमेशा हमेशा रहेंगे, उन से अल्लाह राखी हो गया और वह अल्लाह से राखी हो गए वह बड़ी कामगारी है।

120. आकाशों और जमीन और जो कुछ इन के बीच है सब अल्लाह की बरसानी में है और वह हर चीज पर कबिर है।

117. "I did say to them only that, which YOU had commanded me to say; that 'worship only ALLAH who is my LORD and yours LORD as well, and I was a witness over them so long as I dwell amongst them, but when YOU took me up, (I could have no knowledge of them; only) YOU were the Watcher over them; and YOU are a Witness to all things, All-Aware."

118. "If you punish them then verily, they are YOUR bond-men, and if you forgive them, then verily YOU, only YOU are the Mighty, the Wise."

119. ALLAH will say: "O Isa! This is a Day on which the truthful will be benefited from their truth, for them only are gardens beneath which rivers flow (in paradise)- they shall abide therein forever. Well-pleased is ALLAH with them and well-pleased are they with ALLAH. This is an achievement supreme!

120. ALLAH's is the kingdom of the heavens and the earth and whatever is therein; and HE is able to do all things.

16	3	6

6. अनआम

सूरा अनआम मक्का में उतारी गई है इस में (166) आयतें और बीस (20) रकूअ हैं।

"सुल मरसाल को नाम हो जो महा मेहरबाब सुलत सुलत राज करवै वाला है।"

1. सब तारीख (असमा) अल्लाह से लिए है जिन ने आसमानों और जमीन को पैदा किया और अंधकारिया और जालते को भी उसी ने बनाया, फिर भी जो इन्कारी हैं वह अपने स्व को बराबर दूसरों को मानते हैं।

6. SURAH: AL-ANAAM.

REVILAHID AT MAKEA
(CONTAINS) 166 AYATS AND 20 RUKUS.

*In the name of ALLAH
the Most Beneficent Most Merciful,*

1. All praise be to ALLAH who created the heavens and the earth, and originated the darkness and the light, yet those who disbelieve hold others as equal with their LORD.

أَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَ اللَّهِ ثُمَّ أَنْتُمْ تُنصَرُونَ ۝ وَهُوَ اللَّهُ

کہ جس کی ایک مدت کا شمار ہوتا ہے اور اس کا علم صرف اللہ ہی کے پاس ہے اور تم کو اس کی اطلاع دی جائے گی ۝ (۱۰۱) اس میں اور اس میں

فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ

میں وہ سب کو جانے والا ہے اور اس میں اور اس میں اس کے علم میں ہے اور وہ سب کو جانے والا ہے اور اس میں اور اس میں

وَيَعْلَمُ مَا تُكْسِبُونَ ۝ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ

بکھ اس کے علم میں ہے ۝ (۱۰۲) اس کے سب کی نظریوں میں سے کوئی بھی لگانا اس

آيَةٍ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ۝ فَقَدْ

کے واسطے لیا جانے لگا کر اس کو مائل کرتے ہیں ۝ (۱۰۳) اب جو

كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ

حق ان کے پاس آئے گا اور ان کے جھوٹے خیالوں کو مٹا دے گا اور ان کے جھوٹے خیالوں کو مٹا دے گا اور ان کے جھوٹے خیالوں کو مٹا دے گا

أَنْبَأُوا مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۝ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ

جان دیا ہے اس کے انعام کی طرف ان کو بہت جلد گئے والی ہے ۝ (۱۰۴) کیا انہوں نے نہیں

أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ

دکھا کہ ان سے پہلے کے زمانے میں کتنی آبادیاں کو ہم نے برباد کر دیا جب کہ زمین میں ہم نے ان کے

مَا لَمْ تُنْكِرْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا

قرآن کریم اتار دیا ہے اور ان کو بہت فائدہ ہم نے ان کی حالت کو ہم نے ان کو بہت فائدہ ہم نے ان کی حالت کو ہم نے ان کی حالت کو

وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ

اسلام سے پہلے ان کے زمانے میں ان کے لیے بہت سی آفات بھیج دی تھیں اور ان کے لیے بہت سی آفات بھیج دی تھیں اور ان کے لیے بہت سی آفات بھیج دی تھیں

بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ۝

ان کے برباد کر دیا اور ان کے بعد دوسرے زمانے کے لوگوں کو پیدا کیا ۝ (۱۰۵)

وَكُنُوزُنَا عَلَيْكَ كَثِيرًا فِي قَرْطَابٍ فَلْيَسْؤُهُ

اور ان کے لیے ہم نے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر

يَأْيُذُهُمْ لَقَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ

مجھے سب بھی انہوں نے کہا کہ یہ سحر ہے اور ان کے لیے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر

مُبِينٌ ۝ وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ ۚ وَلَوْ

۞ (۱۰۶) مجھے ہی کہ اس کی سزا کوئی فرشتہ کیوں نہیں بھیجا گیا اور ان

یہ سب باتوں کے خلاف ان کے لیے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر

یہ سب باتوں کے خلاف ان کے لیے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر ان کے لیے کثرت سے تم پر

۞

2. वही अल्लाह है जिस ने तुम को मिटटी से पैदा बनाया फिर यहाँ रहने की एक मुदत तय कर दी और तुम सब की हज़ारी का एक बज़ा भी तय कर दिया (विस्मय का) किन्तु उसी को है। फिर भी तुम शक में पड़े हो।
  3. आसमानों और जमीन में हम जगह वही अल्लाह है जो पुनर्जाती धुरी और धुरी बातों को जानता है। और जो कुछ तुम कहते हो उन सब को भी वह जानता है।
  4. उनके सब की निशानियों में से कोई भी निशान उनके सामने लाया जाये, बस कहता उन बात को टाल जाते हैं।
  5. अब जो सब उनके पास आया हो उसे भी उन्होंने झुठला दिया, जिस बात को उन्होंने सही में टाल दिया है उससे अंजाम की राखर उनकी बहुत जल्द लगने वाली है।
  6. क्या उन्होंने नहीं देखा कि उन से पहले के ज़माने में कितनी आबादियों को हम ने बरबाद कर डाला जब कि जमीन में हम ने उन को कदम खूब जमा दिए थे और उन को बहुत ताकत हम ने दी थी इतनी ताकत हमने तुम को नहीं दी, हम उन पर आसमान से खूब वर्षा कर रहे और उन के नीचे हम ने नहीं जारी उन दी जलर उन के पुनर्जा के साथ हम ने उन को बरबाद कर दिया और उन के बाद दूसरे ज़माने के लोगों को पैदा किया।
  7. और अगर तुम पर हम किसी कागज़ पर लिखी हुई किताब उतारते और वह लोग अपने कर्मी से उसे छू लेते तब भी इन्कारी लोग यही कहते कि वह खुला हुआ जादू है।
2. HE is ALLAH only who has created you out of clay; and then decreed a term of stay here; and decreed another time for you to be resurrected- (the knowledge thereof is with HIM only)- and yet you doubt!
  3. HE is ALLAH in the heavens and on the earth; HE Knows your secret and your open and HE knows what you earn.
  4. Whatever a sign, out of the signs of their LORD, is brought before them, they evade and turn away therefrom.
  5. Assuredly, they belied the Truth that has now come to them; so there shall come to them the news of their ultimate result of what they have mocked at.
  6. Have they not seen how many a generation before them WE have destroyed, whose foot WE had established firm on earth, and had given them much strength such as WE have not given to you? WE poured down on them rain from the sky in abundance, and made the rivers flow under them; yet WE destroyed and rained them for their sins, and produced after them a generation of others.
  7. And even if WE had sent down unto you a Message written on paper, so that they could touch it with their hands, the disbelievers would have said: "This is nothing but magic manifest."

8. कहते हैं कि इस नबी को साथ कोई परिवारले क्यों नहीं भेजा गया, और अगर हम किसी परिवारले को भेजते तो फिर किन्ना ही खाम हो जाता, उन को इन्तेज़ार और डील का भिन्न बच्चा ही नहीं देते।
9. और अगर हम किसी परिवारले को रसूल बनाकर भेजते तो मजल्ल हो हम उस को आदमी की ही देते और जो बात अभी हम ने उन में पाया है उसी हक में वह लोग तब भी रहते।
10. हे नबी आज से पहले की बहुत से रसूलों का मज़ाक उड़ाया जा चुका है फिर जिन लोगों ने रसूलों की बात को ईसी में टाल दिया था उन को उसी प्रकार ने आ केता जित्त का वह मज़ाक उड़ाया करते थे।
11. उन से कह दो कि जमीन में चल भिन्न कर देना जो फिर और से मज़र आले कि सब को झुठलाने वाली का अन्जाम क्या हुआ।
12. उन से सवाल करो कि आसमानों और जमीन में जो कुछ है वह किस का है ? और तुम ही जवाब में करो कि सिर्फ़ अल्लाह का है, उसने अपने ज़िन्ने रहमता लिख रखी है वह तुम को ज़रूर जाना कराके रहेगा बिबायल के दिन जित्त में कोई शक व संदेह नहीं जिन्होंने ने (अल्लाह की रहमता से दूर होकर) अपना मुल्तान ख़ुद ही कर लिया था वही ईमान नहीं लायेंगे।
13. उसी का है जो बसता है रात में और दिन में और यही है सुनने वाला और जानने वाला।
14. आप कही अल्लाह के सिवा क्या किसी और को अपना मददगार बनाऊ ? जबकि आसमानों और जमीन का बनाने वाला सिर्फ़ वही अल्लाह है और यही सब को खिलाता है और खुद कुछ नहीं खाता, वह तो तुम को वह हुल्ल हुआ है कि सब से पहले मैं इस्लाम पर नूँ और तुम सबो की हिंदा बनने वाली से न होना।
8. And they say: "Why has not an angel been sent down with him?" Had WE send down an Angel, the affair would have been finished and no stay or respite would be granted to them.
9. And had WE sent an Angel as Our Messenger unto them, essentially the appearance would have to be given to him as that of a man! Then the doubt which they hold now, would have remained as it is, about the Messenger!
10. O Prophet! Many Messengers were mocked before you; then those who took lightly the warning of the messengers, were surrounded by the very thing that they used to mock at.
11. Say to them: "Travel in the land and see; then again look thoroughly, what was the end of those who rejected the truth".
12. Ask them: "whose is all that is in the heavens and the earth?" and say you yourselves in reply: "ALLAH's alone" HE has prescribed for Himself Mercy towards everyone. Indeed, HE will gather you all together on the Day of Resurrection about which there is no doubt. They have destroyed themselves (by losing ALLAH's Mercy), and they will not believe.
13. HIS is whatsoever dwells in the night and the day; and HE is the Hearer, the Knower.
14. Say: "shall I take as helper any other than ALLAH? When the Creator of the heavens and the earth is ALLAH alone? And it is HE who feeds, but is not fed?" Say: "I am commanded that I be the first who surrenders himself; and that: be you not, ever, of the polytheists."

عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝ مَنْ يُصْرَفْ

کروں تو ایک بڑے درد کے عذاب سے ڈرتا ہوں ۝ (۱۵) جس کو سے کسی عذاب

عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ ۚ وَذَلِكَ الْقُورُ الْمُبِينُ ۝

اس دن بٹایا گیا تو اس پر اظہارے بڑا ہی رحم کیا اور وہ ظن ہوئی کامیابی ہے ۝ (۱۶)

وَرَأَى يَمْسُكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ ۚ

اور اظہار رحم کو دیکھتا ہوا ہے تو اس کے سوا کوئی اسے دور کرنے والا نہیں اور رحم اگر کامیاب

وَرَأَى يَمْسُكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

دیکھتا ہے تو اس پر خیر پر بھی قدرت رکھتا ہے ۝ (۱۷)

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ۝

اپنے جہدوں پر اس کا وہ چلتا ہے اور دیکھتا ہے حکمت والا اور خبر رکھنے والا ۝ (۱۸)

قُلْ إِنِّي شَيْءٌ أُنْشِئْتُ مِنْ نَارٍ ۖ وَكُنْتُ مِنْ شَيْءٍ مُشْهِدٌ ۚ

تم کو بڑی سے بڑی کسی گواہی قبول کرو گے ؟ اور کہ دو میرے اور تمہارے وہاں اظہار

بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۚ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ

گواہ ہے اور یہ قرآن میری طرف اتارا گیا ہے تاکہ میں اس سے تم کو نرواد کر دوں اور

بِهِ وَمَنْ بَلَغَ ۖ أَتَيْنَكُمْ لِنُشْهِدُونَ ۚ إِنَّ مَعَ اللَّهِ

جس تک ہے پہنچ جائے دو دوسروں کو نرواد کر دے کہ تم اب بھی نہ کہے ہاؤں کہ اظہار کے ساتھ اور

إِلَهَةٌ أُخَرُ ۚ قُلْ لَا أَشْهَدُ ۚ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ

میں سمجھتی ہوں کہ وہ کو ایسی سمجھتی گواہی میں تو نہیں مہ سنا آپ کہ وہ کو فقط وہ ایک

وَاحِدٌ وَإِنِّي بِرَبِّي مُشْرِكٌ ۚ قُلْ أَتَشْرِكُونَ ۚ الَّذِينَ اتَّخَذُوا

ایکلا سمجھتے اور میں قبول نہیں رکھتا جو تم شریک کرتے ہو ۝ (۱۹) میں کو تم نے کتاب دی ہے

الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ ۚ وَالَّذِينَ

وہ اس کتاب کو پہچان جاتے ہیں جیسے اپنے بیٹوں کو پہچانتے ہیں جنہوں نے اور اپنا ہی

خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۚ وَمَنْ أَظْلَمُ

نفس کی گواہ ہے وہی نہیں جانتے ۝ (۲۰) اس سے بڑا ظالم کون

مَنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۚ إِنَّهُ

ہے جو اظہار پر ظن یا اظہار کی آیتوں کو جھٹلاتے ہے شک ظالم لوگوں کو وہ جو

ظلمت صحابہ کے دانا میں سے
عذاب میں لگے اس نے کوئی کامیابی
حاصل کرلی۔

نہیں میں نے کو اس کی کتاب کو کہ
میں نے یہ کہہ دیا اس کی گواہی
وہ کہ کو اس میں پہنچا قرآن لیا
پہچان لے کہ جیسے کوئی اپنے بچہ
پہچان لیتا ہے۔

وَلَا تَتَجَفَّلُوا

منزل

15. कह दो कि अगर मैं अपने स्वामी की आज्ञाकारी आज्ञा को एक बड़े दिन को अवहेलना से करता हूँ।
16. जिस किसी से भी अवहेलना उस दिन हटा दिया गया तो उस पर अवलोकन में बड़ा ही रहम किया और वह खुशी हुई कामयाबी है।
17. और अवलोकन अगर तुम को दुःख पहुँचा दे तो उस को मिटा कोई उसे हटाने वाला नहीं, और अगर तुम को सफल (खुश) पहुँचा दे तो भी हर चीज पर बड़ी कुदरत रहता है।
18. अपने बन्दी पर उसी का और सत्ता है और वही है हिम्मत वाला और खबर रखने वाला।
19. तुम क्यों बड़ी से बड़ी चीज की गवाही कबूल करोगे? और कह दो मेरे और तुम्हारे बीच अवलोकन पड़ा है, और यह कुदरत मेरी तरफ ज़ाहिरा गया है ताकि मैं इस को तुम को खबरदार कर दूँ और जिस तक यह पहुँच जाये (वेह दूसरों को खबरदार कर दें) क्या तुम अब भी यह कहो जाओगे कि अवलोकन को शायद और भी इबादत के लायक है, आप कह दो कि ऐसी झूठी गवाही मैं तो नहीं दे सकता और कह दो कि सिर्फ वही एक अकेला बन्दगी के लायक है, और मैं कबूल नहीं करता जो तुम सिर्फ करते हो।
20. जिस को हमने किताब दी है वह इस (नबी) को पहचान जाते हैं जैसे अपने बेटों को पहचानते हैं जिनसे वे खुद अपना ही पुनरागम करना है नहीं नहीं मानते।
21. उस से क्या जलिन कोन है जो अवलोकन पर झूठी गवाही करे, या अवलोकन की आयतों को झुलाना, जैसा जलिन लोगों को यह हरगिज़ सफल नहीं होने देता।

15. Say you: "I fear of the torment of a Mighty Day, if I disobey my LORD."
16. From whom the torment is averted on that Day, ALLAH has surely been Merciful to him. And that would be the obvious success.
17. And if ALLAH inflicts on you sorrow, none can remove it, and if HE gives you happiness, then HE only holds sway over everything.
18. And HIS is the governing power over HIS creatures, and HE is the Wise, the Aware.
19. Say you: "What is the greatest evidence that you would approve?" Say: "ALLAH, the Most Great is witness between me and you. And this Quran has been revealed to me that I may therewith warn you, and whomsoever it may reach (should warn others). Would you still go on saying that besides ALLAH there are other deities?" Say: "I can not bear such false witness," Say: "Verily, HE is the ONE and Only deity and I do not approve what you join in worship with HIM."
20. Those to whom WE have given the book recognise him (the Prophet) as they recognise their own sons; yet those who have resolved to destroy themselves will not believe.
21. And who is a greater unjust than he who fabricates a lie against ALLAH or belies HIS revelations? Verily, to unjust HE will never let achieve the success.

لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ۝ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ

تو اس وقت ہمیں دیکھو ۱۸۳ اور اس دن ہم ان سب کو جمع کریں گے پھر ان کو کہیں گے

لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَاؤُكُمُ الَّذِينَ كُنْتُمْ

کہیں گے انھوں نے شرک کیا تھا تو تمہارے وہ شریک کہاں ہیں جن کا تم کو بہت مدد ملی اور تمہارے

تَرْعُونَ ۝ ثُمَّ لَمْ تُكُنْ فَتُنْتَهُمُ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ

حق ۱۸۴ پھر ان کا متنازعہ یہی وقت پڑے گا اور یہی اولین گناہ ان کا تھا اور اب یہ اس کی

رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ۝ أَنْظِرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَىٰ

ہم کیا کہتے ہیں ہم شرک کرنے والے نہ تھے ۱۸۵ دیکھو اپنے آپ پر انھوں نے کیا جھوٹ بول دیا اور وہ

أَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ۝ وَمِنْهُمْ

جو نے جھوٹے وہ بنایا کرتے تھے سب گناہ ہو گئے ۱۸۶ اور ان میں سے

مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ ۖ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ

کو تو سمجھتی ہے جو تمہاری طرف کان لگا کر رہتی ہے جب کہ ہم ان کے دلوں پر رکھ دیتے ہیں جب وہ

يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا ۖ وَإِنْ يَرَوْا كَلِمًا

اس کو نہیں سمجھ سکتے اور ان کے کانوں میں ڈالتے ہیں اور ان کی دیکھ سب کی سب غلطیاں دیکھ لیں

يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُخْبِرُونَكَ يَقُولُ

تو اس میں پھر ایمان آجائے گا ان کی زبانیں گے یہاں تک کہ جب تمہارے پاس آئیں تو صرف آپ سے جھڑکے اور

الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۝ وَهُمْ

جو کفر میں ہیں وہ کہتے آتے ہیں کہ یہ تو صرف انھوں کی کہانیاں ہیں ۱۸۷ اور یہ

يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ ۖ وَإِنْ يُصْلَكُونَ إِلَّا

تو اس سے روک لیں اور روک لیں اور جڑی دور بھاگتے ہیں اور نہیں سمجھتے کہ اپنے آپ

أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ۝ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَىٰ

کو تمہارا دروازہ کھول دے ۱۸۸ اور اگر تم دیکھو ان کی حالت اس وقت جب کہ ان کو

النَّارِ فَقَالُوا يَلَيْسَتْ نَارُ وَلَا تَلْذِذُ ۖ بَلْ يَأْتِي رَبِّنَا

کھول دے گا ان کی آنکھیں اچھل جائیں گے کہ آگ تو نہیں ہے اور نہ ہی لذت ہے بلکہ ہمارے رب کی آگات نہیں

وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝ بَلْ بَدَا لَهُمْ مَا كَانُوا

نہیں سمجھتے تھے کہ ان کا حال یہ تھا کہ ان کے دلوں میں کچھ اور تھا اور ان کے دلوں میں کچھ اور تھا

نہیں سمجھتے تھے کہ ان کا حال یہ تھا کہ ان کے دلوں میں کچھ اور تھا اور ان کے دلوں میں کچھ اور تھا

نہیں سمجھتے تھے کہ ان کا حال یہ تھا کہ ان کے دلوں میں کچھ اور تھا اور ان کے دلوں میں کچھ اور تھا

نہیں سمجھتے تھے کہ ان کا حال یہ تھا کہ ان کے دلوں میں کچھ اور تھا اور ان کے دلوں میں کچھ اور تھا

نہیں سمجھتے تھے کہ ان کا حال یہ تھا کہ ان کے دلوں میں کچھ اور تھا اور ان کے دلوں میں کچھ اور تھا

22. और जिस दिन हम उन सब को जमा करेंगे फिर उन लोगों से कहेंगे किन्होंने किर्झ किया था कि तुम्हारे वह तरीक कहाँ हैं जिन का तुम को बहुत दावा और फर्क था।

23. फिर उन का उपदेव उन ही पर दूर पहुँचा और यही बोलेगे कि अल्लाह जो हमारा सब है उस की कसम सा कर कहते हैं कि हम किर्झ करने वाले न थे।

24. देखो अपने आप पर उन्होंने कैसा झूठ बोल दिया, और जो झूठे किस्से वह बनावा करते थे सब नाश हो गये।

25. और उन में से कुछ तो ऐसे हैं जो तुम्हारी तरफ काम लगाए रहते हैं जबकि हम उन के दिलों पर पर्दा करते हैं अब वह इस को नहीं समझ सकते और उन के कानों में डाल रही है और अगर वह लोग सब की सब निशानियाँ देख लें तब भी उन पर ईमान नहीं लायेंगे यहाँ तक कि जब आप की पास आते हैं तो किर्झ आप से झगड़ा करने और जो काफिर हैं वह यह कहने आते हैं कि यह तो किर्झ अगलों की कहानियाँ हैं।

26. और वह लोग इस कुरआन से दूसरों को रोकते हैं और खुद भी दूर भागते हैं और नहीं समझते कि अपने आप को तबाह व बरबाद कर रहे हैं।

27. और अगर तुम देखो उन की हासत उस वक़्त जब कि आप पर खड़े किए जायेंगे तब बीच चढ़ेंगे हाथ, हाथ काह हम को फिर दुनिया में वापस भेजा जाए तो हम अपने सब की आवाज़ों को कभी नहीं सुनलाईंगे और ईमान वादों में शामिल रहेंगे।

22. And on the Day, when WE shall gather them all together then say to those who associated partners in worship, "Where are your associate gods for whom you were so boastful and respecting?"

23. Then their detriment will befall on themselves and exclaim: "By ALLAH, our LORD! We have not been associaters."

24. See! How they lied against themselves! And all those false imagery which they used to fabricate will have disappeared from them.

25. And of them there are some, who apparently listen to you, but WE have found veils over their hearts, that is why they understand not; moreover plugged are their ears so that if they see one and all signs, they will not believe therein; in as much as they come to you but to dispute, and those who disbelieve say: "These are nothing but tales of the men of old."

26. And such people prohibit others from Qur'an, and they themselves withdraw from it; and they, (by doing so), destroy and ruin not but their own selves; yet they perceive it not.

27. If you could but see when they will be held over the Fire (of Hell), then they will exclaim! "Would that we were sent back to the world, we will never deny the messages of our LORD, and we would be among the believers!"

28. नहीं नहीं बरिक् उन का पहले का पुकारा हुआ मरन खुल गया और अगर लौटा दिए जायें तब भी यही कुछ उनके आयेगे जिस से उन को मर किफ़ा मर का और यहीनन वह लोग झूठे हैं।

29. और कहते हैं कि हम को किफ़ा दुनिया की जिन्दगी है हम कुछ दूसरी बार जिन्दा उनके नहीं उठेंगे का सकते।

30. और अगर उस कल तुम उन की हासत देखो जब अपने रब के पास वह लोग खड़े किफ़ा जायेंगे तो करमाकेला "कहा अभी मेरे सामने तुम्हारी हासरी काय नहीं है" ? जवाब में बोलींगे हां हां हमारे रब की कनाम (यह तो सच सच समित हो गई) तब रब वह करमाकेला अपने इकरा के सबर अब वास्तन (अल्लाह) चली।

31. यहीनन बड़े मुसलान में बड़े वह लोग जिन्हों ने अल्लाह से मुलाक़ा होने की खबर को झुठ जाना, जब अचानक वह घड़ी आवेगी तब पीछ उठेंगे हाथ अमलीय हम में इस मामले में बड़ा कुरार हुआ और अपनी पीछी पर अपने मुन्हाई के मोड़ लाद बन हाकिर होने, तो क्या ही बुरे मोड़ लादे दुपे होगे।

32. दुनिया की जिन्दगी तो खेल और वमारा है असल मुकाम तो आखेरत का घर है जो बहुत अच्छा और बेहतर है उन लोगों के लिए जो अल्लाह की पाकरमाणी से बच कर चलते हैं तो क्या तुम असल से काम न लोगे।

33. ऐ नहीं (स.अ.र.म.) हम जानते हैं जो बकवास वह लोग करते हैं उक्त से आप को दुख होता है लेकिन वह किफ़ा आप को नहीं सुनकरने बरिक् वह जलिन लोग तो अल्लाह की आवाज़ों के मुकारिफ़ हैं।

28. Nay, Nay, but manifest has become to them, what they had been hiding before; and if they are sent back, they would surely repeat the same, for which they were prohibited; and indeed they are liars.

29. And they say: "There is but for us, the life of this world, and we could not be raised (again) alive, second time.

30. And if you could but see, when they will be made to stand in front of their LORD! HE will say: "Is not this raising you alive and brought before ME true?" They will reply: "Yes! By our LORD! (This has been proved true!)" Then the LORD will say: "Taste then the torment for your denial."

3 10 9

31. Indeed losers are they who treated the warning of meeting with ALLAH as false; until all of a sudden that Hour comes, and thence they will exclaim! "Alas for us! that we committed a grave mistake in this matter." And they will be presented with their burdens of sins on their back; and how evil would have been that burden which they will bear!

32. The life of this world is but a sport and pastime! The real resort is the dwelling of the Hereafter, which is better and most appropriate for those who fear from disobedience of ALLAH. Will you not then, use your wisdom?

33. O Prophet! We'll do WE know that it grieves you what they say; but it is not you only that they deny, but it is the Message of ALLAH that these wrong doers deny.

34. आप से पहले की बहुत से बहुत भुलसाए जा चुके हैं।
 वो भुलसाने जाने पर उन्होंने सब किया और उन्हें बहुत
 तलाश गया यही तक कि उन को हमारी मदद आ
 पहुँची और अल्लाह के फरमान को बदला नहीं जा
 सकता बहुत से बहुतों के किरने और हालात आप तक
 पहुँच चुके हैं।

35. फिर भी उन पर नहीं मोड़ना तुम को भारी लगता है तो
 अगर तुम से हो सके तो ज़मीन में गुरंग खूद दो या
 आसमान से कोई सीढ़ी लगाकर उन को फिर कोई
 निशानी ला दो, अगर अल्लाह चाहता तो उन सब को
 खुद ही हिदाया पर जाना बन देता, सो तुम नादानों में
 शामिल न होना।

36. सब बात को मानने, वह जो सुनते हैं, वो मुई, तो
 अल्लाह ही उन को उठा बन खड़ा करेगा फिर उस की
 तरफ वह जाए लौटने।

37. और कहते हैं इस को सब की तरफ से इस पर कोई
 निशानी क्यों नहीं उतारी गई तुम कह दो कि अल्लाह
 तो कुदरत रखता है निशानी सेजने की, लेकिन अक्सर
 लोग झग नहीं रखते।

38. धरती पर चलने वाला कोई जानदार हो या पंखवा हो,
 जो उड़ता है अपने दो पैरों से, वह तुम्हारी तरह की एक
 एक जमाअत (समुह या दल) है। हमने अपने दाखर में
 दर्ज करने में किसी चीज़ को नहीं छोड़ा, फिर सब अपने
 नासिक (बानी अल्लाह) की तरफ इकट्ठे किए जावेंगे।

39. जो लोग हमारी आयतों को झुठलाते हैं बहरे, गुँगे हैं,
 अंधेरे में पड़े हैं, अल्लाह जिसे चाहे भुलसा कर दे, और
 जिना को चाहे जाय दे सीधी राह पर।

34. Many messengers have been belied
 before you; but they bore with patience that
 denial; also they were persecuted heavily, till
 OUR help reached them. ALLAH's decision
 can not be altered. There has already
 reached to you the information (and news)
 of some messengers.

35. Even then, if their aversion is hard upon
 you, then seek out, if you can, a tunnel in
 the earth or a ladder to the sky, and bring
 for them a miracle! Had ALLAH willed, HE
 HIMSELF would have gathered them, one
 and all, onto the guidance; so be not among
 the ignorant.

36. They shall respond to the Truth, who
 listen; but as for the dead, ALLAH will
 raise them up and thereafter to HIM they
 will be returned.

37. And they say: "Why is not a sign sent down
 to him from his LORD?" Say: "ALLAH is
 certainly able to send down a sign, but most of
 them know not."

38. There is not a moving creature on
 earth, nor a bird that flies with its two
 wings, but are communities like you. WE
 have neglected nothing in the Book of
 Record; then unto their LORD they all
 shall be gathered.

39. And those who belie OUR signs are deaf
 and dumb and in darkness. ALLAH sends
 astray whom HE wills and HE guides on to
 the Straight Path whom HE wills.

40. आप कह दो कि अगर तुम पर अल्लाह का दवाँब अचानक टूट पड़े या आखरी घड़ी (क़ियामत) आ जाए तो क्या किसी और अल्लाह को पुकारोगे ? (क़लाले ज़मान दो ?) अगर तुम सच्ये हो।

41. बलिक ऐसा वक़्त आने पर तो सिर्फ़ उसी को पुकारोगे फिर अगर चाहें तो तुम्हारी पुकार पर दुल को दूर कर दे और तुम जिन को तरीक़ बरतते हो ऐसे वक़्त में उन सब को भूल भाल जाते हो।

42. और तुम से पहले भी बहुत सी उम्मातों की तरफ़ हम ने रसूल भेजे थे, फिर उन ज़मीनों को सख़ी और तख़लीक़ में पड़वा, ताकि वह डीले पड़ें।

43. फिर यह क्यों न हुआ कि जब उन पर हमारा दवाँब आ गया तो डीले पड़ते और निड निडारते, बलिक उनका हाल यह बन कि उन के दिल मरवा हो गए और शैतान ने उन के कर्नो को उन की निगल में अछे कर दियाए थे।

44. इस तरह वह नसीहत की यह लोग भुला चुके जो हम को याद दिलाई गई थी तो हम ने उन पर हर चीज़ के दरवाज़े खोल दिए यहाँ तक कि जो कुछ उन्हें दिया गया उस पर ख़ुद इस्तेमाल करे सब अचानक हम ने उन्हें फ़ना किया फिर हर एक के मन की आस टूट मन रह गई।

45. फिर तो ऐसी ज़ालिम बीम की जड़ काट दी गई और उम्मान तारीक़ (प्रशंसा) तो अल्लाह रसूल अलमीन (हमारे संसार के रब) के लिए है।

46. आप कह दो मगर तुम ने कभी यह सोचा कि अगर अल्लाह तुम्हारे कान और आँखें बीम से और तुम्हारे दिल पर सील लग दे कभी बंद कर दे तो फिर बीम कैर अल्लाह है जो यह सब चीज़ें तुम को वापस लखन देगा ? देखो कौसी साक़ निशानियाँ हम ने खोल कर बयान कर दी और ज़रा मन को भी देखो कि कौसे फिरें हुए हैं।

40. Say: "If ALLAH's torment comes upon you suddenly or the Hour comes upon you; would you then call upon to other than ALLAH? (Answer, if) you are truthful.

41. Yes! To HIM alone you would call upon on such moment; then if HE willed, HE would remove that distress for which you called upon HIM. And you would forget all, at that time, whatever partners you now join with HIM.

4 11 10

42. Assuredly, WE sent messengers to several communities before you, then WE seized them with adversity and distress; so that they may be softened by these calamities.

43. Why then, did they not softened and implored when OUR torment reached them? But their hearts became hardened; and Shaitan made fair-seeming to them that, which they used to do.

44. So, when they forgot the admonition too, wherewith they were reminded, WE opened upon them the doors of everything; until when they exaggerated on what they were given, WE seized them all of a sudden, and their hope was shattered from all comers.

45. Then the root of such unjust community was cut-off. And all the praise are to ALLAH alone, the LORD of the worlds.

46. Say: "Have you ever thought? If ALLAH were to take away your hearing, and sight and seal up your hearts, who is there other than ALLAH, who can bring them back to you?" See how variously WE have propounded the Signs; and look to them also, how yet, perverted are they!

47. कह दो क्या देखा नहीं तुम ने, अगर अल्लाह का इकोम अचानक या सुनसम खुला तुम पर आ पड़े तो जालिम कौम को शिवा और कौम बाबाद होय ?

47. Say you: "Have you not seen? If ALLAH's chastisement comes upon you suddenly or openly, who would be, other than the unjust, destroyed?"

48. रसुली को भेजने का हमारा मकसद यह है कि वह खुशखबरी सुना दें और उन सुना दें, फिर जो ईमान लाये और सुधार लाये तो ऐसे लोगों को कोई डर नहीं और कोई गम नहीं होगा।

48. Our purpose to send the messengers is that they should convey glad tidings, and warnings; then whoever believes and amends, shall have no fear, nor grief.

49. और जिन लोगों ने खुलासा हमारी आयतों को उन की इस बदी के सबर अजब (प्रतीक) उनके घेर लेया -

49. But those who rejected OUR signs, the torment will encompass them, for their such evil.

50. हे नबी (स.अ.व.र.) तुम फरमा दो कि मैं ने तुम से कभी यह नहीं कहा कि अल्लाह के खजाने मेरे पास हैं और मैं ने यह भी नहीं कहा कि मैं पैग का हुल (आम) रखता हूँ और मैं तुम से यह भी नहीं कहा कि मैं कोई जल्लिया हूँ। मैं तो बस महा उस "बहय" पर जो मेरी तरफ की गई, तुम फरमा दो क्या अन्ध और और बाला दोनों बराबर हो सकते हैं ? क्या फिर भी तुम सोचते नहीं ?

50. Say you, O Prophet! "I have never told you that with me are the treasures of ALLAH, nor that I know the unseen, nor I tell you that I am an Angel. I but follow, what is revealed to me." Say: "Are the blind and the seeing equal? Will you not think then,?"

5	9	11

51. और आज इस किताब के जलिये उन लोगों को खबरदार कर दें। जो अपने रब से डरने लगे होने का डर रखते हैं कि वही अल्लाह के शिवा उन का कोई दोष नही होगा और वही शिफाईया करने वाला भी नहीं मिलेगा, ताकि वह लोग परहेजगार (दुरी बायीं ले बचने वाले) बन जायें।

51. And you warn, through this Book, to those who fear that they shall be gathered before their LORD; therat they shall find neither a protector nor an intercessor for them besides ALLAH; so that they may become conscious (of HIM).

يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ

نہ کرنا تم پر ان کے حساب کی بھر پوری ذمہ داری نہیں اور تمہارے حساب ہی کسی چیز کے

شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ

بھی جواب دار نہیں، اگر تم نے ان کو اپنی مجلس سے دور کیا تو تم پر ہر طرف (ان کو)

فَتَكُونُ مِنَ الظَّالِمِينَ ۝ وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ

میں سے جو جاؤ گے (۵) اور ہم نے ان کو ایک دوسرے کے حساب

بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مِثْلُ مَا كُنَّا نَعْبُدُ ۚ وَمِنْ ظَنِّكَ إِنَّكَ بِغَضَبِنَا

آزمائیں میں ڈال رہا ہے کہ تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے

بَيْنَنَا وَالَّذِينَ يَكْفُرُونَ بَالِغٍ ۚ إِنَّهُمْ يَكْتُمُونَ آلَهُمْ خَوْفًا مِمَّا كُنَّا تَحْكُمُ بِهِمْ

دو دنیا کی طرف سے ان کے حساب کو اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بَايِتْنَا فَقُلْ سَلَمٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ

وہاں ان کے بارے میں آج سے ان کے بارے میں آج (۶) اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے

رَبِّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ ۚ إِنَّكَ مِنْ عَمَلٍ مُنْكَمُ

کی (۷) اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے

سَوَاءٌ لِمَجْهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ

کوئی چیز اس کے بعد کہ وہ اپنے اور اپنے کے بارے میں فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے

عَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ وَكَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ الْآيَاتِ وَلِتُسَيِّبَنَ

ہر بات ہے (۸) اور ہم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے

سَبِيلَ الْمُجْرِمِينَ ۝ قُلْ إِنِّي نَهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ

کے راستہ کے لیے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے

تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۚ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ ۚ

کوئی چیز اس کے بعد کہ وہ اپنے اور اپنے کے بارے میں فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے

قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ۝ قُلْ

اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے

إِنِّي عَلَى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ ۚ مَا عِندِي

کے بارے میں آج سے ان کے بارے میں آج (۹) اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے

وہاں ان کے بارے میں آج سے ان کے بارے میں آج (۱۰) اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے

وہاں ان کے بارے میں آج سے ان کے بارے میں آج (۱۱) اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے

وہاں ان کے بارے میں آج سے ان کے بارے میں آج (۱۲) اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے تم کو کیا اور تم نے ان کو ایسا ہی فتنایا ہے جیسا کہ ہم نے

52. और जो लोग सुबह और शाम अपने रब को पुकारते हैं और उस की आज्ञाकारी शक्तों से उन को अपनी गतिविधि से दूर न करता, तुम सब उस के हिसाब की कुछ भी जिम्मेदारी नहीं और तुम्हारे हिसाब में किसी चीज के यह भी जवाबदार नहीं, अगर तुम ने इन को अपनी गतिविधि से दूर किया तो तुम बेइन्साफ लोगों में हो जाओगे।

53. और हम ने उन को एक दूसरे के सबब अलग-अलग में डाल रखा है कि किसने मैं पर कर वह (भालदार) लोग (ऐसे मनीषी के लिए) कहते हैं कि क्या अल्लाह ने हमारे परमविषय किसी उन पर रहमान बन दिया ? तो क्या कुछ गुनाह लोगों को अल्लाह अच्छी तरह नहीं जानता ?

54. और जब आप के पास वह लोग आये जो हमारी आयतों पर ईमान रखते हैं तो आप उनमा दो तुम पर सलाह हो तुम्हारे रब ने रहमत की गतिविधि अपने जिनो लखित करली है, यह भी सुन लो कि तुम ने तो कोई गलती से कुछ बुरा काम बन बैठे फिर उस के बाद लौटा कर ले और सुधार कर ले तो बस अल्लाह गरीबान माफ करने वाला गैहरमान है।

55. और इसी तरह हम अपनी आयतों खोल कर साफ साफ बयान करवाते हैं, ताकि गुजरिगों के शक्ले का बयान भी खुल कर सामने आ जाय।

56. आप (स.अ.व.स.) कह दो कि जिन को तुम अल्लाह के सिवा पुकारते हो उसकी कम्पनी से मुझे मना कर दिया गया, कह दो कि मैं तुम्हारी कम्पनी पर नहीं चल सकता, ऐसा कर्तों हो मैं भी बहक जाऊँगा और यही रास्ता चलने वाली मैं शामिल नहीं रहा।

52. And do not keep them away from your company, who invoke their LORD during morning and in the evening as well, and seek HIS good pleasure. You are not responsible for their accountability, nor are they accountable, in anyway, for you. Still, if you keep them away from your company, you would be counted among the unjust people.

53. And WE have tried some of them by means of others; for that these (wealthy) people say, (about poor believers), "Are those they whom ALLAH has favoured among us?" What then? Is not ALLAH the Best Knower of the thankful?

54. And when those who believe in OUR signs come to you, say them "Peace be on you!" Your LORD has prescribed mercy on HIMSELF; and listen this too, that any of you who does an evil through ignorance, then repents and amends; then verily, ALLAH is Forgiving, Merciful.

55. And thus do WE explain clearly our revelations in details so that the way of the sinners may become manifest.

6 5 12

56. Say: "I have been forbidden to worship those whom you invoke besides ALLAH." Say: "I will not follow your vain desires; if I did, I would go astray, and I would not be one of the rightly guided."

مَا تَسْتَغْفِرُونَ بِهِ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضُ الْحَقُّ

مذہب کی اہمیت کا ہے جو اس کو ملے آنا میرے لئے کی بات نہیں اس کا علم صرف طریقہ اختیار کرنے سے دی ہی حق بات ہوں

وَهُوَ خَيْرُ الْقَصَصِينَ ﴿٥٠﴾ قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا

یاد رہے کہ ان چاروں سپر ریجسٹریڈ ایجنسیوں کے ساتھ ساتھ (۱) آئی جی اے کے جس خطاب کی تم جلد ہی پہنچے گا اور وہ

تَسْعَجِلُونَ بِهِ لِقُضَى الْأَمْرِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ .

سیرت النبی صلی اللہ علیہ وسلم اور صحابہ و درستی ان کے بعد کتب کا ہونا ان کا ہونا

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ۝ وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ

جس کے سوا کوئی نہیں جانتا ، زمین جگہ اور دہلی کی سب چیزوں کا علم اس کو ہے کوئی جگہ

وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا نَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي

[illegible]

ظَلَمَتِ الْأَرْضُ وَلَا رُطْبٌ وَلَا يَأْسُ إِلَّا فِي

Ex. 15. $\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} \frac{d^2 x}{dt^2} \right) = \frac{1}{2} \frac{d^3 x}{dt^3}$

كِتَابٌ مُبِينٌ ۚ وَهُوَ الَّذِي يَتَوَقَّعُكُم بِالْأَمَلِ وَ

② در این معادله x را با y و y را با x جایگزین می‌کنیم و داریم:

يَعْلَمُ مَا جَرَّحْتُم بِالْنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ

[illegible]

الْقَضَىٰ أَحَدًا مِّنْهُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ

١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	٣٢	٣٣	٣٤	٣٥	٣٦	٣٧	٣٨	٣٩	٤٠	٤١	٤٢	٤٣	٤٤	٤٥	٤٦	٤٧	٤٨	٤٩	٥٠	٥١	٥٢	٥٣	٥٤	٥٥	٥٦	٥٧	٥٨	٥٩	٦٠	٦١	٦٢	٦٣	٦٤	٦٥	٦٦	٦٧	٦٨	٦٩	٧٠	٧١	٧٢	٧٣	٧٤	٧٥	٧٦	٧٧	٧٨	٧٩	٨٠	٨١	٨٢	٨٣	٨٤	٨٥	٨٦	٨٧	٨٨	٨٩	٩٠	٩١	٩٢	٩٣	٩٤	٩٥	٩٦	٩٧	٩٨	٩٩	١٠٠

يَتَّبِعُكُمْ بِآيَاتِهِ يَعْلَمُونَ ۝ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوَقْدٌ

[illegible]

عِبَادِهِ وَيُرْسِلْ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً ۖ خَتِّمُوا إِذَا حَاتِ

وہاں پہنچ کر اس نے اپنے دوستوں کو دیکھا اور ان سے کہا کہ میں نے تمہاری بات سنی ہے اور میں نے تمہاری بات کو سنا ہے۔

لَا تَقْرَأُ عَلَيْهِمْ الْقُرْآنَ وَلَا تَسْمَعُ لَهُمْ قُرْآنًا هُمْ يَتْلُونَ

[illegible]

57. आप (सि.अ.ब.स.) कहना जो कि मैं तो अपने स्व की तरफ से आधी हुई साफ दलील पर बतलाना हूँ और तुम उसी झूठ जानती हो, अब जो तुम (अज्ञान की) जल्दी मचाते हो, उस को ले आना मेरे बल की बात नहीं इस का तुम विरुद्ध अल्लाह के अधिकार में है वही एक बात साफ साफ बतलान करता है और वही सब से अच्छा फैसला करने वाला है।

58. आप कहना जो कि जिस (अज्ञान) की तुम जल्दी मचाते हो अगर वह मेरे बस में होता तो मेरे और तुम्हारे बीच फैसला कम का हो चुका होता, जल्दियों को तो अल्लाह ही समझ लेता।

59. मैं ही खुशियों उसी के पास है, जिस को उस के बिना कोई नहीं जानता, जमीन, जंगल और समुद्र की सब चीजों का ज्ञान उसी को है, कोई पत्ता की लड़कता है तो उस को ज्ञान में होता है, और कोई दाना धरती की अन्धकारियों में हो, कोई बीजों या चुट्टी बीज हो मगर हर एक को अल्लाह ने साफ साफ बखान करने वाली किताब में दर्ज कर दिया है।

60. वही अल्लाह है जो रात में तुम्हारी जान अपने कब्जे में रखता है और जो कुछ तुम दिन में करते हो उसी की वह जानता है और दिन में तुम को वही पकड़ देता है ताकि इस तरह मुकद्दर की हुई मुलाकूती हो जाए, फिर तुम सब को उसी की तरफ लौट कर जाना है, फिर वह तुम को बता देगा तुम क्या कुछ करके आए हो।

61. और अपने कर्मी को उस ने हर तरह से जखम रखा है और तुम पर हिमयत करने वाले (पारोदार) भेजता है, यहाँ तक कि जब तुम में से किसी को मौत आती है तो हमारे भेजे हुए परिरक्षो उस की जान निजाल लेते हैं और किसी तरह की भी बेवफाई या कुमर नहीं करते।

57. Say: "I am on clear proof from my LORD, and you belie it, and not in my power is to bring that (torment) for which you hasten on; decision of it rests with ALLAH alone; HE declares the truth very clearly; and HE is the Best of Deciders."

58. Say: "If the torment which you so impatiently demand, would have been in my power to bring, the matter would have been settled long ago; but as for unjust, ALLAH will comprehend them."

59. With HIM are the keys of the unseen, none knows them but HE. And HE only knows all things of the earth, forest and sea; not a leaf falls but HE knows it; there is not a seed grain in the darkness of the earth, nor anything wet or dry, but ALLAH has recorded them in the Book that shows everything very clearly.

60. It is ALLAH only who takes during night your souls in HIS custody, and has knowledge of all that you commit by day. Then HE raises you up again in the day time that a term allotted be fulfilled. Thereafter to HIM you all have to return; and then HE shall declare what you used to do.

7	5	13

61. And HE has all powers over HIS slaves, and sends (guards) protectors over you; until when death approaches any one of you, the Angels sent by US takes out his soul and therein they commit not any error or negligence.

62. किन वह लौटार करते हैं अल्लाह की तरफ जो उन का सच्चा धार्मिक है, बाद रखते कि दुआ को शिर्क वाली का चलता है और वह बहुत तेजी से शिवाय लेने वाला है।

62. Then they all are taken back to ALLAH, their true Master. Remember! His decision only prevails; and HE is the Swiftest in taking account.

63. तुम कह दो कि जंगल और समुद्र की अधिवासीयों से तुम को छुटकारा कौन देता है ? (जब कम करते हो) तो निहत्थेपन कम और चुपके चुपके दबी आवाज में (हिसा से) करिबाद करते हो ? कि अगर हम को तुम इस मुसीबत से बचा दिया तो हम जरूर कुछ कमाने वाले होंगे।

63. Say: "Who rescues you from the darkness of the forest and sea when (entrapped,) you call upon (whom?) in humility and secrecy and low voice, and lament that "If YOU save us from this danger, we will surely be of thanks giving?"

64. कह दो कि (ऐसी दुआ को शिर्क अल्लाह से करते हो) और शिर्क अल्लाह ही तुम को हर बला से छुटकारा देता है (और सखी और खतरे से बही बचाता है) किन तुम हो कि उसी के साथ शिर्क करते हो।

64. Say: "(such invocation you make to ALLAH only,) and ALLAH only rescues you from every evil (and saves you from hardship and danger), even then you worship others besides HIM!"

65. कह दो कि वह तो इस पर भी अधिवासी रखता है कि तुम पर तुम्हारे ऊपर से (अल्लाह) इसीच उतार दे, या तुम्हारे पांव के नीचे से अल्लाह फेर दे या टोहिली बनाकर आपस में तुम को भिदा दे, और तुम को एक दूसरे की बार का मजल फेर दे, देखो हम किस तरह निशानियों लाख लाख बयान करते हैं ताकि वह लोग समझ सकें।

65. Say: "HE is also able to send chastisement on you from above you or from beneath your feet, or making different groups among you, confound you with each other, and to make you taste the violence of one another." See how variously WE explain the signs, so that they may understand!

66. और इस कुरआन को तुम्हारी कौन ने झुठलाया जबकि यह निरालुत सच है, तुम कह दो कि मैं तुम्हारा वकील नहीं हूँ।

66. And your people have denied this Quran, whereas it is entirely truth; so you tell them: "I am not your pleader."

67. हर खबर के पुरा होने का एक जमान है वस तुम को बहुत जल्द बाखुश हो जाओगा।

67. For the fulfilment of every news, there is a time prescribed; very soon you will come to know that.

الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۵﴾

اہلے پر ایسی قسم کلام کے ساتھ مسد بیٹھا ﴿۵﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ ؕ

اپنے دلوں کے حساب کی کوئی ذمہ داری پر ہر گز گواہوں پر نہیں، لیکن قسمت کر دینا بھی بات ہے۔

وَلَكِنْ ذُكِّرُوا لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۶﴾ وَذَرِ الَّذِينَ

تاکہ لوگ اپنی حرکتوں سے بچنے لگیں ﴿۶﴾ اور چھوڑ دو ان لوگوں کو ان کے

اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَوةُ

میل پر جنھوں نے اپنے دین کو کھیل سمجھ لیا تھا ہے، اور دنیا کی زندگی نے ان کو دھوکے میں

الدُّنْيَا وَذُكِّرُوا أَن تَبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ ؕ

دنیا سے ہے، ان کو ان کے دل سے قسمت کر دینا دو کہ کوئی غصہ اپنے گناہات میں نہیں د

لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ ؕ وَإِنْ

ہو جائے کہ پھر اللہ کے سوا کوئی ولی اور شفاست کرنے والا نہ ہو جائے سے جس سے، انہیں مل

تَعْدِلُ كُلُّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا ؕ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ

ہائے گا، اور ایسا غصہ چھوٹنے کے لئے برائے کے بدلے میں ہر طرح کی چیزیں دے دیتے ہیں لیکن

أَبْسَلُوا بِمَا كَسَبُوا ؕ لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ

نہیں کی جائیں گی، وہ ایک گڑبڑ میں اپنے غصے میں ان کو کہہ تا تھا ان کو اپنی جگہ کو دیا جائے

أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿۷﴾ قُلِ ائْتَهُوا مِنْ دُونِ

اور ان کے غصے کے سبب انہیں دردناک عذاب ہو گا ﴿۷﴾ آئی کہ دو کہ انہیں اللہ کے سوا ان کی جگہ کو

اللَّهُ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا

ہیں فتح بھی دے سکیں اور ہمارا کچھ نقص بھی ان کے پاس میں نہیں اور کیا ہم آتے ہائی یہ جانیں ہمارا

بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا اللَّهَ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيْطَانُ

کے ساتھ اللہ کی ہدایت نہ رہا تھا ہے، اور کیا ہم اس آدمی کی طرف ہو جائیں جس کی شیطان نے ہمیں

فِي الْأَرْضِ حَيْرَانَ ؕ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَىٰ

جنگل میں ان کو لانا ہو جب کہ دوسری طرف اس کے ساتھی اس کو آواز دے رہے ہوں کہ بھیج دینے کی

الْهُدَىٰ ائْتِنَا ؕ قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ ؕ

طرف ہمارے پاس آنا، کہہ دو کہ اللہ کی ہدایت ہی اصل ہدایت ہے، اور ہم کو ہدایت

68. और जब तुम देखो कि यह लोग हमारी आयतों में मुक़ाबला करने लगते हैं तो उन से अलग हो जाओ तब तक कि किसी दूसरी बात में यह लोग लग जायें और कभी ऐसा हो कि सैतान तुम को भुला दे, तो बाद आ जाने पर ऐसी ज़रूरत होम के साथ मिला बैठना।

69. ऐसे लोगों के हिसाब की जिम्मेदारी परहेज करने वाली पर नहीं, लेकिन नसीहत (कर देना अच्छी बात है) ताकि यह लोग अपनी हरकतों से बचने लें।

70. और छोड़ दो उन लोगों को उन के हिसाब पर किसी से अपने दोन को खेल लगाता बना रहना है, और दुनिया की जिंदगी में उन को बोझ से ढाल दिया है। हाँ, इस दुनिया के ज़िन्दगी में कर ही दी कि कोई व्यक्ति अपने करतुब में कम न जाए कि फिर अल्लाह के किता कोई दोस्त और सिफ़ारिश करने वाला (हिफ़्ते से भी बचे) नहीं मिल पायेगा, और ऐसा व्यक्ति घूमने के लिए ज़रूरत में हर तरह की चीज़ें दे जाने पर भी क़बुल नहीं की जायेगी, यह लोग अपने क़ातुलों में रहते फँस गये, इन को ख़ौफ़ना, ख़ौफ़ना करन पानी पीने को दिया जायेगा और उन को इस पान के साथ उन्हें दर्दनाक यातना होगी।

71. अब कह दो कि क्या हम अल्लाह के सिवा उन को पुकारने को हमें क्या भी न दे सकें और हमारा कुछ मुक़ामाल की उम्र के बच में नहीं और क्या हम उन्हें पीव मिल जायें, बाद इस को कि अब तो अल्लाह हम को सही रास्ता दिखा चुका है, और क्या हम उस अपनी की तरह हो जायें जिस को सैतानों ने जंगल में भटक कर डेरान कर डाला हो, जब कि दूसरी तरह उस के साथी उस को आकाश से रहे हो, कि सही रास्ते की तरफ़ हमारे पास आ जा, कह दो कि अल्लाह का मार्ग-दर्शन ही असल हिदायत है, और हम को हुक्म दे दिया गया है कि हम संसार के पावनहार को (अधीन हो जायें सारी) मुस्लिम हो जायें।

68. And when you see the people contradicting OUR Verses, and argue falsely therefore, stay away from them till they plunge in a discourse other than that. And if Shaitan causes you to forget, then after the remembrance, sit not in the company of those unjust people.

69. Those who are obedient to ALLAH are in no way responsible on account of such people, but to admonish (is desirable), so that they may avoid their (evil) doings.

70. And leave them in their own nature, who have taken their religion as a play and pastime; and whom the life of the world has beguiled; but, yes! Do admonish them with this Quran, lest anybody be apprehended because of his doings and then for him, there shall be no protector or intercessor (howsoever he may search), besides ALLAH; and when, even if he offers every thing as ransom against the decree, will not be accepted from him. These are they who have been trapped in their own doings; for them shall be drink of boiling, hot water, and a painful torment because they used to disbelieve.

8 10 14

71. Say: "Shall we invoke others besides ALLAH, that can neither profit us nor any harm is in their power? And shall we turn on our heels now, when ALLAH has guided us aright? And shall we be like one whom devils have confused and made him wandering through forests bewildered? And to whom, from other side, his companions are calling to guidance, 'come to us towards the Right path'?" Say: "Verily, the guidance of ALLAH is the real guidance, and we are commanded to submit ourselves to the LORD of the worlds."

72. और हम को यह भी हुक्म दिया गया कि नमाज़ कायम रखें, सिर्फ़ अल्लाह से डरो और जान लो कि उसी की तरफ़ तुम सब को जमा कर लिया जायेगा।

73. और वही अल्लाह है जिस ने आसमानी और ज़मीन को एक एक पैदा किया और जिस दिन वह कहेगा कि हो जा, वस हवा (क़ायम) का दिन कायम हो जायेगा।

74. वही (अल्लाह) का क़दम है जिस दिन सूर पक़ल जायेगा जो सब्की बाधराही उस की जाहिर हो जायेगी। वही जानने वाला है चिपे और खुले का, और छिपकल वाला और ख़बर रखने वाला है।

75. और जब कहा इब्राहिम (अलीहिस्सलाम) ने अपने पिता आज़र से, क्या तुम मुझे को मजसूद बना बैठे हो ? मैं देखता हूँ कि तुम और तुम्हारी बीम खुले हुई पुनराही में हो।

76. और इसी तरह हम ने इब्राहिम (अ.स.) को आसमानी और ज़मीन की बाधराही दिखाई ताकि वह मज़ीन रखने वाली में हो जाये।

77. जब इब्राहिम (अ.स.) पर रात का अंधेरा छाया तो उन्होंने एक दिखारा देखा, कहा यह मेरा रब है, फिर जब वह मिलाया ग़ायब हो गया तो इब्राहिम बोले मैं (एक बार भी) खुदने वाली को (एक बराना) फ़ासद नहीं करता।

78. जब चाँद को देखा चमकता हुआ कहा यह मेरा रब है ? फिर जब वह भी दूर गया तो इब्राहिम (अ.स.) ने कहा अगर मेरा बाधराह मुझ को नहीं पागे न दिखाता तो मैं भी मजसूदने वाली हो मैं रहता।

72. "And we are also commanded to establish prayer and to fear HIM only; and it is HE to whom you all shall be gathered."

73. It is HE who has created the heavens and the earth with a sole purpose (and in truth); and on the day, when HE will say: "Be!" The Day of Resurrection would be established.

74. HIS word is the truth. And when the trumpet will be blown, HIS real sovereignty will become manifest. HE is the Knower of the unseen and the seen, All-Wise, Well-Aware of all things.

75. And when Ibrahim said to his father-Azar: "Have you set up idols as your deities? Verily, I see you and your people in manifest error."

76. Thus did WE show Ibrahim the Kingdom of heavens and the earth, in order that he might become of the convinced.

77. And when the darkness of night covered him, he saw a star above him. He said: "This is my LORD!" But when it set, he said "I prefer not (as my Sustainer) one that vanishes (even once)."

78. When he saw the moon, shined in splendour, he said: "This is my LORD" but when that too set, he said: "Were it not that my LORD kept me guiding, I too, would have remained among wanderers."

مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ۖ فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسُ بَارِزَةً

والوں میں سے جو گمراہ ہیں ۖ جب سورج کو چمکنا دیکھا تو نے پتہ چل گیا ۱

قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ ۖ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ

یہ تو میرا خدا ہے میری وہ بڑی اور میری بڑی سے بڑی ۲ لگاؤں کی اسے پراگندگی میں نہ ہوئی

يَقُومِرَ إِنِّي بَرِحْتُ مِمَّا تَشْرِكُونَ ۚ إِنِّي وَجْهَتُ

کرتے ہو میں اس سے باز رہنے کا ارادہ کرتا ہوں ۳ میں نے اپنی اس طرف کی

وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا

طرف متوجہ کیا جس نے آسمانوں اور زمین کو پیدا کیا اور اس کی طرف کا ہو کر ایمان لایا

وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۚ وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ ۚ قَالَ

کہتا ہوں کہ میں مشرکوں میں سے نہیں ہوں ۴ میں ان کی کہہ رہا تھا کہ تم شرعاً کرو گے

أَتُحَاجُّونِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدِينِ ۚ وَلَا أَخَافُ مَا

تو میرا حاجت مند ہے کیا تم اللہ کے راستہ میں لگے سے گھڑا کر کے تو مجھ کو اس لئے کہ میں میری راہ پر جاؤں

تَشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يُشَاءَ رَبِّي شَيْئًا ۚ وَسِعَ رَبِّي

ایسا کہ اس میں میری کوئی طرف گمراہی نہ ہو اس لئے میں نے اپنے لئے اس امر پر امید رکھی ہے کہ میری راہ پر میری راہ سے

كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ۚ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ۚ وَكَيْفَ

ہو گا کہ اپنے علم کے لئے میری راہ سے گھڑا کر کے میری راہ پر میری راہ سے گھڑا کر کے ۵ اور میں ان سے

أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنْتُمْ أَشْرَكْتُمْ

میں نے ان کے لئے میری راہ سے گھڑا کر کے میری راہ پر میری راہ سے گھڑا کر کے ۶ میں نے ان سے

بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنْزِلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا ۚ فَآيُ

آپنا میری راہ سے گھڑا کر کے میری راہ پر میری راہ سے گھڑا کر کے ۷ میں نے ان سے

الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ ۚ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۚ

میں نے ان سے گھڑا کر کے میری راہ پر میری راہ سے گھڑا کر کے ۸ میں نے ان سے

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ

جو لوگ ایمان لائے اور ان کے ایمان میں ظلم کی بات نہ ہو ۹ میں نے ان سے

لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ۚ وَتِلْكَ حُجَّتُنَا

ہماری کہہ رہی ہے ۱۰ اور میں لوگ ایمان لائے ۱۱ میں نے ان سے

مفسر سورہ بقرہ ۱۱۰
الضالین یعنی گمراہان
بارئ کے لئے ان کی گمراہی
یاد رکھ کر ان سے عتاب کیلئے
یا غیور اور ان کی گمراہی
اور چل کر ان کے لئے
بھائیوں سے علیحدگی
تاریک کو چاند سورج کو
بھائیوں سے علیحدگی
مستحق دانگی ان کے
آسان الفجر بجز ان کے
استعمال کرنا تو ان
مستحق دانگی ان کے
آسان الفجر بجز ان کے

وَلَمَّا

مفسر

79. जब सुल्त को जगमगता देखा बोले यह मेरा स्व है?
यह तो कुछ बड़ा है मगर जब यह भी खूब गया तो
इब्राहीम (अ.स.) ने अल्लाह लगा दी कि ऐ मेरी बीम को
चाईयो! तुम जो शिर्क करते हो मैं उस से अलग (होने
का एहसास करता) हूँ।

80. मैं ने अपना चेहरा उस अल्लाह की तरफ कर दिया
है, जिस ने आसमानों और जमीन को पैदा किया और
जसी एक की तरफ का होकर फैलान करता हूँ कि मैं
अल्लाह का सह भागी रहवाने वालों में से नहीं हूँ।

81. बस उस की बीम ने उस से अग्रहणा शुरू कर दिया,
तब इब्राहीम (अ.स.) बोले क्या तुम अल्लाह के बारे में
मुझ से अग्रहणा करो हो जब कि उस ने मुझे सीधी राह
बता दी है और अल्लाह के साथ तुम जिन को तरीक
बनाते हो, मैं उस से नहीं डरता मगर मेरा स्व जो कुछ
चाहे वही होगा मेरे स्व ने हर चीज को अपने ज्ञान के
घेरे में ले रखा है, क्या अब भी तुम मसीहत को कबूल
न करोगे।

82. और मैं उस से कैसे और क्यों डर जाऊँगा जिन को
तुम अल्लाह का सहभागी बनाते हो, जब कि तुमहारा
यह दावा है कि अल्लाह ने अपना तरीक बनाने पर
कोई वसील नहीं रखा, फिर भी तुम को अल्लाह के
साझीदार बनाने में डर नहीं लगता, अब तुम को कुछ
ज्ञान हो तो बताओ कि, हम दोनों दलों में घुसकारा
हथिल कर के अमन का हकदार क्यों बनेंगे ?

83. जो लोग ईमान लाएन अपने ईमान को शिर्क जैसे
जुल्म की मिलावट से बचाए रखते हैं, नज़ात और
अमन शिर्क उन के लिए है, और यही लोग सही दावा
वा मर।

79. Then when he saw the sun shining bright
he said: "This is my LORD! This is the
greatest!" Then when that also set, Ibrahim
proclaimed that: "O my people! I (declare,
being) relinquished of what you associate
(others) with ALLAH."

80. "Verily, I have turned my face towards
ALLAH, who has created the heavens and
the earth; and being upright, towards HIM
alone, declare that I am not of the
associators."

81. Thereat his people carried on argument
with him, then Ibrahim said: "Do you
contend with me concerning ALLAH, while
HE has guided me onto a straight path? I
am not at all afraid of them whom you
associate with ALLAH in worship.
Certainly, that is bound to happen what my
LORD wills! My LORD has comprehended
everything within the boundary of HIS
knowledge. Will you not, even then, accept
the admonition?"

82. "Why for, and how, should I fear those
whom you associate in worship with
ALLAH, while you fear not that you have
joined in worship with ALLAH, things for
which HE has not sent down to you any
authority? Now if you have some sense, tell
me, out of us- the two contenders- who will
get freed and the right of security?"

83. It is those who believe, and save their
belief from adulteration of worshipping
others besides ALLAH, for them only there
are salvation and security; and they are the
guided ones.

منازل

مقتدہ تمام جہانوں پر غلبہ کرنے والے
خداوند کے لئے اور جس کی سب سے
اعلیٰ درجہ کی عبادت کے لئے اور
دولت و مملکت کے لئے اور
کون جہانوں کے لئے اور
پانچ۔

مقتدہ حضرت داؤد علیہ السلام
اور اس کے لئے اور اس کے لئے اور
دولت و مملکت کے لئے اور
کون جہانوں کے لئے اور
پانچ۔

مقتدہ اس کے لئے اور اس کے لئے اور
دولت و مملکت کے لئے اور
کون جہانوں کے لئے اور
پانچ۔

مقتدہ اس کے لئے اور اس کے لئے اور
دولت و مملکت کے لئے اور
کون جہانوں کے لئے اور
پانچ۔

اَتَيْنَاهَا اِبْرٰهِيْمَ عَلٰى قَوْمِهِ دَرَجَتٍ مِّنْ نَّشَاۗءٍ ؕ
اِنَّ رَّبَّكَ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ ۝ وَوَهَبْنَا لَهٗ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ ؕ

پانچ۔ اور اس کے لئے اور اس کے لئے اور

كُلًّا هَدَيْنَاۤ ؕ وَنُوْحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهٖ دَاوُدَ
وَسُلَيْمٰنَ وَيُوْسُفَ وَمُوْسٰى وَهٰرُونَ ؕ وَكَذٰلِكَ
اُخْرِجْنٰكَ مِنْهَا ۝

اور اس کے لئے اور اس کے لئے اور

نَجِيۡرٍ مِّنَ الْمُحْسِنِيْنَ ۝ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيٰى وَعِيسٰى وَإِلْيَاسَ
كُلًّا مِّنْ الصّٰلِحِيْنَ ۝ وَاسْمٰعِيْلَ وَيُوْنُسَ وَ

اور اس کے لئے اور اس کے لئے اور

لُوْطًا ؕ وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَی الْعٰلَمِيْنَ ۝ وَمِنْ اٰبَآءِهِمْ
ذُرِّيَّتُهُمْ وَاِخْوَانُهُمْ ؕ وَهَدَيْنٰهُمْ اِلَی
صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۝ ذٰلِكَ هُدٰى اللّٰهُ يَهْدِيۤ اِلَیْهِ مَن

اور اس کے لئے اور اس کے لئے اور

يَشَآءُ ۝ وَلَوْ اَشْرَكُوْا لَحِطَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا
يَعْمَلُوْنَ ۝ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اَتَيْنٰهُمْ الْكِتٰبَ وَالْحَكْمَ وَ

اور اس کے لئے اور اس کے لئے اور

النُّبُوَّةَ ؕ اِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَٰؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا
لَّيْسُوْا بِهَا بِكَافِرِيْنَ ۝ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ هَدٰى اللّٰهُ فَبِهٰذِهِمْ

اور اس کے لئے اور اس کے لئے اور

فَوَصَّيْنَا الْاٰدَمَ وَآلَهٗٓ اِلٰهٖمُ اَنْ يَّعْبُدُوْا اللّٰهَ وَحْدَهُ
فَاَقْبَلُوْا اِلَیْهِ سَبِيْعًا ۝ وَوَصَّيْنَا اٰدَمَ وَآلَهٗٓ اِلٰهٖمُ اَنْ يَّعْبُدُوْا

84. और हमारी यह दलील जो इब्राहीम (अ.स.) को उन की बीम के मुकाबले में हम ने दी थी, हम जिसे चाहते हैं, उसी के चर्चे कुत्तब करते हैं, बेसक, आप का सब बड़ा ही हिकमत वाला और जानने वाला है।

85. और हम ने उन को इसहाक (अ.स.) और याकूब (अ. स.) अता करवाए, हर एक को हम ने सही मार्ग बताया और इस के पहले नूह (अ.स.) को भी हम ने सन्मार्ग दिखाया था और उसी की औलाद में दावूद और सुलैमान (अ.स.) हुए और अय्यूब और यूसुफ (अ.स.) भी और मूसा और हारून (अ.स.) भी (उसी की औलाद में थे) और इसी तरह हम नेही करने वाली को क्या ही अच्छा बटला देते हैं।

86. और ज़क़रिया (अ.स.), यहाया (अ.स.), ईसा (अ.स.) इल्लयास (अ.स.), इन सब पैगम्बरों में नेही का चलन दुनिया में खूब आम हुआ।

87. और इस्माईल (अ.स.) और अल यसाअ (अ.स.) और यूसुफ़ और लूत (अ.स.) भी और हम ने ही हर एक को हम ने संसार के लोगों पर बड़ाई अता की थी।

88. और उन के बाप और औलाद और उन के भाईयों में से भी (कुछ लोगों) को हम ने चनाई किया और उन को सही रास्ते की राखत प्रदान की।

89. यह अल्लाह का सन्मार्ग है, अपने बन्दी में जिसे चाहता है इस पर चला देता है और अगर वह लोग भी शिर्क करते तो ज़रूर उन पर किया गया सब काम बरबाद हो जाता।

90. और हम ने अपने हम बन्दी को किताब और पनिसलही और नफ़ूत दी, फिर अगर वह इन्कारों लोग इसे न मानेंगे, तो हम ने दूसरे लोग तैयार कर रखे हैं जो इस बात का इन्कार नहीं करेंगे।

84. This was the argument which WE gave to Ibrahim against his people. WE raise in degrees whom WE please; certainly your LORD is All-Wise, All-Knowing.

85. And WE bestowed upon him Ishaq and Yaqoob, each of them WE guided; and before him WE guided Nooh also; and among his progeny only were Dawood, Sulaiman, Ayyoob, and Yusuf also, and Moosa and Haroon too. Thus do WE reward, how admirable, to the righteous.

86. And Zakariyah, Yahya, Isa and Ilyas each one of them was of the righteous (in his progeny only).

87. And also Ismail and Al-Yasa and Yamees and Lut; each of them WE preferred above all the people of the worlds.

88. And also some of their fathers and their children and their brethren, WE chose (some of) them, and WE guided them to a straight path.

89. This is the guidance of ALLAH with which HE guides whomsoever HE wills of HIS servants; but if they had joined in worship others with ALLAH, certainly their deeds even, would have been rejected and destroyed.

90. And to those of our servants WE gave the Book and Judgement and Prophethood; still, if these deniers do not believe, WE have readied other people who would not decline this OUR bounty.

91. यह सब (नबी हैं) जिन को अल्लाह ने मार्ग दर्शन दिया, जो तुम से उनकी को मार्ग पर चलो, तुम कह दो कि इस पर तुम से किसी बदले का मवाल मैं नहीं करता, यह तो बूरे संसार वालों को लिए नसीहत है।
92. उनकी ने अल्लाह की कद न जानी, जैसी कद काने कर एक है, जब उनकी ने यह कहा कि अल्लाह ने किसी इंसान पर कोई चीज नहीं बतारी, आप कह दो कि यह विचार किल में उत्तरी थी, जो भूत (जान) में कर आए थे, जो प्रकाश और मार्ग-दर्शक थी इंसानी के लिए जिस को तुम में पन्ने पन्ने में नकल कर रखा है, कुछ हिस्से को बारी हो, और बहुत को छुपाए ढंके हो, उस किताब से तुम को यह बातें छिपाई गई थीं, जो तुम और तुम्हारे साथ, दास नहीं जानते थे, अब कह दो कि अल्लाह ने ही यह किताब (गुला पर) बतारी थी, यह कह कर उन को उन की हरकतों में ललई रहने को छोड़ दो कि अपने खेल में माल रहें।
93. और यह किताब (सुलज्ज) की वजह यह है कि हम ने इस को उतारा, बरकत वाली है, ज़रदीक कर के सच्चा सचिप्त करती है उस ताहीन की जो इस को पहले आई हुई किताबों में थी, ताकि आज इस ज़रदीक करती (निकल) के लोगों, और उस के आज पास की सारी इंसानी आबादी को सबत कर दो, जो लोग आखिर पर ईमान रखते हैं, वह इस पर भी ईमान ले आयेने और अपनी नमाजों की रक में लग जायेंगे।
94. उस से बड़ा ज़ालिम कौन होगा जो अल्लाह पर झूठ बोलें लगा दे या उस पर किसी चीज की "बहान" न की गई हो, फिर भी कहें कि मेरी तरफ "बदम" आती है, और वह आदमी भी बड़ा ही ज़ालिम है जो कह कहें कि अल्लाह ने जो कुछ बतारा है मैं भी वैसी ही बानी (कमाल) उतार सकता हूँ और काश तुम देखते उस हालत की जब वह ज़ालिम लोग मोरा की सचिप्तों में धीरे लिए गए होंगे और करिबत अपने हाथ बड़ा कर कहेंगे कि निकालो अपनी जानों को, आज तुम को अचमान ज़क़ कातना दी जायेगी, इसलिए कि तुम अल्लाह पर झूठ बात बोला करते थे और उस की आयतों को मुकामके में अपनी बड़ाई बोलते थे।
91. Those are (all messengers,) whom ALLAH had guided; so follow you too, their guidance. Say: "No wage do I ask of you for this. It is but an admonition to the worlds." 10 8 16
92. They did not respect ALLAH with the respect due to Him; when they said: "On no human being has ALLAH sent down anything at all." Say you: "then who sent down the Book with which Moosa came? which was a light and a guidance to mankind; which you have copied into separate paper sheets; some of it you disclose, and much of it you conceal? Moreover, you were imparted through that Book knowledge which neither you nor your forefathers knew?" Say: "ALLAH only has revealed (on Moosa) that Book." Saying this much, leave them confused in their vain play of discussion.
93. And how honoured is this Book that WE have revealed! It is blessed, confirms that truth which still remains unchanged in the revelations which were bestowed before it; so that you may warn thereby to the people of the township, centrally located, (mother of towns,-Makka-) and all those who live around it. Those who believe in the Hereafter, will believe herein, the Book; and they would constantly engage themselves in establishing the prayer.
94. And who could be more unjust than he, who invents lies against ALLAH, or says: "I receive inspiration," whereas he is not inspired in any thing? And he is also most wicked who says: "I can reveal similar to what ALLAH has revealed." And if you could but see that scene, when those unjust are encircled in the agonies of death, while the Angels would be stretching forth their hands and saying: "Deliver your souls! This day you shall be recompensed with the torment of degradation; because of what you used to utter against ALLAH, other than truth; and your boasting against HIS revelations.

95. (मौत के बाद तुम की पैली पर सब फलफेला) तुम अकेले ही आ गए, जैसे हम ने तुम को पहली बार पैदा किया था और जो कुछ तुम को हम ने दिया था वह भी अपनी पीठ पीछे छोड़ कर आ गए और तुम्हारे साथ वह सिफारिश करने वाले भी हम को पछर नहीं आ रहे हैं, जिस के बारे में तुम को बड़ा घमंड था और दावा था कि वह हमारे दरबार में तुम्हारी सिफारिश करेंगे, आज तो तुम्हारे रिश्ते नहीं भी सब कट गए और तुम जिस पर दावा किए हुए थे वह सब आज ग़ायब हो गए।

96. हमने और तुम्हारी का फाड़ने वाला तो अल्लाह है, वही जानदार को बेजाय से निकालता है, और वही बेजाय को जानदार से निकालता है, वह तुम्हारा अल्लाह है, फिर तुम कैसे चले बहक कर आ रहे हो।

97. रात की खैरियती के बाद सुबह को फाड़ कर वही निकालता है, राती ने रात को आराम का समय बना दिया और सूरज और चँद को हिमाय से घदीक करने पर लगा दिया, वह अंदाज़ा बांधा हुआ है, बड़े प्रभावशाली और ज्ञान वाले वह।

98. वही तो है जिस ने तुम्हारे लिए सितारे बनाए, ताकि समुंद्र और जंगल की संघर्षरिधों में रास्ता मालूम कर सको, यकीनन हम ने सफ़रील से निराशियी बयान कर दी, उन बीम के लिए जो जानती सम्झती है।

99. वही तो है जिस ने तुम को एक जान से पैदा कर दिया फिर तुम्हारे लिए एक ठिकाना और एक गुफ़्त होने की जगह तय कर दी, समझ रखने वाली के लिए हम ने इस में बड़ी लफ़्फ़ साफ़ बातें बयान कर दीं।

95. (After their death, when they are brought before ALLAH; HE will say) "you have come all alone, even as WE created you for the first time, and have left behind your backs what WE had granted you; and WE do not see along with you, your intercessors for whom you had great pride and claim that they will intercede in your behalf in OUR court? Now all relations between you and them have been cut off; and all that on which you banked upon have disappeared to day!"

11	4	17

96. ALLAH is the Cleaver of seed and the fruit-stone; HE brings forth the living from the lifeless, and HE only brings forth the lifeless from the living. Such is your ALLAH, then how are you deluded?

97. HE is the Cleaver of the dawn out of darkness of the night. And HE has appointed, the night a means of resting, and the sun and the moon, in a course, to move around. This is the estimation of the Mighty the Knowing.

98. It is HE who has made for you the stars, that you may be guided with them in the darkness of the sea and the forest. Surely, WE have expounded the signs for the people who know and understand.

99. It is HE who has created you from a single soul, and provided for you an abode and a storage. Indeed, WE have explained in this very clearly OUR messages for the people who understand.

100. और वह अल्लाह ही है जो आसमान से पानी बरसाता है (और उस ने कहा/कहा कि) फिर हम ने उस पानी से जगने वाली हर चीज़ निकाली और उस में से हरी हरी खेती निकाली, जिस में से हम ऐसे पाने निकालते हैं जो एक दूसरे का ख़तरा वाली जड़ें हुए होते हैं और एकदूसरे के पाने में एकदूसरे हुए फल के गुच्छे (फलों से जड़ें हुए पानी होकर मुक़े पड़ते हैं) और बागीचे अंगूर, खैतून और अनार जिन के फल (रंग और बालों में) आपस में मिलते हैं और अलग अलग भी पेड़ों में फल लभ आता है तो एक बाज़ार खोल कर उसी शहर से देखो और जब फल पकता है तब भी ध्यान करो, ईशान वाली क़ौम के लिए इस में भर भूर निशानियाँ हैं।

101. (इस के बावज़ूद) वह लोग जिन्नातों को अल्लाह का साज़ीदार बताते हैं जब कि जिन्नातों को पैदा करने वाला भी अल्लाह है, और जहाँ ने अल्लाह के लिए बेटे-बेटियाँ के जगने कुछ पक्क़ निकाले अल्लाह तो हर हिस से पाक है और इस की बक़ाबत से कुतन्व व ग़हल है।

102. किसी के समुदा बताने केर उस अक़ौले ने आसमानों और ज़मीन को बना दिया कोई उस का बेटा कौसे हो सकता है ? जब कि उस की बीवी नहीं उस ने हर चीज़ को पैदा कर दिया और उस की सब चीज़ों की जगने ख़बर है।

103. वस यह है अल्लाह जो तुमलता रह है, उस के सिवा कोई पूज्य नहीं, हर चीज़ का पैदा करने वाला है, सब तुम सिवा उसी की बंदगी करो और वह अक़ौल खुद हर हर चीज़ की निगलनी कर रहा है।

104. आँखें और निगाहें उस को ना नहीं लक़नी और वह सब आँखें और निगाहों को ना ज़ाता है, वह बड़ा ही क़रीबी से देखने वाला, ग़ैब जानने वाला और ख़ुब रहने वाला है।

100. And it is ALLAH only, who sends down water from the sky, (and HE said) with it WE bring forth vegetation of all kinds, and out of it WE bring forth green stalks from which WE produce also growing seed grains, lined, up and on, one another. And out of the date-palm and its spathe come forth in clusters dates (hanging low due to weight). And gardens of grapes, olives, and pomegranates bring forth their produces; each fruit similar in kind yet different (in colour and taste). Look at their fruits when they begin to bear on their trees, and observe minutely the ripeness thereof. Verily, in these things there are ample signs for people who believe.

101. (In spite this) they attribute the Jinn as associates of ALLAH; though the Creator of the Jinn also is ALLAH only; and they imputed falsely, without knowledge, sons and daughters to ALLAH. Far above any incompleteness is HE, and high above their assertion.

12 6 18

102. HE alone, having no need of model, is the Originator of the heavens and the earth. How should HE have a son when there is for HIM no spouse? HE has created everything and HE is the Knower of everything.

103. Such is ALLAH, your LORD! There is none to be worshipped but HE; the Creator of all things. So worship HIM alone, the Guardian over everything.

104. Eyes or vision can not grasp HIM, but HE comprehends all sights and vision. HE is the most Subtle, Well-Acquainted and Knower of all things.

105. आप कह दो कि तुम्हारे पालनहार की तरफ से तुम्हारे पास साफ साफ दिखाई देने वाली बात आ चुकी है जो भी जींच खोल कर उसे देख लेना उस का खुद का फल होगा जो अच्छा बना रहा तो उसका अन्न आपन उसी पर पड़ेगा और मैं कुछ तुम पर निगहबानी करने नहीं आया।
106. इसी तरह हम अपनी आज्ञा साफ साफ बयान करते हैं कि वह लोग भी कह दें कि तुम ने यह सब कुछ दिया और तबकि हम समझ रखने वाली के लिए यह आसानी खूब अच्छी तरह खोल दें।
107. आप को यह है जो 'बहान' आप की तरफ पेसी है जहाँ मुताबिक चलते रही अल्लाह के सिवा कोई इबादत के अवसर नहीं, और एक करने वाली को उन के हाल पर छोड़ दो।
108. और अगर अल्लाह चाहता तो ऐसा इन्तेजाम कर देता कि यह लोग शिकं कर ही नहीं सकते और हम ने तुम को उन पर निगहबान नहीं बनाया और उन के कामों की देख भाज की जिम्मेवारी भी तुम पर नहीं है।
109. और अल्लाह के सिवा जिन लोगों से यह कुछ करते हैं, मुकारर हैं, उन को तुम कुछ मत कहो फिर तो वह भी गलतफेही की तरफ से जहाँ मैं अल्लाह की आज्ञा में केतुनी बातें कहेंगे, इसी तरह हम ने हर जगहों के लोगों को इस हाल में पाया कि उन के काम उन की निगहों में अच्छे कर दिखाये गये, अतः उन सब का फलत आज उन के यह (अल्लाह) के पास है फिर वह उन को बता देता कि यह कैसे कुछ काम कर के आर है।
110. यह लोग कहा और लगा लगा कर और अल्लाह की कसमें खा खा कर यह कहते हैं कि उन के पास कोई निशानी वाली मोअजेजा लाया जाए तो जल्द उस पर (तुम्हें) ईमान ले आयेगे, आप कह दो कि निशानियों तो अल्लाह के अधिकार में हैं और तुम क्या जानो कि निशानियाँ आ जाने पर भी वह लोग ईमान आने वाले नहीं हैं।
111. हम भी उन के दिलों और जींचों को जल्दा बन देंगे, जैसे पहली बार निशानी देखने पर ईमान नहीं आए (अब भी न आयेगे) अब हम इन्हें छोड़ देंगे कि अपनी जगहों में भरकते फिर।
105. (Say you:) Surely, there has come to you from your LORD most clear evidences; so whosoever sees, will do so for the good of his own self; and whosoever blinds himself, then the harm of his blindness will fall upon him only. And I have not come to keep watch over you.
106. Thus do WE explain variously OUR Verses so that these people may also say: "you have read and made us to listen," and that WE may make this matter very clear for the people who have knowledge.
107. Follow what has been revealed to you from your LORD! There is none worth worshipping but HE! And leave the polytheists in their disposition.
108. Had ALLAH willed, HE could have improvised a way, that they could not take others besides HIM in their worship. And WE have not made you to keep and eye over them; nor are you responsible to dispose of their affairs.
109. And do not revile those whom they supplicate and invoke besides ALLAH, lest they insult ALLAH spitefully, without knowledge. Thus fair-seeming to every community WE have made their doings; then to their LORD is their return, and HE shall then inform them how deeds they have wrought.
110. And they swear their strongest oaths by ALLAH that if there came to them a sign or a miracle they would surely and instantly believe therein. Say: "Signs are but with ALLAH only," And what will make you perceive that even if signs have come they would not believe!
111. And WE shall turn their hearts and eyes away (from guidance); even as they perceived, but disbelieved for the first time, (this time too they will not believe). Then WE shall leave them in their transgression perplexed.

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-8 (पारा-8)

उर्दू, अंग्रेजी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

112. और अगर हम उन पर फरिश्तें उतार देते और उन्हें उन से बात कर लेते, और हम हर चीज उनके सामने लाकर रख देते तब भी जो ईमान लाने वाले नहीं हैं वह ईमान लाकर नहीं देंगे, ही अल्लाह चाहे तो और बात है लेकिन हम की बहुत बड़ी संख्या मिटै लखिल (अज्ञानी) है।
113. इसी तरह हम ने हर जगह के मुकामले में सैतान भिक्षा इन्सानो और जिन्नी को दुरगामी ने बहुत आगे पाया, मुझे इसारे करते हैं एक दूसरे की तरफ, भिक्षा की चुपड़ी बातें और खोके बाणी में गलतफ (जबर्न) है, अगर अल्लाह चाहता कि ऐसा न बन सके तो हरमिज नहीं कर सकते थे वरस तुम उन को छोड़ दो ताकि उन्हें जितना खूत लनेटना हो समेट लें।
114. जो लोग आखिरत का मकीन नहीं रखते उन के दिल को ऐसी गमत बातों की तरफ खुईने और वह ऐसे ही रास्ते को पसंद करेगे तो जो कुछ यह कमाना चाहे कमा लें।
115. (तुम यह एलान करो कि) क्या मैं अब भी अल्लाह से पैर का पीछला खटून करूँ ? जब कि उस ने लम्बीला से बरी हुई कितान मुन्हारी सचकें प्यार दी है, जिन लोगों को हम ने कितान दी है वह जानते हैं कि यह कुरआन मुन्हारे रब की तरफ से तुम पर हक की बुनियाद पर उतारा गया है तो तुम एक करने बातों के साथ मत रहो।
116. और अगर वो रब की बातें इन्साफ में पूरी पूरी संज साबित हैं उस की बात को कोई बदलने वाला नहीं और पूरी खूद सुनात और खूद जानता है।
112. And even if WE had sent down unto them Angels, and the dead had spoken unto them, and WE had gathered together all things before their very eyes-those who had resolved not to believe, would not have brought the Faith; Yes! But if ALLAH will-is a different matter- still, majority of them is simply ignorant.
113. And in this way, WE have found among mankind and the Jinn, many of satanic ilk, far ahead in enmity against every Prophet. They inspire secretly to gesture one another, and are busy to beguile with their deceptive speeches to the people. Had ALLAH willed, not to let them, they could never have been able to do so. Therefore, you too leave them to amass evil as much as they desire.
114. Those who do not believe in the Hereafter, their hearts would incline towards such a lie and deceit, and they may remain pleased to be on that way; so let them earn what they wish.
115. (You declare that) "Should I, even now, accept the judgement of others than ALLAH, when HE has revealed the detailed Book unto you?" They, whom WE have given the Book before, know that this Qur'an is revealed unto you from your LORD, in truth; so be not you, of those who doubt.
116. And discourses of your LORD are perfect in truth and justice; none can change His words; and HE is the All-Hearer, the All-Knower.

الْعَلِيمُ ۝ وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَكُمْ فِي الْأُمُورِ

ماتا ہے (۱۹) اور لکھو گی آبادی میں زیادہ لوگ ایسے ہی کہ اگر ایسے کچھ نہ رہے تو

يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ

تم کو اپنے ۲ دوست ہی بلادیں گے ، سب آئیں گے اور وہ تم پر چڑھیں گی۔

وَلَنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ

اور پڑی اٹھی۔ مثال: یوں (۱) کتاب آپ کو ملے گی کہ اس کی

مَنْ يَضِلْ عَنْ سَبِيلِهِ، وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۝

۱۰۔ اس سے مراد کیا ہے اور یہ بھی ماننا ہے کہ اگرچہ اس کے باوجود ملک کی ترقی ہو رہی ہے۔

117. और जमीन की आबादी में ज्यादा लोग ऐसे हैं कि अगर राम को कहने पर चले तो तुम को अल्लाह का रास्ता ही भुलाने देंगे वह सब को सिर्फ़ भ्रमण और वहम पर चलते हैं और निरी अटकलें बीझते हैं।

118. तुम्हारा रब ख़ुब जानता है कि उस को चलने से दूर कौन जा पड़ा और वह भी जानता है कि कौन उस को चलने पर ठीक ठीक चल रहा है।

119. अगर तुम अल्लाह की आज्ञाओं पर ईमान रखते हो तो यही खाओ जिस पर अल्लाह का नाम लिखा गया हो।

120. जिस पर अल्लाह का नाम लिखा गया हो उसे न खाने का तुम्हारे पास क्या सबब है जब कि उस में तुम पर जो कुछ हलाल किया वह तो सफ़ सफ़ तुम को बताना हुआ, ही कभी लापर और बेरस हो जाओ तो और बात है और बहुत से लोग ऐसे भी हैं जो नादानी से अपनी मन चाही बली का सहारा लेकर बहकते हैं, कुछ तक नहीं कि हद से बाहर निकल जाने वाली को तुम्हारा रब ख़ुब जानता है।

121. खुल्लत खुल्लत का धुमा हुआ, हर तरह का मुनाह शौक की, जो लोग मुनाह कमाने में लगे हैं वह अपने बिन्दे की सज़ा बहुत जल्द पाकर रहेंगे।

122. और उस में से मत खाओ जिस पर अल्लाह का नाम न लिखा गया हो क्योंकि वह खुल्लत मुनाह है, यहीनाम जो हीवाना लोग हैं वह अपने दोस्तों के सवाब में ऐसी बात जालते हैं कि तुम से वह झगडा करें और अगर तुम उस को कहने में आ गए तो तुम भी मुशिरक हो कर रह जाओगे।

117. And if you obey most of those on earth, they will mislead you far away from ALLAH's path. They follow nothing but conjectures and superstitions; and move on their fancies.

118. Verily, your LORD knows best who has strayed from HIS Way, and knows well as to who is the rightly guided.

119. Eat of that only over which the name of ALLAH has been pronounced, if you are believers in HIS revelations.

120. Why should you not eat of that on which ALLAH's name has been pronounced? While HE has explained to you clearly what is forbidden to you; exception thereto lies under compulsion or in sheer necessity! And there are many who lead mankind astray by their own desires, through lack of knowledge. Certainly, your LORD knows best the transgressors.

121. Leave every kind of sin, open or secret. Surely those who are busy in earning sins shall be requited soon for what they have earned.

122. And do not eat of that over which ALLAH's name has not been pronounced; for sure, it is an open sin. And certainly devils do inspire their friends to dispute with you; and if you are trapped in their scheme, you too would become their associate indeed.

تفسیر

اَطْعَسُوهُمْ اِنْ كُنْتُمْ لَكُمْ شُرَكَاءُ ۝ اَوْ مِنْ كَانَ مِثْلًا

جی سڑک ہو کر وہ ہانگے ۝ جلا کر قرآن مجید کے اسرار

فَاَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَاهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ

زندہ کر دیا ۱ اور اس کے چنے روشن ہونے والی کوئی جگہ نہ کر وہ لوگوں میں پھلتے لگا گیا

كُنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا ۝

وہ اس کی طرح ہو گا جو اندھیرائی میں پڑا ہے ۱ اور وہاں سے نکلتا ہی نہیں ۱ اس

كَذَلِكَ نُزَيِّنُ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝ وَكَذَلِكَ

طرح کاروں کی نظر میں موبہ کے اعمال ہی ایسے دکھتے ہیں ۝ اس طرح نام کے

جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ اَكْبَرُ مُجْرِمِيهَا لِيُنْكَرُوا فِيهَا ۝

ہر شہر میں وہاں کے بڑے مجرموں کو رکھ کر رکھ دیا ۱ اور اس میں سے لوگ بہت حال پختہ ہوا ان کو جان

وَمَا يَنْكَرُونَ اِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ۝ وَاِذَا

دیکھا تو ان کے خلاف پتہ لگا دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور

جَاءَهُمْ اَيُّهَا قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتِي مَثَلًا

تجربہ کر لیں ۱ اس مقام پر کہ یہ کہتے ہیں کہ ہم ان کو دیکھ کر ہی ماننے کو تیار ہوں گے ۱ اور ان کو

اَوْتِي رُسُلُ اللّٰهِ ۝ اللّٰهُ اَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ ۝

میں بھیجے گا ۱ اور اس وقت ۱ کہ ان کو اپنے پیغام کا کام سن سے لیتا ہے اس کی تعلیم کو دیتا ہے

سَيُجِيبُ الَّذِينَ اُجْرِمُوا صَغَارًا عِنْدَ اللّٰهِ وَعَذَابٌ

ہو گا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور

شَدِيدًا ۝ اِنَّا كَانُوا يَنْكُرُونَ ۝ قَمِنْ يُّرْدِ اللّٰهُ اَنْ

کا ان کو بہت سخت عذاب ہو گا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور

يَهْدِيَهُ اِشْرَاحَ صَدْرِهِ اِلَاسْلَامٍ ۝ وَمَنْ يُّرْدِ اَنْ

اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور

يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ حَتِيًّا حَرَجًا ۝ كَانُوا يَنْكُرُونَ

پھرتا رہتا ہے ۱ اور اس کے چنے ہی صاف اور صاف ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور

فِي النَّارِ ۝ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللّٰهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ

۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور

مستقلہ کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور ان کو ان کی اپنی جگہ پر رکھ دیا ۱ اور

تفسیر

123. मरता जो मुर्दा था फिर हम ने उस को जिन्दा कर दिया, और उस के लिए रोशनी जारी कर दी जिसे ले कर वह लोगों में चलने लगा क्या वह उस की तरह होगा जो अंधकारियों में पड़ा है ? और यहाँ से निकलता ही नहीं, इसी तरह कफिरों की मज्ज में बिजल राग के अपने काम ही अपने दिखते हैं।

124. इसी तरह हम ने हर बस्ती में यहाँ के बड़े बर्गों लोगों को चुन करके दूर जाया कि बस्ती में यह लोग बहुत चाल चलते रहे और उन की चालें कल अपने पर खुद उन के खिलाफ पड़ी (फिर वह अपनी हकालतों में ऐसे पराक्रम चुके थे) कि उन का अंजाम उन की समझ से बाहर हो गया।

125. और जब कभी उन के पास निशानी आती है तो कहते हैं जो खोल अल्लाह के रसूलों को दी गई है हम को भी दी जाए वरना हम हकीकत नहीं मानेंगे (जब कि हकीकत यह है कि) अल्लाह को अपने फैसल का काम किस से लेना है उस की मर्यादत (हकीकत) को यही सूझ जानता है, ऐसे कट्टर मुजरीबों को अल्लाह की दयाला से बहुत जल्द खिल्ला की सजा मिलने वाली है, और उन को इस चाल वाली का बहुत बुरा अजाम भुगतना पड़ेगा।

126. अल्लाह तो उस किसी सज़ा के लिए हिदायत का इरादा करना से तो उस का सीना इस्लाम के लिए खोल देता है और जिस के लिए वह इरादा करना से कि उसे पकड़ो छोड़ देना है तो उस के सीने में तंगी और घुटन फैल देता है (फिर उस की हालत ऐसी होती है) जैसे आसमान पर उसे जबरदस्ती चढ़ाया जा रहा हो इसी तरह अल्लाह उन लोगों को संदरी में फँक देता है जो ईमान को मजबूत नहीं रखते।

123. Is he who was dead, then WE gave him life, and set for him light, wherewith he started walking among mankind, could he be like him, who is in the darkness and wherefrom he could not come out? In this way, in the eyes of disbelievers fair-seeming are their own doings only.

124. And even so WE found in every town great ones as sinners; they used to plot greatly in the township. But in time their scheming fell against themselves only. (But they were so confused in their deeds that) they could not understand the outcome of their involvement.

125. And when there comes to them a sign, they say: "We shall not believe until we are given similar of that is given to the messengers of ALLAH." (Whereas the fact is that) ALLAH knows best as to wherein lies the efficacy of His messengership. Such staunch sinners will soon be punished with disgraceful torment from ALLAH, and they shall have to endure heavy penalty for what they used to plot.

126. And to whom ALLAH wills to guide, HE opens up his heart for total submission to ALLAH; but to whom HE wills to let astray, HE makes his heart narrow and constricted; (then his condition crops up) as if he is forcibly mounted towards the sky. Thus ALLAH throws such people into abomination who reject the Faith.

127. और वही आप के सब का सीधा रास्ता है जो लोग नहीं हूँ बहुत करने वाले हैं उन के लिए तकलील (बिस्तर) से हमने अपनी आपसी बयान कर दी है।

128. उन के लिए उन के सब के पास राहतगरी (राशि) का घर है और वही उन का दोस्त है वह बदला है उन के सभी का।

129. और जिस दिन वह उन सब को जमा करेगा, ऐ जिनो के विरोध तुम ने इन्सानो को खूब झोला दिया, और जो इन्सानो में उन के दोस्त होंगे वह कहेंगे ऐ हमारे सब ! एक दूसरे से हम ने खूब काम निकाला और इस बीबाह (मुद्रा) के बरत पर आप ने जो हमारे लिए मुकरर करवा दिया था, हम सब आप के वाक्य में इसकी तस्वीर हो चुके हैं, सब कहेंगे अब तुम्हारा बिकाना दोस्त है जिस में तुम को हमेशा रहना है, इस से निरर्थक वही सब लोके जिन्हें अल्लाह बचाया चाहेगा केवल तुम्हारा सब हिस्सा वाला और इन्सा वाला है।

130. और इसी तरह हम इन जालिमो को इन के सहयोगी के साथ एक दूसरे का सभी का देने।

131. ऐ जिनो और इन्सानो के विरोध अब तुम्हारे पास तुम ही में से ख़ुल नहीं आये थे ? जो तुम्हें मेरे हुक्म सुनाने थे और इस दिन की मुताबात में तुम्हें बयाने थे, जहाँ में वह कहेंगे हम को अपने दुश्मनी का इस्फार है, जब कि आज उन को दुनिया की ज़िदतनी में छोड़े में रखा है और बिना के दिन वह अपने ख़तर ख़ुद ही गवाही देंगे कि वह कश्किर थे।

127. And this is the path of your LORD, leading straight, WE have detailed OUR revelations for a people who abide by admonition.

128. For them will be the home of peace with their LORD! And HE will be their Protector, that is the recompense for what they have been doing.

129. And on the Day when HE will gather them all together (and say) "O you assembly of Jinn! You have seduced many of the mankind!" and their friends among mankind will say: "Our LORD! much business we derived from one another and now we have reached our appointed term, which you did appoint for us." Their LORD will say: "the Fire shall be your dwelling place wherein you have to live forever. And only they shall be spared from it whom ALLAH would have willed to save. Certainly, your LORD is Wise, Knowing.

130. And thus do WE make those unjust, supporters to one another, because of that which they used to earn.

15 8 2

131. O you assembly of Jinn and mankind! Did not there come to you messengers from amongst you, recounting to you My Messages, and Warnings of the meeting of this day of yours?" They shall say: "We confess our sins!" Whereas today, it is the life of this world that has deceived them; and on the Day of Resurrection they shall bear witness against themselves that they were disbelievers.

132. यह इसलिए हुआ कि तेरा रब तुम्हारी अवस्थाओं के तुल्य के वाक्यवृत्त की उन को बेहबरी में हलका करने वाला नहीं।

132. This is because your LORD would not destroy township even after injustice, while their people are unaware!

133. और हर एक के लिए दर्जा मुकद्दर है उन के कर्म के मुताबिक और जो काम भी वह करते हैं अल्लाह उन से बेखबर नहीं है।

133. For all there will be ranks according to what they did, and your LORD is not unaware of what they do.

134. और तुम्हारा रब कृपे है (तानी उसे किसी की परवाह नहीं) और बड़ी रहम वाला है अगर चाहे तो तुम सब को हटा दे और तुम्हारी जगह जिसे चाहे ला बिटारे, जैसे एक दुसरी बीज की औसद में तुम को पैदा कर दिया।

134. And your LORD is Self-Sufficient (in no need of any body), full of Mercy. If HE wills, HE can remove you all, and in your place, make whom HE wills, as your successors! Even as HE raised you from the seed of other people.

135. तुम से जो वादा किया जा रहा है वह आत्म लेना और तुम (कहीं भी फटार होकर) बचा नहीं सकते।

135. Certainly what you are promised is sure to arrive; and you can not avoid it (by absconding).

136. कह दो कि हे मेरी बीम अमरी जगह तुम अमल किए जाओ और मैं भी अमल करता हूँ, बहुत जल्द तुम को मालुम हो जायेगा कि आखिरत (पानी मरने के बाद) का घर किस का सिगाड़ गया और किस का बन गया वह बात यहीनी जानो कि वह जलियों को हरनिय कामवास नहीं होने देगा।

136. Say: "O my people! Work according to your way, and I too, am working; and soon you will come to know that whose dwelling in the Hereafter is ruined and whose is adorned. And certainly, HE will not let the unjust to prevail.

137. और अल्लाह ने उन्हें खेतिवाँ और चार पाये प्रदान किए उस में से एक हिस्सा अल्लाह का निकालते हैं, और अपने सखाब से कहते हैं वह अल्लाह का है और वह हमारे हाथों का है तो जो हिस्सा उन के हाथों का है वह निकालते हैं उस को अल्लाह की तरफ कभी नहीं खर्चते लेकिन अल्लाह का हिस्सा अपने हाथों को निवाह में खर्च देते हैं, जैसा बुरा फैसला करते हैं।

137. And they set aside for ALLAH a share of fifth and cattle HE has given to them; and they say according to their fancy: "This is for ALLAH!" and "This is for our associates (of ALLAH)!" Then, what is for their associates, they never relocate towards ALLAH; but the portion consigned to ALLAH, they relocate in their associates' offering. How vile is the way they judge!

مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ شُرَكَاءُهُمْ لِيُردُّوهُمْ

دیکھایا اپنی اولاد کا قتل ان کے شریکوں نے ، تاکہ برادر کر لیں ان کو ، اور ان کا

وَرَلْيَسُوا عَلَيْهِمْ دِينُهُمْ ، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ

وہیں بھی ان پر مشرک کر دیں ، اور اگر چاہتا تو یہ کام نہ کر سکتے تھے ، سو تم مجھ پر

قَذَرُهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ۝ وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ

وہ جانیں اور ان کا جھوٹ ۝ اور تمہیں اور دوسرے سے کہتے ہیں

وَحَرِّثُ حَجْرَةً لَا يَطْعُمُهَا إِلَّا مَنْ نَّشَاءُ بَرِّعِهِمْ

یہ ہمارے اور انھوں قسم کی کھیتیں مٹی ہے اسے کوئی نہ کھائے گا مگر ہم جس کو کہیں ، اور

وَأَنْعَامٌ حَرِّمَتْ طَهُورُهَا وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ

بعض جانور ایسے ہیں جن کی بیوی پر حرام کرنا بھی حرام ہے ، اور جانوروں کے ذبح پر اگر کام نہ کریں

اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءٌ عَلَيْهِ ، سَيَجْزِيهِمْ بِمَا

میں کہتے ، یہ سب اگرچہ جھوٹ اور بناوٹی باتیں ہیں ، اور بہت جلد ان کے کلمات کی سزا

كَانُوا يَفْتَرُونَ ۝ وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ

ان کے دے ۝ اور یہ بھی کہتے ہیں کہ ان کے پیٹوں میں مٹی کے پیٹ ہیں

الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَزْوَاجِنَا ،

خاص جانور مرد کواریں کے اور حرام ہے عورتوں پر ، اور اگر مرد عورت کے سب

وَأِنْ يَكُنْ مَّيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ ، سَيَجْزِيهِمْ

اِس کے کھانے میں شریک ہیں ، اگرچہ بہت جلد ہی دشمنوں کی سزا ان کو دے گا

وَصَفَّهُمْ ۝ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ۝ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ

وہ کہ بہت ہی دانا اور جاننے والا ہے ۝ اور بہت نقصان میں رہے وہ

قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا

لکھتے تھے ان کے جانے اور جانتے کے سبب اپنی اولاد کو قتل کیا اور ان کے دینی اور دنیاوی

رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ ، قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا

کیا تھا اگرچہ جھوٹ باتیں بنا کر اس میں حرام کر دیا ، اب یہ راہ اپنے والے نہیں

صَّهْتِدِينَ ۝ وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ جَلَّتْ مَعْرُوشَتِ

رہے ۝ وہی اللہ ہے جس نے آسمان پیدا کیا ، جس کی تین پہاڑوں پر چڑھائی

138. इसी तरह बहुत से मुश्रिकों को अज्ञान कर दिखाया , अपनी ही औलाद का कत्ल उन के शरीरों ने तब तक बरबाद कर डाले और उन को उन के बीच के जाने में भी शक में डाल दी, और अल्लाह चाहता तो यह काम वह न कर सकते थे, तो तुम सोचो तो यह जानें और उन का झूठ।

139. और घमंड और ताकत से कहते हैं वह चार पाखें और कत्ताने किसम की खेती मना है, उसे कोई न खायेगा मगर हम जिस को चाहे और कुछ जानकर ऐसे हैं जिन की पीठ पर सवार करना भी हराम बताया है और जानवरों के हिस्से पर अल्लाह का नाम भी नहीं लेते, वह सब अल्लाह पर झूठी और बनावटी बातें हैं, अल्लाह बहुत जल्द उन के कण्डूत की कलह उन को देगा।

140. और यह भी कहते हैं कि जो पसलने जानवर के पेट में है उसे छात्र हमारे माँ-पार्ष्वे और हत्तम है हमारी औरतों पर और अगर मरत हुआ निकले तो सब उस के खाने में लौक है अल्लाह बहुत जल्द इन वक्तोमालों को सजा उन को देगा वह तो बहुत पाकिरायन और जानने वाला है।

141. और बड़े नुकसान में रहे वह लोग जिन्होंने पुरातन और अज्ञान से कब्र अपनी औलाद को कत्ल किया और जो कुछ रिज्क अल्लाह ने हत्तल किया था अल्लाह पर झूठी बातें बना कर उसे भी हराम उन जाल, गूब बहक बले हैं, अब यह राह जाने वाले नहीं रहे।

138. And in this way, their so called associates have made fair-seeming, to many idolaters, the killing of their own children; so that thereby they may lead them to self-destruction, and make, even their religion, doubtful to them. Had ALLAH willed, they could not have done so; therefore leave them to bear their lies to themselves.

139. And with pride and force, they declare that such and such cattle and crop are forbidden; and none shall eat of them but whom we allow. And (they say) there are some animals whose backs are forbidden to be rode on; and cattle over which they do not pronounce the name of ALLAH, while slaughtering. All these are lies and fabrication against ALLAH. HE will soon requite them for what they used to fabricate.

140. And they also say: "What is in the bellies of such and such cattle is for our males alone, and forbidden to our females, but if it is born dead, then all have shares to eat therein." ALLAH will soon punish them for their falsehood attributed to ALLAH. Verily, HE is All-wise, All-Knower.

141. Assuredly, lost are they who slay their offspring foolishly and without knowledge; and have forbidden what ALLAH had provided for them; inventing a lie against ALLAH. They have gone far astray, now they remained not the guided ones. 16 11 3

142. वही अल्लाह है जिस ने सब पैदा किये, जिन की बेल छलियों पर बधायी जाती है, और ऐसे सब भी जो छलियों पर नहीं बधाये जाते और सबूत और खीरियाँ जिन को मजे अलग अलग और जेबूत और अलग यह सब पैदावान को फल, रस और मजे में एक दूसरे से मिलते जुलते भी हैं और अलग अलग भी होते हैं वहा फल आने लगे खाओ और जब फलों के काटने का दिन आने लगे अल्लाह का एक वही दिन अदा करो, कुदूस खायी मत करना अल्लाह ऐसे लोगों को पसंद नहीं करता जो कुदूस खायी करते हैं।

143. और जानवरी में जो कुछ ऐसे हैं कि जो बोझ चरारी हैं और कुछ तुम्हारे सामने बिछे हुए रहते हैं अल्लाह ने जो विश्व तुम को आता किया है उसी खाओ और शैतान को कदमी पर मत चढ़ो, शरीफ यह तुम्हारा खुदा हुआ दुश्मन है।

144. आग पर बाधा के जोड़े हैं, पेट में से दो, खानी में से दो, चम से चुने कि क्या अल्लाह ने उन दोनों के पर हलाम किये थे या दोनों की बाधा हलाम कर दी थी ? या वह बन्ना हलाम कर दिया था जो दोनों बाधा (अग्ने) पेट में फिर हुए हैं, आज की रीतनी में मुझे बता दो अगर तुम जानते हो।

145. और इसी तरह ऊँट में भी पर बाधा का जोड़ा और चाम में भी, आज उन से यह भी चुने कि क्या अल्लाह ने दोनों पर हलाम कर दिये थे या दोनों बाधा ? या वह बन्ना हलाम कर दिया था जो इन दोनों बाधाओं के पेट में लदा हो ? क्या तुम इस्तिर व मौजूद थे जब अल्लाह ने तुम को यह हुक्म दिया था ? फिर उस से बड़ा जलियन कौन जो अल्लाह पर सूझ इल्हाम उगा दे और लोगों को बगैर ज्ञान के भटका दे, बेशक अल्लाह जो ऐसी वे इन्साफ कौम को हियायत नहीं करता।

142. And it is HE who has produced gardens, whose cripple plants are trellised, and gardens untrellised; and date-palm, and the corn of different tastes; and olives, and pomegranates. All fruits of these produce are alike and unlike too, in colour and tastes. Eat of the fruits when they ripen, and give ALLAH's due of them on the same day of harvesting; and waste not; for HE does not approve the wasters.

143. And of the cattle there are some which carry burden for you; and some which are submitted before you (but unable to carry burden). Eat of what ALLAH has provided for you and follow not the foot-steps of Shaitan, for, surely he is to you an open enemy.

144. ALLAH has created eight pairs; of the sheep two (male and female) and of the goats two. Ask them: "Has ALLAH forbidden the two males or the two females? Or what the wombs of the females contain? Declare to me with certification of knowledge if you are truthful."

145. And of the camels two (male and female), and of cow two, HE has created. You ask them "Is it the two males HE has forbidden or the two females, or what the wombs of the females contain? Were you present and in existence when ALLAH enjoined this on you? Then who could be greater unjust than he, who fabricates a lie against ALLAH, to lead mankind astray, without knowledge? Certainly ALLAH does not guide such unjust -wrong doing- community."

اَفْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ اِنَّ

اظہار ہوتا ہے کہ وہ لوگوں کو بھٹکانے کے لئے علم کے بغیر افسوسناک باتیں کہتا ہے۔

اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۖ قُلْ لَا اَجِدُ فِي

ہے انصاف قوم کو ہدایت نہیں کرتا ۞ آپ کہہ دو کہ میں نے کبھی

مَا اَوْحِيَ اِلَيَّ فَحَرَمًا عَلٰی طَاعِمٍ يُّطْعَمُهٗۤ اِلَّا اَنْ

دیکھ سے علم آیا ہے۔ میرا تو اس میں کوئی چیز کھانے والے کے لئے حرام نہیں ہے۔

يَكُوْنُ مَيْتَةً اَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا اَوْ لَحْمَ خَنَازِيرٍ ۚ وَاِنَّهٗ

موت ہو جائے یا سوز کا گوشت کہہ تو پاسد ہے یا گناہ کی چیز جس پر کھانا جائے

رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا اَهْلًا لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ۚ فَسَيُضْطَرُّ غَيْرٌ

بطور کے سوا کسی اور کا نام، گناہ کی کوئی چیز اور بھوک سے بے بس ہو جائے، اور

بَاغٍ وَّلَا عَادٍ ۚ اِنَّ رَبَّكَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝ وَعَلَى الَّذِيْنَ

غفلت یا عداوت کے لئے اور درگاہ کے لئے انصاف کی باتیں صاف کر دے گی ۞ اور ان پر

هَادُوا حَرَمْنَا كُلَّ ذِي ظُفْرِ ۚ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ

ہی جانے والی پر ہر نامی والا جانور ہم نے حرام کر دیا تھا اور گائے بکری کی چرائی بھی حرام کر دی

حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ شَعْوَاهُمَا ۖ اِلَّا مَا حَكَمْتَ ظُهُورُهُمَا

میں نے ان پر چرائی اور انھوں پر بٹاؤ جانے کی بھی حرام کر دی ہے۔ (یہ وہی حکم ہے جس کی

اَوِ الْحَوَايَا اَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظِيْمٍ ۚ ذٰلِكَ جَزٰٓيٰهُمْ بِبَغْيِهِمْ ۚ

اور یہ سب ان کی ستمراہی اور بغاوت کے سبب ہم نے سزا دی تھی، اور ہم تو کچھ

وَدَاۤءًا لِّصٰدِقُوْنَ ۝ اِنَّ كَذِبُوْكَ قَبْلَ رَبِّكُمْ ذُو

کچھ دانے ہیں ۞ یہ تمہاری گواہی ہے کہ تم نے کھانے کی چیزوں کو حرام کر دیا ہے

رَحْمَةً وَّاَسْعَةً ۚ وَلَا يَرُدُّ بَاسُهٗ عَنِ الْقَوْمِ

رحم کی بات میں بڑی سزا ہے، اور جس قوم سے اس کو خطاب ہوتا ہے

الْمُجْرِمِيْنَ ۝ سَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ اٰشْرَكُوْا اَوْ شَاءَ

جاسکتا ۞ اب تو یہ لوگ کہیں گے کہ تم نے جو کچھ

اللَّهُ مَا اٰشْرَكْنَا وَلَا اٰبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ ۚ

اور ہم سے اب دادا ملوک نہ کہتے اور نہ ہم نے کبھی حرام کر کے اسی طرح ان سے کچھ

مذکورہ احکام پر اگر چہ ہدایت ہے
 کہ اظہار میں یہ مومنوں کے لئے
 ہدایت کا سلسلہ کیا گیا ہے کہ ان
 کو خدا سے منع نہ کرنے میں تامل
 اور ان کی زندگی کو اپنے جان میں
 پھنسا نہ لگے، ہر مومن کی
 ضرورت اور ہدایت کی سبب
 کا انھیں یہ حال کہ خود بخود
 مسئلہ میں درپیش آئے ہیں تاکہ
 توہم نہ ہو کہ ان کا کلام ہے کہ
 کلمہ ہے، دوسرے کہ ان کا
 آیت تو کسی پر نہیں لگا ہے جس کا

146. आज कह दो कि जो कुछ मेरी तरफ "वह्य" से (आमामानी हुक्म) आया है मैं तो उस में कोई चीज किसी खाने वाले पर हARAM नहीं पाता, बगर यह कि मुदाँर हो या खून बहता हुआ, या खून का पोश कि यह सब पाँसीर है, या गुनाह की चीज जिस पर पुकारा जाये अल्लाह के शिवा किसी और का नाम, तब भी कोई मजबूर और कुछ से बेबल हो जाये और बग़ावत या बार बार खाने का इरादा न रखे तो बेसक गुनाह सब तो यह भी आक कल्पे वाला मेहरबान है।

147. और उन यहूदी बन जाने वालों पर हर वास्तुन बाल जानवर हम ने हARAM कर दिया था और ताम, बकरी की चर्बी भी हARAM कर दी थी मगर जो पीठ पर लगी चर्बी हो या अंतर्द्वियों या हड्डीयों से लगी हुई चर्बी हो और यह सब उन की सलाह और बग़ावत के लयम हम ने सजा दी थी और हम तो ताम ताम कहने वाले हैं।

148. यह लोग अगर अब भी आप को झुठलाते हैं तो कह दो कि तुम्हारे सब की सहाय में बड़ी सफाई है और मुस्लिम दोम से उस का अज़ाब केस नहीं जा सकता।

149. अब तो यह मुस्लिम लोग मैं भी कहूँगे अगर अल्लाह चाहता तो हम और हमारे काम बाधा निर्धन न करते और न हम किसी चीज को हARAM करते इसी तरह हम ने पहले लोगों ने भी झुठलाया था यहाँ तक कि हमारे अज़ाब को चख कर ही बन लौड़ा, आज उन से कहो क्या तुम्हारे पास इन बातों पर कोई इसी दलील है जो हमने सामने लाओ, बल्कि तुम तो निर्धन अटकल और गुमान की ये दलील बाँटे हाकले हो।

146. Say you: "I do not find in the order given to me through revelation, anything forbidden to be eaten by one who wishes to eat it, except it be a dead animal, or running blood, or flesh of swine-(pork) for, that surely is impure- or, sinful object over which is invoked the name of any other than that of ALLAH; even then, if one is forced by uncontrollable hunger or necessity, and not intending to transgress the immediate need, or eating again and again; then certainly your LORD is Forgiving of that too, and is Most Merciful."

147. And unto those who become Jews, WE forbade every animal with claws; and WE forbade the fat of the cow and the goat; except what adheres to the ir backs or their entrails, or mixed up with a bone (that much was allowed to eat). And all this prohibition was in the nature of punishment for their mischief and rebellion; and verily, WE are truthful.

148. Now even then they belie you, say: "Your LORD is the Owner of Vast Mercy, and HIS wrath shall not be turned aside from the guilty people."

149. Those who ascribe partners with ALLAH will say: "Had ALLAH willed we, or our forefathers, would not have associated, neither could we have forbidden any thing (against HIS will)." Likewise belied those before them, until they tasted OUR wrath. Say you: "Have you any authority -(knowledgeable proof)- that you can bring before us? Nay, but you are following only your fancy and conjecture; and disseminate baseless claims."

كَذَلِكَ كَذَبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا

لوگوں نے بھی جھوٹ کی کئی یہاں تک کہ ہم سے قذاب کو چھو کر ہی دم گزرا، آپ ان سے

بِأَسْنَاءٍ قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لِنَاءٍ

کہ کیا تم سے اس ان لوگوں پر تم سے کڑی جارہے ساتھ اسے آؤ، بلکہ تم کو

إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿۵﴾

صرف اچھی اور گھری پر چلے ہو اور یہ دلیل نہیں رکھتے ہو

قُلْ فَبِئْسَ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ ۖ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ

اسلوں کو کہ اس لوگ اچھے اور نیک ہی، وہاں بھی طلب تھا اور اللہ ہوتا تو تم سب کو ایک ساقی ہدایت پر بھیج

أَجْمَعِينَ ﴿۶﴾ قُلْ هَلَمْ شَهِدَآءُكُمْ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ

کہہ دیتا ﴿۵﴾ کہہ دو کہ تم اپنے گواہوں کو تو نے آؤ، گواہوں سے بھیج کر اٹھو گے اور یہ حرام کیا

أَنَّ اللَّهَ حَزَمَ هَذَا ۖ فَاِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ ۚ

یہ پھر اگر یہ ایک دلیل بات پر گواہی دی کہ تم ان کے ساتھ گواہی دے سکتا اور ان کی میں

وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا

گواہی انوں پر مت چلتا ہو جنہی آیتوں کو جھٹلاتے ہی اور اجرت پر ایسا ہی

يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ يَرْبِئُهُمْ يَعْدِلُونَ ۚ قُلْ

توئی دیکھتے اور اپنے رب کے برابر وہ سبوں کو چھوڑ گئے ہی ﴿۶﴾ آپ

تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَزَمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ ۖ أَلَا تُشْرِكُوا بِهِ

فرما دو کہ آؤ میں تم کو پڑھ کر سناتا ہوں جو تمہارے رب نے تم پر حرام کیا ہے

شَيْئًا وَيَا أُولِي الدِّينِ إِحْسَانًا ۚ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ

وہ ہے کہ اس کے ساتھ کسی چیز کو ظلم سے نہ مارو، آپ کے ساتھ اس کا کہہ دو کہ حق کی رو سے

مِنْ أَمْوَالِكُمْ ۖ تَحْنُ تَرْزُقُكُمْ ۖ وَإِيَّاهُمْ ۚ وَلَا تَقْرَبُوا

اپنے والد کو قتل نہ کرو، تم کوئی نہ سے قتل دیا اور ان کو بھی یہی دیا گے اور یہ ان کا ظاہر کی ہو جائیگی ہو

الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ۚ وَلَا تَقْتُلُوا

انفس کے قریب نہ جاؤ اور ناحق کسی جان کو قتل نہ کرو، انفس کو قتل نہ کرنا

النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ ۖ إِنَّكَ بِالْحَقِّ ۖ ذَلِكُمْ وَضَعَكُمُ

حرام کیا ہے ۚ تم اس نے تم کو بتایا ہے کہ تم قتل نہ

وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
حرام کیا ہے نہ سے قتل
کرنا ہی نہ سے قتل
اور ان کو بھی یہی دیا گے
کیا کہہ گئے۔ اور ان کے قذاب
یہاں تک کہ قتل نہ کرنا
یہاں تک کہ قتل نہ کرنا
یہاں تک کہ قتل نہ کرنا

وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
وہاں تک کہ قتل نہ کرنا

وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
وہاں تک کہ قتل نہ کرنا
وہاں تک کہ قتل نہ کرنا

150. एलान कर दो कि वस अल्लाह की हुकूमत और बलील पहुँचकर गलित रही, और अल्लाह चाहता तो तुम सब को एक साथ हिदायत पर आग कर देता।

150. Declare that, ALLAH's argument and proof only (reached, and) prevailed. Had ALLAH so willed, HE would have gathered you all together on the Guidance.

151. कह दो कि जरा अपने गवाहों को तो ले आओ जो गवाही दें सही कि अल्लाह ने यह और यह हराम किया है फिर अगर यह लोग अपनी बात पर गवाही दें तो तुम उन के साथ गवाही न देना और उन की मनगवाही बातों पर मत चलना जो इसरी आसर्गों को झुठलाते हैं और आखिरत पर ईमान नहीं रखते और अपने सब को बराबर दुसरो को सहमत हैं।

151. Say: "Bring forward your witnesses who can testify that ALLAH has forbidden this and that. Then, even if they testify, their versions, you testify not with them; and follow not their vain desires who belie OUR messages and those who believe not in the Hereafter; while they hold others as equal (in worship) with their LORD.

18	6	5

152. आज करना दो कि आओ मैं तुम को यह कर सुना दूँ जो तुम्हारे सब में तुम पर हराम किया है यह यह कि उस के साथ तुम किसी चीज़ को शरीक मत बनाओ और भी-बाप के साथ रहसान करो और रोकी रिज़क की चीज़ों की वजह से अपनी औलाद को कल न करो, तुम को भी हम ने रिज़क दिया और उन को भी हम ही देंगे और बेहमी खुशी हो या चुपी हो उस को कलीब न जाओ और चाहक किसी जान को कल न करो; जिस का कल अल्लाह ने हराम किया है यह हुक्म उस में तुम को बताये हैं ताकि तुम अक्स से काम लो।

152. Say you: "Come, I shall recite what your LORD has forbidden to you: associate not any thing or being with HIM; and be good and kind to your parents; kill not your children because of poverty -WE it is who provided you sustenance, and shall provide to them also- and approach not indecencies whether openly or in secret; and slay not anyone, unjustly, whom ALLAH has forbidden. This HE commands you, that you may reflect by reason."

153. अर्थात् पिछा के सिवा यहीन के बाव के करीब न जाओ यही तक कि वह अपनी जमाती को पहुँच जाये और बाव तीन इन्साफ से पूरा करो, हम किसी जान पर वश की ताकत से ज्यादा बोझ डालना नहीं चाहते और जब बात बोलो तो इन्साफ से बोलो, चाहे कोई रिश्ते वाले वाला हो और अल्लाह को दिमा हुआ अपना कौल पूरा करो, इन बातों की अल्लाह ने ताकीद की है, ताकि इनको खूब याद रहो।
154. और यह भी याद रहो कि यही मेरी सीधी राह है वह तुम इसी पर चले चलो और दूसरे राहों पर मत चलो करना तुम उस की राह से भूट कर भ्रमण में पड़ जाओगे, वह कारण उस ने तुम्हारे नाम जारी किया ताकि तुम उस की नफरतानी से बच कर चलो।
155. फिर हम ने मेरा लोगो पर मेखमत पूरी करने के लिए पुस्त (अ.म.) को क़िताब दी, जिस में हर चीज की तफ़सील और हिदायत व रहस्य का समाग बयान था ताकि लोग अपने सब की मुलाक़ात पर ईमान लायें।
156. और यह बातक वाली क़िताब की हम ने उल्लाही है वह अब तुम इस का पालन करो और जानना की नाक़रहानी से बचो ताकि तुम पर दया किया जाये।
157. अब तुम यह नहीं कह सकते कि हम से पहले ही जमाअती पर क़िताब उल्लाही पहुँची थी और हम तो इन की पढ़ने पढ़ाने से बे ख़बर थे।
153. "And do not approach the substance of an orphan, except with good intention to improve it, until he reaches maturity; and fill up the measure and balance with equity. WE burden not a soul except according to its capacity. And when you speak, speak of justice, (with truth,) even if a near relative is concerned; and fulfil the Covenant of ALLAH. He commands you of these, so that you may remember well."
154. And remember (these commandments,) that is only MY Straight Path; so follow it then, and do not follow other ways; otherwise you shall be deviated from HIS Path and fall into dissension. This HE ordains you so that you may be saved from HIS disobedience.
155. Then, WE gave Moosa the Book to complete OUR favour upon those who would do right wherein was detailed explanation of everything, and a guidance and a mercy so that the people might believe in the meeting with their LORD.
156. And this is the Blessed Book which WE have revealed, so follow it, and save yourselves from ALLAH's disobedience, so that you may receive Mercy.
157. Now you can not plea that the Book was sent only to two communities before us, and we were, in fact, unaware of their reading or reciting.

19	4	6

158. अब तुम यह भी नहीं कह सकते कि अगर हम पर किताब उतारी जाती तो हम उन से कहीं ज्यादा बेहतर होते, तो अब तुमने पाया तुम्हारे स्वामी की तरफ से साफ साफ दलील किताबत व रहमत आ चुकी है, अब उस से बड़ा जालिम कौन होगा जो अल्लाह की आयतों को मानने से रुक जाए हम बहुत ज्यादा ऐसे लोगों को बहुत दूरी लड़ा देते जो हमारी आयतों से मुँह मोड़ते हैं।

158. And now, you can not even plea, that "If only the Book had been sent down to us, we would surely have been proved better guided than they". So now has come unto you a clear proof from your LORD, a guidance and mercy. Now, who could be a greater unjust than one, who belies the signs of ALLAH and turns away therefrom? Soon WE will requite them with an evil torment because of their turning away from OUR signs.

159. क्या अब वह लोग इस इन्तजार में हैं कि उन से पात फ़रिश्ते आ जायें, या वेरा पालनहार ही आ जाए, या वेरा स्वामी और कोई आगत आ जाये जिस दिन वेरा स्वामी का ऐसा कोई निशान आया तो फिर किसी ऐसे आदमी का ईमान लाना कुछ भी फायदा नहीं देगा जो पहले ईमान नहीं लाया था या ईमान लाकर अपने ईमान में कुछ नुक़्क़ा कल न कर चुका हो, कहें तो कि ऐसा कल्लू आये का तुम भी इन्तजार करो और हम भी इन्तजार करते हैं।

159. Do they then, wait for any thing other than that, the Angels should come to them or that your LORD should come, or that some of the signs of your LORD should come? On the day when certain of the signs of your LORD will appear, no profit will it do to a person to believe then, if he believed not before, nor had earned good by performing righteousness through his Faith. Say: "Wait you for such happening, we too are waiting."

160. जो लोग अपने धर्म में फूट गये और कई कई टोखिया बन गए, वे सभी आप का उन से किसी चीज़ में भी कोई सम्बन्ध नहीं रहा, यन्हा फ़ैसल अल्लाह की तरफ़ होगा, फिर वही उन को बख़्शेगा कि क्या कुछ कमल करके आये हैं।

160. Those who have split their religion and break up into various sects, O Prophet theirs remain not any link with you, in anyway! Their decision rests with ALLAH only, then HE will declare them what they have done.

قُلْ عَشْرُ أَمْثَالِهَا، وَمَنْ جَاءَ بِالسَّبِيلَةِ قُلًا

اس کو دس گنا ہے کہ ۱۰ اور جو کوئی گواہی دے کر کہ اس کو دس گنا سزا

يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝ قُلْ إِنَّمَا

ہائے ۱۰ اور حکم جو کس پر بھی نہیں کیا جائے گا ۝ آپ کو دو گنا کر

هَذَا بِنِيَ رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۚ دِينًا قِيمًا

ہدایت دی میرے رب کے سیدھی راہ کی ۚ دین جو حق و انصاف اور قائم رہنے والا

مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا، وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝

ابراہیم کی ملت جو سب سے کثرتِ ایک اور کی طرف تھی خداوندی کے لئے اور جس میں شریک نہ تھا ۝

قُلْ إِن صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ

آپ کو کہہ دو کہ میری نماز اور میری قربانی اور میرا جینا اور مرنا صرف اللہ کے لئے ہے

رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ

کے لئے ہے ۝ میری کوئی اس کا شریک نہ ہے نہ دارِ دنیا یا دارِ آخرت میں اس کا شریک

وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ۝ قُلْ أَغْيَرَ اللَّهُ آبِعِي رَبًّا

حکم دیا گیا ہے اور میں سب سے پہلے مسلمان ہوں ۝ کہہ دو کیا ایسا کہ میں اللہ کے سوا کسی اور کو رب بنالوں

وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ۚ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ

کہوں ۱ ہر چیز کا رب وہی ذات ہے اور (میں نے) کہہ کوئی بھی گواہی نہ دی کہ اس کا

إِلَّا عَلَيْهَا، وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى، ثُمَّ إِلَىٰ

وہی اس پر پڑے گا اور کوئی بھی کسی دوسرے کا بوجھ نہیں اٹھا سکے گا ۱ پھر تم کو اپنے رب کے حضور لوٹ کر

رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۝

جائا ہی ہے سو تم کو بتائی جائے گی کہ تم میں کیا اختلاف تھا ۝

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ

اس نے تم کو زمین پر نائب بنایا اور ایک دوسرے پر تم کو رتبہ اور درجہ عطا کیا تاکہ اپنے دین سے تم کو

فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۚ إِنَّ

تم کو آزمائے گا ۚ ہے تاکہ تم کو بہت عطا کرے اور ۱ اور ۱۰ عطا کرے

رَبُّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ ۚ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝

کرتے والا ۚ پھر وہی بھی ہے تاکہ وہی ہے ۝

۱۰۰۰ ہر ایک کی اصل اللہ کی ہے
۱۰۰۰ ہر ایک کی اصل اللہ کی ہے
۱۰۰۰ ہر ایک کی اصل اللہ کی ہے

۱۰۰۰

161. और जो कोई भी बेबी लेकर आयेगा उस को दस गुना मिलेगा और जो कोई गुनाह लेकर आया तो वह उसी के बराबर भुका पायेगा और जुनम तो किसी पर भी नहीं किया जायेगा।

162. आप कह दो कि मुझ को हिदायत दी मेरे सब मे सीधी राह की, दीन बहुत बड़बुत और कायम रहने वाला इब्राहीम (अस.) के तरीके पर जो सब से कट कर एक अल्लाह की तरफ का हो गया था और फिर करने वाली में नहीं था।

163. आप (स.अ.व.स.) कह दो कि मेरी नमाज और मेरी कुरबानी और मेरा जीना और मरना सिर्फ अल्लाह तबुल आलमीन के लिए है।

164. मैं किसी को भी उस का साथीक साथीदार नहीं मानता और मुझे इसी एलान का हुक्म दिया गया है और मैं सब से पहले मुसलमान हूँ।

165. कह दो क्या अब भी मैं अल्लाह के सिवा किसी और को सब तलस करूँ ? जब कि हर हर चीज का सब को सिर्फ़ यही (अल्लाह) है और तुम जो कि जो कोई भी गुनाह करेगा तो उस का ख़ास उसी पर पड़ेगा, और कोई भी किसी दूसरे का बोझ नहीं उठा सकेगा, फिर तुम को अपने सब से पास और कर जना ही है, तो तुम जिन बातों में झगड़े कर चुके हो उस इस्तेलक की अमल इस्तीकल तुम को यही बतायेगा।

166. उस ने तुम को जमीन पर गलब (अतिथी) बनाया और एक दूसरे पर कलब और दर्ज जता किये ताकि अपने दिव्य हूर में तुम को आजहार, बेलाक तुम्हारा सब बहुत जल्द पकड़ने वाला है, और बड़ा माफ़ करने वाला मेहरबान भी बेलाक यही है।

161. Whosoever will come with virtue shall have ten times the like thereof, and whoever will come with evil deed shall have punishment equivalent to its sin only; and injustice will never be done to anybody.

162. Say you: "My LORD has guided me to a straight path -the perfect religion, ever true, faith of Ibrahim- who was upright, having set aside himself from others, was submissive only to ALLAH alone, and was not of the polytheists."

163. Say: "Verily, my prayer, my sacrifice, my living and my dying, are for ALLAH only, the LORD of the worlds."

164. "I believe not in any partner or associate with HIM; and I have been commanded to declare this; and I am the first of the Muslims."

165. Say: what! "shall I seek a LORD other than ALLAH,? while HE is only the LORD (Creator) of everything. And (listen!) whoever commits sin; affliction thereof would be on himself only; no person shall be able to bear others burden. After all unto your LORD is your return, then, HE will declare to you, that reality wherefor you have been disputing.

166. And HE it is WHO causes you to inherit the earth as a generation coming after generation, and raised some of you over others in position and degrees, so that HE might try you in what HE has bestowed on you. Surely your LORD is Swift in retribution, and certainly HE is Oft-Forgiving, Most Merciful. [20 11 9]

سُورَةُ الْأَنْعَامِ مَكِّيَّةٌ (۲۴۱)

سورۃ الانعام طے میں آئی، جو ان کے لئے نازل ہوئی اور ان کے لئے نازل ہوئی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خبر دے گا کہ نام سے اور ان کے لئے نازل ہوئی اور ان کے لئے نازل ہوئی

الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ كُتِبَ إِلَيْكَ الْكِتَابُ ۖ فَلَا يَكُونُ فِيْ صَدْرِكَ

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

حَرَجٌ مِنْهُ ۖ يَتَذَكَّرُ بِهِ ۖ وَذَكَرُوكُمْ لِلْمُؤْمِنِينَ ۝

تاکہ اس کتاب کے لئے خبر دے گا کہ نام سے اور ان کے لئے نازل ہوئی اور ان کے لئے نازل ہوئی

اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ۝

تاکہ اس کتاب کے لئے خبر دے گا کہ نام سے اور ان کے لئے نازل ہوئی اور ان کے لئے نازل ہوئی

قَرِيبَةً أَهْلَكَهَا ۖ فَجَاءَهَا بِأَسْنًا بَيَاضًا أَوْهُمْ قَالُوا

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بِأَسْنًا إِلَّا أَنْ قَالُوا

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ۝ فَلَنَسْتَلِ الْذِّينَ أَرْسَلَ إِلَيْهِمْ

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

وَلَنَسْتَلِ الْمُرْسَلِينَ ۖ فَلَنَقْصُصَ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

كُنَّا عَايِينَ ۖ وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ ۖ فَمَنْ ثَقُلَتْ

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۖ وَمَنْ خَفَّتْ

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ ۖ بَاءً كَانَ

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے اور ان کے لئے کتاب لکھی گئی ہے

7. आररफ़

7. SURAH: AL-ARAAF

सुरह अररफ़ मक्का में उतारी गई इसमें दो सौ (206) आयतें और चौबीस (24) रकूअ हैं।

REVEALED AT MAKKA
(CONTAINS) 206 AYATS AND 24 RUKUS.

“हम अल्लाह के नाम से जो बड़ा मेहरबान
बहुत बहुत लطف करने वाला है।”

*In the name of ALLAH,
the Most Beneficent Most Merciful*

1. अलिफ-लाम-मीम-साद।
2. यह किताब अब (संजयता) की तरफ उतारी गई है, वरना अब के लोभ ने अब कोई तंगी न रहेगी तबकि इस किताब के ज़रिये खबरदार बन दो और नसीहत दो जहाँ ईशान वाली को।
3. चल पड़ो उस वन जो तुम्हारे रब की तरफ से तुम पर उतारा गया है और इस के बिना दूसरे सगे साथियों की इलाक़ (अनुकरण) न करना, तुम लोग बहुत कम नसीहत मानते हो।
4. और कितनी बस्तियाँ हम ने हलाक कर दीं जिन पर रातों रात हमारा अज़ाब दूर चला वा उस वक़्त जब कि बस्ती वाले सोचर को बेचिख हो कर आराम से सो रहे थे।
5. जब हमारा अज़ाब वन पर आ पड़ा तो वन के सब दावे धरे रह गये और चीख पड़े कि बेहक हम हो जाज़िम थे।
6. बस हम को ज़ख़्त पड़ना है उन लोगों से जिन की तरफ रकूअ भेजे गये थे और रकूअों से भी हम ज़ख़र पड़ेंगे।
7. फिर तबान बख़िदाह हम अपने इज़्म की बुनियात पर खुद ही बयान करवायेंगे और हम कहीं ग़ायब हो नहीं हो गये थे ?
8. और उस दिन कर्मों का वज़न हम के साथ होगा, बस जिन जिन का पल्ला वज़न में भारी हुआ तो ऐसे लोग ही कामयाब होंगे।

1. Alif, Laam, Meem, Saad.
2. This is the Book revealed unto you, now there shall not remain any straitness in your chest; so you warn thereby, and that it may be an admonition to the faithful.
3. Go on following what has been sent down to you from your LORD, and do not follow any patrons beside ALLAH. Yet little of admonitions you take to heart.
4. And a great number of townships WE destroyed, upon them OUR torment came by night, or while they were sleeping, unaware, during their afternoon rest.
5. When OUR torment came upon them, all their claims proved baseless and cried out: "Indeed, we have been the unjust."
6. Then WE will surely question those people unto whom OUR messengers were sent, and verily, WE shall also question the messengers.
7. Then WE shall narrate unto them their all events on the basis of OUR own knowledge, for WE have not been absent.
8. And the weighment of deeds on that Day will be true. So, as for those whose scale will be heavy, by good deeds they would be the successful.

9. और जिस का पैलड़ा सज़न में हल्का हुआ हो वस ऐसे लोगों ने अपने आप को मुक़साम में आला, इस लिए कि उन्होंने हमारी आज्ञाओं के साथ नाइन्सानी बराती थी।

10. और हम ने ज़मीन में तुम को जगह दी और उस में तुम्हारे लिए सिंदरी के मुक़साम का सामान भी रखा फिर भी तुम ने बहुत ही कम शुक्र अदा किया।

11. हम ने तुम को पैदा किया फिर तुम्हारी सुल्लों वस दी फिर फ़सिलों को हुक्म दिया कि आदम को सजदा करो, इब्लीस (हीतान) के विरुद्ध उस ने सजदा किया, वह सजदा करने वाली में शामिल न हुआ।

12. उस ने फ़रमाया जब मैं ने तुझ को हुक्म दिया इस को बाद फिर तुझे क्या क़ाफ़र पैदा आई कि तू ने सजदा न किया ? इब्लीस ने कहा मैं आदम से अच्छा हूँ मुझे तू ने आग से पैदा किया और इस को गिरदी से पैदा किया।

13. उस ने फ़रमाया उतर जा वहीं से, तेरी यह नालायकी है कि अपनी बड़ाई होकर जग, अब तू यहाँ से निकल जा तू हल्का और ज़लील में शामिल है।

14. इब्लीस ने कहा मुझे उस दिन तक छूट दे जिस दिन लोग कब्रों से उठाये जायेंगे।

15. उस ने फ़रमाया जा तुझे यह मोहलत दी गई।

16. उस ने कहा कि जब तूने मुझे सल्ले से भटक दिया तो मैं ज़रूर बैटूंग उन की दाक में तेरी सीधी राह पर।

17. फिर उन पर आहँगा आगे से और पीछे से और दाहिने से भी और बायें से भी और उन में के बहुतों को तू नुक़ल करने वाल न पायेगा।

9. And as for those whose scale will be light, in good deeds they are those who will lose their own selves; because they denied and rejected OUR revelations.

10. And assuredly, WE established you in the earth, and appointed for you therein, provisions for your life; yet little thanks do you return.

1	10	8

11. And surely, WE created you, and then gave you figure (faces), then WE commanded the angels to prostrate for Adam. They prostrated except Iblis (Shaitan), who declined to be of those who prostrated.

12. (ALLAH) Said: "What prevented you, that you did not prostrate when I commanded you?" Iblis said: "I am better than Adam. YOU created me from fire, and him YOU created from clay."

13. (ALLAH) said: "Get down from here! It is abasement for you to speak high of you (before ME). Get out from here! For you are of those humiliated and disgraced."

14. (Iblis) Said: "Allow me respite till the Day they are raised up from the graves!"

15. (ALLAH) said: "Go! Have it that respite, you are given!"

16. (Iblis) Said: "Because YOU have sent me astray, surely I will sit in wait against them on YOUR straight Path."

17. "Then surely, I will come upon them, from before them and behind them; from their right and from their left, and YOU will not find most of them as thankful ones."

اَخْرِجْ مِنْهَا مَذْرُومًا مَذْخُورًا ۚ لَنْ تَبْعَكَ

کرنا اٹھ جائیں گے مذروہ، کھڑا ہوا جو کوئی جس سے تیری راہ چلے میں

مِنْهُمْ لَا مَلِكَ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ۝ وَيَا أَدَمُ

تم سب کو اٹھا بہنم میں ہر دون ۴ ۝ اور اے آدم

اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا

تو اور تیرا بیوی، بسو، اس جنت میں، کس کھاؤ جہنم سے چاہو اور پاس

وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ۝

مت جانا اس درخت کے، اگر گئے تو رہا ہی تھیں کرے جالے ہو جاؤ گے ۝

قَوَسُوسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا

بھڑکایا ان دونوں کو شیطان نے تاکہ ان کی پوشیدہ ہوئی طرح کی بات ایک دوسرے سے

مِنْ سَوَاتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ

پچھائی کن چیز کی کے سامنے کھول دے اور کہا کہ تم کہہ متوں میں ہے کہ خدا سے رہنے اس درخت

هَذِهِ الشَّجَرَةَ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَئِينَ أَوْ تَكُونَا

تے تم کہیں اس طرح کہ وہ اس کے کہیں تم دونوں فرشتے ہی بن جاؤ گے یا ہمیشہ چھو والے

مِنَ الْخَالِدِينَ ۝ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَنَاصِرٌ

۵ ۝ اور ان کے سامنے میں نے بات قسم کھا کر لی کہ میں تم کو

النَّصِيرِينَ ۝ قَدْ لَبَّيْهُمَا بَعْرُورَةً فَلَمَّا ذَاكَ الشَّجَرَةَ

جنگل جاتا ہوں ۝ اس طرح فریب دے کہ ان دونوں کو پہلے دیا ہر میں دونوں نے اس

بَدَتْ لَهُمَا سَوَاتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفْنَ عَلَيْهَا مِنْ

درخت میں سے چھپے ہی پچھا، ان دونوں کے طرح کی بات کہیں کن اور جنت کے پائے اپنے اوپر اٹھانے

وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ

کے اور آواز دی ان کے رب کے کہ یا میں نے تم کو منع نہ کیا تھا کہ اس درخت کے پاس

تِلْكَ الشَّجَرَةَ وَأَقُلْتُ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ

ی مت جانا اور تم سے نہ کہہ دیا تھا کہ شیطان تم دونوں کا کلمہ ہوا دشمن

مُبِينٌ ۝ قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا إِنَّهُ وَإِنْ لَمْ

۶ ۝ دونوں عرض کرے گے اے وہ رب کہ تو اپنی باتوں پر ظلم کر رہا ہے اور اب تو ہم کو

منہ میں اسے ذلیل کر کے دھکا
دیا کرتا تھا اور اس کے چہرے پر
منہ کی بات کی جھلک تھی
دیکھ رہا تھا کہ اس کے چہرے پر
چہرہ کی بات کی جھلک تھی
چہرہ کی بات کی جھلک تھی
چہرہ کی بات کی جھلک تھی

منہ کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی

منہ کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی
کب اس کی بات کی جھلک تھی

23. दोनों अर्द्ध करने लगे ऐ वर हम तो अपनी जानों पर कुत्त कर बैठे और अगर अब तु हम को माफ न करेगा और हम पर दया न करवावेगा तो हम तुम्हान में पड़े रह जायेंगे।

24. वर ने क्रमशः वहीं से उतर जाओ तुम एक दूसरे के दुश्मन रहोगे और तुम्हारे लिए जमीन में कुछ ढेर का पिकान और छोटी मुदरात के लिए गुजर बहार का सामान भी वहीं रख दिया गया है।

25. वर ने हुक्म करवा दिया कि तुम को इसी जमीन पर ज़िन्दगी गुजारना है और मर कर इसी में जाओगे और फिर इसी में से निकाले जाओगे।

26. ऐ आदम की औलाद हम ने तुम पर दिखावा किया है जो तुम्हारी रम को जगह को डीकता है और कपड़ों में शान शोभा और खूबसूरती भी है और रम से अपनी शोशक पहनैजगती का सिवात है यह अल्लाह की निशानियों में से है ताकि यह लोग इसे याद रखें।

27. ऐ आदम के बेटों कहीं तुम को सैतान बलक न दे जिसका तुम्हारे भी बाप को जन्नत में निकलवाया और उन के कपड़े उतारवा दिये और एक दूसरे के सामने बे विश्वास करा दिया वह और यह का पुरा कमीला इसी जगह के देख कर तुम्हारी ताक नै है कि उन के दान पात को तुम देख नहीं पा रहे हो, जो लोग ईमान नहीं रखते हम उन को सैतान की दोस्ती में पड़ा खोद देते हैं।

28. और यह लोग जब कोई बेहसाई (असलीलत) का काम करते हैं तो कहते हैं कि हम ने अपने बाप दादों को इसी तरह पाया है और अल्लाह ने हम को यही हुक्म दिया है, आप कह दो कि बेहसाई का हुक्म अल्लाह तो हरफिक नहीं देता, कहीं झूठ बोलते हो अल्लाह पर जब कि तुम को इस की कुछ भी जानकारी नहीं।

23. The twins said: "We committed injustice to ourselves! If YOU now forgive us not, and bestow not upon us YOUR Mercy, we shall certainly be of the losers!"

24. (LORD) said: "Get you down; you shall be enemy to one another! And on earth for you, there shall be a dwelling and provision for a short duration."

25. (LORD) said: "On it you shall live, and therein you shall be buried after death, and from it you shall be raised up."

2 15 9

26. O children of Adam! We have sent down to you a garment covering your shame wherein is an adornment and etiquette. And the best raiment is the garment of righteousness. This is of the signs of ALLAH, that they may remember.

27. O children of Adam! Let not Shaitan deceive you, as he got your parents out of Paradise, and divested them of their garment and thus uncovered them to each other. Surely, he and his tribe behold you to trap from a place which you can not see. Certainly, WE leave them trapped in Shaitan's company who do not believe (in the Truth).

28. And when they commit an indecency, they say: "WE found our forefathers doing it, and ALLAH has commanded us of it." Say you: "Assuredly, ALLAH never commands of indecency. Why do you tell a lie? When you know nothing of it!"

29. कह दो कि वेत तब सिर्फ़ लौक बल का हुक्म देता है और हर सज़े के कल अपने चेहरे सीधे रखो और सिर्फ़ उसी से दुआ करो, ख़ालिस दीन उसी का बसूल रखो, जैसे तुम को वत ने पहली बार बनाया है फिर तुम दूसरी बार से बनेगे।
29. Say: "My LORD commands equity only; and that set your faces aright at every prostration; and invoke HIM only, observing your faith pure for HIM. Even as HE has created you into being for the first time, so shall you be brought into being once again.
30. एक गिरोह जो वत या गया और एक गिरोह का मुक़ाबला सफ़ित हो गई, क़दीम क़दीम अल्लाह को ख़ास कर सैतानी को अपना अधीन्य (यानी दोस्त) बना लिया, और खुद इस गुमान में है कि बड़े सही रास्ता वाले लोग तो सिर्फ़ यही हैं।
30. A group has received the guidance and upon another group straying has been justified. Assuredly they have taken the devils as patrons instead of ALLAH and they fancy that are most guided ones.
31. ऐ आदम की औलाद बरिज़द की हर हज़री के कल सज़दा करने के लिए सोना का क़पास रखते हुए सिबास पहने रहो और खाओ और पिओ बस हर से का मुक़ाम, बेशक अल्लाह उन लोगों से मुक़दद नहीं रखता जो हद के अन्दर नहीं रहते।
31. O Children of Adam! Put on decent and fair clothing on every attendance of Mosque for prostrating; and eat and drink, but transgress not the limits. Surely, ALLAH does not like those who remain not within limits.
32. तुम कह दो अल्लाह की बनाई चीज़ (यानी लोग) को और खाने की चीज़ों चीज़ों को किस ने हराम किया ? जो अल्लाह ने अपने बन्दों के बाले पैदा की है, कह दो कि यह सब चीज़ें दुनिया की ज़िन्दगी में इंसान वालों के लिए दी गई हैं और हिशमियत में तो ख़ास और सिर्फ़ उन ही के लिए होगी, इस तरह हम ने निशानियाँ साफ़ साफ़ बयान कर दीं उन लोगों के लिए जो जानते हैं।
32. Say you: "Who has forbidden the adornment and the pure things of food to eat, that ALLAH has produced for His slaves?" Say: "they are, in the life of this world, given for those who believe; and exclusively for them would be all these things on the Day of Resurrection." Thus WE explain clearly OUR signs for people who have knowledge.
33. आज कह दो मेरे तब ने तो क्या किया है मैं हवाई के कामों से चले खुले हो या खुदे हो और गुनाह से और ज़ुबदली और नाइक बातों से बचा लिया और अल्लाह के साथ जो सही बातें बतलें हो उसे हज़म कर दिया जिस की कोई क़ाद और दलील हम ने नहीं बतायी और अल्लाह की निशान बतलान ऐसी बात यह कही जो तुम को नहीं मालूम।
33. Say you: "My LORD has forbidden the indecencies - the open thereof and the hidden thereof- and sin, and oppression, and injustice, and that you associate any thing or being with ALLAH, for which HE has sent down no warranty, or has given no authority; and you do not say things about ALLAH of which you have no knowledge."

34. हर उम्मात (Community) का एक बरत हम ने मुक़रर कर दिया है फिर जब उन की मुदत ख़त्म होगी तो एक घड़ी भर भी न पीछे रह सकते और न आगे बढ़ सकते।

35. हे आदम की औलाद जब भी तुम में मसूल आवें वह तुम को हमारी आवाज़ें पढ़ कर सुनाई देंगे जो संभल कर लो और अपना सुधार कर लो तो ऐसे लोगों को कोई डर नहीं होगा और कभी दुखी नहीं होंगे।

36. और जिन लोगों ने हमारी बातों को झूठ माना और उस की मुक़ददे में अपनी बड़ाई हांकते रहे वह लोग आप में जाने वाले हैं और उस में हमेशा हमेशा को रहने वाले होंगे।

37. फिर तब के बड़ा ज़ातिल कौन जो झूठ बोलें अल्लाह पर, या उस की हुक्मों को झूठ मानें ऐसे लोगों की जान लेने को हमारे बड़े दूर करिश्मे आवेंगे तब तब वह लोग अपने मसीब में लिखा हुआ या चुके होंगे सब मौत के बल आने वाले करिश्मे कोलेंगे फिर जो तुम अल्लाह के सिवा पुकारते थे वह कौन है ? ज़मान में वह कोलेंगे वह सब ग़ायब हो गई और (मरने के बल) अपने कब्रिस्तानों में रह चुके ही ग़ायब हैं।

34. Every community has its appointed term; when their term is over, neither can they delay it nor can they advance it for a moment.

35. O children of Adam! Whenever there come to you messengers from among you, reciting to you My Verses, then whosoever becomes conscious, and attends himself, on them shall have no fear, nor shall they grieve.

36. And those who belie OUR messages and are stiff-necked against them, they are destined for the Fire and therein they shall abide for ever.

37. Who is more unjust than one, who invents a lie against ALLAH or belies HIS signs? For such, when OUR Angels reach to them to take their souls in custody, their appointed portion of whole life -as much as prescribed in the book of destiny- they would have fully consumed. And then those angels of death will say: "Where are those whom you used to invoke beside ALLAH?" They will reply: "they all have disappeared from us" Thus they will bear witness against themselves, (at the moment of their death), that they were disbelievers.

قَبْلَكُمْ مِّنَ الْيَمِينِ وَالْإِثْمِ فِي النَّارِ دَخَلَتْ

اور ان لوگوں کی آستینوں کے ساتھ جو ہم سے پہلے ہو چکے ہیں وہ بھی داخل ہوں گی اور تمام امت کو جنت کے لیے

أُمَّةٌ لَعَنَتْ أَخْتَهَا حَتَّىٰ إِذَا أَرَاكَوَارْفِيهَا جَمِيعًا ۚ

اپنی جیسی دوسری جماعت کو یہاں تک کہ سب اور تمام میں اگر بھینچ گئے تو پھر دالے والے ایک

قَالَتْ أَخْزَيْتُمْ لِأُولِهِمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَصْلُونا

اپنے سے پہلے لوگوں کے لئے کہیں گے کہ اے ہمارے پروردگار یہی لوگ ہیں جو ہم کو لٹکا

فَاتِيهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ ۚ قَالَ لِكُلِّ

راہ پر آئیں چھوٹے سے اب تو ان کو اگلے عذاب سے دو گنا دے دوں گا کہ سب کو لٹکا ہے اور کسی کو

ضِعْفٌ وَلَٰكِن لَّا تَعْلَمُونَ ۝ وَقَالَتْ أُولَهُمْ

کھینچا ہوا ہم جیسی جانتے ۝ تب پہلے ایک بار دالوں کو

لِأَخْزَيْتُمْ قَمًا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِن فَضْلِ

جواب دیں گے کہ تم کو اب ہم پر کیا نصیبت ہے، اپنے / کوڑوں کا

فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ۝ إِنَّ

عذاب ہم بھی پہنچے دے گا ۝ اور ان کے مقابلہ میں تم کو ملے گی ان کے لئے آگاہی

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَشِّرُ

جو لوگ جھوٹے ہیں ہماری آیتوں کو، اور ان کے مقابلہ میں تم کو ملے گی ان کے لئے آگاہی

لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ

کے دروازے ہیں کو ملے جائیں گے اور جنت میں داخل نہیں ہو سکتے جب تک

يَلْبِغَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخَيْطِ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي

سحق کے سنگوں کی موت، داخل ہو جائے اور ہم ان لوگوں کو ہم ایسی ہی سزا دیتے

الْمُجْرِمِينَ ۝ لَهُمْ مِّنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ قَوَّعِهِمْ

ہیں ۝ ان کے لئے جہنم کا بچھا ہے اور ہم ایسی ہی سزا دیتے ہیں ۝ اور جو ایسا نہ ہو

غَوَاشٍ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ۝ وَالَّذِينَ آمَنُوا

ظالموں کو ہم ایسی ہی سزا دے گئے ہیں ۝ اور جو ایسا نہ ہو

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا إِكْرَامًا وَسَعَهَا

تک مل گئے رہے تو ہم کسی کی حالت سے زیادہ دیکھ کر ڈالے نہیں، ایسے لوگ

ایک طرف سے دوسری طرف سے
کے وقت سے لے کر موت تک
اور اس وقت سے لے کر موت تک
ظور رکھیں گے۔

۲۱۷
پہلے ہی میں نے کہا تھا کہ
اور ان کے لئے ایک دوسرے پر
نصرت دے کر ان کے لئے ایک دوسرے
پہلوں کو ان کے لئے ایک دوسرے
پہلوں کے لئے ایک دوسرے
دالے ہم نے ان کے لئے ایک دوسرے
اور ان کے لئے ایک دوسرے
اور ان کے لئے ایک دوسرے
پہلوں کے لئے ایک دوسرے

تک سونے کے دالوں کی موت کا
تک سونے کے دالوں کی موت کا
اس طرح سے کہ ان کے لئے ایک دوسرے
تاکیں ہے۔ یہاں سے ان کے لئے ایک دوسرے
پہلوں کے لئے ایک دوسرے
اور ان کے لئے ایک دوسرے
اور ان کے لئے ایک دوسرے
اور ان کے لئے ایک دوسرے
اور ان کے لئے ایک دوسرے
اور ان کے لئے ایک دوسرے
اور ان کے لئے ایک دوسرے

38. अब इस करमान जारी होगा कि तुम दायित्व हो जसो आग में, जिनमें और दूसरों के मिलोह के साथ जो तुम में पहले हो चुके हैं जब भी दायित्व होगे कोई जमात जानत करेगी अपनी जैसी दूसरी जमात को वहाँ तक कि सब दोखला में गिर चुकीने तो बाद वाले लोग अपने से पहले लोगों के लिए कहेंगे कि ये हमने पावनहाज वही लोग हैं जो हम को गलत राह पर बाल बाल से खल इन को आग का दुगला जलाव दे, अब यह कुरबायेगा कि सब को दुगला है किसी को कम नहीं) पर तुम नहीं जानती।

39. अब पहले लोग बाद वालों को जबाब देंगे कि तुम को अब हम पर क्या बहाना है, अपने करदुल्लों का अलाव तुम भी पकड़ो रहो।

40. केहाक जो लोग झुटलाते हैं हमारी आयातों को, और उन को मुकाबले में घमंड करते हैं उन के लिए आरमान के दरवाजे नहीं खोले जावेंगे और वह जन्नत में दाखिल नहीं हो सकते जब तक सुई के नाले में रीट न दाखिल हो जाये और मुजरीन लोगों को हम ऐसी ही सजा देंगे *।

41. उन के लिए जहन्नम का बिछोन है और जहन्नम ही जसो उपर का ओइना है, जालियों को हम ऐसी ही सजा दिया करते हैं।

42. और जो ईमान लाये और पैस अमल करते रहे तो हम किसी पर उसकी ताकत से ज्यादा बोझ तो बालते नहीं, ऐसे लोग जन्नत वाले हैं और उस में हमेशा रहेंगे।

38. ALLAH will say: "enter you into the Fire, among the communities of those who have passed before you of Jinn and mankind." Every time a new community enters, it shall curse its sister community, until, when all have arrived one after another therein, the last of them will say about the first of them, "Our LORD! These are they who led us astray, so give them a double torment of the Fire!" ALLAH will say: "for each one there is double (torment, not less to any), but you know not."

39. Then the former community will say to the latter: "Now, as you could not get any preferential position over us, taste then (with us) all torments for what you have earned."

4	8	11

40. Verily, those who belie OUR signs and treat them with arrogance, for them the gates of heaven will not be opened, and they will not enter Paradise until the camel goes through the eye of the needle. Thus do WE requite the sinners.

41. Theirs will be a bed of Hell and for them coverings too, of Hell. Thus do WE requite the unjust.

42. But those who believed, and did the works of righteousness -WE burden not a soul more than its capacity- such are the people of Paradise wherein they shall abide for ever.

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٥٠﴾ وَ

جنّت والے ہیں اور اس میں ہمیشہ رہیں گے ﴿۵۰﴾ اور

نَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غِلٍّ تَجْرِي مِن

ہم کہ ان کے پیچھے میں آپس میں شاذ کا ظہور نہ کیا ہوگا آئے ہم دور کر دیں گے ان

تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ ۖ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا

کے نیچے نہریں بہتی ہوں گی، وہ کہیں گے تعریف اور شکر اس پر کہ ہے جس نے ہم کو یہاں

لِهَٰذَا ۖ وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ ۖ

جس پر پہنچا اگر اس پر ہم کو ہدایت نہ دیتا تو ہم وہ نہیں پا سکتے تھے، بے شک ہمارے رب کے

لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ ۖ وَتُودُّوٓا۟ أَنْ

رسول بھیجے بات سنے کر آتے تھے اور ان کو آواز دیں ہمارے گی کہ جن جنت اب ہماری ہے،

تِلْكَمُ الْجَنَّةُ ۖ أَوْرِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥١﴾

تم اپنے اعمال کے سبب اس کے وارث بنادینے لگے ہو ﴿۵۱﴾

وَنَادَاۥ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ ۖ أَنْ قَدْ

اور جنّت والے دوزخ والوں کو آواز دیں گے کہ ہم نے تم کو بلا کر دھوکہ دیا ہے

وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَّا

رب نے ہم سے کیا تھا، کیا تم نے بھی اپنے رب کے وعدے کو سچ پایا؟ اور آپ میں وہ

وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا ۖ قَالُوا نَعَمْ ۖ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ

کہیں گے ہاں! پھر ایک اعلان دینے والا آیا اور یہی مژدہ اعلان بکار دے گا

يَبَيِّنُهُمْ أَنَّ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾ الَّذِينَ

کہ ظالم لوگوں پر اللہ کی لعنت ہے ﴿۵۲﴾ جو اللہ کی

يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۖ

راہ سے دوسروں کو روکتے ہیں اور اللہ کے راستے کو ٹیڑھا کر دیتے ہیں اور

وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٥٣﴾ وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ ۖ

آخرت کے بھی انھاری ہے ﴿۵۳﴾ ان دونوں کے مابین آڑ ہوگی اور

وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَتِهِمْ ۖ

اعراف کے اوپر ایسے آدمی ہوں گے جو ہر ایک کو اس کے چہرے سے پہچان لیں گے اور

وَلَوْ أَنَّهُمْ

وَلَوْ أَنَّهُمْ

43. और जो कुछ उन के सीने में अकसी कम-बुझ का गुबार रह गया होवा उसे हम दूर कर देंगे, उन के सीने गहरे खड़ी होगी, वह कहेंगे तारीफ और कुछ तो उस अल्लाह को है जिस ने हम को वही तक पहुँचाया अगर अल्लाह हम को हिदायत न देता तो हम राह नहीं पा सकते थे, केसक हमारे रब के सल्लु वाली बात लेकर आते थे और उन को आवाज दी जायेगी कि वह जन्नत अब तुम्हारी है तुम अपने अच्छे कर्मों के सबब इस को वारिस बना दिये गये हो।

44. और जन्नत वाले दोऊव वालों को आवाज देंगे कि हम ने सच्चा पाया जो वादा हमारे रब ने हम से किया था, क्या तुम ने भी अपने रब के वादे को सच्चा पाया ? जवाब में वह कहेंगे हाँ ! फिर एक पुकारने वाला उन में वह आखरी दलाल पुकार देगा कि खलिफा दोनों पर अल्लाह की लमत है।

45. जो अल्लाह की राह से दूसरी को देखते थे और अल्लाह के वादे को टेढ़ा कर देना चाहते थे और आखिरत के भी इन्कारी थे।

46. उन दोनों के बीच आड़ होगी और अनाक के उन ऐसी आदमी होंगे जो हर एक को उस के चेहरे से पहचान लेंगे और जन्नत वाली को आवाज दे कर कहेंगे कि तुम पर सलाहली हो, अभी वह जन्नत में खलिफा तो न हुए होने मगर उम्मीदार होंगे।

43. And WE shall remove from their chests whatever accumulation of grudge may have remained thereat. Rivers flowing beneath them, and they will say: "All the praises and thanks be to ALLAH, Who has guided us to this. Never could we have found guidance, were it not that ALLAH had guided us. Indeed, the messengers of our LORD did come with the truth." And this will be declared out to them: "This is the Paradise which you have inherited for what you have been doing.

44. And the dwellers-of Paradise will call out to the dwellers-of the Hell: "We have indeed found true what our LORD had promised us, have you too found true what your LORD promised?" They shall say: "Yes!" Then a announcer will proclaim among them finally, "The curse of ALLAH be upon the unjust wrong-doers,"

45. "who hindered others from the path of ALLAH, and would seek to make it crooked, and they were disbelievers in the Hereafter."

46. And between them there will be a barrier, and on the elevated place (Al-Araaf) , will be such men who would recognise everyone by their faces, they will call out to the dwellers of paradise, saying: "peace be on you." Though those will not have yet entered into paradise, but would be longing for it.

47. और जैसे ही उन की निगाह जहन्नम वाली पर पड़ेगी तो देखते ही उन की आँखें चकचकाने लगेंगी और उन से चौंका चलेंगे कि ऐ हमारे वह हम को इस जहन्नम लोग के साथ न मिलाने।

47. As soon as their eyes will be turned to the fellows of the Hell, as if their eyes would be losing sight, and they will cry out fearfully, "O our LORD! Place us not with these unjust people!"

5 8 12

48. और आराफ़ पर खड़े लोग अपने जान पहचान के लोगों को वहाँ सेहरी से पहचान लेंगे कि यह लोग आग में जाने वाले हैं उन से कहेंगे कि तुम्हारी जगह जाने का बड़ा होना तुम को कुछ काम न आया और तुम जो बड़ाई होकरों से उस से तुम्हारा कोई काम न बना।

48. And the fellows of the heights (Al-Araaf) will call unto the people of their contacts whom they would recognise by their faces (that they are destined for the Fire), Saying: "Your group being boundless availed you naught, and your inordinate self-esteem brought you no profit!"

49. क्या यही वह लोग हैं जिन के बारे में तुम कसमें खाकर यह कहते थे कि यह लोग अल्लाह की दयालुता को कभी न पा सकेंगे जब कि उन को तो आज वह परवाह मिल गया कि जन्नत में दाखिल हो जाओ अब तुम पर कोई खौफ़ और गुम कभी नहीं आयेगा।

49. Are these the men of whom you swore that ALLAH would never show them mercy? (Behold! They got the clearance, and said) "Enter Paradise, on you shall come no fear nor shall you grieve."

50. और आग वाले जन्नत वाली को पुकारेंगे कि हम पर थोड़ा सा पानी फैला दो या अल्लाह ने जो तुम को निज़क अता किया है उस में से कुछ खाया हम पर आज दो प्यास में जन्नत वाले सोलेंगे कि अल्लाह ने वह दोनों चीज़ें काफ़िरी पर हलल कर दी है।

50. And the dwellers of the Fire will call to the dwellers of paradise: "Pour on us some water or food out of what ALLAH has provided you with!" They will say: "Both, water and provision, ALLAH has forbidden to the disbelievers."

51. वह ऐसे लोग थे जो अपने दीन बर्ष को खेल समझा अपने हुर्र से और उन को दुनिया की ज़िन्दगी में खेलों में खाल दिवा, आज हम भी इन को इसी तरह नज़र आयेगा वन देने जैसे इस दिन की मुलाक़ात को वह खुद भूलें हुर्र से और हमारी आयतों में बड़े झगड़े निकालते थे।

51. They were such as who took their religion as an amusement and play, and thus the life of this world deceived them. "So today WE shall neglect them as they forgot their meeting of this Day, and as they used to disagree greatly with OUR messages"

52. हमने ज्ञान के अध्यास पर विस्तार से बखान कर दी उन के पास ऐसी किताब पहुँच दी जो ईमान वाली ज़ीन के लिए शिद्दत और रहमत है।

53. क्या उन को अब इस किताब के बचान के डीक पढ़ने का इन्तेज़ार है ? जो जिस दिन इस किताब पर बताया हुआ खोजा खुल कर सामने आ जायेगा तो वह लोग जो उसे भुले हुए थे चौंक पड़ेंगे कि वाकई हमारे रब के रसूल सच्ची बातें लेकर आये थे क्या अब हम को नहीं कोई सिफ़ारिश करने वाला मिलेगा ? जो हमारी सिफ़ारिश कर सके या फिर हम को बुनिया में वापस भेज दिया जाये तो हम जो कर्म कर के आये हैं उस के बिना दूसरे अच्छे काम कर के आये, उन लोगों ने खुद अपना मुक़ाम अपने हाथों बनवाया और जो झूठे सहारे बुनिया में पकड़े हुए थे वह सब धुन हो गये।

54. बेशक तुम्हारा रब ही अल्लाह है जिस ने आसमानी और ज़मीन को छः दिन में पैदा कर दिया फिर अर्ध पर चाँदी (हमम सावरो की सदसारी के लाल पर) जली का जलज कलम रखा, वही हीक देता है रात से दिन को जो लगातार एक दूसरे के आगे पीछे चढ़ते हुए आते रहते हैं और सूरज और चँद और तिलारी को उस ने अपने हुक़्म से काम में लगा रखा है, अल्लाह रही कि पैदा करना और हुक़्म चलाना सिर्फ़ ज़ली का काम है, वही करकत वाला अल्लाह है जो सब है, लयम संसारों का।

55. तुम अपने ज़ही एक रब से कुछ करो निद्रिग़ा कर नफ़ला और चुपके से, जो लोग हम से आगे बढ़ते हैं अल्लाह उन को पतय नहीं करता।

52. And certainly now WE have brought to them a Book which WE have explained in detail, according to OUR Knowledge, a guidance and a mercy to the people who believe.

53. Await they just for the fulfilment of the threat given by this Book? On the Day when that event is brought forth, those who had been negligent to it before, will exclaim; "Verily the messengers of our LORD did come with the truth: now is there any intercessor for us that he may intercede on our behalf? Or could we be sent back to the world so that we might do good deeds, other than those evil which we used to do?" Surely they have destroyed themselves, and there has vanished from them all those so called supporters on whom they relied upon.

6	6	13

54. Indeed your LORD is ALLAH, who created the Heavens and the earth in Six Days; then established HIMSELF on the Throne (of HIS Sovereignty, Almightyness). HE covers the day with the night, each seeking the other in rapid succession, and created the sun and the moon and the stars, subjected to HIS command. Be informed! That HIS only is the creation and the command. Blessed is ALLAH, the LORD of worlds.

55. Invoke your Only LORD in humility, meekness and in secrecy. Surely ALLAH likes not those who go beyond the proper limits.

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا

اور ملک میں اصلاح کے بعد فساد نہ کرو اور اللہ کو خوف اور شہد سے پکارو۔ ﴿۱۰﴾

وَطُوعًا ۚ إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۱﴾

اور نرمی سے۔ ﴿۱۱﴾ اللہ کی رحمت نیکوں کے قریب ہوتی ہے۔ ﴿۱۲﴾

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ

اور وہی ہے جو ہلکی رحمت کی بادلوں کے پہلے غوطہسوزی دینے کے لئے ہوائیں بھیجتا

رَحْمَتِهِ ۚ حَتَّىٰ إِذَا أَقْلَتِ سَحَابًا ثِقَالًا سَفَّاهُ

﴿۱۳﴾ ہے۔ یہاں تک کہ جب ہوائیں ہماری بادلوں کو اٹھاتی ہیں تو ہم اس میں ہلکے

لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ

مردہ شہر کی طرف ایک دھبہ بھیج دیتے ہیں پھر اس میں ہلکے سے پانی نازل کر دیتے ہیں اور

مِّن كُلِّ الثَّوَرِ ۚ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ

﴿۱۴﴾ ہیں، غرضوں کو بھی ہم اس طرح مرنے والوں کے لئے کرتے

تَذَكَّرُونَ ﴿۱۵﴾ وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاً شَدِيداً

﴿۱۵﴾ دھماکا کرے۔ ﴿۱۶﴾ سستی زمین کی پیداوار اس کے دھبے کے علم سے کبھی طرح ملتی

يَأْذِنُ رَبِّهِ ۚ وَالَّذِي حَبِطَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكْدًا

﴿۱۷﴾ ہے۔ اور خوب علاقہ ہوا اس کی پیداوار نامی ملتی ہے۔ ہلکے سے نکلتے ہیں۔ ﴿۱۸﴾

كَذَٰلِكَ نَصْوَفُ الْأَيَّاتِ لِقَوْمٍ يُشْكِرُونَ ﴿۱۹﴾

﴿۱۹﴾ ہم اس کام کے لئے جو شکر مانگ رہے ہیں۔ ﴿۲۰﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِهِ

﴿۲۱﴾ ہم نے بھیجا تھا (نوح کو اس کی قوم کو) کہ تم نے کہا کہ اسے بار بار کہو! اللہ کی

اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۚ إِنِّي

﴿۲۲﴾ ہستی کی حمد۔ اس کے سوا خدا کوئی سمجھ نہیں، میں ڈرتا ہوں تم پر۔ ﴿۲۳﴾

أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۲۴﴾ قَالَ

﴿۲۴﴾ میں نے کہا کہ تم پر عذاب ہے۔ ﴿۲۵﴾

الْمَلَائِكَةُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي صَلٍّ مُّبِينٍ ﴿۲۶﴾

﴿۲۶﴾ ان کے سربراہوں نے کہا کہ تم کو صاف دکھائی دے رہا ہے کہ تم بہت نیک ہو۔ ﴿۲۷﴾

فرشتے میں سے پہلے کہ خدا کا ایک رسول
کو بھیج دیا گیا ہے۔ یہ وہی نوح ہے جو
سے پہلے رسول ہے۔ ﴿۲۸﴾
سے پہلے رسول ہے۔ ﴿۲۹﴾
سے پہلے رسول ہے۔ ﴿۳۰﴾
سے پہلے رسول ہے۔ ﴿۳۱﴾
سے پہلے رسول ہے۔ ﴿۳۲﴾
سے پہلے رسول ہے۔ ﴿۳۳﴾
سے پہلے رسول ہے۔ ﴿۳۴﴾
سے پہلے رسول ہے۔ ﴿۳۵﴾

﴿۲۷﴾

56. और तुमक में सुधार के बाद फलान न करो और अल्लाह को इन और सभीद से पुकारो तबो, बेशक अल्लाह की रहमत पैसी करने वालों के करीब होती है।

56. And do not do mischief on the earth, after it has been set in order; and invoke HIM with fear and hope; surely, ALLAH's mercy is ever near unto the well-doers.

57. और वही है जो अपनी रहमत की शीतल के पाले तुम दायरी देने के लिए हवाएं भेजता है, यही तक कि जब हवाएं भारी बादलों के उठा लेती हैं तो इन उस बादल को मुदां शहर की तरह झोक मेटे हैं फिर हम उस बादल से पानी बरसा कर इन तरह के फल निकालते हैं, मुदां को भी हम इसी तरह निकालीये तकि तुम ध्यान करो।

57. And HE it is Who sends forth the winds as heralds of glad tidings, before HIS mercy of rain. Until, when the winds have carried heavy-laden clouds, WE drive it to a land that is dead, then WE cause rain to descend thereon. Then WE produce every kind of fruit therewith. Similarly WE shall raise up the dead, so that you may take heed.

58. लफ्फाज जमीन की पैदावार उस के नब के हुकम से खूब अच्छी तरह निकलती है, और जो बग़र इसका हो उस की पैदावार ख़तरा निकलती है, दूँ फेर फेर कर हम बिनामत बतलाते हैं उस ज़मीन के लिए जो शुक्र मानती हो।

58. The crop of a good land comes forth in abundance by the permission of its LORD; and that which is bad land brings forth nothing but a little. Thus do WE explain variously OUR Signs for a community who gives thanks.

7	5	14

59. हम ने नोह का नूह (अ.स.) को उस की बीम की तरह तो नूह (अ.स.) ने कहा कि ऐ मेरी बीम के भइयो ! अल्लाह की बन्दगी करो, तुमहारे लिए उस के सिवा इबादत के लायक कोई नहीं है मैं करता हूँ तुम पर एक बड़े दिन के अज्ञान में।

59. Indeed, WE sent Nooh to his community, and he said: "O my people! Worship ALLAH! You have no other deity ("ilah") but HIM. Certainly, I fear for you the torment of a Great Day!"

60. उन की बीम के सरदार बोले कि हम को लक दिखाई दे रहा है कि तुम बलक गये हो।

60. The chiefs of his community said: "We see you in error manifest."

قَالَ يَقُومُ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ

نوح علیہ السلام نے فرمایا اسے کہ تم میں سے کوئی بھی نہ تھا میں نہیں ہوں میں تو

مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ۝ اَبْلَغَكُمْ رِسَالَتِ رَبِّي وَ

رجہ اعلیٰ کے کا بھیجا ہوا ہوں ۵ تم تک اپنے رب کے پیغام پہنچانا ہوں اور

اَنْصَحُ لَكُمْ وَاعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۝

تم کو نصیحت کرتا ہوں اور اس کی طرف سے وہ باتیں جانتا ہوں جو تم نہیں جانتے ۶

اَوْ عَجِبْتُمْ اَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرُنَا رَبِّكُمْ عَلٰٓى

کہا تم ان پر تعجب کرتے ہو کہ تمہارے پاس تمہاری طرف سے نہیں ہیں سے ایک مرد

رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ

پر نصیحت آتی تاکہ وہ تم کو ڈر سکے کہ تم اس کا تقویٰ اختیار کرو تو پھر تم پر رحم

تُرْحَمُونَ ۝ فَاذْكُرُوْهُ فَاَنتَجِبْنٰهُ وَاَلَّذِيْنَ

کہا جاتے ۷ ۵ اس شخص نے نوح کو چیلنا تو ہم نے نوح کو اور ان کے ساتھ والوں کو

مَعَهُ فِى الْفُلِكِ وَاَعْرِفْنَا الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا

مخلوق میں سے انہیں کہ انہوں نے نوح کی باتوں کو جھوٹ جانتے رہے ہیں کہ انہوں نے

بَايْتِنَا ۚ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا عٰوِيْنَ ۝ وَاِلٰى

۷ ایک دن کے اور وہ میں سے تھے ۵ اور تم

عَادِ اٰخَاهُمْ هُوْدًا ۚ قَالَ يَقُومُ اَعْبُدُوا اللّٰهَ

ملوک کی طرف ان کے بھائی ہود کو بھیجا کہا اسے میری قوم عبادت کرو صرف اس کی اور

مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ ۚ اَفَلَا تَتَّقُونَ ۝ قَالَ

کے سامنے میری عبادت تمہارے لیے تمہارے کہنا اب میں تم کو بتاتے ہیں ۹ ۶ ان کی

الْمَلٰٓئِذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمٍ اِنَّا لَنَرٰكَ فِیْ

قوم کے کافر سردار بتاتے کہ ہم تم کو یہ نقشہ دیکھتے ہیں اور ہمارے

سَفَاهَةٍ ۚ وَاِنَّا لَنُظُنُّكَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ۝ قَالَ

نہایت ہے کہ تم جھوٹے ہو ۷ ۵

يَقُومُ لَيْسَ بِيْ سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّيْ رَسُولٌ مِّنْ

ہو رہا ہے کہ اسے میری قوم کے (اور) میں نے یہ بھی یہ عقل نہیں کی لیکن میں تو

ج

مظاہرہ دینی نے اسلام سے پہلے
چکر لگایا تھا کہ وہ نہ تھے اور
نہایت کی عبادت نہ تھے۔

61. नूह अलैहिमसलाम ने कहा ऐ लोग मैं कुछ भी कहता नहीं हूँ मैं तो रसूल आलमीन का भेजा हुआ हूँ।
62. तुम तक अपने सब के पैगाम पहुँचाता हूँ और तुम को नसीहत करता हूँ और अल्लाह की तरफ से वह बातें आता हूँ जो तुम नहीं जानते।
63. क्या तुम इस पर ताज्जुब करते हो कि तुम्हारे पास तुम्हारे सब की तरफ से तुम ही मैं से एक मर्द पर नसीहत आयी तबकि तुम को यह हर सुन दे कि तुम अल्लाह का सच्चा इन्क़िबाल करो तो तुम पर रहम किया जायेगा।
64. बल उन्होंने नूह (अ.स.) को झुठलाया तो हम ने उन के साथ वाली को जो कहली मैं वे नज़ात दी और जो हमारी आयतों को झूठ जानते रहे उन को डुबी दिया, ऐसाक यह लोग दिल के अन्धे बन गये थे।
65. और आद की बीम की तरफ उन के भाई हूद (अ.स.) को भेजा, हूद ने कहा ऐ मेरी बीम बन्दगी करो सिर्फ अल्लाह की, उस को सिवा किसी और की इबादत तुम्हारे लिए ठीक नहीं तो क्या अब भी तुम डरते नहीं ?
66. उन की बीम के ऊपर सरदार बोले कि हम तुम को बेअकल समझते हैं, और हमारा यह खयाल है कि तुम झूठे हो।
67. तब हूद (अ.स.) ने कहा कि हे मेरी बीम के लोगों ! मैं ने कुछ भी बेअकली की बात नहीं की लेकिन मैं तो रसूल आलमीन का रसूल हूँ।
61. Nooh (A.S.) said: "O my people not with me is, the least, error; but I am a messenger from the LORD of the worlds!"
62. "I convey unto you the Messages of my LORD, and give unto you sincere advice; and I know from ALLAH what you do not know."
63. "Do you wonder that there has come to you an admonition from your LORD through a man from amongst you, so that he may warn you, and that you may be conscious of ALLAH, so that you may receive mercy?"
64. But they belied Nooh, so WE saved him and those along with him in the yacht, and drowned those who disbelieved OUR messages. Certainly, they became blind by heart.
65. And to the nation of Aad, WE sent their brother Hood; He said: "O my people! Worship ALLAH, alone. It is no good for you to worship other than HIM. Will you not still fear?"
66. The leaders of those who disbelieved among his people said: "Verily, we see you in foolishness, and we think you are one of the liars."
67. Upon that Hood said: "O my people! I have not committed any foolishness! Whereas I am a messenger of the LORD of the worlds."

8 6 15

68. पहुँचता हूँ तुम तक पैग़ाम अपने رب का और मैं तुम्हारे लिए भलाई का चाहने वाला सच्चा अमानत दार हूँ।

68. "I convey unto you the Messages of my LORD, and I am for you, a true well-wisher, most trustworthy".

69. क्या तुम को इस में कुछ अजीब लगा कि तुम्हारे रब की तरफ से तुम्हारी तरफ बर्शाहत आयी तुम में के एक बंदे पर ताकि तुम को डर सुनाये और बूझे मत कि अल्लाह ने नुह (अ.स.) की टीम के बाद तुम को जो गरीब (ग़लबामिशकारी) बनाया और बदन में फैलाव वाली जील-जील भी तुम को ख़ूब अता किया, अल्लाह के एहसासगत ख़ूब बाद रखे ताकि तुम कालबाद हो जाओ।

69. "Do you wonder that there has come unto you an admonition from your LORD, through a man from amongst you that he may warn you? And forget not that HE made you successors after the people of Nooh, and increased you amply in stature (that means) endowed you with robust physique. So remember bounties of ALLAH so that you may be successful."

70. ज़वाल ने यह बोले कि क्या तु हमारे पास इस लिए आया है कि हम सिर्फ़ एक अल्लाह की बन्दगी करें और यह सब छोड़-छाड़ दें जिन को हमारे बाप दादा पुजते रहे, क्या अब तु ज़िना अज़म की हम को धमकी देता है उसे साकर ही दिखा दे अगर तू सच्चा है।

70. They said: "Have you come to us that we should worship ALLAH Alone, and leave all whom our forefathers used to worship? Bring you then, upon us that calamity wherewith you have threatened us, if you are of the truthful.

71. हूद (अ.स.) ने कहा की तुम्हारे रब की तरफ से अब तो तुम पर बला और प्रकोप दूट कर रहेग़ वही जगड़ते हो मुझ से ऐसे बनामटी नामों पर जो तुम ने और तुम्हारे बाप दादों ने यहू लिये हैं ? अल्लाह ने उन के लिए कोई दलील नहीं भेजती, वस अब इन्कोज़र कसो मैं भी तुम्हारे साथ इन्कोज़र करने वाला हूँ।

71. Hood said: "Now the torment and wrath of ALLAH is bound to fall on you. Why do you dispute with me over such bogus names as you and your forefathers have fabricated? ALLAH has sent down no warranty therefor. Wait then, I am with you among those who wait."

مِنَّا وَقُطِعْنَا دَائِرَ الدِّينِ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا

بھلی اور جو تارہی آجوں کے چھلنے کے لیے کہیں جڑی بوٹی دی کہ، ایک ایسی ہی ہے

وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٥٠﴾ وَلَئِنْ شِئِدْنَا لَهُمُ

(فشار ہوا) اور (فشار آب) کے مساوی ہونے پر

طَبِيعًا قَالَ يَقُومُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

إِلَى غَيْرِهِ ، قَدْ حَاءَ لَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ هَذِهِ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466

نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَمِنْ ذُرِّيَّتِهَا تَأْكُلُ مِنْ أَرْضِكُمْ

2017年12月15日

اللّٰهُمَّ لَا تُسَيِّئْهُمَا لِإِسْمِكَ الْعَظِيمِ وَأَخَذَكَ عَذَابُكَ ۝

اللَّهُ وَدَّ نَسُوكَ يَسْأَلُكَ عِدَّةَ عِدَّةٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَادُّرُوَادُ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِي عَاقِبَةُ

اور ادا کرو اللہ کی نعمت کو جب کہ تم کو کلامِ خدا کی برکات کے بعد بالخصوص بتایا اور تم کو اپنی اپنی زبان

بِغَاۡمِ ۤیَ الْاَرْضِ تُخۡدَوْنَ مِنْۢ مُّیۡنِ سَہۡوِہَا

[illegible]

فَصَوَّرُوا لِيَحْيَىٰ الْجِبَالَ يَبُوتًا ۖ فَادْبَرُوا الْاِثْمَ

کرم بنائے ہوئے، اطراف کے یہ انشتات و اقسامات خوب یاد رکھو اور زمین

الشيخ أبو القاسم الكوفي مؤلفه

میں لباد پہنا چھوڑ دو (۱۱) سلاخ کی

السلامة التي يمكن أن تكون لها

قوم کے گھنڈی پتھر مری لوگ اپنی برادری کے بہت بڑے والے گروہ لوگوں سے

الشيخ محمد بن عبد الله	ابن الشيخ محمد بن عبد الله	ابن الشيخ محمد بن عبد الله	ابن الشيخ محمد بن عبد الله

مجھے لگے گا تم کو معلوم ہے کہ صلاح اپنے آپ کی طرف سے کیسے ہوا

[illegible][illegible]

72. फिर हम ने अपनी कृपा से हूद (अ.स.) को और उन के साथियों को नजात बहाली और जो हमारी आयतों को झुठलाते थे उन की जड़ ही काट दी कि यह लोग ईमान लाने की तैयार नहीं थे।

72. So WE saved Hood and his companions by OUR mercy, and cut off utterly the root of those who belied OUR signs, for, they were people not ready to believe in.

9	8	16

73. और समूद की तरह उन के भाई साहेब (अ.स.) को भेजा, साहेब (अ.स.) ने कहा कि हे मेरी बीम के भाइयो ! सिर्फ अल्लाह की इबादत करो और तुम्हारे लिए उस की चिन्ता कोई दूसरा इबादत के लयक नहीं है, अब तो तुम्हारे पास खुली हुई पत्तौल तुम्हारे रब की तरफ से आ चुकी है, यह अल्लाह की जैतनी तुम्हारे लिए एक निशानी है, बस इस को छोड़ दो कि अल्लाह की जमीन में खारी फिर कभी बुरे इनादे से इस को खजाने के लिए हाथ न डालना वरना तुम को दर्दनाक अज्ञान आ पकड़ेगा।

73. And to Samud WE sent their brother Saleh! He said: "O my people! Worship ALLAH alone! None has the right to be worshipped but HE. Now there has come unto you an evidence manifest from your LORD! This She-Camel of ALLAH is a sign unto you, so leave her to graze in ALLAH's earth; and touch not ever with an evil intention, to annoy her; then in that case a painful torment shall seize you."

74. और याद रखो अल्लाह की नेअमत को जब कि तुम को अंड की बीम की इलाकत के बाद उन की खगह उत्तराधिकारी बनाकर बियावा और तुम को इतनी अच्छी जमीन में ठिकठान दिया कि इस की सहूलत से हर तरह के नकान बना लेते हो, और पहाड़ों को तराश कर घर बनाते हो, अल्लाह को यह इनाम और एहसास खूब याद रखो और कभी न कसब नमाना छोड़ दो।

74. "And remember ALLAH's bounty when HE made you successors of the earth after the destruction of Aad, and gave you habitations in so much better a land than on it, very conveniently you build for yourselves palaces, and carve out homes in the mountains. Remember well all those rewards and obligations from ALLAH and commit not corruption on the land."

75. साहेब (अ.स.) की बीम के घमंडी बीजरी लोग अपनी बिगड़ती के ईमान लाने वाले समझेर लोगों से कहने लगे क्या तुम को मालूम है कि साहेब अपने रब की तरफ से भेजा हुआ रसूल है ? जवाब में यह बीजरी लोग बोले कि साहेब (अ.स.) को जो पैगाम दे कर भेजा गया है हम तो उस पर पक्का ईमान रखते हैं।

75. The chiefs of those who were arrogant among his people said, to those who were counted weak but were believers, "do you believe that Saleh is a sent messenger of his LORD?" they, the poor people, said: "Indeed we are believers in that with which Saleh has been sent."

بِهِ مُؤْمِنُونَ ۝ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي

اسے پہنچا رہے ہیں ۝ (۱۱) اب یہ جانی کہ جو لوگ سر جھکائے کر جس پر تم نے نازل کیا ہے وہ

أَمَنْتُمْ بِهِ كُفْرُونَ ۝ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَ عَتَوْا

تم اس کے انکار میں ہیں ۝ (۱۲) پس انہوں نے اونٹنی کو کاٹ ڈالا اور اپنے رب سے

عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يُضْلِلُ اثْنَتَا يَمًا تَعْدُنَا

کے حکم کو نہ مانا اور کہنے لگے صالح اگر تو رسول ہے تو اب بے آواز خطاب جس

إِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝ فَأَخَذْتَهُمُ الرِّجْفَةُ

کی تو یہیں دھکی دیا کرتا ہے ۝ (۱۳) پس ان کو زلزلے سے آجڑا اور

فَاصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جُثَيِّينَ ۝ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَ

جگہ کو اپنے گروں میں اوروں کی طرف ہٹ گئے ۝ (۱۴) اب صالح ان سے منہ موڑ کر پہل

قَالَ يَقَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رَسُولًا مِنْ رَبِّي وَ نَصَحْتُ

دیکھ اور کہنے لگا "اے قوم" اسے میری قوم میں سے کہ اپنے رب کا پیغام تم تک پہنچایا اور تمہارا چلنا

لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّصِيحِينَ ۝ وَ لَوْ أَنَّ

چاہا لیکن تم نے تمہارا چلنا چاہتے والوں کو پسند نہیں کیا ۝ (۱۵) اور لوگ نے سب

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاجِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ

اپنی قوم سے کہا کہ کیا تم مجھے پہنچا کر تم سے پہلے جہنم والوں میں سے تم

بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ۝ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ

اس میں اس سے پہلے نہیں کی ۝ (۱۶) دیکھ کہ تم مجھے پہنچا کر

الرِّجَالِ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ ۚ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ

مردوں کو چھوڑ کر عورتوں سے خواہش پکڑ کر کہے ہو بلکہ تم لوگ اب حد سے باہر

مُسْرِفُونَ ۝ وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا

حق پہنچا ہو ۝ (۱۷) تو ان کی قوم کا ایک ہی جواب تھا کہ وہ لوگ بڑی ناست والی

أَخْرِجُوهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۚ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ۝

بھجارتے ہیں ان کو اپنی بستیوں سے نکال دو ۝ (۱۸)

فَاتَّبَعْنَاهُ وَ أَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَهُ ۚ كَانَتْ مِنَ الْغَائِبِينَ ۝

جس پر ہم نے نواہز دیا اور اس کے گروہوں کو اس کی نواہز میں سے لے کر قصاب بنائے لیکن کھانسی

76. उस ग़ुल बहाई होकने वाले सावदार बोले कि जिस घर तुम ईशान लावे हो हम उस को इन्करी है।
77. वह उनहीने जैदनी को काट खाला और अपने रक के हुक्म को न माना और बोले ऐ सालेह अगर तू खुल है तो उन से आ वह अजान जिस की तू हम को धमकी दिसा करता है।
78. वह उन को भूकम्प ने आ पकड़ और सुबह को अपने घरी में उठि मूठ पड़े से।
79. उस सालेह (अ.स.) उन से मूठ चोड़ बन बल दिने और बोले अकलोक ! ऐ मेरी कीम मैं ने तो अपने रक का पैनाम तुम तक पहुँचाया और तुम्हारा भला भला लेकिन तुम ने तुम्हारा भला बहाने वालों को भी पसंद नहीं किया।
80. और लुत (अ.स.) ने जब अपनी कीम से कहा कि यह क्या बेहवाई (अश्लीलता) बनते हो ? कि तुम से पहले दुनिया वालों ने किसी कीम ने भी ऐसी बेहासी नहीं की।
81. (कैसे बेतराम बन चुके हो) कि अपनी औरतों को छोड़ कर मर्दों से खारिज पूरी बनते हो जबकि तुम लोग अब हम से बाहर निकल चुके हो।
82. तो उन की कीम का एक ही जवाब था कि यह लोग बड़ी पाकबादी बघानते हैं इन को अपनी बसिंदों से निगल दो।
83. वह हम ने लुत को नज्जत दी और उस की घर वालों को मगर उस की बीवी को नहीं इसलिए कि वह तो अजान में तबाह होने वाली से साथ थी।

76. Those who were arrogant said: "But surely, we are disbelievers of what you believe!"
77. So they killed the she-camel and defied the commandment of their LORD, and said: "O Saleh! Bring about that punishment with which you used to threaten us, if you are indeed one of the messengers!"
78. So the earthquake seized them, and by the morning they were left face downward in their dwellings.
79. Then Saleh turned away from them, and said: "Alas! O my people! I did convey to you the messages of my LORD, but you liked not even your well-wishers!"
80. And when Loot said to his community: "What is this, you are committing an indecency! That none of the communities of the world, preceding to you, has committed (such lewdness)?"
81. (How immodest have you become!) "that you go in lustfully to men instead of women! Nay, but now you have transgressed beyond all bounds!"
82. And the answer of his people was only that "Drive them out of our habitations, for they boast much of their purity."
83. Then WE delivered Loot and his family, except his wife; because she was among those who were to be ruined by the torment.

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا ۖ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

پھر ہم نے ان پر برسات کی ایک برسات تو گھوڑ کر کہ ان لوگوں کا انجام کیا

الْمُجْرِمِينَ ۚ وَإِلَىٰ مَلَكَيْنِ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۚ قَالَ

مجرم ہیں ۱۰ (۱۱) اور میں نے ان کے بھائی شعیب کو ہم سے بھیجا ، انھوں نے

يَقُومُوا عِبَادُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۚ قَدْ

کہا کہ اے میری قوم صرف ایک اللہ کی عبادت کرو اس کے سوا کوئی دوسرا خدا

جَاءَ نَكْمٌ بَيْنَتُهُ ۚ مِّنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ ۚ وَ

مہور نہیں ہو سکتا ، تمہارے پاس اس کے علاوہ کائنات آپ کا ہی سرور ہے

الْمِيزَانَ ۚ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا

قول دینا پھیرا کیا کرو ، اور لوگوں کا ان کی چیزوں میں نقصان مت کرو اور ملک میں

فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۚ ذِكْرُكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن

استقامت جو جائے پر خدا کا جرم سے کرو ، اگر تم ایمان لے آؤ تو اس میں

كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۚ وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ

تجارت کی گنجینہ ہے (۱۲) اور ایمان والوں کو دھکیلا دینے کی فعل

تَوْعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ ۚ مَن أَمَنَّ

ہے لوگوں پر سے بچلو ، لوگوں کو اللہ کی راہ سے روکتے ہو ، اور جو ایمان لائے ہے اس

بِهِ وَتَبْغُوثَهَا عِوَجًا ۚ وَاذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ

کے راستے میں راہروں چھڑا کرتے ہو ؟ اور تمہارے کلمہ بہت گھڑا ہے سے کلمہ پھر

قَلِيلًا ۚ فَلَئِنَّكُمْ مِّنْ وَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

انہوں نے تمہاری تعداد بڑھادی اور دیکھ کر خدا کے کلمے والوں کا انجام

الْمُفْسِدِينَ ۚ وَإِن كَانَ طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ آمَنُوا بِالَّذِي

کیا ہوا ۱ (۱۳) اور جس طائفہ کو دے کر لے بھیجا گیا ہے اگر اس میں سے تم میں سے ایک

أُرْسِلَتْ بِهِ ۚ وَطَائِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّىٰ

جامعت ایمان کو پہنچے اور بال دوسری جماعت ایمان میں لائی ہے تو صبر کرو جب تک

يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا ۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ۚ

پھر خدا سے کچھ فیصلہ فرمادے اور وہی سب سے بہتر فیصلہ دہنے والا ہے (۱۴)

وہی ہے جو اللہ تعالیٰ کا حکم ہے
قوم کو اور اللہ تعالیٰ کا حکم ہے
ہے اللہ تعالیٰ نے اللہ تعالیٰ کو
اس کا سبب قوم کے انہیں پورا
خود اپنے وقت سے خدا تک
خود اللہ کے حکم ہے

84. फिर हम ने बाला की हान पर एक बरसात को गहरा
 आगे कि मुजरीम लोगों का अंजाम सैदा इबतलाक
 (निश्चय) हुआ ?

84. Then WE rained upon them a rain: so
 behold how exemplary was the end of the
 culprits!

10 12 17

85. और मद्यन को इसको की तरह हम ने भाई सुदेन
 को हम ने भेजा, उन्होंने कहा कि हे मेरी बीम निरर्
 एक अल्लाह की इबादत करो, उस की शिवा कोई
 दूसरा तुम्हारी बन्दगी का इस्कार नहीं हो सकता
 तुम्हारे पास इस के खुले निशानों का चुक है सो तुम
 नाम सौल भूत भूत किया करो और लोगों का हम की
 चीजों में मुस्लाम मत करो और मुझ में सुमान हो
 जाने पर फसाद का जुनै मत करो, अगर तुम ईमान ले
 आओ तो इसी में तुम्हारी खैरियत है।

85. And to Madyan WE sent their brother
 Shosh. He said: "O my people! Worship
 ALLAH alone. You can have no other deity
 besides HIM. Verily, clear signs from your
 LORD have come unto you; so give full
 weight and measure, and wrong not men in
 their things; and commit not sin of spreading
 corruption in the country after it has been
 set in order. Believe herein, it would be
 better for you."

86. और ईमान वालों को धमकियाँ देने की गज से
 राक्षसों का मत बैठे, लोगों को अल्लाह की राह से
 रोकते हो और जो ईमान लाता है उस के रास्ते में
 सकारण पैदा करते हो और खुली मत कि तुम बहुत
 छोड़े सो के फिर अल्लाह ने तुम्हारी संख्या बढ़ा दी और
 देखो कि फसाद मचाने वालों का अंजाम सैदा हुआ ?

86. "And do not beset on roads to threaten
 believers. You are hindering people from the
 Path of ALLAH, and putting obstacles in
 the ways of those who come to believe!
 Forget not that you were few but HE
 multiplied you. And behold what was the
 end of the corrupters."

87. और जिस पैग़म को दे कर मुझे भेजा गया है, जबकि
 इस पर तुम में की एक जमात ईमान ला चुकी है और
 बाकी दूसरी जमात ईमान नहीं ला रही है सो सब करो
 जब तक अल्लाह हमारे बीच फैसला करना दे और
 जो सब से बेहतर फैसला करवाने वाला है।

87. And if there is a group among you who
 believes in the message with which I have
 been sent, and a group who does not believe,
 so have patience until ALLAH judges
 between us, and HE is the Best of judges.

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-9 (पारा-9)

उर्दू, अंग्रेजी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

88. शूरेब की बीम के बड़े समूहान बोले, हे शूरेब, हम तुझ को और तेरे साथ जो ईमान लाए हैं, सबको अपनी बीमारी से निश्चय नष्ट कर देंगे, या फिर तुम हमारे बीच में वापस आओ और आओ, शूरेब ने कहा, क्या हम को तुम्हारा तरीका नापसन्द हो तब भी ?
88. The chiefs of Shoo'b's community, who were arrogant, said: "O Shoo'b! We shall drive out you and all those who have believed with you from our township, or else you return to our faith!" Shoo'b said: "What! Even though we do not like it?"
89. शूरेब ने यह भी कहा कि हम को अल्लाह ने तुम्हारे मज़हब से बचाया है, फिर अगर हम तुम्हारे पास तरीके से वापस चलत आते तो हम ने बीम अल्लाह पर भ्रम बोलनाया होता, तुम रहते, हम से अब यह कभी नहीं होगा कि तुम्हारे मज़हब में वापस चलत आने ही अल्लाह जो हमारा मालिक है चाहे तो और बात है, हमारे सब का इलाक़ हर हर चीज़ को अपने हाथ में लिए हुए है, अल्लाह ही पर यकीन कर के हमने यह फैसला किया है, हे हमारे सब, हम ने और हमारी बीम के बीच एक की बुनियाद पर फैसला करवा दे और तु ही सब से बेहतर फैसला करनेवाले वाला है।
89. Shoo'b continued: "and when ALLAH has rescued us from your faith, it would be tantamount to fabricate a lie against ALLAH, if we return to your religion. Be it known to you finally that it would never be possible for us to return to your faith, except that ALLAH, our LORD, so willed! Everything our LORD comprehends in HIS knowledge. Entrusting our full faith to ALLAH Alone, we plea to HIM: 'O our LORD! Decide between us and our people with truth, for YOU are the Best of those who give judgement.'"
90. शूरेब की बीम के कफ़िर सरदारों ने इंसान को दिया कि लोगों ! अगर तुम शूरेब की इरीब करोगे तो मुसलाम में रहोगे।
90. The chiefs of those who disbelieved among Shoo'b's community declared to their people: "If you follow Shoo'b, be sure then, you will be the losers."
91. वक्त फिर तो हम को सज़ा जलजले (मृकम्प) ने घर दबीक़ और मुख को अपने घरो में ज़ीने दूँक पड़े थे।
91. So the earthquake seized them and in the morning they were left (dead), face downward, in their homes.
92. जिन लोगों ने शूरेब की बात न मानी, वे इस तरह सज़ा पर जैसे वे ज़ीने नहीं कभी रहे बने ही न थे, जिनोंने शूरेब को मुसलाम रही मुसलाम में रहे।
92. Those who belied Shoo'b, became as if they had never dwelt there. Definitely those who had belied Shoo'b, it is they who were the losers.

93. (उनका यह भयानक अंजाम देखकर) तुम्हें मुँह फेरकर बोले, ऐ मेरी ओम्ह, मैं तो अपने रब के पैग़ाम तुम तक पहुँच चुका और तुम्हारा भला बुरा, अब ऐसी दुष्काली ओम्ह पर अक़ामात करने से भी मुझे क्या हर्षित ?

93. (Seeing their horrific end,) Shoaib turned from them and said: "O my people! Assuredly I conveyed to you messages of my LORD; and desired thereby good for you; but then, what could I get to feel sorry for such disbelieving community?"

11 9 1

94. और हम ने जब भी किसी बस्ती में नबी भेजा तो वहाँ के लोगों को सख्ती और तकलीफ़ में भी डाला ताकि जीते पाड़ कर बेवश हो जाएं।

94. And whenever WE sent a messenger to any town, WE afflicted its people with hardship and suffering; so that perchance, they may be softened and become humble!"

95. फिर हम ने बदहाली की जगह खुशहाली में इन को आलस्यवा, यहाँ तक कि वे ख़ुश आगे बढ़ कर बेख़िफ़ हो गए और कहने लगे तंगदस्तगी और खुशहाली हमारे बाप दादाओं को भी आती रही, अब हम ने इनको अचानक पकड़ लिया कि वे (ऐसी भयानक पकड़ का) गुमान भी न रखते थे।

95. Then WE tried them in prosperity in place of adversity, until they crossed all bounds and became heedless, and said: "Even thus did adversity and prosperity touch our forefathers!" Then WE seized them of a sudden (in such a disastrous seizure) that they had not even an imagination of it.

96. और अगर बख़्शियों के रहने वाले ईमान वाले और बचकन चमके, तो हम उन पर आसमान और पृथ्वी से बरक़त के दरख़ादे खोल देते, लेकिन वे तो हक़ झुठलाने पर तुल गए, अब हम ने उनकी करतूतों के ख़बर उन को पकड़ लिया।

96. And had the people of those towns believed and been conscious (of ALLAH), WE would surely have opened up to them blessings from the heavens and the earth; but they were bent on negating the truth, so WE seized them for what they had been earning.

97. क्या बख़्शियों के रहने वाले निश्चिन्त हो गए कि उन पर हमारा अल्लाह रातों रात आ पड़े जब कि वे सो रहे हों ?

97. Did the people of the towns feel secure against the coming of OUR punishment by night, while they are asleep?

98. अथवादिनों के रहने वाले क्या इस बात से भी बेख़िफ़ हैं कि हमारा अल्लाह उन पर दिन की खुली रोशनी में आ जाए और वे खेल में लगे हों ?

98. Or, are the people of towns then secure that OUR wrath would not come on them in broad daylight, while they are busy in sports?

99. क्या वे लोग अल्लाह के अचानक वार से भी ख़ीफ़ हैं, जो वर, जो लोग अल्लाह के दीर्घ घात से बेख़िफ़ बने रहते हैं, वे नुक़सान में रहेंगे।

99. Are they secure against the sudden stratagem of ALLAH? None feels secure against ALLAH's stratagem except the people who are lost.

12 6 2

أَهْلِيهَا أَنْ لَوْ شَاءَ أَصْبَنَهُمْ يَذْنُوبُهُمْ وَطَبَعُ

پیش رو اگر ہم چاہی تو ان کو ایسی ہی کے بنا دیں گے سب بگڑیں اور ان کے دلوں پر بند

عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ۝ تِلْكَ الْقُرْءِ

لکھیں کہ یہ کہ بات کو سمجھتے ہی نہیں ۝ یہ وہ استہیاب ہیں جن کے

نَقْضُ عَلَيْكَ مِنْ أَشْيَائِهَا ۝ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ

الہام کے، لیکن ہم تم پر بیان کر رہے ہیں، یعنی ان کے دل پر کھلے لفظات لے کر گئے

رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ ۝ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ

حق پر بھی وہ ان کے اسطرح بدلے ہوئے کہ جس کو ایک بار پہلے ٹھٹھا دیا تو بعد میں اسے کچھ

قَبْلُ ۝ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ۝ وَمَا

پہلے ان پر کچھ حبش لے کر ان میں وہیے ایسے کافروں کے دلوں پر بستہ ٹھٹھا ۝ اور ان کے

وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ مِنْ عَهْدِهِ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ

ان کی اکثریت کو قبل و بعد کا پابند نہیں پایا بلکہ ان میں بدکار لوگوں کی تعداد ہم نے زیادہ

نَافِقِينَ ۝ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا ۝

پائی ۝ پھر ان کے بعد ہم نے موسیٰ کو اپنی نشانیاں دے کر فرمایا اور اس کے

فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا ۝ فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ

فرعون اور ان کی طرف بھیجا اور ان نے اپنی ہماری آیات کے مقابلے میں ہم کو برا بھلا کہا تو دیکھ لو کہ ایسے منافق

عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ۝ وَقَالَ مُوسَىٰ يُفْرِعُونَ إِنِّي

کا انجام کیا ہے ہوا ۝ اور موسیٰ نے اعلان کر دیا کہ اسے فرعون اور

رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ۝ حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ

وہ ایک راست شخص کی طرف سے کہا ہوا رسول ہوں ۝ حق بات پر ہم کو کام ہوں کہ اس کے بارے

عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ ۝ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ

میں صرف حق بات ہی کہیں گا، لیکن میں تمہارے پاس تمہارے رب کی طرف سے کھلے

فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ۝ قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ

تو بھی لے کر جاؤں اسے میرے ساتھ بنی اسرائیل کے لئے ۝ فرعون نے کہا کہ اگر کوئی نشان لگائے تو

بِآيَةٍ فَإِنَّكَ إِذَا كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝ قَالَ لَوْ

تو اس کو ہمیشہ کر اور ہم سچ ہو ۝ تب وہ نے

معدا بنی اسرائیل کی طرف سے
اور یہ کہ انہوں نے سب سے پہلے
ظالم اور ظالم بادشاہ کی تعداد
میں بڑھ گئے تھے اس نے صریحاً ان کے
قریب کی وجہ فرمائی اور اس کے
سوا ان کو دینے کے بعد یہ ان کے
کرنا یا ان کے نہیں سے ایک طرف
الہی دینے کا ایک حکم تھا ان
کو کہ ان کی کس بات کو اس کے
کہیں اور ان کے اندر ان کے
اس نے ان کی بنی اسرائیل کے
سوا کو دیکھ کر اپنے دیکھنے کا
انعام ایک طرف اور ان کی

100. ज़मीन में पहले बसने वाले लोगों के घर खन जाने की बात जो इस घाटी के वासियों ने है, क्या इनमें मुझमें नहीं दिया कि हम अगर चाहे तो इन को अभी इन के गुनाहों के साथ पकड़ लें और इनके दिलों पर बन्द लगा दें कि वे तो बात को सुनते ही नहीं !

100. Is it not clear to those who inherit the earth in succession from its previous possessors, who have gone and dead, that had WE willed, WE would have seized them for their sins and sealed upon their hearts, because they hear not the discourse?

101. वे यह कहिते हैं, जिनके (अन्धत्व के) किले हम तुम पर बसान कर रहे हैं, यहीन हम के पास हम के पैगम्बर खुले निशानों लेकर आए थे, जिन की बातों के बावज़ूह से यह न हो सका कि जिसे एक बार पहले झुठला दिया, बाद में उसे साथ बाकर मान लेते वह अल्लाह ने भी इसी तरह से ऐसे खफियों के दिलों पर बन्द लगा दिया।

101. Those are the towns whose story (of destruction) WE relate unto you. Assuredly there came to them their messengers with clear evidences, but they were not such as to believe what they had first rejected. So ALLAH sealed the hearts of such disbelievers.

102. और हमने उनकी बड़ी लायक की थील व कलम का पालन नहीं पाया, बल्कि हम ने बहुमत लोगों की लायक हमने ख़ादा करी।

102. And most of them WE found not true to their covenant; but the majority of them WE found disloyal.

103. फिर उनके बाद हम ने मूसा (अले) को अपनी निशानियों लेकर फिराऊन और उसके दरबानों की तरफ भेजा, उन लोगों ने भी हमारी आयातों को मुकरबले में से इनकार का रवैया इस्तिस्नान किया, तो देख लो कि ऐसे कसबानों का अन्धत्व कैसा कुछ कुछ !

103. Then after them WE sent Moosa, with OUR signs, to Firaun and his chiefs, but they too unjustly rejected OUR signs. So behold what was the end of the corrupters!

104. और मूसा (अले) ने दखान कर दिया कि, ऐ फिराऊन, मैं खुदा आलमीन की तरफ से भेजा हुआ रसूल हूँ।

104. And Moosa proclaimed: "O Firaun! I am a messenger from the LORD of the worlds."

105. एक बात पर हम कर बाधित हूँ कि अल्लाह के बारे में सिर्फ़ सच बात ही कहना बेलाक़ है मुझमें पास मुझमें सब की तरफ से खुला निशान लेकर आया हूँ वह अब मेरे साथ कभी इसाईल को भेज दो।

105. "Binding upon me it is that I should speak about ALLAH nothing but the truth. Indeed I have come unto you from your LORD, with a clear evidence, So let the Children of Ismael depart along with me."

106. फिराऊन बोला कि अगर कोई निशान लाए तो उसे उसको भेज करी, अगर तुम सच्चे हो।

106. Firaun said: "If you have come with a sign show it forth- if you are one of those who tell the truth!"

107. तब मूसा (अ.स.) ने अपना अंश पानी जाली को बड़ा दिया, फिर वह एक साँप दिखाई देने वाला बड़ा मोटा अजगर बन गया।

108. और मूसा (अ.स.) ने अपना हथकड़ा निकाला, तो देखने वालों ने देखा जिस कि बहुत चमकदार और चमक सीमान था।

109. तब फिराऊनी लोग के चीफों बोलने लगे कि मूसा (अ.स.) बड़ा जादू जानने वाला आदमी है।

110. इसका इनाम यह है कि तुम को तुम्हारे मुल्क से निकाल बाहर करें, जो अब तुम का बड़ा पसन्दा करती हो कर ली।

111. दरबारीयों ने सलाह दी कि फिरोज़, तुम हम को और इसके भाई को मुकामले के लिए वला देकर दोक लो और तमाम शहरों में जाव करने वाले भेज दो।

112. तबकि तुम्हारे पास हर तरह के मजिद जादूगर सब के सब जमा कर के लाए जायें।

113. और बहुत से जादूगर फिरोज़ के पास आ गए फिर बोले कि अगर हम मूसा (अ.स.) के मुकामले में मजिद आ जाए तो हमें क्या कुछ इनाम दिया जाएगा ?

114. फिरोज़ बोला, हाँ क्यों नहीं ? अब तुम को तो हम अपने दरबार में करीब बैठने का मौका देंगे।

115. जादूगर बोले, ऐ मूसा (अ.स.) पहले तुम डालो या फिर हम डालेंगे ?

116. मूसा (अ.स.) बोले, तुम ही डालो, बस जब जादूगरों ने अपना करताव डाला तो लोगों की नज़रबन्दी बन सी और उन को कुछ डराकर पहरा में डाल दिया और जादू का एक बड़ा भारी करताव दिखाया।

117. और हम ने मूसा (अ.स.) की तरफ "वहय" भेजी कि "अब तुम अपनी लाठी डाल दो (जिस वला था, वह लाठी एक बड़ा अजगर बन गयी) और वह सब कुछ, जो कुछ मूसा जादूगरों का बना बनाया खेल था, वह अजगर सब को निगल गया।

118. बस, फिर जो हक बाहिर हो गया और जादूगरों और फिराऊनी से लोगों का सारा काम झूठा साबित हो गया।

107. Then Moosa threw his stick and behold it was a serpent, manifest.

108. And Moosa drew out his hand which beholders had seen, it was very shining with radiance.

13 9 3

109. The chiefs of the people of Firaun said "Moosa is indeed well-versed magician."

110. "He wants you to get out of your country, so consult and propose what you have to do."

111. They all decided and said to Firaun: "You deier him and his brother, giving schedule of challenge, and send summoners to all the cities;"

112. "that they bring up to you all well-versed, knowing, magicians."

113. And many magicians were gathered before Firaun who asked: "Shall we be given any reward if we prevail against Moosa?"

114. Firaun said: "Yes! Why not! Moreover you shall rightfully be given seats near to me in our council."

115. Magicians said! "O Moosa! Either you cast down first, or we shall be the ones to throw!"

116. Moosa said: "Throw you first!" So when they threw, they bewitched the eyes of the people, and struck terror into them, and they displayed a great magic.

117. And WE revealed to Moosa: "Now you throw your stick!" (and that stick became big dragon) and it swallowed up all the falsehood which they showed.

118. Thus the truth prevailed, and all the work of magicians and of Firaun's people, proved false.

119. तब वही मुक़ाबले के बाद सब दब कर रह गए और
जलील होकर मैदान से वापस हुए।
120. और जादूगर राज़ीने में गिर पड़े।
121. बोल उठे कि हम सबुल आलमीन पर ईमान लाए।
122. जो दूता (अल्ले) और हसन का रब है, उस पर
ईमान का हम इलान करते हैं।
123. फ़िराऊन बोला क्या कि तुम उस पर मेरी इजाजत
लेने के पहले क्यों ईमान लाए ? यह तो तुम्हारी बड़ी
घलबती मारुम होती है कि तुम ने साजिश तैयार की
है, ताकि वही के बसिन्दी को शहर से निकाल दो,
तो अभी तुम को इस साजिश का नतीजा मारुम
होकर रहेगा।
124. मैं ज़रूर तुम्हारे एक तरफ़ के हाथ और दूसरी
तरफ़ के बीच कटवा दूंगा, फिर इनके बाद तुम सब
को इकट्ठा लुहरी पर लटका दूंगा।
125. जादूगर जवाब में बोले कि हम को अपने रब के
दरबार में लौट कर तो जाना ही है।
126. जब अपने रब की निशानियाँ हमारे पास आ गयीं तो
हम ने ईमान सबुल कर लिया इससे किंसा लू ने हम
को क्या देव और बुराई देली (जो हमको ऐसी चीजों की
देता है) ऐ हमारे रब, हम पर सब्र ख़ाल दे और हम
को मुसलमानों जैसी नीत अल्ल ख़रम।
127. फिराऊन की चीज के जवाब बोले क्या तुम दूता
और उसकी चीज को छूट दे रहे हो, ताकि बुल्ल में
उन का फ़साद फैला रहे और तुम को और हमें बुरी
को यह लोग दुख़रा दें, फिराऊन बोला, हम ज़रूर
कॉरेजे उन को बेटी को और जिन्दा छोड़ेंगे उनकी
जड़कियों को और हम उठे उन पर हा वरह की
ताक़त और जोर हावीज़ है।

119. At the end of the challenge, then and there,
they were defeated, and were disgraced;
120. and the magicians flung themselves into
prostrations;
121. and said: "We believe in the LORD of the
world!"
122. "The Sustainer of Moses and Haroon; in
HIM we declare our faith!"
123. Firaun almost cried out! "How could you
believe in him before I give you permission
therefor? This appears your cunning plot that
you all have plotted in the city to drive out its
people; so soon you shall see the result of your
planning."
124. "Surely, I will cut off your hands and your
feet on opposite sides, then I will crucify you
all."
125. Magicians replied: "In anyway, we have to
return, in presence of our LORD!"
126. "What shortcoming or transgression you
found in us (that you threaten us of your
vengeance), except that we believed in the signs
of our LORD, when they came to us? 'Our
LORD! Pour out on us patience and cause us
to die as Muslims!'"
127. the chiefs of Firaun's people said, "Will you
leave alone Moses and his people to spread
their corruption in the land, and to disown you
and your gods?" Firaun said: "We will kill their
sons and let live their daughters! We have
indeed irresistible, all power over them."

128. इसलिये मूसा ने अपनी बीबी से कहा कि अल्लाह से मदद मँगी और सब करो, जमीन अल्लाह की है, अपने बन्दी में जिसको चाहे, जमीन का खरिद बख्त दे और अच्छा खेजाम हो किन्हीं फलखण्डों का होना।

129. लोगों ने कहा कि मूसा (अ.स.) आप के आने के पहले भी हम बहुत सताये गए और आप के आने के बाद भी हमें दुःख उठाने पड़ते हैं, मूसा (अ.स.) ने कहा कि अब बहुत जल्द तुम्हारा सब तुम्हारे दुश्मन की हत्या कर डालेगा और तुम्हें मैं तुम को बिलकल (खाल्ड बाला) अता करेगा, फिर तुमको भी आज्ञा कर देलेंगा कि तुम क्या कुछ असल करते हो।

130. और तब हम ने एकदम शुरू किया फिरजीन बलों को खूदा बन्दे में और बालीनों के बलों में भी उन को तुल्लाम में डाल दिया ताकि उन का होना डिकाने आए।

131. जब कभी उन पर खुशहाली आती तो कहते कि हमारे लिए ऐसा होगा ही चाहिए और जब बरहली पैदा आ जाती तो मूसा (अ.स.) और उनके साथ बलों की बहुत बलाती जब कि खुदा के वहाँ से यह आगही थी कि बहुतता ने अब तुम्हारा पैदा बकड़ दिया है लेकिन उन की बड़ी लापरवाही देखकर थी।

132. और यह भी कहने लगे कि मूसा (अ.स.) तुम अपना जादू चलाकर देखो ही निशानी हमारे पास लाओ, अब भी हम किसी हाल में तुम पर ईमान ही नहीं लाएंगे।

133. तब हम ने उन पर लूटान मेक और सिंही दल और कीड़े और दीमक और पैदाक और खून, ने सब बड़ी साथ साथ निराभिमानी भी मिल भी उन्हीने अपनी बहाई और होम्ही नहीं छोड़ी और यह बीम मुजबिम हो चली गयी।

128. Moosa said to his people: "Seek help in ALLAH, and be patient. Verily, the earth is ALLAH's. HE gives it as heritage to whom HE wills of HIS slaves, and the happy end is only of the God-conscious."

129. The people said: "Moosa! We have suffered greatly before you came; and ever since you have come to us oppressed we are!" Moosa said: "Now soon your LORD will destroy your enemy and make you successor on the earth so that HE may see that how you act."

15 3 5

130. And then WE started afflicting Firaun's people by way of draught years and loss in produce of fruits; so that they might reflect!

131. But whenever prosperity came their way, they would say: "It is our due! So this ought to reach us;" and if adversity afflicted them, they ascribed it to evil omens of Moosa and his people. Whereas it was prescribed from ALLAH that evil omens be constantly attached to them; but most of them were unaware of it.

132. They said to Moosa: "Whatever sign you may bring to us, to work therewith your magic on us, we shall never believe in you."

133. Thereafter WE sent upon them: the flood, the locusts, the lice, the frogs, and the blood: as a succession of manifest signs, yet they remained arrogant, for, they were a people sinful.

134. और जब जब ऐसे अज्घार उन्मत्त आते तो कहते कि हे मुसा ! अपने स्व से दुआ करो जैसा कि उसने तुमको वादा दे रखा है, अगर तू मे पक्ष अल्लाह हम से हटा दिया तो बेशक हम तेरी बात मान लेगे और बनी इज़्राईल को भी तेरे साथ सहायता कर देंगे।

135. एक मुददा के लिए जहाँ तक उन्हें पहुँचना था, अल्लाह को खबर थी हम ने हटा दिया, तो वे लोग अपना वादा तोड़ खाली।

136. फिर तो हम ने उन से इन्तक़ाम (बदला) लिया और दरिया में उन को भुल कर दिया इसलिए कि वे लोग हमारी आज्ञाओं को सुनने से और हमारी आयतों देखकर भी उन की गफ़लत दूर नहीं हुई।

137. और हम ने एक ऐसी बीमारी को, जो कुपड़ाने का कारण बन दी गयी थी, इस ज़मीन में फैल और फैलाने का कारण बना दिया, जिस में हम ने बरकत रखी थी, तोरे स्व का वादा कही दुल्ल व ख़ुशी के साथ बनी इज़्राईल को स्व की ताक़त तब के हक में पूरा होकर रहा और हम ने फिरऔन और उसकी बीमारी को उन के मालूमे और उनकी सुरंग और ख़ून जैसी इमारतों समेत लबाह व बरबाद कर डाला।

138. और हम ने बनी इज़्राईल को समुन्दर पार पार दिया जहाँ उनका मुजर एक ऐसी बीम पर हुआ, जो कुल के सामने ध्यान लगकर बैठते थे, तब उन्हें देखकर बोलेने लगे कि हे मुसा (असै.) इनको बहुत से मन्त्रदू है, तो हम को भी एक ऐसा मन्त्रदू बना देंजिए, मुसा ने उन्हें (सीट कर) कहा कि तुम जैसी बीम हो कि अब भी जहाँलत की चालें करते हो।

134. Whenever such calamities would befall on them, they said: "O Moosa! Supplicate your LORD for us, as HE has given you assurance. If you will remove this punishment from us, we indeed shall believe in you, and we will send with you the children of Israel."

135. But whenever WE removed the plague from them, till a term which they were to reach; lo! They were breaking their promise.

136. Therefore WE took retribution from them and drowned them into the sea; because they belied OUR messages, and remained heedless even after seeing OUR signs.

137. And WE caused the people, who had been oppressed and considered weak, to inherit the land -inclusive of eastern and western parts of it- which WE had blessed. Thus the fair promise of your LORD was fulfilled, with all perfection, for the children of Israel, in return of their long suffering. And destroyed were completely, Firaaun and his community, along with their plans and most high buildings.

138. And WE led the Children of Israel to cross the sea with safety. Then they came upon a people who were sitting in meditation before idols while worshipping. Seeing them they said: "O Moosa! These people have various deities, why not make you, for us also, such a deity to worship?" Moosa (resentfully) said to them: "How (demoralised) community YOU are! Do you still seek help?"

لَهُمْ إِلَهَةٌ ۚ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَبْهَلُونَ ۝ إِنَّ هَؤُلَاءِ
 قَوْمٌ لَا يَرْجِعُونَ ۝ ۱۱ ﴿۱۱﴾ بَقِیَّہٗ اِسْمِہٖ سَبْعَ
 مِائَتَیْنِ مَآ هُمْ فِیْهِ وَبَطِلُ مَا كَانُوا یَعْمَلُونَ ۝
 ۱۲ ﴿۱۲﴾ اِن کون لوگ بھی کسب کے سب کا کاروبار کر رہے ہیں وہ کرا بھولتے ہیں ۱۳ ﴿۱۳﴾
 قَالَ اَعِزَّ اللَّهُ اَبْعِیْکُمْ اِلَہًا وَهُوَ فَضَّلَکُمْ
 عَلَی الْعَالَمِیْنَ ۝ وَاِذْ اَنْجِیْنَاکُمْ مِّنْ اِلٍ فِرْعَوْنَ
 ۱۴ ﴿۱۴﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۱۵ ﴿۱۵﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۱۶ ﴿۱۶﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 یَسْؤُومُونُکُمْ سُوءَ الْعَذَابِ ۚ یَقْتُلُوْنَ اَنْبِیَاءَکُمْ
 ۱۷ ﴿۱۷﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۱۸ ﴿۱۸﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۱۹ ﴿۱۹﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 وَیَسْتَحْیُوْنَ نِسَاءَکُمْ ۚ وَفِیْ ذٰلِکُمْ بَلَاءٌ
 ۲۰ ﴿۲۰﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۱ ﴿۲۱﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۲ ﴿۲۲﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 مِّنْ رَبِّکُمْ عَظِیْمٌ ۝ وَوَعَدْنَا مُوسٰی ثَلٰثِیْنَ
 ۲۳ ﴿۲۳﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۴ ﴿۲۴﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۵ ﴿۲۵﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 لَیْلَۃً ۚ وَاسْمُنْہَا یَعْشٰرُ ۚ فَنَسَمَ مِیْقَاتُ رَبِّہٖ اَرْبَعِیْنَ
 ۲۶ ﴿۲۶﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۷ ﴿۲۷﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۸ ﴿۲۸﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 لَیْلَۃً ۚ وَقَالَ مُوسٰی لِاَخِیْہِ هَارُونَ اَخْلَفْنِیْ فِیْ
 ۲۹ ﴿۲۹﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۰ ﴿۳۰﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۱ ﴿۳۱﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 قَوْمِیْ وَاَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِیْلَ الْمُفْسِدِیْنَ ۝
 ۳۲ ﴿۳۲﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۳ ﴿۳۳﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۴ ﴿۳۴﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 وَلَمَّا جَاءَ مُوسٰی بِمِیْقَاتِنَا وَکَلَّمَتْہٗ رَبُّہٗ ۚ قَالَ
 ۳۵ ﴿۳۵﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۶ ﴿۳۶﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۷ ﴿۳۷﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 رَبِّ اَرِنِیْ اَنْظُرْ اِلَیْکَ ۚ قَالَ لَنْ نَّرِیْہٗ وَلٰکِنْ
 ۳۸ ﴿۳۸﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۹ ﴿۳۹﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۴۰ ﴿۴۰﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 اَنْظُرْ اِلَی الْجَبَلِ فَاِنْ اسْتَقَرَّ مَکَانَہٗ فَسَوْفَ
 ۴۱ ﴿۴۱﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۴۲ ﴿۴۲﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۴۳ ﴿۴۳﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ

مَنْزِل ۴
 ۱۱ ﴿۱۱﴾ بَقِیَّہٗ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۱۲ ﴿۱۲﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۱۳ ﴿۱۳﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 ۱۴ ﴿۱۴﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۱۵ ﴿۱۵﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۱۶ ﴿۱۶﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 ۱۷ ﴿۱۷﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۱۸ ﴿۱۸﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۱۹ ﴿۱۹﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 ۲۰ ﴿۲۰﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۱ ﴿۲۱﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۲ ﴿۲۲﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 ۲۳ ﴿۲۳﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۴ ﴿۲۴﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۵ ﴿۲۵﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 ۲۶ ﴿۲۶﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۷ ﴿۲۷﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۲۸ ﴿۲۸﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 ۲۹ ﴿۲۹﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۰ ﴿۳۰﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۱ ﴿۳۱﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 ۳۲ ﴿۳۲﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۳ ﴿۳۳﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۴ ﴿۳۴﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 ۳۵ ﴿۳۵﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۶ ﴿۳۶﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۷ ﴿۳۷﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 ۳۸ ﴿۳۸﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۳۹ ﴿۳۹﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۴۰ ﴿۴۰﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ
 ۴۱ ﴿۴۱﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۴۲ ﴿۴۲﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ ۴۳ ﴿۴۳﴾ اِسْمِہٖ سَبْعَ مِائَتَیْنِ

139. यकीनन ये लोग ऐसे बुरे काम में लगे हैं कि कम से कम इन्हें बरबाद होकर रहेंगे और जो जन्नत में गए रहे हैं वह निरा झूठ है।

140. मूसा ने यह भी कहा कि क्या अल्लाह के सिवा तुम को और कोई मायका तालाब कर दू जब कि अल्लाह ने दुनिया जन्नत पर तुम को कबूलता (कहाई) आज की है।

141. और क्या वह बला भूल गए, जब हम ने फिराऊन वाली से तुम को मुक्तता दिया, जब कि वे लोग तुम को बुरी से बुरी और दर्दनाक कड़ा कैदे रहते थे वही तक कि तुम्हारे बेटों को बरत कर डालते थे और तुम्हारी बेटियों को जिया छोड़ देते थे और यकीनन तुम्हारे सब की तरफ से वे बड़ी भयानक आज़माइश थी।

142. और हम ने हमारा मूसा अल्लेहिम्सलाम को तीस रातों के बने पर तालम करवाया और दस मिलाकर इस की तस्वीर बन दी ताकि इन के सब की मौक़ात (मुक़र्रर मरत) की मुदरत वालीन रातों की बुरी हो जाए और मूसा (अलै) अपने भाई हारून को बोल कर चले थे कि मेरे पीछे मेरी बीम में मेरा नायब बनकर काम संभाले रखना और इसका काम रखना और कसदियों के कहने पर मत चलना।

143. और जब मूसा (अलै) हमारे सिने पास और मुक़र्रर जगह पर आ गये और उन के सब ने उन से कलाम करवाया तो मूसा ने अई किया कि मेरे सब कुछ को दिखा दे कि मैं तुम को देख दू, सब ने कलाम दू मुक़र्रर इरफ़िय नहीं देख सकता, लेकिन दू पहाड़ की तरफ देखात रह, और वह मेरी जगहली से अपनी जगह बाकरात रहा तो फिर दू मुझे देख सकेगे, जब मूसा के सब ने पहाड़ की तरफ जगहली कागरी तो उसको रेखा रेखा बन दिया और मूसा (अलै) बेहोश होकर गिर पड़े, फिर जब होत मैं आये तो अई किया कि ऐ अल्लाह, दू हर ऐब से पाक है, मैं मेरे हुदुद तीबा करता हूँ और मैं सबसे पहले ईमान लाया।

139. "Verily, all these people will be destroyed for that disgusting doing; because what they are doing is utterly false."

140. Moses continued: "Shall I seek for you a deity other than ALLAH? Whereas HE has given you superiority over the world!"

141. And, have you forgot that event? When WE rescued you from Fir'aun's people who were afflicting you with the worst and painful torment; to the extent that they were slaying your sons and letting your daughters alive! Indeed in that was a great trial from your LORD.

15 12 6

142. And WE appointed for Moses thirty nights and added to the period ten more. So the appointment of his LORD was completed by forty nights. And Moses, while leaving, had said to his brother Haroon: "In my absence, being my representative, act in the right way; maintain order and reformation; and do not follow the say of mischief-makers."

143. And when Moses came at OUR appointment; and his LORD spoke to him; Moses said: "O my LORD! Show me that I may look at you!" ALLAH said: "You cannot see ME; but remain looking upon the mountain, if it stands still in its place on MY Manifestation, then you shall be capable to see ME." So when Moses's LORD manifested HIS Splendour to the mountain, it collapsed to dust; and Moses fell down unconscious. Then when he recovered his senses, he said: "Glory be to YOU! I am repentant, and I am the first of the believers."

تَرَانِيۙ فَلَمَّا تَجَلَّىٰ رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ

چٹا کی طرف گرا۔ اسی کو نبیؐ کو نبیؐ اور موسیٰؑ پر عرش پر گر کر پڑا۔ پھر جب وہ

مُوسَىٰ صَعِقًاۙ فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحٰنَكَ تُبْتُ

میں اسے تو مر چکا تھا کہ اسے اٹھ کر میری طرف سے پاک ہے میں میرے حضورؐ کو کہتا ہوں اور

إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَۙ قَالَ يُوسُفُ لِمَنِ

میں سب سے پہلے ایمان لایا ﴿۱۰﴾ رب نے یوسفؑ کو موسیٰؑ میں سے تم

اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِيۙ وَبِكَ لَا مِثْلَ

تو میں تم کو لوگوں پر میری رسالت کے لیے پسند فرمایا ہے میں میں اب تم کو تم سے

فَخَذَ مَا آتَيْنَاكَ وَكُنَ مِنَ الشَّاكِرِينَۙ وَكُنْتُمْ لَهُ

کرتا ہوں اسے قبول رکھو اور شکر گزار رہو ﴿۱۱﴾ اور تم نے تم پر

فِي الْأَوَاجِرِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مُّوعِظَةًۙ وَتَفْصِيلًا

اور تم پر ہر بات کی نصیحت اور ہر چیز کی تفصیل کی تو اب اسے پوری حالت اور حالت سے پہلے دیکھو اور اپنی

لِكُلِّ شَيْءٍۙ فَخَذُوا بِقُوَّةٍ وَأَمَرَ قَوْمَكِ يَا خُذُوا

ہر چیز کے حکم دینا کہ اس کی سب باتوں پر اپنی قوت حاصل کر کے لے لو اور تم کو تم کو

بِأَحْسَنِهَاۙ سَأُورِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَۙ سَأَصْرِفُ

تم کو بھی دیکھا دوں گا جو میرا حکم نہیں مانتے ﴿۱۲﴾ تو میں بھی دور بھیج

عَنْ أَيْتِيۙ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّۙ

دور کا اپنی آیات سے ان لوگوں کو جو زمین میں باغی ہیں اپنی جہاں پہنچے ہیں ان کو جہاں وہ ہے نہ کہ اگر

وَمَنْ يَّرُوا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَاۙ وَمَنْ يَّرُوا سَبِيلَ

ہر حکم کو ایمان نہ لائیں سب میں ان پر عرش نہ کریں گے اور جہاں کی راہ دیکھیں تو اسے اپنی

الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًاۙ وَمَنْ يَّرُوا سَبِيلَ الْغَىٰ

راہ نہیں جائیں گے اور اگر جہاں اور جہاں کا راستہ دیکھیں تو ان اس پر ہیں پڑیں گے

يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًاۙ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا

ہے اس لیے جہاں کہ انہوں نے ہماری آیات کو جھٹلاتے ہیں اور ان سے جہاں جہاں

عَنْهَا غَافِلِينَۙ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ

غافل رہے ﴿۱۳﴾ اور جن لوگوں نے بھی ہماری آیتوں کو جھٹلایا اور آخرت کی

144. अब मैं बरमाया कि मुसा (अर्ने) मैंने तुम को लोगों तक अपना (मैगाम) और कलाम पहुँचाने के लिए बरमाया करमाया है, अब, मैं अब तुम को जो कुछ अता करता हूँ, उसे कबूल रखो और शुक्र तुजार बने रहना।

145. और हमने तख़िरी पर उन को हर बात की कलीहत और हर चीज़ की लक़नील लिख दी तो अब उसे पूरी ताकत और कुदरत से पकड़े रहो और अपनी क़ौम को यह हुक्म देना कि इस की सब बातों पर अच्छी तरह अमल बन के पैकिनी हासिल करो। मैं तुम को उन लोगों का शिकार भी दिखा दूँगा जो मेरा हुक्म नहीं मंगते।

146. तो मैं भी दूर फेंक दूँगा अपनी आयातों से उन लोगों को, जो ज़मीन में नाहक अपनी बरदाई होकरो है, उन का हाल तो अब यह है कि अगर वे लोग सारी गिरागिराई देख ले, सब भी उन का कलीन न करेगे और मलाई की राह देखें तो उसे अपनी राह नहीं बनाने और अगर बुराई और बरमाया का रास्ता देखें तो क़ौम उस पर चल पड़ेंगे, यह इसलिए हुआ कि उन्होंने हमारी आयातों को कुदलता और उन से बेख़बर और नासिल रहे।

147. और जिन लोगों ने भी हमारी आयातों को कुदलता और अख़िरत की कुलक़त के इन्कारी हुए, उन के सब आग़ल (क़ाम) बरमाद हुए, उन के करतूतों का बदला उन को मिल कर-रहेगा।

144. (ALLAH) said: "O Moosa! I have chosen you above mankind to convey MY messages and speech to the people, so hold fast that which I give you and be of the grateful.

145. And WE wrote for him on the slates, admonition to be drawn from all things, and the explanation of all things; "So hold fast unto these with firmness, and enjoin your people to follow all of them, so as to achieve righteousness thereby; and I shall also show you the abode of those who do not obey my commandments."

146. "So I shall also throw away from MY signs to those who, in self pride behave unjustly on earth; for, even though they may see all signs they will not believe in them, and if they see the way of righteousness, they will not adopt it as their path; but if they see the way of evil and disobedience, they will take it immediately as their path. That is because they have belied OUR messages and were ever heedless and neglectful of them."

147. And those who belied OUR signs and rejected the meeting of the Hereafter, vain shall be all their deeds. Surely they shall be requited for what they used to do.

148. और मूसा (अलै) के चूर पर जाने के बाद उन की बीम ने अपने जेवरों से चाँद के बख्शे का ज़िन्म बनाया, उस में से एक आकाश निकल ली, उनको इतना ही न सुझा कि वह तो उन से बात ही न कर सकती था और न उन को रास्ता दिखा सकती था, लेकिन फिर भी उस पर बिदा हो गए और बड़े ज़ल्लिम लज्जित हुए।

149. और जब वह बख़्शे उनके हाथों से छीन गया और उन्हें दिखाई पड़ा कि वे गुमराह हो गए (ये यहिम् होकर चलाये और कहने लगे कि) अगर हमारा पर हम पर रहम न करे और हमारी माफ़िक़त न फ़रमावे तो हम बहुत ही गुनग़नाह में जा पड़े।

150. और जब मूसा अपनी बीम की तरफ आए और बहुत ही ग़मम और दुःखी का इज़हार किया और अक़सीत कर के कहलया कि मेरे पीछे तुम ने कहीं बुढ़ी हरकत की, क्या अपने रास्ते का हूक़्म देने के पहले ज़ल्लमाली से बन नहीं कर जाती? और मूसा ने तबख़ियाँ एक तरफ़ डाल कर अपने बाईं के सर के बाल पकड़ कर अपनी तरफ़ घसीटा, हाक़्म बोले, मे मेरी नई के बटे। बीम ने मुझे कमज़ोर जाना और दबावे रखा और करीब था कि मुझे क़त्ल कर डालते, अब दुश्मनों को मुझ पर हमले का मौक़ा मिले ऐसा मुद्दक़ मुझसे न कीजिए और ज़ल्लिम बीम के साथ मुझे ललित न कीजिए।

151. मूसा बोले, मे मेरे रा। मुझे और मेरे बाईं को राह करवा दे और अपनी राहमें में हमको दाख़िल फ़रमा, तू बड़ा और बहुत ही बड़ा रहम करने वाला है।

148. And after the departure of Moosa to the mount Toor, his people made, out of their ornaments, the image of a calf and brought about a sound too therefrom. Did they not see that it could neither speak to them, nor guide them to the way? Still they were thrilled thereat; and thus proved to be great unjust.

149. And when that calf was snatched from their hands, and they realised that they had strayed, (they were sorry, repented) and said: "if our LORD have not mercy on us, and does not forgive us, we shall certainly be of the losers.

150. And when Moosa returned to his people with anger and grief, and said sorrowfully: "What an evil thing is that which you have done during my absence! Could you not wait until your LORD'S commandments may come to you, and invented this your wishful worship?" Then he put the slates aside, and seized his brother by the hair of his head and dragged him unto himself. Thereat Haroon said: "O son of my mother! Indeed the people judged me weak and put me under pressure so much so that they were about to kill me. Therefore treat me not in this way, that our enemies may get a chance to rejoice over me; and do not include me among the wrong doers"

151. Moosa said: "O my LORD! Forgive me and my brother, and make us enter into YOUR Mercy, for YOU are the Most Merciful of the merciful."

152. जो लोग गाय का बच्चा चुलने में लगे थे, उन पर बड़ा पाज़ब टूटैगा उन को सब की तरफ से और दुनिया की ज़िन्दगी में भी ज़मीन होंगे, बूढ़े सेहतान बीच कम बुरी हरकत करने वालों को हम ऐसी ही सज़ा दिख कराते हैं।

152. Certainly those who took the calf for worshipping, ALLAH's wrath will overtake them and they shall be humiliated in the life of this world. Thus do WE requite the fabricators of falsehood.

153. और जो लोग गुनाह के चक्कर में लीन गए, फिर सीमा कर ली, उससे बाद ईमान पर कामगार रहे तो अपराध सब इससे बाद भी माफ़िज़ करने और मेहरबानी फरमाने को सिर्फ़ तैयार है।

153. Those who were involved in the whirl of sins, but repented afterwards, and then remained firm in the belief, verily, your LORD, after all that, is Oft-Forgiving Most Merciful.

154. और जब मूसा का गुस्सा ठंडा हुआ, तो लखियों को कड़ा सिखा उन तख्तीनी कि लिखावट में दिनामा और रहस्य भी उन लोगों को सिर्फ़ जो अपने सब से कराते हैं।

154. And when the anger of Moosa was appeased, he took up the slates, and in the inscription thereon were guidance and mercy for those who fear their LORD.

155. और मूसा ने हमारे दिने हुए काल पर अपने साथ लाने को सिर्फ़ सत्तर आदमी चुन लिए, वरन्, जब उन को सज़ा मुँघाल ने आ पकड़ा तो मूसा (अलै) अर्ज़ करने लगे कि ऐ मेरे सब । अगर तू चाहता तो इस सीके से चाहते इस की और मुझे हलाक कर सकता था, ऐ मेरे सब क्या हम में से कुछ बेग़हूक लोगों की हरकत के लख तू हमारी हलाक कर अल्लेग ? यह कैसी तरफ से बड़ी आज़माइश होगी इस इन्तिहाल में, अब बिसे तू चाहे गुमराह कर जाते और बिसे तू चाहे, वही सब पर सब रक्येगा, तू ही हमारा बली है, बस माफ़िज़ फरमा दे हमारी और हम पर ख़ाम फरमा, तू सब से बढ़कर माफ़ करने वाला है।

155. And Moosa chose out of his people seventy men to bring with him for OUR appointed time, and when they were seized with a violent earthquake, Moosa said: "O my LORD! If it had been YOUR will, YOU could have destroyed them and me before this event: would YOU kill us for the deed of some foolish ones among us? It is only YOUR trial by which YOU lead astray whom YOU will, and keep guided whom YOU will. YOU only are our Protector, so forgive us and have Mercy on us; YOU are the Best of those who forgives."

156. (मूसा ने दुआ की) ऐ अल्लाह ! इस दुनिया में भी हमारे लिए बेकियाँ सिख दे और आखिरत में भी हम को बलाइ से नवाज दे, हम ने तेरी तरफ चलने के लिए राह पकड़ ली है, अल्लाह ने कर्मकाण्ड कि मेरा अल्लाह मैं जिस पर पाई अल्लाह रहता हूँ और मेरी रहमत मे हर हर चीज को अपने घेरे में ले रखा है, मैं अपनी रहमत को उन लोगों के लिये मैं सिख कर रहूँगा, जो मेरी आज्ञाकारी से दूर रहते हैं और आज्ञा से दूरे हैं और मेरी आज्ञा पर ईमान रखते हैं।

157. ऐसे ही लोग इस समूह की राह पर चलते हैं जो इस हान से बची है कि अल्लाह के सिवा किसी ने इन को पढ़ाया नहीं जिनको सिखा हुआ पाते हैं, अपने वही लीलात और इज्जिल में वे उनको मेरी का हुक्म करते हैं, मुझे काम से गया करते हैं और जब पाक सुधरी चीजें इनके लिए हलाल करार देते हैं और नाराज गन्दी चीजें इन पर हाराम करते हैं और इनको सज्ज उतार देते हैं और इनके घले में घड़े हुए पान्दे की खोल देते हैं, वस जो लोग भी इस गली पर ईमान लाएँगे और इनकी शिफायत करेंगे और इनका साथ देंगे और इस गुर की बीमारी में चलेंगे जो इस गली पर उतारा गया है, वही लोग कामयाब होंगे।

158. पलायन कर दो, ऐ इन्सानो ! मैं तुम सब की तरफ अल्लाह का समूह बनाकर भेजा गया हूँ, जिसकी बाधकारी आज्ञाकारी और खरीब मैं हर जगह है, उसको सिखा और कोई मजबूद नहीं, वही शिन्दगी देता है, वही मौत देता है, वस, लोगों, तुम ईमान लाओ अल्लाह पर और उसकी समूह पर कि इस गली को अल्लाह के सिवा किसी ने पढ़ाया नहीं, जो अल्लाह पर और उसकी खलाफी पर ईमान रखता है वस उसकी राह चल पड़ो ताकि तुम कामयाब हो जाओ।

156. (Mooza continued his supplication): "O ALLAH! Ordain for us good in this world and grace in the Hereafter! Certainly, we have been guided to YOUR Path." ALLAH said: "As to MY chastisement I afflict therewith whom I will, and as to MY Mercy, it comprehends everything. I will therefore ordain MY Mercy in favour of those who keep away from MY disobedience, and pay the Poor-due, and those who believe in OUR signs."

157. Those, (such as mentioned above,) people follow the Messenger- who is so distinguished that none but ALLAH has taught him- whom they find described in the Taurat and Injeel with them; he (the Prophet) commands them of righteousness and forbids them of evil; allows them as lawful all things pure and clean, and prohibits them as unlawful all impure and unclean things (-and beliefs-); he releases them from their heavy burdens, and from the shackles tied to their necks. So those who believe in this Prophet honour him, help him and follow the light (the Qur'an) which has been sent down with this Messenger, it is they who will be successful.

19 6 9

158. Proclaim (O Prophet): "O mankind! Verily, I am sent unto you all as the Messenger of ALLAH-to whom belongs the sovereignty of the heavens and the earth; none has the right to be worshipped but HE. It is HE only WHO gives life and causes death-." Therefore, O mankind! Believe in ALLAH and HIS Messenger-such an extraordinary prophet, that none but ALLAH has taught him-who believes in ALLAH and HIS Words (this Quran); so follow him that you may be guided.

159. और मुसा अलैहिस्सलाम की टीम में भी एक जमाअत ऐसी है, जो हक का साथी जाती है और जहाँ के मुलानिक इन्साफ़ करता है।

159. And from the community of Moosa, there is a group who lead with truth, and establish justice therewith.

160. और बाइबल पढ़ाओ की आज्ञा के कमीले के तौर पर हमने उनको बड़ी बड़ी जमाअत में बाँट दिया और जब उनकी टीम ने पानी तलाश किया तो हमने मुसा की तरफ "वाह्य" भेजी कि अपनी लाठी इस पत्थर पर मारी, तब इससे पानी के बाइबल सरने बूट बन बहने लगे, हर कमीले ने अपने अपने पानी का घाट चालुम कर लिखा और हमने उन पर बदली का साथ भी बन दिया और उन पर "माना" और "सलवा" जमावा, जो सुधारी चीज़ें हम तुम को दे रहे हैं, बाइबल, ये लोग हमारा जो कुछ बिगड़ न सके, लेकिन खुद अपने आप का बहुत ही मुक़ताम बन बैठे।

160. And being progeny of twelve grandfathers, WE divided them into big tribes having distinct entity. And WE directed Moosa by inspiration, when his people asked him for water, "Strike your stick on this stone!" and there gushed forth out of it twelve springs; each group knew its own place of water. And WE shaded them with thick clouds, and sent down upon them "Manna" and "salwa"- (quails)- saying: "Eat of the pure things with which WE have provided you. And they could not harm, in anyway, to US, but they did wrong to themselves.

161. और जब उनको यह हुक्म दिया गया कि तुम इस बदली में जाकर रहो और जहाँ के चाले खाओ और यह कहते हुए जाना कि तुमहीं से जीव है जीव है और सहर के दरवाजे में दाखिल होने पर हमको साजसा जकार करना, तब हम तुम्हारी पल्लिर्नी बाक बन देंगे और जो लोग मेरी पर क़ायम रहेंगे, हम उनको और भी प्रशंसा देंगे।

161. And when they were given this commandment: "Dwell in this town and eat therefrom, wherever you wish; and say, 'Forgive! Forgive our sins,' and enter the gate while prostrating unfeigningly, to US. Then WE shall forgive you your wrong doings, and increase much the reward of those who shall remain firm on righteousness."

162. मगर उन ज़ालिमों ने, जो उन से कहा गया था, उसकी जगह दूसरा शब्द बदल दिया तब तो हम ने उन के जुलूम के सबब आसमान से उन पर अकड़म बरस दिया।

163. हे नबी, अब इन से उस बस्ती का हाल तो पूछिए, जो दरिया के किनारे किनारे अजाद की जगह से लोग शनीवार के बारे में हमारा दिया हुआ हुक्म तोड़ने लगे तब शनीवार के दिन उन के पास पानी के ऊपर नासिलियाँ आने लगीं और जब शनीवार का दिन न होता तो नासिलियाँ दिखाई न पड़ती थीं, यह अजुबगुज और बस! हम ने उन पर इसलिए डाँटी कि ये लोग हमारा हुक्म तोड़ने का हीसला जताने लगे थे।

164. और जब उन में की एक जमाअत यह बोली कि तुम ऐसे लोगों को क्यों नसीहत करने हो, जिनको अल्लाह बरबाद करने वाला है या उन्हें सजा अजाब देने वाला है तो मुनाह से मना करने वाले जवाब में बोले इसलिए हम इनको मना करते हैं कि अपने स्वयं के दरबार में हम एक पैसा बच सकेंगे या किन से लोग मुनाह पर अड़न छोड़ दें।

165. फिर जब ये लोग पूछ गए उस नबीहत को जो जो उन्हें याद दिलाती जाती रही, तब हमने मजाल दिखाई उन लोगों को भी जो बुरे कार्यों से मना करने से और ज़ालिमों को उनके कर्मगुह के सबब सख्त अजाब में यह दर्शाने कि हमारा हुक्म तोड़ने की क्षिमत बंटाने लगे थे।

166. जब जब उन्हें बुरे काम करने से मना किया गया और इस पर भी न माने तब हमने कह दिया कि जलील बन्दर हो जाओ।

162. But those unjust, changed the word that had been told to them, for another; thereupon WE sent on them a torment from heaven because of their injustice.

20 5 10

163. And ask them (O Prophet!) about the township that was situated on the banks of the sea. When they became habitual breakers of OUR Law of Saturday, WE caused their fishes to come to them on surface right on Saturdays; but did not even seen to them when there was no Saturday. In this temptation and trial WE made them to undergo only because they were daring to break OUR Laws.

164. And when a community among them said: "Why do you preach to a people whom ALLAH is about to destroy or punish with a severe torment?" They who were exhorting, replied: "In order to plead before your LORD that we did our duty in dissuading the offenders; and perhaps they may fear ALLAH!"

165. And when they (offenders,) forgot what they had been exhorted with, WE rescued only those who prohibited others from evil, and seized those who did wrong with a distressing torment; because they were daring to disobey OUR commands.

166. So when they heeded not, but contrary to it, exceeded the limits of what they were prohibited, WE said: "Be you monkeys, despised!"

مترجم

معتاد کہ اگر وہ تائب ہو جائے گا تو اس کی سزا پر
مستعمل ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا
اس کی سزا پر اور وہ تائب ہو جائے گا
اس کی سزا پر اور وہ تائب ہو جائے گا
اس کی سزا پر اور وہ تائب ہو جائے گا
اس کی سزا پر اور وہ تائب ہو جائے گا
اس کی سزا پر اور وہ تائب ہو جائے گا
اس کی سزا پر اور وہ تائب ہو جائے گا
اس کی سزا پر اور وہ تائب ہو جائے گا
اس کی سزا پر اور وہ تائب ہو جائے گا

اور وہ تائب ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا
اور وہ تائب ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا
اور وہ تائب ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا
اور وہ تائب ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا
اور وہ تائب ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا
اور وہ تائب ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا
اور وہ تائب ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا
اور وہ تائب ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا
اور وہ تائب ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا
اور وہ تائب ہو جائے گا اور وہ تائب ہو جائے گا

خَسِبِينَ ۝ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ

یوم عذاب ۝ اور جب تجیسے رب نے اعلان کر دیا کہ ایک دن ان پر عذاب کے دن

إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ ۝

ایک قسم کی سزا کو عذاب مسلط کر دیا اور ان پر عذاب مسلط کر دیا اور ان پر عذاب مسلط کر دیا

إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ ۝ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

خوف سے پہلے ہی جہنم تیزی سے آئی ہے اور وہ ایک روز عذاب دے گا اور ان پر عذاب دے گا

وَقَطَّعْنَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَمْمَاءَ ۖ وَنُفُوسُهُمُ الصَّالِحُونَ ۖ وَ

اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں

وَنُفُوسُهُمْ دُونَ ذَلِكَ ۖ وَبُكُونُهُمْ بِالْحَسَنَاتِ ۖ وَالسَّيِّئَاتِ

دوسرے جگہ ایک قسم کے عذاب دے گا اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں

لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝ فَخَلَفَ مِنْ بَعدِهِمْ خَلْفٌ

تاکہ ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں

وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَى ۖ وَ

واریث بھی لیتے اور اس دنیا کا عظیم اسباب بھی لیتے اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں

يَقُولُونَ سَيُفْقَرُ لَنَا ۖ وَإِن يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلُهُ

وہ کہتے ہیں اس اسباب آتا رہے تو بے ضرر لیتے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں

يَأْخُذُوهُ ۖ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ

لیا گیا تھا کہ ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں

أَن لَّا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ ۖ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ

ان کے سبق میں لیا گیا تھا اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں

وَالذَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَثْقُونَ ۖ أَفَلَا

وہ کہتے ہیں لے لیا گیا تھا اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں

تَعْقِلُونَ ۝ وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا

آگے کی ۱ ۝ اور جو لوگ کتاب کو مضبوطی سے پکڑتے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں

الصَّلَاةَ ۖ إِنَّهُمْ لَأَنْصِفُ ۖ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ۝ وَإِذْ

کہتے ہیں ایک قسم کے عذاب دے گا اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں اور ان کے بچے جہنم کے لاش کر دیے ہیں

167. और जब तेरे रब ने दूआय कर दिया कि ऐसे लोगों पर कियामत के दिन तक किसी न किसी को ज़हर इन के सर पर सवार करता हो तबूँग जो इन्हीं सज़ा सज़ा देता रहेगा, तेरे रब की ताकत से पकड़ भी बहुत तेज़ी से आती है और वेसाक यह सज़ा देने वाला और मेहरबान भी बड़ा है।

168. और उनकी जाये जमाअत को काट कर ज़मीन में हमने बिखेर दिया, कुछ तो इन में नैक भी हैं और दूसरे कुछ अच्छे नहीं, भलाई, बुराई, राहत, तकलीफ की आलमदाइश भी हम इन पर आसरे रहे, ताकि होसे पढ़ें।

169. फिर इनके बाद कुछ ऐसे नासामक लोग आए, जो कियाम के करीब बन बैठे और इन दुनिया का इलीर अरबाब भी लेने लगे और कहते हैं कि बहियत तो हमारी होगी और अगर दुनिया का माल अरबाब आता रहे तो केइक लेते ही रहते हैं, क्या इन से कितानुमसल में यह इकरार नहीं लिया गया था कि अल्लाह पर हम बात के सिवा कुछ नहीं सोचेंगे, जब कि अल्लाह की कियाम में जो कुछ लिखा था वह उनके समक में आ चुका था और उसे उन्होंने पढ़ भी लिया था और सुन से कि आकित का घर उनकी ज़मीन के लिए अच्छा होगा, जो अल्लाह की नाकरगानी से दूर रहते हैं, क्या अब भी तुम को अकल न आएगी ?

170. और जो लोग अल्लाह की कियाम को कलबुली से पकड़े हुए हैं और नमाज़ की कदम रखते हैं, ऐसे इल्लाह ज़मोदी (मुबारक बहियों) का अब हम कभी अलमसत न करेंगे।

167. And when your LORD proclaimed that HE would surely raise upon them till the Day of Resurrection, someone executing upon them worst oppression. Verily, your LORD is Swift in retribution, and verily, HE is Most Merciful Dispenser of forgiveness.

168. And WE have broken their unity, and cut them up into communities; some of them are righteous and some of them otherwise. And WE prompted them in trial with good and bad, - blessings and calamities, - in order that they might turn tender-hearted.

169. And after them succeeded some unworthy people who inherited the Book, and went on accumulating low life gains of this world, even so, they claimed that "Everything will be forgiven to us!" and if again the like pleasures of this world would come to them, they go on taking, unending. Was not the covenant in the Book of ALLAH taken from them, that they would not say about ALLAH anything but the truth? That has come into their discourses and they have read and studied in the Book of ALLAH. Be informed! That the house of the Hereafter would be better for only those who are away from the disobedience of ALLAH. Will they not, still, understand?

170. And as to those who hold fast the Book and establish regular prayers, WE shall never waste the wages of such righteous.

171. और जब हम ने उन पर (आनी मुला की ज़ीम पर) पहाड़ ऊपर लटका दिया, जैसे कि वह शही की तरह साधारण हो और वह पहाड़ कि अब उन पर पहाड़ टूट गइरा, हम ने धरमाया कि जो किताब हम ने तुमको दी है उसे पूरी ताकत और क़ुव्वत से पाले रहो और जो कुछ इस में हुआ शिरो गया है उसे याद रहो ताकि तुम फ़ाहेलगर बन नाले।

172. और जब हमे फ़ालाक़ार ने अलम के बेटों की पीढ़ी से उनकी औलाद को निकल कर उनकी खुद उनकी ज़मीं पर पहाड़ बनाकर, पूरा कि क्या मैं तुम्हारा ख नहीं हूँ ? ज़वाब में वे ख बोले, खी नहीं ? हम फ़ाही देकर इक़बार करते हैं कि शिर्क दू ही हमारा ख है, लोको ! यह बात तुम को हुसलिए खद दिल की कि क़दाफल के दिन तुम अब यह नहीं कह सकते कि हम को इस बात की खबर नहीं थी।

173. या कहने लगे कि शिर्क तो हमारे अपने बाप दादाओं ने किया और हम उनकी औलाद बनाकर उनके बाद आए तो क्या उन झूठों को क़ादुत पर आज हम को हलाक़त में डालेगे ?

174. इस तरह खोल कर साफ़ साफ़ आख़ी हम बयान करते हैं, ताकि वे लोग गुलत राहों से फ़ाहट आएँ।

175. और इनको उस आख़री का किताब की खुश की शिरो हम ने अपनी आख़री का हुन दिया था, फिर भी वह इन आख़री से निकल भागा, उस तो शेख़ान ने उस का पीछा पहाड़ दिया और वह हजल भटकने वाली में जा फ़िला।

171. And when WE raised high the mountain over them, (as the people of Moosa), as if it was a shelter of an umbrella; and they feared that it was going to fall on them; WE said: "Hold firmly with all strength the Book which WE have given to you and remember commandments written therein, so that you may be righteous.

21 9 11

172. And when your LORD brought forth from the children of Adam their generation from their backs and made them testify as to themselves; (and took the covenant), saying: "Am I not your LORD?" They said: "Why not ? We testify (and make this covenant) that only YOU are our LORD!" O mankind! This event is brought to your remembrance only because, on the Day of Resurrection you may not say that: "WE have been unaware of this!"

173. Or lest you should say that: "It was our previous forefathers who associated others (as lords) with YOU; and we are (merely) descendants came after them. Will YOU then destroy us for what they, the followers of falsehood, did?"

174. Thus do WE explain clearly in details OUR revelations so that they may return from the wrong path.

175. And recite to them the story of one to whom WE had given the knowledge of OUR revelations; but he slipped out of those signs; so Shaitan trailed him, and he became of those who went astray.

176. और अगर हम चाहते तो उसे इन आयातों के ज़रिए बहुत ऊँचा माना असा करवाते, लेकिन वह तो अपनी ही तरफ़ मुँह डालने लगा और अपनी मन मानी करने लगा फिर तो उसकी हावत कुले लेशी होकर रह गयी, अगर तुम कुले या हमला करो तो भी उसका लटकारा दूर हींचा या छोड़ दो तो भी उसका लटकारा डीकल रहेगा, यही मिसाल उन सब लोगों पर लागू है जो हमारी आयातों को झुठलाते हैं, इस किस्से के अहसास तुम रखन कर दो ताकि वे लोग कुछ सो ध्यान करें।

177. कितनी ख़ास बख़ावत और बहुत बुरी मिसाल है ऐसे लोगों की जिन्होंने हमारे आयात को झुठलाया, ऐसा कर के खुद अपने असा ही पर उन्होंने चुन लिया।

178. जिसको अल्लाह हिदायत अता करवाने, वही सीधा रास्ता सज़ पठा और जो अल्लाह की हिदायत से महकम हुआ वह बहुत ही मुश्किल बचाने वालों में हुआ।

179. और हमने जिन्याले और इत्याली को पैदा किया, इन में बहुत से ऐसे भी हैं, सोच दोखल में जाने के लिए ही हमने इनको पैदा किया हो, उन के पास दिल है मगर उनझने का काम नहीं लेते और अँखीं होले दूर भी देख नहीं पाते और उन के पास कान होकर भी सुनते नहीं, सोच कि वे लोग जानवर हैं, बल्कि रास्ता भूलकर बटकले फिरने में जानवरी से भी ज्यादा बदतर हैं, ऐसे लोग नफ़रत में अपनी जिन्दगी काटे जा रहे हैं।

180. और अल्लाह के नाम सब ज़से ज़से हैं, उनकी नामों से उसे पुकारो और उन लोगों का ख़ास छोड़ दो जो उसके नामों में झगड़ डालते हैं, ऐसे लोगों को उन के करतुत की सज़ा मिलकर रहेगी।

176. And had WE willed, WE would surely have elevated him in conformity with OUR revelations, to eminence; but he clung to the earth and persuaded his own desires. Hence his condition became that of a dog: -if you pelt him, he would pant lolling his tongue out, or if you leave him alone, then also he would pant lolling his tongue out:- This parable is fitting to all those who reject OUR revelations. So you relate this story (to them) so that they may reflect.

177. How evil is the example of the people who reject OUR sign! By doing so they did wrong to themselves only.

178. Whomever ALLAH guides, he is the rightly guided; and whoever is deprived of ALLAH's guidance, he will be among the losers.

179. And WE created the Jinn and the Mankind; among them are many who, as if, are created for the Hell. They have hearts wherewith they understand not, they have eyes wherewith they see not, and they have ears wherewith they hear not. They are like cattle, nay, even more astray than cattle in straying, and wandering from the Right Path. They are in utter negligence, passing their lives.

180. And ALLAH's are all the most excellent names; so call HIM by them, and leave the company of those who conflict in HIS names; such people will be punished in requital of their deeds.

181. और हमारी मछलियों में एक समुदाय ऐसी मौजूद होगी
है, जो एक ही तरह राह बताती है और उसी के
मुताबिक इन्शारा की बात कहती रहती है।

182. और जिन लोगों ने भी हमारी आयतों को झुठलाया
वे जान भी न पाएँगे ऐसी जगह से हम और और
उनको अपनी पकड़ में ले लेंगे।

183. और उनको डील देकर फाड़ूँगा, बेसक मेरा साथ
बहुत पक्का है।

184. क्या पता नहीं बिना उन्होंने कि उनके साथ ही
वीरानगी नहीं, बल्कि वह तो उनके आगे आने वाली
दुर्गति से साफ साफ डर सुनाने वाले हैं।

185. आसमानी और जमीन की बस्तियों का इन्तेजाम
और अल्लाह ने जो चीज़ें पैदा कर रखी हैं, क्या
इसकी तरह उनकी निगाह अब तक नहीं गयी ? और
क्या उन का ध्यान इस बात पर नहीं गया कि उनका
आखरी वक़्त करीब आ गया हो, रहे अब वे लोग इस
कालाश के बाद फिर किस बात पर मान कर लेंगे ?

186. जिसको अल्लाह ने पाले से दूर निकाल दिया, उसको
हिदायत पर लाना किसी के बस की बात नहीं और
ऐसे लोगों को अल्लाह ने उनकी ग़लतियों में ग़ड़बड़ने
को डील देकर छोड़ा है।

187. तुम से सवाल करते हैं कि हिदायत की वह खास
घड़ी कब आने वाली है ? तुम कह दो कि इस का
इल्म तो सिर्फ़ मेरे पर ही है, हिदायत का ज़रज़ल
और उसके वक़्त को ख़ासिर करण अल्लाह के बिना
किसी के बस की बात नहीं, आसमानी और ज़मीन में
बढ़ी वाली हरकत होना और तुम पर यह अमानत दूट
पड़ेगी, अब से हम तरह दुखी हैं कि जैसे अब
जमका बड़ा तलाश करने में लगे हो, अब कह दो
कि इसका इल्म सिर्फ़ अल्लाह के पास है, लेकिन
अल्लाह लोग समझते नहीं।

181. And of those whom WE have created,
there is a community who guides others with
truth, and establishes justice therewith.

22 10 13

182. And those who reject OUR signs, WE
shall seize them, gradually, in a way that they
would not be able to perceive.

183. And I shall seize them, though after long
respite; for MY plan is strong and sure.

184. Do they not reflect that there is no
madness in their companion? But he is a
plain warner of a torment inevitable?

185. Do they, not look at the governance of the
heavens and the earth? And whenever things
ALLAH has created? And the fact that their
own end (of term) might have come near?
In what discourse will then they believe
thereafter?

186. Whomsoever ALLAH throws away from
the Path, none can bring him back to the
guidance; HE gives them respite and lets to
go astray in their transgression.

187. They ask you concerning the particular
Hour of the Resurrection; as to when it shall
come! Say you: "Its knowledge is with my
LORD alone. None can disclose its awe-
inspiring position and time but HE. Great
event it would be in the heavens and the
earth. It shall not come upon you except all
of a sudden." They ask you as if you are
attempting to search its timing. Say:
"Knowledge thereof is with ALLAH alone,
but most of mankind know not."

188. आप जानना हो कि अल्लाह जो चाहे, वही होकर रहता है, मैं तो अपने नफे मुसलमान को मुसलमान की नहीं, अगर मैं गैर जान लिया करता तो दूँ होता कि मैं सब नफा समेट लेता और कोई रास्तीय मुझे पहुँच न पाती मैं तो ईमान वाले को हर और खुली चुनानेवाला हूँ।

188. Say you: "Whatever ALLAH wills, it is bound to come about. I possess no power of benefit or loss to myself. If I kept knowing unseen, I should have amassed for myself all good; and no harm would ever have touched me. I am naught but a Warner and a giver of good tidings unto people who believe!"

23 7 13

189. वही है, जिसने तुमको एक जान से पैदा किया और उसी से उसका जोड़ा भी बना दिया, तबकि उसकी लाजलील और राहत मिले, फिर जब कई ने अपनी बीबी को बहुत में लिया तो उसी इल्म का इल्म (रह) रह गया, जिसने लेकर यह बलसी किमती रही, फिर जब सोझल हुई तो दोनों अपने रब से दुआ करने लगे कि अगर हम को बच्चा बना देता अल्लाह तो हम ऐसा कुछ अटा करते रहेंगे।

189. HE it is Who has created you from a single soul, and of him created also his mate, that he might find comfort and well-being in her. Then when he covers her, she bears a light burden, and moves around with it. Later, when she grows heavy they both invoked ALLAH, their LORD: "If YOU grant us a child, sound in body and spirit, we shall ever remain grateful to you."

190. फिर जब अल्लाह ने इनकी दुआ कबूल रखी और इन्हें मला बना देता अल्लाह तो उसकी ही हुई खेद में दुगरी को तरीक बनाने लगे अल्लाह तो बहुत ही कुलंद व आज्ञा है इनके किर्त से।

190. And when ALLAH accepted their supplication and bestowed them a child, sound in every respect, they ascribed to HIM the associates in respect of what HE has bestowed upon them. Exalted be ALLAH above all, from what they associate!

191. क्या ऐसी को अल्लाह का तरीक बनाने है, जो कुछ भी पैदा नहीं कर सकते, तबकि खुद ही पैदा किये जाते हैं।

191. Do they attribute to ALLAH such associates as are incapable to create anything, but they themselves are created?

192. और वे इनकी किसी तरह की मदद भी नहीं कर सकते और वेजने खुद अपनी मदद भी नहीं कर सकते।

192. No help can they give them, nor can they, the miserable, help themselves!

193. अगर तुम इनको रास्ते पर बुलाओ तो तुम्हारे साथ भी नहीं आ सकते, फिर इनसे दुआ करो या न करो, पुकारो या चुप रहो, दोनो बराबर हैं।

194. अल्लाह के सिवा किसी भी तुम पुकारोगे वे तुम्हारे ही जैसे बन्दे हैं, फिर भी उन को दुआ कर के पुकारो तो होगा वह चाहे कि वह तुम्हारी दुआ सुनकर कहींवाह को पहुँच जाएँ अगर तुम रास्ते हो तो ऐसा कर के दिखाओ।

195. क्या इनके पैर हैं, जो चलकर आँदों या हवा हैं कि किसी को पकड़ सकें या ओंठें हैं कि देख सकें या कान हैं कि सुन लें, अब कह दो कि वे सब झूठ हैं तो फिर तुम अपने सबीकों को दुआ कर के बुला लो (और मुझे इस अमानत हमले से संभालने की मोहलत और इतना भी मत् देना और मुझ पर दृढ़ रहो) और तुम और तुम्हारे सारीक मिलकर मैंने इन्हेंकर के बुझ पर धारा बोल दो।

196. बेशक मेरा बारी तो सिर्फ़ अल्लाह है, जिसने किताब नज़िल करमावी और वह इस्राहिल करने वालों की हिमायत कर्माता है।

197. और अल्लाह के सिवा जिस किसी को भी दुआ कर के पुकारते हो, उनमें तुम्हारी मदद को पहुँचने की शकत नहीं, बल्कि खुद वे लोग अपनी मदद आप भी नहीं कर सकते।

198. और अगर तुम उनको हिदायत के रास्ते की तरफ बुलाओ तो तुम्हारी आवाज को सुन नहीं सकते और तुम देखते हो कि जैसे तुम्हारी तरफ ताक रहे हैं, जब कि वे कुछ भी नहीं देख पाते।

199. अपनी और माफ़ करने से काम लो और नेकी के काम को दृढ़ कर दो और ज़ाहिली से (उलझने से बचाव) दायन बराबर निकल जाओ।

193. And if you call them towards guidance, they cannot accompany you. It is the same to you, whether you supplicate to them or not; call them, or be silent.

194. Verily, those whom you call upon besides ALLAH, are slaves like you. Even then if you make supplication to them and invoke them, they ought to answer your call and reach to help you. Show us, doing this, practically, if you are truthful

195. Have they feet wherewith they shall walk and come? Or have they hands wherewith they could hold somebody? Or have they eyes wherewith they see? Or they have ears wherewith they hear? Say you: "If these everything they have, then call on all your (so called) associates, (and allow me no respite -or give warning- to prepare against sudden attack and assault on me,) you, along with them, without waiting assail on me."

196. "Verily, my Protector is ALLAH, who has revealed the Book -(Qur'an)-, and HE protects the righteous."

197. "And those whom you call upon besides ALLAH cannot help you, nor can they help themselves."

198. "And if you call them towards guidance, they cannot hear, and you behold them, (they will appear as if) they are staring at you; yet they can see nothing."

199. Show forgiveness and bear with them, and enjoin what is good; and ignore (instead of involving with) the ignorant

200. और अगर झगड़ा आने के लिये शैतान तुम्हारे एकसामे होने लगे उसकी सहायता से बचने के लिए अल्लाह का सहारा हासिल करो, क्योंकि वही सुनने वाला और जानने वाला है।

201. जो पसहैल करते हैं उनका हाल यह है कि जब कभी शैतान की चोख पाख से झगड़ा बढ़ने की नीकत आ जाए तो बौकले होकर अल्लाह की याद में लगते हैं कि खीरन असल मामला उन्हें साफ दिखने लगता है।

202. और इनकी सिपाहियों के लोग इन्हें पकड़ने में घसीटने के लिए कोई कसर बाकी नहीं रहने देते।

203. जब इनके सामने तुम कोई आयात पैदा नहीं करते, तो खीरन कहते हैं कि कोई आयात क्यों नहीं बरसते ? जवाब में कह दो कि मैं तो सिर्फ उसी की पैकी करता हूँ जो आयात मेरे रब ने मेरी तरफ 'अहम' से भेजी है, जो हमान इन्सानों के लिए हक बात सुनी खीरों से देख लेने का खरिया है और साफ रास्ता और भगपुर रहमता भी, लेकिन यह सब उस बीम के लिए, जो ईशान से आने को फैयर हो।

204. और जब कुरआन पढ़ा जाए तो उसे बड़े गौर से सुनी और चुप रही, तबि तुम पर रहम किया जाए।

205. और अपने रब को आज्ञाओं से निज़ निहाकर अपने जी में बाद करते रहो और खीरों से चुपके चुपके खीरों आकाश से सुबह शाम उसका जिक्र करते रहो और फकलत में पड़े लोगों के साथ न होना।

206. जो लोग तुम्हारे रब को करीब हैं उनका हाल यह है कि वे धमक और बड़ाई छोड़ कर अल्लाह की इयादत में लगे रहते हैं और उसकी खुशियों बयान करते हुए सिर्फ उसी को सजदा करते हैं।

200. And if Shaitan tempts you then seek refuge with ALLAH from his ill. Verily, HE is All-Hearer, All-Knower.

201. Verily those who are pious, become alarmed when they see that the situation may be aggravated by Shaitan's temptation, they immediately incline towards the remembrance of ALLAH, and thus, forthwith, they are able to see the right course.

202. But the people of satanic ilk leave no stone unturned to drag them towards error.

203. And when you produce them not a miracle, they say: "Why do you not show any sign to us?" You say: "I but follow that sign -(Qur'aa)- only, which my LORD has sent unto me through revelation; which is not only an enlightenment to see the truth, but also a guidance and a mercy to those who are prepared to believe therein."

204. So when the Quran is recited, listen to it very carefully, and be silent, so that mercy be bestowed upon you.

205. And remember your LORD within your self humbly, and with humility and fear; and mention HIS Words without loudness but with reverence, in the morning and evening; and be not of those who are neglectful.

206. Surely those who have nearness with your LORD, are bereft of pride and self-esteem, and are devoted to worship HIM only. They glorify HIS praise and prostrate before HIM only. (1 Sajda-e-Tilawat)

8. अनफ़ाल

8. SURAH: AL-ANFAAL

सूरा अन्फाल मदीना में उतारी गई इसमें पच्चहत्तर (75) आयतें और दस (10) रुक़ूअ हैं।

REVEALED AT MADINA
(CONTAINS) 75 AYATS AND 10 RUKUS.

“सब अल्लाह को याद है जो सब से बड़ा और सबसे
सुन्दर सुन्दर सब करने वाला है।”

In the name of ALLAH
the Most Beneficent Most Merciful.

1. (ईमान वाले) लोग तुम से रायल करते हैं लड़ाई में हथ और फल के बारे में कि इसे किस तरह समझीय किया जाए ? तुम कह दो कि वह वाले मनीमत अल्लाह के लिए और रसूल के लिए है, वस अल्लाह का सिद्दाह रखकर वाग बनते रहो और आपस में मामलात सुलह सफाई के साथ दुस्सा रहो और कहना मानते रहो अल्लाह का और उसके रसूल का अगर तुम ईमान वाले हो।
2. ईमान वाले तो ऐसे होते हैं कि जब जब अल्लाह का शिक्र किया जाए तो उनके दिल दहल जाते हैं और जब जब पर अल्लाह की आयतें पढ़कर सुनायी जाती हैं तो उनका ईमान बढ़ने लगता है और वे लोग अल्लाह पर खूब भरोसा रखते हैं।
3. ऐसे लोग नमाज को कायम रखते हैं और हज में जो कुछ उनके रिजक दिया है उस में से हमारे नाम पर खर्च भी करते हैं।
4. वही लोग ईमान लाने में सच्चे और हक पर हैं, उनके लिए बड़े दर्जे हैं उनके सब के दरबार में और (पुनाही पर) उनकी सखिशा है और रोली है इज्जत वाली।
5. सब अहम मौका था जब एक हक काम पर तुम्हारे सब में तुम्हो तुम्हारे घर से दूर बड़ी खुशी के साथ रहना मरामा उस कि ईमान वालों की एक जमात उसे नामासन्द करती थी।
6. वे तुम से बहस करने लगे थे एक ठीक बात पर जब कि इसका दुस्सा होना मरिठि था तब उनकी अपना हाल ऐसा बना लिया जैसे कि वे जीवों देखते नीत की तरह होते जाते हैं।

1. They (soldiers) ask you about the spoils of war, that how shall it be divided? Say: "The spoils of war are for ALLAH and the Messenger" so be conscious of ALLAH and set right, amicably, all matters of difference, with clear understanding among you. And obey ALLAH and HIS messenger if you are believers.
2. The believers are only those whose hearts quake with awe when ALLAH is mentioned, and when HIS revelations are rehearsed to them, they (verses of Quran) increase their faith; and they put their trust in their LORD alone;
3. (and) who establish regular prayer, and who spend out of that sustenance which WE have provided them for the sake of OUR pleasure.
4. These are they who are the true believers; for them are grades of dignity with their LORD, and forgiveness (for their sins), and provision honourable.
5. It was an important occasion when your LORD caused you to go forth from your homes for a right cause, while a party among the believers disliked it.
6. They started arguing with you concerning the right cause even after its essentiality was made manifest. It appeared to them as if they were being driven to death and they are looking at it (for sure).

7. और जब तुम को अल्लाह ने वादा दे कर सफल किया कि दो जंगलों में से एक तुम्हारे हाथ चकर लगेगा और तुम चाहते थे कि उन दोनों में से वे जोकड़ अल्लाह तुम्हारे वादू में आए, जब कि अल्लाह ने इसका फैसला लिया था कि अपने कालम से एक को एक साबित कर दिखाए और बाकिनों की जड़ ही काट कर रख दे।
8. ताकि सब को सब और झूठ को झूठ साबित कर दिखाए, चाहे मुसलिन लोग कितना ही बुरा मानते रहें।
9. जब तुम अपने रब से करीबाद पर करीबाद किए जा रहे थे और अल्लाह ने तुम्हारी दुआ कबूल करवाकर बखाशा दी कि मैं एक हजार फरिश्तों से जो तिलकिलेदार आँसू में, तुम्हारी मदद करने वाला हूँ।
10. यह बखाशा तुम को इश्तिाद दी कि तुम्हारे दिलों को इश्तिास आ जाए, बाकी मुसल और मदद सभ्य की सभ्य सिर्फ अल्लाह की तरफ से है और यकीनन अल्लाह शक्तिशाली है।
11. जब अल्लाह ने तुम पर नींद की छावर डीक दी, जिससे सब तुमको असम भिला, चाही सैन्य दूर हुआ और आसमान से चाही भी बरसा दिया ताकि तुमको पाक साफ कर दे और सैतान की गधगी से तुमको बचा ले और तुम्हारे दिल आस में बंधे और जुड़े-रहे और कदम भी दृढ़ बन जाए।
7. And ALLAH promised you, that one of the two parties, you are sure to acquire; and you wished that the one, not armed, should be yours, while ALLAH had decreed to justify the truth by HIS Words, and cut off the roots of the disbelievers;
8. in order that HE might justify the truth and falsify the false, though much averse it may be to the sinners.
9. ALLAH accepted your supplication when you implored HIM, and gave you glad tiding that "I am about to help you with a thousand of the Angels, each behind the other in succession.
10. This glad tiding was given to you only that your hearts be set with an assurance; otherwise all help and victory come from ALLAH only. Verily, ALLAH is Mighty, Wise.
11. When ALLAH caused a slumber to cover you as a security from HIMself; so that your uneasiness be vanished; and HE also caused rain to descend on you from the sky to clean you thereby, and save you from the evil suggestions of Shaitan, and to strengthen your hearts and make your feet firm thereby.

1	10	15

رَبِّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ إِنِّي مَعَكُمْ فَاثْبُتُوا الَّذِينَ

نے (مستطوب) حکم دیا کہ میں تم پر دلتے تمہارے ساتھ ہوں پس تم ایمان لادلو

أَمْتُوا سَأَلْنِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا

کے دلوں کو جاسنے کہ میں ان لوگوں کے دل میں دہکتے ہوں گا پھر تم ان کی گردنیں مارو

الرَّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا

خراٹا دو اور ان کے دلوں کے ایک ایک جھڑک پھاڑو تاکہ ان کے جسم کو ڈر

مِنْهُمْ كُلُّ بَنَانٍ ۚ ذَٰلِكُمْ سَأَلْتُمُوهُ ۚ اللَّهُ

بھڑک کر ڈالو ۝ (۱۱) اظہر اور اس کے رسول کے خلاف اٹھو دلوں کا یہی

وَرَسُولُهُ ۚ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ

الہام ہوتا تھا اور ہر کوئی جاننے کی جگہیں اظہر اور اس کے رسول کی مخالفت میں دے گا تو بیشک

اللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۚ ذَٰلِكُمْ قُدُوقُهُ ۚ وَأَنَّ

اللہ سخت عذاب دینے والا ہے ۝ (۱۲) یہ بھی لحد سزا بھگتو ای لاہدوں کے

بِلَاكُفْرَيْنَ عَذَابَ النَّارِ ۚ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

نے آگ کا عذاب تو آگے مناد ہے ۝ (۱۳) اے ایمانی والو جب تم

أَمْتُوا إِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا زُحْفًا فَلَا

کاروں کے مقابل میں جنگ کے لئے بھاڑو پھر تم ان کو جھڑک کر مارو

تَوَلَّوْهُمْ الْأَذْبَارَ ۚ وَمَنْ يُؤْلِهِمْ يَوْمَئِذٍ

دیکھتا ہے ۝ (۱۴) جنگ کے موقع پر لڑائی کے پھر کا پھرتا دلتا

ذُبْرَةً إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ

دلوں کے لئے یا اپنی طرف سے طاقت لاکر مسد کرنے کے سامنے لے لڑائی چھوڑ

فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَا لَهُ جَهَنَّمُ

دشمن کو بیٹھ دیکھائی کہ اس کے لئے آگ کا غضب لگایا اور جہنم میں اپنا ٹھکانہ بنالیا اور یہ جہنم جہنم

وَلَيْسَ الْمَصِيرُ ۚ فَلَمْ تُقَاتِلُوهُمْ وَلَكِنَّ

میں لڑا تھا ۝ (۱۵) تم نے اس کو قتل نہیں کیا کیسے طریقے اس کو قتل کرنا اور اسے

اللَّهُ قَاتِلَهُمْ ۚ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ

جی آپ نے جتنی جہنم پہنچائی کہ اس طرح سے کہہ کر ان پر ڈال دیئے اور یہ اس نے ہوا کا طوفان لے

تو اس کی سزا میں ہر ایک کے لئے اور
میں نے ان کی کھاتے سے روک دیا اور
جہنم میں ان کو ڈال دیا اور
پتہ چلے جانے والی ہر طاقت
میں کی جہنم میں ہر ایک کی
کا غضب پیدا ہوا ہے جہنم میں
اور اسے آگ لگا دی اور اس کی
میں لہو لہو کی طرح آگ لگا دی
اس کی جہنم میں دم دیا گیا
جہنم میں اور جہنم میں
جہنم میں اور جہنم میں

۱۔ جنگ میں ان کے لئے ہر
دشمن کے لئے ہر ایک کی
جہنم میں اور جہنم میں
جہنم میں اور جہنم میں
جہنم میں اور جہنم میں
جہنم میں اور جہنم میں
جہنم میں اور جہنم میں
جہنم میں اور جہنم میں

12. जब आसमके रब ने फरिश्तों को बुला दिया कि मैं तो हर वक़्त तुम्हारे साथ हूँ, क्या तुम ईमान वालों के दिलों को लज्जाए रखोगे, मैं क़ाफ़िरों के दिल में वरहसत डाल दूँगा, फिर तुम उनकी गर्दन पर करार कर कर उखाड़ो और उनके बदन को एक एक जोड़ की पीट लगा कर उनके शिरों को लोड़ फोड़ कर डालो।

12. "When your LORD inspired the Angels: "Verily, I am always with you, so keep firm the hearts of the believers. I will cast terror into the hearts of those who have disbelieved; so strike them on their necks and remove therefrom their heads, and scatter too their bodies squiting over all their fingers and toes."

13. अल्लाह और उसके रसूल के खिलाफ़ क़त्ले वाली का यही अंजाम होना था और इन चोई ख़ास ले कि जो भी अल्लाह और उसके रसूल की मुक़ासिफ़त में उल्लेग़ हो बेहक़ अल्लाह की सज़ा पकड़ ले करी माफ़ता पड़ना है।

13. This consequence is bound to occur with those who league against ALLAH and HIS Messenger. May it be known to everybody that whoever defies ALLAH and HIS Messenger, then surely he shall have to undergo such severe chastisement from ALLAH.

14. यह अभी मक़द सज़ा भुग़री, बाकी क़ाफ़िरों के लिए आग़ का अंजाम ले आगे मौजूद है।

14. This is the torment take it as an instalment cash; but the remaining, punishment of fire, is yet due to be given later to the disbelievers.

15. ऐ ईमान वाले ! जब तुम क़ाफ़िरों के मुक़ाबले में ख़ास के लिए निकलें तो फिर तुम इन को पीठ हर्निस न दिखाना।

15. O you who believe! When you face those who disbelieve, in a battle-field, never turn your backs to them.

16. ख़ास के पीछे पर लड़ाई के हुनर का पैला बदलना दाव घात के लिए या अपनी ख़ौज से लड़कर लज्जत मुक़ाबला करने के लिए किसी ने लड़ाई छोड़कर दुश्मन को पीठ दिखायी तो उस ने अल्लाह का मज़बूत क़र्ना लिया और ज़हन्नम में अपना ठिकाना बना लिया और वह मजदना बहुत ही कुछ हुआ।

16. And whoever withdraws from the war and turns his back to the enemy on the event - unless it be a stratagem of war, or to retreat to a troop of his own to bring additional force- he indeed has earned for himself wrath from ALLAH, and reservation of an abode into the Hell; and thus, worst indeed, was proved his such return, (for him).

17. तुम ने उन को कत्ल नहीं किया, लेकिन अल्लाह ने उन को कत्ल कर दिया और दे नहीं। अतः मैं ऐसी नहीं पैंगी बल्कि अल्लाह ने वे कत्ल उन पर आज्ञा दिए और यह इसलिए हुआ कि अल्लाह ने ईमान वालों को दृढ़तामय पालनाकर बड़ी खुशी से आज्ञाया था, चाहे अल्लाह तो इन हाल में खुद सुनने वाला और खुद जानने वाला है।
18. यह बाक़ायत तो ही तुम, मगर सुन लो कि अल्लाह कविमों की हर लड़ाई को वे असर कर सकते।
19. अगर कैदना चाहते हो तो तुम्हारे मुकाबले में ईमान वालों को मजबूत करिगा ही तुम्हारी और अगर अब भी सब जाओ तो तुम्हारे लिए अच्छा है और अगर फिर ऐसी हवाला की तो जहाँ मैं हम भी अपना दाव चलाकर रहेंगे और तुम्हारी जल्दा बन्दी कितनी ही ज्यादा हो, तुम्हारे लड़ा न देखी, इसलिए कि अल्लाह तो ईमान वालों के साथ है।
20. हे ईमान वाले ! अल्लाह और उसके रसूल के परमाणु के मुताबिक चलो और सुन लेने के बाद हुक्म मानने से चिन्ता मत।
21. और उन लोगों की तरह मत होना, जो कहते रहे कि हमने सुन लिया जब कि उन्होंने ठीक से अल्लाह का हुक्म सुना ही नहीं।
22. ऐसी ही लोग अल्लाह के मजदीक सब जानकारी में बंद से बदलर है कि (हम बात सुन लेने का दावा करने के बाद भी) बहने, झूठे और बेवकाल ही रहे।
23. और अगर अल्लाह के हुक्म में यह बात होती कि कुछ भी और न भलाई की वे लोग तालिम है, तो इन्हें जरूर इस बात सुना देता और अगर सुना देता, तब भी बलते बायने और कबला कर चलने से वे लोग बचने वाले नहीं।
17. You killed them not, but ALLAH slew them, and O prophet! You threw not the sand when you did throw; but ALLAH threw pebbles over them. That was all done, in order that HE might test the believers by a fair and favourable trial from HIM. Indeed, ALLAH is, in every respect, All-Hearer, All-Knower.
18. This is the fact that has been accomplished, but know that ALLAH will always crush the deceitful plots of disbelievers.
19. If you beseech a judgement, then surely the believers have received victory against you. Even now if you desist, better it will be for you, and if you revert to your old habit of persecution, WE will also reply in return with OUR strategy, and then your forces will be of no avail to you, however numerous it be; only because ALLAH is with the believers.
20. O you who believe! Obey ALLAH and HIS Messenger; and after having heard the orders, turn not away from obedience.
21. And do not be like those who say: "We have heard" whereas they do not hear attentively.
22. Verily in the sight of ALLAH, such people only, are worse to worst among all the living creatures, who (claim to have heard, but even after that) remain deaf, dumb and dull.
23. And had ALLAH found the least curiosity to receive good and well-being in them, HE would indeed have made them listen the truth; and even if HE had made them listen, they would but have turned away, averse.

2 | 9 | 18

24. हे ईमान वाली ! अल्लाह और उसके रसूल (स.अ. व.स.) के सब हुक्मों को कबूल रखो, जब भी किसी काम पर अल्लाह और रसूल का हुन को बुलाया हो तो पौरुष (हाजरी दो) इसी में तुम्हारी ज़िन्दगी बन जाएगी और इस बात को भी जान रखो कि अल्लाह तो अपनी और उसके दिल के बीच बीच में ही मौजूद है और यह बात यकीनी है कि तुम सब जमी की तरह जमा किए जाओगे।

25. और उस आसत में बचते रहना, वह जब टूट पड़ेगी तो तुम में से किसी कुत्तु वाली पर ही नहीं बरसेगी और खूब समझ लो कि अल्लाह की दस्तक बहुत लम्बा है।

26. और याद रखो अल्लाह के दहशान को जब कि तुम बहुत ही छोटी ताबाद में थे और बेबस थे, मुल्क में तुम को बहुत दब दिमा गया था, तुम करते थे कि लोग तुम को पीच हासिले, तब अल्लाह ने तुम को जगह दी और अपनी मदद से तुम को नकार दिया और पाक सुपरी रोखी भी अल्ला की अब तुम पर तल्लिम है कि (अल्लाह का हक मानो जानो) उस का शुक्र अदा करो रही।

27. हे ईमान वाली ! अल्लाह और उसके रसूल (स.अ. व.स.) से खयाला न करना और अपनी अपनी अम्नाली में भी खयाला न करना, इसका (खयाल) तुम को वास्तु है।

28. और जान रखो कि तुम्हारा माल और औलाद तुम्हारे लिए आजमाइश है और यह कि अल्लाह के मजदीक बड़ा अल्ला ही है।

29. हे ईमान वाली ! अगर अल्लाह की वास्तुवाही से बचकर चलोगे तो अल्लाह तुम्हारे हक में कौमला देगा और तुम्हारे गुनाह माफ करेगा जब तुम को बचा ले देगा और अल्लाह बड़ा ही खबरदार फल वाला है।

24. O you who believe! Pay attention to all the orders of ALLAH and HIS Messenger; and present yourselves immediately whenever you are called for any work by ALLAH and HIS Messenger, that will make your life commendable. And know that ALLAH interposes between man and his heart. And verily, to HIM you all shall be gathered.

25. And fear the tribulation that shall afflict not in particular to only those of you who do wrong; and know that ALLAH's seizure is most severe.

26. And remember ALLAH's obligation; for when you were very few in numbers, weak in the land and oppressed heavily, and fearing that the people would snatch you away; then HE provided a safe place for you, strengthened you with HIS help and provided you with good and pure sustenance. Now it is obligatory on you (to acknowledge ALLAH's blessings; (in other words,) to be ever grateful to HIM.

27. O you who believe! Betray not ALLAH and HIS Messenger, nor betray each other in things entrusted to you; you-know its distress well.

28. And know that your possessions and your children are but a trial for you, and in that surely with ALLAH is a mighty reward.

3	9	17

29. O you who believe! If you shall be conscious of ALLAH and fear of HIS disobedience, ALLAH will grant in your favour a distinction; and will expiate for you, your misdeeds, and forgive you. And ALLAH is the Owner of the great Bounty.

30. और वह कहत भी पाद करते, जब कहिली ने खोब
रखाया कि दयाय डालकर तुम को मिला दे या जीव करे
या क़त्ल कर सारी या निकाल दे, उन्होंने अपने काम
की बड़ी तरकीब निकाली, लेकिन अल्लाह ने उनकी
सारी तदबीर फलत ही और सबके मुकामले में अल्लाह
की तदबीर ज़ारदज़ होती है।
31. और जब हम पर हमारी आयत पढ़कर सुनयी जाती
है, तो कहते हैं कि हमने सुन लिया, अगर हम चाहे तो
ऐसी बात हम भी कहकर बता सकते हैं, वह क्या है,
शिरफ़ अपने लोगों की कहानियों है।
32. और जब उन्होंने यही तक कह दिया कि या अल्लाह
अगर वह क़ुरआन तेरी तरफ से एक है, तो आमांशन
से हम पर फ़ख़र करता, या हम पर दुख देने वाला
अज़ाब डाल दे।
33. अल्लाह उनको अज़ाब देने वाला न था जब तक तुम
उन में मौजूद थे और जब तक मुनाफ़ी की पाकी पॉपने
वाले लोग उनमें रहेंगे तो अल्लाह उन्हें अज़ाब नहीं
देगा।
34. जब कि उन्होंने मक्क़िद ह़राम ग़ाने कला की अरब
वाली मस्जिद से लोगों को रोका, फिर क्या बजत है
कि अल्लाह का अज़ाब उन पर न आये और ये लोग
हून् मस्जिद के मुतमन्नी (ख़ानी डिम्बेदार देश भाल
करने वाले) नहीं हो सकते, इस मस्जिद के मुतमन्नी
तो शिरफ़ फ़लेख़ग़म लोग ही हो सकते हैं, लेकिन इन
के बहुत से लोग बात को नहीं जानते।
35. अल्लाह के घर में उनकी नमाज़ क्या थी, या
सीटियाँ बजाना और ललितियाँ बजाना ! अब चलो अपने
इस घुक् का अज़ाब !
30. And remember when the disbelievers
plotted against you that by force they may
dishearten you, or to imprison you, or to slay
you, or drive you forth; thus, they devise¹
greatly but ALLAH caused all their schemes
to fail; for against all schemes, ALLAH's
scheme prevails.
31. And when OUR revelations are recited to
them, they say: "We have heard; if we wish
we can also say the like of this. This is
nothing but the tales of the ancients!"
32. And when they said to this extent that: "O
ALLAH! If this, the Quran, is indeed the
truth from YOU, then shower down stones
on us from the sky or bring on us a painful
torment!"
33. ALLAH would not punish them while you
are amongst them; nor will HE punish them
until, among them remains, people who
seek, always, ALLAH's forgiveness.
34. And why should not ALLAH punish them,
when they stopped people from the Sacred
Mosque of Kaaba, whereas they are not even
its guardians? Its guardians could only be
those who are conscious of ALLAH; yet
most of them do not understand this fact.
35. Their prayer at the House of ALLAH was
nothing but whistling and clapping of hands!
Therefore, now taste the punishment of this
your gesture of disbelief!

36. याहीन जानो कि यह मुश्किल लोग अल्लाह की राह से रोकने में अपना धन खर्च किये जा रहे हैं, वे किल्ला ही धन लगा दें, अखिर में पराजित होकर धन की बड़ी हल्ला होगी, फिर पराजित कर दिन् जायेंगे और काफिलों को अखिर में जहन्नम की ललक धेर धेर कर जला कर लिया जाएगा।

37. यह इस्लाम की जरूरत है कि अल्लाह तो याहीन नपाक लोगों को पाक लोगों से अलग कर के रहेगा और नपाक खबीस को एक पर एक डेर से डेर बनाकर इकट्ठा कर के जहन्नम में डूँक देगा, ऐसे लोग बाकई बड़े मुकामान में पड़ गए।

38. आप इन न मानने वालों से दूलागिया कह दो कि अगर अपनी हरकत से भक जाएं तो जो कुछ पहले ही चुका उसे माफ किया जा सकता है और अगर यह लोग फिर इसी हरकत पर अड़े रहें तो आपनों के साथ जो कुछ किया गया वही इनके साथ भी होगा।

39. और तुम लोग इन से बराबर लड़े जाओ, वही तक कि किल्ला बाकी न रहे और धीन का कुल हिस्सा अल्लाह ही के लिए काबज हो जाए, फिर अगर वे लोग अपनी हरकत से भक जाएं तो जो कुछ वे आगे करेंगे उसकी देखभाल करने वाला अल्लाह है।

40. अगर अब भी वे लोग मुकामला न छोड़ें, तो जान लो कि अल्लाह तुम्हारे काम को बना देगा, वही तुम्हारा बरतार हिमायती और सूर अल्लाह मददगार है।

36. Verily those who disbelieve are spending their wealth in order to hinder from the path of ALLAH; however much they spend, in the end, it will become a sorrow for them and they shall be defeated; and then they shall be gathered unto the Hell.

37. It is necessary, in order that ALLAH may distinguish the wicked from the righteous, and to all the wicked HE shall put one upon another and heap them together and cast them into the Hell, those indeed were they who incurred a heavy loss.

4	9	18

38. You declare openly to those who disbelieved that if they now desist from what they are doing until now, their past can be forgiven; but if they desist not and continue thereto, then they shall be meted out with the same treatment that was given to their predecessors.

39. And you (people) fight with them, until remains no more persecution, and the religion will all be for ALLAH Alone. But if they cease, then ALLAH is the Beholder of what they shall do further (in future).

40. And, if even then, they do not leave resistance, then know that ALLAH is your patron. What an excellent Patron and an excellent Helper is HE!

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-10 (पारा-10)

उर्दू, अंग्रेजी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَرَبْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ

اس بات کو جان لو کہ مالِ غنیمت میں تم کو چار حصے اور ایک حصہ اس کے لئے ہے۔

وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَ

پس رسول اور ان کے اقرباء اور یتیموں اور مسکینوں کو اور مسالوں کو دیا جائے اور

أَبْنِ السَّبِيلِ ۚ إِن كُنْتُمْ أَهْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلْنَا

اور رسول کو اگر تم اہلِ راستہ ہو چکے ہو اور اس علم پر ایمان لائے ہو کہ اللہ کے

عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّقَىٰ الْجَمْعِينَ ۚ

دنِ ازلِ اسلامی جب دو جماعتیں مقابلہ میں ہوں گی تمہیں اور اظہر

وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدُوِّ

کو ہر جہت سے ہر قسم سے ⑤ اور وہ وقت بھی یاد رکھو گے

الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدُوِّ الْقُصُوءِ وَالرَّكْبِ أَسْفَلَ

قابل ہے جب تم میدان کے اس پار کے آگے ہر پہلو پر تھے اور وہ لوگ

مِنْكُمْ ۚ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لَا خِفْتُمْ فِي الْوَيْعِ ۚ

اس پار کے گھات پر تھے اور تم اپنی طرف سے اتفاق کرنا اور ہر طرف سے

وَلَكِنْ لِّيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۚ لِيَهْلِكَ

کے ایک دوسرے کے مقابل ہوئے کہ ایک کو تلخ ہر پہلو پر چکے تھے لیکن اللہ کو ایک کام

مَنْ هَلَكَ عَن بَيْتِنَا وَيَحْيِي مَنْ حَيَّ عَن

کروا تھا اور وہ کام جو کر رہا تھا کہ جسے مرنا ہو مگر یہ اور زندگی پانے سے زندہ

بَيْتِنَا ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝ إِذْ يُرِيكُهُمُ اللَّهُ

دیتا ہو مگر یہ اور کشتی کے تھے وہاں سے جہت میں جاتے والے ⑥ جب ہی کے لوگوں میں اللہ کے

فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا ۚ وَلَوْ أَرَاكَهُمْ كَثِيرًا لَّفَاضَلْتُمْ

کہ وہاں سے اور میں دکھاتا تو مسلمانوں کو حملہ میں نہ کرتا اور

وَلَتَنَارَعَنَّ فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ ۚ إِنَّهُ

علم پر حملہ کرنے میں آپس میں اختلاف نہ پڑا لیکن اللہ کے سامنے رکھا جتنا وہ شیعوں کے اندر کی

عَلِيمٌ ۚ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝ وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ

ہاتوں کو ہاتھ ہے ⑦ اور جب سب سے پہلے موتی کو اٹھانے

مذہب میں ہر گز فیہ نیست کہ
 ① اہلِ راستہ میں ہر گز فیہ نیست کہ
 ② اہلِ راستہ میں ہر گز فیہ نیست کہ
 ③ اہلِ راستہ میں ہر گز فیہ نیست کہ
 ④ اہلِ راستہ میں ہر گز فیہ نیست کہ
 ⑤ اہلِ راستہ میں ہر گز فیہ نیست کہ
 ⑥ اہلِ راستہ میں ہر گز فیہ نیست کہ
 ⑦ اہلِ راستہ میں ہر گز فیہ نیست کہ

41. इस बात को जान लो कि भाग्य-मनीषा में तुम को जो कुछ भी हास्य आए उसका चौथा हिस्सा अल्लाह के लिए है, जो सपूतबालक (छात्रमग्न) और उन के कदीरी रिश्ते वाली को पत्नीयों और भिलसीयों को और मुसाफिरी को दिया जाए, इसी पर अमल करो अगर तुम ईमान ला चुके हो अल्लाह पर और उस दुश्मन पर जो हमने अपने कर्ने पर फैसले के दिन नज़िल करवाना, जब दो जमाअतों मुकाबले में मिल् गयी थी और अल्लाह तो हर चीज पर कुदरत रखता है।

42. और वह वक़्त भी याद रखने के क़ायिल है, जब तुम मैदान को इस पार के किनारे पर पहुँच चुके थे और वे लोग उस पार के किनारे पर थे और वसफिना तुम्हारे पीछे की तरफ़ चला गया, और अगर लड़ाई का वक़्त तय कर ले एक दूसरे के मुक़ाबिल होते तो ऐसे मौक़े पर न पहुँच सकतें थे, लेकिन अल्लाह को एक काम कर डालना था और यह काम होकर रहा ताकि पर जाए जिनसे फ़ारस हो दलील पर और हिन्दवी जाए जिनसे शिम्बा रहना हो दलील पर और अल्लाह बहुत ही कुलीबख़्त और बहुत ही जानने वाला है।

43. जब नबी के क़ुदाय में अल्लाह ने क़ाफ़िलों को बोली ताबाय में दिखाया और बहुत ताबाय में दिखाता तो मुसलमानों ! तुम होशले में कर्ने कर जाते और हास्य पर अमल करने में तुम्हारे अल्लाह में नारोयद पड़ जाता, लेकिन अल्लाह ने क़साम्मा रखा, पकीयन वह सीनी के अन्दर की वाली को जल्माता है।

41. And know that whatever of spoils you may gain, verily, fifth (1/5th) share of it belongs to ALLAH; prescribed to be given to the Messenger and (to his) near relatives, and the orphans and the needy and the wayfarer. Act accordingly if you have believed in ALLAH, and that which WE sent down upon OUR Bondman, on the day of distinction; the day, when the two forces met. And ALLAH is Able to do all things.

42. And remember when you had reached (nearer), on this side of the plain, and they were (farther), on that side of the plain; and caravan was on the ground, lower to you. Even if you had made a mutual appointment to combat, you would certainly have failed in the appointment; but ALLAH had decreed a matter to be done and that was accomplished. So that he who was to perish, might perish after an evidence, and he who was to survive, may survive after clear evidence. And ALLAH is, surely, All-Hearer, All-Knower.

43. And (remember) when ALLAH showed the enemy few in number to the Prophet in his dream. If they were shown numerous, then you, believers, would surely have been declined in enthusiasm, and would have disputed in making decision upon the matter; but HE saved you. Certainly, HE is All-Knower of what is in the hearts.

التَّقِيَّتُمْ فِيْ اَعْيُنِكُمْ قَلِيْلًا وَيُقَيِّلُكُمْ فِيْ اَعْيُنِهِمْ

یعنی اگر تمہاری آنکھوں میں کم دکھایا اور حق بات کے وقت میں کم کر کے دکھایا جائے گا

لِيَقْضِيَ اللهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا ۚ وَاِلٰى اللهِ

جاکر امر کو عمل میں نظر تھا اسے عمل کی شکل میں جاری فرمے اور سب کاموں کو انجام دے گا

تَرْجِعُ الْاُمُوْرَ ۚ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا لَقِيْتُمْ فِرَقَةً

ملاقات کر رہا ہے ﴿۵﴾ اسے راستان والوں میں سے کسی گروہ سے مقابلہ پیش آئے تو ثابت قدم

فَاْتَابْتُمْ ۖ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيْرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿۶﴾

واپس اور اللہ کو بہت یاد کرو تاکہ تم کامیاب ہو سکو ﴿۶﴾

وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ ۚ وَلَا تَنَازَعُوْا فَتَفْشَلُوْا ۚ

اور حکم شریعت رہو اور اس کے رسول کا اور آپس میں جھگڑا نہ کرو۔ ایسا کرنے کا ختم کمال

تَذٰهَبَ رِيْحُكُمْ ۚ وَاصْبِرُوْا ۚ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۷﴾

جائیں گے اور تمہاری ہوا اٹال دے گی اور میرے لئے رہو اور صبر کرنے والوں کے ساتھ ہے ﴿۷﴾

وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ خَرَجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ

اور نہ ہو گویں کی طرح نہ ہو جانا جو اپنے گھروں سے اتر گئے اور لوگوں کو کھانے کے لئے

بَطْرًا وَّرِيْكَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ

حق پڑے تھے اس کا حصہ اللہ کی راہ سے روکنا تھا اور اللہ کے سبیل

اللّٰهِ ۚ وَاللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ ﴿۸﴾ وَاِذْ رَاٰ

مادہ کاموں پر محسوس حال ﴿۸﴾ اور جب مشیطان

لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمٰلَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ

لے گیا کے کرتے ہیں کی عداوت میں چل کر کے دکھائے اور کہا کرتے ہیں کہ تم پر کوئی

الْيَوْمِ مِنَ النَّاسِ وَاِنِّيْ جَارٌّ لَّكُمْ ۚ فَلَمَّا شَرَاوَتْ

غالب نہیں آئے اور میں تمہارے ساتھ ہوں پھر وہ دونوں لوگوں نے اپنے اپنے آراء پر اصرار کیا وہ

الْفِتْنٰتِيْنَ يَكْصُ عَلٰى عَقْبَيْهِ وَقَالَ اِنِّيْ بِرَحْمٰتِ

حق رکھنے والوں کا جاننا اور سمجھنے والا کہ میں تم سے بڑی ہوں میں وہ کہہ رہا تھا

مِّنْكُمْ اِنِّيْۤ اَرٰى مَا لَا تَرَوْنَ اِنِّيْۤ اَخَافُ اللّٰهَ ۚ

میں جو تم نے نہیں دیکھا میں تو اللہ کا خوف رکھتا ہوں اور

۴

یہاں مسلموں پر لڑائی والے
ملک کی استقامت اور اگر اللہ سے
غالب نہ ہو تو یہاں تک کہ
زبان پر نہیں آتا اور اگر اللہ
جو ہے تم کو اللہ کے ساتھ رہنا
کی اجازت دے گا یہاں تک کہ
آیت میں فرمایا۔

44. और जब मुलायक हुईं तो अल्लाह ने दुश्मनों को तुम्हारी आँखों में कम दिखाया और मुक़ाबले के वक़्त उन की निगाह में तुम को कम साबित में दिखाया ताकि अल्लाह की जो फैसला मंजूर था वही दुश्म की शकल में ज़ारी ख़राम दे और सब कामों का अंजाम अल्लाह तक पहुँच कर रहता है।

45. हे ईमान वाले ! जब किसी शक्ति से मुक़ाबला पेश आए तो तबियत क़ायम रहो और अल्लाह को बहुत बहुत धार करो ताकि तुम कामयाब हो जाओ।

46. और तुम मानो रहो अल्लाह का और उसकी रज़ा (माअज़ज़) का, और आपस में झगडा न करो, ऐसा करने में तो क़दम फ़िन्तल जाँदने और तुम्हारी हवा ज़ारी रहेंगी और सब से बड़े रहो, अल्लाह तो सब से बड़े रहने वाली के साथ है।

47. और उन लोगों की तरह न हो ज़ाना, जो अपने घरों से हटवाते हुए और लोगों को दिखाने के लिए निकल पड़े थे, उन का मासुद अल्लाह की रज़ा से रोकना था, और अल्लाह ने उन के सारे कामों पर घेरा डाल दिया।

48. और जब शैतान ने उन के क़ानसू उन की निगाह में बने कर से दिखाए और कहा कि आज लोगों ने मे से तुम पर कोई फ़ाजिब नहीं आ सकता और मैं तुम्हारे साथ हूँ, फिर जब दोनों फ़ौजें आपसे आपसे अज़र निक गयीं तब वह अपनी एडिमी के बल चलता भागा और कहने लगा कि मैं तुम से बड़े हूँ मैं वह कुछ देख रहा हूँ जो तुम ने नहीं देखा, मैं तो अल्लाह का ज़ोकि रहता हूँ और अल्लाह की पकड़ बहुत मजबूत है।

44. And when you clashed with the enemy, ALLAH showed the enemy to you as few in your eyes, and lessened you in their eyes; in order that ALLAH might accomplish a matter already ordained; and to ALLAH return all matters for decision.

5	7	1

45. O you who believe! when you meet an enemy force, take a firm stand against them and remember ALLAH much; so that you may be successful.

46. And obey ALLAH and HIS Messenger and do not dispute with one another; lest you lose courage and your predominance depart! And be steadfast, verily, ALLAH is with the steadfast.

47. And be not like those who came out of their homes, exulting, and to be soon of men. Their purpose was to hinder the Path of ALLAH; but ALLAH encircled all their activities.

48. And when Shaitan made their evil deeds seem fair to them and said: "No one of mankind can overcome you this day, and I am with you as all time companion." But when the two forces came in sight of each other, he took to his heels and said: "Verily I am quit of you: I can see what you cannot. Verily, I fear ALLAH, for ALLAH is Severe in punishment".

6	4	2

49. उस वक़्त मुनाफ़िक लोग और ऐसे लोग, जिनके दिलों में रोग था, मुसलमानों को ताना देकर कहते थे कि इन के दीन ने इन्हें क़रीब में आकर दिलेर कर दिया है, (ऐसे लोगले लोगों को क्या बाहूत कि) जो भी अल्लाह पर तबक़्कुल (तारीफ़) करें तो (उन लोग जिन लो) देहाक अल्लाह शक्ति और शिकस्त पाता है।

50. और अगर क्या तुम देख लो व़ा मंज़ूर को जब क़ाफ़िरी की ज़म निकालने को पढ़िखे जाते हैं, उन कहते हैं उनके चेहरे पर और पीछे पर और कहते हैं कि अब बख़्शे ऐज़ ज़लम का ज़ज़म।

51. यह तुम्हारे हाथों ने जो कमाई कर के आये भेजा है उसी का नज़ीज़ा है और यह कि अल्लाह अपने बन्दी पर कभी ज़ुल्म नहीं करता।

52. ऐसा ही हाल फिरज़ौन वाली के साथ और उनके पहले लोगों के साथ हुआ, जिनोंने अल्लाह की आज्ञा का इन्कार किया फिर उनके मुनाफ़ी के साथ अल्लाह ने उन सब को पकड़ में ले लिया, देहाक ज़ाली कि अल्लाह बड़ा बुझा पाता है और ज़ाहरी पकड़ भी बहुत पाता है।

53. यह इसलिए कि अल्लाह हरिज़ उस पैग़म को नहीं बदलता जो उसने किसी क़ौम को दी हो, जब तक वह खुद अपने आप को बदल न ज़ाली और देहाक अल्लाह तो सब की बुझनेवाला और सब की हालत का इज़म रखता है।

49. When the hypocrites and those in whose hearts was a disease said tauntingly about the believers that "they are courageous but their religion deceived them," (what could make these double-faced people understand that) whoever puts his trust in ALLAH, then surely, ALLAH is Mighty, Wise.

50. And if you could but see when the Angels take away the souls of those who disbelieve (at death), they smile their faces and their backs, saying: "Taste now, the punishment of the blazing fire!"

51. "This is the net result of earning that your hands have sent ahead. And ALLAH never does injustice to HIS slaves."

52. "Similar to the behaviour of the people of Fir'aun and of those before them; because they rejected the Signs of ALLAH, so ALLAH punished them for their sins, know it for sure that ALLAH is Mighty and HIS grip is severe indeed!"

53. That is so because ALLAH will never change a grace which HE has bestowed on a people until they change what is in their ownelves. Undoubtedly, ALLAH is Haunter and the Knower of everyone.

54. जैसे फिजजीन वाले इलाक़ हुर और उनके पहले के लोग जिन्होंने अपने रब की निशानियों को झूठ माना, तो हमने उनके गुनाहों के सबब उन सब को इलाक़ कर डाला और फिजजीन वालों को पानी में डुबोकर मार डाला और वे सब के सब ज़ालिम लोग थे।

55. अल्लाह को यही तमाम जानवरों में बदतर और महीन लोग थे हैं जो कुछ पर अड़े रहते हैं और ईमान को समुल ही नहीं रखते।

56. जिन लोगों ने आप से सुलह का बौल न करार (घमन) कर लिया, फिर इन नीकों पर अपने करार से मुक़ददे रहे और अपनी इन बुरा सिलसिली से भी नहीं बदले।

57. कभी लड़ाई में ऐसे लोग तुम्हारी छपट में आ जाएं तो ऐसी मुसीबत उन्हें मार बाधे कि उनके पीछे छूटें हुए भी भाग लेंगे ही और वह इबराहिम माला उन्हें अच्छी तरह याद रहे।

58. और अगर किसी ज़ीम से तुम्हारे ख़यानत और दगावज़ी का अन्देज़ा हो तो खुले तौर पर तुम्हें का बौल न करार उनकी तरह नोकर हो (ख़यल कर दो) ताकि बौल न करार में बदलती कायम रहे, बेशक अल्लाह ऐसी ज़ीम को पसंद नहीं करता जो ख़यानत करती हो।

59. और इनकारी लोग इस मुाम में न रहें कि वे भाग निकले तो बच जाएँगे, वे कहीं भी भाग कर अल्लाह को बेइत नही कर पायेंगे।

60. हर तरह की ताकत वाली जंगी सामान्य, पक्षे हुर मोड़े और जो कुछ तुम से बन सके सब तैयार रखो, इन चीज़ों से धाक बनाए रखो अल्लाह के और तुम्हारे दुश्मनों पर और इन के अलावा तुम्हारी पर भी हैला जमाए रखो, जिनमें तुम अभी नहीं जानते, अल्लाह उनके ख़ुब जानता है और अल्लाह की राह में जो कुछ भी खर्च करोगे उसका सरफ़ अज़ तुम को मिलकर लौगा और तुम कभी नुक़सान में न रहोगे।

54. Similar to the behaviour of the people of Firaun and those before them. They belied the signs of their LORD, so WE destroyed them for their sins, and WE drowned the people of Firaun; for, they were all unjust-wrong doers.

55. Verily the worst of all living creatures in the sight of ALLAH are those who are adamant on disbelief and accept not in anyway the Truth.

56. They are those with whom you made a covenant of peace; but they break their covenant every time, and they do not fear of committing this sin of breaking the covenant.

57. So if you gain the mastery over them in war, punish them severely in order to disperse those who are behind them, and that they ever remember this severe punishment.

58. If you fear treachery and fraud from any people. Throw back openly to them, (return,) their covenant; so that the parties to the covenant be equally acquainted with the true position. Certainly, ALLAH likes not the treacherous.

7 10 3

59. Let not those who disbelieve deem that they have escaped themselves by fleeing. Assuredly, they can not frustrate ALLAH's purpose by fleeing anywhere.

60. And get ready against them with all you can of power including war material, well-fed horses and the like to over-power ALLAH's enemy, and your enemy as well, and others beside them whom you may not know, but whom ALLAH knows well. Whatever you spend in the cause of ALLAH shall be repaid to you in full, and you shall not be in loss.

61. और अगर वे लोग अमन और सुलह की तरफ झुक जाएं तो तुम भी उसी तरह का बरताना करो और मोहता करो अल्लाह पर कि उसी सब कुछ सुननेवाला और सब कुछ जानने वाला है।

62. और अगर सुलह के नाम पर उनका इरादा तुमसे धोखा देने का होगा, तब भी अल्लाह तुमको काफी और बस है, उसने तुमको अपनी मदद का सहाय दिया और ईमान वाले सभी दोस्त तुम्हारी मदद करवायीं।

63. और उनके दिल में अल्लाह ने आपस की मुश्कत डाल दी, इन में उल्लाह डालने की क्षमता का समान खजाना तुम खर्च कर सकते, तब भी उनके दिल आपस में नहीं जोड़ सकते थे लेकिन अल्लाह ने उनकी आपस में जोड़ दिया। बेशक वह ही बड़ा ही ऊपरहाल हिकमत वाला है।

64. हे नबी ! आप को और आपके साथे रहने वाले सितने ईमानदार लोग हैं, सब ने अल्लाह अकेला काफी है।

65. हे नबी ! आप कहते ईमान को अल्लाह की राह में खर्च करने से लिए जानते, अगर तुम में बीस अदबी भी मात्र के समकल लड़ने वाले होंगे तो दो दो पर पचास आ जाएंगे, और अगर तुमको एक ही अदबी हो तो भाटी पड़ जाएंगे एक हजार मुश्किलों पर, इसलिए कि ये लोग न समझ में मकानद हैं।

61. But if they incline to peace, then you too incline to it; and put trust in ALLAH. Verily, HE is the All-Hearer, All-Knower.

62. And if they intend to deceive you in the name of peace treaty, then verily, ALLAH is All-Sufficient for you. HE it is WHO has supported you with HIS help and with the believers.

63. And in their (believers') hearts ALLAH developed love for each other. If you could have spent all treasures of the world, you could not have united them with love in their hearts but ALLAH has united them. Certainly, HE is Mighty, Wise.

64. O Prophet! ALLAH is sufficient for you and for the believers, who follow you.

3	6	4

65. O Prophet! Urge the believers to fight in the cause of ALLAH. If there be twenty steadfast among you, they will overcome two hundred, and there are hundred steadfast they will overcome a thousand of those who disbelieve; for, they are people who do not understand (but fight).

66. अब अल्लाह ने तुम से बोझ हल्का कर दिया और तुम्हारी कमजोरी खुल गयी तो अब तुम में एक सौ आदमी साबित बदम रहने वाले हों तो मुस्लिम आ जायेंगे दो सौ पर और एक हजार हुए तो अल्लाह के हुक्म से फतेह या जायेंगे दो हजार पर और अल्लाह साबित कदम रहने वाली के साथ है।

67. जब तक मुल्क में बदअमी फैलाने वाली को अभी तरह कुपल न दिया जाए नबी के लिए यह मुनासिब नहीं कि फसादियों को फास सँदी बना लेने पर का करे, ओगी! तुम मुस्लिम के लेने का इस्तेफा करो तो और अल्लाह का यह इरादा है कि तुम्हारी आखिरत बन जाए और अल्लाह तो हर तरह मजिब हिकमत वाला है।

68. अगर अल्लाह का लिखा पहले से न होता तो निरन्तर किए गए मुस्लिम कैदियों को छोड़ कर जो माल तुम्हें लिया था वह तुम्हारे लिए बड़ी सख्त और जबरदस्त तकलीफ का सबब बन जाता।

69. वर, अब पाकीजा और हलाल समझकर खाओ जो माल तुम्हें गरीमत का हासिल किया, और अल्लाह का लिखा यह, देखकर अल्लाह तो बहुत ही पशुर है, रहीम है।

70. हे नबी ! अपने उन कैदियों से जो तुम्हारे हाथ में हैं कहना दो कि अगर अल्लाह ने तुम्हारे दिलों को अन्दर पकरी और और पाया तो जो कुछ तुम से लिया गया है इस से बेहतर तुम को उता करेगा और तुमकी कमी को मिला जायगी और अल्लाह तो वाकई बहुत बहुत काजाने वाला मेहरबान है।

66. Now ALLAH has lightened your task; for, your weakness has come into the light. So if there be a hundred of you steadfast, they will overcome two hundred; and if there are a thousand of you, they shall overcome two thousand by the will of ALLAH. And ALLAH is with steadfast.

67. It is not befitting for the Prophet to be satisfied only by taking the wicked as captives, unless he has sufficiently crushed the peace breakers in the land. (O believers!) You desire the good of this world, whereas ALLAH desires for you the betterment of the Hereafter. And ALLAH is Mighty, Wise.

68. Were it not that a writ had already gone forth from ALLAH; (freeing of captives against ransom) that decision of yours would have been a cause of mighty torment for what you took.

69. So, now, eat of what you have obtained of spoils of war lawful and clean; and be conscious of ALLAH: Verily, ALLAH is Oft-Forgiving, Most Merciful.

9	5	5

70. O prophet! Say to the captives that are in your hands: "If ALLAH finds any good and honesty in your hearts, HE will give you something better than what has been taken from you, and you shall get pardon also. Verily, ALLAH is Oft-Forgiving, Most Merciful.

وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ

۱۰. (۱) ایک ہی چیز کے لئے دو نام لگانے اور ایک نام کے لئے دو چیزیں لگانے سے

هَاجِرُوا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ

وطن چھوڑا لیکن بکری لٹا کی اور جیتا دیا۔ ہاں اور یہاں لٹا کر اٹھنے کی راہ میں، اوروں نے لوگوں کے لیے ایسی کو بکر

فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَ نَصَرُوا

دینی اور انہی کی ہر طرف سے مدد کی: جسوں کو ایک دوسرے کے دل میں: آپ رہے وہ لوگ جو اپنی

أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَا بَعْضٍ ، وَالَّذِينَ

۱۷ آئے مگر بھرتہ نہیں کی۔ یعنی ایسے ہی کی خاطر اپنا وطن نہیں چھوڑا ہے۔ تم لو

أَمِنُوا وَلَمْ يَكُن لَكُمْ فِتْنَةٌ وَلَا يَتِيمٌ

اس کی وجہ مسئلہ کی ذمہ داری کسی شخص پر نہیں لیجی۔ مسئلہ ایک کو ہے (اگلی بھی بہت)

مَنْ شِئَ بِحَتَّى يَهْأَ جُرَّوْا ۚ وَإِنْ اسْتَنْصَرُوكُمْ

کے ذہان میں ، ان کے دل میں یہی گہری درد طلب کہیں تو تم پر لازم ہے کہ یہ

فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ إِلَّا عَلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ

کی نصرت کرو، مگر نصرت ان کے مقابلے میں ایسی ہی جالے کی جلی کے درمیان

وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ ، وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝

تاریخ طبع ۱۳۸۸ هـ
مطبعه انتشارات معارف اسلامی

71. और अगर उनका इनाम आप के साथ बगमाजी का होगा तो यह भी मुमकिन है इसलिए कि पहले भी वे लोग अल्लाह के साथ लड़ना बंद चुके हैं, बस, इसी लिए उन लोगों को अल्लाह ने आप का कैदी बना दिया, अल्लाह तो बड़ा जानने वाला और दाना है।

72. वेशक जो लोग ईमान लाए और अल्लाह के लिए लड़ने छोड़ करनी हिजरात की और शिष्टाद किया नास और जान लगाकर अल्लाह की राह में और जिन लोगों ने ऐसी को जगह दी और इनकी हर तरह से मदद की, बस वे लोग एक दूसरे के सखे सखी हैं, अब जो वे लोग जो ईमान लो ले आए, अगर हिजरात नहीं की करनी ईमान की खातिर अपना लड़ने नहीं छोड़ पाए, तुम पर उनकी देखभाल की जिम्मेदारी किसी चीज में नहीं, यही एक कि वे लोग भी हिजरात बंद के न आ जाएं, ही ऐसे लोग चीज में तुम्हारी मदद तालम करें तो तुम पर लखिम है कि उनकी मदद करो, बस यह मदद उन के मुकामले में नहीं दी जा सकेगी, जिसके दरमियान तुम्हारी मुलाक़ा कायम हो और अल्लाह तो तुम्हारे हर काम को देख रहा है।

73. और वे मुश्किल लोग तो एक दूसरे को खून मारमार बने हुए हैं, अगर तुम आपस में एक दूसरे को सहायक बन कर न रहोगे तो जमीन में बिनाश फैलाव रहेगा और बड़ा फसाद खड़ा होगा।

74. और जो लोग भी ईमान में आ जाएं और हिजरात करें और अल्लाह के सखे में मेहनत लगाएं और ऐसी को जो लोग जाने की जगह में और उनकी मदद करें, वे सब सखे और सखी ईमान वाले हैं, इनके लिए तुम्हारी की बखिलात और इज्जत सारी होती है।

75. और हमको बाद भी जो लोग ईमान लाते रहें और हिजरात करें और तुम्हारे साथ मिलकर शिष्टाद की मेहनत में सखी बने रहें वे भी तुम्हारे अपने ही चुके और ही यह भी याद रखो कि दिलीदार आपस में बिलालत के कानून में अल्लाह की बिलालत के मुलाक़ाद एक दूसरे के बरित होने के ज़ादा हकदार हैं, वेशक अल्लाह हर चीज को खून जानने वाला है।

71. But if they intend to betray you, well, they have already tried to betray ALLAH before; so HE gave you power over them and you made them captives. And ALLAH is All-Knower, All-Wise.

72. Verily, those who believed and left their homes for ALLAH's cause, that is, emigrated, and strove hard, and fought with their property and their lives in the way of ALLAH, as well as those who gave them shelter, asylum and help; these are all allies to one another. And as to those who believed but did not emigrate, you owe them no duty of their protection, until they emigrate and come to you; but if they seek your help in religion, it is your duty to help them, except against people with whom you have a treaty of mutual alliance; and ALLAH is the Beholder of all that you do.

73. And those who disbelieve are allies to one another, if you do not become allies, united collectively, persecution in the land will be unchecked and corruption would spread.

74. And those who believed, and emigrated and strove hard in the cause of ALLAH, and those who gave refuge and help to the former, these all are the believers in very truth; for them shall be forgiveness and a provision honourable.

75. And after this (emigration) even, all those who continue to bring faith and emigrate, and strive hard, along with you, in the cause of ALLAH, these also are of you. But yes! Remember! Kindred by blood are nearer to one another, (regarding inheritance), in the decree ordained by ALLAH's Book. Verily, ALLAH is the All-Knower of everything.

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا مَعَكُمْ

اور ان کے بعد کہ لوگ ایمان لائے وہ ہاجر کر گئے اور جہاد سے ساتھ لڑ کر ایمان میں شامل ہوئے

فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ

وہ ہیں، یہ بھی تمہارے اپنے ہو چکے اور یہ بھی یاد رکھو کہ رشتہ دار آپس میں ایک دوسرے کے قریبی

بَعْضُ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝

ایک دوسرے کے زیادہ قریبی ہو چکے ایک ایک چیز کو آپ جانتے ہیں ۝

﴿١٩١﴾ سُورَةُ التَّوْبَةِ مَكِّيَّةٌ (١١٣)

سورۃ توبہ مدنی ہے اس میں ۱۱۴ آیات اور ۱۶ رکوع ہیں

بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ

اپنے اور اس کے رسول کی طرف سے عہد کیا تھا کہ وہ آپ سے کلمہ لے کر ایمان لے لیا کرتے تھے

مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۖ قَسِبُوا فِي الْأَرْضِ أَزْبَعَةً

سے تمہارا قول و سہارا تھا ۖ ۱ قسب کہہ دو کہ اس خطے میں ہمارا وہ تک چل

أَشْهَدُ وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ عَزِيزٌ مُعْجِزٌ ۚ وَاللَّهُ

ہمراہ اور ہمیں دو کہ تم اس خطے کو تمہاری قوت سے چلاؤ اور یہ بھی جان لو کہ تمہاری قوت کے انکاروں

اللَّهُ مُخِزٌّ الْكَافِرِينَ ۝ وَأَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَ

کہ ذلیل کر دے ۝ ۲ اطلاع اور اس کے رسول کی طرف سے

رَسُولِهِ إِلَى الثَّانِي يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ

بڑے حج کے دن پر لوگوں کے لئے عام اطلاع کیا جاتا ہے کہ اپنے اور اس کے رسول کی طرف

بَرِّئَ ۚ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۚ وَرَسُولُهُ ۚ فَإِنْ تُبْتُمْ

سے عذر تو ان کی مخالفت کی کوئی وجہ رہا باقی نہیں رہے گی، اگر تم توڑ کر لو گے تو اس میں تمہارا

فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ عَزِيزٌ

ہے اور اگر نہیں اڑو گے تو تمہارے اس انکار سے، اپنے آپ کو بے عزت نہ بناؤ، چاہیں تم لوگوں کے کان پر نہ

مُعْجِزٌ ۚ وَاللَّهُ ذُو الْبُرْءِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَهْدِ

آپ کی ہر گاہ کہ آپ کے وعدے کی خلاف ورزی کر دیں اور آپ کی ہر قسم

الْبَيْعِ ۖ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

ۖ ۳ اگر ایسے مشرکوں کے آپ تک تم سے قول لے کر لیا گیا ہو اور کسی راستہ میں رہا

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

مصدقہ ہونے کے بعد آپ کے پاس ان کے پاس

9. तौबा

9. SURAH: AT-TAUBA

सूरह तौबा मदीने में उतारी गई इसमें एक सौ उनवीस (129) आयतें और सोलह (16) रकूअ हैं।

REVEALED AT MADINA
(CONTAINS) 129 AYATS AND 16 RUKUS.

1. अल्लाह और उसके रसूल की तरफ से साफ साफ जवाब देकर सम्बंध होड़ने का ऐलान पहुँचा दिया जाए उन मुशिरक लोगों तक जिन से तुम्हारा कौल व करार था।

2. ऐलानिया कइ दो कि इन इलाके में चार माह तक चल फिर लो और जान लो कि तुम अल्लाह को भला नहीं सकते और यह भी जान लो कि अल्लाह इक के इन्कारियों को जालिल कर देगा।

3. अल्लाह और उसके रसूल की तरफ से हज के बड़े दिन पर लोगों के लिए आज ऐलान किया जाता है कि अल्लाह और उसके रसूल की तरफ से मुशिरक लोगों की हिफाजत की कोई जवाबदारी बाकी नहीं रहेगी, अगर तुम तौबा कर लोगे तो इक में तुम्हारा भला है और अगर नहीं मानोगे तो (तुम्हारे इस इन्कार से) अल्लाह का कुछ बिगड़ने वाला नहीं, मुनिकरी के ज्ञान पर जरा यह भी खबर डाल दो कि आगे दर्दनाक अजाम और दुख की मार तैयार है।

4. अगर ऐसे मुशिरक, जिन्होंने अब तक तुम से कौल व करार निभाया और किसी बात में कदा हिंसायती नहीं की और तुम्हारे किसी मुक़ाबिले की मदद को नहीं लए, तो फिर तुम उन से कौल व करार की मुदत पूरी करो, बेशक अल्लाह तो जल्दी लोगों से मुहल्लत फरमाता है, जो अपने इन्कार का निहाज करते हैं।

1. Freedom from all obligations is declared from ALLAH and HIS Messenger to those disbelievers in the Oneness of ALLAH, with whom you made a treaty.

2. Pronounce through out that go about freely in this land for four months, but know that you cannot escape ALLAH, and also know that ALLAH will disgrace the disbelievers.

3. And a proclamation is this from ALLAH and HIS Messenger, to the mankind, on the greater day of the Haj pilgrimage that ALLAH is free from any obligation of security to the people who believe not in Oneness of ALLAH, and so is HIS Messenger. So "if you, (who associate), repent it is better for you, but if you do not (then due to this your rejection) no harm could result to ALLAH; but let this be known to them, through their ears, that a painful torment, and punishment afflictive awaits ahead for them.

4. But excepted shall be those associators who have continued the covenant and treaty with you, and have not failed you in aught, nor have they backed up anyone against you. So fulfil to them their treaty till their full period. No doubt, ALLAH loves only those who are regardful of their treaties and covenants.

5. वस, जब अरब वाले महीने, जिन में लड़ाई बना हुई वे महीने मुहर्रज जहाँ तो जहाँ पाओ, मुस्लिम लोगों को बल करो और गिरफ्तार करो और उन को घेर लो और हर बाघ घात की जगह में तब तक लगाकर बैठो, फिर अरब तीबा करें और नमाज़ कायम करने की तैयार हो और ज़कात देने लगे तब उनका रास्ता छोड़ दो, कुछ तक नहीं कि अल्लाह बड़ा नमूद है, रहीम है।

6. और मुस्लिम लोगों में जो कोई भी तुम से पनाह मागने वने तो उसे पनाह दो और मौका दो, यहाँ तक कि वे अल्लाह का कलाम सुन लें, फिर उसकी अम्न की जगह में हिफाज़त से उसे पहुँचा दो, इसलिए कि वे वे इमन (अन्कम्न) लेंगे हैं।

7. अरब वाली मस्जिद के पास तुमने जो सुलह नामा किया था, उसके शिवा अब मुस्लिम लोगों के कबूल व क़ातल पर अल्लाह और उसके रसूल को भला क्या एतबार हो सकता है, जब तक उस सुलह नामे पर वे सीधी तरह कायम रहें तो, तुम भी उनके शिर् सुलह पर कायम रहो, अल्लाह तो वाकई उन लोगों से मुहब्बत फरमाता है, जो वादा शिर्तापी से डरते हैं।

5. Then, when the sacred months, wherein no attack is permissible, have passed away, slay the associators wherever you find them, and capture them, and surround them, and lie in wait for them at every ambush. Then if they repent and ready to establish prayer and offer the poor-due, then leave their way free. Verily, ALLAH is Oft-Forgiving, Merciful.

6. And should any of the associators seek your protection, grant him protection, and let him have a chance to hear the Word of ALLAH, then escort him to where he can be secure. That is because they are men who have no knowledge.

1	6	7

7. How could ALLAH and HIS Messenger rely upon those associators in respect of their covenants except that which you covenanted near the Sacred Mosque? Act straight with them so long as they act right fully with you. Verily, ALLAH loves those who fear of breach of promises.

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ

کچھ لوگ کے ساتھ صلح اور آواز دلا کر دے گا جب کہ ان کا حال دیکھ کر یہ کہہ دے کہ تم لوگو! میری تمہارے

إِلَّا وَلَا ذِمَّةٌ يُبْرَضُونَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ وَتَأْبَى

رہے گا کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

قُلُوبُهُمْ ۚ وَكَثَرُهُمْ فَيَقُون ۚ ۚ اِشْتَرَوْا بِآيَاتِ

آصمک جانتے ہیں اور ان کے لیے بھی ہے اور ان کے ساتھ صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ ۚ إِنَّهُمْ

تمہیں جس قدر سونے یا زین کی اسلحہ کے ساتھ سے روکا اور بڑے ہی گنہگاروں کے گناہوں کے

سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۚ لَا يَرْقُبُونَ فِي

خداوند کے لیے ۚ ۚ پھر یہ کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَا ذِمَّةٌ ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ۚ

ان کے لیے صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ

پھر یہ کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ ۚ وَنَقُصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ

پھر یہ کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

يَعْلَمُونَ ۚ وَإِنْ تَكَشَّفُوا أَيْمَانُهُمْ مِنْ بَعْدِ

پھر یہ کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَيْمَةً

پھر یہ کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

الْكُفْرِ ۚ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَكُمْ لَعَلَّهُمْ يَنشَهُونَ ۚ

پھر یہ کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا

پھر یہ کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَءُوكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ

پھر یہ کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

مطلب یہ کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

مطلب یہ کہ انہی میں سے کوئی اور صلح و کرار نہ کرے گا انہی کو لہذا یہ کہیں گے تم کو ان کی باتوں سے دھم دے گا

8. सोचो इनको साथ मुझ और बील व करार वाली रहेगा, जब कि इनका हाल तो यह है कि तुम पर अगर मे वरदू पा ले तो तुम्हारे रिश्ते नारो वर भी खयाल न करोगे और मुझ व करार वाले का भी कुछ विचार न रखोगे, तुमको अपनी मुँह की दाँती से चाली रखने का हौस रचाले है और इनसे मिल इन्कारी है और इन्की बड़ी तमाद कादा खिलाफ लोगों की है।
9. उन्होंने अल्लाह की आपसी की बहुत थोड़ी कीमत पर सोदेबाज़ी की, अल्लाह के रस्ते से रोक़ा और बड़े ही दुरे कनयून को मुजरीब साबित हुए।
10. फिर यहाँ तक ज्यादाती पर चले आए कि ईमान वाले का विचार तो नहीं किया वगर रिश्ते वाले का भी खयाल न रख और किसी मुझ व बील व करार की भी खयाल नहीं की।
11. फिर भी अगर ये लौका बने और न्याय कायम कने और ज़क़ात देने लगे, तो दीन में तुम्हारे भाई बसाकर इन्हें रखना, हम तो समझदार लोगों के लिए अपने सब हुक़म तफ़सील से बयान करते है।
12. वगर बील देकर वे दग़्त खाना पाई और कयाग लोड़ दी और तुम्हारे दीन में तात्त देकर ऐब बिकाले, तो फिर ख़ाफ़िरी के तारदारों को कहल करो कि उनके हलफ़नामी का अब कोई फ़ायदा नहीं, शायद हम लख वे इस हरकत से सक्त जायें।
13. क्या तुम ऐसे लोगों से न लड़ोगे, जिनहीं ने कलमें खाकर लोड़ दी (और बील से मुक़्त नए) और अल्लाह के रसूल को निकालने की भी हिम्मत कर चुके थे और तुम्हारे साथ खेद छाड़ में पहल की, क्या ऐसे लोगों से लड़ने में तुम को डर लगता है ? वर, अगर तुम ईमान वाले हो तो अल्लाह का यह हक़ है कि तुम सिर्फ़ उसी से डरो।
8. How can there be such a covenant with them that if you are over powered by them, they regard not the ties, either of kinship or of covenant with you? With good words from their mouths they pretend to please you, but their hearts are averse to you, and majority of them are violators of promise.
9. They have bargained the revelations of ALLAH for a very small price and they hindered men from HIS Way. Evil indeed are works which they used to do.
10. Then they went to the top of transgression, having no regard for a believer or respect for the ties of kinship, or of covenant, and they cared not for any treaty.
11. But if they repent establish regular prayer and offer to pay the poor-due then keep them as your brothers in faith. WE explain OUR revelations in detail for a people who have understanding.
12. If they falsify their own claim, and violate their oaths and revile your religion with disapproval and criticism; then fight the leaders of disbelief. For their oaths are nothing to them; in this way, perchance they may desist from doing such skill.
13. Will you not fight such people who have violated their oaths (and committed breach of contract) and even dared to expel the Messenger of ALLAH, while they did attack you first? Do you fear of them? While ALLAH is worthier that you should fear HIM only if you are believers at all !

14. लड़ो उनसे, अल्लाह तुम्हारे हाथों उनको अज़ाब देगा और उन को ज़लील कर के रखेगा और उनके मुँहवाले में तुम्हारी मदद करेगा और ईमान वाली टीम को कलेजे लड़े दौरे।

15. और उनके दिलों की जलन और गुस्से को दूर कर देगा और ज़िल को चाहेगा, टीमा का रास्ता दिखा देगा, अल्लाह तो बड़ा ही जानने वाला और हिकमत वाला है।

16. क्या तुम इस मुामल में हो कि मैं ही खोज लिए जाओगे, जब कि अभी तो अल्लाह ने जाहिल नहीं किया कि तुम में से कौन लेगा, है, जो जान लड़ाने वाले हैं और अल्लाह रसूल और ईमान वाली के सिवा किसी को अपना जिनगी दोस्त नहीं मानते, तुम्हारे सब कामों की सुबर अल्लाह को है।

17. अल्लाह की मस्जिदें अज़ाब रही, यह मुसिलकों के बस की बात नहीं, जब कि वे अपने आप पर युद्ध की गजाली खुद देते हैं, इनके आमत (कर्म) सबाब हुए और वे लोग आप में इफ़ेस रहेंगे।

18. अल्लाह की मस्जिदें तो उन लोगों से आबाद हैं, जो अल्लाह का और आधिरत के दिन पर ईमान लाएं और नमाज़ सामन रखें और जुझात अदा करें और अल्लाह को सिवा किसी से न डरे, वे लोग उम्मीद रखें कि हिदायत पाने वालों में होंगे।

14. Fight against them, ALLAH will punish them with your hands, and disgrace them, and give you victory over them, and heal the hearts of the believing people.

15. And HE shall take away the rage and jealousy from their hearts. And ALLAH shall relent (and guide unto forgiveness) towards whom HE pleases. ALLAH is All-knowing Wise.

16. Have you taken for granted that you shall be left alone, while ALLAH has not yet tested who among you, would be striving hard and would not take an ally (bosom friend) besides ALLAH and HIS Messenger and the faithful? ALLAH is well-acquainted with all that you do.

2	10	8

17. It is not for associators (disbelievers in Oneness of ALLAH) to maintain the Mosques of ALLAH, while they witness against their own selves of their disbelief. All the works of such are in vain and in Fire shall they abide.

18. The Mosques of ALLAH shall be maintained only by those who believe in ALLAH, and the Last Day, and establish regular prayer, and offer the poor-due, and fear none but ALLAH. They may aspire to be among the guided ones.

وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَن يَكُونُوا

سے نہ ڈریں، یہ لوگ اللہ کے سوا کسی کو ڈرتے تھے، ہاں تو ان میں

مِنَ الْمُتَّقِينَ ۝ أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ

میں سے ۝ کیا تم نے حاجیوں کو پانی پلانا اور لوہے والی

وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ أَمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ

مسجد الحرام رکھنا اس کے برابر کرنا جو اللہ اور آخرت کے دن پر ایمان

الْآخِرِ وَجَهْدًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۚ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ

اللہ اور اللہ کے راستے میں جان نثاری جب کہ اللہ کے جہاں دوزخ میں یہ دونوں برابر نہیں

اللَّهُ ۚ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝ الَّذِينَ

جو گمراہ ہیں، اور اللہ ان کو اللہ کے راستے میں نہ لے گا ۝ جو لوگ

أَمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُمَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ

ایمان لائے اور اپنا کمر بار بٹھوا، اور اللہ کے راستے میں لوہے سے سخت آزمائش،

يَأْمُرُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ ۖ أَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ ۚ

دعا میں اپنا مال قربان کیا اور جان بھی قربان کر دی، اللہ کے جہاں ان کو

وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ۝ يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ

خبر دے گا، وہی اور بھی لوگ کامیاب ہوں گے ۝ ان کو ان کا رب بظہارت دیتا

بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّتْ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ

کے لڑنے کی طرف سے رحمت اور رضا مسدود کے ساتھ ایسی نعمتوں کی جس میں رحمت اور آرام ہمیشہ قائم

مُقِيمٌ ۚ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۖ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ

رہے گا ۝ ان میں ہمیشہ ہمیشہ رہنے والے کریں گے اور اللہ کے جہاں ان کو ہمہ روز اور ہمیشہ

أَجْرٌ عَظِيمٌ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا

یہ بڑا ہے ۝ اے ایمان والو! اگر تمہارے آپ اور جہاں ایمان والے

أَبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَآءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ

مقابلہ میں تم کو کہ پسند رکھتے ہوں تو پھر ان سے دوستی نہ کرو اور تم کو ان کی تم میں سے

عَلَى الْإِيمَانِ ، وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَمِنْكُمْ قَوْلُكَ

ان کو دوست بنانے کا تو پسند ایسے لوگ اور اپنا ہی قصہ ان کو لے جانے

مذکورہ آیت میں اللہ تعالیٰ نے ایمان والوں کو کفر سے روکا ہے اور ان کو ایمان کی طرف سے روکا ہے۔
 ۱۔ اُولَٰئِكَ : ان کے لئے جو اللہ کے راستے میں جان نثاری کریں گے اور اللہ کے راستے میں جان نثاری کریں گے۔
 ۲۔ سِقَايَةَ الْحَاجِّ : حاجیوں کو پانی پلانا۔
 ۳۔ وَاعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ : مسجد الحرام کو تعمیر کرنا۔
 ۴۔ كَمَنْ أَمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ : جو اللہ اور آخرت کے دن پر ایمان لائے۔
 ۵۔ وَجْهَهُمَا : ان کے لئے جو اللہ کے راستے میں جان نثاری کریں گے اور اللہ کے راستے میں جان نثاری کریں گے۔
 ۶۔ نَعِيمٌ : نعمت۔
 ۷۔ رِضْوَانٍ : رضا۔
 ۸۔ جَنَّتْ : جمع ہو گئی۔
 ۹۔ مُقِيمٌ : قائم۔
 ۱۰۔ خَالِدِينَ : ہمیشہ رہنے والے۔
 ۱۱۔ أَبَدًا : ہمیشہ۔
 ۱۲۔ عِنْدَهُ : اس کے پاس۔
 ۱۳۔ تَتَّخِذُوا : تم اپنا۔
 ۱۴۔ أَوْلِيَآءَ : دوست۔
 ۱۵۔ اسْتَحَبُّوا : تم چاہو۔
 ۱۶۔ الْكُفْرَ : کفر۔
 ۱۷۔ قَوْلُكَ : تم کہو۔

19. क्या तुमने हाजियों को पानी पिलाना और अदब वाली मस्जिद का इन्तेजाम रखना, उसके बराबर कम दिया, जो अल्लाह पर और अधिकृत के दिन पर ईमान लाया और अल्लाह के रास्ते में जान लगा दी, जब कि अल्लाह के यहाँ दूखी में वे दोनों बराबर नहीं हो सकते और दाहिन क़ैम को अल्लाह हियायत नहीं दिया करता।
19. Have you considered providing of drinking water to the Haj Pilgrims, and the maintenance of the Sacred Mosque, as equal to the worth of those who believe in ALLAH and the Last Day, and strive hard and fight in the Cause of ALLAH? They are not equal in the sight of ALLAH. And ALLAH does not guide the wrong-doing people.
20. जो लोग ईमान लाए और अपना धन बाज छोड़ा, और अल्लाह के रास्ते में ख़ुब मेहनत उठायी, राते खुदा में अपना बाल धारें किया और जान भी कुर्बान कर दी, अल्लाह के यहाँ इन को बड़े बड़े पुरस्कार हैं और यही लोग कामयाब होंगे।
20. Those who have believed and have migrated and have striven hard in ALLAH's cause with their wealth and their lives are far higher in degree with ALLAH. They are the successful.
21. इन को हुक्म उन बान्सा (खुशखबरी) देता है अपनी तरफ से रहम और रज़ामन्दी के साथ ऐसी जन्नतों की, जिन में मेक़ना और आराम हमेशा कायम रहेंगे।
21. Their LORD gives them glad tidings of a Mercy from HIM, and that HE is pleased with them, and of Gardens (of Paradise) for them, wherein are everlasting comforts and delights.
22. इसमें हमेशा हमेशा रहा करेंगे और अल्लाह के यहाँ जब की पुरा और खुदा ही बड़ा है।
22. They will dwell therein forever. Verily, with ALLAH is a great reward, unending.
23. हे ईमान वाले ! अगर तुम्हारे बप और भाई ईमान के मुकामले में खुदा को पसन्द रखते हो, तो फिर उन से दोस्ती न रखो और जो कोई तुम से वे इनकी दोस्त बनाएगा, तो वह, ऐसे लोग खुद अपना ही मुकामान करने वाले हैं।
23. O you who believe! Do not take your fathers and brothers for friends, if they prefer disbelief above faith. Whoever of you then befriends them, then they are, those who would incur loss to themselves.

24. ऐ नबी ! आज कह दो, अगर तुम्हारे बाप और बेटे, भाई और बहिनियाँ, तुम्हारी कित्तदारी और वह माल जो तुमने मेहनत से कमाया और मिलजुल और कारोबार जिसकी मंटी का तुम को कर लगा रहता है और तुम्हारे रहने के मकान जो तुम को पसन्द हैं, अन्य वह सब कुछ अल्लाह और उसके रसूल और अल्लाह की राह में जान न माल जमा देने से ज्यादा महत्वपूर्ण हैं, तो फिर राहवा देखो कि अल्लाह का कोई हुक्म तुम्हारे बारे में आ जाए और अल्लाह के फरमान का जो लोग खिल्लाफ नहीं रहेंगे, अल्लाह उन को हिरासत नहीं देगा।

24. Say you O Prophet! "If your fathers, and sons, brothers and wives, and your family, and the wealth which you earned with endeavour, and the trade and commerce in which you fear a slackening, and the dwellings in which you delight... are dearer to you than ALLAH and HIS Messenger, and striving hard in the Cause of ALLAH with riches and lives, then wait until ALLAH brings about HIS decision for you. And ALLAH guides not those who disobey HIS orders.

3	8	9

25. अल्लाह बहुत से मैदानों में तुम्हारी मदद करवा चुका है और हुनैन के दिन भी, जब कि तुम अपनी बड़ी हुई तादाद से घुल कर अजीब तरह से हतराने लगे और तुम को यह खयाल कुछ कम न आया और जमीन कौसी दुखी होने के बावजूद तुम पर इसका तंग हो गया और पीछे फेरकर तुम को हटवा पड़ा।

25. Assuredly, ALLAH has helped you on many battle-fields, and on the day of Hunain (battle), when you in self-esteem rejoiced unreasonably at your great number, but it availed you naught; and the earth, vast as it is, was straitened for you; then you were forced to turn away in retreat.

26. तुम्हारे ऊदम चकड़ने के बाद अल्लाह ने अपने रसूल और सब ईमान वालों पर तखलीफ नازل करवाई और ऐसे लश्कर उतार दिए, जो तुम नहीं देख पाए और कश्मियों को खूब अपनी तरह मारा और काटिनी की बड़ी सजा है।

26. Then, on the event of losing your heart ALLAH did send down HIS reassurance on the Messenger, and on all the believers; and sent down forces (Angels) that you did not see, and punished the disbelievers. Such is the recompense of disbelievers.

27. फिर भी इसके बाद, अल्लाह जिसे चाहेगा, तौबा की तैयारी अता करवायेगा, अल्लाह बड़ा कलमिस्त करवाने वाला और मेहरबान है।

27. Thereafter, ALLAH will relent towards whom HE pleases, and give him insight of repentance. And ALLAH is Oft-Forgiving, Merciful.

مَنْ يَشَاءِ، وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

فرماتے گا، اعلیٰ بنی عظمت (علیہ السلام) اور میرا ہے (۱۰) اسے ایسا ہی والو! قسم تو

أَمِنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ

یہ منظرک تو کچھ پیچیدہ ہے، تاہم یہاں اس برس کے بعد، آگے بڑھ کر لوگ اب وہی

الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا: وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً

مسعود: ایسی شخصیت وسط کے قریب نہ آنے والی، بلکہ جو نیچے سے اٹھنے والی ہو۔

فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِن شَاءَ مَا رَأَيْتَ

مطرح ہے کہ تو تم کو ایسا خلق خدا لے کر مل کر دے کہ جس کا اللہ جانے والا اور

اللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ﴿٢٠﴾ قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

المستوى الثاني: $1000 \leq \text{عدد السكان} \leq 10000$

بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُخَفِّمُونَ مَا حَرَّمَ

[illegible]

لَا يَدْعُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الذِّنِّ

الماء واليابس والحي واليابس والحي واليابس والحي واليابس

لَقَدْ كَفَرَ الْكَاذِبُ إِذْ قَالَ لِلْأُمِّيَّةِ عَدُوٌّ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ فَالْتَمَسَ الْأُمِّيَّةُ الْمُنَافِقِينَ فَكَانُوا بَيْنَهُمَا لَفًّا خَالِفِينَ لَا أُخِذُوا بِالْغَيْبِ وَهُمْ يَحْلِفُونَ

[illegible]

وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَخْلُقٌ لَّكَ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ عَذْرَاءً مَبْرُورَةً

© 2007 The Authors
Journal compilation © 2007 Blackwell Publishing Ltd

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَةُ نَجُوهُ اللَّهِ

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لَكَ شَاكِرِينَ

[illegible]

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَؤُلَاءِ فَتَهْتَكُوا الْوَعْدَ الَّذِي لَكُمْ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

قِيلَ لَهُمْ اَللّٰهُ اَبَى يٰۤاَيُّهَا الْيٰسُورُونَ

و کے پہلے سے پہلے کی

عَجَبًا رَحِمَ وَرَحِمًا لَهُمُ الرَّبُّ يَا بَيْنَ دُوبِ

[illegible]

28. हे ईमान वाले ! सुन लो, वे मुश्रिक लोग फलीह हैं नाफक हैं, अब इस वरस की बाद आये वे लोग अदब वाली गरिबद वाली कब्र वाली गरिबद के करीब न आने पड़े अगर तुमको लेन देन का सौदागरी के उलटने का अन्देश हो तो अल्लाह पाहोश तो तुम को अपना फल अल करवा कर रही (मालदार) कर देगा, फलीहम अल्लाह जानने वाला और कियमत वाला है।

28. O you who believe! Listen! Verily, the disbelievers in the Oneness of ALLAH are simply filthy and impure! So let them not come near the sacred Mosque, (House of ALLAH- at Makkah) after this year. And if you fear of desertion of trade and commerce, ALLAH will enrich you out of HIS bounty, and make you self-sufficient. Surely ALLAH is All-knowing, All-Wise.

29. जिनको तुमसे पहले किताब दी गयी थी, और अब उन का हाल यह है कि अल्लाह पर और अक़िरत के दिन पर उनका ईमान नहीं रहा और अल्लाह ने और उनको रसूल ने जिस चीज को हराम किया, उसे हराम नहीं जानते और सभी चीज को कदूल नहीं करते, इनसे भी जंग करो, यहाँ तक कि अपने जंग व माल की रियायत के लिए तुम को अपने हाथ से शिखर अदा करें और बातफली इशितफार करें, (अपनी चलाई छोड़ दें)।

29. To whom the scripture was given before you, but now among them are they who believe not in ALLAH, nor in the Last-Day, nor do they forbid that which ALLAH and HIS Messenger have forbidden; and they do not accept the religion of truth; fight with them until they pay you (Jizya), the tribute, for the protection of their wealth and lives with willing submission and feel themselves subdued, (leaving self-glory).

4	5	10

30. यहूदी लोग बकवास करते हैं, उन्हीर अल्लाह को बेटे हैं और ईसाई लोग कहने लगे कि गरीह अल्लाह के बेटे हैं, वे इनके मुँह की घुसाकली बातें हैं, फल के कलिकरी की गल्ल में उन के मुँह में अपनी अवाज मिला रहे हैं, अल्लाह की शर यहूदी उन परा के केलो लखी बहार जा रहे हैं।

30. And the Jews say: "Uznir is the son of ALLAH," and the Christian say: "Massih is the son of ALLAH." That is a void substance of their mouths. They imitate the saying of the disbelievers of old, as if singing in the tune of them. ALLAH's curse be upon them! How crazy they are; and deluded from the truth!

وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ، وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا

مَا قَامَ كَرِهَاتِ مَرْفُوبِ اَلطَّرِيقِ مَرْفُوبِ اَلطَّرِيقِ مَرْفُوبِ اَلطَّرِيقِ مَرْفُوبِ اَلطَّرِيقِ

إِلَٰهَا وَاحِدًا ۚ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٠﴾

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

يُرِيدُونَ اَنْ يُظْفِقُوا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَيَاْبٰے

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

اللّٰهُ اِلَّا اَنْ يَتِمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٢١﴾ هُوَ

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

الَّذِي اَرْسَلَ رَسُوْلَهُ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

لِيُظْهِرَهُ عَلٰى الدِّيْنِ كُلِّهٖ ۚ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٢٢﴾

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ الْاَخْبَارِ وَ

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

الرُّهْبَانِ كَيَا كَلُوْنَ اَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَ

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

يَصُدُّوْنَ عَنِ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالَّذِيْنَ يَكْنِزُوْنَ

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُوْنَهَا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلْبِيْمِ ۚ يَوْمَ يَخْنِيْ عَلَيْهَا

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ فَيَكْوٰى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوْبُهُمْ

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

وَلَا اِسْمَ لَهَا ۚ وَرَوٰى كَيْفَ اَنَّهُمْ يَخِضُّوْنَ بِهَا وُجُوْهُهُمْ

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

وَلَا اِسْمَ لَهَا ۚ وَرَوٰى كَيْفَ اَنَّهُمْ يَخِضُّوْنَ بِهَا وُجُوْهُهُمْ

اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ، وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا
مَا قَامَ كَرِهَاتِ مَرْفُوبِ اَلطَّرِيقِ مَرْفُوبِ اَلطَّرِيقِ مَرْفُوبِ اَلطَّرِيقِ مَرْفُوبِ اَلطَّرِيقِ
إِلَٰهَا وَاحِدًا ۚ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٠﴾
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
يُرِيدُونَ اَنْ يُظْفِقُوا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَيَاْبٰے
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
اللّٰهُ اِلَّا اَنْ يَتِمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٢١﴾ هُوَ
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
الَّذِي اَرْسَلَ رَسُوْلَهُ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
لِيُظْهِرَهُ عَلٰى الدِّيْنِ كُلِّهٖ ۚ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٢٢﴾
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ الْاَخْبَارِ وَ
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
الرُّهْبَانِ كَيَا كَلُوْنَ اَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَ
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
يَصُدُّوْنَ عَنِ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالَّذِيْنَ يَكْنِزُوْنَ
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُوْنَهَا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلْبِيْمِ ۚ يَوْمَ يَخْنِيْ عَلَيْهَا
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ فَيَكْوٰى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوْبُهُمْ
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
وَلَا اِسْمَ لَهَا ۚ وَرَوٰى كَيْفَ اَنَّهُمْ يَخِضُّوْنَ بِهَا وُجُوْهُهُمْ
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ
وَلَا اِسْمَ لَهَا ۚ وَرَوٰى كَيْفَ اَنَّهُمْ يَخِضُّوْنَ بِهَا وُجُوْهُهُمْ
اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ اَلطَّرِيقِ

31. उन्होंने अपने अधिपति (शानिनी) और दरवेश लोगों को और मरयम के बेटे मसीह (अलैहिससलाम) को खुदा के सिवा अपना रब बना लिया, जब कि उनको निर्दिष्ट यह हुक्म दिया गया था कि इसावात निर्दिष्ट एक अल्लाह काहिद मखबूद की करें जिसके सिवा कोई भी इबादती को लायक नहीं (इन्होंने ये निर्दिष्ट कर के अल्लाह को ऐब लगाया) जब कि उनको निर्दिष्ट से अल्लाह पाक है।

32. बहुत कुछ इतया करो है कि अल्लाह के नूर को अपने मुँह से सूँक पाए पाए कर बुझा दें, मगर अल्लाह अपने नूर को तमाम सख से ज़ाहिर करना देगा, चाहे वे कबकिर लोग किताबा ही बुरा नागरी रहें।

33. बड़ी ताबातला है वह अल्लाह, जिसने अपने रसूल को हिदायत और दीने हक के साथ भेजा, ताकि (दीन के नाम पर बनायी हुई जमा के) दीन की तमाम गलत हालती पर हुक सान्ने दीन को गलतिर कर दें, चाहे ज़ुनिरक लोग सिफला ही दुता पाने।

34. हे ईमान वाली ! बहुत से मखहरी अधिम और सन्वाही दरवेश ऐसे भी हैं, जो लोगों का माल मालक ठकवा जाते हैं और अल्लाह की राह से रोकते भी हैं और जो लोग सोने और चांदी का खजाना जमा रखते हैं, फिर भी अल्लाह की राह में खर्च नहीं करते, ऐसे लोगों को दुख की बार की खबर सुना दो।

35. एक दिन ऐसा भी आया कि जहन्नम की आग इसी सोने चांदी पर दहकायी जाएगी, फिर इसकी पैसागी, पहलू और पीछी पर घात दिए जाएंगे, यह बड़ी ख़ुश है, जो तुमने अपने लिए जमा कर रखा था, अब मला मला इसका जो तुमने खुद दसड़ा किया था।

31. They have taken their Rabbis and their monks for their LORDS besides ALLAH; and also Massih, son of Maryam; whereas they were commanded to worship none but ONE ("Ilah"-deity-) ALLAH; none has the right to be worshipped but HE; (by associating, they assigned imperfection to ALLAH). Praise and Glory be to HIM; far above is HE from having the partners they associate with HIM.

32. They wish to extinguish ALLAH's Light with puffs of their mouth but ALLAH will maintain it with all perfections, however unpleasant it be to the disbelievers.

33. Most exalted is HE, Who has sent down HIS Messenger with guidance and religion of truth, to make it prevail over all (fabrications in disguise of) religions; however detest it may be to the disbelievers in Oneness of ALLAH.

34. O you who believe! Surely, many of the religious heads and divines devour the substance of men in falsehood, (without right), and hinder also people from the Way of ALLAH. And those who hoard-up treasure of gold and silver, but spend not in the Way of ALLAH, announce unto them all, tidings of a painful torment.

35. On the day when that gold and silver will be heated in the Fire of Hell and with it will be branded their foreheads, their sides and their backs: (and will be said:) "This is the treasure which you hoarded for yourselves! Now taste of what you used to hoard."

مَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ۝ إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ

اللّٰهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللّٰهِ يَوْمَ خَلَقَ

الْأَرْضَ ۚ وَالأَرْضُ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ۚ ذَلِكَ

الَّذِينَ الْقِيَمُ ۚ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ

وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ

كَافَّةً ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ۝

الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْكُفْرِ يُضِلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا

يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِّيُؤْاطُوا عِدَّةَ مَا

حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ ۚ ذَٰلِكَ لَكُمْ سُوءُ

أَعْمَالِكُمْ ۚ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ

افْعَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْتِلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ

أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ ۚ فَمَا مَتَاءُ

الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ يُخَذِّلُ الْأُمَّةَ

الَّتِي يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ

فَلْيَضْحَكُوا ۚ هَٰذَا فَرَحُ اللَّهِ ۚ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ

فَلْيَضْحَكُوا ۚ هَٰذَا فَرَحُ اللَّهِ ۚ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ

فَلْيَضْحَكُوا ۚ هَٰذَا فَرَحُ اللَّهِ ۚ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ

فَلْيَضْحَكُوا ۚ هَٰذَا فَرَحُ اللَّهِ ۚ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۝

36. अल्लाह के यही एक बात बारह महीनों का गिना जाता है, अल्लाह की किताब का यह कानून है और जिस दिन से उसने जमीन व आसमान पैदा करवाए उस से अल्लाह का यह हुक्म जारी है और इन बारह महीनों में फार-मार अशरब के हैं (कि इन महीनों में खून खराब और जंग न ली जाए) इन्सानो शिन्दगी के बन्दोबस्त में सीधा सच्चा दोन सिर्फ यही है, अरब के महीनों में जुम्न न होने दो कि इन्हें खुद तुम्हारा मुकामान है (और अगर फिर भी वे मुसिरक लोग लम्बाई बन्द नहीं करों) तो फिर तुम भी इन से इकट्ठे मिलकर लड़ो, जैसे वे तुम से इकट्ठे लड़ते हैं और इस बात को मत भूलो कि अल्लाह उन का साथ देगा, जो अल्लाह के कानून के खिलाफ नहीं करेंगे।

37. कुछ जाले सभाज के दखल की एक बड़ी धांसी वह भी है कि वे महीनों को हटाकर फटाले बदाले हैं, कामिन खुद ही धोके में डाले जाते हैं, एक साल जिन्नी राह को हटाल बना लिया और एक साल जिन्नी दूखे महीने को हलाम बनाकर अल्लाह के बना किए महीनों को गिनती में बराबरी से बिटा बिटा और हलाम को हलाम कर के जोड़ मिला लिया, इन के बुरे करतूत इन की नजर में बहुत अच्छे बताए गए, मगर अल्लाह का दखल नहीं कि ऐसे मुसिबो को सीधी राह की सुझ सुझ दे।

38. हे ईमान वाले ! तुमको क्या हुआ कि जब तुम्हें हुक्म दिया गया कि अल्लाह की राह में निकल चलो, तो तुम जमीन पर डेर हुए जाते हो, क्या तुम अखिरत के मुकामले में दुनिया की शिन्दगी पर राखी हो गए, जब कि दुनिया के शिन्दगी का सम्मान अखिरत के मुकामले में बहुत थोड़ी मुदरत का है।

36. Verily, the number of months with ALLAH is twelve months in a year. This has been ordained in the Book of ALLAH since HE created the heavens and the earth; and of them four months are sacred (that in them fighting or blood-shed is strictly prohibited). This is the only true religion that regulates activities of mankind around the Truth. So let there be no injustice during these sacred months; otherwise you would be doing injustice to yourselves. (Even then if the associators shun not the fighting.) Fight against the disbelievers in Oneness of ALLAH collectively, as they fight against you collectively. And forget not that ALLAH is, always, with those who violate not HIS Commandments.

37. The postponing or addition of Months is indeed an example of foul play, amounting to disbelief, of the associators' society. Thereby the disbelievers themselves are led astray, for they make any one month lawful in one year and declare forbidden month in another year, in order to adjust the number of sacred months according to ALLAH's decree. Thus they get it for themselves lawful what ALLAH has forbidden. Fair-seeming to them are made their foul acts; since ALLAH bestows not an insight of Right Way to the disbelievers. 5 8 11

38. O you who believe! What is the matter with you that when you are asked to march forth in the Cause of ALLAH, you cling heavily to the earth? Are you pleased with the life of this world rather than the Hereafter? But little is the enjoyment of the life of this world as compared with the Hereafter.

39. अगर तुम अल्लाह के रास्ते में जाने कुछ न करोगे, तो तुम को सख्त तकलीफ देगा और तुमको सिवा दूसरी चीज को बचल कर ले आया और तुम उसका कुछ न बिगाड़ सकोगे और अल्लाह हर चीज में क़ादिर है।

40. अगर तुम अल्लाह के रसूल की मुसलत (मदद) न करोगे तो (उन का कुछ भी बिगाड़ने वाला नहीं) अल्लाह उसकी मदद उस वक़्त कर चुका है, जब क़ाबिली ने उन्हें कैद कर के वतन से निकाल दिया था, जो आदमी थे, जो एक पार (तुम) ने पनाह लिए हुए थे, इन दोनों में का दूसरा हमारा नहीं था, जो अपने रास्ते से बच रहा था कि हम न करें अल्लाह हमारे साथ है, फिर अल्लाह ने उनपर अपनी तकलीफ़ नज़िल करवायी और उनकी छाई और शाय के लिए ऐसे सहायक भेजे, जो तुमको नज़र नहीं आए और क़ाबिली की बात चीने कर दी और अल्लाह की बात ही सुनने लगे, अल्लाह बड़ा ज़बरदस्त और डिक़मत वाला है।

41. अल्लाह की राह में कुछ करो और निकल पड़ो, हाँके चरी जैसे भी पैदल हो सबी और मेहनत लगाओ अल्लाह के रास्ते में बल और जान लगाकर, इसी में ख़ीर व फ़ायदा है तुमको इक़ ने अगर तुम जानो।

42. अगर क़रीब में कुछ मिल जाता और सफ़र बरसिफ़ानी दूरी का होता, तो ये लोग तुम्हारे साथ चल पड़ते, लेकिन दूर का सफ़र इन को बहुत ख़टिब लग, अब अल्लाह की क़समें का का बन कहते हैं, हमारा बल घाटता हो हम ज़रूर तुम्हारे साथ चलते (ऐसी क़समें ख़ाफ़र अब) अपने आप को और मुक़तान में डाल रहे हैं, अल्लाह जानता है कि ये लोग झूठ बोल रहे हैं।

39. If you march not forth in the Cause of ALLAH, HE will punish you with a painful torment and will replace you by another people; and you cannot harm HIM at all; and ALLAH is Able to do all things.

40. If you do not help the Messenger of ALLAH, (it does not matter to him), for, ALLAH did indeed, help him when (he was considered helpless,) and disbelievers had forced him to leave his homeland. The second of the two, who had taken refuge in the cave, was OUR Messenger; and he said to his companion: "Grieve not, surely ALLAH is with us." Then ALLAH sent HIS peace upon him and supported him with forces which you did not see; and made the word of those who disbelieved lowermost, while it was the Word of ALLAH that became the uppermost. And ALLAH is Mighty, Wise.

41. March forth, whether you are light or heavy; however the condition may be; and strive hard with your wealth and Lives in the Cause of ALLAH. This is better for you, if you but know.

42. Were there a gain near and a journey easy, they would have come-forth with you; but the distance appeared too far to them. Now they would swear by ALLAH, saying: "If only we could, we would certainly have come forth with you." (Swearing by ALLAH) they destroy furthermore to themselves; for, ALLAH knows that they are liars.

وَسَيَعْلَمُونَ بِاللَّهِ لَوْ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ ۝

پتہ ہی : ہمارا جس پتہ کو ہم ضرور تمہارے ساتھ چلتے (ایسے نہیں کہا کر آپ) اپنے آپ

یُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ ۝ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۝

کو اور نقصان میں ڈال دے گی : اظہر جانتا ہے کہ : لوگ جھوٹ بول رہے ہیں ۝

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ ۝ لِمَ أَذْنَتْ لَهُمْ حَتَّى يَتَّبِعِنَ

اسے نبی : آپ کو کو خطیہ مل گیا کہ آپ نے ان کو کیوں رحمت کی اجازت دی : اور انتظار کیا ہوتا ہے کہ

لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمُ الْكَاذِبِينَ ۝ لَا

چلتے لوگوں کا حال تم پر ظاہر ہو جاتا اور جھوٹ بولنے والوں کو ہم تم معلوم کر لیتے ۝ (۱۰) راہ

يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

خدا میں اپنے باقی اور بالی کہا دینے کے ساتھ پر اظہر اور آخرت کے دن پر ایمان رکھنے

أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ ۝ وَاللَّهُ عَلِيمٌ

والے : تم سے جس چلتی اور رحمت کی اجازت چاہتے نہیں گئے : ایچہ بہرہ گاروں کی اظہر آپ

بِالْمُتَّقِينَ ۝ إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

جانتا ہے ۝ (۱۱) بار بار چلتی دینے اور رحمت کی اجازت چاہتے کو آپ کے اس پتہ

بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ

دی گئے ہیں : اظہر اور آخرت کے دن پر ایمان نہیں رکھتے : ان کے دل شک میں پڑے

فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ۝ وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ

ہیں اور شک و تردید کرتے : اگر ان کا ارادہ آپ کے ساتھ چلنے کا ہوتا : اگر

لَا عُدَّةَ لَهُ عُدَّةٌ وَلَٰكِنْ كَرِهَ اللَّهُ ابْتِغَاءَهُمْ

ذکر سامان سفر کی تعدادی اگر کرتے ہیں اظہر ہے ان کا خطا پسند نہیں کرنا اس نے انہیں اپنی فکر سے

فَتَبَطَّهْمُ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقُعْدِيَّيْنَ ۝ كُؤ

بنا نہیں ہوا : اور کہو یا اگر یہاں ہر ہندو لوگ مگر چلتی : تم میں ان کے ساتھ چلنا ہوا ۝ (۱۲) اگر

خَرَجُوا فَيَكُفُّكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَا أُفْعَلُوا

لوک سفری تمہارے ساتھ چلتے ہیں : اور انہیں ان کی زیادہ کہتے اور تم میں جھوٹ والے کو بھی بھیج دیتے کہ

خَلَّكُم بَيْنَهُم مِّنْ أَسْوَاقِ الْغَنَّةِ ۝ وَفِيكُمْ سَعْعُونَ

کرتے پہنچے : اور ان میں بھی ان کے لئے ساتھی کر رہا ہوں کرتے والے ان کے ساتھی : تم میں ستر ہزار : اور

43. हे नबी ! आप को तो अल्लाह ने वाक कर दिया, आप ने इन को क्यों सख्खत की इजाजत दी ? और इन्हें ज़ार किया होता, जब तक सबने लोगों का हाल तुम पर ज़रिफ हो जाता और झूठ बोलने वालों को भी तुम मानस कर लेते ।
43. O Prophet! May ALLAH forgive you! Why did you grant them leave? You would have persisted on your order until you could have known them well, who told the truth, and had known the liars!
44. राहे खुदा ने अपनी जान और माल खर्च देने की मौके पर, अल्लाह और अक़ि़ला के दिन पर ईमान रखने वाले तुम्हें कभी छुट्टी और सख्खत की इजाजत देने नहीं आते, ऐसे परहेज़गार लोगों को अल्लाह खुद जानता है ।
44. Those who believe in ALLAH and the Last Day would not ask your leave to be excused from striving hard with their properties and their lives in the Cause of ALLAH. And ALLAH is well aware of such people who are conscious of HIM.
45. जब जब सख्खत की इजाजत देने की आप के पास मन्कर नहीं लगते हैं, जो अल्लाह और अक़ि़ला के दिन पर ईमान नहीं रखते, उनके दिल शक में पड़े हैं और शक व शुभ्क करते करते खींच खींच ही रहे हैं ।
45. It is only those who do not believe in ALLAH and the Last Day that ask you leave to be exempted again and again; for their hearts are in doubt. So in their doubt they are instable and perplexed.
46. अगर इनका इरादा आपके साथ चलने का होता तो कुछ न कुछ सफ़र के सामान की तैयारी तो करते, लेकिन अल्लाह ने इन्हें निकलना मनाद नहीं किया, इस लिए इन्हें अपनी जगह से हिलना मनाब नहीं हुआ और कहा दिया गया कि जहाँ और जगह लोग घर बैठे हैं, तुम भी इनके साथ बैठ जाओ ।
46. And if they had intended to march out with you, certainly, they would have made some preparation for it; but ALLAH was reluctant to their being sent forth; so they lagged behind, and it was said to them: "sit you among those incapables who sit at home."
47. अगर वे लोग सफ़र में तुम्हारे साथ निकलते भी तो तुम्हारा नुक़सान ही ब़याद करते और तुम में फूट डालने को बीज बीज में बिखर खादा करते रहते और अपनी भी इनके लिए बात सुनकर जासूसी करने वाले इनके साथ तुम में मौजूद हैं और अल्लाह ऐसे ज़रिफ़ों को ख़ुद जानता है ।
47. Had they marched out with you, they would have added to your damage only; and to sow sedition, would have spreaded corruption among you. And there are still among you their informers who would listen you to spy for them. But ALLAH knows all such unjust very well.

48. इससे पहले भी ये मिलना करते आए हैं और तुम्हारे लिए ज़रूरी मामलात में उलट पेर करने में लगे थे, वही तब कि एक बात आ गयी और अल्लाह का हुक्म जाहिर हुआ, (और यक़ीन होकर उस बात) और ये लोग कुछ मानने ही रह गए।

49. और इनमें कोई ऐसा भी है, जो कहता है कि मुझे सख़ासत की इजाजत दीजिए और आपत में न डालिए, बाद रखो कि ये किसने में पड़ चुके हैं और ज़ाह्यन ने तमाम इन्कारियों को अपने घेरे में ले रखा है।

50. अगर तुम को कामयाबी हासिल हो तो उनको बहुत दुःख लगता है, और अगर तुम पर मुसीबत आए तो कहते हैं कि हमने अपनी देस भात का इन्तेज़ाम पहले से ठीक कर लिया था और खुश हो कर इतराते हुए चमक जाते हैं।

51. अब कह दो कि कोई मुसीबत हम पर क्या पड़ेगी, मगर वह मुसीबत तो पड़ कर रहेगी जो अल्लाह ने हमारे लिए लिख दी है, वही हमारा काम बचाने वाला है और इंसान काले को अल्लाह पर भरोसा करना चाहिए।

52. अब कह दो कि तुम हमारे लिए रह ठकरो हो (कि हम को कोई मुशकल चाँहि) मगर जान रखो कि हम को दो कामयाबियों में कोई एक मिलकर रहेगी (या शहादत या फतह) और तुम्हारे लिए हम भी इन्तेज़ाम में हैं कि अल्लाह अपने पास से कोई अज़ाब तुम पर डाले, या हमारे हाथों तुम्हारी सहाई हो, वा, तुम भी राह देखो, हम भी तुम्हारे साथ इन्तेज़ाम करते हैं।

48. And they had plotted sedition before, and were trying to make matters upside down, concerning to you; until the Truth come, and the decree of ALLAH became manifest (and prevailed) while they remained disapproving.

49. And among them is he who says: "Grant me leave, to be exempted, and put me not into trial." Know well, that they have already fallen into the trial, and verily, the Hell has encompassed all the disbelievers.

50. If good happens to you, it annoys them, but if an affliction befalls you, they say: "Well, we took our precaution beforehand," and turn away exulting.

51. Say: "Nothing shall ever happen to us except what ALLAH has ordained for us. HE is our patron;" and let the believers put their trust in ALLAH only.

52. Say: "You are waiting (that some calamity may befall on us), but know it well that, one out of the two best things, (Martyrdom or Victory) we will achieve! While we wait for you, either that ALLAH will afflict you with a punishment from HIMself, or at our hands; so wait, we too are waiting with you."

53. आप कल्पा की कि तुम्हारे लोगों से माल खर्च के लिए लाओ या नामसुखी से, तुम से इस्तिस्ना कबूल न किया जाएगा, क्योंकि तुम लोग दोषाले हो।
53. Say: "Spend willingly or unwillingly, it will not be accepted from you, because you are over a people disloyal, (double-dealing).
54. और इन के माल खर्च करने की कबूल करना इसलिए मना कर दिया गया है कि इन्होंने नाकरमानी की अल्लाह की और उसके रसूल की और नमाज़ को नहीं आते मगर इन्हें भी से और अल्लाह के रास्ते में खर्च करना अच्छा नहीं जानते, मगर नामसुखी से करते हैं।
54. And nothing prevents their contributions from being accepted from them except that they disbelieved in ALLAH and HIS Messenger, and that they come not to prayer except in a lethargic state; and they offer not contributions but unwillingly.
55. तुम इनके माल और औलाद से ताज्जुब में न पड़ना, अल्लाह ने इच्छा कर लिया है कि इन चीजों से दुनिया की जिन्दगी में उन पर अज्ञान बनाए रखेगा और जब इन की जान निकलेगी तो कुछ की हालत में मरेगे।
55. So let not their wealth and their children amaze you; ALLAH has willed to punish them with these things in the life of this world, and that their souls shall depart (die) while they are disbelievers.
56. ये लोग अल्लाह की कसम खाकर बार बार हलफ लेते हैं कि वे तुम में से हैं, जब कि वे लोग तुम में से नहीं, लेकिन अकल बात यह है कि वे लोग कफ़ीक हैं, (और अकल अपनी का जाल फैलाने की ऐसी तरकत करते हैं)।
56. They swear by ALLAH (and guarantee) again and again that they are truly of you; while they are not of you; But as a matter of fact they are a people who are afraid (and to spread disunity they do this).
57. अगर इनको जान बचाकर छुपने के लिए कहीं गुफा या सुरमिष्ठ की कोई ची छुपने की जगह मिल जाए, तो वह जगह की भंग कर घुस जाएंगे।
57. Should they find a refuge, or caves, or a place of concealment to save their lives, they would turn straightway thereto with a swift rush.
58. और इन में से कोई तो ऐसे भी हैं कि सादकात (खर्चदान) की कसौटी में तुम पर ऐब लगते हैं, अगर इनको मिल गया तो बहुत खुश और अगर इन को इस में से नहीं मिला तो बहुत ही माराज होते हैं।
58. And of them are some who malign you in the matter of the distribution of the alms. If they are given thereof, they are much pleased, but if they are not given thereof, behold, they are enraged!

59. और क्या कुछ होता अगर वे लोग उस का राजी होते जो अल्लाह ने इन्हें दिया और रसूल की तस्वीर पर कुछ पड़े और वे कहते कि अल्लाह हमसे काफी है, बहुत जल्द अल्लाह हमें करल से हम को और भी देगा और उसका रसूल भी, बेशक, हम तो बस अल्लाह से जम्पैद रखते हैं (वही सब कुछ देगा)।

60. सबकाल वाली तस्वीरें ज़क़ात में उन को मिलना चाहिए जो हाज़रत मंद मुक़ल्लिज़ और मोहताज़ हैं और जो लोग ज़क़ात की तस्वीर में लगने वाले कलक़ुन हों, यानी इन काम में अपना पड़ा लगाते हैं, और जिन लोगों को दिल में उल्लख़ा ज़ालमा ज़क़री हो और गर्दन घुड़ाने में और कर्ज़दारी को कर्ज़ से खुलासी में और अल्लाह से राहों में और मुसाफ़िनों को भी देना चाहिए वह फ़र्ज़ है, यानी अल्लाह की तरफ़ से यह एक मुक़र्रर है और अल्लाह बहुत जानबेख़ाला और शिक्का वाला है।

61. और इन लोगों में बहुत से ऐसे हैं, जो कहते हैं कि ये तो सब की तुम लेते हैं ऐसा इल्ज़ाम देकर नबी को तक्लीफ़ पहुँचाते हैं, अब कह दो कि तुम सब की भलाई की बात ही चुनी जाती है और नबी तो ईमान रखता है अल्लाह पर और ईमान वाली की बात पर ख़ीला करता है और जो तुम में ईमान पर कायम रहे, उन के हक़ में राहगत ही राहगत है, फिर भी जो लोग अल्लाह से रसूल को मस़ाफ़ेरे उनसे दिल दर्देनक अज़ब है।

62. ख़ुब कसमों वाले हैं अल्लाह की दुस्मारे पाख़ आक़म कि तुम इन पर ख़ुश हो जाओ, जब कि बहुत ज़क़री बात तो यह भी कि ये लोग पाजी कर लेते अल्लाह को और ज़क़री रसूल को अगर नोमिन होते (तो वह काम इन्हें पड़े करना चाहिए या)

59. How better it would have been! If they were contented with what ALLAH provided and HIS Messenger had distributed to them, and said: "ALLAH is sufficient for us; soon will HE give us out of HIS Bounty; and also HIS Messenger. We but lean to ALLAH only (HE shall give us amply).

7 | 17 | 13

60. The distribution of ("Sadqaat") -obligatory alms- be given to: the poor, -who are utterly destitute of livelihood-, and the needy, who do not beg, and those employed to collect the funds (and render other services), and those whose hearts are to be conciliated, and those in bondage -(to get them freedom)-, and to free debtors from debt, and for expenditure in the 'Way of ALLAH; and to the wayfarer also. It is a duty imposed by ALLAH, that means, rights ordained by ALLAH. And ALLAH is All-Knower, All-Wise.

61. And among them are many who say: "He lends his ears to everybody," giving such stigma they hurt the (nobility of) Prophet. You say: "He listens to what is best for you; he believes in ALLAH, has faith in the believers, and is a mercy to those of you who believe." Even then, those who hurt the Messenger will have a painful torment.

62. They swear by ALLAH exceedingly to you (Muslims), in order that you may be pleased; while worthier are ALLAH and HIS Messenger that they should please! (This obligation they ought to have discharged foremost,) if they be believers indeed.

لَهُ نَارُ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْخِزْيُ

اس کے لئے جہنم کی آگ جو ہمیشہ جلتی رہے اور یہ سب سے بڑی رسوائی اور ذلت

الْعَظِيمُ ۝ يَحْذَرُ الْمُنْفِقُونَ أَنْ تُنْزَلَ عَلَيْهِمْ

۵۰ متعلق ہیں اس بات سے بھی کہ ان پر کوئی سورت نازل ہو جائے

سُورَةٌ تَنْتَبِهُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ ۚ قُلْ اسْتَغْزَوْا

یہ سورت ان کو غور کرنے کے واسطے کہ ان کے دل میں کیا ہے اور ان کی حالت کا اظہار سب کو معلوم ہو جائے کہ ان کی ہمت کتنی کمزور ہے

إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَّا تَحْذَرُونَ ۝ وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ

یہ بات کہ تم نے ان سے کیا ڈرتے ہو کہ ان سے تم کو کھانا چاہیے اور وہ کہتے ہیں کہ ہاں (۵۱) اگرچہ ان سے اس مسئلہ میں کچھ شک ہے کہ

كَيْقُولِنِ إِنَّمَا كُنَّا نَخْضِضُ وَلَعَبٌ قُلْ أَبَا اللَّهِ

کہ وہ اب دینی کے کام لے رہے ہیں یہی سب خدا کا کھانا ہے۔ بات کہہ دی کہ ان کی بات کو کھانا کھانے والوں اور اس کی

وَآيَتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ۝ لَا

آیات اور اس کے رسول کے بارے میں تم کہہ رہے تھے کہ تم سبھی ۱ ۵۲ اب

تَعْتَذِرُونَ قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ۚ إِنْ نَعْفُ

جائے مت جلا۔ اس سے کہنے کے بعد تم نے ایمان کے بعد کفر کیا ہے اگرچہ اگر ہم تم کو عفو کرنے کے طور پر عفو کر دیتے

عَنْ طَائِفَةٍ مِّنْكُمْ نُعَذِّبَ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ

وہاں ہم میں سے ان لوگوں کو عذاب کر دیں جو دوسری ٹولی کو عفو کر دیں گے۔ یہ عذاب بھی

كَانُوا مُجْرِمِينَ ۝ الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ بُعِثُوا

وہ کافر رہیں گے ۵۳ متعلق مرد اور متعلق عورتیں سب کی ایک جگہ سے ان کو نکال دیا جائے

مِنْ بَعْضٍ ۚ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ

بات بکھلتے ہیں اور جہاد سے باز رکھتے ہیں اور دلوں میں گمراہی پھیلانے میں اپنے ہاتھ بندھ

عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ ۚ أَسُوا اللَّهَ

رکھتے ہیں اور کچھ بولتے ہیں۔ اس لئے کہ ان کو بھلاوے میں ڈال دیا جائے کہ ان سے متعلق

فَلَيْسَ بِهِمْ مَّرَاتٍ الْمُنْفِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ۝ وَعَدَ

جسٹ ہی یہ لفظ دیا ہے کہ ان سے ۵۴ اس کا وعدہ

اللَّهُ الْمُنْفِقِينَ وَالْمُنْفِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ

جہنم متعلق مرد اور متعلق عورتیں اور کفار کی آگ میں ہمیشہ جلائے دیا جائے۔ اس میں

مطلق ہو کر لازم ہے کہ اس میں
رسول آخرت قرآن و سنت
اور تمام ایمان والوں کے بارے
میں احکام و احکام ظاہر و باطن
میں ہر طرح سے کھلا رہے۔

وَالْمُنْفِقَاتِ

63. क्या उन्होंने इस बात को नहीं जाना कि जो कल्लि में अल्लाह और उसके रसूल की मुखाशिकत (अपेक्षा) करेगा, वह उसके लिए जहन्नम की आग है, जिसमें वह हमेशा हमेशा को अल्लाह रफ़ेक और यह सबसे बड़ी कलामाई और शिखार है।

64. मुनाफ़िक लोग इस बात से भी डरते हैं कि कहीं कोई सूराह इनके बारे में नाज़िल बन दी नहीं तो इनके दिल को डेह और अन्दर की हालत की इतना सबको नाज़ूल हो जाएगी, आप इन से कह दी कि हँसी में बल चलाए जाओ, मगर बेहक जानो कि जिस बात पर तुमको ख़ाया लग है, अल्लाह उस को ज़ाहिर कर देगा।

65. अगर तुम इन से इस मामले में पूछनाओ करो, तो ज़वाब देने कि हमने तो बूँ ही मगरा और दिलाली में यह बात यह ही थी, आप फ़रमा दो कि, क्या अल्लाह और उसकी आयतों और उसकी रसूल के बारे में तुम को यह हाक़क सूझी ?

66. अब बहाने मत बनाओ, ईमान लाने के बाद तुमला कुछ लखित हो चुका, अगर हम शिखार से तीर पर कम चुर्न करनेवाली, तुम में की एक टोली को मरफ़ भी कर दें, तो दूसरी टोली को, जो बरकी मुज़रिफ़ है, अल्लाह बेकर रहेंगे।

67. मुनाफ़िक मर्द और मुनाफ़िक औरतें सब की एक बात है, लोगों को बुढ़ी बात सिखाते हैं और मले कलम से अल्लाह निखारते हैं और बाहे खुदा में खुर्न करने में अपने हाथ बंद रखते हैं, अल्लाह को पूरा गर, अल्लाह ने भी इन को मुलाहने में हाल दिया, बेहक, मुनाफ़िक बहुत ही बेवफ़े लोग होते हैं।

63. Know they not that whoever opposes to ALLAH and HIS Messenger, certainly for him will be the Fire of Hell to abide therein-for ever. That is a mighty humiliation and disgrace!

64. The hypocrites fear lest a Surah be revealed that may inform them, (believers), all secrets and what is in their hearts! Say unto them: "Go ahead and (try to hide your fear in) scoffing; but certainly ALLAH will bring to light all that you fear.

65. If you ask them about this, they will say: "We were only talking idly and joking." Say: "Was it at ALLAH, and HIS signs, and HIS Messenger that you were scoffing?"

66. "Make no excuse! Of a surety your disbelief is proved after declaring your faith. If a section of you, having committed sin of lesser magnitude, we will pardon; to another section we will surely chastise; for, they have remained staunch sinners.

8 7 14

67. The hypocrites men and women, all have the same style: they enjoin on the people what is evil and forbid all that is fair and reputable; and close their hands from spending in the Cause of ALLAH. They have forgotten ALLAH, so in reciprocation, ALLAH neglected them. Verily, hypocrites are the most disloyal people.

جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ ۚ وَلَعَنَهُمُ

۱۲ سب ہے۔ اور اللہ نے ان پر لعنت کی پھلاڑی بڑی دہائی اور ان

اللَّهُ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٥٠﴾ كَالَّذِينَ مِنْ

کے اور یہ ہمیشہ عذاب رہے گا ﴿۵۰﴾ جس طرح سے ان کے

قَبْلَكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَكَثُرَ أَمْوَالُهُمْ

زیادہ تھے اور ان کی قوت اور مال ان سے زیادہ تھا اور ان کی

أَوْلَادُهُمْ قَاسَمَتُمْهُمْ ۖ يَخْلَقْنَهُمْ فَيَمْسِكُهُمْ

دیتے اور دیتے ہیں تم اپنا حق بجز رہے ہو، یہاں ان کی موت کو

كَمَا اسْتَمْتَعْتُمُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ يَخْلَقُهُمْ

اور تم بھی ایسی حرکتیں کرتے ہو جیسی تم سے ان کے پہلے لوگ بھی

وَحَضَّيْتُمْ كَالَّذِينَ خَافُوا أُولَئِكَ حَبِطَتْ

گئی، ان سب کے اعمال دنیا اور آخرت کے کام سے غارت ہوئے

أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۚ وَأُولَئِكَ هُمُ

اور اس طرح کے لوگ بہت نقصان میں

الْخٰسِرُونَ ﴿٥١﴾ أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

رہے ﴿۵۱﴾ کیا ان کو پہلے لوگوں کے حالات کا علم نہیں ہوا، ان کی قوم کا

قَوْمٌ نَوْحٌ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ۚ وَقَوْمٌ لَهُمْ

ان قوم، اور ان کے قوم، اور نوح، اور عاد، اور ثمود، اور ان کے قوموں کے

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَةَ ۚ أَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ

پس ان کے رسول بھی صاف صاف اور کھلی نشانیاں لے کر آئے، پس ان

بِالْبَيِّنَاتِ ۚ قُلْ كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا

نے ان پر کچھ بھی مسلم نہیں کیا لیکن ان لوگوں نے خود چاہا ہی

أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٢﴾ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ

نہیں کر ڈالا ﴿۵۲﴾ مومن والے مرد اور مومن والی عورتیں بھی

بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ مِّمَّا يُمَرُونَ بِالْمَعْرُوفِ

کدو رائج دینے اور بدی کو روکنے کے کام میں ایک دوسرے کے مددگار ہیں، ان کا کام ہے

وہابیہ

68. अल्लाह का वादा है कि मुनफिक मर्द और मुनफिक औरतों और इनकारियों को जहन्नम की आग में हमेशा पाके रहना है, वहाँ इन्कारियों के और अल्लाह ने इन पर जायस की फिटकार करना दी और इनके ऊपर अल्लाह हमेशा कायम रहेगा।

68. ALLAH has promised the hypocrites, men and women, and the disbelievers, the Fire of Hell; therein shall they abide; sufficient is that unto them. ALLAH has cursed them, and for them is the lasting torment.

69. जिस तरह तुम से आगे लोग ज़ादा से ज़ोर और कुशत में और माल और औज़ाद भी बहुत रखते थे (अपना हिस्सा बटोरकर वे तो काज दिए) वैसा ही तुम अब अपना हिस्सा बटोर रहे हो, जैसा उन्होंने करत लिया, तुम भी मजे लूट ले और तुम भी ऐसी ही इनकार करत हो, जैसी तुमसे आगे ही की (आगे निकले ऐसे जो लोग भी हैं) इन सब को अल्लाह (उम्मे) दुनिया और अखिरत के लिहाज़ से मारत (मर्द) हुए और इस ज़ात के लोग बहुत नुक़सान में रहे।

69. You are like those before you, who were mightier than you in power and more so in wealth and children; (they enjoyed their portion and passed away). In the like manner you too are enjoying your portion for a while, even as those before you enjoyed their portion for a while. You are indulged (in play and pastime) as they were indulged (in play and pastime). All such people (former and later) are they whose deeds are in vain in this world and in the Hereafter. Such are they who are the losers.

70. क्या इन को पहले लोगों के हालत का हाल नहीं हुआ ? नूह की बीम, आद और समूद और इसाईम की बीम और मद्यन वाले और उलटी हुई बस्तियों वाले, उनको पात उनको बहुत बड़ी सज़ा सज़ा और ख़ुली निशानियाँ लेकन आर, क्या अल्लाह ने उन पर कुछ भी ख़ुश नहीं किया, लेकिन उन ख़ालियों ने खुद अपना ही नुक़सान कर ज़ाला।

70. Have not the events reached them of those before them? The people of Noah, Aad, and Samud, the people of Ibrahim, the dwellers of Madyan, and the cities overthrown; to them came their messengers with clear and manifest signs. So it was not ALLAH Who did injustice to them, but they, who did wrong to themselves.

وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ

یہاں اور زکوٰۃ ادا کرتے ہیں، اور کہا جاتا ہے، اظہار اس کے رسول کا ہے اور

يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرُسُلَهُ

بہت جلد اظہار کی دست میں ہر باتیں ہے، یہ قلب اظہار بہت

اُولَٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ

ہاں غالب اور دانش سید

حَكِيمٌ ۝ وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ

ہے ۝ وعدہ کرنا اظہارے ایساں دلوں سے اور ایساں دلوں سے ایسی جنتوں کا

تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

درود بہت ہوں گے، جن کے نیچے تری جاتی ہیں، بہت جازہ بہتے والے انہوں میں

وَمَسْكِنٍ طَيِّبَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ۚ وَرِضْوَانٌ

جنتے بنائے، مسکنوں میں رہیں گے اور ان کے لئے اظہار کی جہانوں سے ہوں

مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

فحمت ہوگی، اور یہ مراد میں کوئی ملے ہوئی کامیابی کی بات ہے ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ

اسے نبی آپ کا کروں سے اور منافقوں سے جنگ کیجئے اور ان پر سخت کیجئے، ان کا

وَاعْلِظْ عَلَيْهِمْ ۚ وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمُ ۚ وَبِئْسَ

تھکانہ آگ ہے اور یہ بھی وہاں پہنچتا، بہت تری ہر جگہ

الْمَصِيرُ ۝ يَخْلُقُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا ۚ وَكَفَدَ

جہاں ۝ اظہار کام کرنا کہتے ہیں کہ بات نام نے نہیں کی، جب کہ انہوں نے

قَالُوا كَلِمَةً الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَ

اپنے خدا سے کفر کی بات کہی ہے، اور اسلام لانے کے بعد کافر بن گئے، اور ان کے اہلوت

هَمَّوْا بِمَا لَمْ يَنْتَلُوا ۚ وَمَا يَكْفُورُ إِلَّا أَنْ

بہت اظہار کیا، اظہار میں لوگ اپنے عقیدہ میں کامیاب نہ ہو سکے، اور یہ سب بدل انہوں نے اس حال

اللَّهُ وَرُسُولَهُ مِنْ قَضَائِهِ ۚ فَإِنْ يَنْتَوُبُوا يَكُ

کا بیان اظہارے ان کو اپنے فعل سے الودہ کرنا اور رسول نے میں کہہ دیا تھا، اب یہ کہہ کر چلتے ہیں، اب

71. ईमान वाले नरों और ईमान वाली औरतों, वे सब को सिखाते देने और बड़ी को रोकने के काम में एक दूसरे के मददगार हैं, नमाज़ कायम करते हैं और ज़कात जमा करते हैं, और कल मानते हैं अल्लाह का और उसकी रसूल का, वे लोग बहुत जल्द अल्लाह की रहमत में जगह पाएँगे, बेशक, अल्लाह बहुत ही गतिम और दानिस्तान है।

72. बादा कर दिया अल्लाह ने ईमान वाली से और ईमान वालियों से ऐसी जन्तों का (ऐसे सदाबहार होंगों) जिनके नीचे नहरें बहती हैं, इन्हें सदा तक रहनेवाले बगीचों में, वहाँ बनाए पायीजा सकानों में रहेंगे और उनको दिए अल्लाह की रज़ा-नदी लगेरे बड़ी नेअमद होगी, और वह मुनाद जिसको मिल गयी, बड़ी कामवासी की बात है।

73. हे नबी (स.अ.व.स.) अब काफिरों से और मुनाफिकों से जंग कीजिए और उन पर लखौ कीजिए, उनका शिवाग अग है और जो भी यही पहुँच, बहुत दुरी जगह पहुँच गया।

74. अल्लाह की कसम खाते कहते हैं कि यह बात हम ने नहीं कही, जब कि उन्होंने अपने मुँह से कुछ की बात कही थी और इस्लाम लाने के बाद काफिर बने और उनको इनादे बहुत खतरनाक थे, कल वे लोग अपने मकसद में कामयाब न हो सके और यह सब बदला उन्होंने इस रहमान का दिया कि अल्लाह ने उनको अपने कल से माफ़दान कर दिया और रसूल ने भी उन को बहुत कुछ मिला था, अब वे लौटा कर लेते हैं, अब तो इन का बला है और न मानने से फिर अल्लाह ने मुनिका व अशिरा दोनो जगह इनको बहुत दर्दनाक अज़ाब देना है और उसका लखौ नम में पहुँचने पर भी इन को कोई बली और मददगार न मिल सकेगा।

71. The believing men and believing women are supporters to one another in the cause of enjoining what is right and forbidding all that is evil; and they establish regular prayer, pay the poor-due, and obey ALLAH and HIS Messenger. ALLAH will, soon, show Mercy to them; surely, ALLAH is Mighty, Wise.

72. ALLAH has promised the believing men and women Gardens (everlasting) under which rivers flow, wherein they shall abide; and beautiful mansions readymade in gardens of Paradise for them. But the greatest bliss for them would be the Good pleasure of ALLAH; and that is the supreme achievement of all, that one should aspire for.

9 6 15

73. O prophet! Strive hard against the disbelievers and the hypocrites and be adamant to them; their resort is Hell, and worst indeed is that destination.

74. They swear by ALLAH that they said it not; but assuredly they uttered the word of disbelief; and after their accepting of Islam they disbelieved. And their aspirations were very alarming, but they could not carry them out. Did they avenged of reward (!) that ALLAH and HIS Messenger had enriched them of HIS Bounty? If then, they repent, it will be better for them; but still they turn away, ALLAH will punish them with a painful torment in this worldly life and in the Hereafter. And then they would find none for them, on whole of the earth as their protector or helper.

خَيْرًا لَهُمْ ۚ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يَعَذِّبْهُمْ اللَّهُ

تر کیا کا خطا ہے اور نہ پائے گے تو پھر اس طرح دیا و آخرت دونوں جگہ ان کو جہنم اور تک

عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۚ وَمَا لَهُمْ

عذاب دینا ہے اور قسم زمین جہنم اور زمین اور زمین کے

فِي الْأَرْضِ مِنْ وَجْهِ وَلَا تَصِيرُ ۚ وَمِنْهُمْ

وہ اور اور خدا کے ہاں ہے کہ ان میں سے

مَنْ عَاهَدَ اللَّهُ لَكُمْ أَنْتُمْ مِنْ فَضْلِهِ

لیے ہیں جسے جو اس سے عہد کرے کہ اگر اس میں سے فضل سے نواز دے گا اور وہی عہد کے

لَنْصَدَّقَنَّهُ وَلَنْكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ ۚ فَلَمَّا

کاموں میں حق میں گئے اور تک ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے

أَتَتْهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ

اس طرح ان کو اپنے فضل سے دولت عطا کی تو ان کی بخل اور ان کی بخل کے اور ان کے پاس سے ان کے پاس سے

مُغْرَضُونَ ۚ فَأَغْبَيْتَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ

کھرا لے گئے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے

إِلَى يَوْمٍ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا

کے کہ ان میں سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے

وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ۚ أَلَمْ يَعْلَمُوا

جہنم کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے

أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّهُ

نہیں پتا کہ اس کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے

عَلَامُ الْغُيُوبِ ۚ الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ

جہنم کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ

جہنم کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے

إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ ۚ سَخِرَ اللَّهُ

بہنیں ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے

مکہ اور ان میں سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے
عالم میں سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے
ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے
ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے
ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے
ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے
ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے
ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے ان کے پاس سے

75. इन में कुछ लोग ऐसे भी थे, जो अल्लाह को वायदा दे चुकीं थे कि अगर अल्लाह उन्हें अपने कलम से बख्श देगा तो वे भी खैरात के बरतों में हिस्सा लेंगे और पैसा बन लाने और पैकी कौलाने की बात में लग जाएंगे।

76. फिर जब अल्लाह ने इनको अपने कलम से बौलत अता की, तो वे लोग बखीली और कांजूशी बनने लगे और पैसा बचाने से लापरवाह हो कर कलाने लगे।

77. अल्लाह ने अपनी मुलाकात के दिन तक जिसका इन के दिलों में जड़ से जमा दिया, इस लिए कि इन्होंने अल्लाह से वादा कियाथी की और झूठ बोलते रहे।

78. क्या वे लोग इतना भी जान नहीं सकते कि अल्लाह इनके फेद की और चुकिया मतलब की सब बातों को जानता है और अल्लाह तो बहुत बहुत इत्तम रखता है कि की सब बातों का।

79. वे लोग ताना कसते हैं, उन मोमिन लोगों पर, जो दिल जोलकर खुशी से खैरात करते हैं और जिसके पास मेहनत नज़दगी के बिना कुछ बात नहीं बन की खैरात पर भी ईसी जगती है, अल्लाह उनकी इन ईसी लहाने की जवाबी सजा देगा और उनके लिए दुख की बार है।

75. And of them are some who covenanted with ALLAH, saying: "If HE gives us of HIS Grace, we shall surely pay the Poor-due and shall become of the righteous;

76. Then, when HE gave them of HIS Bounty, they became niggardly and turned away, averse.

77. So HE punished them by setting hypocrisy into their hearts till the Day whereon they shall meet HIM; because they broke that covenant with ALLAH which they had promised HIM, and because they used to tell lies.

78. Know they not that ALLAH knows their secret and all (whisper) counsels, and that ALLAH is the All-Knower of the unseen?

79. These are they who tauntingly mock at the believers who give charity (in ALLAH's Cause) cheerfully, and at those believers who do not have anything to give but their hard earned receipts, whatever they possess, ALLAH will requite them fully for their scoffing; and theirs shall be a torment painful.

100

وَمِنْهُمْ : وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ اِسْتَغْفِرْ لَهُمْ

$$2 \leq a \leq 5 \quad 6 \leq a \leq 10 \quad 11 \leq a \leq 15 \quad 16 \leq a \leq 20$$

أَوْ لَا تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ ۚ إِنَّ تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ سَبْعِينَ

افسوس کی دعا کرو یا نہ کرو، اگر آپ ان کے لئے عطر یا کچھ مغفرت کی دعا کریں آپ بھی ہرگز ہمارے

1942 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300

ان کو نہیں بخلائے ۴ اس لئے کہ، تو نالربان رہے البتہ اور اس کے رسول کے طور پر ہے

2011年12月24日

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فاسق اور بے ایمانوں کو اللہ راہ سے ہٹاتا ہے

تسبیح و تحفہ

وہی ہے۔ (۵) جو لوگ جھگڑتے رہتے اور دھوکا کی عزت کے خلاف اپنی فکر

وَيُؤْتِي السَّحَابَ شَيْهًا لِّقَوْمٍ يُهْتَدُونَ

میں نے سوچا کہ اگرچہ اسی بات کو ٹیپسٹ کیا کر اپنے ہی اور جان کو خطرے

وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي

ہاں میں گاؤں اور بھی تھا، کڑی سی مٹ کھڑا آپ کہ دوڑ دوڑنے کی آواز آتی تھی۔

الْحَيَّوْ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٥٠﴾

١٠٠

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

یہ سارا حوالہ ہے، اسے اپنے لئے یاد رکھو اور آپ کے دوستوں کو بھی بتا دیں۔

كَانَ الْيَكْسِيُّونَ ۖ وَفِي رَجَعِكَ إِلَيْهِ إِلَى طَائِفَةٍ

[illegible]

$\frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & i \\ -1 & i \end{pmatrix}$

مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُواكَ لِتُخْرِجَهُمْ فَيُقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ

بھری جان، کہ جنگ میں غلغلیہ ہو آج سے راحت طلب کریں تو کمرہ دارانہ ہو

1981-1982 1983-1984 1985-1986 1987-1988 1989-1990 1991-1992 1993-1994 1995-1996 1997-1998 1999-2000 2001-2002 2003-2004 2005-2006 2007-2008 2009-2010 2011-2012 2013-2014 2015-2016 2017-2018 2019-2020 2021-2022 2023-2024 2025-2026 2027-2028 2029-2030 2031-2032 2033-2034 2035-2036 2037-2038 2039-2040 2041-2042 2043-2044 2045-2046 2047-2048 2049-2050 2051-2052 2053-2054 2055-2056 2057-2058 2059-2060 2061-2062 2063-2064 2065-2066 2067-2068 2069-2070 2071-2072 2073-2074 2075-2076 2077-2078 2079-2080 2081-2082 2083-2084 2085-2086 2087-2088 2089-2090 2091-2092 2093-2094 2095-2096 2097-2098 2099-2100 2101-2102 2103-2104 2105-2106 2107-2108 2109-2110 2111-2112 2113-2114 2115-2116 2117-2118 2119-2120 2121-2122 2123-2124 2125-2126 2127-2128 2129-2130 2131-2132 2133-2134 2135-2136 2137-2138 2139-2140 2141-2142 2143-2144 2145-2146 2147-2148 2149-2150 2151-2152 2153-2154 2155-2156 2157-2158 2159-2160 2161-2162 2163-2164 2165-2166 2167-2168 2169-2170 2171-2172 2173-2174 2175-2176 2177-2178 2179-2180 2181-2182 2183-2184 2185-2186 2187-2188 2189-2190 2191-2192 2193-2194 2195-2196 2197-2198 2199-2200 2201-2202 2203-2204 2205-2206 2207-2208 2209-2210 2211-2212 2213-2214 2215-2216 2217-2218 2219-2220 2221-2222 2223-2224 2225-2226 2227-2228 2229-2230 2231-2232 2233-2234 2235-2236 2237-2238 2239-2240 2241-2242 2243-2244 2245-2246 2247-2248 2249-2250 2251-2252 2253-2254 2255-2256 2257-2258 2259-2260 2261-2262 2263-2264 2265-2266 2267-2268 2269-2270 2271-2272 2273-2274 2275-2276 2277-2278 2279-2280 2281-2282 2283-2284 2285-2286 2287-2288 2289-2290 2291-2292 2293-2294 2295-2296 2297-2298 2299-2300 2301-2302 2303-2304 2305-2306 2307-2308 2309-2310 2311-2312 2313-2314 2315-2316 2317-2318 2319-2320 2321-2322 2323-2324 2325-2326 2327-2328 2329-2330 2331-2332 2333-2334 2335-2336 2337-2338 2339-2340 2341-2342 2343-2344 2345-2346 2347-2348 2349-2350 2351-2352 2353-2354 2355-2356 2357-2358 2359-2360 2361-2362 2363-2364 2365-2366 2367-2368 2369-2370 2371-2372 2373-2374 2375-2376 2377-2378 2379-2380 2381-2382 2383-2384 2385-2386 2387-2388 2389-2390 2391-2392 2393-2394 2395-2396 2397-2398 2399-2400 2401-2402 2403-2404 2405-2406 2407-2408 2409-2410 2411-2412 2413-2414 2415-2416 2417-2418 2419-2420 2421-2422 2423-2424 2425-2426 2427-2428 2429-2430 2431-2432 2433-2434 2435-2436 2437-2438 2439-2440 2441-2442 2443-2444 2445-2446 2447-2448 2449-2450 2451-2452 2453-2454 2455-2456 2457-2458 2459-2460 2461-2462 2463-2464 2465-2466 2467-2468 2469-2470 2471-2472 2473-2474 2475-2476 2477-2478 2479-2480 2481-2482 2483-2484 2485-2486 2487-2488 2489-2490 2491-2492 2493-2494 2495-2496 2497-2498 2499-2500 2501-2502 2503-2504 2505-2506 2507-2508 2509-2510 2511-2512 2513-2514 2515-2516 2517-2518 2519-2520 2521-2522 2523-2524 2525-2526 2527-2528 2529-2530 2531-2532 2533-2534 2535-2536 2537-2538 2539-2540 2541-2542 2543-2544 2545-2546 2547-2548 2549-2550 2551-2552 2553-2554 2555-2556 2557-2558 2559-2560 2561-2562 2563-2564 2565-2566 2567-2568 2569-2570 2571-2572 2573-2574 2575-2576 2577-2578 2579-2580 2581-2582 2583-2584 2585-2586 2587-2588 2589-2590 2591-2592 2593-2594 2595-2596 2597-2598 2599-2600 2601-2602 2603-2604 2605-2606 2607-2608 2609-2610 2611-2612 2613-2614 2615-2616 2617-2618 2619-2620 2621-2622 2623-2624 2625-2626 2627-2628 2629-2630 2631-2632 2633-2634 2635-2636 2637-2638 2639-2640 2641-2642 2643-2644 2645-2646 2647-2648 2649-2650 2651-2652 2653-2654 2655-2656 2657-2658 2659-2660 2661-2662 2663-2664 2665-2666 2667-2668 2669-2670 2671-2672 2673-2674 2675-2676 2677-2678 2679-2680 2681-2682 2683-2684 2685-2686 2687-2688 2689-2690 2691-2692 2693-2694 2695-2696 2697-2698 2699-2700 2701-2702 2703-2704 2705-2706 2707-2708 2709-2710 2711-2712 2713-2714 2715-2716 2717-2718 2719-2720 2721-2722 2723-2724 2725-2726 2727-2728 2729-2730 2731-2732 2733-2734 2735-2736 2737-2738 2739-2740 2741-2742 2743-2744 2745-2746 2747-2748 2749-2750 2751-2752 2753-2754 2755-2756 2757-2758 2759-2760 2761-2762 2763-2764 2765-2766 2767-2768 2769-2770 2771-2772 2773-2774 2775-2776 2777-2778 2779-2780 2781-2782 2783-2784 2785-2786 2787-2788 2789-2790 2791-2792 2793-2794 2795-2796 2797-2798 2799

تَخْرُجُوا مَعِيَ ابْدًا وَلَنْ تَقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا

ساتھ کھڑے ہو کر اپنے دل سے گزشتہ دنوں کے سارے دکھ بھرنے لگے۔

(The following are the lyrics of the song "I'm Gonna Be a Doctor")

إِنَّمَا رِزْقِيْلَهُ بِالْفَعْوَى أَوَّلَ مَرْفَعَةٍ فَافْعَدُوا مَعَهُ

میں دھڑکی، تم تو پہلی بار بھی بیٹھ جاؤ، ہر راضی ہے، تو بس اب مجھے بچنے والوں کے ساتھ تم

780

100

80. ऐ नबी (सल्लल्ले अलैहि वसल्लेम) इनके लिए बख्शिश की दुआ करो या न करो, अगर आज उनकी सिर्फ सत्तर बार की माफ़िकरह की दुआ करे, तब भी हमेशा हमेशा अल्लाह उनकी नहीं बख्शेगा, इसलिए कि वे तो नाफरमान रहे अल्लाह और उसके रसूल के और ऐसे फासिक और वे हमें लोगों को अल्लाह राह मुझने नहीं देता।

80. Whether you, (O prophet!) ask forgiveness for them or ask not forgiveness for them; and even if you ask seventy times for their forgiveness, ALLAH will never forgive them, because they have disbelieved in ALLAH and HIS Messenger. And ALLAH guides not those people who are rebellious (and crazy).

10	8	18

81. जो लोग पीछे रह गए और रसूल की मर्जी के बिना ही अपनी जगह बैठे रहने से गुरा हो गए और इस बात को नापसन्द किया कि अपने माल और जान की अल्लाह की राह में जमा देंगे और उन्होंने यह भी कहा कि, यहाँ में मत निकलो, अब कह दो कि जहन्नम की आग बहुत ज्यादा गर्म है, बात इन को इस बात की समझ होती।

81. Those who stayed away and rejoiced in their staying behind, negating the order of ALLAH's Messenger; and detested to strive hard with their properties and lives in the Cause of ALLAH; and also said: "March not forth in the host." You say: "The Fire of Hell is hotter still!" Alas! If they had this understanding of the truth!

82. वरन् थोड़ा सा हँस लें, अपने बहुत रोना पड़ेगा और अपने कामगारों का बदला पाकर लौंगे।

82. So let them laugh a little, for, much they shall have to weep, as a recompense of what they used to earn.

83. जो अगर अल्लाह आज को इन की किसी टोली की सहा से जावे, फिर यह माझे कि जंग में निकलने पर आज में सहायता लाना करे, तो कह दो कि तुम मेरे साथ जबी की निकल कर बल्लेबाजे हरिज नहीं हो और मेरा साथ देकर किसी दुश्मन से लड़ने की न चलो, तुम तो पहली बार भी बैठ जाते पर सही से तो वरन् अब थोड़े बैठने वाली के साथ तुम भी पड़े रहो।

83. If ALLAH brings you back to a party of them, and they ask your permission to go out to fight, say: "Never shall you go out with me, nor ever fight an enemy with me. Verily, you were well-pleased to tarry at home on the first occasion; then you sit now, with those who lag behind."

الْخَلِيفَيْنِ ۝ وَلَا تَصِلْ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ

یہی پڑھتے رہو ۝ اور کوئی ان میں سے نہ ہو جسے کسی کی تشائی بتا دے بھی اور نہ کرو ۝ اور

أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ ۝ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَ

اس کی آبرور کھڑے بھی نہ رہو، چہ شک یہ لوگ اور اس کے رسول کے انکاری تھے اور

رَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَسِقُونَ ۝ وَلَا تُعْجِبَكَ

ان کا کرم نہ ماننے کی حالت میں ان کو موت ملے آگرا ۝ ان کے مال اور اولاد پر

أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ ۝ إِنَّنَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ

آپ کو عجب نہ لانا چاہتے تھے اور نہ کرنا چاہتے تھے کہ ان اور اولاد میں مغفرت آئی گئی ہے دنیا کا عذاب

بِهَآ فِي الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ۝

بناتا رہے گا اور انکاری ہونے کی حالت میں ہی آپ کی جان بھی گئی ۝

وَإِذَا أَنْزَلْتُ سُورَةً أَنْ أَمِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ

اور جب کوئی سورت اتاری جائے کہ ان پر اور ان کے رسول کے ساتھ ہو کر جہاد کرو

رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُوا الطُّلُوفِ مِنْهُمْ وَ قَالُوا

آج میں نے تم سے اجازت مان لی ہے کہ تم سے جہاد کرو ۝ اور کہتے ہیں کہ تم سے جہاد کرو

ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَٰعِدِينَ ۝ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ

جنگجوؤں کے ساتھ ہم بھی بیٹھتے رہیں گے ۝ ۝ تم چاہتے ہو کہ ان کے ساتھ رہنا ان کو بہت

الْحَوَالِفِ وَطَبَعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ۝

ایسا لگا ۝ اور ان کے دلوں پر میری قلم لگی کہ یہ بھی سمجھ نہیں پا رہے ہیں ۝

لَكِنَّ الرُّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا

لیکن رسول اور ان کے ساتھ ایمان لانے والے لوگ جہاد میں شامل ہوتے اور اپنے

بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ ۝ وَ

مال اور جان کی بازی لگادی آپ سب کے لئے اچھی چیزیں ہیں اور یہی

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ

۝ ۝ ان کے لئے جنتیں تیار کر دی ہیں جن کے

تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۝

جسے ہماری جنتیں کہیں ہیں وہاں ہر ایک کو ہمیشہ رہا کریں گے ۝ ۝ بہت

84. और कोई इन में से वह जाये तो उसकी मर्गत की मर्गाह (मर्गाह जगहा) कभी अया न करो और उस की कब्र पर खड़े भी मत रहो, बेशक ये लोग अल्लाह और उसके रसूल के इन्कारी से और अल्लाह का हुक्म न मानने की हालत में ही उनको मृत ने आये।

84. And never perform Funeral Prayer for any of them who dies, nor ever stand near his grave. For certainly, they disbelieved in ALLAH and HIS Messenger, and died while they were rejectors of ALLAH's commandments.

85. उनके माल और औलाद पर आपकी आखुश न होना चाहिए, अल्लाह ने इरादा कर लिया है कि माल और औलाद में मनुषियता को उनके लिए दुनिया का अज्ञान बनाल रहेगा और दुन्दारी होने की हालत में ही उन की जान निकलेगी।

85. And let not their wealth and their children amaze you, ALLAH intends only to punish them therewith in this world, and that their souls may depart while they are disbelievers.

86. और जब कोई शूरत पसारी जाती है कि ईमान लाओ अल्लाह पर और अल्लाह के रसूल के साथ होकर जियाद करो, तो इन में से कुछहाल लोग भी आप से सलामत की इजाजत मँगने वाले आते हैं और कहते हैं कि हम को छोड़ दीजिए, घर बैठने वाली के साथ हम भी चले रहेंगे।

86. And whenever any Surah is revealed commanding them to believe in ALLAH and strive hard in the company of HIS Messenger, even affluent among them ask your leave to be exempted, and say: "Leave us behind, we would be with those who sit at home!"

87. घर बैठने वालों के साथ रहना उनको बहुत अच्छा लगता और उनके दिलों पर मुहर भी लग गयी कि कुछ भी सफल नहीं पा रहे हैं।

87. Well-pleased are they to be with those who sit behind at home, so their hearts are sealed up, for, they are bereft of understanding.

88. लेकिन रसूल और उनके साथ ईमान लाये वाले लोग जियाद में शामिल हुए और अपने माल और जान की बाजी लगा दी, इन सब के लिए बड़ी बड़ी खुशियाँ हैं और यही लोग कामयाब रहे।

88. But the Messenger and those who believed with him strove hard and fought with their wealth and their lives in ALLAH's Cause. Such are they for whom are great merits, and it is they only who will be successful.

89. इन के लिए अल्लाह ने जगहों सेदार बन रखी हैं, जिनके नीचे नहरें बहती जा रही हैं यही उन के लोग हमेशा रहा करेंगे, वह बहुत बड़ी कामयाबी है।

89. For them ALLAH has got ready Gardens (in Paradise) whereunder rivers flow, to dwell therein forever. That is the supreme success.

90. अरब के देहाती भी बहाने लेकर आ पहुँचे कि उन को भी जंग में जाने से रूकसा की इजाजत मिल जाए (जब कि ऐसे खतरनाक मौकों पर हम हैं) तब भी लोग बैठे घिरने जो अल्लाह और उसके रसूल की बात को झूठ जानते रहे, इनमें जो इनकार है, उन पर बर्दानक अल्लाह की नुसीहत पड़ कर रहेगी।

91. किसी मजबूत (बुद्धि) आदमी पर या विचार पर तो कोई गुनाह नहीं कि जंग के खतरनाक मौकों पर घर बैठे रहे और उन लोगों को भी रूकसा देने में कोई हर्ज नहीं, जो समय के क्षय का इन्तेजाम नहीं कर सकते, जब कि ऐसे लोग अल्लाह और उसके रसूल के वफादार हैं, ऐसे एक चलन लोगों पर कोई कार्रवाही न की जाए, अल्लाह बड़ा बख्शिशवाला और मेहरबान है।

92. और उन लोगों पर भी कोई कार्रवाही न की जाएगी कि जब वे जंग में आने के साथ जाने को चुनस (मिल की नेक नीयत) का जज्बा लिए हाज़िर हुए कि उन को तब तक छापी दे दी जाए, जब वे मजबूती से उनको बतलाया कि मेरे पास तो अब छापी का कोई इन्तेजाम नहीं कि मैं तुम्हो समय के लिए दे सकूँ, तब वे असह्योस करते हुए इस हाल में वापस हुए कि हाय ! उनके पास खर्च करने की माल नहीं और चारे गुम के उनकी औखी से आँसू बहने लगे।

93. हाँ, उन लोगों पर सख्त कार्रवाही की जाए, जो मालदान होने के बावजूद भी आने से बचना कर के इजाजत लेकर बैठ गए और घर गृहस्थी में बसतूल औरतों के साथ बैठने पर तल्ली हो गए, इनके दिल पर अल्लाह ने टपक लगा दिया, अब कुछ समझ नहीं पा रहे हैं।

90. The dwellers of desert -(Arab villagers)- also came to offer their excuses and apologies that leave may be granted to exempt them from the battle. (Whereas on such an alarming occasion) only they, who lied to ALLAH and HIS Messenger would remain behind sitting at homes; and a painful torment will seize those of them who disbelieve.

91. Not on the feeble, the old, and the ailing; nor on those who do not find resources to spend, there is any blame to remain absent from the dangerous event of the war and sit at home; when they are true and loyal to ALLAH and HIS Messenger. No way of reproach is there against the well-doers; for ALLAH is Forgiving, Merciful.

92. Nor is there any blame on those who came to you with willingness to go forth with you, but only they be provided with mounts (means of transport). And you said compassionately: "I do not find any animal to mount you on for the journey!" They turned back, while their eyes overflowing with tears of grief, that they could not find anything to spend (for the Cause of ALLAH).

93. Yes! They be strictly dealt with, who were rich, yet they exempted themselves on the pretext of lame excuses and were content to be with women, who sit behind at home. ALLAH has sealed up their hearts, so they do not know.

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-11 (पारा-11)

उर्दू, अंग्रेजी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद
मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

94. वहाने लेकन आँगे, जब तुम जंग से वापस लौट कर इन के पास आओगे, तुम कह दो कि वहाने बाने और वज्र पैदा करने की क्षमता नहीं, हम तुम्हारी बात का भरोसा नहीं करेंगे, अल्लाह ने हम को तुम्हारे झूठपन की खबर दे दी है और आगे तुम्हारा क्या रस्ता और कौनो अमल रहता है, अल्लाह और उसका रसूल देख लेंगे, फिर तुम्हारी बात अल्लिमुल गैब और खालिफ के जानने वाले की तरफ बांधा जाना है, तब वही तुम्हारी अखीर कह बताने का कि तुम क्या कुछ अमल करके आए हो।

95. जब तुम लौटकर इनके पास पहुँचोगे, तो अल्लाह की कसम या या कर तुम्हारी खरीब दिहाते की कोशिश करेंगे, ताकि तुम उनका मामला ग़ज़ब अल्लाह कर दो, तुम भी उनको अपनी हला पर छोड़ दो, वे पन्धे लोग हैं, इनका ठिकाना जहन्नम है, उनसे इन कानों की यही सज़ा है, जो उन्होंने किए थे।

96. वे तुम्हारे सामने कसमें खाकर हलफ़ पढ़ाते हैं, ताकि तुम इन से राखी हो जाओ, फिर अगर तुम इनसे राखी हो भी पर तो सुन लो कि अल्लाह ऐसे वाक्यमान लोगों से राखी नहीं होगा।

97. कुछ गावली लोग, जो तीन छेड़े में रहते हैं, कुछ और निष्काङ्क (बाने दोललेकन) में प्यादा सज़ा होते हैं इन के लिए प्यादा इन्क़ाब है कि जो अलकाल खुदा ने अपने रसूल पर नाज़िल किए हैं, उन से बाकिफ़ न हो और अल्लाह बड़ा इत्तम वाला और ठिकाना वाला है।

98. और पैदावी लोग कुछ दो देते भी हैं कि ख़ैर के काम में जो कुछ उनकी खर्च करना पड़ता है, उसे ज़ुमीन समझते हैं और तुम पर कोई नदिरत या चककर आ जाए इस के इन्तेज़ार में लगे रहते हैं, जब कि बड़ी बुरी तरह की नदिरत खुद इन पर आ पड़ने वाली है, और अल्लाह सुनने वाला और जानने वाला है।

94. They will come to you with excuses when you return from battle. You say: "Present no excuses or apologies; we shall by no means believe you. ALLAH has already informed us of the news concerning you. Still ALLAH and HIS Messenger will observe your deeds, and thereafter you will be brought back to HIM, who knows the hidden and the manifest; and will declare unto you what you have been doing."

95. They will swear by ALLAH to you when you return to them so that you may be convinced to overlook their matter. So turn aside from them. Surely, they are impure people, and Hell is their dwelling place - a recompense for what they have been earning.

96. They swear and offer an affidavit to you that you may be pleased with them. Then even if you are pleased with them, certainly ALLAH is not to be pleased with them.

97. Desert-dwellers- (Arab Villagers)- are staunch in disbelief and hypocrisy, and more likely to be in ignorance of ALLAH's commandments which ALLAH has revealed to HIS Messenger. And ALLAH is All-Knower, All-Wise.

98. And among the Arab-Villagers there are some who regard what they spend in ALLAH's Cause as a fine, and wait for evil turns of circumstances or calamities for you. Theirs would be the calamity of evil. And ALLAH is All-Hearer, All-Knower.

99. और गीब देशवासी में ऐसे लोग भी हैं जो अल्लाह पर ईमान रखते हैं और अखिरत के दिन पर भी और जो कुछ अल्लाह की राह में खर्च करना चढ़े चढ़े अल्लाह के करीब पहुँचने का ज़रिफ़ मानते हैं, और वसूल की कुछ इम्तिज़ा करते हैं, आयाह यह कि यह चमके लिए अल्लाह के नज़दीक होने का सबब है, बहुत जल्द अल्लाह उनको अपनी रहमत में शामिल करवावेगा और सबसे बात यह है कि अल्लाह बहुत बख़्शीश करनेवाला और मेहरबान है।

100. ईमान की मुक़दर पर सबसे अग्रिम आने वाले चले मुहजिदीन (यानी अल्लाह की राह में चलन छोड़ने वाले) व अन्नात (यानी जो उनको मददगार करें) इनमें से जो भी हों, और जिन्होंने मेकी इम्तिज़ा करने में बड़ी साफ़ दिली के साथ अपनी पैसी की, अल्लाह इन सबसे राखी हो गया और वे सब अल्लाह से राखी हो गए, इनके लिए अल्लाह ने ऐसे बाग़ तैयार कर रखे हैं, जिनके नीचे नहरें बहती हैं, जहाँ पर वे लोग हमेशा के लिए आबाद होंगे, यह सबसे बड़ी कामवासी है।

101. मुसल्ले अब पास के देशवासी लोगों में और मदीना की आबादी में भी कुछ लोग ऐसे हैं, जो निगरक पर आड़े हुर हैं, ऐ नबी (स.अ.व.स.) अब इनको नहीं जानते, हम इनको ख़ूब जानते हैं, इनको हम दोहरा सज़ा देंगे, फिर एक बड़े अज़ाब की तरफ़ इन को इक़तल जाएगा।

102. और कुछ लोग ऐसे भी हैं, जिन्होंने अपने मुनाज़ों का साफ़ साफ़ इक़तर कर लिया है, वे लोग कुछ नेक और कुछ बुरे काम मिले जुले करते थे, मुश्किन है कि अल्लाह इनकी ताक़ अपनी रहमत से छानने कावाह, बेशक़ अल्लाह पसूर और रहीम है।

99. And among the Arab villagers there are also some who believe in ALLAH, and the Last Day, and they take what they spend in ALLAH's Cause as approaches to ALLAH and a cause of receiving the Messenger's blessings. Indeed this is the approach of access to HIM for them; and soon will ALLAH enter them into HIS Mercy. Certainly ALLAH is OF-Forgiving, Most Merciful.

12 | 10 | 1

100. All those, who were foremost to embrace the Faith, may they be who migrated from their home-land, or who helped these emigrants and also those who followed them whole heartedly in well-doing:- ALLAH is well pleased with them; as they are well-pleased with HIM. ALLAH has prepared for them Gardens where under rivers flow (Paradise), to dwell therein forever. That is the achievement supreme.

101. And among the Arab villagers around you some are hypocrites, and so are some among the people of Madina, they persist in hypocrisy. O Prophet! You do not know them, but WE know them well. WE shall punish them twice, and thereafter they shall be brought back to a great torment.

102. And there are others who have confessed plainly their sins, they have mixed a deed that was righteous with another that was evil. Perhaps ALLAH is to relent towards them with Grace. Verily ALLAH is a forgiver and merciful.

103. ऐ नबी (स.अ.व.स.) आज इनके लिये तुम फल में से सबकाउत को कन्नूल करवाएँ, जब आप इन्हें फल लाकर फल सफाये और इनके लिये दुआ करो, बेशक आपकी दुआ इनके हक में बड़ी कामगिरी की बात है, अल्लाह तो सबकी सुनता है और सब कुछ जानता है।

104. क्या इन्हें यादगुन नहीं कि अल्लाह अपने बंदों की सीमा कन्नूल करमाता है और उनके सरकात को मंजूर करमाता है, और यह कि अल्लाह तो सबकुई बड़ा तीस कन्नूल करवाने वाला, मेहरबान है।

105. ऐ नबी (स.अ.व.स.) आज इन से कह दो कि अल्लाह लिये जाओ, अल्लाह तुम्हारे अमल को देख रहा है, उसके रसूल और ईमान वाले लोगों को भी दिख जायगा कि तुम क्या कुछ करते हो और तुम बहुत जल्द अल्लाह की तरफ फसरार जाओगे जो गैब और ज़ाहिर का जानने वाला है, जब वही तुम को बता देगा कि क्या कुछ अमल करने आए हो।

106. और कुछ ऐसे भी हैं कि अल्लाह का हुक्म आने तक उनका फैसला मुलतवी रहता गया है अल्लाह अपने चाहेगा तो उनकी सजा देगा या उनकी तीस कन्नूल करेगा, और अल्लाह ही जानने वाला और हिकमत वाला है।

107. और जिन लोगों ने (हिंदू धर्म) एक मस्जिद बनायी मुसलमान पहुँचाने को, ईमान वाली के बीच झुका और लफ्फाई फैलाने को और जो भी इसके पहले अल्लाह और उसके रसूल के खिलाफ लड़ने को कहा हो, उसके पनाह देकर दीव घात की जगह देने को। मुसलमान पहुँचाने वाली इस मस्जिद के बनाने पर कसम था ज़ाहिर कि हमारा इरादा सिर्फ़ बेबी का है और अल्लाह पकड़ी देता है कि ये लोग मस्जिदगन घुटे हैं।

103. O Prophet! Take alms from their wealth, thereby you shall cleanse and purify them; and supplicate to ALLAH for them. Indeed your supplication is a solace for them. And ALLAH is Hearer of every body and Knower of every one.

104. Do they not know that it is ALLAH who accepts the repentance of HIS bondmen, and takes the alms and that ALLAH Alone is the One Who forgives and accepts repentance, Most Merciful?

105. And say (O Prophet!): "Work on! ALLAH beholds your work and so do HIS Messenger and believers (how you carry out). And soon you will be brought back to ALLAH the Knower of the hidden and the manifest. HE will then declare to you what you have been doing.

106. And there are some whose case is pending until ALLAH's decree; whether HE is to chastise them or HE will relent towards them and accept their repentance. And ALLAH is All-Knowing, All-Wise.

107. And as for those who have set up (in disagreement) a mosque, by way of harming and spreading disbelief and to dissuade the believers; and as an outpost for one who has warred against ALLAH and HIS Messenger before and surely they will swear: "We meant only good," while ALLAH testifies that they are truly liars.

فِيهِ اَبَدًا لِّسَعْدٍ اُسَسَّ عَلَى التَّقْوَى مِنْ اَوَّلِ

اس سجدہ میں (تفصیل کے لئے) جس کو وہ دیں آپ کو اس میں اس سجدہ میں نماز کے لئے کوئی ہے جس کی تہذیب

يَوْمَ اَحَقُّ اَنْ تَقُوْمَ فِيْهِ ۚ فِيْهِ رِجَالٌ يُحِبُّوْنَ اَنْ

روز کے علاوہ کسی اور دن کی یہ دعا جس میں سجدہ کا حق ہے اور آپ اس میں نماز کو کرنا جس میں سجدہ کا حق ہے کہ اس کو

يُتَطَهَّرُوْا ۚ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِيْنَ ۝ اَكْمَنَ اَسَسَ

آویز یا کچھ پورے طواعت سے اس کی تہذیب سے اور اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے (تفصیل کے لئے)

بُنْيَانُهُ عَلَى تَقْوٰی مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ اَمْرٍ مِّنْ

جس پر اس کی تہذیب کے بنیاد اس کے بنیاد سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے

اَسَسَ بُنْيَانُهُ عَلَى شَقَا جُرْفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ

اس بنیاد کو اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے

فِي نَارٍ جَهَنَّمَ ۚ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝

میں جائے، اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِيْ قُلُوْبِهِمْ اِلَّا

اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے

اَنْ تَقْطَعَ قُلُوْبُهُمْ ۚ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝ اِنَّ اللّٰهَ

جب ان کے دل بھی جڑ سے جڑ سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے

اَشْرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنْ

خود اپنے ایمان والوں سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے

لَهُمُ الْجَنَّةُ ۚ وَيُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَيُقْتَلُوْنَ وَ

آپ کو ملے جس میں اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے

يُقْتَلُوْنَ ۚ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْاِنْجِيلِ

اور قرآن میں اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے

وَالْقُرْآنِ ۚ وَمَنْ اَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللّٰهِ فَاسْتَبْشِرُوا

کوئی ایسا ہے؟ پس آپ تم کو اس میں اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے اس کی تہذیب سے

بِكَيْبِكُمْ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ ۚ وَذٰلِكَ هُوَ الْقَوْرُ

نقشہ دیا تم کے اس کو، اور یاد رکھنا کہ یہ بڑا ہی

108. ऐ नबी (स.अ.व.स.) आप इस मस्जिद में (मस्जिद के लिए) कभी खड़े न हों, आप तो मस्जिद जहाँ मस्जिद में मस्जिद के लिए खड़े हों, जिसकी बुनियाद अमल सौदा से खुदा परखी पर रखी गयी हो, चाकई ऐसी मस्जिद का इक बहुत ज्यादा है कि आप उसमें मस्जिद को खड़े हों। उस मस्जिद की यह बात है कि उसमें ऐसे आदमी आकर रहते हों, जो अल्लाह (जाने पाकीज़गी) का बहुत ज्यादा खयाल रखते हैं और अल्लाह उन लोगों से मुहब्बत फरमाता है जो پاک साफ हों।

109. भला वह आदमी जिसने अपनी इमारत की बुनियाद अल्लाह के नाम का अर्पण रख कर, और उसकी रक्षागर्भी चाहने पर रखी, वह बेहतर है या फिर वह अजरा है जिसने अपनी इमारत की बुनियाद ऐसी कमजोर छाई के किनारे पर रखी कि जहाँ इमारत मुड़के जाने को हो और वह आदमी उस इमारत समेत ऐसा फिर पड़े कि सीधा जहन्नम की आग में जा गिरे, ऐसी ज़ामिम कीम को अल्लाह यह नहीं दिखाता।

110. ऐसी इमारत जो लोग भी बना लें, हर घड़ी उन की इमारत उन के दिलों में खटकती रहेगी, यही तक कि उनके दिल भी टुकड़े टुकड़े हों, और अल्लाह बड़ा जानने वाला और बख्शिशवाँ है।

111. बेहक अल्लाह ने खरीद लिया है ईमान वालों से उनकी जान व संपत्ति जन्नत के बदले में, ये लोग अल्लाह के समेत में लड़ते हैं तो कल्ल करने भी हैं और कल्ल किए भी जाते हैं, अल्लाह के सिन्ने यह वादा सच्चा है, सौरत, और इन्जील और कुरआन में और अल्लाह से बड़ा कन अजरा वाला पूरा करने वाला और खीम हो सकता है ? बर, अब तुम खुश हो जाओ अपनी इस सौदागरी पर, जो सौदा बेच दिया तुमने अल्लाह को और पाद रखना कि यह बड़ी कामवासी है।

108. (O Prophet!) You shall never stand therein (for prayer). Verily, the Mosque whose foundation was laid from the first day on piety is more worthy that you should stand therein to pray. In it are men who love to clean and purify themselves. And ALLAH loves those who keep themselves clean and pure.

109. Is he, then, who has founded his building upon piety towards ALLAH and HIS goodwill better or he who has founded his building on the brink of a crumbling bank, so that it crumbles with him into the Hell-Fire? And ALLAH guides not the people who are the unjust.

110. And their building which they have built will not cease to be a cause of doubt in their hearts unless it be that their hearts are cut to pieces. And ALLAH is Knowing. Wise.

13 11 2

111. Verily, ALLAH has purchased of the believers their lives and their properties; for the price that theirs shall be the Paradise. They fight in the 'Way of ALLAH and slay and are slain. It is a promise in truth which is binding on ALLAH in the Taurat and the Injeel and the Quran- And who could be more true to his covenant than ALLAH? Rejoice therefore in your bargain which you have made with ALLAH, and that is a mighty achievement.

112. जो लोग लौट करनेवाले, इस्माइल करने वाले, और अस्लान की तारीफ और हम्द (श्रांति) बयान करनेवाले और अस्लान के मामले में चलने बिनने वाले, कफ़ूर करने वाले, काइदा करने वाले, भली बातों का हुल्ल करने वाले और दुरी बातों से बचना करने वाले और अस्लान की किस्मत में बताये हुए कानून की हरकती की किस्मत करने वाले हैं तो बस, यही लोग ईमान वाले हैं। इन्हें बताता सुना दो।

113. सिर्फ करने वाले अल्ल क़रीबी रिस्ते वाले वाले ही उस भी नहीं की यह ख़ाम नहीं और ईमान वालों का भी यह ख़ाम नहीं कि इनको लिए मनुषियता की दुआ करें, जब कि साफ़ ज़ाहिर हो गया कि ये लोग ज़हन्नाम में जाने वाले हैं।

114. और इब्राहीम (अले.) का अपने बाप से लिए बहिश्त की दुआ करना, उस दाँदे के साथ हुआ था, जो लकीने अपने बाप से किया था, फिर जब ज़ाहिर हो गया कि यह तो अस्लान का दुस्मान है तो इब्राहीम (अले.) ने अपने बाप से लिए बहिश्त की दुआ करनी छोड़ दी, बेशक इब्राहीम (अले.) ने भी बड़े बड़े दिल और बहुत बड़ाहा करने वाले।

115. और अस्लान ऐसा नहीं कि किसी चीज़ को हिदायत देने के बाद कभी किसी वजह से गुस्ताही में पड़ता दो, यही तक कि वह सफ़ सफ़ इन्हें पहले ही बता देता है कि इन्हें किस किस बातों से बचना है, कुछ तक नहीं कि अस्लान हमान चीज़ों के बारे में हुल्ल रखता है।

116. सच जानो कि आस्मानों और ज़मीन की सदाग़दी अस्लान के लिए है, यही जिन्दगी देता है और यही मौत देता है और अस्लान के सिवा दुसरा कोई नहीं और कोई मददगार नहीं।

112. (The believers are) those who repent to ALLAH, who worship HIM, who praise and glorify HIM, who go out in ALLAH's Cause, who bow down (in prayer), who prostrate themselves (in prayer), who enjoin people all that is fair, and forbid people all that is evil, and who observe the limits set by ALLAH; and give glad tidings to the believers.

113. It is not proper for the Prophet and those who believe, to ask ALLAH's forgiveness for the associators, even though they be of kin and relatives, after it has become clear to them that they are the fellows of the Flaming Fire.

114. And Ibrahim's asking for the forgiveness of his father was only in pursuance of a promise which he had made to him. But when it became clear to him that he (his father) was an enemy of ALLAH, he desisted from praying for him. Verily Ibrahim was one who sorrows much and forbearing.

115. And ALLAH will never lead a people astray after HE has guided them; until HE makes clear to them as to what they should guard against. Verily ALLAH is the Knower of every thing.

116. Verily, ALLAH's is the dominion of the heavens and the earth. HE gives life and HE gives death and for you there is, besides ALLAH, no Protector or Helper.

تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ

اطاعت اور قربانی فرمادی اور ہجرت اور فدا پر آمیزوں نے بہت سخت گزروں اور سختی کے نتیجے میں کامیابی

اَتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْمُنَادَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ

ہر ایک کو اپنی جگہ پر رکھ دیا تاکہ وہ اپنی جگہ پر نہ ہلکے اور ان کے دل ہمت کے سبب ڈگمگاتے نہ تھے۔ پھر اٹھ کر ان کو

قُلُوبُ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ

گرم دل کا سپاہی ہے کہ نہیں ہلا دیتا۔ بیشک اطاعت ان کے ساتھ بھی سہولت اور مہربانی کا حامل

رَحِيمٌ ۝ وَ عَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَقُوا ۚ حَتَّىٰ

سورہ ۵۱) ان میں سے تینوں اصحاب کی کہتے ہیں کہ ان کو ان کے جہاد میں مدد دی گئی اور ان کو ہجرت کا اجر دیا گیا

إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ

جہاد کے بعد بھی ان پر تکلیف ہو گئی اور وہ خود اپنی جگہوں سے بھی تنگ آ گئے تھے۔ اور انہوں نے توبہ کی

عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا

اپنا کہ انہوں نے یہ خیال کیا کہ انہیں کوئی مدد ملے گی۔ اس پر اللہ نے ان کی طرف توبہ دلائی کہ

إِلَيْهِ ۚ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ

ان کی توبہ قبول کر لے گا۔ بیشک اللہ توبہ کرنے والے والا اور رحم کرنے والا

الرَّحِيمُ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا

۴) اے ایمان والو! اللہ کی اطاعت سے ڈرو اور اس کے ساتھ

مَعَ الصَّادِقِينَ ۝ مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ

ان کے ساتھ رہنے والوں کی اور اس کے ساتھ رہنے والوں کے ساتھ رہنے

حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَخْلِفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

دھوکہ دہی اور دھوکہ دہی کہ ان کے پیچھے نہ چلیں اور ان کے پیچھے نہ چلیں اور ان کے پیچھے نہ چلیں

وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ بِأَنَّهُمْ لَا

کہ رسول کی جگہ سے ہلے نہ پڑاؤ اور ان کی جگہ سے نہ ہلے پڑاؤ اور ان کی جگہ سے نہ ہلے پڑاؤ

يُضِلُّهُمْ ظُلُمًا وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْصَصَةٌ فِي سَبِيلِ

میں نہ کوئی گمراہی نہ کوئی جبر نہ کوئی خاصہ اور نہ کوئی خاصہ اور نہ کوئی خاصہ اور نہ کوئی خاصہ

اللَّهُ وَلَا يَطُوعُونَ مُوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ

اللہ کی رضا نہیں حاصل کر سکتے ہیں اور وہ کسی کو رنج دلا دینے والے اور نہ کوئی کفار کو رنج دلا دینے والے اور نہ کوئی کفار کو رنج دلا دینے والے

مشقہ: یہی اصحاب کہہ رہے ہیں
ان کی کئی اور جگہوں پر بھی ہے
یہ کہ ان کے ساتھ رہنے والوں کو
کی بات نہ ہو اور ان کو نہ ہو
کے ساتھ رہنے والوں کو نہ ہو
مطلوبہ اور ان کو نہ ہو
استیفاء نہ ہو نہ ہو
دستور کیا اور ان کی جگہ سے
والوں کو نہ ہو نہ ہو
ان کے لیے کہ ان کے ساتھ رہنے
کہ ان کے لیے کہ ان کے ساتھ رہنے
ہیں نہ ہو نہ ہو نہ ہو نہ ہو
یہاں پر ان کے ساتھ رہنے والوں کے
ان کی جگہ سے

۳۸۸

117. बेशक अल्लाह ने तबल्लो करवाई गयी पर और मुज्जिबिरीन (अल्लाह के लिए वतन छोड़ने वाली) और अन्यत्र पर, जिन्होंने बहुत सहा धरती में और तंगी के बीचों पर गयी का साथ दिया, जब कि एक सौदा ऐसा भी आ गया था कि इन में के चन्द लोगों के दिल मुसीबत के सबब झनगाने लगे थे, फिर अल्लाह ने इन को अपनी मेहरबानी का सहारा देकर संभल लिया, बेशक अल्लाह ने इनके साथ भी सहूलत और मेहरबानी का सामना कराया।

118. और उन लोगों अल्लाह (सबिखी) की भी लीक़ क़बूल करवाई, जिसका मामला मुसलमी रखा गया था कि ज़मीन मुहाजा होने के बादख़ुद भी उन पर लंग हो गयी और वे खुद भी अपनी जानों से लंग आ गए थे, और उन्होंने ख़ुद समझ लिया कि अल्लाह से बचकर पनाह की जगह कहीं नहीं, मगर फिर अल्लाह के पास, फिर अल्लाह ने उनकी तरफ़ तबल्लो करवायी कि उन की लीक़ क़बूल गयी, बेशक अल्लाह तो बड़ा ही लीक़ क़बूल करवाने वाला और लंग करवाने वाला है।

119. हे ईमान वाले ! अल्लाह की पाक़रमानी से हर तरह बचते रहो और सच्ची के साथ मिलकर रहो।

120. ग़दीमा के रहने वालों की और उनको आस पास के देशों के रहने वालों की यह हालत तो कभी न होती घटित कि अल्लाह के रसूल को जोड़कर घर बैठकर सीधे सवा जाएँ और उनके लिए मुसीबत नहीं कि अल्लाह के रसूल की जान से बेपरवाह होकर अपनी जान की क़िमत में लंग जाएँ, सोचने की बात यह है कि उन को अल्लाह की राह में जो भी मुसीबत होतानी गयी हो प्यास की और शक़ान की, और भूख की, और उन को जब जब कदम चलाने से दुश्मन मुसी में आग बग़ोल हुए हो और दुश्मन पर दूध बन उन्होंने जो कुछ जीवत जानटी की और उनकी फ़िराई बन दी हो, इन सब वालों पर उनके नाम ए अमल (कर्मपत्र) में गैरी लिख ली गयी, बेशक अल्लाह गैरी करने वाली को अज्र को अक़रल नहीं होने देता।

117. Assuredly, ALLAH has relented towards the Prophet and the emigrants and the helpers who followed him in the time of distress, after the hearts of a party of them had nearly deviated for a short time until ALLAH supported them with HIS Mercy. Certainly, HE relented towards them, for HE is to them full of kindness, Most Merciful.

118. And HE relented also towards the three companions (of the believers) whose case was pending, until when the earth, vast as it is, became straitened unto them and their own lives became straitened unto them; and they realised well that there was no refuge from ALLAH except in HIM. Thereafter HE relented towards them, so that they might repent. Verily ALLAH is the One Who accepts repentance, Most Merciful.

14	8	3

119. Beware of any disobedience of ALLAH in every aspects, and be with the truthful.

120. It should not become on the part of the people of Madina and the Arab wanderers of the neighbourhood to remain behind ALLAH's Messenger and sit at their homes, and to prefer their own lives to his life. That is because they suffer neither thirst nor fatigue, nor hunger in the Cause of ALLAH nor they take any step to raise the anger of the disbelievers, nor they attain an attainment from the enemy, nor inflict any injury upon the latter, but is written to their credit as a deed of righteousness. Surely, ALLAH wastes not the reward of the well-doers.

مِنْ عَدُوٍّ تَبَيَّنَ اِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ ۝

کروا یہ جو اس سب کا رسول پر ان کے نام رسول میں بھی لکھی گئی ہو ۔ چنانچہ اظہر من الشمس

اِنَّ اللّٰهَ لَا يُضَيِّعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ۝ وَلَا يُنْفِقُوْنَ

کرنے والوں کے اجر کو ضائع نہیں ہو سکتا دیتا ۝ اور اس قسم میں ہر ایک کو کچھ پھونکا

نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُوْنَ وَادِيًا

بظرافۃ الصبر کرا پڑا اور کسی میدان اور گھاٹی میں انھیں قحط نہ کئے چلتے اس سب کا رسول کہ

اِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُوْنَ ۝

لکھ لیا گیا ہے ۔ بلکہ ان کے ہر اچھے عمل کا بدلہ اچھا کمال انھیں عطا فرمائے گا ۝

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُوْنَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً ۝ فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ

ایستقامت والوں کے لئے مناسب نہیں کہ سب کے سب نکل پڑیں ۔ بلکہ ایسا کیوں نہ کرنا کہ ہر آدمی

كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوْا فِي الدِّيْنِ

تو ایک ایک گروہ میں سے کچھ لوگ ہوں جو دین پر عمل پیر ہوں اور ان کے دلوں میں دینی باتوں کی بات

وَلِيُنذِرُوْا قَوْمَهُمْ اِذَا رَجَعُوْا اِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ

تو ان کی بات کو سن کر ان کے اور گروہ کی باتوں سے بچنے کا واسطہ بن سکیں اور ان کو کچھ باتیں سن کر وہ لوگ بھی اپنے گناہوں

يَحْذَرُوْنَ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ

کو کفر کرنا ۝ اے ایمان والو! ان لوگوں کو قاتل کرو جو اللہ کی راہ میں لڑنے سے انکار کرتے ہیں

يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً ۝ وَاعْلَمُوا

یہ کہ ان کے دل تم کو سنبھال رہے ہیں ۔ اور جان رکھو کہ انھیں ہر طرح کے گندوں کے

اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِيْنَ ۝ وَ اِذَا مَا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ

سنا کہ ۝ اور جب جب کمال سورت نازل کر جائے تو

قَوْمُهُمْ مِّنْ يَقُوْلُ اَيْكُمْ زَادَتْهُ هِذِهِ اٰيَاتًا ۚ فَاَمَّا

ان میں سے جو کچھ انھیں پڑھتا ہے ان کی سورت کے آیتوں سے تم میں سے کسی کو ایستقامت ہی زیادہ ہوا ۔ پس جو ایستقامت

الَّذِيْنَ آمَنُوا فَرَّادَتْهُمْ اٰيَاتًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُوْنَ ۝ وَ

وہ جسے ان کا ایمان بخوش گئی ہے اور اس کی آیتوں سے وہ بہت بہت لالچ ہو گئے ہیں ۝ اور

اَمَّا الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا اِلٰی

ان کے دل میں رنج ہے اور ان کے دل میں بوجھ بڑھ گیا ہے اور ان کی گندوں میں اور گند بڑھ گئی ہے اور ان کو

مذکورہ سورتوں کے مختلف حصوں کی
توضیح و تفسیر دینی ہے جو ان کی
راہِ حق کی سمجھائی و تفسیر کے سوا
یہ باتیں ضرور دینی کا نام حاصل
کرتی ہیں ان کی عبارتوں سے
کہ ان میں سے کچھ لوگ ہوں جو دین
پر عمل پیر ہوں اور ان کے دلوں
میں دینی باتوں کی بات
کے لئے لڑنے کی بات ہوگی۔

ایسا کہ ان کے دل میں دینی
باتوں کی سمجھائی ہوگی۔
وہ کہ ان میں سے کچھ لوگ ہوں جو
دین پر عمل پیر ہوں اور ان کے
دلوں میں دینی باتوں کی
بات ہوگی۔
ایسا کہ ان کے دل میں دینی
باتوں کی سمجھائی ہوگی۔
وہ کہ ان میں سے کچھ لوگ ہوں جو
دین پر عمل پیر ہوں اور ان کے
دلوں میں دینی باتوں کی
بات ہوگی۔

121. और इस दुष्टि में जो कुछ भी छोटा बड़ा खर्च उन्हें करना पड़ा जिस मैदान और जिस घाटी में उन्हें कदम रखने पड़े, उन सब कर्मों को शिख लिखा गया है, ताकि उन के हर अच्छे कर्म का बदला उन्हें दिया जाए।

122. ईमान वालों के लिए मुनाफिज नहीं कि सब के सब निकल पड़े, बल्कि ऐसा नहीं न करें कि हर आबादी से एक एक टुकड़ी दींग जो समझ भूख हाविल करने को निकले और जब अपनी बस्ती के लोगों को तरफ वापस लौट आई तो अपनी बिगड़ती को चौकाना कर दें (और अल्लाह की नाहादी से बचने का तरीका अपने इलाके के लोगों को सिखाएं) ताकि ये लोग भी अपने बवाल नहीं फिंक करें।

123. ऐ ईमान वाले ! लड़ो उन कश्मिरी से जो तुम्हारे आस पास घेरा किए हुए हैं और ये लोग तुम को मजबूत और सख्त पार और जान रखो कि अल्लाह पनहेलुगरी के साथ है।

124. और जब जब कोई सूरत पाठिल की जाती है तो उन में कोई कोई आदमी कहता है कि इस सूरत के उतरने से तुम में किस का ईमान ज्यादा हुआ ? कम जो ईमान वाले हैं, उन का ईमान बढ़ने लगता है, और इस ईमानी लड़ाई से ये बहुत बहुत खुश होते हैं।

125. और जिनके दिल में रोग है, और जिन के दिल पसीम हो चुके हैं तो उनकी पन्दगी में और पन्दगी बढ़ जाती है, और ये लोग नरें भी इस हाल में कि कुछ की हालत में ही मौत से जानता पड़ा।

121. Nor do they spend anything in ALLAH's cause, small or great, nor cross a valley or field, but is written to their credit, that ALLAH may recompense them with the best of what they used to do.

122. And it is not proper for the believers to go out to fight all together; of every troop of them, a party only should go forth that they who are left-behind may get instructions in religion, and that they may warn their people when they return to them, so that they may beware of evil.

15 4 4

123. O you who believe! Fight those of the disbelievers who have encircled around you; and surely they should find you stern and strong. And know that ALLAH is with the pious.

124. And whenever a Surah is sent down there is someone of them who says: "Whose faith, out of you, has increased by this surah?" As for the faithful it has increased them in faith and they rejoice thereat.

125. And as for those in whose heart is a disease, unto them it has increased pollution to their pollution, and they die while they are disbelievers.

رَحِيْبِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ۝ اَوْ لَا يَرْوْنَ

میں بھی اس حال میں کہ اگر کمالیہ حالت میں موت سے واسطہ پڑا ۝ کیا انہوں نے غور کیا

اَتَهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً اَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا

اور چھا نہیں کہ ہر سال یا دو بار آئے یہ ڈاکر ان کی جان میں بدگلی بولے کہ تم کو آزمائش کے سلسلے

يَتَوَبُّونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ۝ وَاِذَا مَا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ

پہنچ جاتی اور قسمت قبول ہو جاتی ۝ اور جب بھی کوئی سورہ انزل کی جاتی ہے

نَظَرَ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ ؕ هَلْ يَزِيدُكُمْ مِنْ اَحَدٍ شَيْئًا

دیکھ کر آپس میں کہتا ہے اور ایک دوسرے کی طرف دیکھتے گئے ہیں کہ اس حال میں کہ تم کو ایک دوسرے میں کچھ

اَنْصَرَفُوْا صَرَفَ اللّٰهِ فَلَوْبَهُمْ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا

سے ہٹ کر صرف اللہ کی طرف ہی جاتے ہیں اور ان کو (اپنی ہی سے روٹنا ہے کہ اب وہ انہی قوم ہیں کہ کبھی سے

يَفْقَهُوْنَ ۝ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُوْلٌ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ خَرِيْرٌ

مسیح سے ۝ چھک کر اس پر رسول بنا گئے یہ وہ خاص چاہنے والے اور پیغمبر ہیں کہ تم کو انہی

عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيْضٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَءُوْفٌ

پرست ہوا کی نگاہ سے، تمہاری برائیوں کی اصلاح دلائی گئی ہے، اور ایمان والوں سے نرمی رکھتا ہے اور ان کو ہر حال کا معاملہ

رَحِيْمٌ ۝ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ ۝ لَا اِلٰهَ اِلَّا

لا جنت میں ۝ اب میں تم پر ہر معاملہ میں تم آپ کے لئے اور کچھ اٹھاتا ہے اس کے سوا کوئی مسیہور نہیں

هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ۝

اسی پر ہی تم نے بھروسہ کیا اور عظمت والے عرش کا مالک بھی وہی ہے ۝

(۱۰) سُورَةُ يُوسُفُ مَكِّيَّةٌ (۵۱)

سورہ یوسف مکیہ ۵۱ آیتوں پر مشتمل ہے اور اس میں یوسفؑ کی کہانی ہے

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

اَلرَّحْمٰنُ تِلْكَ اٰیَةُ الْكِتٰبِ الْحَكِيْمِ ۝ اَكَاٰنَ لِلنَّاسِ

الرحمن ۱۰۔ اے انہی میں سے کتاب کی حکمت والی آیت ہے ۝ کیا لوگوں کے لئے

عَجَبًا اَنْ اَوْحٰیْنَا اِلٰی رَجُلٍ مِّنْهُمْ اَنْ اَنْذِرِ النَّاسَ

نے انہی میں سے ایک پر وحی کی کہ لوگوں کو خبردار کر دے اور وہ نبی بنا لے آئے آپ کی قدرت متنازعہ نہ

وہ کہتا کہ اس میں ایک جملہ
محفوظ ہے یہ اللہ کی آیت ہے اس
سورہ میں کہتا ہے کہ یہ کتاب
یوسفؑ کی کہانی ہے اور اس میں
فرما کہ اللہ ہی پرست ہے

۵۱

الرحمن الرحیم

126. क्या इन्होंने गौर नहीं किया और देखा नहीं कि हर साल इन को एक बार या दो बार आपस में आलमन (जन्मी और मरना) होती है, फिर भी सीखा कर के संभव नहीं करते और नसीहत कबूल नहीं रखते।

127. और जब भी कोई सूरत उतारी जाती है (तो इन का मुँह विनम्रता है और) एक दूसरे की तरफ लकने लगते हैं कि इस हाल में कोई तुमको देखा न ले, फिर (बातचीत में) वही से विनम्र जाते हैं, अल्लाह भी इन के दिलों को (ईमान में) फेर देता है कि वह वास्तविक लोग हैं।

128. देखा तुम्हारे पास जो रसूल आए हैं, वे तुम्हारे अपने हैं, जरा तकलीफ तुमको पहुँचे तो इन्हें बहुत भारी दुख लगता है, तुम्हारी आज्ञाओं की इन को बड़ी लगाम है और ईमान वालों से बड़ी नरमी और मेहरबानी का सम्बन्ध चाहते हैं।

129. अब भी अगर वे मुँह मोड़ते हैं तो आप कहना दो कि मुझे अल्लाह काफी है, उसके सिवा कोई पखवूद नहीं, उसी पर मैंने बरोस किया और अल्लाह वाले (बचाने) अहं का नाशिक भी नहीं है।

126. Do they not observe that they are tested every year once or twice? Yet, they turn not in repentance, nor do they learn a lesson from it!

127. And whenever a Surah is sent down (their faces are wringed, and) they look on each other, as though saying: "Does anyone watch you?" Then they (cat-like) sneak away. ALLAH has turned away their hearts from (the Faith), for verily, they are a people who are bereft of understanding.

128. Verily there has come unto you a Messenger from amongst yourselves; heavy upon him is slightest difficulty to you; most earnest is he for all easiness to you; and, tender and merciful is he to all the faithful.

129. Even then, if they turn away, say you: "ALLAH is sufficient for me; none has the right to be worshipped but HE; in HIM I put my trust; and HE is the LORD of the Mighty Throne."

16 | 7 | 5

10. युनुस

सूरह युनुस मक्का में उतारी गई इस में एक सौ बी (109) आयतें हैं और प्यारह (11) रकूअ हैं।
*"युनुस अल्लाह के नाम से जो बड़ा मेहरबान
 बहुत बहुत दया करनेवाला है।"*

1. अलिफ-लाम-रा, वे आयतें हैं ऐसी किताब की जो
 हिक्मत व दान्यार्थ से भरपूर है।

10. SURAH: YUNUS

REVEALED AT MAKKA
 (CONTAINS) 109 AYATS AND 11 RUKUS.

*In the name of ALLAH,
 the Most Beneficent, Most Merciful.*

1. ALIF-LAAM-RA. These are the 'Verses of the
 Book which is full of Wisdom and Awareness.

2. तो क्या लोगों को यह बात अजीब लगी कि हम ने जमीन में से एक मर्द का "वह्य" (अल्लाह का आत्मनामी हुक्म) को ज़रिफ़ भेजा कि ईसायी को खबरदार करो, और जो ईमान लाए उसको बरक़त मुन दो कि उनके सब के दरबार में जाने का यह सच्चा कदम पड़ा, सब भी क़ाफ़िरों ने कह आला कि यह खुला जादू है।
3. बेशक तुम्हारा सब तो अल्लाह है, जिसने छे दिनों में आसमानी और ज़मीन को बना दिया, फिर अर्रं पर बादशाही भी सिर्फ़ उसी की छाई हुई है, सब कामों का इन्तेज़ाम और क़य्योमता अपने हुक्म से खुद करता है, उसकी इज़ाज़त के बग़ैर उस के हुज़ूर कोई सज़ा भी क़य्यामत नहीं बन सकता, यही अल्लाह तुम्हारा परमेश्वर है, तो सब उसी की बन्दगी करो, क्या अब भी मसीहत को क़बूल न रखोगे ?
4. उसी की तरफ़ लौट कर तुम सब को जना होना है, अल्लाह का यह वादा सच्चा है, उसी ने पहली बार पैदा किया है, फिर दूसरी बार भी यही पैदा करेगा, इसलिए कि जो ईमान पर कामयाब हो और अच्छे काम भी किए, इनामक कर के उन्हें अन्नम बदला दिया जाए और जो क़ाफ़िर मरे उनके निहायत गर्न चौलता उमलता पायी और दर्दनाक अज़ाब दिया जाएगा, ताकि अपने कुछ की वे सज़ा पाते रहें।
5. यही अल्लाह ही है, जिसने सूरज को दीप्त बन दिया और चांद को मुर चाला (प्रकाश देने वाला) और उसकी गरिमा की बंझिरे सही अन्गारे से मुक़रर कर दी, ताकि तुम बरसों की गिनती और हिसाब माज़ूम बन सको, अल्लाह ने ही यह सब पैदा किया, ताकि हक़ और सत्य ज़ाहिर बन जावे, इस तरह अपनी निशानिरी तफ़सील से बयान करता है, उस ज़ौन के लिए जो हुक़्म से काम लेती हो।
2. Is it a matter of wonder for mankind that WE have sent OUR inspiration on a man from among themselves? (Saying:) "Warn mankind and give glad tidings to those who believe, that theirs shall be a sure step in presence of their LORD." But the disbelievers say that "This is indeed an evident magic."
3. Verily your LORD is ALLAH who has created the heavens and the earth in six days and then established over the Throne in a manner that suits HIS Majesty. HE HIM self governs all things and is a Disposer of all affairs. No one can intercede with HIM except after HIS leave. That is ALLAH your LORD; so worship HIM alone. Would you not then be admonished?
4. To HIM is the return of all of you. The Promise of ALLAH is true. HE begins the creation, then HE will repeat it that HE may reward with justice those who believed and did righteous deeds. But those who disbelieved will have a drink of boiling water and painful torment for their constant disbelief.
5. It is HE who made the sun a shining thing and the Moon as a light (reflected), and measured out their stages with perfect balancing, so that you might know the number of years and its reckoning. ALLAH did create all this in perfect truth. HE explains HIS signs in detail for people who use their reason and knowledge.

6. वैश्व काल यह है कि रात और दिन के आने पीछे आने जाने में और आसमानों और धरती में जो चीजें अल्लाह ने पैदा कर दी हैं, उन सब में निशानियाँ मौजूद हैं, उन लोगों के लिए जो अपने बचाव की दिक्कत करीने।
7. जो लोग हमारी मुलाकात की कमींद नहीं रखते और दुनिया की ज़िन्दगी पर सखी हो गए और उसी पर मुताबक हो बैठे, और जो लोग हमारी आज्ञा से बे ध्यान हैं, (उन की खेरियत नहीं)।
8. ऐसे तमाम लोगों का ठिकाना जहन्नम है, यह सज़ा उनकी कमाई के मुताबिक है।
9. वैश्व जो लोग ईमान लाए और नेक अमल कर के लाए उन से ईमान के सबब उनका रब उनके कदमों तले बहने वाली नहरों की मेखता से बग़ुर जन्नती की तरफ़ जाने का रास्ता दिखा देगा।
10. जन्नत में दाखले पर वे लोग पुकार करेंगे, मुहम्मदल्लाह वाली ऐ अल्लाह तू हम ऐब से पाक है, आपस में उनकी मुलाकात पर मुबारक बाद में सलाम कहेंगे, और अज़िज़ में उनकी पुकार होगी, "अल्लाहुम सिद्दिक़ि रबिज़ि आ ल मीन" यानी सब तबीक और हूक अल्लाह के लिए है, जो तमाम ज़हानी का फलफ़ल है।
11. जैसे कि इन्सान (आपरा और बाल की उत्पत्ति में) जानती करता है, अगर अल्लाह इन्हीं सज़ा देने में देरी हो ज़ल्मी से काम लेता तो इन्सानों का कैदला बच का हो चुका होता, बस जो लोग हमारी मुलाकात के कमींदवार नहीं, ज़ल्मी बरतत में उन्हें जील देकर कुछ मुक्त के लिए हम उन को छोड़े रखते हैं, ताकि अन्धानुस, जितना बटकना हो बटकले फिरें।
12. और जब इन्सान को कोई तकलीफ़ पहुँचती है, तो सिर्फ़ हम को पुकारने लगता है, लेता हुआ अपनी कलब पर पड़ा पा बैठे बैठे की और खड़े की, लेकिन जब हम उसकी पीछानी दूर कर देते हैं, फिर वह ऐसा चल पड़ता है, जैसे जो तकलीफ़ उसे पड़ी थी उसे हटाने को कभी हम को पुकारा ही न था, इसी तरह हद से मुज़ाने वाले लोगों के करतूत उनकी निगाह में बले दिखाए जाते हैं।
6. Verily, in the alternation of the night and the day and in all that ALLAH has created in the heavens and the earth are signs for the people who are conscious for their security.
7. Verily, those who hope not for their meeting with US, but are pleased and satisfied with the life of the present world, and those who are heedless of OUR signs, (they are not secured-),
8. all of them, their abode will be the Fire for what they have been doing.
9. Verily those who believe and do righteous deeds, their LORD will guide them, for their belief, towards the Path of Gardens (of Paradise) underneath which rivers flow.
10. They will exclaim therein on their entrance: "O ALLAH! Bereft of any imperfection, Most Perfect Are YOU! And their greetings to each other therein would be: "Peace"! And the end of their call will be: "All praises and thanks be to ALLAH, the LORD of the Worlds."
11. Were ALLAH to hasten to punish mankind, as they hasten (to acquire wealth and profit), their fate would surely have been sealed to them. But WE allow respite and leave those who expect not their meeting with US, in their trespasses, wandering blindly in distraction.
12. And when harm touches man, he invokes US only, lying down on his side, or sitting or standing. But when WE have removed harm from him, he passes on his way as if he had never invoked US because of the harm that touched him! In this way, is made fair-seeming to the extravagant what they have been working.

13. और तुमसे पहले भी जिन लोगों ने जुल्म किया, हम
हम जमाने में ऐसे लोगों को हराकर कर चुके हैं, और
जब उनके रसूल उनके पास खुली निशानियाँ लेकर
आए तब भी वे लोग माने नहीं, फिर हम भी ऐसी
मुजरिम बीम को अच्छी तरह सजा देते हैं।
14. फिर हमने बाद हमने तुम को जमीन में वायव
बनाया, ताकि अब देखो तुम कैसे काम करते हो ?
15. और जब इन पर हमारी साफ साफ आवाँ पढ़कर
सुननी जाती है तो जो लोग हमारी बुलावात को
जम्मीदवार नहीं, कच्चीने कहा कि हमने अल्लाह कोई
और बुलावा तबलो या इसमें कुछ लब्दीली कर दो,
अब कह दो कि यह मेरे मन की बात नहीं कि इस
बुलावा में अपने जी से कुछ बदल बदल कर सबू .
मैं तो चल रहा हूँ उस हुक्म पर जो मेरी तरफ़ इस
बुलावा में "बहम" के ज़रिये भेजा गया है, अगर मैं
अपने स्व की वाज़रकारी कर्ना, तो मुझे खीक है एक
बड़े दिन के अज़ाब का।
16. अब कह दो कि अगर अल्लाह चाहता कि मैं यह
बुलावा तुम पर न पढ़ूँ तो, मैं नहीं पढ़ सकता था, और
न वह तुम को इसकी खबर देता, क्यों कि मैं तो हमसे
पहले भी उस का एक हिस्सा तुम में रह चुका हूँ, जिन
की तुमसे अपस नहीं ?
17. फिर उससे बड़ा जातिम और बीम हो सकता है ?
जो अल्लाह पर झूठ झूठ कोई बात बना कर चलाने
लगे या अल्लाह की आवाँ की तकज़ीम बने और उसे
झूठ बताए, इस बात को बेयाक जान लो कि मुजरिम
लोगों का कुछ भला न होगा।
13. And indeed, WE destroyed generations
before you, when they did wrong while their
Messengers came to them with clear proofs,
but they were not such as to believe. Thus
do WE requite the sinning people.
14. Then WE appointed you in the land as
successors after them, that WE might see
how do you work.
15. And when OUR clear revelations are
recited unto them, those who hope not for
their meeting with US, say: "Bring us a
Quran other than this, 'or make some
alteration therein." Say: "It is not for me to
change it on my own accord: I only follow
the Order which is revealed unto me. Verily,
I fear if I were to disobey my LORD, the
torment of the Great Day."
16. Say: "If ALLAH had so willed, I would
not have recited it to you, nor would HE
have acquainted you therewith. Verily I have
stayed amongst you a lifetime before this.
Have you then no sense?"
17. Who, then, could be a greater wrong-doer
(unjust) than he who forges a lie against
ALLAH or belies HIS revelations? Surely
the culprits shall not prosper.

18. और अल्लाह के सिवा दूसरों में लगे ऐसी ची, जो न तो किसी को मुक्तान पहुँचाने की ताकत रखते हैं, और नफा भी नहीं दिला सकते, फिर भी धर्म में बोलते हैं कि ये सब अल्लाह को यहाँ हमारी सफाई (मिफादिल) के लिए हैं, आप इन से कह दो कि अफसस क्या तुम अल्लाह को उस बात की खबर देने लगे ? जो उसे मालूम नहीं और उस बात का आसमानों और जमीन में कोई वजुद नहीं, नहीं पता नहीं, अल्लाह जानते किसी से पता है और बहुत कुतूहल व महान है।

19. पहले से लोग एक ही समुदाय रहे हैं, फिर आपस में जुदाई पड़ गयी (उन के लिए फैसले के मुकदर दिन का) आप को सब की तरफ से धर्मान पहले से जारी न हो चुका होता तो उनसे लगान लगती का फैसला बहुत पहले हो जाता।

20. कहते हैं कि हमसे सब की तरफ से इस का कोई निहान क्यों नहीं खला दिया गया ? आप जवाब में कह दो कि ईश तो सिर्फ अल्लाह जाने, अब तुम भी सह देखो, मैं भी तुम्हारे साथ इन्तेज़ान करता हूँ।

21. और लोगों को मुक्तान पहुँचाने के बाद जब हम अपनी रहमता का मका फैलाते हैं, तो वे हमारी ऐसी निहानियों में भी गड़बड़ करते हैं, कह दो कि अल्लाह बहुत जल्द फिर कोई सबब खड़ा कर सकता है, बेतक हमारे मुकदर किए हुए कारकून तुम्हारी लगान कार्यवाही लिखते जाते हैं।

18. And they worship besides ALLAH things that can not harm them nor profit them, still boast of them that "These all are for mediating with ALLAH on our behalf." Say: "Do you inform ALLAH of that which HE knows not in the heavens and on the earth?" Glorified and Exalted be HE above all that which they associate as partners with HIM.

19. Mankind was but a single community; then they differed later, and had not a Word (for final judgement) from your LORD gone forth; it would have been settled between them regarding what they differ.

20. And they say: "How is it that not a sign is sent down on him from his LORD?" Say you: "The hidden belongs to ALLAH alone; so wait! Verily, I am with you among those who wait."

2	10	7

21. And when WE let mankind taste of mercy, after some adversity has afflicted them, behold! They take to plotting against OUR such signs. Say: "ALLAH is more swift in planning! Certainly, OUR messengers (Angels) record all of that which you plot."

22. (जमीन) जंगल और दरिया में साफ़ की जगह आसानीयां उठीं नें जलीं करता ही है, वही तक कि जब तुम बसती में सवार होते हो और मुजफ़िक हवा में सवारी अच्छी तरह चलती है तो बहुत बुरा होते हो कि इसी हाल में अचानक तेज़ आँधी तूफ़ान की लहर आ गयी (कि सवारी अब टूट कर दुबने लगी) और पानी की मीलों इन तरफ से जोरत चाली आने लगती है और मुसफ़िर ये समझ गये कि अब मुसीबत में इन पर घेरा आत दिया, तब एक ही अल्लाह को होकर निर्रिं उली से दुआ मींगी रहे कि अगर इस बला से तुने बचात दी तो हम तेरा एक मानकर तुझ अदा करती रहेंगे।

23. जब उनकी दुआ मक़ूल कर के अल्लाह उन्हें बचात देता है तो फिर मुसक ने पहले की तरह उन की नाइक सलवात जारी रखती है, ये इन्सानो! तुम्हारी इन बलावत का बचात तुम पर ही टूट पड़ेगा, दुनिया की बिन्दगी का मोड़ा का लागत बला ले फिर तुम को हमारी तरफ लौटकर वापस आना है, तब हम तुम्हारी सब हक़ती बताएंगे।

24. दुनिया की बिन्दगी की मिसाल ऐसी है जैसे पानी कि हमने उसे आसमान से नज़िल करवाया, फिर वह पानी जमीन से होने वाली पैदावार की जगह में फ़ुल मिल गया, अब जो चीज़ें जमीन से निकलने लगीं तो हुनकन और दूसरे जागवार अच्छी तरह घासने देने लगे, वही तक कि जमीन में रीनक आ गयी और हुनका खुब बन रीनक गया और लोग बहुत बेफ़िक होकर समझने लगे (कि ये तो कुछ है) कि ये सब चीज़ें इनके क़ाबू में आ गयीं, बस अचानक हमारा कोई हुक़्म चलेता रहा या दिन में आ गया और पूरे इलाक़े को हम ने कट कर राख दिया और बसती ऐसी राज़द कल रीनक हो गयी कि जैसे कल को वही कुछ था ही नहीं, इस तरह हम अपनी मिसालियां सफ़ीक़ से बयान करती है उस लोग के लिए जो ध्यान करें।

22. HE it is Who enables you to travel through (land), forest and sea, till when you are in the ships and they sail with them with a favourable wind, and they rejoice thereat; then comes a stormy wind (making them apprehensive of wreck and sinking of ship) and the waves come to them from all sides. And they think that they are encircled therein, they invoke ALLAH, making their faith pure for HIM Alone, saying: "If YOU (ALLAH) deliver us from this, we shall truly be of the grateful."

23. But when their supplications are accepted and ALLAH delivers them from that calamity, they forthwith rebel as before in the land wrongfully. O mankind! Your rebellion is only against your ownelves. For you shall have a brief enjoyment of this worldly life, then (in the end) unto US is your return, and WE shall inform you of all that you have been doing.

24. Verily the likeness of this worldly life is as the rain which WE send down from the sky, so by it arises the intermingled produce of the earth of which men and cattle eat, until when the earth is clad with its adornments and is beautified, and its people think (that they have all the powers) of disposal over it, there comes to it OUR decree by night or by day and WE make that all vegetations like a clean-mown harvest, as though it had not flourished yesterday. Thus do we explain OUR signs in detail for the people who reflect.

نُفِصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۝ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى

تخصیص کے بعد اس کے لئے جو دھبے بنائے گئے ہیں ان کے بارے میں (۱) اور (۲) کے مطابق اس کے لئے کیا کیا گیا ہے

دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِنِي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

② کی قیمت دیکھتا ہے اور اس کو پورا کرتا ہے۔ یہی ہے رابطے کی جامعیت (PI) +

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ

ہر ایک نیک نادر پرچہ آپ کے لئے نفعی ہے اور بہت زیادہ اگر آپ کو ملے گا اور کیا ہے یہ آپ کو کام دے گا

قَتَرُوا ذُلًّا ۖ وَلِيكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا

وہی کہ جس نے اپنے رب سے دعا کی کہ میری زندگی میں سے اسے ایسا ہی کرے جو اسے پسند ہو۔

کریں گے ۞ اے لوگو! مجھ پر اسے لازم میں ملے تھے آپ کو ان کی دعا کی سزا دلیجی ہی جراتی کے

بِمِثْلِهَا، وَتَرْفَعُهُمْ ذَلِكُمْ مَا لَمْ يَرَوْا مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاجِلٍ

موجود ہے کی، اور اس پر دولت بچا جانے کی طرح کے مفاد میں چاہئے والا نہیں بھی ان کو نہ ملے گا۔

كَانَ مَا أَغْشَيْتُ وَجُوهَهُمْ قِطْعًا مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا ۚ

ان کے چہرے ایسے بھانک بھانک تھے جیسے انہوں نے کچھ دنوں سے کھانا نہیں کھا تھا۔

وَأَمَّا أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٥٠﴾ وَيَوْمَ

ہر ایک کے لیے ایک نیا راستہ ہے۔

لَحْسَرَاهُمْ جَمِيعًا لَمْ يَقُولِ الْيَهُودُ وَالنَّاصِرُونَ

مَكَانِكُمْ أَنْتُمْ شَرِكٌ لَكُمْ. فَذَلَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ

کونسل کے اراکین اور صوبہ کے آئینے سامنے کھڑے ہونے کے لیے تیار ہو جائیں گے۔

شُرَكَاءُ هُمْ مَا كُنْتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ ﴿٥﴾ فَكُنْ بِاللهِ

در جدول تغییرات سری میانه (میانگین) برای هر ماه در جدول ۱ و ۲ از آن استفاده می‌شود.

شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا عَنْ عِبَادِكُمْ

ہے کہ ہمارے اور تمہارے درمیان کی بات کو ایسا کرتے ہیں کہ ہم تمہاری بات کے لئے ہر شے

لَعَلَّيْنِ هَٰذَا لَكِ نَبَأٌ مِّنْ لَّيْسٍ مَا أَسْلَفَتْ ۚ

[illegible]

مجلس مطهری است و اینها در میان ما
انسانها نیست و اینها در میان ما
نیست و اینها در میان ما
نیست و اینها در میان ما
(مجلس مطهری است و اینها در میان ما)

25. और अल्लाह तुमको सलाहगरी के घर की तरफ जाने की राह देता है और जिसको चाहता है सीधे राहों की दिशागत अज्ञा करवाता है।
26. जो लोग नेक राह पर चले उनके लिए पारदाई है और बहुत ज्यादा अन्न उनके मिलेगा और कियामत में उन का मुँह काफ़ा न होना और जिसलत से भी बच गए, वे लोग जन्नत में जाने वाले होने और वहाँ हमेशा की राह करेंगे।
27. और जो लोग जैसे बुरे काम में लगे थे उनके जगहों वही की सज़ा उसी दुहाई के मुताबिक मिलेगी और उनपर जिसलत या ज़ादगी, अल्लाह के मुक़ामले में बचाने वाला वहाँ भी इन को न मिलेगा, इनके चेहरे ऐसे चमकाना होंगे जैसे खोखरी रात के टुकड़े उनपर लपेट दिए गए हों, वही लोग आग में जाने वाले हैं, वहाँ उनको हमेशा पड़े रहना है।
28. और इस के दिन हम इन सब को जमा करेंगे, फिर मुसिबतों से हम कहेंगे कि तुम और तुम्हारे बन्धु हूँ सरीक अपनी अपनी जगह खड़े रहो, (फिर हम उनको एक दूसरे से आसने सामने कर देंगे) तब हमने पृष्ठ पर ज़ादगी और इनको बन्धु हूँ सरीक बोल लेंगे, कहीं ऐसा तो नहीं कि तुम हमारी इबादत में लगे थे ?
29. अगर तुमने हमारे सिधे ऐसा किया है तो हमने और तुमने दरमियान अल्लाह की पकड़ी काफ़ी है कि हम तुम्हारी इबादत से मुक्ति देखकर चढ़ें हैं।
30. वहाँ हर आदमी ने जो कुछ अपना अमल पहले कर के भेजा होगा, उसकी जाँच पड़ताल होगी और सब को उनके सच्चे मालिक अल्लाह की तरफ लौटाया जाएगा और जो कुछ मन चढ़त बर्तन बनाया करते थे वे सब गलत साबित होंगी।
25. ALLAH calls to the home of peace; and guides whomever HE wills to a Straight Path.
26. For those, who followed the Right Path and have done good, is the best reward and even more. Neither darkness nor dust nor any humiliating disgrace shall cover their faces. They are the dwellers of Paradise, wherein they will abide forever.
27. And those who have earned evil deeds, the requital of an evil deed is a punishment equal therunto, and humiliating disgrace will cover them. No defender will they have from ALLAH. Their faces will be covered, as it were, with pieces from the darkness of night. These are the inhabitants of the Fire, they will abide therein forever.
28. And on the Day of Resurrection, WE shall gather them all together, then WE shall say to those who associated partners with US: "Stop at your place! You and your associated-gods." Then WE shall cause them to split -(associators on the one side and the associated-gods on the other), and ALLAH's so called partners shall exclaim: "It was not us that you were worshipping."
29. "So sufficient is ALLAH for a witness between us and you, that WE indeed know nothing of your worship to us."
30. There! Every person will know exactly what all he had sent before, and they shall be brought back to ALLAH, their rightful Owner, and their invented (false deities) will vanish from them.

رُدُّوْا اِلَى اللّٰهِ مَوْلٰهُمُ الْحَقُّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّآ

اس کے سچے مالک کی طرف مائل ہونے کا اور ان کی حق گوئی پرستی سنائی گئی ہے اور سب غلطیوں سے

کَاثِرًا يَّفْتَرُوْنَ ۝ قُلْ مَنْ يُزِقُّكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَ

ہوں کہ ۵) اس سچی بات سے سوال کرو کہ آسمان سے کون سا پانی گرا کر ان کو اپنی حق

الْاَرْضِ اَمْ مِّنْ يَّمِيْنِكَ السَّمْعُ وَالْاَبْصَارُ وَ مَن

کرتا ہے اور کون ہے جو تم کو اپنے کان اور آنکھوں کا سامان دے گا اور کون ہے جو تم کو دیکھنا اور

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ

ہے جان کو زندہ کرے اور کون ہے جو زندہ کو مرے اور مرے کو زندہ کرے اور کون ہے جو تم کو

الْحَيِّ وَ مَن يُّدْبِرُ الْاَمْرَ فَسَيَقُولُوْنَ اللّٰهُ ۚ فَقُلْ

میرے مالک کی بات کی سچائی کی سب سے بڑی طرف مائل ہو کر آؤ آپ اس سے کہہ دو کہ میرا مالک کون ہے اور

اَقْلًا تَتَّقُوْنَ ۝ فَاذْكُرْ اللّٰهُ رَبَّكُمْ الْحَقُّ ۚ فَمَاذَا بَعْدَ

تمہیں کہ تم نہیں ۶) جو تم کو خدا کا مالک ہے اور تمہارا حق مالک ہے اس سے آپ حق کی بات کہہ دو اور

الْحَقُّ اِلَّا الضَّلٰلُ ۚ فَاَنّٰی تُصْرَفُوْنَ ۝ كَذٰلِكَ حَقَّتْ

سے کیا بات کہ میرا مالک آپ کے پاس ہے اور ۷) اس پر ان کے اپنے سب سے

كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِيْنَ فَسَقُوْا اَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝

بات کہہ دو کہ وہی کلمہ میری بات سے ہے اور انہوں نے اس پر نہیں ایمان لیا کہ

قُلْ هَلْ مِنْ شَرِكَا بِكُمْ مِّنْ يَّبْدُؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ

اس سے کہہ دو کہ تمہارے خدا کے خدا کوئی ہے جس کا پہلا خدا کا ہے اور وہی جب خدا کو

يُعْبِدُ ۚ قُلْ اللّٰهُ يَّبْدُؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ ۚ فَاَنّٰى

اس سے کہہ دو کہ میرا خدا کا ہے کہ وہی پہلا خدا کا ہے اور وہی جب خدا کو

تُؤْفِكُوْنَ ۝ قُلْ هَلْ مِنْ شَرِكَا بِكُمْ مِّنْ يُّهْدٰى اِلٰى

جہنم میں لے جاتا ہے اور ۸) آپ ہی سے سوال کرو کہ تمہارے خدا کے خدا کوئی ہے جس کا پہلا خدا کا ہے اور وہی جب خدا کو

الْحَقُّ ۚ قُلْ اللّٰهُ يُّهْدٰى لِلْحَقِّ ۚ اَمْ مِّنْ يُّهْدٰى اِلٰى

راہ کی طرف لے جاتا ہے کہ آپ ہی سے کہہ دو کہ میرا خدا کا ہے کہ وہی پہلا خدا کا ہے اور وہی جب خدا کو

الْحَقُّ اَحَقُّ اَنْ يُتَّبَعَ اَمْ مِّنْ لَا يُّهْدٰى اِلَّا اَنْ يُّهْدٰى

اس کی بات کی بات ہے کہ اس کی بات سے کہہ دو کہ میرا خدا کا ہے کہ وہی پہلا خدا کا ہے اور وہی جب خدا کو

تَفْصِيْلُ رُفُوْعٍ

(۱) اللہ تعالیٰ کا نام ہے

کہ وہی پہلا خدا کا ہے اور وہی جب خدا کو

کہ وہی پہلا خدا کا ہے اور وہی جب خدا کو

کہ وہی پہلا خدا کا ہے اور وہی جب خدا کو

کہ وہی پہلا خدا کا ہے اور وہی جب خدا کو

31. ऐ नहीं (अल्लाह) आप इन से सवाल करो कि आसमान और धरती में से तुम को रोज़ (खाने की चीज़) कौन देता है ? और वह कौन है जो मरिक्क है कानों का और झींझों का और वह कौन है जो जानदार को बेजान से निकाल दिखाला है और बेजान को जिन्दी में से निकाल कर बाहर करता है और वह कौन है जो तटवीन से अपने हुकम को जारी करता है, तब ये लोग जवाब में सिर्फ़ एक ही बात कह सके कि वह सब काम तो सिर्फ़ अल्लाह कर सकता है, तो आप इन से कह दो कि फिर तुम को अल्लाह का लिहाज़ और खौफ़ क्यों नहीं आता ?

32. यही तो तुम्हारा अल्लाह है, जो तुम्हारा सच्चा पालनहार है, वह अब हक़ आने के बाद बदलने से क्या कायदा? फिर तुम क्यों चले किने जा रहे हो ?

33. इसी तरह आपसे सब की बात सब होकर रही कि जो हुक़म नहीं मानने से ईमान में नहीं आयेगे।

34. इन से पूछो कि तुम्हारे तरीक़ों में कोई ऐसा है ? जो पहले किसी चीज़ को पैदा कर दिखाए (और ये चीज़ जब मर हो जाये तो) फिर उसे दूसरी बार भी पैदा कर के दिखाए, आप कह दो कि सिर्फ़ अल्लाह ही है जो हर चीज़ को पहली बार पैदा करवाता है, फिर दूसरी बार भी वही पैदा कर सकता है, फिर तुम चले की बातें पर क्यों चलाए जाते हो ?

35. आप इन से सवाल करो, क्या तुम्हारे मकर हुए तरीक़ों में कोई एक भी ऐसा है जो हक़ की राह की तरफ़ हिदायत कर सके आप कह दिजीए कि सिर्फ़ अल्लाह ही सच्चे तारी की तरफ़ हिदायत देता है, अब बता तुम ही बताओ जो हक़ की राह दिखाए उस की बात मानो जाए या उस की जो ख़ुद भी राह न पार, उस तक उसे राह न दिखायी जाए, तुम को क्या हो गया ? तुम कौनसा इन्साफ़ करते हो ?

31. Say (O Prophet!): "Who provides you sustenance from the sky and from earth? Or who owns hearing and sight? And who brings out the living from the dead and brings out the dead from the living? And who disposes the affairs (of the entire universe) with equity?" they will then surely say: "All these can be attributed to ALLAH only" Say: "Will you not then fear, and be conscious, of HIM?"

32. Such is ALLAH, your rightful LORD! So after the truth, what else can there be except an error? Whither away then are you roaming?

33. This is the Word of your LORD justified against those who disobey (ALLAH's revelations), that they will not believe.

34. Say: "Is there any of your associate-partners who originates the creation (and after its death) then repeats it?" Say you: "ALLAH originates the creation and then shall repeat it. Then how are you deluded away?"

35. Say: "Is there of your (ALLAH's so-called) partners, one that guides to the truth?" Say you: "It is ALLAH Who guides to the truth, is then HE, Who gives guidance to the truth, more worthy to be followed or he who finds not guidance himself unless he himself is guided? Then, what is the matter with you? How ill you judge!"

36. उनकी बड़ी तादाद तो अटकल पर चलती है, बेशक बात यह है कि इन में किसी तरह की अटकल का क्या काम और क्या फायदा? बर्ज़िअन उनके सब कार्यों को अल्लाह खूब जानता है।

37. और यह "सुरआन" ऐसा नहीं कि अल्लाह के सिवा कोई भी उसे अपनी तरह से बना कर दिख सके, लेकिन यह तो अपने से पहली किताबों की भी तस्दीक करता है, यानी उनको सही बताता है और इस किताब में यह सभी तस्दीक मौजूद है, इसमें कुछ भी तक शुबह की बात नहीं कि यह सुरआन तय्यम जहानों के घालन हल की तरफ से है।

38. वे लोग क्या बकवास करते हैं ? कि इन्होंने यह सुरआन छुद ही बना लिया है, आप जवाब में फरमा दो कि तुम भी इस सुरआन जैसी किन्हीं एक सूरा ही बना लाओ, और अल्लाह के सिवा जिन जिन को जवा कर सके, सब को दुकार कर ले आओ, अगर सच्चे हो तो यह कर के दिखाता दो।

39. बल्कि वे तो इस किताब को झूठ साबित करने में लगे हैं, जब कि इसकी हक पर उनको खामू नहीं और अभी इसका बताया हुआ अंजाम इनके सामने नहीं आया, इनके पहले लोग भी इस तरह की कुरी हरकतें करते रहे हैं, फिर तुम भी देख लो कि ज़ातियों का अंजाम कैसा होता है।

40. और इन में से कुछ लोग इस सुरआन पर ईमान ले आएंगे और कुछ नहीं लाईंगे, और आप का सब ख़ासाद करनेवालों से खूब साफ़िक है।

41. और अगर वे लोग अब भी तुमको झुठलाते हैं तो इन से कह दो कि मुझे मेरा काम सिर्फ़ जाना है, तुम भी अपना काम करो, मैं जो भी ज़मान करता हूँ, उसकी ज़िम्मेदारी तुम पर तो कुछ भी नहीं और जो कुछ तुम करते हो उन कार्यों पर मेरी कोई ज़ाबादगारी नहीं।

36. And most of them follow nothing but conjecture. Certainly, conjecture can be of no avail against the truth. Surely, ALLAH is All-Aware of what they do.

37. And this Quran is not such as could ever be produced by other than ALLAH, but it is a confirmation of the Books revealed before it; and a full explanation of the commandments (decreed for mankind) from the LORD of the worlds.

38. Do they say: "He has forged this Quran?" You say in its reply: bring then a Surah (chapter) like unto it: and call upon whomsoever you can, besides ALLAH, if you are truthful."

39. They have resolved to deny this Book, the knowledge whereof they could not comprehend, and the result announced by it is yet to be seen by them. Even so have belied those who went before them; behold then, how has been the end of the wrong-doers.

40. And of them are some who will believe in this Quran, and of them are some who will not believe therein: but your LORD is the Best Knower of the corrupters.

4 | 10 | 9

41. And if they belie you, Say: "For me are my deeds and for you are your deeds! You are not answerable of what I do, and I am innocent of what you do."

42. और इन में कुछ ऐसे हैं कि जासूसी के लिए आप की तरफ़ कान लगाकर खिन्ते हैं, तो क्या तुम कुछ सबोने उन ख़ादी को अगर वे अज़ल से भी गए गुज़रे हों ?
42. And among them are some who give ear to you (for spying), but can you make the deaf to hear even though they are heretof of understanding?
43. और इन में बहुत से ऐसे हैं कि आप की तरफ़ देखते हैं तो क्या आप अंधों को हिदायत दे सकोगे, जब कि कुछ भी इनको दिखायी नहीं दे रहा है।
43. And among them are some who look at you, but can you guide the blind, even though they see not?
44. केसक बात है कि अल्लाह कभी इन्सानों पर कुछ जुल्म नहीं करता, बल्कि लोग खुद ही अपने आप पर जुल्म करते हैं।
44. Truly! ALLAH wrongs not mankind in aught, but mankind wrong themselves.
45. वह दिन भी क्या कुछ होगा जब अल्लाह इन सब को घेरघार कर जमा करेगा तो ऐसा मायूम होगा जैसे वे अलोन दुनिया में दिन की सिर्फ़ एक घड़ी भर ही रहे थे, आपस में एक दूसरे को पहचान लेंगे, बहुत ख़ादी मुल्मान उठाना उन लोगों ने जो अल्लाह की मुलाक़ात को ख़ूट साबित करने में लगे थे और उनको सही रास्ता नहीं मिल सका।
45. And on that Day, when HE shall gather them together, it will be as if they had not stayed but an hour of a day. They shall recognise each other. Ruined indeed will be those who denied the meeting with ALLAH, and were not guided aright.
46. अगर हम दिखा दें आप को उन अज़ाब का कुछ हिस्सा, जिसकी हम ने उन को धमकी दे रखी है, या आप को इस दुनिया से उठा लें, तब भी हर हाल में इन सबको हमारे दरबार में वापस आना ही है, फिर अल्लाह साहबिब ख़ाली ग़वाह है उन के सब कामों पर।
46. Whether WE show you some of what WE promise them the torment, or WE cause you to die,- still unto US is their return, and moreover ALLAH is Witness over what they used to do.
47. और हर दौर में, हर ज़मान्त की हिदायत के लिए एक रसूल है, बस जब ख़ल का रसूल आ चुका तो उनके दाख़िबान हक़ व इन्साफ़ का फैसला गुना दिया गया, और किसी पर जुल्म नहीं किया जाता।
47. For each community, in every era there has been a messenger; and when their messenger comes, the matter will be judged between them with justice, and they will not be wronged.
48. और कहते हैं कि वह क्या सब पूरा होगा अगर तुम सच्चे हो।
48. And they say: "When is coming that promise, if what you say is the truth?"

وَلَا تَقْعَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ ۖ إِذَا جَاءَ

اس جملہ کی دعا اور ان باتوں پر اس کے لئے ایک ہفتہ اور اس کے بعد پھر ہے: جب وہ قتل ہو گا

أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً ۚ وَلَا يَسْتَقْدِرُونَ ۝

جہاں پہنچ جائے یہ لوگ ہرگز نہیں ہٹیں گے اور ایک ہی کی جلدی بھی نہیں کی سب کے

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَيِّنَاتٍ أَوْ تَهَارًا ۖ مَا

آج کہہ رہا ہے کہ اگر تم کو عذاب کا ظاہر یا قائل بات تم پر کوئی پڑے، یا دن و رات کے گھرنے کو

ذَٰلِيسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْجَزْمُونَ ۝ أَأَنْتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ

آج اس کی جلدی یہ کہ یہ کر رہے ہیں گے ۝ کیا آپ عذاب کو جلد سے آگاہ ہیں کہ

أَمُتُّمْ بِهِ ۚ أَلَيْسَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ۝

تو کہہ: اب ہمارے پاس ہے سب کے لئے پھر عذاب کی جلدی کیا ہے ۝

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ ۖ هَلْ

پھر عذاب کے دھندلے اور لاٹھلی سے کیا جائے گا کہ اب ہمیشہ کو عذاب ہو گا۔ ۝

تَجْزَوْنَ إِلَّا رَبَّكُمْ كَتَبْتُمْ تَكْسِبُونَ ۝ وَيَسْتَنْبِئُونَكَ

کاتے کہ تو کا کیا جواب ہے کہ تم نے ۝ آج سے پہنچے ہو کہ

أَحَقُّ هُوَ ۖ قُلْ إِي وَبِقِي إِنَّهُ لَحَقٌّ ۖ وَمَا أَنْتُمْ

کہا کرتے ہو کہ ۝ آج کہہ رہا ہوں کہ میرے رب کی قسم یہ سچ ہے کہ تم کو جہاں لگاؤ اس

بِمُعْجِزِينَ ۚ وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي

دن و رات میں کر سکتے ۝ کیا اگر ہر ایک ظالم کے پاس ہوتا کہ وہ اپنے گناہوں کی جلدی کرے

الْأَرْضِ لَأَقْتَدَتْ بِهِ ۖ وَأَسْرُوا الدَّامَةَ لَمَّا

پہنچے گئے تھے کہ وہ اپنے گناہوں کا عذاب دیکھ کر اپنی ندامت اور دعاؤں کی پٹائی کر رہے

رَأَوْا الْعَذَابَ ۖ وَفُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ ۚ وَهُمْ لَا

اور انصاف کے ساتھ ان کے درمیان میں فیصلہ کر دیا جائے گا۔ اور قسم کسی پر

يُظْلَمُونَ ۝ الْآلَانِ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ ۚ

۝ آج کہہ رہا ہوں کہ آسمانوں اور زمین میں جو کچھ ہے سب کا سب صرف ایک

الْآلَانِ وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَلِجَنِّ أَكْثَرُهُمْ لَا

اتھ کا ہے۔ اور ہماری امت کے لئے حق کا وعدہ حق ہے۔ انہیں بہت دیر اس حق سے نادان

ملک عذاب سے برا بھلا کہتا تھا
یہ نہیں ہے عذاب کی جلدی میں کیا
تج ۱۵۹

مکہ وینا کی حکومت اور شاہ
کئی حکمرانوں پر اگر عذاب
کھاس کے آئے تو ان کی حکومت

شک کا کوئی حال نہ ہو
اور کا دانا ہے لیکن وہ
تو کوئی حال کر سکتے

یہ کہیں جلدی کر سکتے
خدا کا پانے کا جواب کہ
اور عذاب کے ساتھ اس

کہ عذاب کا نہیں ہو سکتا
مکہ میں یہ عذاب نہیں
اور اس میں کہ اس کی کوئی

ناتانہ کا سب کو عذاب
پہنچا کر عذاب سے کہ اس کی کوئی
یہ کہ اس کی کوئی کوئی

پہنچے گئے تھے کہ وہ اپنے گناہوں کا عذاب
دیکھ کر اپنی ندامت اور دعاؤں کی پٹائی کر رہے
تھے کہ اس کی کوئی کوئی

سب کے ساتھ ان کے درمیان میں فیصلہ کر دیا جائے گا۔ اور قسم کسی پر
۝ آج کہہ رہا ہوں کہ آسمانوں اور زمین میں جو کچھ ہے سب کا سب صرف ایک
اتھ کا ہے۔ اور ہماری امت کے لئے حق کا وعدہ حق ہے۔ انہیں بہت دیر اس حق سے نادان

۝ آج کہہ رہا ہوں کہ آسمانوں اور زمین میں جو کچھ ہے سب کا سب صرف ایک
اتھ کا ہے۔ اور ہماری امت کے لئے حق کا وعدہ حق ہے۔ انہیں بہت دیر اس حق سے نادان

49. कह दो कि मैं तो अपनी जान पर भी नहीं और गुस्मान का इश्टिफार नहीं रखता, हाँ, जिसका अल्लाह ने चाहा (मे और बात है) हर सम्मल के लिए एक मीहलत और दील का वक़्त मुक़रर है, जब वह वक़्त ख़ाम हो जाता है, तो मीहलत मुक़ररने में शर्ती का की देर भी नहीं लगती और एक पल की ज़ादी भी नहीं की जाती।

50. अब कह दो मला देखो तो अगर अल्लाह का अज़ाब शर्ती रात तुम पर दूट पड़े या दिन चढ़ाई पेर ले तो मुज़लिम-लोग इसकी ज़ादी माफ़कर क्या कर लेंगे ?

51. क्या जब अज़ाब दूट पड़ेगा, तब ईमान लादेंगे ? अब जाकर ईमान लाए जब कि इसके पहले तो अज़ाब की बहुत ज़ादी मग़ाते थे।

52. फिर (अज़ाब से बला) इन ज़ालिमों से कहा जाएगा कि अब हमेशा की लज़ा भुगतो, तुम्हारे काले कसबूत का क्या ख़ुम बदला तुम को मिला है।

53. अब से पुछते हैं कि क्या यह सचमुच होगा ? अब कह दो हाँ यही होगा, मेरे रब की कसम, यह सच बात है और तुम (भाग कर खुदा की) किसी तरह बँसल नहीं कर सकते।

54. अगर हर एक ज़ालिम के पास इतना ख़ुम माल-ही, जिसका के ज़मीन में है, तब भी वह अज़ाब से छुटने के लिए देने को तैयार हो जाएगा, अज़ाब देखकर अपनी मर्निदगी और कसबार्इ छुटने की कोशिश करने और इन्साफ़ के साथ इन के दलियलान फ़ैसला बन दिख जाएगा, और ख़ुम किसी पर न होगा।

55. आगाह हो जाओ कि आसमानों और ज़मीन में जो ख़ुम है सब का सब फ़िर्क़ एक अल्लाह का है और भुलो मत कि अल्लाह का वादा हक़ है, लेकिन बहुत लोग इस हक़ से नाशरियक हैं।

49. Say you; "I do not own any power of harm or benefit to myself except what ALLAH may will. For each community, there is a term appointed; when their term arrives, neither can they delay it nor can they advance it a moment."

50. Say: "Bethink you! If ALLAH's chastisement come on you by night or by day, what could the culprits gain by hastening it on?"

51. "Would you believe when it has actually befallen? What! Now you believe? Whereas (aforetime) you have been hastening it on!"

52. Thereafter it will be said to them, (at the time of punishment,) who wronged themselves: "Taste the torment everlasting: How justifiable requital for your evil deeds!"

53. They ask you: "Will it truly happen?" Say: "Yes! By my Sustainer, it is the very truth; and you can not escape (by fleeing, or frustrate ALLAH's plan) in any way."

5 13 10

54. And if every one who has wronged, had all that wealth which is in the earth, surely he would ransom himself therewith. And they shall console the remorse when they are to face the torment, but matter will be decreed between them with justice, and no wrong will be done unto anybody.

55. No doubt, all that is in the heavens and the earth belong to ALLAH Alone. No doubt, ALLAH's promise is true; but most of the people do not know this truth.

يَعْلَمُونَ ۝ هُوَ يَجِي وَيُؤَيِّتُ وَلَآئِكَ تُرْجَعُونَ ۝

۱۱۱) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ تَكْمٌ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ

۱۱۲) اے لوگو! تم پر ایک نیا نصیحت کا لفظ ہے جو تم پر ہے اور جو تم کی تمام باتوں کا حوالہ ہے اور

وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ ذَٰلِكَ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ

۱۱۳) اور جو تم کی دلی بات کو سمجھنے میں آسان بنائے گا اور جو تم کی دلی بات کو سمجھنے میں آسان بنائے گا

لِّلْمُؤْمِنِينَ ۝ قُلْ يُفْضِلُ اللَّهُ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَٰلِكَ

۱۱۴) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

فَلْيَقْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ۝ قُلْ آرَأَيْتُمْ

۱۱۵) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

مَا أَنزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِّن رِّزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِّنْهُ

۱۱۶) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

حَرَامًا وَحَلَالًا ۚ قُلْ آ لَّهُ أَذُنٌ لَّكُمْ أَمْ عَلَى

۱۱۷) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

اللَّهُ تَفْتَرُونَ ۝ وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ

۱۱۸) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَذُو

۱۱۹) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ۝

۱۲۰) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ

۱۲۱) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

قُرْآنٍ وَلَا تَعْلَمُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ

۱۲۲) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ ۚ وَمَا يَعْزِبُ عَنْ

۱۲۳) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

۱۱۱) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

۱۱۲) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

۱۱۳) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

۱۱۴) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

۱۱۵) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

۱۱۶) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

۱۱۷) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

۱۱۸) اے اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں وہ لوگ ہیں جن کو اللہ کے علم میں اور موت کی حالت میں

56. वही जिन्होंने पैदा है और मौत भी उसी के इर्दगिर्दाज में है और तुम सब को लौट कर वापस उसी की तरफ जाना है।
57. हे इंसानो ! तुम्हारे पास एक नसीहत तुम्हारे स्वामी की तरफ से आ चुकी है और बीमारी की तमाम बिमारियों का इलाज भी इसी में है, जो ईमान लाईये, शिवायत का समता उन जो मिल जाएंगे, साथ ही साथ अल्लाह की रहमत भी पा लेंगे।
58. आप (स.अ.व.स.) फरमा दो यह तो अल्लाह का बड़ा फल है और उस की रहमत है, यह जितने मिल जाए, उसे खुश होना चाहिए कि लोग जो कुछ जमा कर रहे हैं उनके मुकाबले में बहुत बड़ा और उस के हाथ आ गया।
59. आप कह दो कि यह जो बताओ कि अल्लाह ने जो तुम्हारे लिए रिक्त नहिज करवाया था उस में से तुमने अपनी मन मानी से कुछ को हलल और कुछ को हलाल बना दिया, आप उन से पूछो कि क्या ऐसा करने का अल्लाह ने तुमको हुक्म दिया था या झूठ झूठ अल्लाह पर कुछ भी बंध लेते हो।
60. जो लोग अल्लाह पर झूठी बातें बना लेते हैं शिवायत के बारे में उनका क्या खयाल है ? बेशक वह यह है कि अल्लाह तो इंसानों पर फल करवाया चाहता है, लेकिन अल्लाह लोग इस एहसान पर भी अल्लाह का कुछ नहीं समते।
61. तुम किस हाल में भी रहो और कुरआन में कहीं से भी शिवायत करो और दूसरे कहीं से से कोई काम शुरू करो, हर हाल में हम तुम पर मौजूद होते हैं और तुम्हारा मुताबिका करते हैं और तुम्हारे स्वामी के जर्न (कुर्रम क.) बखर बखर की भी कोई चीज छुप नहीं सकती, चाहे वह जमीन में की हो या आसमान में की, बल्कि जर्न से भी छोटी हो या बड़ी मगर सब को सुनी हुई किताब में उस ने दर्ज की कर दिया है।
56. It is HE Who gives life and causes death, and to HIM you all shall return.
57. O mankind! There has come to you an admonition from your LORD, and a healing for all the diseases of the hearts and a guidance and a mercy for the believers.
58. Say you: "It is the Bounty and Grace of ALLAH; so whoever finds it should rejoice therein, that far better he has achieved, than what all other people may have amassed."
59. Say: "Tell me how that sustenance which ALLAH had sent down for you, you made thereof some allowable and some forbidden on your own accord?" Say: "Has ALLAH permitted you, or do you invent a lie against ALLAH?"
60. And what do imagine those, who fabricate a lie against ALLAH, about the Day of Resurrection? Undoubtedly ALLAH is the Owner of Grace unto mankind, but most of them are ungrateful for this obligation even!
61. In whatever disposition you may be, and whatever portion you may be reciting from the Quran, and whatever deed you may be doing, WE are witness thereof, and you are under constant observation of US. And nothing is hidden from your LORD so much as the weight of an atom on the earth or in the heavens, nor less than that, nor greater, but it is entered into a Clear Record.

ثَرَّكَ مِنْ مَثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي

میں کہ جو یا آستانہ میں کہ ایک ذرہ سے بھی بھری ہو یا جس سے

السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا

سب کہ سب میں کتاب میں اس کے درجہ بھی کہ

فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ۝ أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا

ہا ہے ⑤ اچھی قرآن میں اس کے اس کے دوستوں

خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝ الَّذِينَ آمَنُوا

پر کہ ان کو نہیں اور وہ بھی نہیں ہوں گے ⑥ ان کے دوست وہی ہیں

وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۝ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

ان کے وہی کہ ان کے ہے ⑦ ان کے لئے دنیا و آخرت کی زندگی میں عطا ہے ان کے

وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَٰلِكَ

کہاں سے ہے ⑧ ان کے اس کے وہی اور بھی

هُوَ الْقُوَىٰ الْعَظِيمُ ۝ وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ

کامیابی ہے ⑨ اس کی بات سے تم میں نہ ہو اصل عرس اور

إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ۝ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝

اور سب اس کے ہے وہی کہ سب والا اور کہ سب والا ہے ⑩

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ

اور جو جلا کر کہ اس میں آستانوں میں اور بھی زمین میں ہے سب کہ سب صرف اس کے

وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

ہے اور یہ ان کے پڑنے ہی اس کے سوا اور بھی کہ سب کے پکارنے میں سب کے

شُرَكَاءَ إِنْ يَدْعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا

کہاں کے بھی پڑنے ہی ان کے پاس کہ بھی جس میں اس کے

يَخْرُصُونَ ۝ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْيَلَ لَتَسْكُنُوا

انہی ہے ⑪ وہی اس کے لئے اس کے لئے اس کے لئے اس کے لئے اس کے لئے

فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۝ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ

وہی کہ وہی اور اس کے لئے اس کے لئے اس کے لئے اس کے لئے اس کے لئے

فَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

فَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
مَعْلُومٌ بِمَا كُنْتُمْ تُكْفِرُونَ
وَمَنْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
سَبَّحْتَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ
وَمَنْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
سَبَّحْتَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ
وَمَنْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
سَبَّحْتَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

62. अपनी तरह मून जो कि अल्लाह के दोस्तों पर कोई
खौफ नहीं और वह कभी गुमनाम नहीं होगे। 62. Know it well, that on friends of ALLAH
no fear shall come nor shall they grieve-
63. अल्लाह के दोस्त वे हैं जो ईमान लाए और अल्लाह
की आज्ञाकारी से बचते रहे। 63. and ALLAH's friends are those who
believed and are conscious of ALLAH by
abstaining from HIS disobedience.
64. उनके लिए दुनिया व आखिरत की जिन्दगी में बहागत
ही बहागत है। (यह अल्लाह के फुर्मान से है) अल्लाह
का फुर्मान बदल नहीं जा सकता और यही बड़ी
कामयाबी है। 64. For them are glad tidings in the life of the
world and in the Hereafter. (This promise is
from ALLAH's Word and) No change can
there be in the Words of ALLAH, and this
is indeed the supreme success.
65. इन की बातों से तुम मून में न बड़ी अल इन्क़शत और
दमदम सब अल्लाह का है, वही सूर सुननेवाला और
सूर जानने वाला है। 65. And let not their assertions grieve you, for
all power and honour belong to ALLAH. HE
is the All-Hearer, All-Knower.
66. आग्रह हो जाओ कि जो कोई भी असमानों में और
जो भी जमीन में है, सब का सब सिर्फ अल्लाह का है,
और वे जो चल पड़े हैं, अल्लाह के सिवा दूसरों को
हाकीक बनाकर पुकारने में यह सब झगली गुमान के
पीछे पड़ गए हैं। उनके पास कुछ भी नहीं, मगर
अटकल बाजी है। 66. Beware! Verily, to ALLAH belongs
whosoever is in the heavens and
whosoever is in the earth. And those who
worship and invoke others beside
ALLAH, in fact they follow not ALLAH's
so-called partners, they follow only a
conjecture and they are but guessing.
67. वही अल्लाह है, जिसने तुम्हारे लिए रात बना दी,
ताकि तुम इस में सुकून पा सको, और दिन बना दिया
दिखाने वाला और चीखी चीलने वाला, इन सब में
बिनामियाँ हैं, उन लोगों के लिए जो बात को ध्यान से
सुनते हैं। 67. HE it is Who has appointed for you the
night that you may rest therein, and the day
enlightening and to make things visible to
you. Surely, in that are signs for a people
who listen attentively.

الْقَوْمِ يَسْعَوْنَ ۖ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ ۖ

⑤ ھەر كىمكى ئۆزىنىڭ ئىشلىرىنى باشقا كىشىلەرگە بۆلۈپ بېرىشقا تەييار بولسا، ئۇنىڭ ئىشلىرى ئۆزىگە قارىتا ئىشلىرىنى ئۆزى ئىشلىتىدۇ.

هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

ہے۔ ایک ہے، اور وہ تو مرنے ہے، اس کو کسی کیلئے کسی حالت نہیں، آسمان اور زمین، جو کچھ ہے۔

اِنْ عِنْدَكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ بِهٰذَا اَتَقُولُوْنَ عَلٰی

اس باب میں ایک ایسے قاعدے کا بیان ہے جس سے کسی شخص کی عمر کا اندازہ لگایا جاسکے۔

لَهُمْ مَا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٠﴾ قُلْ إِنَّ الدِّينَ يَفْتَرُونُ

کے ہاتھ پر (۱) ایک ہزار روپے کی رقم ملے گی۔ اس رقم سے وہ ایک سو

عَلَى الْمَاءِ الْكَدِّابُ لَا يَجْعَلُونَ هَذَا فِي الدَّائِيَةِ

کدیب کے لیے پانی کا گڑبگڑ نہ کرے۔ (۱) اس کی تفسیر میں دیکھا جائے گا۔

ثُمَّ الْيَنَامُ رُجْعَهُمْ ثُمَّ نَذَرْنَاهُمْ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ

استغاثہ کر لیں، پھر ان سب کو چاروں طرف پٹ کر آجائے، تب ہم ان کو اپنے گھر کے سبب

بَمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ۚ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ ۖ

سنت خداب کا مردہ پکا جائیے (۱۰) یہاں تو ایک شخصیت جو کہ ایک ہی کوئی کام سے لگا رہا ہے

اد فال یقومہ یقومہ ان کان لبر عظیم مفاری

وَتَذَكِّرُنِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلِمَ اللَّهُ أَنِّي كُنْتُ مُجِيبٌ

اگر ہے تو یہاں اس کے لئے آئینہ نظر کے مجموعہ ہے : درجہ شریعت کی ہے اب اس کی پہلی ۴۴ جگہوں سے اگلے صفحہ

أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرَكُمْ عَلَيْكُمْ

کے لیے ایک ایسی فہرست تیار کی جائے گی جس میں ان کے نام، پتے، تعلیم، پیشہ اور دیگر معلومات شامل ہوں گی۔

عَمَهُ لَمْ أَصْوَإِ إِلَى وَهْ لَمْ يَصْرُوحْ ⑤ كَرَانَ

تَوَلَّيْتُمْ مِمَّا سَأَلْتُمُوهُنَّ آخِذِينَ أَجْرًا مِمَّنْ بَيْنَ يَدَيْهِ إِلَّا عَلَى

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم من أجلّ الكتب وأجلّها

اللَّهُ ۖ وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۝ قَدْ بَوَّءَ

پیشہ ورانہ/تعلیمی/تجربہ سے مستفاد ہونے والے ماہرین میں شامل ہوں۔ (✓) جب تک کہ لازم

مختلف اصلاحات کی طرف متوجہ رہیں۔
 جو ان کی زندگی میں ہی کامیاب ہو سکیں۔
 جو ان کی اصلاحی فکر کو قابلِ عمل بنائے۔
 جو ان کی صورتِ فکر کو ان کی زندگی میں
 عین حقیقت بنائے۔ ان کی اصلاحی فکر
 کو ان کی زندگی میں حقیقت بنائے۔
 جو ان کی اصلاحی فکر کو ان کی زندگی میں
 حقیقت بنائے۔ ان کی اصلاحی فکر
 کو ان کی زندگی میں حقیقت بنائے۔
 جو ان کی اصلاحی فکر کو ان کی زندگی میں
 حقیقت بنائے۔ ان کی اصلاحی فکر
 کو ان کی زندگی میں حقیقت بنائے۔

۱. در صورتی که در یک سال دو بار بارش اتفاق افتد، بارش دوم را در همان سال محاسبه می‌کنند.

1. *Chlorophyll a*
 2. *Chlorophyll b*
 3. *Chlorophyll c*
 4. *Chlorophyll d*

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳

وہاں پہنچ کر اس نے اپنے دوستوں کو بتایا کہ وہاں کتنی سیڑھیاں ہیں۔

۱۰۰۰
 ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰

1. 1. The first
 2. 2. The second
 3. 3. The third

7

100

68. झूठी बयानवाज करते हैं कि अल्लाह ने औलाद दुष्टिवाज की है, अल्लाह इस ऐब से पाक है और वह तो कुनी है (उनको किसी की कुछ भी जरूरत नहीं) आसमानों और जमीन में जो कुछ है सब का सब जमी एक अखीरे का है, क्या दावेज है तुम्हारे पास ऐसी वेतुली बात की ? क्या फिर देवजली से अल्लाह पर कुछ भी बारी कहते जाते हो ?
69. आप कह दो कि जो लोग अल्लाह पर झूठी बारी बयाने हैं वे कभी कामयाब नहीं होंगे।
70. इस पार की जिन्दगी में दुनिया का समान इस्तेमाल कर लें, फिर इन सब को हमारी तरफ पसंद कर आना है, तब हम उनको, उनको कुछ के सबसे सख्त अज्जाम का मजा पछावेंगे।
71. इन को नुह का किस्सा सुना दो, जब नुह ने अपनी बीम से कहाया कि हे मेरी बीम के लोगों ! अगर तुम्हारे परमिशन मेरा रहना बचना और अल्लाह की आयातें बता तुम्हारा नसीहत करना तुम्हारे अजर गया है और तुम्हीं दुरा लगता है तो जान लो कि मैं ने तो सिर्फ अल्लाह के मरीजे पर यह दावा मुल की है, अब तुम भी अपने तमाम हमक,हे हुकदरे जमा कर लो और अपने खोती साथी और तमाम तरीकों को भी बुला लो और अपनी इस तदबीर में कुछ भी खसर न रखो कि अपने कभी पराजिता न पड़े, फिर एक ही बार में सब के सब अज्जाम मुहजर धारा बोल कर दूह पड़ी, और मुझे सैयदने का पीका और मोहसत भी न देना।
72. फिर भी अगर तुम ने मुँह फेर लिया तो मैंने तुमसे किसी अज का समाल तो किया ही नहीं था, मेरे इस काम की मजदूरी और बदला तो सिर्फ अल्लाह के हिस्से है, और मुझे तो हुस देकर मेला गया है कि मैं इस्लाम लानेवालों में शामिल हूँ।
68. Their assertion that: "ALLAH has begotten children" is baseless: Glory be to HIM, HE is pure and perfect from any such imperfection; HE is Self-Sufficient (free from all wants). HIS is all that is in the heavens and all that is in the earth. No warranty you have for this. Do you ascribe falsely to ALLAH what you know not?
69. Say: "Verily, those who invent lie against ALLAH will never be successful.
70. Let them cherish the enjoyment of this side life (Hereafter would be, life other side) and then unto US will be their return. Then WE shall make them taste the severest torment because of their disbelief.

7	10	12
71. Recite to them the events of Noah; when he said unto his people: "O my people! If my stay with you and admonishing with commands of ALLAH offends you; then be informed that I put my trust in ALLAH, on Whose assurance I have started this preaching. Now you devise your plot, you and your partners, and let not your plot be in doubt for you, and have it decreed suddenly against me, and give me no respite."
72. "But if you turn away, then I have asked of you no wage; my reward rests with ALLAH only and I am commanded to be of those who submit to ALLAH's will."

73. जब नूह की बीम के लोगों ने उन की बात को झूठ बताया, हम हम ने नूह (अलै.) को और उनके साथ वालों को करारी में सवार कर के नजल दी, और हम ने उन्हें जमीन पर नद् सिले के आसपास बिछा और जिन्होंने हमारी निशानियों को झुठलाया उनके पानी में बुझकर मार डाला, जहां और करो कि उन लोगों का बाद अन्जाम करा बना, जिनको इस अन्जाम की खबर पहले से दी जा चुकी थी।
74. फिर हमने नूह (अलै.) के बाद आनेवाली बीमों के पाहू भी हम बारबार रसूल भेजते रहे, और वे रसूल उनके पास खुली खुली निशानियाँ लेकर आए, बस बीम के लोगों ने जिस बात को पहले झुठला दिया बाद में उसे कभी मान कर नहीं दिया, इसी तरह हम ने भी इस से मुझ जाने वालों के दिलों पर मुहर लगा दी।
75. फिर उनके बाद फिरबीन और उनके चौधरियों की बारी आयी तो हम ने उनकी झिटावत के लिए मूसा (अलै.) और हारून (अलै.) को अपनी निशानियाँ देकर सामने खड़ा कर दिया, जब भी वे लोग समझ में आ गए और बीमों सिद्धांत से मुझरिय राबित हुए।
76. फिर जब उनके पास हमारी लाक से एक बात आ गयी, तो कहने लगे, यह तो चुल्लाम चुल्लाम जादूगरी की बात है।
77. मूसा (अलै.) ने कहाया, जब कि तुम्हारे पास एक आज्ञा, इसके मुकाबले में क्या ऐसी बातें करो हो ? क्या जादू ऐसा होता है ? (जब कि यह बात खुली हुई है कि) जादूगर कभी कामयाब नहीं होते।
78. जवाब में फिरबीनी बोले, क्या तुम हम को बिचकाने बहकाने आए हो कि हमारे काम दादाजी को जिस पारले पर हम ने पाया है वसी छोड़ छाड़ दें और मुल्क में तुम दोनों की पारदाती कायम हो जाए ? हम तो अब तुम को मान कर नहीं देंगे।
73. When Nooh's people rejected his message, WE delivered Nooh and those with him in the ship and made them successors one after another, while WE drowned those who belied OUR signs. Then see what was the end of those who were warned.
74. Then among the generations which came after Nooh's people, WE kept on sending messengers to their people. They brought them clear proofs, but they would not believe what they had already rejected beforehand. Thus WE seal the hearts of the transgressors.
75. And when came the turn of Fir'aun and his chiefs, WE sent Moosa and Haroon as OUR messengers, with great signs, for their guidance. But they (Fir'aun and his chiefs) behaved arrogantly and proved to be a sinners community.
76. Then when there came to them the truth from US, they said: "This is indeed clear magic."
77. Moosa said: "Do you say this of the truth after it has come to you? Could this be termed magic? (Whereas it is agreed fact that) the magicians will never be successful"
78. They said: "Have you come to us to turn us away from that faith we found our forefathers following? And that you two may gain greatness in the land? We are not going to believe you two.

بِكُلِّ سِحْرٍ عَلِيمٍ ۝ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ

φ is a $\mathbb{Z}$ -homomorphism from $\mathbb{Z} \oplus \mathbb{Z}$ to $\mathbb{Z} \oplus \mathbb{Z}$. φ is an isomorphism.

لَهُمْ مُوَسَّعَاتُ الْقَوَامَاتِ أَنْتُمْ مُلْقُونَ ۖ فَلَبَّا الْقَوَاتِ

Verfahren zur Bestimmung der Konzentrationen von

قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ

نے اپنا ہاتھ ڈالا اور اس کے دل کو بچا دیا۔ وہ ایک عظیم شہر کا راجہ تھا جس نے اپنے لوگوں کو سکھایا کہ ان کی زندگیوں میں اللہ کی رضا ہے۔

سَيُطْلَقُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِلُّ عَمَلُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٢٠﴾

کڑا لے گا، لیکن اسے کوئی اطلاع نہ ہو گی کہ اس کے پاس ایک بڑا ہی قیمتی ہتھیار ہے۔

وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾

۴۰) اوراقِ سید (۱) سے کج/بک/دکا ہے ہے صبرِ بک سے کیا مانی

فَمَا أَمِنَ لِيَوْمَ الْأَذَىٰ ثُمَّ قَوْمَهُ عَلَىٰ خَوْفٍ

موتی پر کوئی دستِ حق نہ تھا مگر ان کی قوم کے غلاموں سے جو یہ بڑے بڑے (میں اور اس کے) دھنوں کیلئے

مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَأْنَاهُمْ كِبَارًا ۚ وَانْزَلْنَاهُ فِرْعَوْنَ

عہدہ کے لیے ایک / دو کمرے اور (میں) ۲۰۰ روپے پر مقرر ہوں۔ ایک / دو کمرے کی قیمت ہر

لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَكِنِ الْمُسْرِفِينَ ۝ وَقَالَ

چند کما حقاً، اور ان کی برکت کی باتوں پر

مُؤْمِنِينَ يَقُولُ مَن كُنْتُمْ آمِنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا

کہ جس نے میری آواز سنی، اس نے میری طرف سے دعا کی ہے کہ وہ میری جیسی ہو۔

إِنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ ۖ فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا ۚ

سفر کے ہر آجی قصہ / راے (۲) عربی ۱۱۱۱ کے لئے اظہارِ محبت کرنا

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝ وَجَعَلْنَا

[illegible]

بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝ وَأَوْحَيْنَا

(۱) اگر وہ انہیں سے کوئی کام نہ کرے

إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبُولُوا لِقَوْمِكُمْ بِبُصْرَ

سماں کی طرف مڑی ہے۔ یہ ایک عجیبی کیلکولیشن آگے کے لئے ضروری ہے کہ اگر وہ اس کے اطمینان کے لئے اس کی طرف مڑی ہے۔

2

مفت جانوروں نے اپنا کتب خانہ
 کر دیا اور انہیں کوہ پیما کتب خانہ
 کے نام سے کتب خانہ کو خوش طرح
 دیکھا۔ انہیں ان کے جانوروں
 نے کھانے کے لیے کھانے کے
 جانوروں کو کھانے کے لیے
 جانوروں کو کھانے کے لیے

میں نے اپنے دل سے یہ بات کہہ دی تھی کہ میں نے تم کو
پسند کیا ہے۔ لیکن اب اس کی وجہ سے میری زندگی
کے تمام اوصاف بدل گئے ہیں۔ اب میں نے تم کو
پسند کرنے کے لیے اپنی ساری زندگی وقف کر دی ہے۔

79. फिराऊन (जिस साकर) बोला कि मेरे हुकूम हर एक
बादर जादूगर को ला हाज़िर करो।
80. फिर जब जादूगर लाए गए तो मूसा (अलै) ने उनसे
कहा कि जालों जो कुछ तुमको बलवान है।
81. फिर तब जादूगरों ने अपना जादू जाल, तो मूसा
(अलै) ने फरमाया कि यह है जादू जो तुम लाए हो,
बेशक अल्लाह इस को बिगड़ कर बर्तिल कर डालेगा
(और फलियामेट कर डालेगा) यहीनी बात है कि अल्लाह
फसदीयों के काम को इल्लाह के मुक़ाबले में बलवान
नहीं देता।
82. और अल्लाह अपने फर्मान से सब को सब कर
दिखाता है, चाहे मुजरिम लोग कितना ही बुद्धिमान हों।
83. मूसा (अलै) पर कोई ईमान न लाया, मगर उन की
बीम के छोड़ने से ज़मान ज़क़ीने के भी फिराऊन और
उनके सौधरियों के चौक से और कर से छुन छुन कर
कि कहीं इन पर फिराऊन का हाथ न पड़ जाए, बेशक
फिराऊन मुल्क में बहुत बड़ चढ़ गया था और लोगों पर
बहुत ही ज़्यादती करता था।
84. मूसा (अलै) ने फरमाया कि हे मेरी बीम के लोगों !
अगर तुम अल्लाह पर ईमान लाए हो तो फिर बरीया
की हसी पर करो अगर तुम मुसलम बने हो तो वही
तुम्हें कराना है।
85. जवानों ने वे बोले कि हम ने अल्लाह पर ही बरीया
कर लिया है। हे हमारे पालनहार ! ज़लीम बीम को
हम पर और आज़माने का मौक़ा न दे।
86. और हम पर मेहरबानी करना कर इन कफ़िरों से
पनाह ले।
79. Firaun (twisted) and said: "Bring to me
every well-versed magician."
80. Then when the magicians were brought,
Moosa said to them: "Cast down what you
are going to cast down."
81. Then when they had cast down, Moosa
said: "What you have brought is magic.
Verily ALLAH will make it soon vain (of
no effect). Verily, ALLAH does not set right
the work of the corrupters parallel to
virtuous."
82. "And ALLAH will establish and make
apparent the truth by HIS decree, however
much the culprits may detest it."
83. But none believed in Moosa except the
youths of his people that too scared of Firaun
and his chiefs that lest they should persecute
them; and verily, Firaun was an arrogant
tyrant on the earth and indeed one of the
transgressors.
84. And Moosa said: "O my people! If you
have been believers in ALLAH, then on
HIM rely, you ought to do this if you are
really submissive to HIM only."
85. They replied: "On ALLAH we rely. O our
LORD! Make us not a trial for the folk who
are unjust!"
86. "And save us by YOUR Mercy from the
disbelieving folk."

8 12 13

يُؤْتُوا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَاَقِمُوا الصَّلَاةَ

کھد کرنا کرو اور مسجد قائم رکھو اور ایسی دالوں کو کامیاب کی بنا کر نکالے

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ۝ وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا اِنَّكَ

اور بشارت دے دو ایمان والوں کو کہ اسے پارسے رب ایک کلمہ فرمیں

اَتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَّ اَمْوَالًا فِي

اور اس کے سروروں کو دنیا کی بزرگی کی زینت عطا کی اور مال بھی کب عطا فرمایا اور اسے ہمارے

الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ ۝

پروردگار ہاں تو کب چری داد سے روکتے ہیں ان بچڑوں کو راستہ سے ہٹا دیتے ہیں اسے

رَبَّنَا اطِّبَسْ عَلٰٓى اَمْوَالِهِمْ وَاَشْدُدْ عَلٰى

ہمارے پروردگار اب تو ان کے مالوں کو بڑا کر دے اور ان کے دلوں کو بھی سخت

قُلُوْبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوْا حَتّٰى يَرَوْا الْعَذَابَ الْاَلِيمَ ۝

کرو کہ جب تک وہ دنیاک طراپ نہ دیکھ لیں ایسی ہی نہ آئیں

قَالَ قَدْ اُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمْ فَاَسْتَقِيْمَا وَلَا

اپنے لئے راہ راست کی دعا قبول کر لی تم کو سیدھی قرآن مضمون سے حق پر قائم

تَتَّبِعَنَّ سَبِيْلَ الَّذِيْنَ لَا يَعْصُوْنَ ۝ وَجُوزْنَا

راہ اور بے علم لوگوں کے راستے پر مت چلا

بَنِيْٓ اِسْرٰٓءِيْلَ الْبَحْرَ فَاَتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَ

بنی اسرائیل کو دریا سے پار کروا اور فرعون اور اس کے لشکر کو بھی سے پہنچائی کے۔ 2۔ اور

جُنُوْدُهُ بَغْيًا وَّعَدُوًّا حَتّٰى اِذَا اَدْرَكَهُ الْعَرَقُ ۝

وہ بڑا جنتی تک کہ فرعون اور اس کے لشکر کو بھی پہنچائی کے۔ 3۔ اور بنی اسرائیل

قَالَ اٰمَنْتُ اِنَّهٗ لَا اِلٰهَ اِلَّا الَّذِیْ اٰمَنْتُ بِهٖ

کہا یہی ہے کہ بنی اسرائیلی جس نظر پر ایستادے تھے اس کے سوا کوئی مسطور

بَنُوْا اِمْرًاۤیْلَ وَاَنَا مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ۝ اَلَّذِیْنَ

خویش اور میں بھی اسلام لائے والوں میں ہوں

وَقَدْ عَصٰیْتُ قَبْلُ وَكُنْتُ مِنَ الْمُفْسِدِيْنَ ۝

فرمایا اب ایستادے لایا جب کہ اس سے پہلے عاصی کلمہ میں نہیں رہا تھا میں بھی مفسد رہا

مختلف فرعون کو دوسری قوم کے لئے
کے لئے عاصی بننے سے پہلے ایک کلمہ نکالتے
تھے انہیں پروردگار کے لئے
منا کرنا اور عاصی بننا بھی
نہیں دیکھا تھا اور
فرعون نے انہیں اور
ان کے سروروں کو دنیا کی بزرگی کی زینت عطا کی اور
مال بھی کب عطا فرمایا اور اسے ہمارے
پروردگار ہاں تو کب چری داد سے روکتے ہیں ان بچڑوں کو
راستہ سے ہٹا دیتے ہیں اسے
ہمارے پروردگار اب تو ان کے مالوں کو بڑا کر دے
اور ان کے دلوں کو بھی سخت
کرو کہ جب تک وہ دنیاک طراپ نہ دیکھ لیں
ایسی ہی نہ آئیں
اپنے لئے راہ راست کی دعا قبول کر لی تم کو
سیدھی قرآن مضمون سے حق پر قائم
راہ اور بے علم لوگوں کے راستے پر مت چلا
بنی اسرائیل کو دریا سے پار کروا اور فرعون
اور اس کے لشکر کو بھی سے پہنچائی کے۔ 2۔ اور
بنی اسرائیل
کہا یہی ہے کہ بنی اسرائیلی جس نظر پر ایستادے
تھے اس کے سوا کوئی مسطور
خویش اور میں بھی اسلام لائے والوں میں ہوں
فرمایا اب ایستادے لایا جب کہ اس سے پہلے
عاصی کلمہ میں نہیں رہا تھا میں بھی مفسد رہا

مختلف مضمون پر جو حضرت علیؑ کی
دروازہ دہانی سے فرمایا اس کے
سراپہ لکھ لیا اور انہیں فرمایا
کہ اگر ایستادے اعلان کیا جائے
انہیں قبول نہیں ہوا۔ 3۔ اور
فرعون نے انہیں اور ان کے سروروں کو
دنیا کی بزرگی کی زینت عطا کی اور
مال بھی کب عطا فرمایا اور اسے ہمارے
پروردگار ہاں تو کب چری داد سے روکتے ہیں ان بچڑوں کو
راستہ سے ہٹا دیتے ہیں اسے

87. और हम ने मूसा (अलै.) और उसके भाई की तरफ "बहाय" से यह करवाना जारी किया कि अपनी कोम के लिए निश में घरी को बरकतदार रखो और अपने घरी को कियारा सजावन लो और जमाज कयाम रखो और ईमान वालों को कामयाबी की बहारात सुनाते रहो।

87. And WE revealed to Moosa and his brother: "Remain as hitherto in Egypt in your dwellings, maintaining them as places for your worship, and establish prayers; and give glad tidings to the believers."

88. और मूसा (अलै.) ने यह दुआ की, कि ऐ हमारे रब ! बेशक तू ने फिरौन और उसकी सलाहारी को दुनिया की ज़िन्दगी की जीवन्त अता की और पाल भी सुख अता करमाया और ऐ हमारे पालनपालन में लोग तेरी राह से रोकने में इन चीज़ों का इस्तेमाल करते हैं, ऐ हमारे रब अब तू इन को गाली को बरसाद कर दे और इनकी दिली को भी लखत कर दे कि जब तक दर्दनाक अज़ाब न देख लें ईमान ही न लाएं।

88. And Moosa supplicated thus: "Our LORD! YOU have indeed given to Firaun and his chiefs splendour and wealth in the life of this world-thereby they lead men astray from YOUR Path. Our LORD destroy their wealth and harden their hearts so that they may not believe until they see the painful torment."

89. अल्लाह ने फरमाया कि तुम्हारी दुआ कबूल कर ली गयी, तुम खुद सीधी राह मरगबुली से हक पर कायम रहो, और वे इन्म लोगों के गाली पर गल चलना।

89. ALLAH said: "Verily, the invocation of you both is accepted. So you both keep to the straight Way of truth and do not follow the path of those who are bereft of knowledge."

90. और हम ने बनी इस्राईल को दरवा से पार कर दिया, फिर फिरौन और उसका लश्कर दुश्मनी से चढ़ाई के लिए इन पर चीक पड़ा, यही तक कि फिरौनीय बूझ मरने के बल पर पहुँच गया, तो बोला कि मैं ईमान लाता हूँ, सच्ची बात कम गरी है कि बनी इस्राईल, जिस अल्लाह पर ईमान लाए हैं, उसके सिवा कोई मरबूद नहीं और मैं भी इसलान लाने वालों में हूँ।

90. And WE took the children of Israil across the sea and Firaun with his hosts followed them in oppression and enmity until, when the drowning overtook him, he said "I come to believe in the only truth, whereon children of Israil believe, that none has the right to be worshipped but HE, and I am also of those who surrender themselves to ALLAH."

91. अल्लाह ने फरमाया क्या अब ईमान लाया, जब कि इसकी पहले हमारा दुश्मन तू ने माना ही नहीं और कसबदी लोगों ने ही शामिल रहा।

91. Now you believe! While you refused to believe before, and you were one of the corrupts!

92. वस आज तुमको तेरे बदन से निकाल देंगे (और तेरे बदन को दरिया से बाहर फेंक देंगे) ताकि तेरे बाद आनेवालों के लिए तू इब्रत का एक निशान बन रहे, फिर भी बहुत से लोग इसकी निशानियों से मुकल्लत बताते हैं।

93. और वही इज़्राईल को हमने रहने को बहुत अच्छी जगह दी (कि सच्चे मालिक बन गए) और खाने पीने को खूब पक लाक़ दी, अता कर दी, लेकिन वे लोग भी हुन आने के बाद फूट में पड़कर बरबाद हुए, बेशक तेरा सब क़ियमत के दिन इनके इज़्तिनाक का फैसला कर देगा।

94. वस अगर वह बात हो कि लोग तुम को भी तक में डालने की कोशिश करें उस चीज़ के बारे में जो हमने तुम पर नज़िल की है, जो तुम जो जन से जो तुम से पहले आसमानों किताब पढ़ते आ रहे हैं, वह एक बात है, जो तुम्हारे सब की तरफ़ से तुम्हारे पास आ चुकी है, वस अब तुम जन लोगों में न हो जाना जो एक बात को मान लेने को बजाए डेरा फेंकी जन के तक का माहील बताते हैं।

95. जो लोग अल्लाह की निशानियों को चुनताते हैं उन के साथ सब रहो काना तुम भी मुकल्लत डालने वाली में हो जाओगे।

96. जिन लोगों पर तुम्हारे सब (के अज़ाब) का बोल लायित हो चुका है वे ईमान में नहीं आँगे।

97. अगर लयाम की लयाम निशानियों की इन के पास पहुँच जाई (लेव भी वे ईमान नहीं लाँगे) जब तक कि दर्दनाक अज़ाब न देक लें।

92. So this day WE shall deliver your dead body (exclusive of your soul) that you may be a sign to those who come after you! Verily, many among mankind are heedless of OUR signs.

9 10 14

93. And WE gave the children of Israel an honourable dwelling place, (that they became real owners.), and provided them with good things as their sustenance. But they were also ruined because they differed into the knowledge when it reached unto them, Verily, your LORD shall judge between them on the day of Resurrection as to what they had been differing in.

94. So if you are in doubt concerning that which WE have revealed unto you, then ask those who are reading the Book before you. Verily, the truth has come to you from your LORD, so be not of those who doubt it.

95. And be not one of those who belie the signs of ALLAH, for then you shall be one of the losers.

96. Surely, those, against whom the Word (Wrath) of your LORD has been justified, will not believe;

97. even though every sign should come to them (they will not believe,) until they see the painful torment.

98. अज्जाम को देखकर ईमान आने से किसी भी बस्ती को उस का ईमान लाना न दे सका जिसका समुदाय (असै) की कौम के लोग जब ईमान लाए तो हमने उनपर से दुनिया की जिन्दगी में जिसलत का अज्जाम कुछ बरत के सिर्फ दाल दिया और एक मुद्दत तक उन को काम चलाने का मौका दिया।

98. There was not a township which was profited by its believing in, on the moment it could have seen the punishment, except that of the people of Yamus. When they believed, WE removed from them the chastisement of disgrace in the life of present world and allowed them the benefit of chance for a term.

99. अगर आप का राय चाहे तो दुनिया में जिसने है सब को ईमान लाना पड़े तो क्या तुम अब लोगों को मजबूर करते कि वे ईमान ले ली आएं।

99. And had your LORD willed, those on the earth would have believed, all of them, together. Still would you wish to compel mankind until they become believers?

100. किसी जान को बत में नहीं कि अल्लाह के हुक्म के बगैर उसको ईमान आ जाये, जब लोग अकल से काम नहीं लेते तो अल्लाह उनको पन्दगी में डाल देता है।

100. It is not possible for any soul to acquire belief, unless ALLAH wills so; and HE lays loathsome, upon those who do not use their reason.

101. इन से कह दो कि आसमानों और दुनिया के जौरी खोलकर देखो हर जगह कैसी कैसी निशानियाँ चौकट है, बाकी रहे वे लोग, जो ईमान लाना नहीं चाहते, उनको निशानियाँ और उन सुनने वाली से भी फायदा नहीं होता।

101. Say: "Behold all that is in the heavens and the earth;" but neither signs nor warnings benefit those who believe not.

102. क्या इनको अपने बुरे अज्जाम के देखने का इसी तरह इन्तेजार है, जिस तरह इन से पहले लोग भी बुरे दिन देखकर गुजर चुके हैं, अब कह दो कि अज्जाम तुम भी इन्तेजार करो, और मैं भी तुम्हारे साथ इन्तेजार करता हूँ।

102. Then, do they wait for anything else than the destruction of their own selves like the days of the men who passed away from them? Say: "Wait then, I am (too) with you among those who wait."

103. फिर (अब बहुत आ जाता है तब) हम अपना पैदाग पहुँचाने वाली को और उन से सबी ईमान वाली को नज्जत अता करवाते हैं इसी तरह हम पर इस है कि हम ईमान वाली को नज्जत अता करवा उन रहेंगे।

103. Then (in the end) WE save OUR Messengers and those who believe! Thus it is incumbent upon US to save the believers.

كُنْتُمْ فِي شَكِّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ

دین کے اس میں شک ہے تو میں اپنی دین کی عبادت نہیں کرتا۔ تم کو شک ہے کہ میں ایک اور دین کی عبادت کرتا ہوں۔

تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي

میں نے عبادت کی بات کی ہے۔ لیکن میں اللہ کی عبادت کرتا ہوں۔ اور تم اللہ کی عبادت سے منع کرتے ہو۔

يَتَوَقَّعُكُمْ ۖ وَأَمُوتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

اور تم میری توقع کرتے ہو۔ اور میں مر جاؤں گا کہ میں ایمان والوں میں سے نہ رہوں۔

وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۖ وَلَا تَكُونَنَّ

اور کہ میں اپنے رخ کو اس دین کی طرف کر دوں۔ اور نہ ہو کہ میں

مِنَ الشُّرَكَائِ ۖ وَلَا تَذُمَّ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا

شرکوں میں سے کسی کو نہ بدگوئی کروں۔ اور نہ اللہ کے سوا کسی سے دعا کروں۔

لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ ۖ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا

تجھے نہ پہنچے گا نہ نقصان پہنچے گا۔ اور اگر تو نے ایسا کیا تو تجھے بھی عالمِ دوزخ کے

مِنَ الظَّالِمِينَ ۖ وَإِنْ يَنْسِفَ اللَّهُ يَصْطَرِّ فَلَا

سزاوارتہ ہوگی۔ اور اگر اللہ کو کوئی نقصان پہنچا دے گا تو اس کو اللہ کے

كَاشَفَ لَهُ الْإِهْوَاءَ ۖ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ

سوا کوئی نہ ہوگی کہ اس کو روک سکے۔ اور اگر اللہ کو کوئی نقصان پہنچا دے گا تو اس کے لئے کوئی نہ ہوگا۔

لِقَضَائِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ وَهُوَ

اپنی مرضی کے مطابق جو چاہے وہ اپنے بندوں میں سے جس کو چاہے۔ اور وہ بے غرض ہے۔

الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ۖ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ

وہاں اور بخیر ہے۔ کہ تم کو اللہ کے احکامات پہنچ گئے۔ اور تم کو اللہ کی رحمت پہنچ گئی۔

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ ۖ فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي

حق سے ہے۔ اور جو گمراہ ہو گیا تو اس نے اپنے چلنے کے لئے گمراہی اختیار کی۔ اور وہ

لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَمَا

اپنے نفس کے لئے۔ اور جو گمراہ ہو گیا تو اس نے اپنے چلنے کے لئے گمراہی اختیار کی۔ اور وہ

أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٌ ۖ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ

میں تم پر نیکوئی کے واسطے ہوں۔ اور جو تم کو وحی پہنچے اس کو چاہے۔

104. आप कह दो कि, हे इंसानी ! अगर तुम को मेरे
दीन से शर्क है तो तुम को कि मैं उसकी
इबादत कभी नहीं कर सकता, फिर जो तुम अल्लाह
के सिवा पूजते हो लेकिन मैं उसी एक अकेले अल्लाह
की इबादत किए जाऊंगा, जो तुम्हारी जान बूझ कर
के तुम को मृत देता है और मुझे यह हुक्म दे दिया
गया है कि मैं ईमान वालों में शामिल हूँ।

105. और मुझे यह हुक्म भी दिया गया है कि अपना
पेहरा एक तरफ का होकर सच्चे दीन की तरफ कर ले
और किर्त कराने वालों में कभी न होना।

106. और अल्लाह के सिवा किसी से कुछ भी न करना
जो कुछ को कभी नष्ट न पहुँचा सके और नुकसान भी
न दे सके, अगर तू ने ऐसा किया तो तेरी निमनी भी
लालिम लोगों के साथ होगी।

107. और अगर अल्लाह तुम्हको कोई नुकसान पहुँचाया
घटे तो उस को अल्लाह के सिवा कोई दूर नहीं कर
सकता और अगर अल्लाह यह इच्छा कर ले कि
तुम्हको नुक़ा पहुँचाया है तो फिर उस के क़त्ल को
कोई भी रूढ़ नहीं कर सकता, अपने कर्मों में से जिस
जो कुछ देना चाहता है, पहुँचा देता है और यही एक
बख़्शीश करनेवाला दया और मेहरबान है।

108. आप कह दो कि हे इंसानी ! तुम्हारे पास तुम्हारे
रब की तरफ से एक बात आ चुकी है अब जो कोई भी
सह पर आ गया, तो उसने अपने मले के लिए सीधी
सह पकड़ ली और जो बंद सह हो गया तो, उसका
बनाम किर्त उसी पर पड़ने वाला है और फिर मैं
तुम्हारा कुछ भी ज़ाम बना नहीं सकता।

109. हे नहीं ! आप पैसी करते जाओ उस "बदल" की
जो आप की तरफ भेजी गयी है, और सब से ज़मे रही
यही तक कि अल्लाह अपना फैसला लागू कर दे और
जिन्हें यही बेहतर फैसला करने वाला है।

104. Say: "O you mankind! If you are in doubt
as to my religion, then know that I will never
worship those whom you worship besides
ALLAH. But I worship ALLAH Alone Who
causes you to die, and I am commanded to
be one of the believers.

105. And I am also commanded that: "keep
your face straight towards the religion-
upright-, and by no means be of the
polytheists."

106. "and invoke not besides ALLAH, any, that
will neither profit you, nor hurt you. But if
you did so, you shall certainly be one of the
wrong-doers.

107. And if ALLAH provides any hurt to you,
there is none who can remove it, but HE;
and if HE intends any good for you, there is
none who can avert HIS favour. HE causes
HIS favour to reach whomsoever of HIS
slaves HE wills. And HE is the only Of-
Forgiving, Most Merciful.

108. Say: "O you mankind! Now truth has
already come to you from your LORD. So
whosoever receives guidance, he does so for
the good of his own self; and whosoever
goes astray, he does so to his own loss, and
I am not responsible for your acts."

109. And follow whatever is revealed unto you
and endure until ALLAH decides, and HE
is the Best of deciders.

۱۱

وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَخُصِمَ اللَّهُ ۖ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ۝

اپنے کوائف کو سب سے پہلے اپنے رب سے پہچان کر اور اس کی ہر بات کو تسلیم کر لے والا ہے ۝

سُورَةُ هُوْدٍ مِّمَّا تَكْرَرُ - (۵۲)

سورۃ ہود کی میں چالیس آیتیں ہیں اور اس میں سورۃ ہود کی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شروع ہونے کے بعد ہوا اور اس میں سورۃ ہود کی

الرَّسَدِ كِتَابٌ أَخْكِمْتَ آيَتُهُ ثُمَّ فَضَّلْتَ مِنْ لَدُنْ

اس کتاب کی آیات کو سب سے پہلے اور اس میں سورۃ ہود کی

حَكِيمٌ خَيْرٌ ۖ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۚ إِنِّي لَكُمْ

کر لے والا ہے ۝ (۱) ہود کی بات ہے کہ اس میں سورۃ ہود کی

مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ۖ وَإِنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ

عزت والہ اور اس میں سورۃ ہود کی

تُوبُوا إِلَيْهِ يَتَّبِعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ

کے لئے اور اس میں سورۃ ہود کی

مُسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ ۚ وَإِنْ

کے لئے اور اس میں سورۃ ہود کی

تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ۝

میں سے اس میں سورۃ ہود کی

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

اس میں سورۃ ہود کی

أَلَّا تَهُمَّ يَكُونُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ ۚ أَلَا

میں سے اس میں سورۃ ہود کی

حِينَ يَسْتَعْشُونَ شَيْئًا مِنْهُمْ ۖ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ

کے لئے اور اس میں سورۃ ہود کی

وَمَا يُعْلِنُونَ ۚ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝

میں سے اس میں سورۃ ہود کی

میں سے اس میں سورۃ ہود کی

11. हूद

11.SURAH: HUD

सूरह हूद मक्का में नازلिल हुई इस में एक सौ तीसरी (123) आयतें हैं और दस (10) रकूअ हैं।

REVEALED AT MAKKA
(CONTAINS) 123 AYATS AND 10 RUKUS.

*"बुख अल्लाह को नाम लो जो बहुत मेहरबान
बहुत बहुत रहम करनेवाला है।"*

*In the name of ALLAH,
the Most Beneficent, Most Merciful.*

1. अल्लिफ-लाम-रा, इस किताब की आयात हुक बयान करने में पक्की और पक्कूत है, मिन इसीन और खबीर की तरफ से फैसला बयान करने वाली है।

1. "Alif Laam Ra. This is a Book, Verses of which are perfected-(guarded against error)-, and made firm -(well-constructed), and explained in detail from One, Who is All-Wise and Well-Acquainted (with all things).

2. पैनाले की पहली बात यह है कि अल्लाह के सिवा किसी की भी कबली न करो, मैं तुम्हारे लिए अल्लाह की तरफ से उन सुनाने वाला और खुशखबरी सुनाने वाला हूँ।

2. The foremost explanation comes therefrom is: "you shall worship none, but ALLAH Alone. Verily, I am unto you from HIM a warner and a bringer of glad tidings."

3. और यह कि अपने रब से गुनाहों की माफी तलाश करो रही और उसी की तरफ तबय्यले कर के पलट आओ, अच्छी गुजर बसर के लिए जो कुछ भी सामाने खिंदगी चलने तुम्हारे दिया है, उससे बचने की मुदत बस गिनती में खोड़ी ली है और जो भी खूबी चले अच्छे से अच्छे अयाल करोना, जो बड़ा फकीरता वाला वरदा मिलेख और अगर न मानने लो मैं तुम्हारे बने में एक बड़े दिन के अज़ाब का अन्देशा रखता हूँ।

3. And that "Seek the forgiveness of your LORD, and turn to HIM in repentance that HE may grant you good enjoyment for a term appointed, and bestow HIS abounding Grace to every owner of grace. But if you turn away, then I fear for you the torment of a Great Day."

4. अल्लाह की तरफ तुम्हो वापस जाना है, और वह तो हर चीज़ पर क़ादिर है।

4. "To ALLAH is your return, and HE is Able to do all things."

5. देखो ये लोग अपने सीनों को मोड़कर रोहता कर लेते हैं (पानी छाती से छाती लगाकर एक दूसरे को बात कहते हैं) ताकि खुदा से छुपकर बात बन सके, आयात रही कि जब वे कपड़े ओढ़कर खुदी या खुली बात कहते हैं तब भी अल्लाह को मालूम है, बेशक वह इनके सीनों के अन्दर के सेर की बातों को भी जानता है।

5. See them! That they enfold their chests (embrace with each other, and talk) so that they may hide from HIM. Surely, even when they cover themselves with their garments, HE knows what they conceal and what they reveal. Verily, HE is the All-Knower of the innermost secret of the hearts.

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-12 (पारा-12)

उर्दू, अंग्रेजी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ

لینے پر چلتے ہوئے ہر جانور کا رزق اللہ کے ہاتھ میں ہے اور جو جانور کھیت کی طرح زمین پر کھیت کر رہا ہے اس کا رزق بھی اللہ کے ہاتھ میں ہے۔

مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعُهَا ۚ كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ۝

کونسا ہے اس کا نام (جس پر چلتے ہوئے ہر جانور کا رزق اللہ کے ہاتھ میں ہے اور جو جانور کھیت کی طرح زمین پر کھیت کر رہا ہے اس کا رزق بھی اللہ کے ہاتھ میں ہے۔)

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ

اور اس نے آسمانوں اور زمین کو چھ دن میں پیدا کر دیا اور اس کا عرش جس پر اس نے بیٹھا ہے

أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ

پر تھا تم کو پیدا کرنے کے لیے، کہ تم کو آزمائش میں ڈالے، کہ تم میں سے کون اچھا ہے

أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ وَلَئِنْ قُلْتُمْ إِنَّكُمْ مُبْعُوثُونَ مِنْ

کے پاس ہے، اور اسے پکارا اگر اچھا ہے کہ تم میں سے کون اچھا ہے، کہ تم کو موت کے بعد ایک دن

بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا

اظہار ہے کہ تم لوگ جھوٹے ہو، یہ دیکھیں گے کہ تم سب کھیل رہے ہو

إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۝ وَلَئِنْ أَخَذْنَا عنهمِ الْعَذَابَ لَآ

کی بات ہے (اور اگر تم ایک لمحہ بھی قوت کے وقت تک ان پر عذاب

أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ ۚ أَلَّا يَوْمَ

کو ملے تو ہمیں تو کہیں گے کہ عذاب کس سے روکا گیا، آگاہ ہو جاؤ اور تم کو کہیں وہی دن عذاب

يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا

پر آگاہ تھے، آجئیں گے ان کی زبردستی نہ لے گی اور جس عذاب کا مذاق اڑاتے تھے وہی ان کو

بِهِ يَسْتَهْزِمُونَ ۝ وَلَئِنْ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً

اگر تم کو ہم سے کچھ (اور جب ہم انسان کو اپنی رحمت کا مزہ چکھائے تو اس پر

ثُمَّ نَرْغَبْهَا مِنْهُ ۚ إِنَّهُ لَيَكُوفُ كَافُورٌ ۝ وَلَئِنْ

پھر اس رحمت کا انسان سے چھین لیتے ہیں تب وہ بے ایمان ہونا سیکھتا ہے جانتا ہے (اور اگر پھر

أَذَقْنَاهُ نِعْمَاءَ رَبِّهِ ثُمَّ إِذْنَاهُ مُشَاهِدٌ يُقُولُنَّ ذَهَبَ

اس کو اپنی رحمت کا مزہ چکھائے تو اس کا دل بے ایمان ہو جائے گا کہ وہ دیکھے گا کہ اس نے کھائے کچھ اور اس کا

السَّيِّئَاتُ عَنِّي ۚ إِنَّهُ لَفَرُّ مُقْتَرِفٌ ۚ إِلَّا الَّذِينَ

خیر و برکت سے ان کو روکا کر لائے گا ان کے لیے اور ان کے لیے ہی ہے (۱) کہ وہ دیکھ کر کہنے لگے

(۱) اور اگر تم ایک لمحہ بھی قوت کے وقت تک ان پر عذاب

موت میں سے ایک دھڑکنے والا ہے
کے ہوتے ہوئے اس کے ہاتھوں
ہوگا اور اپنے دل کا بدلہ ہے
قرآن اور اس کا ایک دھڑکنے والا ہے
وہی ان کے لیے ہے اور اس کے لیے

۱۰۰

6. जमीन पर चलने किरने वाले हर जानदार का निज़ा अल्लाह को क़िन्ने है और हर जानदार के रहने की जगह और सुपुर्ब होने की जगह, सब उसको मालूम है, ये तन्नाम बातें (पहले से) खुली किताब (सीते पलक़ुज़) में देखें हैं।
  7. और उसी ने आसमानी और ज़मीन को छः अज़्मा (दिनों) में पैदा कर दिया और उसका अर्ध घंटी पावे लक़्ता घंटी पर था (तुम को पैदा इसलिए किन्ना) कि तुमको आजमाईश में डाले कि तुम में से कौन अज़ल अज़ल कर के अज़ल है और हे मनी, अगर आप इनको बताएँ कि तुम को मौत के बाद एक दिन उठाया जाएगा, तो जो लोग इन्कारी हैं, वे सोचेंगे कि यह सब खुली आधुनायी की बात है।
  8. और जब हम एक निजी चुनी मुलत को मज़ा तक इन पर अज़ाब को मुलतरी रखें तो कहेंगे कि यह अज़ाब किस में रोक लिया ? आग़ह हो जाओ और मुन रखें कि जिस दिन अज़ाब उन पर आ चड़ेगा, उन्हें टालने की ज़मा चुनलत न मिलेगी और जिस अज़ाब को मज़ाक़ उड़ाते थे वही उन को आकर घेर लेगा।
  9. और अगर हम इन्सान को अपनी रहमत का मज़ा मचाते हैं और फिर इस रहमत को इन्सान से छीन लेते हैं, तब वह बड़ा मासूमियद और मासूमा हो जाता है।
  10. और अगर हम फिर इसको अपनी नैअमत का मज़ा मचाते हैं, इसके बाद कि इसको दुख दर्द में घेर लता था, तो खुद होकर कहने लगता है, मेरी सब तकलीक़ क़ाबिलत हो गयी और मेनिक होकर इतमाने लगता है और अपनी होशियारी मधारने लगता है।
6. No moving creature is there on the earth but upon ALLAH is its provision, and HE knows its dwelling and resting place; every thing is in a Book luminous.
  7. And HE it is Who has created the heavens and the earth in six Days, and HIS Throne was on the water. (HE has created you) that HE might test you, as to which of you is the best in deeds. And if you were to say to them: "You shall certainly be raised up after death," those who disbelieve are sure to say: "This is nothing but magic manifest."
  8. And if WE delay from them the chastisement till a determined period, they are sure to say: "What keeps it back?" know it well, that the day when it will befall on them, it shall not be averted from them, and they shall be surrounded by what they have been mocking at.
  9. And if WE give man a taste of Mercy from US, and then withdraw it from him, verily, he becomes despairing, ungrateful.
  10. And if WE let him taste favour after harm has touched him, he is sure to say: "Ills have departed from me" and thus he becomes exultant and boastful.

1	8	1

صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ، أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ

جس اورنگ میں کہتے والے ہیں وہ کسی حرکت نہیں کرتے، ایسے لوگوں کے لئے مغفرت اور بڑا

وَ أَجْرٌ كَبِيرٌ ۝ قُلْعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضُ مَا يُوحَىٰ

اجر ہے ⑤ تو کیا جو وہی آپ کی طرف کی گئی ہے، اس میں سے کچھ کو چھوڑتے

إِلَيْكَ وَضَاقَتْ بِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنْزِلَ

والے ہو ؟ اور اس بات پر تنگ دل ہوتے چلتے ہو کہ وہ کہتے ہیں، اس کے ساتھ کوئی نازل

عَلَيْهِ كُنْزٌ أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ ۚ إِنَّهَا أَنْتَ نَذِيرٌ

کیوں نہیں آتا کیا گیا، اس کے ساتھ کوئی فرشتہ ہی آتا ہے ، جس آپ تو نذر نازلے والے ہو

وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۝ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ

اور اٹھ ہر ہر جیسے کہ کہتے ہیں ہے ⑥ : وہ کہہ رہے ہیں کہ کلام تو اس

قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَتٍ ۚ وَادْعُوا

لے اپنے ہی سے بنا لیا ہے، آپ کو بارہ سو کی جیسی دہائی سے بنا کر پیش کر کے بتادو اور اٹھ

مَنْ اسْتَطَاعَتْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

کے سامنے کو اپنی مدد کے لئے بلا سکو، سب کو بلاؤ ، اگر تم سچے ہو ⑦

فَالَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّهَا أَنْزَلَ بِعِلْمِ

پر اگر وہ جواب نہ دیا تو جان لو کہ کلام نازل کیا گیا ہے اٹھ کے علم سے اور اس میں ہے

اللَّهُ وَأَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ، فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ۝

بات جاننے کی جارہی ہے کہ اس کے سوا کوئی عبادت کے لائق نہیں، تو کیا اس میں مسلمان ہو گئے ہو یا نہیں ؟ ⑧

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ

جو شخص دنیا کی زندگی چاہے اور اس کی زیبائش اور دنیا میں لوگوں کی تعریف کا اور اس کے

إِلَيْهِمْ أَغْنَاهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُخْسِرُونَ ۝

اس میں سے ان کو ہر چیز سے بھر دیں گے اور ایسے لوگوں کو یہ سب کچھ نہیں ہوگی ⑨

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ ۚ

ایسے لوگوں کو آخرت میں سوائے آگ کے کچھ اور کچھ نہیں ہوگا اور وہ اعمال انہوں نے دنیا ہی کے سب

وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَ بُلْطُ مَا كَانُوا

پر بارہ ہو جائیں گے اور وہ کلام کر گئے ہونگے آخرت میں سب کے سب باطل قرار دیئے

11. अगर जो लोग सब करने वाले हैं और येक अवसर करने वाले हैं (ये ऐसी हरकत नहीं करेंगे) ऐसे लोगों को लिए परिश्रम और बड़ा अज्र है।
12. तो क्या जो "यह" आप की तरफ की गयी है, इस में ये कुछ को छोड़ने वाले हो ? और इस बात पर तंग दिल हुए जाते हो कि ये कहते हैं, इसके साथ कोई खजाना कहीं नहीं जाता क्या या इसके साथ कोई खरिदा ही आ जाता। बस आप ही कर चुकाने वाले हो और अल्लाह हर हर चीज़ का निवेष्टकन है।
13. ये लोग क्या कहते हैं कि यह कलाम तो हमने अपने जी से बना लिया है। आप फरमा दो कि तुम भी ऐसी दस सूरतें अपने जी से बनाकर पेश कर के बता दो और अल्लाह के सिवा जिनको अपनी मदद के लिए बुला लगे, सब को बुला लो, अगर तुम सच्चे हो।
14. फिर अगर ये लोग दुन्दारी बात का जवाब न ला सकें तो जान लो कि यह कलाम नाज़िल किया गया है अल्लाह के हुक्म से और इस में यह बात बयान की जा रही है कि उसके सिवा कोई इबादत के लायक नहीं, तो क्या अब भी मुकलमान होले हो या नहीं।
15. जो सफल दुनिया की किन्दगी बनाने की निज़ में रहेंग और जरीजी ज़िन्ना और बनाव सिंघार में लगा रहेंग तो हम उसके कामों का बदला यही पूरा कर देंगे और ऐसे लोगों को यहाँ कोई कमी नहीं होगी।
16. ऐसे लोगों को आखिरत में सिवाय आप के अज़ाब के और कुछ हाथ न आएगा और जो अमात इन्होंने दुनिया में किए, सब बरबाद हो जाएँगे और जो कुछ काम कर के आए, आखिरत में सब के सब नाज़िल करार दिए जाएँगे।
11. Not so are those who persevere and do righteous works, theirs will be forgiveness and a great reward.
12. Are you, perchance, to abandon a part of what is revealed to you? Or your chest is straitened because of their sayings: "Why has not a treasure been sent down on him, or an angel has come with him?" You are but a Warner and of everything ALLAH is a Trustee.
13. Or do they say, "he has fabricated it (the Quran)"? say you: "Bring then ten surahs the like of it fabricated and call whomever you can, other than ALLAH (to your help), if you speak the truth!"
14. Then if they do not respond, be sure that the source of it is the knowledge of ALLAH; except whom none has the right to be worshipped. Will you not, now, surrender your whole being unto HIM?
15. Any one who desires the life of the world and its glitter; We shall repay them in full for their works therein; and in it they shall not be deluded.
16. These are they for whom there is nothing in the Hereafter except the fire; and vain are the deeds they did therein, and of no effect is that which they used to do.

يَعْمَلُونَ ۝ أَفَسَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْتِهِ مِّن رَّبِّهِ وَيَتْلُوهُ

جانی کے ⑤ وہ کتاب پڑھا کرتا ہے اور اس کے پہلے کی طرف سے آتی ہوئی دلیل پڑھتا ہے اور اس کے

شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً ۚ

شہادت کے، اس کا گواہ، یہ لکھا ہے اور اس کے پہلے بھی موسیٰ کی کتاب امام اور رحمت کی آئی تھی،

أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِهِ مِّنَ الْأَحْزَابِ

اس پر ایمان لائے واسطے لوگ ایسے جو کہتے ہیں، اور ان کی گروہوں اور سطحوں میں بھی اس کا انکار نہیں کرتا

فَالنَّارُ موعِدُهُ ۚ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ

جہنم کا عطا کردہ ہے، تم اس میں شک نہ کرو، جس میں حق ہے

مِّن رَّبِّكَ وَلَٰكِن أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

تمہارے رب کی طرف سے لیکن اکثر لوگ اس پر ایمان نہیں لیتے ⑥

وَمَن أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۚ أُولَٰئِكَ

اور اس سے بڑھ کر ظالم کون ہوگا جو بظہور جہت و جہت باطلہ کذب کہے، ایسے لوگ سب لہجہ

يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ

رب کے حضور پیش کر رہے ہیں کہ ان کے گواہ لوگ کہیں گے کہ وہ لوگ جیسا کہ آپ کے بارے

الَّذِينَ كَذَّبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ ۚ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَىٰ

یہی جہنم والے ہیں جو آپ کے بارے میں کذب کہتے ہیں، لعنتوں پر انہوں کی لعنت کی جائے

الظَّالِمِينَ ۝ الَّذِينَ يَصْذُقُونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ

جہ ⑦ پھر یہ ظالم لوگ انہوں کے راستے سے دھکیلتے ہیں اور اس

وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۚ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ۝

راہ کو جھکا کر دیتے ہیں، اور آخرت کے بارے میں بھی انکار کرتے ہیں ⑧

أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا

یہ لوگ زمین میں کسی طرح کا معجزہ نہیں بناتے اور ان کے مقابلے میں ان کے کوئی دلی

كَانَ لَهُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ مِن أَوْلِيَآءٍ ۚ يُضْعَفُ

نہیں رہے، بلکہ ان کے مقابلے میں ان کے کوئی دلی

لَهُمُ الْعَذَابُ ۚ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا

کی حالت سے محروم رہے، اور دیکھتے بھی نہیں

17. यह किताब क्या आदमी है, जो अपने स्व की तरफ से आई हुई यादों पर कायम रहे और उसकी विलक्षणता का, उसका पक्का बन गया हो और इसके पहले की मुता (अर्थात्) की किताब इमान (अपवाई करने वाली) और रहस्य बन कर आती थी इस पर इमान लायेवाले लोग ऐसे हुआ करते हैं, और उन दोस्तों और पक्षों में, जो भी इसका इन्कारी लोग उसका शिकाना आम है, तुम इस में कुछ भी शक न करना, बस यही हक है तुम्हारे स्व की तरफ से, लेकिन अक्सर लोग इस पर इमान नहीं लाते।

18. और सबसे बड़ाकर ज़ालिम कौन होगा, जो अल्लाह पर झूठ झूठ बात बग़ावन पैदा करे, ऐसे लोग जब अपने स्व के हुजूर पेसी में खड़े किए जाएँगे तो पक्का लोग पछाड़ी देने कि वे वो लोग हैं, जो अपने स्व के बारे में झूठी बातें बला रहे थे, आग्रह रहे कि ऐसे ज़ालिमों पर अल्लाह की सजा की फटकार है।

19. फिर वे ज़ालिम लोग अल्लाह के रास्ते से दूसरे को भी रोकते रहे, और इस राह को टेढ़ी बन देने में लगे हैं, और अकिराह के बारे में भी इन्कार करते हैं।

20. वे लोग ज़मीन में किसी तरह अल्लाह को काम नहीं सकते थे और आज अल्लाह के मुकामले में इन के कोई बली नहीं रहे, बरिह इन को अज़ाब दुगुना होगा, काम होते हुए भी वे लोग हक बात सुन लेने की ताकत से महसूस रहे और देखते भी नहीं थे।

17. How amiable man is he? Who relies upon an evidence from HIS LORD; recites it, and has become witness thereof! And before it came the Book of Moosa, which was a guidance and mercy. They believe therein, but those of the sects that reject it, the fire will be their promised meeting-place. So be not in doubt about it. Verily it is the truth from your LORD, yet most of the mankind do not believe.

18. And who could be the greater unjust than he who fabricates a lie against ALLAH? These shall be set before their LORD, and witnesses shall say: "These are they who lied against their LORD." No doubt! The curse of ALLAH shall fall on the unjust-wrong-doers!

19. Those who hinder others from the Path of ALLAH, and seek a crookedness therein, while they are disbelievers in the Hereafter.

20. By no means, they could in anyway frustrate ALLAH on earth, nor have they protectors besides ALLAH. Their torment will be doubled, for they could not bear to hear the truth, and they used not to see, in spite of the fact that they had the senses of hearing and the sight.

21. वे लोग अंजाम के सिद्धांत से अपने आप को मुक्तमान में मानने वाले ललित हुए और जो कुछ झुठी बातें बनाया करते थे वो सब गायब हो गयी।
21. They are those who have lost their own selves, and their invented false deities would have vanished from them.
22. कुछ भी सक्ष नहीं कि वे लोग अंतिमता में बहुत ज्यादा नुकसान उठाने वाले हैं।
22. Undoubtedly they are those, who shall be the greatest losers in the Hereafter.
23. वेसक जो लोग ईमान लाए और नेक अमल करते रहें और अपने रब की तरफ आसपड़ी (पेशवा) के मुक़े रहें, ऐसे उमान लोग जन्नत के लयक हैं, जिनमें वे हमेशा रहा करेंगे।
23. Verily, those who believe, and do righteous good deeds, and humble themselves before their LORD, all such people shall be the inhabitants of Paradise to dwell therein forever.
24. दोनों पक्षों की हालत ऐसी है जैसे एक अन्ध और बलत और दूसरा देखता और सुनता हुआ, गिनाल में क्या वे दोनों बराबर हैं ? तो फिर तुम नहींहल क्यों नहीं कदल कर लेते ?
24. The condition of the two parties is as the blind and the deaf; and the viewer and the hearer. Are they equal when compared? Are you not admonished then?
- 2 16 2
25. और वेसक हम ने नूह (असै.) को उन की बीम की लयक वसूल बनाकर भेजा था, कन्हीने ऐलान किया कि मैं तुम्हारे लिए खुला हुआ उन सुनाने वाला हूँ।
25. And indeed WE sent Nooh to his people as a messenger (prophet) (saying): "I have come to you as a plain Warner."
26. कि तुम अल्लाह के सिवा किसी की बन्दगी न करो, मैं तुम्हारे बाने में एक दर्दनाक दिन के अंजाम का अन्देसा रखता हूँ।
26. "That you worship none but ALLAH; surely, I fear for you the torment of a painful Day."
27. लल उन की बीम के मुखिय मारदान बोल जडे कि तुम तो हमारे जैसे आदमी हो और ललसारी गिनाल से भी मादूम हो जाता है कि तुम्हारी इलोबा (मात मान लेना) हम में से कुछ गिरे पडे और पुरील किलम के लोग हो लर रहे हैं और अपने मुकामले में तुम्हारी कोई कन्हीलत भी हम नहीं देख रहे हैं, बलिक हमारा यह खयाल है कि तुम झुठे हो।
27. The chiefs of the disbelievers among his people said: "We find you nothing more than a human being like ourselves, nor do we see any follow you but the meanest among us, and they too followed you without thinking; nor we find in you any superiority over us; in fact we think you are liars."

إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَأَشْفَىٰ رَحْمَةً

۱۱ اگر میں اپنے رب سے بے شک ہو اور میری طرف سے رحمت سے

مِّنْ عِنْدِهِ فَعَبَّيْتُ عَلَيْكُمْ ۚ أَلْزَمْتُكُمْهَا وَأَنْتُمْ

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

لَهَا كِهُونٌ ۖ وَيَقُومُ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَا لَا

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

أَمْوَالُهُمْ مُّلقُوا رَبَّهُمْ وَلَكِنِّي أَرْسَلُكُمْ قَوْمًا

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

تَجْهَلُونَ ۖ وَيَقُومُ مَن يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

طَرَدْتَهُمْ ۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۖ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

مَلِكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَن

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا ۚ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ ۚ

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

إِنِّي إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ۖ قَالُوا يَتَّبِعُهُ قَدْ جَدَلْتَنَا

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

فَأَكْثَرْتَ جِدَالَنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتُ

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

مِنَ الصَّادِقِينَ ۖ قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ

میرے سامنے اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

وہ کہ میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر اس کے لئے جو میں نے تم پر کیا ہے اور میں نے تم پر کیا ہے

28. इसलत नूह (अर्क) जवाब में बोले, हे विद्वानों कीम ! यह तो देखो कि अगर मैं अपने सब की वजह से एक सतान बनील पर कायम हूँ और जमी ने मुझे अपनी वजह से यह रहनस देकर नबाज़ दिया और तुम ऐसे अन्धे हो कि तुमको कुछ सुझता ही नहीं, तो अब क्या मैं यह चीज़ कबरावरती तुम्हारे सार लोग हूँ ? जब कि तुम तो उसे वा पसन्द करते हो।

29. और हे मेरी कीम के लोगों ! मैंने तुमसे इस बात पर किसी बात का सवाल तो नहीं किया, मेरा अज़ (बदला) तो अल्लाह के दिम्मे है और मैं इन ईमान वाली को, जो तुम्हारी निगाह में इकीर लगते हैं, धुतकारने वाला तो नहीं वे सब अपने सब से मिलने वाले हैं, लेकिन मैं देखता हूँ कि तुम एक ऐसी कीम हो, जो विद्वानता पर उतर आयी हो।

30. हे मेरी कीम ! अगर मैं उनको धुतकार दूँ तो अल्लाह के अज़ाब से बचाने में मेरा कीम मददगार हो सकेगा? बला, अब भी तुम और क्यों नहीं करते ?

31. और मैं यह नहीं कहता कि मेरे पास अल्लाह के खज़ाने हैं और मैं तो ऐन का इमन भी नहीं रखता और मैं यह भी नहीं कहता कि मैं बरिशत हूँ और तुम्हारी औखें जिसको ज़लील देख रही हैं, उनसे बने में वे नहीं कह सकते कि उन को अल्लाह बलार्द से नहीं नवाज़ेगा, अल्लाह ख़ुब जानता है जो कुछ इन के दिलों में है, अगर मैं कोई ऐसी बात कह दूँ तो मेरा गुमान उन लोगों में होना, जो ज़ालिम हैं।

32. जवाब में वो लोग बोले कि हे नूह (अर्क) तुम हम से बहुत झुज्यत कर चुके और बहुत झगड़ा चढ़ा किया, अब तो वो अज़ाब ही से आओ, जिसकी तुम हमें धमकी देते हो अगर तुम सच्चे हो।

28. Nooh replied: "Behold O my people! If I rested upon a clear proof from my LORD, and a mercy has come to me from HIM, but that has been obscured from your sight; shall we compel you to accept it when you have a strong dislike for it?"

29. "And O my people! I do not ask of you any riches therefor; my reward is only with ALLAH. And I am not going to drive away those who have believed; whereas you regard them valueless. Surely they are going to meet their LORD, but I see that you are a people who have resolved to be ignorant."

30. "O my people! Who will support me to avert ALLAH's punishment if I drive them away? Will you not then give a thought?"

31. "And I do not say to you that with me are the treasures of ALLAH, nor that I know the Unseen, nor do I say 'I am an angel', and I do not say of those whom your eyes look down upon, that ALLAH will not bestow any good on them. ALLAH knows what is in their inner selves. If I assert any such thing, then I shall be among the unjust."

32. They said: "O Nooh! You have disputed with us and much have you prolonged the dispute; now bring upon what you threaten us with, if you are of the truthful."

33. नूह (अलै) ने कहाथा कि अगर अल्लाह चाहेगा तो अज़ाब भी तुम पर आ सकेगा और फिर तुम कहीं बच कर जा भी नहीं सकोगे।
33. Nooh said: "If ALLAH wills, the punishment will befall on you, but then you shall not be able to save yourselves by fleeing."
34. और अगर मैं चाहूँ कि तुमको नसीहत करूँ और अल्लाह तुमको सब हिदायत से महकम कर दे, तो मेरा मल्ल चाहता, तुमको कुछ भी फल न देगा यही तुम्हारा रब है और उसी की तरफ तुम लौट कर जाओगे।
34. "Nor would my good counsel profit you, even if I wished to give you good counsel, while ALLAH wished to keep you astray. HE is your LORD, and to HIM you shall be returned."
35. क्या वे लोग नु कहते हैं कि इस नबी ने कुरआन को अपने दिल से बना लिया है अथ इन् से कह दो कि अगर मैंने अपने जी से इस कुरआन को सुद ही बना लिया है तो मेरे इस जुर्म का क्याल मुझ पर है और जो जुर्म तुम कर रहे हो उसके क्याल से मैं बरी हूँ।
35. Or do they say: "This Prophet has fabricated the Quran," say: "If I have fabricated it, upon me shall be my crimes, but I am innocent of all those crimes which you commit."
36. और नूह (अलै) की तरफ "जाय" कर दी गयी कि अब की खीम से वे जो ईमान लाया तो आ चुका अब कोई इनके खिला ईमान न लाएगा, तो अब तुम इन की बात से दुखी होना छोड़ दो।
36. And it was revealed unto Nooh: "Verily, none of your people will believe except those who have believed already; so do not be distressed at what they have been doing."
37. और तुम हमारी निगलनी में और हमारी "जाय" के मुतबिक एक कसरी बनाओ और इन ज़ालिमों के बारे में मुझ से बात भी न करना, इसलिए कि वे सब लोग पानी में डुबा डुबा कर मरे जायेंगे।
37. And assemble the ship under OUR eyes and with OUR inspiration and address ME not on behalf of those who did wrong; for they are surely to be drowned.
38. अब नूह (अलै) ने कसरी बनायी शुरू की और जब जब उन की खीम के चौधरी वहाँ से गुज़रते, तो नूह की हिल्ली चढ़ते, नूह (अलै) बोले, अच्छा तुम हमारा मज़ाक चढ़ाते हो तो तुम्हारी तरफ एक दिन हम भी तुम्हारी हँसी चढ़ावेगे।
38. And as he was constructing the ship, whenever the chiefs of his people passed by him, they made a mockery of him. Nooh said: "If you scoff at us, we also shall scoff at you, as you scoff at us."
39. फिर तुमको बहुत ज़ाद यद् यादून हो जाएगा कि कससा बनने वाला अज़ाब किस पर आया और वह अज़ाब ज़तरकर किस पर कायम होकर रहेगा।
39. "So precisely you shall know on whom comes a torment that humiliates him, and on whom is let loose the torment lasting."

40. वही तक कि जब हमारा हुक्म आ गया और तब्लू (होटी पकाने के बूझे) में से पानी बबझने लगा, तो हम ने हुक्म दिया कि हर जिनम का जोड़ा इस कबली में सवार कर दो और अपने परिवारों को भी, मगर उसको नहीं, जिसको बने में बीसाल हो चुका है। और जो ईमान लाया है, सिर्फ उसी को सवार करो और वुह (अर्लै) पर बहुत बोझ से लोग ईमान लाए थे।

41. और वुह (अर्लै) ने कहा कि इस में अब सवार हो जाओ, अल्लाह के नाम से है इसका चलना और बहलना भी, बेसक मेरा सब बहुत ही शक्तिशाली करनेवाले वाला और बड़ा रहीम है।

42. और वह कबली इस सब को लेकर पहाड़ों पीसी पीसी बीजी और जहरी से बीच चलने लगी और वुह (अर्लै) ने अपने बेटे को आवाह दी जो अलग था (दे बेटे) हमारे साथ सवार हो जा और नाफरमानों का साथी मत बन।

43. वह चलत कर बोला, मैं किसी पहाड़ पर चला जाऊँगा, वह मुझे पानी से बचा लेगा, वुह (अर्लै) ने जवाब दिया कि आज अल्लाह के हुक्म से बचने वाला कोई नहीं, बस अल्लाह किसी पर राहम करे तो और बात है, हमने में एक मौज दोनो बग बेटे से बीच आ गयी और वुह (अर्लै) का बेटा भी पानी में डूब कर मरने वाला में शामिल हुआ।

44. अल्लाह का हुक्म हुआ, ऐ जमीन अपना पानी गिराल जा और ऐ आसमान बग जा, पानी सूख गया और बीसाल दूर हो गया और कबली "खुदी" पहाड़ पर टिक गयी और फैसल हो गया कि जजिल ज़ीन को रहमत से दूर कर दिया गया।

40. So it was, till OUR command reached and the oven gushed forth water. WE said "Carry thereon of every kind two, (male and female), and your family- except him against whom the Word has already gone forth- and those who believe. And none believed with him, except a few."

41. And Nooh said: "Embark therein, in the name of ALLAH will be its moving course, and its resting anchorage. Surely, my LORD is Oft-Forgiving, Most Merciful."

42. And the ship moved on with them amidst waves like mountains; and Nooh called out to his son, who had separated himself apart, "O my son! Embark with us and be not with the disbelievers."

43. The son replied: "I will betake myself to a mountain which will shield me from the water." Nooh said: "This day there is no saviour from the Decree of ALLAH, except him on whom HE has mercy." And a wave intervened between the two, and the son was among the drowned.

44. And it was said: "O earth! Swallow up your water, and O sky! Withhold your rain." And the water was made to subside, and the Decree of ALLAH was fulfilled. And the ship rested upon the Mount Judi, and it was said: "Away with the wrong doing people!"

مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ

ہے یہ اور جزا وعدہ برحق ہے اور ایسے کر کے دلوں میں تو کئی سب سے بڑا حکم

الْحَكِيمِينَ ۝ قَالَ يُنُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ ۚ إِنَّهُ

ہے ۝ پہلے لایا اسے نوح و نوحہ کر دلوں میں مشاغل ہیں، اس کے بارے میں

عَمِلٌ غَيْرُ صَالِحٍ ۚ فَلَا تَسْأَلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۚ

کسی تک نہیں، اس کو ہے ایسی بات کا سوال مت کرنا جس کا تم کو علم نہیں، میں تم کو نصیحت

إِنِّي أَعْطُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ۝ قَالَ رَبِّ

کہتا ہوں کہ نادانوں میں بھی اپنے آپ کو مشاغل د رکھنا ۝ نوح نے عرض کیا کہ

إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْكَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ ۚ

میں تجھ سے پناہ مانگتا ہوں کہ اس بات سے کہ میں اس کو پکڑاؤں جس کے بارے میں میرا علم نہ ہو

وَلَا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝

اور نہ صاف کر کے اور نہ رحم د کرے گا تو میری نصیحت ہی اظہار دلوں میں ہو جائے گی ۝

قِيلَ يُنُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ ۚ وَ

کہا کہ نوح! اسے نوح اب سلام سے کچھ سلامت آ کر پہنچا دے ہمیں یہ سلام تو اس کے لیے بھی ہے اور ان کے لیے بھی

عَلَى أُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَ وَأُمَمٌ سَنُصِتُّهُمْ ثُمَّ

جو قوم ہے ساتھ ہی اور جو قوم اپنے لیے کہیں کہیں ہم سے ملے گی ان کو بھی سلامی پہنچا دے کہ تم کے لیے

يَسْتَهْمِرُنَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ۚ تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ

وہ ایک ہر بار کی طرف سے جو کہیں وہاں عذاب الیم ہے ۝ اسے کہہ کر اسے بڑے بڑے غم میں ڈال دیا

الْغَيْبِ تُوحِيهِمَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ

جس سے ہی ہم جس کی کوئی خبر نہ تھی، اس سے پہلے ہم ان باتوں کو جانتے تھے، اور ان کی خبر

وَلَا قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا ۚ فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ

تو جانتی تھی، پس صبر کرے ہذا، الیم ہر بار ہر بار کہیں کہیں

لِلْمُتَّقِينَ ۚ وَالَّذِي عَلَيْهِ أَخَاهُمْ هُودًا ۚ قَالَ يَقُومُ

ہوگا ۝ اور ہود کی طرف اس کے بھائی ہود کو بھیجا گیا، ہود نے فرمایا کہ میری

اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۚ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا

بروؤں کے کہہ کر اس کو کہہ دیا کہ اس کے سوا خدا کوئی سجدہ نہیں تم سب کا، راستہ بھلا کر جس کو چاہو

وہ ایک ہر بار کی طرف سے جو کہیں وہاں عذاب الیم ہے ۝ اسے کہہ کر اسے بڑے بڑے غم میں ڈال دیا

وَمَا مِنْ ذَا آلِهَةٍ

منزل

45. नूह (अलै) ने अपने सब को बुलाया और अर्ज किया,
 'हे सब, मेरा बेटा, मेरे घरवालों में से है और मेरा सारा
 परिवार है और यैरात करने वाली मैं हूँ ही सबसे बड़ा
 हाथिन है।

46. सब ने घरवाला दे नूह ! यह लेने घरवालों में शामिल
 नहीं, इसलिए कि इसका अपराध गैर नहीं, बल्कि मुझसे
 ऐसी बात का सवाल मत करना, जिसका तुमको इत्त
 नहीं, मैं तुमको नसीहत करता हूँ कि नादानों में कभी
 अपने आप को शामिल न रहना।

47. नूह (अलै) ने अर्ज किया, 'हे सब ! मैं तेरी पناه में आया
 मुझे बचा ले ऐसी बात से कि मैं सवाल बन बैठा तुझ से
 एक ऐसी बात का, जिसका मुझे इत्त न था और अगर
 तू मुझसे नाफ न करेगा और मुझ पर रहम न करवायेगा
 तो मैं भी मुकद्दाम उठाने वाली मैं हो जाऊँगा।

48. हम ने फरमाया कि 'दे नूह (अलै) ! अब करती ले
 लड़ी सलाह उत्तर जाओ, तुम सब हमारी सलाहों
 और बरकतों हैं और उन लोगों पर भी जो तुम्हारे साथ
 हैं और कुछ लोग ऐसे भी हैं, जिसको हम सोचें मुझ
 को लिए जिंदगी का सामान काम चलाने को चलाने के
 लिए देंगे, किन हमारी तरफ से उन को दर्दनाक अज्ञान
 आ घेरेंगा।

49. 'दे मुहम्मद सलललल्लु अलैहि व सलाम वे किसो पैग
 की सूबरी में से हैं, हम जिसकी "फरह" तुम्हारी तरफ
 भेज रहे हैं, इससे पहले न तुम इन बातों को जानते थे
 और न तुम्हारी बीम जानती थी, इस सब किए जाओ,
 अज्ञान परलेखमारी का अच्छा होगा।

50. और आद की तरफ जग के भाई हूद (अलै) को भेजा
 गया, हूद (अलै) ने फरमाया, 'हे मेरी बिरादरी के लोगों !
 अल्लाह की बन्दगी करो, उससे भिन्न तुम्हारा कोई
 भादू नहीं, तुम सबका सारा जोड़कर गन पकड़ सब
 पर चल पड़े हो।

45. And Nooh cried to his LORD and said:
 "O my LORD! Verily my son is of my
 family, and certainly, YOUR promise is true,
 and YOU are the Most Just of the judges."

46. LORD said: "O Nooh! Surely, he is not of
 your family! Verily, his work is unrighteous!
 So do not ask ME that of which you have
 no knowledge. I admonish you, lest you be
 one of the ignorant!

47. Nooh said: "O my LORD! I seek refuge
 with YOU from asking YOU that of which
 I have no knowledge. And unless you
 forgive me and have mercy on me; I would
 indeed be one of the losers.

48. WE said: "O Nooh! come down from the
 ship with peace from US and blessings on
 you and on the people who are with you,
 but there will be other people also to whom
 WE shall grant their pleasures for a time
 (ordained), but in the end a painful torment
 will reach them from US.

49. This is of the news of the unseen, O
 Prophet, which WE reveal unto you; neither
 you nor your people knew them before this.
 So be patient, verily, the happy end is for
 those who are conscious of ALLAH.

4 14 4

50. And to Aad (people,) WE sent their
 brother Hud. He said: "O my people!
 Worship ALLAH alone. You have no other
 deity but HIM; leaving this straight Path,
 you do nothing but invent lies."

صفحہ ۳۱۹

مُفْتَرُونَ ۝ يَقُولُ لَا اسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ اجْرًا اِنْ اُجِرْتُمْ

پہلے فرماتے ہو ۝ اسے میری قسم کہ اگر میں اس پر اجرت لے کر سے کہہ رہا ہوں تو میں اس پر کفر نہیں کرتا

اِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي ۚ اَفَلَا تَتَّقِلُونَ ۝ وَ يَقُولُ

اگر میں اس پر سے کہہ رہا ہوں تو میں اس پر کفر نہیں کرتا ۝ (اسے میری قسم کہ)

اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا اِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ

اگر اس پر سے کہہ رہا ہوں تو میں اس پر کفر نہیں کرتا ۝ (اسے میری قسم کہ)

فِدَارًا وَاُيْزِدْكُمْ قُوَّةً اِلَّا قُوَّتَكُمْ وَلَا تَكُوْلُوا

خودی ملائے ہے اس میں بہت زیادہ قوت کہ تمہاری طاقتوں اور قوتوں کا اور تم میری بات سے سو

مُجْرِمِينَ ۝ قَالُوا اِيْهَذَا مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ

بجہت مجرم نہ ۝ (ان کے کہنے پر اب یہ کہتے ہیں کہ اسے جو بات ہے اسے تم کو بتا رہے ہیں اسے سو

بِتَارِكِي الْاِهْتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ بِمُؤْمِنِينَ ۝

تم خود کو کہتے ہو کہ تم میری بات کو چھوڑنے والے ہیں اور تم خودی بات مان کر نہیں دیتے ۝

اِنْ تَقُولُ اِلَّا اَعْتَرَاكَ بَعْضُ الْاِهْتِنَا بِسُوْءٍ

اب بتا رہے ہیں کہ تم میری بات کو چھوڑنے والے ہیں اور تم خودی بات مان کر نہیں دیتے ۝

قَالَ اِنِّي اَشْهَدُ اللّٰهَ وَ اَشْهَدُ اَنَّ اَبِيْ بَرِيْءٌ مِّنَّا

یہی وہ ہے جو کہ تم کو بتا رہے ہیں کہ تم میری بات کو چھوڑنے والے ہیں اور تم خودی بات مان کر نہیں دیتے ۝

تَشْرِكُوْنَ ۝ مِنْ دُوْنِهِ فَلَئِنْ اُنْزِلَتْ عَلَيْنَا مِائِيْنٌ

کہتا ہوں ۝ (ان کے کہنے پر اب یہ کہتے ہیں کہ اسے جو بات ہے اسے تم کو بتا رہے ہیں اسے سو

تَنْظُرُونَ ۝ اِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ رَبِّيْ وَرَبِّكُمْ

تمہاری بات کو چھوڑنے والے ہیں اور تم خودی بات مان کر نہیں دیتے ۝

مَا مِنْ دَآئِبَةٍ اِلَّا هُوَ اَخَذَ بِهَا صِيَّتَهَا ۚ اِنْ رَجَعْ

اگر کہہ رہا ہوں ہے اور میں اس پر کفر نہیں کرتا ۝ (اسے میری قسم کہ)

عَلَىٰ حِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۝ اِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ اَبْغَضْتُكُمْ

پر رہتا ہوں ۝ (اسے میری قسم کہ)

مَا اَرْسَلْتُ بِهٖ اِلَيْكُمْ ۚ وَكَيْتَحْلِفُ بِرَبِّيْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ

تم کہہ رہے ہو کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا ۝ (اسے میری قسم کہ)

مطلب اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

اور اس کے لئے کہ میں اس پر کفر نہیں کرتا

51. ऐ मेरी बीमारी के लोगों ! मैं इस पैग़म पर तुम से किसी अज़ (बदले) का सवाल नहीं करता, मेरी पैग़म का अज़ तो बस नज़िक पर है जिसने मुझे पैदा किया है, क्या तुम को अज़ नहीं कि इसी साफ बात तुम समझ नहीं पाते ।

52. ऐ मेरी बितावरी के लोगों ! अपने रब से अपने गुनाह माफ़ा लो, फिर लौटा कर के उसी के लो पड़ो तो वह तुम पर आसमान से ख़ुब अच्छी बरिश बरसानेगा और आज जो तुम्हारी ताकत है, इसे मैं बहुत ज़्यादा ताकती देकर तुम्हारी ताकत और बढ़ा देगा और तुम मुजरिम बन कर मेरी बात से मुँह फेरता छोड़ दो ।

53. बीम के लोग ज़वाब में बोले, ऐ हूद (अले) ! हमारे सामने तुम कोई दलील नहीं लाए और हम तुम्हारे कहने से अपने माबूदों को छोड़ने वाले नहीं और हम तुम्हारी बात मान कर नहीं देंगे ।

54. ख़ुद हमारा तो वह कहना है कि हमारे कुछ माबूद तुम पर बिगड़ रहे हैं और तुम को झगड़ कर ख़ासी बना दिया है तब हूद (अले) ज़वाब में बोले कि मैं तो अपनी दावा पर अल्लाह की गवाही पेश करता हूँ और तुम भी गवाह खाना कि मैं तुम्हारी नुरिक बितावरी से मुखातिफत का ऐलान करता हूँ ।

55. अल्लाह के सिवा तुम्हारे पास जो कोई भी हो, सबको हक़दरे साबन मुझे इतिहास दिए बग़ैर अचानक मुझ पर धावा बोल दो, तब भी तुम मेरा कुछ न बिगड़ सकोगे ।

56. मैंने अल्लाह पर भरोसा कर लिया है जो मेरा भी रब है और तुम्हारा भी रब है हर जानदार की भेटी केताबी अल्लाह की पकड़ में है और जान लो कि जो मेरे रब को मान चाहता है, उसे सीधी राह पर चलना होगा ।

57. फिर भी अगर तुम नहीं मानते तो मैंने वह सारे पैग़म तुम तक पहुँचा दिए, जिसे देखन मुझे तुम्हारी तरफ़ भेजा गया था और अब तो मेरा रब तुम्हारे सिवा किसी और बीम को तुम्हारी जगह पर लाएगा और तुम बसका कुछ भी बिगड़ न सकोगे । बेशक़ मेरा रब हर हर चीज़ पर खुद ही निग़हबानी और हिमयत करने वाला है ।

51. "O my people! I ask of you no wage therefor; my reward rests only on HIM Who created me, will you not then reflect?"

52. "O my people! Ask forgiveness of your LORD, then repent to HIM: HE will send you from the sky, rain abundant, and add strength to your strength. So turn not away as guilty ones."

53. They said: "O Hud! No evidence have you brought to us; and we are not going to abandon our gods for your (mere) saying! Nor are we going to believe in you."

54. "All that we say is that some of our gods have seized you with madness." In reply Hud said: "I call ALLAH to witness for my preaching, and bear you witness that I am against of what you associate as partners in worship with HIM."

55. Whatever you have, so do plot against me all together and give me no respite."

56. "I put my trust in ALLAH, my LORD and your LORD! There is not a moving creature but HE has grasp of its forelock. Verily, my LORD is on the Straight Path."

57. "If then you turn away, I have preached you that with which I was sent to you. My LORD will set up in succession a people other than you, and you shall not be able to harm HIM at all. Surely, my LORD is guardian over all things."

58. और जब हमारा हुक्म आ पहुँचा तो हम ने हूद (अले) को और उसको साथ ईमान लाने वालों को अपनी दहशत का सहारा देकर नज़ात अता करवायी और हम ने वाकई उन को एक भयानक अज़ाब से बचाव दूना।

58. And then when OUR decree came to pass, WE saved Hud and those who believed with him by a Mercy from US, and WE really saved them from a severe torment.

59. वे कौन आद के लोग थे, जो अपने परावरदिगार की निशानियों के बुलानिक बन गए और उसको समुझी की बात नहीं मानी और इन ज़र करने वाले शिरी की इत्तीबा में चलना अच्छा समझा।

59. Such were Aad people. They opposed the revelations of their LORD and denied His messengers and followed the command of every proud, oppressor of the truth.]

60. और इस दुनिया में भी ज़ात की फिटकार उनके पीछे लगी रही और कियमत के दिन भी वे ज़लील होंगे वुस्र सुन लो कि वे आद के लोग जो हूद की कौम वाले थे, जिनहोंने अपने पर से मुझ किया, उनको दहशत से दूर पीक दिख गया।

60. And they were followed in this world by a curse, and so will be they on the Judgement Day. No doubt! Verily, Aad people disbelieved in their LORD. So away with Aad who were, the people of Hud.

5 11 5

61. और कौम समुद की तरफ उनके भाई सलैह को हमने समुझ बजाकर भेजा। सलैह (अले) ने दावा पैस की, ऐ मितादागे कौम ! एक अल्लाह की बन्दगी करो, उसके जिक्र तुम्हारा कोई समुद नहीं हो सकता, उसने ज़मीन से तुम को उगाकर इस में तुम्हें अवसर दिया है, बस अब तुम अल्लाह से माफ़कत मांगो, और उसी की तरफ समझो कर के पज़र करो बेसक मेत पर कौम भी है और कुछ को समुझ करने वाला भी है।

61. And to Samud people WE sent their brother Salih, as OUR messenger. He said: "O my people! Worship ALLAH alone. You have no other deity -(Worth worshipping)- but HE. HE brought you forth from the earth and settled you well therein, so ask forgiveness of HIM and turn to HIM in repentance. Certainly, my LORD is near to all, and Responsive to all applications.

62. ज़ावा में कौम के लोग बोले कि ऐ सलैह (अले) ! हमको इससे पहले ज़मीन की कि तुम हमारी मितादरी में बड़े काबिल और होनहार बनोगे, तो क्या ज़िमाही इबादत हमने बस दावा करते रहे, उसी से तुम हमको बच करने लगे ? बस, जिस ज़मीन की तरफ तुम हमको दावात देते हो, उस में हमको तक समुझ होता है और हमारा दिल नहीं मायदा।

62. They said: "O Salih! You have been among us a figure of good hope! Do you now forbid us to worship what our forefathers have worshipped? But we are really in disquieting doubt as to that which you invite us to.

منزل ۳

مذہب میں جو مذہب کی طرف سے
ہو شہادت دینے کے لئے کہ وہ
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
کہ وہ کہہ گا کہ وہ مذہب کی بات
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے

مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب
کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے

مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب
کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے
ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے

إِلَيْهِ مُرِيبٌ ۝ قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ

ماتنا ۝ صلی اللہ علیہ وسلم کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب

عَلَى بَيْتَةٍ مِّن رَّبِّي وَأُثْبِتِي مِنْهُ رَحْمَةً ۚ فَمَنْ

کے لئے کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب

يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ ۚ فَكَيْفَ تَزِيدُونَنِي

کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب

غَيْرُ تَحْسِينٍ ۝ وَيَقَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ

نہایت سے کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب

آيَةً ۖ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أََرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا

کے لئے کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب

بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ ۝ فَعَقَرُوهَا

کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب

وَعَدُ غَيْرُ مَكْذُوبٍ ۝ فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا بَعْجَيْنَا

کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب

صَلِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِن

مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب کی بات کہے کہ وہ مذہب کی بات کہے

خِزْيٍ يُؤْصِدُ ۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ۝

۱۱) ہے کہ آپ کا رب ہی اوست اور قیوم ۱۱) ہے

وَآخِذِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْعَةَ ۖ فَاصْبَحُوا فِي

اور وہ ظالموں کا ایک نذرہ آواز لے کر ۱۲) ہے کہ اگر کوئی مذہب کی بات کہے

دِيَارِهِمْ جُثَمِينَ ۝ كَانَ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا ۚ أَلَا إِنَّ

۱۳) ہے کہ ۱۴) ہے کہ ۱۵) ہے کہ ۱۶) ہے کہ ۱۷) ہے کہ ۱۸) ہے کہ

۱۹) ہے کہ ۲۰) ہے کہ ۲۱) ہے کہ ۲۲) ہے کہ ۲۳) ہے کہ ۲۴) ہے کہ

63. सलैह (अलै) ने कहाया, हे मेरी बीन ! तुम तो देखो भाली कि अगर मैं अपने सब की सहाय से एक खूनी घसील पर बाधत होता हूँ और यह एक रहमत की बात है जो अल्लाह की सहाय से मेरी जातिव मेरी गयी है, फिर अगर मैं इसकी या करवाने काफ़ी तो अल्लाह की पकड़ से मुझे बीन बचा सकेगा ? ऐसी हालत में तो तुम (मेरी बिरादरी के आदमी होकर भी) मेरा बहुत प्रयास मुक़ताब करने पर मुझे दो।

64. हे बिरादराने बीन ! यह अल्लाह की छँटनी है, जो तुम्हारे लिए एक निशानी है, इसे खूनी रहने दो, ताकि ज़रती जिने अल्लाह की ज़मीन में और धुने दराने से इसे घुसा भी मत, वरना बहुत करीब है तुम अज़ाब में पर लिए जाओगे।

65. फिर वो ज़मीने छँटनी के बीच पर बार बिजल और उसके पैर काट काटे, तब सलैह (अलै) ने कहा कि अब अपने घरों में शिर्ज़ तीन दिन मड़े कर लो, यह सारा है जो कभी झूठ न होगा।

66. फिर जब अज़ाब का हवावा शुरू आ गया तो हम ने सलैह (अलै) और उनके साथ ईमान आने वालों को अपनी रहमत में जगह देकर उस दिन की कसबाई से नज़ात दी, बेसक आपका सब बड़ी कुशत और ग़लबे काता है।

67. और उन ज़ातियों को एक ख़ोरदात आबाद ने आ बक़त, फिर वो सुख को अपने घरों में औधे मुँह जिने हुए थे।

68. और उनका हाल यह हुआ कि जैसे वो कभी उन घरों में बसे ही न थे, ख़ुब सुन लो यह बीने समूद के, जिन्होंने अपने सब के करमान का इन्कार किया, आग़ाह हो जाओ कि बीने समूद को अल्लाह की रहमत से दूर पीक दिया गया।

63. He (Salih) said: "O my people! Tell me, if I have a clear proof from my LORD, and there has come to me a Mercy from HIM, who then can help me against ALLAH, if I were to disobey HIM? Then in that case (having been of my own community), you are bent on increasing me not but in loss!"

64. "And O my people! Here is the she-camel of ALLAH, a sign to you, so leave her to graze at will in ALLAH's land, and do not touch her with evil intent, lest there may overtake you an instant chastisement."

65. But they killed her. So Salih said: "Enjoy yourselves in your homes for three days. This is a promise that will not be belied."

66. Then when OUR decree came to pass, WE delivered Salih and those who believed with him by a mercy from US and from the humiliation of that day. Verily, your LORD! HE is the All-Strong, the All-Mighty.

67. And the shout (awful cry) over took the wrong doers, so they lay dead, on their faces down side, in their homes-

68. -as if they had never lived at ease therein. No doubt! Verily, Samud people disbelieved in their LORD, so away with Samud!

69. और बेशक हमारे भेजे हुए कर्मियों इब्राहीम (अ.स.)के पास बाराह सेकन पहुँचे तो इब्राहीम (अ.स.)को पहले सलाम कहा, जवान में इब्राहीम (अ.स.) ने भी सलाम किया और फिर बोली ही देर में इब्राहीम (अ.स.) की मैं तुम हुआ एक राखड़ा लेकर आए।

69. And verily, there came OUR messengers to Ibrahim with glad tidings. They greeted him with 'Peace', to that he also conveyed 'Peace' upon them. And soon he brought a calf roasted in butter, to entertain them with.

70. फिर जब देखा कि खाने की चीज की तरफ तो उनके हाथ बढ़ नहीं रहे, तो उनके पहरान न सका और अपने की मैं उनसे करने लगा, फिरसे बोले खौफ न करो, बेशक हम तो तुम (अ.स.) की बीम की तरफ भेजे गए हैं।

70. But when he saw their hands did not touch the meal, he felt some mistrust of them, and conceived a fear of them. They said: "Fear not, verily, we are sent to the people of Lut."

71. और इब्राहीम (अ.स.) की बीबी छाड़ी हुई थी, वह बाई मुनवान ईस पड़ी, तब हमने उसे इसहाक (अ.स.) की बाराह दी और इसहाक(अ.स.) के बाद याक़ुब (अ.स.) की।

71. And his wife was standing there at a side, laughed. But WE gave her glad tidings of Ishaq; and after Ishaq, Yaqoob.

72. इब्राहीम (अ.स.) की बीबी कहने लगी हाय मेरा मसीह अब जगा कि मैं भी बन्दगी, जब कि मैं पुरानी बुढ़िया हो चुकी हूँ और मैं मेरे बीरर को बूढ़े हो चुके हैं, बेशक यह तो बड़ी अजीब बात होगी।

72. She said (in astonishment): "See! That good fortune may come even at this later stage! Shall I bear a child while I have reached to an old age and here is my husband who is more advanced in years than me! This is a strange thing!"

73. फिरसे जवान में बोले क्या तुम को अल्लाह के हुक्म में ताज्जुब हो रहा है? मैं इब्राहीम (अ.स.) के घराने वालों। तुम पर तो अल्लाह की बड़ी राहत व बरकत है बेशक, अल्लाह बहुत ही तारीफ के लायक और बड़ी मुदुनी वाला है।

73. The Angels said: "Do you wonder at the decree of ALLAH? Mercy of ALLAH and HIS Blessings be upon you, O the family of Ibrahim! Verily, HE is Praiseworthy; Glorious."

74. फिर जब इब्राहीम (अ.स.) का डर जाता रहा और उस को लड़कों की बाराह मिल गयी तो हम से तुम की बीम से बारे मैं कहल करने लगे।

74. Then, when the fear had gone away from Ibrahim, and the glad tidings had reached him, he began to plead with US for the people of Lut.

75. बेशक इब्राहीम (अ.स.) बहुत बरदास्त करनेवाले, बड़े गर्म दिल और आल्लाह की तरफ झुकने वाले थे।

75. Verily Ibrahim was forbearing, affectionate and repentant.

76. हम ने कहा, ऐ इब्राहीम इस बात को जाने दो महीनन वह तुम्हारे स्व का दुस्व है, जो आ चुका है और अब इन पर एक ऐसा अज़ाब आ पड़ेगा, जिसे कोई हटा नहीं सकता।

77. और जब हमारे भेजे हुए ये फरिश्ते लुत के पास पहुँचे तो उनका दिल बक बक होकर अटकने लगा और बोले कि आज का दिन बहुत ही घबराहट भरा है।

78. और उन की वीरन के लोग दौड़ते भागते आए और उन के घर पर धावा बोल दिया और इनके पहले भी वे लोग बुरे बुरे कार्यों में मग्न हुए थे, अपने दादाजो पर उनका वह जमघट देखकर लुत बोले ऐ विचरारो वीरन ! मेरी बहु भेटियों तुम्हारे लिए बक साक हैं (और तुम अपनी ज़रूरत का साक सुधरा तरीका छोड़कर गमना करीया इतना न करो) बल्कि अल्लाह से डरो और मेरे मेहमानों से मुझे ज़लीम न करो, क्या तुम में एक भी मर्रा आदमी नहीं ?

79. मर्रा (वीर) चीख कर बोला कि तुम को मारूम है अभी हम को तुम्हारी बहु भेटियों से कुछ मतलब नहीं और हम जो कुछ चाहते हैं, तुमको मारूम है।

80. लुत कहने लगे कल, मुझे तुम्हारे मुकामले की ताकत होती या फिर किसी मजबूत स्थान में पनाह दिया होता।

81. अब लुत (अब्ले) के मेहमान बोले ऐ लुत ! हम तो आप के घर की तरफ से भेजे हुए फरिश्ते हैं, हमसावर लोगों का हाथ आप तक कभी नहीं पहुँच सकता, रात के एक हिस्से में अपने घरवालों को लेकर निकल जायें और खूब समझ लो कि तुम में से कोई भी पीछे मुड़कर न देखे, मगर आप की बीवी इस हुक्म की धार-दी न कर सकेगी इसलिए कि इस पर भी वही कल आनेवाला है, जो इन पर आएगी, इन सब को रात का कल सुबह का है, क्या सुबह का कल करीब नहीं ?

76. O Ibrahim! Leave off this, indeed the decree from your LORD has already come. Verily, there will come a torment for them, which is unavoidable.

77. And when OUR messengers came to Lut, he was distressed on their account and felt himself straitened for them; and he said: "This is a day dreadful."

78. And his people came rushing towards him, and since aforetime they used to commit crimes, he said: "O my people! Daughters of my community are purer for you, (leaving instinctive way, follow not unnatural course); so fear ALLAH and do not disgrace me in the presence of my guests. Is there not among you a single right minded man?"

79. They said: "Surely, you know that we have no desire of daughters of your community, and indeed you know well what we want."

80. Lut said: "Would that I had strength to overpower you, or that I could betake myself to some powerful safe place!"

81. Then the guests of Lut said: "O Lut! Verily, we are the messengers from your LORD! The town people can never reach up to you. Then go forth you, with your family in a part of the night, and beware, let not any of you look back; but your wife would not be able to resist to look back; because she is among those upon whom the punishment is bound to afflict. The torment for them is in the morning; is not the morning near?"

بَقْرِيۡبٍ ۝ فَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَیْهَا سَافِلَهَا

۱۰۰ توبہ کی بات ۱۰۱ ۱۰۲ توبہ کی بات ۱۰۳ توبہ کی بات ۱۰۴ توبہ کی بات ۱۰۵ توبہ کی بات ۱۰۶ توبہ کی بات ۱۰۷ توبہ کی بات ۱۰۸ توبہ کی بات ۱۰۹ توبہ کی بات ۱۱۰ توبہ کی بات

وَاَمْطَرْنَا عَلَیْهَا حِجَارَةً مِّنْ سِجِّیۡلٍ ؕ مَّنْصُوۡدٍ ۝

۱۱۱ توبہ کی بات ۱۱۲ توبہ کی بات ۱۱۳ توبہ کی بات ۱۱۴ توبہ کی بات ۱۱۵ توبہ کی بات ۱۱۶ توبہ کی بات ۱۱۷ توبہ کی بات ۱۱۸ توبہ کی بات ۱۱۹ توبہ کی بات ۱۲۰ توبہ کی بات

مُسَوَّمَةٌ ۚ عِنۡدَ رَبِّكَ ؕ وَمَا هِیَ مِنَ الظَّٰلِمِیۡنَ

۱۲۱ توبہ کی بات ۱۲۲ توبہ کی بات ۱۲۳ توبہ کی بات ۱۲۴ توبہ کی بات ۱۲۵ توبہ کی بات ۱۲۶ توبہ کی بات ۱۲۷ توبہ کی بات ۱۲۸ توبہ کی بات ۱۲۹ توبہ کی بات ۱۳۰ توبہ کی بات

بَعِیۡدٍ ۝ وَلَیۡ مَدِیۡنَ اَخَاهُمۡ شُعَیۡبًا ؕ قَالَ

۱۳۱ توبہ کی بات ۱۳۲ توبہ کی بات ۱۳۳ توبہ کی بات ۱۳۴ توبہ کی بات ۱۳۵ توبہ کی بات ۱۳۶ توبہ کی بات ۱۳۷ توبہ کی بات ۱۳۸ توبہ کی بات ۱۳۹ توبہ کی بات ۱۴۰ توبہ کی بات

یَقُوۡمُ اَعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَکُمْ مِّنۡ اِلٰہٍ غَیۡرُهُ ؕ وَلَا

۱۴۱ توبہ کی بات ۱۴۲ توبہ کی بات ۱۴۳ توبہ کی بات ۱۴۴ توبہ کی بات ۱۴۵ توبہ کی بات ۱۴۶ توبہ کی بات ۱۴۷ توبہ کی بات ۱۴۸ توبہ کی بات ۱۴۹ توبہ کی بات ۱۵۰ توبہ کی بات

تَنْقُصُوۡا الْبَیۡکَیَالَ وَالۡمِیۡزَانَ اِنِّیۡ اَرٰکُمْ بِخَیۡرٍ وَّ اِنِّیۡ

۱۵۱ توبہ کی بات ۱۵۲ توبہ کی بات ۱۵۳ توبہ کی بات ۱۵۴ توبہ کی بات ۱۵۵ توبہ کی بات ۱۵۶ توبہ کی بات ۱۵۷ توبہ کی بات ۱۵۸ توبہ کی بات ۱۵۹ توبہ کی بات ۱۶۰ توبہ کی بات

اَخَافُ عَلَیْکُمْ عَذَابَ یَّوۡمٍ مُّحِیۡطٍ ۝ وَیَقُوۡمُ اَوْفُوا

۱۶۱ توبہ کی بات ۱۶۲ توبہ کی بات ۱۶۳ توبہ کی بات ۱۶۴ توبہ کی بات ۱۶۵ توبہ کی بات ۱۶۶ توبہ کی بات ۱۶۷ توبہ کی بات ۱۶۸ توبہ کی بات ۱۶۹ توبہ کی بات ۱۷۰ توبہ کی بات

الۡبَیۡکَیَالَ وَالۡمِیۡزَانَ بِالْقِسۡطِ ؕ وَلَا تَبۡخُسُوۡا النَّاسَ

۱۷۱ توبہ کی بات ۱۷۲ توبہ کی بات ۱۷۳ توبہ کی بات ۱۷۴ توبہ کی بات ۱۷۵ توبہ کی بات ۱۷۶ توبہ کی بات ۱۷۷ توبہ کی بات ۱۷۸ توبہ کی بات ۱۷۹ توبہ کی بات ۱۸۰ توبہ کی بات

اَشۡیَآءَ هُمۡ وَلَا تَعۡسُوۡا فِی الْاَرْضِ مُفۡسِدِیۡنَ ۝

۱۸۱ توبہ کی بات ۱۸۲ توبہ کی بات ۱۸۳ توبہ کی بات ۱۸۴ توبہ کی بات ۱۸۵ توبہ کی بات ۱۸۶ توبہ کی بات ۱۸۷ توبہ کی بات ۱۸۸ توبہ کی بات ۱۸۹ توبہ کی بات ۱۹۰ توبہ کی بات

بَقِیۡتُ اللّٰهُ خَیۡرٌ لَّکُمۡ اِنۡ کُنۡتُمْ مُّؤْمِنِیۡنَ ؕ

۱۹۱ توبہ کی بات ۱۹۲ توبہ کی بات ۱۹۳ توبہ کی بات ۱۹۴ توبہ کی بات ۱۹۵ توبہ کی بات ۱۹۶ توبہ کی بات ۱۹۷ توبہ کی بات ۱۹۸ توبہ کی بات ۱۹۹ توبہ کی بات ۲۰۰ توبہ کی بات

وَمَا اَنَاۡ عَلَیْکُمْ بِحَفِیۡظٍ ۝ قَالُوۡا یٰۤاٰیُّهَا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا

۲۰۱ توبہ کی بات ۲۰۲ توبہ کی بات ۲۰۳ توبہ کی بات ۲۰۴ توبہ کی بات ۲۰۵ توبہ کی بات ۲۰۶ توبہ کی بات ۲۰۷ توبہ کی بات ۲۰۸ توبہ کی بات ۲۰۹ توبہ کی بات ۲۱۰ توبہ کی بات

تَاٰمُرُکَ اَنْ تَتَرَکَ مَا یَعْبُدُ اٰبَاؤُنَا اَوْ اَنْ نَّفَعَلَ

۲۱۱ توبہ کی بات ۲۱۲ توبہ کی بات ۲۱۳ توبہ کی بات ۲۱۴ توبہ کی بات ۲۱۵ توبہ کی بات ۲۱۶ توبہ کی بات ۲۱۷ توبہ کی بات ۲۱۸ توبہ کی بات ۲۱۹ توبہ کی بات ۲۲۰ توبہ کی بات

فِیۡ اَمْوَالِنَا مَا نَشَآءُ اِمَّا نَکَ لَا نَتَّٰلِیۡمُ الرِّشِیۡدَ ۝

۲۲۱ توبہ کی بات ۲۲۲ توبہ کی بات ۲۲۳ توبہ کی بات ۲۲۴ توبہ کی بات ۲۲۵ توبہ کی بات ۲۲۶ توبہ کی بات ۲۲۷ توبہ کی بات ۲۲۸ توبہ کی بات ۲۲۹ توبہ کی بات ۲۳۰ توبہ کی بات

82. वरन्, जब हमारा हुक्म आ गया तो हम ने उस इलाके का उल्टा चालट कर ऊपर का हिस्सा नीचे कर दिया और उनका जमाखान पक्की मिट्टी के ढांक बनाने ।

82. Then when OUR Commandment came, WE turned the upside thereof downward, and WE nained on them stones of baked clay, piled up;

83. और इन कंकालियों पर तेरे सब की तरफ से सात निशान लगा हुआ था, और यह इलाका इन जगहियों से कुछ दूर नहीं ।

83. marked from your LORD. And that area is not ever far from these wrong-deeds.

7 13 7

84. और मद्यन की तरफ हमने बितावर शूरेब (अलै.) को हमने राजू बनाकर भेजा, उन्होंने अपनी बीम से फरमाया कि हे बितावरने बीम ! अल्लाह की इबादत करो, उसके सिवा तुम्हारे लिए कोई भी इबादत के लायक नहीं, नाब और तीस में कम देना छोड़ दो, मैं तुम को इस वक़्त अच्छे हाल में देख रहा हूँ (अगर तुम अपनी इनकारों से वाप न आए तों) मुझे तुम्हारे बारे में अन्धेरा है कि आगे तुम पर एक भयावह दिन में अल्लाह का घेरा पड़ जाएगा ।

84. And to the Madyan people WE sent their brother Shooib. He said: "O my people! Worship ALLAH Alone, you have no other -(Ilah)- deity but HIM; and give not short measure or weight. I see you in prosperity today, (but if you leave not evil doing,) I fear for you the torment of a Day encompassing"

85. हे मेरी बीम ! नाब और वज़न को इन्साफ की बुनियाद पर पुरा करो और लोगों को खोले तीस कर दो वक़्त उनका मुक़दमा मत करो, और ज़मीन में फ़साद फैलाना बंद कर दो ।

85. "O my people! Give full measure and weight with equity and reduce not the things that are due to the people, and-do not commit mischief in the land, causing corruption."

86. अगर ईमान कमजूर रहो तो अल्लाह का दिया हुआ जो कुछ बाकी रहे, उसी में तुम्हारा भला होगा और मैं तुम पर निगरानी करनेवाला तो नहीं ।

86. "That which is left by ALLAH for you (after giving the right of the people) is better for you, if you are believers. And I am not set over you as a guardian."

87. ज़ाब ने बीम के लोग बोले, कि हे शूरेब ! क्या तुम्हारी नमाज़ तुम्हारे यह निज़ाती है कि हमने नाब वाले जिनको पूजते रहे, उन्हें हम छोड़ छाड़ दें और अपने नाब में भी जो चाहे न कर सकें ? वरन्, तुम ही एक समझदार और भले आदमी रह कर हो ।

87. They said: "O Shooib! Does your Prayer command you that we should abandon what our forefather worshipped; or are we not at liberty to do with our business as we please? It appears you only have emerged as the forbearer-, right-minded!

88. अब शूरेब ने कहाया कि हे भिरादराने कौम ! क्या यह तो देखो कि मैं अपने रब की तरफ से बलील पर कायम हू और उस ने मुझे अच्छा निज़क भी अता कनयाया है और मेरा तो कभी हराया भी नहीं हुआ कि जिस बात से तुम को मना करता हू उससे खिलाफ खुद करने लगू, मैं तो जिसना बन सके सिर्फ इस्लाम (सुधार) करना चाहता हू और यह सब लौकीक (लनमगी) मुझे सिर्फ अल्लाह की तरफ से मिली है, उसी पर मैं ने बरोका कर लिया है और उसी की तरफ लौट कर मुझे भी जाना है।

89. और मेरी बिरादरी के लोगों ! मेरी मुखलिफत (विरोध) में मुअरिम मत बनी, करना कहीं तुम पर भी वैसा ही अज़ाब दूट पड़ेगा, जैसा कि नूह (अले.) की कौम पर और हूद और सलैह (अले.) की कौम पर आ चुका है और कौमे लूत (अले.) (की जो दुर्गत बनी थी, वह चाहेआ) तुम से ज़्यादा दूर की बात नहीं।

90. बले आरमिहो ! अपने रब से माफ़ी लान करे और फिर लौबा करने उसी एक तरफ से हो राहो ! वैसाक मेरा रब बहुत मेहरबान और बन्दों को बहुत चाहने वाला है।

91. ज़ाबान में कौम के लोग बोले, हे शूरेब (अले.) तुम्हारी बहुत सी बातें हमारी समझ में नहीं आती और हम देख रहे हैं कि हमारे दरमियान तुम्हारी कोई हमरी और हंसियत नहीं और अगर तुम्हारी बिरादरी और कुम्हे का खयाल हमें न होना, तो हम तुम को खचरों से मार डालते और तुम कोई हमारे खयाल नहीं हो।

92. शूरेब (अले.) ने कहा, हे मेरी कौम ! क्या क्या अल्लाह के मुकामले में तुम ने मेरी बिरादरी और कुम्हे के दवाब का ज़वादा खयाल रखा और अल्लाह के हुक्मों को पीठ पीछे डाल दिया ? तुम तो मेरे रब ने तुम्हारे तमाम करतूतों को हर जगह से घेर रखा है।

88. He said: "O my people! Tell me, if I rested upon an evidence from my LORD, and HE has given me a good sustenance from HIMself (shall I corrupt it by mixing it with unlawful practices?) I wish not, in contradiction to you, to accomplish that which I forbid you. I desire only reformation, so far as I am able, to the best of my power. And my guidance cannot come except from ALLAH, in HIM I trust and unto HIM I will return."

89. "And O my people! Let not the opposition with me incite you so that there may befall on you the like of what befall on the people of Nooh, and the people of Hūd and the people of Salih, and (what was the fate of) the people of Lūt is not a matter far away from you!"

90. "And ask forgiveness of your LORD, and turn unto HIM in repentance. Verily, my LORD is Most Merciful, Most Loving."

91. They said: "O Shoaib! We do not understand much of what you say, and we see you a weak among us. Were it not for your tribe, we had surely stoned you, and you are not a leader among us."

92. Shoaib said: "O my people! Is my tribe then stronger with you than ALLAH? And you have cast HIS commandments away behind your backs neglected! Verily my LORD is Encompasser of what you do."

93. और हे मेरी बीम ! अपनी जगह तुम भी अगल किए जाओ और मैं भी अपने काम में लगा रहूँगा, बहुत जल्द तुम को मालूम हो जाएगा कि कौनो कदम चलाने वाला अज्ञान किता पर आ पड़ा और झूठा बीम है ? गतीये का इन्तेज़ार करो, मैं भी इस इन्तेज़ार की मुहल में तुम्हारे साथ हूँ।

94. और हमने हुन की जन वह बड़ी आ गयी तो हम ने सुदेन (अरब) और उसके साथ ईमान लाने वाली पर मेहनतकी कलसे फलत अल की और बाकी सब ज़ालिमी को एक बरामक अरबकी आवाज़ ने धर सबोका और मुहल को ये लोग अपने घरो में अँधे मुँह पड़े थे।

95. (उन ज़ालिमी की ऐसी दुर्गति बनी) जैसे कि वह लोग वहाँ का सभी आबाद ही न थे, आवाह हो जाओ कि बदमन वाली को भी कौने समुद्र की तरफ अलसल की रहमत से दूर पीक दिया गया।

96. और मुसा (अरब) को भी हम ने समुद्र बचाकर अपनी आवाँ और सुली वालील के साथ फेला था।

97. मुसा (अरब) को फिज़ील और उसके दरबारी चीफ़रिओ की तरह हम ने फेला था (फिर वह लोग मुसा की बात नहीं माने) और फिज़ील के हुन का घरो, जब कि फिज़ील के हुन ने कुछ बारी बात नहीं थी।

98. फिज़ील फिज़मत के दिन अपनी बीम के आगे आगे चलेगा और (अपनी सरकारी में) उन को लेकर आग में जा चलेगा, क्या ही बुरा घाट है, जहाँ ये लोग जा पहुँचे।

99. इस दुनिया में उन के पीछे ज़मत की फिटकार बरकती रही और फिज़मत के दिन भी। क्या ही बुरा इमान इन को मिला।

100. ये उन अवधिरी के हालत हैं, जो हम तुम पर बयान करते हैं, उन में कुछ बलिरी अभी तक खड़ी है, और कुछ तो ज़द से कलकल जलजल हो गयीं और बीरान पड़ी हैं।

93. "O my people! Act according to your position, verily, I am going to work in my way. You will come to know who it is and whom descends the torment humiliating, and who is a liar. Wait for the result I shall be waiting with you during this period."

94. And when OUR decree came to pass, WE saved Shooib and those who believed with him by a Mercy from US; and an awful shout seized the wrong-doers, and they lay dead in their dwellings on their faces downwards;

95. as if they had never lived there at all! So a far removal for Madyan people (from ALLAH's grace and mercy), even as Samad people were removed afar.

8	12	8

96. And assuredly WE sent Moosa with OUR signs and a clear authority;

97. to Firaun and his chiefs; (but they denied Moosa), and followed the command of Firaun; whereas there was no right guidance in his (Firaun's) command.

98. Firaun will lead his people, on the Day of Resurrection, into the Fire. And evil indeed is the station wherest Firaun led his people to descend.

99. They were pursued by a curse in this world, and so they will be on the Day of Resurrection. How bad is the curse pursued by another curse!

100. These are the conditions (news) of the towns which WE relate unto you; of them some are standing, and some have been (already) abandoned.

ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَبَاغَتَتْ عَنْهُمْ إِلَهُتَهُمُ الْبَقَى

پرہیز ادا ہے بلکہ آپ کے رب کا خطاب اسے پرہیز کرنے والے ہی کا ہے۔ اور جس پر وہ نصیحت دیکھیں، کام نہ آئے، ان کو یہ

يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَنَا جَاءَ أَمْرٌ

آزمائے طب کے سوا دوسری چیزیں، پکارتے تھے اور دماغ کے سوا دوسری چیزیں کو دماغ کے پکارتے تھے، ان کی

رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٍ ۝ وَكَذَلِكَ أَخْذُ

تجربہ نامی و برادری اور لڑائی جھگڑا

رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرْآنَ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّكَ أَخَذَهُ

کے سب کی لازمی آواز پر گھنٹی بجی جاتا ہے، چنانچہ اس کی چڑا لازمی صوبائی اور قومی

أَلَيْمٌ شَدِيدٌ ۝ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَن خَافَ

سخت ہے   ⑤ اور ہر ایک کی حرکت کے دن کا جواب دے گا جس کی باتوں کے

عَذَابَ الْآخِرَةِ، ذَلِكَ يَوْمٌ مَّجْزُومٌ إِلَهُ النَّاسِ وَ

حالات میں ان کے لئے ایک ایسا نظام بنایا گیا جو ان کے حسابہ سے ان کا علاج کر رہا ہو۔

ذَلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ ۝ وَمَا تُوخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ

اندرج ذیل ماحولیات اور گائیڈ پرکھ

مَعْدُودٌ ۖ يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلُمُ نَفْسٌ إِلَّا بِذِيهِ ۚ

کاغذ پر دیوہ لکھ (۱) دو تھکی گئی رہی ہو سکے پر (۲) صحت مند رہا جس نے (۳) احوال کی ہولناکی کے بغیر کی نفسی استقامت

لَهُنَّ شِقَاقٌ وَسَعِيدٌ ۝ فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فِيهِ

د. محمد صالح المنجد

النَّارَ لَهُمْ فِيهَا زُفِيرٌ وَشِهيقٌ ﴿٧﴾ خُلِدَ فِيهَا مَا

اسماء علیہ السلام کے بارے میں جو حدیثیں بیان کی گئی ہیں ان سے ظاہر ہوتا ہے کہ ان حضرات کا شمار اہل بیت میں تھا۔

دَامَتِ السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ ۚ إِنَّ

اور اس لئے کہ ان کے سب کو کہ اور کلمہ یا کو پڑھنا ہے۔ یہ کتاب آپ کا رب اور ارادہ

رَبِّكَ فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ ۝ وَأَمَّا الَّذِينَ سَعَدُوا

کڑا کے ہوا کے دھبے ہے (۱) اور وہ لوگ ایسی دھبے ہوں گے جو جگہ سے

فِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ

پیشہ کو برا کہیں گے، جب تک اسے سناؤ اور سنیں رہیں، پھر اگر آپ کا وہ چلے آج آج ہے

[illegible][illegible]

101. हम ने उन पर कुछ नहीं किया, लेकिन वे लोग खुद ही अपने आप पर कुछ कर रहे थे, तब आप के रब का अज्ञान आने पर उन को वह बाधुन कुछ भी काम न आए, जिनकी वे लोग अल्लाह के सिवा (दुआ में) पुकारते थे और (अल्लाह के सिवा दूसरों को दुआ कर के पुकारते थे) उनकी सहाई न बरबादी और ज्यादा बढ़ गयी।
102. और इसी तरह जलिन आबादियों को आप के रब की सहाई ने आने पर कुछ दिख जाता है, बेशक उस की सहाई बड़ी दर्दनाक और बहुत ही सख्त है।
103. और जो लोग भी अखिरत के दिन का खौफ रखते हों, ऐसी आबादियों के इलाक में उन के लिए एक एक मितान मौजूद है और वह दिन ऐसा होगा कि सबे इन्सानों को इकट्ठा जमा कर लिया जाएगा और वह दिन हज़री और गवाही का होगा।
104. और उस दिन को लाने में हम देर नहीं लग रहे हैं, मगर एक मुक़ररा (समयबद्ध) मुदत की गिनती पूरी होने तक।
105. (कुल की गिनती पूरी होने पर) जब वह दिन आ जाएगा, तो अल्लाह की इजाज़त के बगैर कोई मरत बात भी न कर सकेगा, जब कि हम में बदनशा और मेकबल लोग सब मौजूद होंगे।
106. जो लोग बदनशा होंगे, वो तो आप में दास दिए जाँदेंगे और वही सहाई सब सब कर बहुत ही गमनाक और बराबरी अलाह के किलामने।
107. यही सब बनके हमेशा रहना है जब तक जमीन और आसमान रहें, ही अगर आप के रब को कुछ और मौजूद हुआ तो फिर अलग बात है, बेशक आप का रब जो इच्छा फरमा ले वही कर ले सकता है।
108. और जो लोग मेकरी वाले होंगे, वो जन्नत में हमेशा को रहा करेंगे जब तक आसमान न जमीन रहें, ही अगर आपका रब चाहे तो और बात है, यह अला और बख़िश ऐसी होगी, जिसका किलमिल कभी ख़त्म न होगा।
101. And WE wronged them not, but they wronged themselves. So their gods whom they invoked (in supplication) beside ALLAH did not avail them in ought, when there came the decree of your LORD, nor did they add anything to their lot except destruction.
102. Such is the seizure of your LORD when HE seizes the (population of) towns while they are doing wrong. Verily HIS seizure is painful, and severe.
103. Verily, in that there is a lesson for those who fear the torment of the Hereafter. That is a Day whereon mankind will be gathered together, and that is a Day when all will be present.
104. And WE delay it not, but to a term (already) fixed.
105. (At the end of the time bound counting,) that Day would be brought when no soul shall speak except by ALLAH's leave; then of them some shall be wretched and some blessed.
106. As for those who are wretched, they will be in the fire sighing and crying in most high dangerous tone.
107. They shall abide there so long as the heavens and the earth remain, except as your LORD may will. Verily, your LORD is the doer of whatever HE intends.
108. And as for those who are blessed, they shall be in Paradise, abiding therein so long as the heavens and the earth remain, except as your LORD may will, a gift without an end.

وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرَ مَجْدُوْفٍ ۝

۱۱ ملک اور زمین سب کچھ جسے تمہاری مرضی ہوگا عطا کیا جائے گا جس میں کوئی نقص نہ ہوگا ۱۱

فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّا يَعْْبُدُ هُوَ لَكَ مَا يَعْْبُدُونَ

۱۲ تو نہ ہو کسی شک میں کہ جو لوگ تجھے عبادت کرتے ہیں وہ تو کی عبادت کرتے ہیں اور وہ تو کی عبادت کرتے ہیں

إِلَّا كَمَا يَعْْبُدُ آبَاؤَهُمْ مِنْ قَبْلُ ۚ وَإِنَّا لَمُوقِفُهُمْ

۱۳ سوائے اس کے کہ ان کے آباؤ اجداد کی عبادت کرتے تھے اور ہم ان کی عبادت کرنے کی جگہ پر انہیں لے آئیں گے

نَصِيبُهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ ۝ وَلَقَدْ أَتَيْنَا مُوسَىٰ

۱۴ اور ہم نے موسیٰؑ کو پہنچایا کہ جب وہ اپنے رب سے ملے گا تو اس سے اس کی عبادت کرنے کی بات کرے گا

الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ ۚ وَلَوْ لَّا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ

۱۵ اس کتاب سے پہلے کہ اس نے اس سے کہا کہ اس کی عبادت کر اور اس کی عبادت کرنے کی بات کر

مِنْ رَبِّكَ لَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ ۚ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ

۱۶ میں سے کہ وہ لوگ اس کی عبادت کرنے میں اختلاف کر رہے ہیں اور ان میں شک ہے کہ وہ اس کی عبادت کرنے میں

مِنْهُ مُرِيبٍ ۝ وَإِنْ كَلَّا لَنَأْيُوقِينَهُمْ رَّبُّكَ

۱۷ میں سے کہ وہ لوگ اس کی عبادت کرنے میں اختلاف کر رہے ہیں اور ان میں شک ہے کہ وہ اس کی عبادت کرنے میں

أَعْمَالُهُمْ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝ فَاسْتَقِمْ

۱۸ اور اپنا دین قائم رکھ اور اس کی عبادت کرنے میں قائم رہ اور اس کی عبادت کرنے میں قائم رہ

كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ

۱۹ جیسے تمہاری مرضی ہوگی اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا

بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝ وَلَا تَرْكَبُوا أَسْوَاقَ الَّذِينَ

۲۰ اور نہ چلو ان لوگوں کے پیچھے جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا

ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ

۲۱ اور نہ چلو ان لوگوں کے پیچھے جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا

مِنْ أَوْلِيَاءٍ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ۝ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفًا

۲۲ اور نہ چلو ان لوگوں کے پیچھے جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا

النَّهَارِ وَزُلْفًا مِّنَ اللَّيْلِ ۚ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبُنَّ

۲۳ اور نہ چلو ان لوگوں کے پیچھے جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا

۱۱

۱۱ ملک اور زمین سب کچھ جسے تمہاری مرضی ہوگا عطا کیا جائے گا جس میں کوئی نقص نہ ہوگا ۱۱
۱۲ تو نہ ہو کسی شک میں کہ جو لوگ تجھے عبادت کرتے ہیں وہ تو کی عبادت کرتے ہیں اور وہ تو کی عبادت کرتے ہیں
۱۳ سوائے اس کے کہ ان کے آباؤ اجداد کی عبادت کرتے تھے اور ہم ان کی عبادت کرنے کی جگہ پر انہیں لے آئیں گے
۱۴ اور ہم نے موسیٰؑ کو پہنچایا کہ جب وہ اپنے رب سے ملے گا تو اس سے اس کی عبادت کرنے کی بات کرے گا
۱۵ اس کتاب سے پہلے کہ اس نے اس سے کہا کہ اس کی عبادت کر اور اس کی عبادت کرنے کی بات کر
۱۶ میں سے کہ وہ لوگ اس کی عبادت کرنے میں اختلاف کر رہے ہیں اور ان میں شک ہے کہ وہ اس کی عبادت کرنے میں
۱۷ میں سے کہ وہ لوگ اس کی عبادت کرنے میں اختلاف کر رہے ہیں اور ان میں شک ہے کہ وہ اس کی عبادت کرنے میں
۱۸ اور اپنا دین قائم رکھ اور اس کی عبادت کرنے میں قائم رہ اور اس کی عبادت کرنے میں قائم رہ
۱۹ جیسے تمہاری مرضی ہوگی اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا
۲۰ اور نہ چلو ان لوگوں کے پیچھے جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا
۲۱ اور نہ چلو ان لوگوں کے پیچھے جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا
۲۲ اور نہ چلو ان لوگوں کے پیچھے جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا
۲۳ اور نہ چلو ان لوگوں کے پیچھے جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا اور جو لوگ تم سے ملے گا وہ تم سے ملے گا

109. जो लोग अल्लाह के सिवा दूसरों की बन्दगी करते हैं, उनकी बन्दगी का वह फल (कर्म) ऐसा ही (खराब) है, जैसा इन के पहले, इनके बाप दादाओं का कुछ तरीका था, जो तुम इनके अंजाम पर शक में न पड़ना और उनके नसीब में लिखा हम उन को पुरा देने, बिल्कुल कुछ भी कम न किया जाएगा।

109. These people worship others beside ALLAH -this their worshipping- is (equally disgusting) as was their forefathers' tradition of worship. So be not you in doubt concerning their final result, verily, WE will repay them their portion in full, undiminished.

9	14	9

110. और मूसा (अलै.) को हमने किताब अता की थी, उसमें भी इतिहासक अता गया अगर आप के रस की जातिब से पहले एक फलाना जारी न किया गया होता तो इनका फैसला अभी कर दिया जाता और वे लोग (मूसा अलै.) की किताब में इतिहासक अता कर्म खुद ही शक में पड़कर आपस में घल्ला बन रह पड़।

110. And indeed WE gave the Book to Moosa, wherein also disputation was raised. Had it not been a Word that had gone forth before from your LORD, the case would have been judged between them. For these people got themselves involved in the mutual wrangle because of their generated doubts in the Book given to Moosa.

111. और वे बिलकुल भी हैं, इन में से एक एक को तेरा रस इनके आयात का पूरा पुरा बदला देना, बेसक यही इन के तमाम आयात की पूरी खबर रखता है।

111. And verily to each of them your LORD will repay their works in full. Surely, HE is All-Aware of what they do.

112. बस आप और जो लोग लीक कर के आम के साम हो गए हैं, सब के सब इस हुक्म पर गलबूती से कायम रहो जो आम को दिया गया है और इस से अपने निकलने की हिम्मत कोई न करे, बेसक, तुम जो कुछ काम करते हो, अल्लाह उसे देख रहा है।

112. So stand firm and straight on this commandment, you and your companions, who turn in repentance unto ALLAH, with you, and transgress not the limits. Verily, HE has full sight of what you do.

113. और ज़लिलों की तरफ मत झुकना, बरना आप तुमको झुलम डालेगी, तब तो फिर अल्लाह के सिवा तुमको दूरने कोई भी ओलिया कुछ काम न आँगे और तुम्हारी मदद को भी कोई न आएगा।

113. And do not incline towards those who do wrong, lest the Fire should touch you; hence you will have no protectors other than ALLAH, nor you would then be helped.

114. और दिन के दोनों सिरों पर नमाज़ कायम करो और रात के एक हिस्से में भी नमाज़ कायम करो, बेसक नेकियों में यह अमर है कि बुराइयों को दूर कर देती हैं, यह बात उन सबको याद रखने की है, जो नसीहत को ध्यान में रखने वाले हैं।

114. And offer prayers regularly at the two ends of the day and in some hours of the night. Verily, the good deeds remove the evil deeds. That is a reminder for the mindful, who accept advice.

115. सब तर से अपना जी बाने रही, वह यह बात सम है कि अल्लाह के पास बेबी करने वाली का अब कभी अकाला नहीं जाएगा।
116. (उन जमीन में फसाद फैलाया गया) तो तुम से पहले उनमें के लोगों ने समय-समय अदमियों ने फसादियों को जमीन में राख बसाने से मना नहीं किया ? लेकिन बहुत बड़े लोगों ने मना किया, तो हम ने उनको बका किया, अगर बड़ी लावार के जलिन खुलहाल लोग अपनी ऐस फलसी को कायम रखने के लिए चलते फुजरियों के साथी बन गए।
117. और आप के रब का यह फलसू नहीं कि बलीबली को ज़ुबदाली हलाक कर डाले, जब कि वहाँ के लोग इमलाह (कुमार) में लगे हों।
118. अगर आप का रब चाहता कि समान लोग एक ही तरह के हो जाएं, तो वह ऐसा भी कर सकता था, अगर यही हम लोगों को अलग अलग चलती पर चलते रहने को खुद ही नहीं है।
119. अगर जो भी इस बात में इच्छितार करने से बच गया तो हम ने आप के रब की रहमत इमिल कर ली और इसीलिए उनको हमने पैदा किया था और आप के रब की यह बात भी पूरी होकर चलेगी कि मैं दोख को बिनाली और इन्तली को इकट्ठा कर के पर दूंगा।
120. पहले भेले गए रसूलों के बहुत से किरसे और बालेआत हम ने आप पर बखान किए, ताकि उनके हालत बता कर हम आप का दिल मजबूत कर दें और हम को बालेआत में आप के पास एक और मसीहत की बात भेज दी गयी और ईमान वाली के लिए वे बातें बहुत ध्यान करने की हैं।
115. Forbear and be patient; verily, ALLAH does not waste the wage of the well-doers.
116. Why were there not among the generations before you, owners of wisdom, restraining others from corruption on the earth, except a few of those whom WE delivered from among them? Those who did wrong persuade the enjoyment of luxuries of (this worldly) life; and they had been sinners.
117. And your LORD would never destroy cities wrongfully, while their inhabitants were men of rectitude.
118. And had your LORD willed, HE would surely have made mankind of a single community but instead, HE has allowed to go on different ways of their choice.
119. (They will not cease to disagree, all) except him on whom your LORD has bestowed HIS Mercy, and for that HE has created them. And fulfilled will be the Word of your LORD: "Surely I will fill Hell with the jinn and mankind together."
120. And all that WE relate to you the history of the messengers is in order that WE may make strong and firm your heart thereby. And in this there has come to you truth and an exhortation as well as an admonition and a reminder for the believers.

121. अब भी जो लोग ईमान नहीं क़बूल करते, हम से कह दो कि तुम अपनी ज़ात का हिस्से ज़ातों और हम भी अपना काम किए जाएंगे।
122. और ख़ाली का तुम भी इन्तेज़ार करो और हम भी इन्तेज़ार करते हैं।
123. आसमानों और ज़मीन में जो भी चीज़ है (जो भी लोगों की निगाह से छुपा है) वह भी सब अल्लाह का है और सब चीज़ों का ख़ज़ाना उसी की तरफ़ ज़ा क़र सामने आएगा, वह, अम निर्णय वाली एक अल्लाह की बन्दगी कराते रहिए और उसी की मदद पर ख़ीसा रहिए और ख़ीरो । जो कुछ तुम करते हो, अल्लाह उस से बेख़बर नहीं है।

121. And say to those who do not believe: "Act according to your understanding. Verily, we are going to work in our way."
122. "And you wait for the outcome! We too are waiting."
123. And to ALLAH belongs the Unseen, (that which can not be perceived by any creature's eyes), of the heavens and the earth. And to HIM shall return all affairs for decision. So worship HIM, and rely on HIM; and your LORD is not heedless of what you people do.

13 14 10

12. यूसुफ़

सूरा यूसुफ़ मक्का में उतारी गई इस में एक सौ पचाह (111) आयतें हैं और बारह (12) रूक़ु है।
"तुम अल्लाह को मान लो जो बहुत मेहरबान बहुत बहुत रहन करनेवाला है"

1. अलिफ-लाम-रा, यह आयतें हैं जो क़िताब की, जो साफ़ साफ़ बयान करती हैं।
2. बेसक़, हमने इस क़ुरआन को नज़िल करमाया है अरबी ज़बान में, ताकि तुम बात को समझ सको और अक़ल से काम लो।
3. हम ने आप (स.अ.व.स.) पर यह क़ुरआन नज़िल करमाया है, इसमें हम एक किस्सा बयान कराते हैं, जो बहुत ही ज़मदा और बेख़तर किस्सा है और इस क़ुरआन को नज़िल होने से पहले आप (स.अ.व.स.) को भी इस कावेज़ा की ख़बर न थी।
4. जब यूसुफ़ (अले) ने अपने दाहिद (पिता) से कहा कि रे अम्माज़ान । मुझे एक ख़ाना ज़मा देक़ता हूँ कि प्यारह सितारे और चून्ना और खीम मुझे लखदा कर रहे हैं।

12. SURAH: YUSUF

REVHELED AT MAKKA
 (CONTAINS) 111 AYATS AND 12 RUKUS

*In the name of ALLAH,
 the Most Beneficent, Most Merciful.*

1. Alif, Lam, Ra. These are the Verses of the Book which is clear and unambiguous.
2. Verily, WE have sent it down in Arabic language that you may understand and reflect.
3. WE relate unto you the best of stories through OUR revelations unto you, of this Quran. And before this, you were among those who knew nothing about it.
4. When 'Yusuf' said to his father: "O my father! Verily, I saw in a dream, eleven stars and The Sun and The Moon, I saw them prostrating before me.

5. ज़ाकार ने याक़ूब (अलै) कोले कि बेटा इस सपना का बयान अपने भाईयों से मत करना करना तो तुम्हारे लिए कोले की कोई बात नहीं, बेशक शैतान इन्सान का खुला दुश्मन है।
6. और इसी तरह होगा कि तुम्हारा सब दुनको पसंद करवावेगा और तुम्हको ख़ाब (और बालेख़ात और मामलात का खुलासा और हक) की तरफ़ीब बिताने की तरफ़ीब करवावेगा और तुम पर और याक़ूब के ख़ानदान पर अपनी नेमली मरहूत कर देगा, जैसे कि हमने पहले भी बहुत इंसान करवाया है, तुम्हारे बाप दादा इब्राहीम और इसहाक पर, यकीनन तुम्हारा सब बहुत इत्तम वाला और बड़ा पालिश्वर है।
7. वाअक़ाल यूसुफ़ (अलै) और उसके भाईयों के किरसे में तुम्हने वाली के लिए निमतियाँ मौजुद हैं।
8. जब यूसुफ़ के बितारर आया में कहने लगे कि हमारे बालिद को यूसुफ़ (अलै) और उसके सगे भाई से, हम से भी प्रेमदा मुहबत है जब कि हम तो एक ज़म्मा हैं (और ज़म्माती ताक़त रखते हैं) हमारे बालिद बाबाई खुली हुई गलती पर हैं।
9. अब ऐसा करो कि यूसुफ़ (अलै) को बार ही जाले या किसी वीतान जगह (या परदेस) में छोड़ आओ, तब कहीं तुम्हारे बाप का दिल उस की मुहबत से खाली होकर दुम्हारी तरफ़ लग जावेगा, इस काम के बाद तुम पैर बन जाना।
10. तब उन में से एक कहने वाले ने कहा कि यूसुफ़ (अलै) को बालत मत करो और उसको किसी ज़रिफ़े गुप्तगम कुवे में डाल दो कि वह बालते किसी कफ़िले वाले के हाथ पड़ जावेगा तो वो उसे लेकर चलते बनेंगे, अगर तुम को कुछ करना है तो ऐसा करो।
11. जब (वे भाई आपस में सझि़रा तम कर चुके तो) कहा, ऐ ज़म्मा ज़ाम ! क्या बजल है कि अब यूसुफ़ की बारी में हम पर बरीक़ा नहीं करते, जब कि हम यूसुफ़ का बहुत भला चाहने वाले हैं।
5. (In reply,) Yaqoob, (his father), said: "O my son! Relate not your dream to your brothers, lest they may scheme a plot against you; verily Shaitan is to men a manifest enemy."
6. "Thus will your LORD choose you and teach you the interpretation of dreams (and discourses and other things), and shower HIS favour on you and on the offspring of Yaqoob; as HE perfected it on your fathers, -Ibrahim and Ishaque- aforetime! Verily, your LORD is All-Knowing, All-Wise.

1	6	11

7. Verily, in Yusuf and his brothers, there are lessons for those who ask.
8. Recall when they said: "Truly, Yusuf and his brother are loved more by our father than we, but we are a strong group. Really, our father is in a plain error.
9. "Kill Yusuf or cast him out to some (other distant) land, so that the favour of your father may be given to you alone, and after that you become righteous and favoured folk."
10. One from among them said: "Do not slay Yusuf, but if you must do something, cast him into the bottom of a well, then he will be picked up by some caravan of travellers."
11. When (those brothers agreed upon the plot), they said: "O our father! Why is it that you do not trust us with Yusuf, when we are indeed his well-wishers?"

لَهُ لَنْصَحُونَ ۝ أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَزْتَمِ وَيَلْعَبُ وَ

یہ کہ اس وقت کہ وہ اپنے بھائی (۱۱) ابوبکر کے ساتھ کہہ رہے تھے، اس کے ساتھ ہی اور کچھ لوگ بھی اس کا دل

اِنَّا لَهُ كَافِرُونَ ۝ قَالَ اِنِّیْ لَیَخْزُنُنِیْ اَنْ تَذْهَبُوْا

کہ یہ لوگ اس کی مخالفت میں نکلیں گے (۱۲) یہ بھائی نے کہا کہ اس کی بڑی کسر تھی، یہ تو ہے، اور تم

یَہ وَآخَافُ اَنْ یَّاْكُلَهُ الذِّئْبُ وَاَنْتُمْ عَنْهُ

کہیں اس کے لئے کہ تم نے مجھ سے کہا کہ تم (بھائی) اس سے بے وجہ تھی، وہ اور اسے کھینچا کرتا

غَفِلُوْنَ ۝ قَالُوْا لَیْنِ اَکَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ اِنَّا

ہم (۱۳) ابوبکر میں کہاں رہے کہ ہماری اتنی بڑی قوت اور طاقت کے ہوتے ہوئے اس کے کچھ کھالوں

اِذَا الْخُسُوفُ ۝ فَلَمَّا ذَکَبُوْا بِهٖ وَاجْمَعُوْا اَنْ یَّجْعَلُوْهُ

کو ایک سنگ لٹات ہوں گے (۱۴) پس یہ لوگ اس کو ایک سنگ لٹات ہوں گے، اس کے لئے کہ اس سے

فِیْ غَیْبَتِ الْحُبِّ ۝ وَاَوْحَيْنَا اِلَیْهِ لَنُنَبِّئَهُنَّمْ بِاَمْرِهِنَّ

کہ وہ میری والدہ کی آنکھ کے دیکھ رہے تھے کہ وہ ایک واقعہ بیان کرے کہ اس کو ان کو یہ بات کہ

هٰذَا وَهَمٌ لَا یَشْعُرُوْنَ ۝ وَجَآءُوْا اَبَاهُمْ عِشَاءً

کی خبر کہ یہ کہ وہ تم کو کھاتے ہی نہیں گئے (۱۵) اور اس کے بھائی ابوبکر کے پاس پہنچے اپنے آپ کے

یَنْبَکُوْنَ ۝ قَالُوْا یٰۤاَبَا نَآ اِنَّا ذَکَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا

اس آئے (۱۶) وہ ابوبکر کے پاس پہنچے تو ایک واقعہ بیان کرے کہ اس کے بھائی ابوبکر کے پاس پہنچے

یُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَاکَلَهُ الذِّئْبُ وَمَا اَنْتَ بِمُؤْمِنٍ

میں کہ اس وقت کو پہنچ گئے تو اسے کھینچا لیا گیا، ابوبکر تو آپ بڑی بات پر ہنس رہے تھے کہ

لَمَّا وَلَوْ كُنَّا صٰدِقِیْنَ ۝ وَجَآءُوْا عَلٰی فَمِیْصَةٍ بِدَمٍ

اگرچہ ہم کھاتے ہی چکے ہوں (۱۷) اور اس کے بھائی ابوبکر کے پاس پہنچے تو اسے کھینچا لیا گیا، ابوبکر تو آپ بڑی بات پر ہنس رہے تھے کہ

كَذِبٌ ۚ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْرًا ۚ فَصَبِرْ

بھائی نے فرمایا کہ یہاں میں سے بڑھ کر ہے ایک سے گزرتا ہے، ابوبکر نے اسے کھینچا لیا گیا، ابوبکر تو آپ بڑی بات پر ہنس رہے تھے کہ

بَحْمِلٍ ۚ وَاللّٰهُ الْمُسْتَعٰنُ عَلٰی مَا تَصِفُوْنَ ۝ وَجَآءَتْ

اگرچہ ہم کھاتے ہی چکے ہوں (۱۸) اور اس کے بھائی ابوبکر کے پاس پہنچے تو اسے کھینچا لیا گیا، ابوبکر تو آپ بڑی بات پر ہنس رہے تھے کہ

سَيَّارَةٌ ۚ فَارْسَلُوْا وَاِرْدَهُمْ قَادِلِیْ دَلُوْهُ ۚ قَالَ یٰۤاَبُو

بھائی نے فرمایا کہ یہاں میں سے بڑھ کر ہے ایک سے گزرتا ہے، ابوبکر نے اسے کھینچا لیا گیا، ابوبکر تو آپ بڑی بات پر ہنس رہے تھے کہ

یٰۤاَبُو

بھائی نے فرمایا کہ یہاں میں سے بڑھ کر ہے ایک سے گزرتا ہے، ابوبکر نے اسے کھینچا لیا گیا، ابوبکر تو آپ بڑی بات پر ہنس رہے تھے کہ

12. अन्वयात् । कल रनको हमारे पास भेज दो, ज़ावे
लौने और खोल कुट में उनका दिल की बहलना और
हम रनकी हिकायत बहुत अच्छी तरह करेंगे।
13. राम याक़ूब (अलै.) बोले कि मुझे इसकी बड़ी चिन्ता
लगी रहती है और तुम कहीं चले से गए तो मुझे बरा
बर पता है कि तुम (तैर बाघों में) हमारे से बचाने
रहोगे और चले भेजिया का जाए।
14. ज़ावे में बाई बोले कि हमारी इसकी बड़ी टोली और
जमात के होते हुए भी चले भेजिया का जाने, तो हम
बड़े निकम्मे साबित होंगे।
15. वसू जब यूसुफ़ (अलै.) को ये लोग लेकर चले और
हम बात पर मुताबिक हो गए कि हमें अपने कुत्ते में
झाल दें, तो हम ने बाघ के ज़रिये से यूसुफ़ (अल.)
को तलाशती बना दी कि एक कल देना खबर आएगा
कि तुम हम को हम की इस हक़ार की खबर दोगे,
जब कि ये तुम को चाहताले भी न होंगे।
16. और यूसुफ़ (अलै.) के बाई लोग रात को रोले पीटते
अपने बाम के पास आए।
17. बोले, अन्वा जान, जब हम पर तो एक दुल्हे से जाने
निकल जाने की बीढ़ में लग गए और अपने साधन के
बास यूसुफ़ (अलै.) को छोड़ गए तो चले भेजिया का
पता और अब तो जान हमारी बात पर मरोमा नहीं
करेंगे, अगर हम किराने ही सच्चे हों।
18. और यूसुफ़ (अलै.) की कमीस पर झूट घूट का खून
लगा कर से जाए, याक़ूब (अलै.) ने कतमा कि ऐसा
नहीं है, बरिन्क तुम ने एक मन चक़त बात बना ली है,
बस, अब तो तिर्रि ऐसा पता चाहिए जिसमें तिकक़त
का नाम न हो और जो कुछ तुम बयान कर रहे हो,
उस पर तो अल्लाह की मदद के ज़रिये ही जीराज
हासिल हो सकती है।
12. "Send him with us tomorrow to enjoy and
refresh himself and play: and verily, we shall
take care of him."
13. He (Yaqoob) said: "Verily, it grieves me
that you should take him away, and I fear
lest a wolf may devour him, while you are
negligent of him."
14. They said: "If a wolf devours him, while
we are a strong group to guard him, then
surely we are the losers."
15. So when they took him away, they all
agreed to throw him down to the bottom of
the well, then WE inspired in him: "Indeed,
you shall one day inform them of this their
affair, while they will know (you) not."
16. And they came to their father in the early
part of the night weeping and pretending
great mourning.
17. They said: "O our father! We went off
competing racing with one another, and left
Yusuf by our belongings and a wolf
devoured him; but you will never believe
us even when we speak the truth."
18. And they brought his shirt stained with
false blood. He (Yaqoob) said: "Nay, but
your own selves have invented a tale. So
for me, patience is most fitting. And it is
ALLAH (Alone) Whose help can be sought
against that which you assert."

هَذَا غُلَامٌ وَأَسَرُّوهُ بِضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٥﴾

یہ تو ایک چھوٹا بچہ تھا اس کا مالک اسے بیعت کر کے اس کے والدین کے پاس لے گیا اور اس کے والدین نے اسے اپنے بچے کے طور پر پرورش کیا

وَسَرَّوهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ

اور ان کے پاس اس بچے کو بہت کم قیمت پر یعنی چند درہم کے ساتھ رکھ لیا اور ان کے دل میں

مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٦﴾ وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ قُضْرٍ

میں سے ایک شخص کہ زاہد ہے ﴿۶﴾ اور اس نے اس بچے کو اپنے پاس لے کر لیا اور اس کے والدین نے اسے

لَا مُرَاتَبَةَ أَكْرِمْنِي مَثْوَاهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنِي أَوْ

بے قیمت رکھ دے گا کہ اس کو کب میری خدمت میں کوئی کام ملے گا یا نہ ملے گا اور اس کے والدین نے اسے

تَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ

میں قدرت پر جو اس کو اس کا بچہ بناتا تھا اور اس طرح ہم نے اس کو زمین میں

وَلِنُعَلِّمَهُ مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ

ہمارے اور ہم نے اس کو اس کے خواب کی تفسیر کی تاکہ اسے نصرت کی اور اس کے والدین نے اسے

أَفْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧﴾ وَلَمَّا بَلَغَ

اپنے علم کو وہ اپنی کسب سے بے نیازی اور اس کے والدین نے اسے اپنی خدمت میں رکھا اور اس کے والدین نے اسے

أَشَدُّ آيِنَةٍ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨﴾

اور اس طرح ہم نے اس کو نصرت کی اور اس کے والدین نے اسے اپنی خدمت میں رکھا اور اس کے والدین نے اسے

وَرَأَوْنَاهُ الْيَتِيمَ الَّذِي يَتِيمَتُهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ

اور اس کو ہم نے اس کے والدین کے پاس لے کر لیا اور اس کے والدین نے اسے اپنے بچے کے طور پر پرورش کیا

الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ

اور اس کو ہم نے اس کے والدین کے پاس لے کر لیا اور اس کے والدین نے اسے اپنے بچے کے طور پر پرورش کیا

رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدْ

اور اس کو ہم نے اس کے والدین کے پاس لے کر لیا اور اس کے والدین نے اسے اپنے بچے کے طور پر پرورش کیا

هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنَّ رَأَىٰ بُرْهَانَ رَبِّهِ

اور اس کو ہم نے اس کے والدین کے پاس لے کر لیا اور اس کے والدین نے اسے اپنے بچے کے طور پر پرورش کیا

كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ

اور اس کو ہم نے اس کے والدین کے پاس لے کر لیا اور اس کے والدین نے اسے اپنے بچے کے طور پر پرورش کیا

میں سے ایک شخص کہ زاہد ہے ﴿۶﴾ اور اس نے اس بچے کو اپنے پاس لے کر لیا اور اس کے والدین نے اسے بے قیمت رکھ دے گا کہ اس کو کب میری خدمت میں کوئی کام ملے گا یا نہ ملے گا اور اس کے والدین نے اسے تَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ میں قدرت پر جو اس کو اس کا بچہ بناتا تھا اور اس طرح ہم نے اس کو زمین میں وَلِنُعَلِّمَهُ مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ ہمارے اور ہم نے اس کو اس کے خواب کی تفسیر کی تاکہ اسے نصرت کی اور اس کے والدین نے اسے أَفْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۷﴾ وَلَمَّا بَلَغَ اپنے علم کو وہ اپنی کسب سے بے نیازی اور اس کے والدین نے اسے اپنی خدمت میں رکھا اور اس کے والدین نے اسے أَشَدُّ آيِنَةٍ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۸﴾ اور اس طرح ہم نے اس کو نصرت کی اور اس کے والدین نے اسے وَاوَدَّاهُ يَتِيمًا الَّذِي يَتِيمَتُهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿۹﴾ وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنَّ رَأَىٰ بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ

19. और एक कारवने का मुखर सही से हुआ तो उन्होंने अपने पहिचारे को भेजा कि वह पानी लाए, जैसे ही उसने अपना बोल सुने में डाला, पुकार गया कि बहारत हो बहारत ! यह तो बड़ा अच्छा लड़का हाथ आ गया और कारविले वाले यूसुफ (अलै.) को पाल कमाल की मरत से चुड़ी की तरह घुफाकर घाले बने और उनके काम से अल्लाह काफिल था।

20. और उन्होंने यूसुफ (अलै.) को बहुत कम कीमत पर घाली मिलती को पोर दिखाने में (कारविले वालों के हाथ) बेच डाला और उनके दिल में यूसुफ (अलै.) की कुछ ज्यादा काद न थी।

21. इसके बाद (जब) जिस में यूसुफ (अलै.) को भेजा गया तो उन को) खरीदने वाले ने अपनी बीवी से कहा कि इसको खूब इकट्ठा व इकट्ठा के काम अपनी देखभाल में रखना, बहुत मुश्किल है कि आगे यह लड़का हमारे लिए बहुत मुशील साबित हो या हम इसको अपना बेटा ही बना लेंगे और इस तरह हम ने मुल्के जिस में यूसुफ (अलै.) के कदम जमा दिए और हम ने यूसुफ (अलै.) को (अपनी तस्वियत में) खाल की तबीर के जरिये हकीकत की गहराई का इल्म अता करवाया, अल्लाह अपने हुक्म को खाली करने में मुलिय है, लेकिन अक्सर लोग इस बात से नासफिक हैं।

22. और जब यूसुफ (अलै.) अपनी भी जवानी को पहुँच गए तो हम ने उन को दायित्वमंदी और इल्म अता करवाया और हमारा तो यह दस्तूर है कि मेरी करने वालों को हम खूब अच्छी तरह लड़ (सजाए) दिया करते हैं।

23. और जिस औरत के घर में यूसुफ (अलै.) को रखा गया था, वही उन को घुलजाने लगी (और बोरे कालने लगी) कि यूसुफ का जो हुलक जाए और दरवाजे बन्द कर के बोली यूसुफ आ जा, जो कुछ है सब लेने लिए है, यूसुफ बोले, अल्लाह की पनाह! वह मेरा सब है। मुझे उसने अब तक अच्छी तरह रखा है और ख़ुलिय ज़ोनों को वह कामयाब नहीं होने देता।

24. उस औरत ने यूसुफ के साथ इरादा बन लिया था और यूसुफ ने अगर अपने सब की दलील और वृत्तता को देखा न होता, तो उनका भी इनाम हो जाता, इस तरह हमने यूसुफ (अलै.) को बुराई और बेवफाई के काम से बचा लिया, बेशक वो हमारे पास बन्दी में से थे।

19. And there came a caravan of travellers; they sent their water-bearer, and as he let down his bucket (into the well), he exclaimed: "What a good news! Here is a boy." So they hid him as merchandise (a slave). And ALLAH was the All-Knower of what they did.

20. And they (Yusuf's brothers) sold him for a low price, for a few Dirhams (-silver coins-), to the people of caravan; for they were not at all keen to Yusuf on making a bargain.

2 | 14 | 12

21. And he who bought him - (Yusuf)- in Mize said to his wife: "Make his stay comfortable, may be he will profit us or we shall adopt him as a son." And thus did WE establish Yusuf in the land, that WE might teach him the interpretation of events. And ALLAH has full power and control over HIS affairs, but most of men know not.

22. And when he (Yusuf) reached his maturity, WE endowed him with judgement and knowledge. Thus WE reward the doers of good.

23. And she, in whose house he was, sought to seduce him. She closed the doors and said: "Come on, O you." He said: "I seek refuge in ALLAH! Truly HE is my Master! HE made my stay agreeable! Verily to wrong doers HE never lets to prosper."

24. And indeed she did desire him, and he would have inclined to her, were it not that he had seen the argument of his LORD. Thus WE did, in order that WE might avert from him all evil and indecency; verily he was a single-hearted bondman of OURS.

25. दरवाज़े की तरफ घुसक (अर्थात्) जाने और औरत पीछे पीछी और घुसक (अर्थात्) की कमीज़ औरत ने पीछे से खींच कर बाहर दी, इस बात पीछे ने दोनों जैसे ही दरवाज़े से पास पहुँचे तो औरत के खींचे को पीछे घास, बेगम अजीज़ बोली, इससे भिन्न और क्या सज़ा हो सकती है उस आदमी की जो ऐसी घराबाली के साथ बुरा इरादा करे कि उस उसे जेलखाने में बन्द किया जाए, या भिन्न कोई सज़ा से सज़ा सज़ा दी जाए।

26. घुसक (अर्थात्) ने कहा कि इसी ने मुझे घुसलगा घड़ा और जोरित की, कि मेरा जो इसकी तरफ लग जाए और उसी वक़्त औरत के निरालेदारी में से एक गवाही देनेवाले ने गवाही दी कि, अगर घुसक की कमीज़ आगे से फटी हो तो औरत सच्ची है और वह झूठा है।

27. और अगर घुसक (अर्थात्) की कमीज़ पीछे से फटी है, तो औरत झूठी है और वह (घुसक अर्थात्) सच्चा है।

28. जब अजीज़ भिन्न ने देखा कि घुसक (अर्थात्) की कमीज़ तो पीछे से फटी है, तब बोला कि तुम औरतों का यह ख़ावेम है, बेलाक़ तुम्हारी घातकियाँ सही कुत्तम की हैं।

29. भिन्न कहा गया कि घुसक (अर्थात्) इस बात को ग़हर अन्दाज़ कर दी और ९ बेगम अजीज़ तुम अपने कुसूर की माफ़ी मांग लो, यकीनन पूल और ग़लती तो तुम्हारी है।

30. (राजधानी में) शहर के बड़े घराने की बेगमाल इस बात का चर्चा करने लगीं कि बेगम अजीज़ तो अपने मुलाम पर जो ज़लम से किया हो कर इस के पीछे पड़ गयी है, अब इस बात का यकीन हो चुका है कि मुलाम की ग़ुलबत इस के दिल में घर कर गयी है, हम तो इसे खुली हुई ग़लती में देख रही हैं।

25. And the two raced to the door and she tore his shirt from the back. They both found her lord (i.e. her husband) at the door, she said: "What is the recompense for him who intended an evil design against your wife except that he be imprisoned, or an afflictive chastisement?"

26. He (Yusuf) said: "It was she that sought to seduce me-" On that occasion a witness from her own household bore witness (saying) "If it be that his shirt is torn from the front, then her tale is true and he is a liar."

27. "But if it be that his shirt is torn from the back, then she has told a lie and he is speaking the truth."

28. So when he (her husband) saw his (Yusuf's) shirt torn from the back; (her husband) said: "Surely, it is a plot of you women! Certainly mighty is your plot!"

29. "O Yusuf! Turn away therefrom. And you woman! Ask forgiveness for your sin, verily, you have been guilty."

3	9	13

30. And elite women of the (capital) city gossiped mainly that: "The wife of Al-Aziz is seeking to seduce her slave young man who has inflamed her with love! Verily, we see her in error manifest."

31. बेगम अज़ीज़ ने जब इस को कई सुने (तो मुझे से निकल गयी और) बड़ी बड़ी बेगमनाह को एक दासत पर बुलाया और बरगमाद लकियों से सहित राजाजी और हर एक के हाथ में चाकू चुली दे दी और यूसुफ़ को बोली कि ज़रा इनके सामने भी आ जा, बस क्या था, जैसे ही दासत में आयी हुई औरतों ने यूसुफ़ (अलै.) को देखा, बहुत हैरान रह गयी और अपने हाथ काट कर ज़ख्मी बन गिरे और बोल चली कि बुझुरा तो बस तिरफ़ अल्लाह है, यह कोई अदमी नहीं बल्कि यह तो कोई मुरानी फ़रिस्ता है।

32. तब अज़ीज़ की बीबी बोली कि यही वह जवान है, जिसको मैंने मैं तुम मुझे ताना देती थी, हाँ यह बात सच है कि मैंने इसको अपनी तरफ़ मायाल (सोझित) करने की कोशिश की थी, लेकिन वह पाक बाज रहा और अगर अब भी वह मेरी बात नहीं मानेगा तो फिर ज़रूर इसे जेल खाने में डाल कर बेहजकत किया जाएगा।

33. तब यूसुफ़ (अलै.) ने दुआ की कि हे पावनहार ! जिस बात की तरफ़ मुझे ये औरतें बुला रही हैं उससे बचने के लिए मुझे जेलखाना ही ज्यादा अच्छा रहेगा और अगर तुम्हें मुझे इनके फ़रेब से नहीं बचाया तो मैं इनकी तरफ़ झुक जाऊँगा और नादायी का काम कर बैठूँगा।

34. तब यूसुफ़ (अलै.) को तब ने उनकी दुआ कबूल फ़रमायी और उन औरतों के फ़रेब से यूसुफ़ (अलै.) को बचा लिया, बेशक वह दुआ का सुनने वाला और हासल का जानने वाला है।

35. फिर कुछ निहायिनी देखने के बाद इफ़्तिम लोगों को यह भूझा कि एक मुरत तक यूसुफ़ (अलै.) को कैद में डालना ही ठीक रहेगा।

31. And when wife of Al-Aziz heard slanderous society gossip, she sent to those ladies of high rank and status, a messenger inviting them to a banquet; and prepared for them a repose; and therat she gave each one of them a knife. Then she said (to Yusuf): "Come out before them." As they saw him, they were astonished at him and they made a cut in their hands, and said: "How perfect is ALLAH! No man is he; he is naught but a noble angel!"

32. She said: "This is he, the young man, about whom you did blame me. Assuredly, I solicited him, but he abstained. And now if he refuses to obey my order he shall certainly be cast into prison, and will be one of those who are disgraced."

33. Yusuf supplicated: "O my LORD! Prison is more to my liking than that to which these women call me to: and if YOU do not avert their guile from me; I might incline towards them and become of the ignorant."

34. So his LORD answered his invocation and averted their guile from him. Verily, HE ! HE is the Hearer, the Knower!

35. Thereafter, it occurred to the counsellors, even after they had seen the signs (of his innocence) to imprison him for a season.

36. और यूसुफ (अलै) उस दीवारखाने में दाखिल किये गये जो दो दीवारखाने इन के साथ जेल में दाखिल हुए, जन्मों से एक ने कहा कि मैं ख़ाश में क्या देखता हूँ कि सारा निषेध रहा हूँ और दूसरा बोला, मैंने ख़ाश में देखा है कि अपने सर पर रोटीयाँ उतारूँ और चरीन्दे उस में से बीच बीच कर खा रहे हैं, यूसुफ (अलै) हम तुमको बहुत पैस और खले लोगों में से देख रहे हैं, हम को इकस खुलना और तारीफ़ बता दो।

37. यूसुफ (अलै) ने बताया कि यहाँ जो खीर मैं तुम्हें खाना देना मिलता है, उसके आगे से पहले मैं तुम्हें इस ख़ाश का खुलना बता दूँगा, मेरे परवर दिगार ने जो मुझे सिखाया है, उसी इल्म का एक हिस्सा है। चाईये सुन लो ! मैंने इस खीर के समुदाय को छोड़ दिया है जो अल्लाह पर ईमान से हट गयी और वे अख़िरत के भी इनकारी हो गए हैं।

38. मैंने जो इब्राहीम की मिलत का अनुकरण कर लिया है जिसकी दादा मेरे बाप दादा इब्राहीम (अलै), इसहाक (अलै) और याक़ूब (अलै) ने जारी क़यमली, हमारी शान के खिलाफ़ है कि हम अल्लाह के साथ किसी चीज़ को भी शरीक मतलब, वह अल्लाह का हम पर और लोगों पर बड़ा एहसान है, लेकिन अल्लाह लोग अल्लाह की इतनी बड़ी नेमत का कुछ भी अदा नहीं करते।

39. खीर खाने के ९ मेरे साथियो ! बहुत से अलग अलग लव को मानना अच्छा या एक अकेले अल्लाह को मानना बेहतर जो इन तरह से जबरनता मजबूद है ?

40. ये जो अल्लाह के सिवा तुम दूसरी ची इबादत करते हो, ये सब नाम ही नाम हैं, जो तुमने पढ़ लिए हैं और तुम्हारे बाप दादाओं ने भी वही कुछ किया था, जिस पर अल्लाह ने कोई दलील नहीं जतानी, ख़बरदात हो जाओ कि तुम तो निर्ध अकेले अल्लाह का है और तबी ने वह हुक्म दिया है कि एक अल्लाह के सिवा किसी की भी बन्दगी न करो, यही दीन है, जिससे क़य़मत बन्दोबस्त कायम होता है, लेकिन अल्लाह लोग इस सीधी बात को नहीं जानते।

36. And there entered with him (Yusuf), two young men in the prison. One of them said: "Verily, I saw myself in a dream squeezing wine." The other said: "Verily, I saw myself (in a dream) carrying bread on my head whereof the birds were eating. Declare to us the interpretation thereof, verily we see you of the wall-doors."

37. "I will inform its interpretation before the food that is daily provided to you reaches here. This is of that which my LORD has taught me. Verily I have abandoned the creed of a people who do not believe in ALLAH and who are disbelievers in the Hereafter."

38. "I have followed the creed of my fathers, Ibrahim and Ishaque and Yaqoob; and it does not behove us to associate anything with ALLAH. This is from the Grace of ALLAH to us and to mankind, but most of mankind thank not."

39. "O my fellow prisoners! Are sundry Lords better or the ONE, the Inevitable?"

40. "You do not worship besides HIM but only names which you have forged, you and your forefathers, for which ALLAH has sent down no authority. Beware! The command is from none but ALLAH; and HE has commanded that you should worship none except HIM. That is the true, straight religion but most of the mankind know not."

41. ऐ कैदखाने के बानिची ! तुम दोनों में से एक जो होगा, वह अपने अन्न को खाना मिलाने की मुलाजमत पर होगा और दूसरा जो होगा उसे खोली दी जाएगी, फिर खोले उस के सर को मेष मेष कर काटेंगे, तब मैं जो बात तुमसे चुकी थी, उसका अन्त्यम इसी तरह खाने आएगा।

42. उन दोनों में से उस राजा से, जिसके बारे में यूसुफ़ (अलै.) का सुमान था कि वह बचाव पा जाएगा, यूसुफ़ (अलै.) ने परामर्श, अपने अन्न के पास मेरा परिचय करा देना, मगर उस मुक्ति पानेवाले आदमी को सैतान ने यह बात भुला दी कि वह बादशाह के पास यूसुफ़ (अलै.) का तल्लिकना करे, बस, फिर क्या था, कई बरस यूसुफ़ (अलै.) और भी जेल में रहे।

43. और बादशाह ने कहा कि मैं स्वप्न में क्या देखता हूँ कि सात मोटी तगड़ी गायें हैं जिन्हें सात दुबली पतली गायें खा जाती हैं और अनाज की सात बानिचीं हरी हैं और दूसरी सात बानिचीं सूखी हैं, ऐ आदले वरमान अगर तुम स्वप्न के सुलाने के बारे में कुछ बता सकते हो, तो मेरे इस खजाने का खुलासा बताओ।

44. वरमान के लोग बोले कि परेशान खयालत आने से ऐसा हुआ होगा, और हम परेशान खयाली की तबीर के बारे में कुछ नहीं जानते।

45. जेलखाने के दोनों कैदियों में से जो रिहाई पा गया था और उसे बड़ी मुश्किल से यूसुफ़ (अलै.) का खयाल आया, वह बोल पड़ा कि मैं तुम्हें इस खजाने की तबीर की खबर लाकर दे सकता हूँ, मुझे जेलखाना जाने की इजाजत दी जाए।

46. जेलखाने में पहुँच कर उसने हजरत यूसुफ़ (अलै.) को आवाज दी कि ऐ मेरे साथी दोस्त हमें एक खजाने का खुलासा बताइये कि सात गायें हैं कुछ मोटी तगड़ी और उनको सात दुबली और मीनस गायें खा गयीं और सात बानिचीं हैं कुछ हरी भरी और दूसरी सात सूखी खाली (अब इस सपने की तबीर बताता हूँ) ताकि लोगों के पास जस्ट जाकर बयान करके कि उन लोगों को भी बाज़ूम हो जाए।

41. "O two companions of the prison! As for one-of-you, he will pour out wine for his master to drink; and as for the other, he will be crucified and birds will eat from his head. Thus is decreed the affair of which you two enquired."

42. And he said to the one whom he knew to be saved: "Mention me to your master." But Shaitan made him forget to mention it to his lord; and hence he stayed in the prison for several years.

5 7 15

43. And the king said: "Verily I saw in a dream seven fat cows, whom seven lean ones were devouring and seven green ears of corn, and seven others dry. O chiefs! Give me an answer in regard to my dream, if a dream you are at all able to interpret."

44. The counsellors said: "that could have been the outcome of confused and jumbled thoughts! And we are not skilled in the interpretation of dreams."

45. Then the man who was released, one of the two who were in prison, now at length remembered and said: "I shall declare to you interpretation thereof; so allow me to go forth to the prison."

46. (HE said): "O Yusuf! The man of truth! Explain to us the dream of seven fat cows whom seven lean ones were devouring, and of seven green ears of corn, and seven others dry; that I may return to the people, and that they may know."

47. यूसुफ़ (अले.) ने उस की बात सुनकर अपने की तबीयत बह बतायी कि तुम्हें सात साल तक लगातार ख़ुब पैदावार के साथ खेती बाड़ी करना ज़रूरी होगा फिर तुम जो अनाज काटो उसका बर्तियाँ ही मैं जखीरा (संग्रह) जमा करूँगा, मगर खाने के लिए जो लगे उसे छोड़ा छोड़ा ही इस्तेमाल करना।

48. फिर इसके बाद सात साल आये, जिस में बहुत बड़ा अभाव पड़ेगा, और ऐसा हो सकता है कि पहले सात साल में जो जखीरा तुम्हने जमा कर रखा होगा अपने वाले दूसरे सात साल जो अभाव की वारी लगे के होने वह सात जखीरा का कर बरतन बन देंगे, ही मगर बीज के लिए छोड़ा बचाकर रखा होगा तो और बात है।

49. फिर इसके बाद एक साल आयेगा, जिस में (लेनों की फ़रियाद) कबूल कर लो (जाएगी) और बहुत अच्छी बर्तिका होगी, जिसकी फ़ायदा में लोग ख़ुश रास मिलेंगे।

50. अपने स्वयं की तबीयत सुनकर बादशाह ने औरन हुज़म जारी किया कि यूसुफ़ (अले.) को मेरे पास ले आओ, वरन्, जैसे ही बादशाह का राजदूत यूसुफ़ (अले.) को दरबार में लाने के लिए खेलखाना पहुँचा, यूसुफ़ (अले.) ने उससे कहा अपने बादशाह के पास बापस जाओ और उस से पूछो कि उन औरतों का क्या हाल बना, जिनोंने अपने हाथ बाट कर जखीरा बन लिए थे, वेसक केत बनवदियार उन के फ़तेब की ख़ुश जानता है।

51. जब बादशाह ने उन औरतों को बुलाकर पूछ कि उस वक़्त क्या बाईजात पैदा ज़र, जब तुम में ऐसी हज़ारी कर के यूसुफ़ (अले.) को चुसलाना चाहो था कि उसका जो कलमस ज़र, तब उन औरतों ने कहा कुतुबी तो बस आलस के लिए है, यूसुफ़ (अले.) ने अपने दुर्गद की लफ़्फ़ कोई सुनकर नहीं देखा, तब बेगम अज़ीज़ की भरे मजमे में बोल गयी कि जब सच्ची बात ख़ातिर हो ही गयी है (तो मैं भी गवाही देती हूँ कि) यूसुफ़ (अले.) फ़ाक़ सामन रहे, यूसुफ़ (अले.) का दिल बेकसूर हो ज़र इसके लिए मैंने ही उन्हें चुसलाने की कोशिश की थी, वेसक वह फ़ाक़ दामनी में सच्ची साबित रहे।

52. इस बात का चुसला इतलिय़ किया गया कि अज़ीज़ मिस्र को बाक़ू हो ज़र कि मेरे उसके पैत पैत कोई बियक़लस नहीं किया और वह बात भी सब जान ले कि आलस क़ायमा करने वाली के फ़तेब की ख़ातने नहीं देगा।

47. (Yusuf) said: "For seven consecutive years, you shall sow as usual with all skill; and the harvest which you reap you shall leave in ears, all, except a little of it which you may require to eat."

48. "Thereafter will come seven hard years of draught famine of long duration, which will devour what you have laid up before hand for them, all, except a little which you shall preserve (for seeding purposes)."

49. "Then thereafter will come an year in which (peoples' petition will be accepted, and) they shall have abundant rain and in which they will yield fruitful crops."

6 7 16

50. (Having known the wonderful interpretation of his dream,) the king said: "Bring him to me." But when the messenger came to him, (Yusuf) said: "Return to your lord and ask him, "what happened to the women who cut their hands? Surely my LORD (ALLAH) is well-Aware of their guile."

51. (The king) said (to the women): "What was the matter with you when you did seek to seduce Yusuf?" the women said: "ALLAH forbid! We know not of any evil against him." Then the wife of Al-Aziz said: "Now the truth is manifest (to all), it was I who sought to seduce him, and he is surely of the truthful."

52. (Then Yusuf) said: "I asked for this enquiry in order that Al-Aziz may know that I betrayed him not in secret. And verily, ALLAH guides not the guile of betrayers."

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-13 (पारा-13)

उर्दू, अंग्रेजी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

53. मैंने अपने नफस को नहीं बर्बाद किया, बल्कि नफस को बुलाई के लिए उत्कण्ठता है। नफस नहीं बुलाई से बच सके जिस पर मेरा वर रहन फरमा दे। यहीनन मेरा सर्वहोता बड़ा मर्यादा करने वाला और बड़ा मेहरबान है।

54. और बादशाह ने कहा कि यूसुफ (अलै) को मेरे पास ले आओ। मैं अपने कामों को अन्तर्गत देने के लिए उसे एक छात्र रखूँ पर मुकद्दर करना चाहता हूँ। फिर जब यूसुफ (अलै) (तबका में आए) बादशाह से बातचीत की तो उनकी प्रतिशिक्षित देखकर बादशाह ने कहा कि आज से तुमको हमारे यहाँ इशतिफार वाला नकाम दिया जाता है। तुम बहुत अम्नतादार हो।

55. यूसुफ ने बादशाह से कहा कि अब इस मुल्क के खजाने की निम्नेदारी मुझे सौंप दीजिए। मैं इस की निम्नेदारी करने का तरीका जानता हूँ।

56. इस तरह हमने तयकीर किया कि यूसुफ (अलै) को उस मुल्क में इशतिफार वाला बना कर उनको कदम जमा दिए। उनकी मर्जी के मुताबिक पूरे मुल्क में तयाम जमा उनका राज्य अधिकार कायम हो गया। इन विश्व पर चाहते हैं अपनी रहस्य का पूरा साया जाल देते हैं। मेरी और पुरस्कार करने वाली के अन्न व सदाय को हम कभी अकलत नहीं होने देते।

57. और अपने अशिरात का अन्न व सदाय तो दुनिया के अन्न व सदाय से बहुत ही बेहतर है, उन लोगों के लिए जो ईमान पर चढ़े रहें और अन्तर्गत की ना पसन्द वाली से बचते रहें।

58. और यूसुफ (अलै) के भाई मित्र में आए (उन अन्तर्गत लेने को) यूसुफ (अलै) के सारा में (सतार में) बाँधित हुए। यूसुफ (अलै) ने उन को पहचान लिया, जब कि वे लोग उन को न पहचान सके।

59. और जब यूसुफ (अलै) ने उनका सामान अन्तर्गत अन्तर्गत में भर कर तैयार बना दिया, तो उन से कहा अपने (सीधे) भाई को जो तुम्हारे साथ के पास है, उसे भी अब की बार अन्तर्गत तो साथ लेते आना। क्या तुमने नहीं देखा कि मैंने भरपूर पाला दिया और अच्छी तरह मेहरमान नवाही भी की है।

53. "I do not acquit myself, (that myself is above evil), verily, the (human) self ever urges to evil, except that self on whom my LORD has mercy; Verily, my LORD is Forgiving, Merciful."

54. And the king said: "Bring him (Yusuf) to me, I shall single him out for myself." Then when he spoke to him, (Yusuf) and said: "Verily this day, you are with us high in rank and fully trusted."

55. (Yusuf) said: "Set me over the store-houses of the land: I will indeed guard them with full knowledge."

56. In this way WE established Yusuf in the land so that he might settle therein wherever he wished. WE bestow OUR Mercy on whom WE please; and WE are not to waste the wage of the well-doers.

57. And surely, the wage of the Hereafter is better for those who believe and ever fear (of disobedience of US).

7	8	1

58. And the brethren of Yusuf came and entered unto him (to purchase food grains), and he recognised them but they recognised him not.

59. And when he had furnished them forth with provisions, he said: "Bring to me the (step) brother of yours when you next visit us. Don't you see that I give full measure, and that I am the best of the hosts?"

عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِ ۝ قَالُوا سَأُرَاوُدُ عَنْهُ

کہا ان لوگوں نے کہ اور میں بھی اس کی تم ۱۲۰ ۝ ۱۲۱ ۝ چاہتی رہے تم میں سے ہر ایک کے پاس اس سے بہت زیادہ

أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَعِلُونَ ۝ وَقَالَ لِفَتْنِهِ اجْعَلُوا

اپنی اس عورت کو ہم کے لیے ۱۲۲ ۝ ۱۲۳ ۝ اور سوچنے کے لیے کہ ان لوگوں کو عورت پر کیا کیا ہوگی کہ ہوا

بِضَاعَتِهِمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا

اپنی ان کے سامنے میں، انہیں کہہ دو، جس کے پاس وہ اپنی رقم کو بیچ کر آئیں، اور یہ یہ چاہتی ہے کہ ان کے پاس

إِلَى أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝ فَلَمَّا رَجَعُوا

تو یہ واپس یہاں آئے کہ ان کی بیوی ۱۲۴ ۝ ۱۲۵ ۝ بہت سوچ کے چھٹی ہوئی کہ ان کے پاس

إِلَى أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَنَعَنَا الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ

کہ اس کے پاس گئے کہ ان کے پاس ہم پر کیا آئے کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس

مَعَنَا أَخَانَا نَكْتَلُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافُظُونَ ۝ قَالَ هَلْ

خود کو تمہارے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس

أَمْنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا أَمْسَكْتُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ ۚ

کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس

فَاللَّهُ خَيْرٌ حَفِظًا ۖ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ۝ وَكَلَّمَا

تو ان کو اس میں سے ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس

فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ ۚ

تو ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي ۚ هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا ۚ

کہا ان کو اس میں سے ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس

وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفِظُ أَخَانَا وَتَزَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ۚ

کہہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس

ذَلِكَ كَيْلُ يَسِيرٍ ۝ قَالَ كُنْ أَرْسِلْهُ مَعَكُمْ حَتَّىٰ

کہا ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس

تُؤْتُوهُنَّ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ ۚ كَتَأْتَيْنِي بِهِ إِلَّا أَنْ

کہا ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس

۱۲۰۔ عورت یہ عورت جو کہ ان کے پاس
۱۲۱۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۲۲۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۲۳۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۲۴۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۲۵۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۲۶۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۲۷۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۲۸۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۲۹۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۳۰۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۳۱۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۳۲۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۳۳۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۳۴۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۳۵۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۳۶۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۳۷۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۳۸۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۳۹۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۴۰۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۴۱۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۴۲۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۴۳۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۴۴۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۴۵۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۴۶۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۴۷۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۴۸۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۴۹۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۵۰۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۵۱۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۵۲۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۵۳۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۵۴۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۵۵۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۵۶۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۵۷۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۵۸۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۵۹۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۶۰۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۶۱۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۶۲۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۶۳۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۶۴۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۶۵۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۶۶۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۶۷۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۶۸۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۶۹۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۷۰۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۷۱۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۷۲۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۷۳۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۷۴۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۷۵۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۷۶۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۷۷۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۷۸۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۷۹۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۸۰۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۸۱۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۸۲۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۸۳۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۸۴۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۸۵۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۸۶۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۸۷۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۸۸۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۸۹۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۹۰۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۹۱۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۹۲۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۹۳۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۹۴۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۹۵۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۹۶۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۹۷۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۹۸۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۱۹۹۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس
۲۰۰۔ کہ ان کے پاس ان کے پاس ان کے پاس

60. फिर अगर उस भाई को कोई पला आकर नहीं मिलता, तो मेरी हुकूमत में तुम को अनाज भी न मिलेगा और मेरे पास भी तुम न आना।
61. भाई बोले, हम अब्बा जान को समझा हुआ कर उस भाई को ले आइये और यह काम हम कर के लेंगे।
62. और यूसुफ (अले.) ने अपने कारखानों को हुजूम दिया कि इन की जमा की हुई पूंजी इन के बागान में वापस रख दो। यह इसलिए किया कि वह अपनी रकम को पहचान लें, और जब वे भाई अपने घर बार में जा पहुँचें, तो फिर वापस वहाँ आने को उन का ली चाहेंगा।
63. जब यूसुफ (अले.) के भाई पालत लेकर अपने बाप के पास पहुँच गए, तो बोले कि अब्बाजान हम पर अनाज मिलने की पामन्दी लग गयी है, इसलिए आप हमारे भाई को अपने सफर में हमारे साथ जरूर भेजिए। जब हम अनाज ला सकेंगे और जरूर अपने भाई की खूब अच्छी तरह हिफाजत करेंगे।
64. अब याकूब (अले.) ने अपने बेटों से कहा कि बस रहने दो, जैसे मैंने पहले इसकी भाई के बारे में तुम्हारी बात पर मंजूर किया था, क्या फिर जैसे ही तुम्हारी बात का खकीन कर लूँ ? बेहतर हिफाजत करने वाला तो बस ईश्वर अल्लाह है और वही सब बेहतरानों से ज्यादा बेहतरान है।
65. फिर जब यूसुफ (अले.) के भाईयों ने अपने अब्बा, मामान जौले को क्या देखते हैं कि उन की लगभग पूंजी भी अनाज के साथ वापस कर दी गयी है, तब खुश होकर बाप से बोले पड़े कि अब्बाजान हमें और क्या चाहिए ? यह देखिए (अनाज के लिए जिस में) हम ने जो रकम जमा करायी थी, वह भी हमें वापस कर दी गयी, अब तो हमें अपने घर बार वाली के लिए अनाज लेने और भी जाना तो चाहिए ही, हम अपने भाई की खूब अच्छी तरह हिफाजत और देखभाल करेंगे। यह अनाज तो थोड़ी मुठ्त करेगा। अपने भाई को ले जाकर हम एक भगती अनाज और ज्यादा ला सकेंगे।
60. "But if you do not bring him to me, there shall be no measure of corn for you with me, and you shall not approach me."
61. They said: "We will somehow solicit him of his father, and certainly we will do it."
62. And (Yusuf) told his servants to put their exchange, with which they had bought the corn, into their bags, so that they might know it when they go back to their people, in order that they might come back.
63. So, when they returned to their father, they said: "O our father! No more measure of grain shall we get unless we take our brother. So send our brother with us, and we shall get our measure and certainly we shall be his guards."
64. He (Yaqoob) said: "Can I entrust him to you except as I entrusted his brother (Yusuf) to you aforetime? But ALLAH is the Best to guard, and HE is the Most Merciful of those who show mercy."
65. And when they opened their bags, they found their exchange had been returned to them. They said: "O father! What more can we desire? Here is our merchandise returned to us, so we shall have more portion for our family, and shall guard our brother and shall add another measure of a camel-load: for this would not suffice for long."

66. याक़ुब (अब्राह्म) ने कहा, मैं तो इतना ही इसको तुम्हारे साथ नहीं भेजूँगा, नहीं तक कि तुम अल्लाह को गवाह बनाकर नफ़का बढ़ा करो कि उसे तुम फ़ारस वापस लाओगे, ही अगर नहीं तुम को घेर लिया जाय तो और बात है, फिर जब सब बेटी ने झौल व कुरार किया तो बोले कि हम ने जो बात कही है इतना अल्लाह को बख़ील बनाते हैं।

67. और कहा कि, हे मेरे बेटो ! सब को सब एक ही दरवाज़े से सहर में दाखिल न होना, बल्कि अलग अलग दरवाज़ों से दाखिल होना, मेरी ताकत नहीं कि तुम को किसी चीज़ में भी अल्लाह को किसी चीज़से ले बचा सकूँ, तुम तो सब उसी एक अल्लाह का चलता है, उसी पर मैंने भरोसा किया और हमन भरोसा करने वालों को चाहिए कि निश्चि अल्लाह पर ही भरोसा करें।

68. जिस तरह उनके बाप ने तुम दिया था, बेटे उसी तरह जिस में दाखिल हुए, याक़ुब के बस की बात न थी कि अल्लाह के किसी चीज़से ले अपने बेटों को बचा सकने, बल्कि, उनके जी में एक आशू थी अपने बचों को किसी मुश्किल (कमज़र) मुसीबत से बचाने की जो उन्होंने पूरी की, यकिनन याक़ुब (अब्राह्म) उन लोगों में से थे, जो हमारे अला किए हुए ख़ास इल्म के जानने वाले थे, मगर बहुत से लोग हकीकत से दखिल नहीं।

69. और जब याक़ुब (अब्राह्म) के बेटे (दाखिल नग कर) यूसुफ़ के खगने इतिर हुए तो यूसुफ़ ने (यही इतिर की और चुनके से) अपने सगे भाई को अपने पास (नज़रवा) में बुलाया और कहा कि मैं तुम्हारा सगे भाई यूसुफ़ हूँ। ये लोग जो कुछ करते हैं, तुम इनकी हरकतों से रोज़ न करवा।

70. यूसुफ़ ने जब उनका सामान अखास अखास पर कर इतिर करा दिया तो वाली पीने का (शशी) पैग़ाल अपने सगे भाई को सामान में रखवा दिया, फिर (एक लकड़ी अख़ाल में) ऐसा किया कि हे कप्ताने वाली तुम घोर चाक़ुब होते हो।

66. He (Yaqoob) said: "I will not send him with you until you swear a solemn oath to me in ALLAH's name, that you will bring him back to me unless you are yourselves surrounded (by any cause)." And when they had sworn their solemn oath, he said: "ALLAH is the Witness over what we have said."

67. And he said: "O my sons! Do not enter by one gate, but enter by different gates, though I can not save you with any precaution, from ALLAH's judgement at all. Verily! The decision rests only with ALLAH. In HIM I put my trust and let all those that trust, put their trust in HIM."

68. And when they entered as their father had enjoined them to enter, it did not avail them in the least against (the Will of) ALLAH at all. It was only a craving in the heart of Yaqoob that he satisfied. Verily he was endowed with knowledge, because WE had taught him, but most men know not.

8	11	2

69. And when they entered unto 'Yasuf, he betook his real brother to himself and said: "I am your real brother Yasuf: so do not grieve over what they have been doing."

70. So when he had furnished them forth with their provisions, he placed the drinking-mag into his brother's bag. Thereafter a crier cried: "O you (in) the caravan! Surely, you are thieves!"

لَسْرِقُونَ ۖ قَالُوا وَاقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَدُونَ ۖ

ہو گئے اور ۱۱) ظالموں نے بھی یہاں پر سے گزری کہ ان کو قبول کرنا ہے کہ ان کو سزا دینا ہے ۱۲)

قَالُوا نَفْقَدُ صَوَاءَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ حُلٌّ يَعْنِي

کہ ان کو ضرورت ہے کہ ان کا حکم ہو اور اس کے لئے جو بھی ہو اس کو قبول کرنا ہے ۱۳)

وَأَنبَايَهُ رَعِيْمٌ ۖ قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ فَا چھٹنا

خبریں ملنا کہ ان کو ان کا حال تھا ان کو ۱۴) (ظالموں نے) سوچا کہ ان کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۱۵)

لِنَفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ ۖ قَالُوا

نہ ہمارے تباہ کرنے اور ہم لوگ بدی کرتے ہیں ۱۶) (ظالموں نے) سوچا کہ ان کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۱۷)

فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ۖ قَالُوا جَزَاؤُهُ

یہ کہ اگر ان کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۱۸) (ظالموں نے) سوچا کہ ان کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۱۹)

مَنْ وَجَدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ ۖ كَذٰلِكَ

کہ جس کو اپنے گھوڑے میں سے کچھ ملے گا وہ اس کا سزا ہے ۲۰) (ظالموں نے) سوچا کہ ان کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۲۱)

تَجْزِي الظَّالِمِينَ ۖ فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ

ان کو ان کی سزا دینے سے ۲۲) (ظالموں نے) سوچا کہ ان کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۲۳)

أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ أَخِيهِ ۖ كَذٰلِكَ

یہ کہ ان کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۲۴) (ظالموں نے) سوچا کہ ان کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۲۵)

كَذٰلِكَ يُؤَسِّفُ مَا كَانَ لِبَاخِذِ أَخَاهُ فِي دِينِ

کہ ایسی باتوں میں اس کا حال دیکھ کر اس کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۲۶)

الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللّٰهُ ۚ تَرْفَعُ دَرَجَتٌ مِّنْ

ہر کسی کو اچھے ہیں اور جو بھی دے گا وہ اس کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۲۷)

نَشَآءٍ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ۖ قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ

اور ایک مسلم والا ہو تو اس کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۲۸)

فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُ مِنْ قَبْلِهِ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ

یہ کہ ان کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۲۹)

فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ ۚ قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ

ہر کسی کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۳۰)

کہ ان کو سزا دینا ہے کہ ان کو قبول کرنا ہے ۳۱)

71. काफले वाले यानी बिक्रयवाने घुसुक (अर्थात्) चीकने हो कर उन की तरफ मुड़ कर कहने लगे कि तुमारी क्या चीज गुम हो गयी है ?

72. (सरकारी अफसर) बोले कि हम को बादशाह का हाडी पैमाना नहीं मिल रहा, और (एक सरकारी अफसर बोले) जो भी हम को पैमाना लाकर देगा उसको एक भारी अनाज इनाम में दिलाऊंगा और इस इनाम को देने का जिम्मेदार मैं हूँ।

73. (जिफले वाले) बोले कि अल्लाह की कृपा यह बात तो तुम भी जानते हो कि हम इस मुल्क में कसब करने नहीं आए, और हम और भीरी करवा जानते ही नहीं।

74. (सरकारी अफसर) बोले कि अगर तुम लोग झूठे जामिन हुए हो इसकी सज़ा तुम्हें क्या देनी चाहिए ?

75. घुसुक के भाई जवाब में बोले कि जिसको सामान में (अनाज का गुमहुदा हाडी बर्तन) मिल जाये, उही सख्त इसको बदले में निरकार कर ले रख लिया जाए (कि यही 'इसाक' बदाता है) हम तो ना इन्साफ लोगों को ऐसी ही सज़ा देते हैं।

76. फिर सरकारी लेवी बुरा की और अपने लगे भाई के सामान से पहले सब की सरकारी ले की फिर अखिर में हाडी पैमाना अपने लगे भाई के सामान से घुसुक (अर्थात्) ने हथिल कर लिया इस तरह हमने घुसुक को यह लक्ष्मी मुहैया कर कि मिश्र के हाडी कानून में इस बात की पुनरावृत्ति न की कि घुसुक (अर्थात्) अपने भाई को बिला बजह रोक सकते, अगर अल्लाह ने जो चाहा हमसा निकाल दिया। हम जिसको चाहते हैं, सरलीक की सुझ सुझ में कर दरजस्त कुल्लव फनमाते हैं और (न्यायमूलक में) हर इन्म वाले को अगर एक इन्म वाला चीकूदा होता है।

77. (काफले के सामान से हाडी प्यासा मिल जाने पर भाई गुरले में किड़ कर) बोले कि अगर इसने भीरी की तो इसने पहले इसकी लगे भाई (घुसुक अर्थात्) ने भी भीरी की थी। घुसुक (अर्थात्) ने (यह बौहतान अल्लेफ) सुनकर जो धाम लिया और दिल में छिपाकर कहा कि अब भी तुम बहलर मुकल्ल से उठे नहीं उठ सके और जो कुछ बौहतान तुम बंध रहे हो, अल्लाह को इस की हकीकत खूद भाजूम है।

71. They, turning towards them, said: "What is it that you have lost?"

72. They said: "We have lost the royal drinking mug and for him who produces it, shall get the reward a full load of corn, and of him I am a guarantor."

73. They said: "By ALLAH! Indeed you know that we came not to make mischief in the land, and we are not thieves!"

74. They (Yusuf's men) said: "What then shall be the penalty of him, if you are found liars?"

75. They (Yusuf's brothers) said: "The penalty should be that he, in whose bag it is found, should be held for the punishment. Thus we recompense the wrong-doers."

76. So he (Yusuf) began the search in their bags before the bag of his brother. Then he brought it out from the bag of his brother. Thus did WE plan for Yusuf, or else, he was not to get his brother by the law of the king except that ALLAH willed it. WE exalt in degrees whom WE will, and above every knowing one is a knower.

77. They (Yusuf's brothers) said: "If he steals, (it is not surprising, as) there was a brother of his, (Yusuf himself), who did steal before (him)." But these things did Yusuf keep in himself, revealing not the secrets to them. He said (within himself): "You are still in worst state, and ALLAH knows best the truth of what you assert."

78. यूसुफ़ (अर्से) के भाईयों ने अजीजे निश से दरखास्त की कि हुजूर, इस लड़के का नाम बहुत भूल, ज़रूरत है। आप हुकमी जगह हम में से जिसे चाहे नियुक्त कर लें। हम से देखते हैं कि, (आप ने हम पर बहुत एहसास किया है और) आप बड़े पैक मिहज़न (मकान) के हैं।

79. यूसुफ़ (अर्से) ने कहा, अल्लाह बरक़त में रही, हम ने जिसके पास अपनी चीज़ पायी है, उसको निवा किया और जो गिरफ्तार नहीं करेंगे। अगर हम ऐसा करने लगे तो हमारी गिनती भी ज़ारिफों में होती।

80. फिर जब ये लोग अजीजे निश से रहन की दरखास्त में ना काम होकर वापस लौ गए तो अलग जगह होकर सब भाई आपस में मसला करने बैठे, तब हम में से बड़े ने कहा कि क्या तुम को याद नहीं रहा कि तुम्हारे बाप ने तुम से अल्लाह से नाम की मन्गी ले कर हुक़ार किया था (कि तुम अपने छोटे भाई को हिफ़ाज़त से लड़ी हालांथा बापश से आओगे) और इसी पहलें यूसुफ़ (अर्से) के बारे में हम तुम जो हक़त कर चुके हैं (यह भी हम बाप को याद हैं) क्या अब तो मैं इस मुल्क से हट्टा नहीं, जब तक अब्बाज़ान की तरफ से आने की मुझे इजाज़त न मिल जाए, या फिर अल्लाह मेरे बारे में कोई फैसला न करना दे कि मुझे क्या करना चाहिए और सब से बेहतर फैसला करवाने वाला निर्णय यही है।

81. (बड़े ने यह भी कहा कि केत तो यह मसला है कि) तुम लोग अब्बाज़ान को पास वापस जाओ और उन से अर्ज़ करो कि अब्बा हुजूर आप को बेटे ने चोरी की (तो हम क्या कर सकते थे) हमने तो निर्णय इस बात की मन्गी दी थी जो बात हमारी गिज़ाह के सामने थी, (और हमने भाई की हिफ़ाज़त का कौल न करार आप से किया था, हालांता उसके खिलाफ़ पढ़ गए) और हम अब्देले नामने के ज़िम्मेदार तो नहीं बन सकते।

82. (हमारी बात की सच्चाई जासने के लिए) आप इन बासी बासी से पूछ लीजिए जहाँ हम थे, और उन कारवां के वालों से भी पूछ लीजिए जिसके साथ ही साथ हम आये हैं और हम अपनी बात में सच्चे हैं।

78. They said: "O ruler of the land! Verily, he has a father, an old man, very aged; (who will grieve for him); so take one of us in his place! Verily, we perceive you to be of well-doers."

79. He said: "ALLAH forbid that we should take anyone but him with whom we found our stuff. Indeed if we did so we should be of unjust."

9	11	3

80. And when they despaired of him they counselled together privately. The eldest among them said: "know you not that your father did take an oath from you in ALLAH's name; and before this you did fail in your duty in respect of Yusuf? So I will by no means go forth from the land until my father permits me, or ALLAH decides my case, for HE is the Best of the judges."

81. He (the eldest continued:) "Return to our father and say: 'O our father! Verily, your son has stolen, and we testify not except according to what we know; and of the unseen we could not be watchers.'"

82. "(And to ascertain the truth you may,) ask the people of the city where we have been, or inquire with the people of the caravan along with whom we travelled till here. Indeed we are telling the truth,"

83. बेटों का यह बात बयान सुन कर याकूब (अलै) बोले कि यह बात तुम ने अपने दिल से बना कर अपना काम बनाया है। क्या अब तो मेरे दिल तब करना ही सब से बेहतर है, बहुत मुश्किल है कि अल्लाह इन सब को मेरे पास इकट्ठे जमा करना देगा, यकीनन नहीं बड़ा इल्म वाला और शिखरत वाला है।

84. और याकूब (अलै) ने नम की शिखत से इन की तरफ से बात केरफर कहा कि, हाय अकसोस यूसुफ पर क्या कुछ बीबी होगी, और रोते रोते नम में उनकी आँखों सकेद चढ़ चुकी थीं और नम में घुल कर पिघल गए थे।

85. घर के लोग बोले, अल्लाह की कसम, तुम तो यूसुफ (अलै) का तजकिल करते करते, बाबूज होता है कि मत खाओगे या फिर इस हाल में तुम्हारा दम ही निकल जाएगा।

86. याकूब (अलै) बोले मैं तो अपनी बेकसारी और नम का दुखड़ा अल्लाह के सामने रोता हूँ और मैं जानता हूँ अल्लाह की तरफ से, जो तुम नहीं जानते।

87. हे मेरे बेटों ! जाओ और खोज लगाकर यूसुफ और उसके भाई को तलाश करो और अल्लाह की रहमत से ना सम्पीद मत होना, यकीनन काफिर लोग को सिवा दूसरे लोग अल्लाह की रहमत से ना सम्पीद नहीं हुआ करते।

88. फिर जब वे लोग मिश में दाखिल हुए तो यूसुफ के दरबार में अजी पेश की, हे अजीबे मिश ! हम से और हमारे घर वालों से (रूख की) मुसीबत किसी तरह नहीं टलती, और बहुत थोड़ी सी पूंजी (जो किसी काम की नहीं) हम अपने साथ लाए हैं, आप मेहरबानी करना कर हम को पूरा अनाज दीजिए और हम न खैरात दीजिए। बेतक अल्लाह खैरात देने वालों को बहुत अजरा बदला अता करवाता है।

83. He (Yaqoob) said: "Nay, but your ownelves have beguiled you into something. So patience is most fitting for me. May be ALLAH will bring them back all to me. Truly HE! Only HE is All-Knowing, All-Wise."

84. And he turned away from them and said: "Alas, my grief for Yusuf!" and his eyes were whitened with grief and sorrow that he was suppressing.

85. They, (family members of Yaqoob), said: "By ALLAH! You will never cease remembering Yusuf until you become weak with old age, or until you reach on the point of death."

86. He (Yaqoob) said: "I only complain (bewail) of my grief and sorrow unto ALLAH; and I know from ALLAH that which you know not."

87. "O my sons! Go you and ascertain about Yusuf and his brother, and never give up hope of ALLAH's Mercy. Certainly, no one despairs of ALLAH's Mercy except a people disbelieving."

88. Then, when they entered unto him (Yusuf) they said: "O ruler of the land! Extreme want (and hunger) has seized us and our family and we have brought but poor capital, so give us full measure and be charitable to us. Truly, ALLAH does reward the charitable.

89. युसुफ़ (अलै.) बोले जब तुम यादान में रह बसत
युसुफ़ और उसके भाई के साथ जो कुछ तुमने किया
था, क्या वह तुम को (अब भी) मान है ?

90. भाई हेतल से कहने लगे, क्या सम्भव तुम ही युसुफ़
हो ? युसुफ़ (अलै.) ने कहा हाँ, मैं युसुफ़ हूँ और वह
मेरा भाई है, वैसाक अल्लाह ने हम पर बड़ा रहमान
किया। अल्लाह बात यह है कि जो साधन परहेझगारी से
रहे और सब करने तो बर्क़ीमन मेकी करनेवालों के अल
को अल्लाह कभी अकारल नहीं होने देता।

91. सब मुझ बोले, अल्लाह की कसम, अल्लाह ने आप
को हम पर गरलने में बर्झा ही और हम से ही भारी
भुल हुई।

92. युसुफ़ ने कहा कि आज तुम पर कोई इल्हाम नहीं,
अल्लाह तुम को पाक फ़रमावे, और वह सब बेहरकनी
से ज़वादा मेहरबान है।

93. युसुफ़ (अलै.) ने हुकम दिया, अब मेरा कमीस लेकर
जाओ और अल्लाहजान से चेहरे पर वह कमीस डाल दो,
वाले आँखों और मेरे देखते हुए, और साथ में अपने
लहाम घरबार वालों की लेकर मेरे पास आ जाओ।

94. उधर कचरले वाले (युसुफ़ अलै. का कुर्त ले कर)
चलने लगे, इधर युसुफ़ के बालिद ने (अब मैं) कहा कि
अब यह न समझो कि मैं बरझी बरझी बातें करता हूँ,
तो कहता हूँ कि मुझको तो युसुफ़ (अलै.) की चुल्लू आ
रही है।

95. (अब मैं) लगे बोले, अल्लाह की कसम, तुम तो अपने
पुतले पुतले हुए खयाल में अटके हुए हो।

96. फिर जब बराबर (युसुफ़अलै.) सुनने वाला कमीस
लेकर आ पहुँचा और वासुफ़ (अलै.) के चेहरे पर कसने
कमीस डाल दी, तो बीनई (अलै. की बीनई) लौट
कर आ गयी। तब वासुफ़ (अलै.) ने कहा कि क्या मैं ने
तुमको न कहा था कि अल्लाह की तरफ से वो बातें
जानता हूँ, जो तुम नहीं जानते।

89. He said: "Do you remember what you did
with Yusuf and his brother, when you were
ignorant?"

90. They in wonder, said: "Are you indeed
Yusuf?" He said: "Yes! I am Yusuf, and this
is my brother. ALLAH has indeed been
Gracious to us. Verily, he who fears ALLAH
with obedience to HIM by performing
righteous good deeds, and is patient, then
surely, ALLAH makes not the reward of the
good-deeds to be lost.

91. They said: "By ALLAH! Indeed ALLAH
has preferred you above us, and we certainly
have been sinners."

92. He said: "No reproach on you this day;
may ALLAH forgive you, and HE is the
Most Merciful of those who show mercy!"

93. "Go with this shirt of mine and cast it upon
my father's face; he will become clear-
sighted, and bring to me all your family."

10	14	4

94. And when the caravan departed (from
Egypt), their father said (at Canaan): "I do
indeed feel the fragrance of Yusuf, if you
think me not a dotard."

95. They said: "By ALLAH! You are still in
your old-time illusion."

96. Then, when the bearer of the glad tidings
arrived, and he cast the shirt over his
(Yaqoob's) face and he became clear-
sighted; he said: "Did I not tell you, that I
know from ALLAH, what you knew not?"

97. तब बेटे बोल पड़े, अब्बाजान, हमारे लिए हमारे पुताई की अल्लाह से बर्ग़िशत की दरख़ास्त कीजिए कि बेशक हम से बड़ी कृपा हुई।

98. यायूब (अलै.) ने कहा, हाँ मैं जरूर तुम्हारे लिए अपने रब से बर्ग़िशत की दरख़ास्त करूँगा, बेशक वही प्यूस और पहीन है।

99. फिर जब बर्ग़िशत हुए युसुफ़ (अलै.) के पास तो उन्होंने जगह ही अपने वीं बाप की अपने करीब और कहा कि बर्ग़िशत हो कि न, अल्लाह ने चाहा तो वहीं जग्न व जगान से रहोगे।

100. और युसुफ़ (अलै.) ने अपने बालेदैन को साठी लक़ा पर बिछाया और सब को सब युसुफ़ (अलै.) के सामने बेसम होकर सजदे में गिरे, तब युसुफ़ (अलै.) ने कहा कि अब्बाजान यह खुलासा और ताबीर है मेरे उस ख़ाब की जो मैंने बहुत पहले (बचपन में) देखा था। मेरे रब ने उस ख़ाब को (आज) सच कर दिखाया और मुझ पर पहरान करमाया। जब उसने मुझे जेलख़ाने से नज़ात दिलायी, और आप सब को देशत से बाँई (बिच में) लाकर आबाद किया और यह सब कुछ इसके बाद हुआ कि हीतान ने मेरे और मेरे भाईयों के बीच उनाब पैदा कर दिया था। बेशक मेरा रब जिसके लिए चाहता है बड़ी करीब और बलाई की तरबीर करमाता है। बेशक वही और सिर्फ़ वही प्यूस जानने वाला और ज़िम्मत वाला है।

101. युसुफ़ (अलै.) ने हुआ की, कि मेरे परवरदिगार आप ने मुझे सलतान से से कुछ अला किया, और ख़ाब की ताबीर का इत्तम दिया (तक़ि बात का खुलासा जान सही) आसख़ानों और ज़मीन को पैदा करने वाले दुनिया और अख़िरत में तु ही मेरा काम बनाने वाला है। मुझे इस्लाम की हालत पर बक़ल (पीत) दे, और मुझे अपने रोक बन्दी में शामिल करवा।

97. They said: "O our father! Pray for the forgiveness of our sins. Verily we have been sinners."

98. He (Yaqoob) said: "I will ask my LORD for forgiveness for you; verily, HE! Only HE is the Oft-Forgiving, the Most Merciful."

99. Then when they entered unto Yusuf, he betook his parents to himself and said: "Enter Egypt, if ALLAH wills you may stay here in peace and security"

100. And he raised his parents to the throne and they fell down uncontrolled before him prostrate. Then thereat Yusuf said: "O my father! This is the interpretation of my dream that I saw aforetime, my LORD has now made it come true. HE was indeed good to me, when HE took me out of the prison, and brought you all here from village-bedouin-life, after Shaitan had stirred strife between me and my brethren. Verily, my LORD is Subtle to whom HE will. Verily, HE! Only HE is the Knowing, the Wise."

101. Yusuf invoked ALLAH, (saying): "My LORD! YOU have indeed bestowed on me out of the sovereignty, and taught me the interpretation of dreams (by way of spiritual gifts); (O YOU the only) Creator of the heavens and the earth! YOU see my Patron in this world and in the Hereafter, cause me to die as the one submitting to YOUR Will, and join me with the righteous.

102. ये नहीं, ये सब ऐस की क़समें हैं, जो "अज्ञेय" के ज़रीये हम आसानी बता रहे हैं। तुम कदा कदा मौजूद नहीं थे, जब यूसुफ़ (अज़ी) के भाईयों ने जमा होकर (यूसुफ़ (अज़ी) को खत्म करनेका) कौमला बन लिया था, और अपने इस कौमले को कामयाब बनाने की लक्ष्मी में लगे हुए थे।

103. आज कितना ही चाहें, अक्सर लोग ईमान में नहीं आते।

104. आज इस (युजुअन की सुनने) पर हम लोगों से किसी अज़ का मजाल तो नहीं करते, यह युजुअन तो हमारे ज़हानों के लिए एक आम गरीबत है।

105. आसमानों और पृथ्वी में अनगिनत चिह्नमिती हैं जिनके सरसरी दौर पर देखते हुए करवा कर ये लोग मुजरा जाते हैं। (लेकिन हकीकत की तरफ ध्यान नहीं करते)

106. और लोगों की अवसरियत का यह हाल है कि अल्लाह पर ईमान भी रखते हैं और साथ में शिर्क भी करते हैं।

107. क्या इनको अल्लाह की अज़ाब से डर नहीं लगता कि वो अचानक इन पर आकर पैदा होत दे, या अचानक इन पर क़ियमत टूट पड़े, इस हाल में कि वे किलबुल बेखबर हों।

108. (हे मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम) इन से कह दो कि यह पैदा वाला है। मैं तो शिर्क अल्लाह की तरफ दावत देता हूँ और समझ बुद्ध की बुनियाद पर खुली आँखों से मैं इस पर कामन हूँ और पैदा अनुसरण करने वाले भी, और अल्लाह तो हर मुलम और ऐम से पाक है, और मैं उन लोगों का साथी हकीकत नहीं बन सकता जो शिर्क करते हैं।

102. This is of the news of the Unseen which WE reveal by Inspiration to you; you were not present with them (Yusuf's brothers) when they made their plan (to kill Yusuf) together, and also while they were plotting to make it a success.

103. And most of the people are not going to be believers; even though you desire it ardently.

104. And you do not ask of them any wage for the preaching of this Quran; it is but an admonition to the worlds.

11 11 3

105. And how many a sign in the heavens and the earth they pass by, while they are averse therefrom.

106. And most of them believe not in ALLAH except that they attribute partners unto HIM.

107. Are they then feel secure against this, that there may come upon them an overwhelming of ALLAH's torment, or that there may come upon them the Final Hour, all of a sudden while they perceive not?

108. Say you (O Mohammad!) "This is my way. I invite unto ALLAH with sure knowledge and with open eyes; I and whosoever follows me. Glorified and Exalted be ALLAH! And I am not of those who worship others along with ALLAH.

فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ

پھر کر نہیں دیکھ سارے لوگوں کے اندر میں نے ان لوگوں کو جو کچھ ہو گا اور یہ ہے کہ وہ لوگ نظر

مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ وَلَكَ آدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ اتَّقَوْا

آگے ہی کے لوگوں کے لئے ان سے بہتر ہے آخرت میں تمہیں اور جو تمہارا دینا ہو گا کیا اب یہ تم سے بہتر

أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۝ حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَ

سو گئے ۱ ۵) وہ لوگ کہ وہ سو گئے تو ان کے مخالف اس سے کہیں بھی نہ رہیں گے (۱۰)

كَلُّوْا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا ۖ فَنُجِّیْ

تاویز پہاڑ کی طرح لوگوں کو تیرے ہی اور رسولوں کے خیال کی گواہی بات کو ان لوگوں کے پاس سے ہم

مَنْ نَّشَاءُ ۚ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ۝

وہ لوگ خدا کی بات سے ہٹا دیا جائے گا کہ وہ لوگ کہ ان کو تیار کر کے کہ وہ سے یہاں سے (۱۱)

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ۚ

وہ لوگ کہ ان کی قصہ میں لوگوں کے لئے عبرت ہے جو ان کو تیار کر کے کہ وہ سے یہاں سے

مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرُ ۖ وَلَكِن تَصْدِيقَ الَّذِي

وہ لوگوں کی بات کے لئے ان کی بات کی تصدیق کرتا ہے اور جو ان کی تصدیق کر کے کہ وہ سے یہاں سے

بَيْنَ يَدَيْهِ ۖ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ ۖ وَهُدًى وَ

ہے اور اس لوگوں سے رہنما رہنے والے لوگوں کو بھی راستہ دیتا ہے اور ان کو ہدایت

رَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝

رحمت کے لئے جو لوگ ایمان لائے ہیں

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ مَكِّيَّةٌ (۱۰۰)

سورہ رحمان ہے اس میں سو آیات اور ہر رکوع میں

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سورہ رحمان نام سے پڑی ہوئی ہے اور رحمان رحیم کے نام سے

الْمَزْمُورِ تِلْكَ آيَةُ الْكِتَابِ ۚ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ

میں سے جو کتاب ہے وہ ان کی کتاب کی طرف ہے ان کے رب کی طرف سے ان اور ان کی

مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

یہ بات ہے۔ یہ کہ ان لوگوں کے لئے راستہ نہیں دیتے ۱)

مکہ کے لوگوں کی رحمت سے
وہ لوگوں کی رحمت سے
وہ لوگوں کی رحمت سے
وہ لوگوں کی رحمت سے
وہ لوگوں کی رحمت سے
وہ لوگوں کی رحمت سے
وہ لوگوں کی رحمت سے
وہ لوگوں کی رحمت سے
وہ لوگوں کی رحمت سے
وہ لوگوں کی رحمت سے

۱۰۰

109. अब सन्तानलक्षु अलैहि व सन्तान से पहले मिलने की पैगुम्बर हम ने भेजे, सब से कम बर्द से, जहाँ आदमी, जिन की तरह हम ने "बहन" भेजी थी, और वे सब रसूल सलीमों को पहले वाले थे। क्या हम लोगों ने ज़मीन पर चल फिर कर नहीं देखा और उन लोगों को अन्जाम पर निगाह नहीं डाली, जो उनकी पहले हो चुकते थे। और सच्ची बात तो यह है कि जो लोग अल्लाह का आग्रह करेंगे और उसकी ताकतकारी से बचेंगे, अक़िरत में हमारी का मेहरान और अन्जाम पर होगा। क्या अब भी तुम बात को न समझते ?

110. रसूलों की याद पर लोगों की मुवालेफत इस हद तक चल पड़ी कि काफ़िरों की हिदायत के ज़खिरी अन्जाम की पैगुम्बरों को ज़मीन न रही और रसूलों ने यह ख़याल किया कि उनकी बात को लोगों ने सच नहीं माना, बस एकदम फिर हमारी मदद आ पहुँची, हमने जिसे चाहा उसी को नज़ात दी गयी और मुजरिम कीम को तबाह करने के लिए हमारे अन्जाम को ढाला नहीं जा सकता ।

111. इन सब कार्रख़ा में अक़लमय लोगों के लिए इक़रार और भयभूर नहींहता है। यह क़ुरआन कोई सनदी हुई बात नहीं है, बल्कि इससे पहले जो क़ियामे इन्सानों की हिदायत के लिए आ चुकी है, उन सब की सच्चाई को ख़ाहिर करता है और हर चीज़ की तफ़सील खोल कर बनाव करता है और इस क़ुरआन से ईमान वाले लोगों को सही रास्ता मिलता है और उन पर अल्लाह की मेहरबानी हो कर लोपी।

109. And WE sent not before you as messengers any but men, whom WE inspired from among the people of townships. Have they not travelled through the earth and seen what was the end of those who were before them? And verily, the home of the Hereafter is the best for those who fear ALLAH, and obey HIM. Do you not then understand?

110. They were respited until, when the messengers gave up hope and imagined that they were denied by their people, then came to them OUR Help, and whomever WE willed were delivered. And OUR Punishment cannot be warded off from the people who are sinning.

111. Indeed in their (Prophets') stories, there is a lesson for men of understanding. This Quran is not a concocted discourse, but a confirmation of what went before it; and a detailed explanation of everything, and a guidance and a mercy to a people who believe.

12 7 6

13. रअद

13. SURAH: AR-RAAD

सूरा रअद नबीने में उतारी गई इस में तिरवालीस (43) आयतें हैं और क़ (6) रुकूअ हैं।

REVEALED AT MADHNA
(CONTAINS) 43 AYATS AND 6 RUKUS.

"सुख अल्लाह को नाम हो जो बहुत मेहरबान
बहुत बहुत सत्य करवायाला है।"

In the name of ALLAH,

the Most Beneficent, Most Merciful.

1. अलिफ-लाम-मीम-रा, ये आयतें हैं किताब की जो उतारी गयी आपकी तरफ़, यह आयतें सब की तरफ़ से हक़ और सच सच बात है, लेकिन अक़बाल लोग ईमान नहीं लाते ।

1. Alif. Laam. Meem. Ra. These are the Verses of the Book (the Quran), and what is sent down to you from your LORD is the truth, but most of the people believe not.

2. अल्लाह तो बस वही है, जिसने आसमानी को किरी भी सुदून और खम्बे से बगैर ऊँचा कर दिया, इस को तुम भी देखते हो किन अर्श पर जलवा फर्मायी भी सिर्फ उसी की है, और सूरज और चाँद को इसने काल में लगा दिया है, एक मुक़रर की हुई मुदत तक हर एक चलता ही रहेगा, अल्लाह हर काम की तदबीर जारी करवाता है, एकदम ही अपनी निशानियाँ बरान करता है, ताकि तुम को अपने रब की मुलाकात का यकीन आ जाए।
3. और सिर्फ वही है जिसने जमीन को सींच कर बिछला है और जमीन में जगह जगह खोल खोद कर दिए और पर्वत जारी करवा दीं और हर तरह के फल घूट में छोड़े छोड़े कई किस्म के बनार और रात को दिन पर डीक दिए, बेशक इन तमाम बातों में बहुत से निशानात मौजूद हैं उन लोगों के लिए जो ध्यान करते हैं।
4. और जमीन में तरह तरह के इलाक़े हैं, जो एक दूसरे से मिले, जुले हैं (किन् भी खसियत में अलग अलग) बाग बगीचे, अंगूर और खेतिवाँ हर तरह की और खजूर के पारख, कोई एक जगह पर होता है और कभी एक जगह में बहुत से जने घूट निकलते हैं। सबको एक ही किस्म का पानी दिया जाता है, सब भी लम्बवत और जायक़े में हम एक को दूसरे का फज़ीलत अता करवाते हैं। अल्लाह वाले लोगों के लिए इसमें बहुत सी निशानियाँ हैं।
5. और (अल्लाह की क़ुदरत देख कर) अगर आपको लाखपुत्र हो तो इन की इत बात पर भी लाखपुत्र है, जब इन्होंने यह कहा कि क्या अब हम पर कन मिट्टी हो जाएँगे सब क्या फिर नई सैदाइरा में जाएँ जाएँगे ? बस, ऐसे ही लोग अपने रब के इन्कारी हैं और इन की गर्दनी में आगरा के कंदे खड़े जाएँगे और वही लोग जहन्नमी हैं। उन को आग में हमेशा रहना है।
2. ALLAH is HE Who raised the skies without any pillars that you can see. Then, HE established Himself on the throne of authority and majesty. HE has subjected the sun and the moon to continue going round; each running to a period determined. HE regulates all affairs, explaining HIS signs in details so that you may believe with certainty in the meeting with your LORD.
3. And HE it is Who has stretched the earth, and placed therein firm mountains and rivers, and of every fruit HE has placed therein two in pairs. HE brings the night as a cover over the day. Verily, in these things, there are signs for people who reflect.
4. And in the earth are regions adjoining (yet some fruitful, others barren, some hilly, others plain;) and gardens of Grapes and fields sown with corn; and date palm trees, growing out two or three from a single stem root, or otherwise; watered by the same water; yet some of them WE make more excellent than others in food. Verily, in these things, there are signs for the people who understand.
5. And if you wonder, then wonderous is their saying: "When we have become dust, shall we be in a new creation?" They are those who disbelieve in their LORD. They are those who will have iron chains tying round their necks; and these shall be the fellows of the Fire as abiders therein.

6. अभी जो अभी हालत है इसके मुकामले में वन पर बुरी तरह अज्ञान दूर चढ़े इसके सिरे जल्दी बचावे है, जब कि इन से पहले बहुत सी टॉमिनी पर अज्ञान के बाँकेआल मुजर चुके हैं, और यहीनी बात है कि अमला ख इन्सानों के हाल पर माफ़िरात करना चाहता है, मार्ग इन्सानों के बरतार में है कि मुकामबदी पर तुले हुए हैं, परे कि यह भी इकीकत है कि आम के वन की बार भी बहुत सख्त है।

7. और मुक्ति लोग कदा करते हैं कि इस नबी (स.अ.व. स.) पर इसके वन की तरफ से कोई निशान कदी नहीं उतरा गया ? हे नबी (स.अ.व.स.) आप तो बराने वाले हैं और हर बीम को राह बताने वाले हैं।

8. अल्लाह को मादुम है कि किस मादा ने क्या हमल जडाया है, और पेट में जो कुछ घट बढ़ होती है, वो भी अल्लाह को मादुम है और हर चीज की इसके पास एक निश्चय और अन्दाजा मुकदर है।

9. किसी हुई और जहिर तयाम बारी का खूब जानने वाला और बड़ाई में बहुत ही आसीमान है।

10. तुम में से कोई छिपावन बात कहे या एलानिया कहे और रात में कोई चुप चुप कर रहे, या दिन में कोई चले निरे, अल्लाह के सिरे सब बखबर है।

11. अल्लाह ने हर हालत के अपने पीछे लगे हुए बीबीदार मुकदर कर दिए हैं, जो अल्लाह के हुज्ज से आदमी की निगहबानी करते हैं, केसक अल्लाह किसी बीम की हालत नहीं बदलता जब तक वह खुद अपने आप को बदल न बाले, और जब अल्लाह किसी बीम को हुने दिन दिखाने का इच्छा फरमाता है तो फिर उसे कोई टाल नहीं सकता और अल्लाह को किवा ऐसी का कोई भी मददगार नहीं हो सकता।

6. And they ask you to hasten the evil before the good, while examples have already gone forth before them. But verily, your LORD is full of Forgiveness for mankind inspite of their wrong-doing. And verily your LORD is also Severe in punishment.

7. And the disbelievers say: "Why is not a sign sent down to him from his LORD?" You are only a Warner, and to every people there is a guide.

1	7	7

8. ALLAH knows what every female bears, and by how much the wombs fall short or exceed. Everything with HIM is in due proportion.

9. Knower of the hidden and the manifest! The great! The exalted!

10. It is all the same for HIM whether any of you hides his speech or declares it openly; and he who hides himself in the night, and he who goes about freely in the day.

11. For each one, there are angels in succession, before and behind him. They guard him by the Command of ALLAH. Verily! ALLAH alters not the good condition of a people, as long as they do not change their state of goodness themselves. And when ALLAH wills a people's punishment, there can be no turning back of it, and they will find besides HIM no protector.

12. वही है जो तुमको बिजली दिखाता है, जिससे तुम डर भी डरते हो और तुम को उम्मीद भी भरती है और भारी भारी बादलों को भी उठी धरता है।

12. It is HE Who shows you the lightning for inspiring fear and also hope (for rain). And it is HE Who brings up the clouds, heavy (with water).

13. और बादल की घन गरज अल्लाह की खुशियों उमारी हम्द को साथ बयान करती है, और फरिश्ते उस की ईश्वर से धर धर कांपते हुए उसकी पाकी और तारीफ बयान करते रहते हैं। बिजली के कड़कने भी वही भेजता है और जिस पर चाहता है, डाल भी देता है। ये लोग अल्लाह के बारे में बहस और झगड़े करते हैं, जब कि अल्लाह बड़ी जबरदस्ती कुव्वत वाला और अथर शक्ति शाली है।

13. And (AR-RAAD)- the thunder cloud glorifies and praises HIM, and so do the angels in awe of HIM; and HE sends the thunder bolts, and therewith HE strikes whom HE wills; yet they dispute about ALLAH. And HE is Mighty in strength and in prowess.

14. उसी को पुकारना सच्चा है, और जिन को ये लोग अल्लाह के सिवा पुकारते हैं, वे किसी तरह भी किसी, चीज से इन की दुआ कबूल हो नहीं कर सकते यद्यपि उसी जैसे कोई प्यास आदमी अपनी दोनों उधेलियाँ फैला कर पानी से कहें कि इसके मुँह में आ जाये, जब कि इसकी दुआ से पानी कभी इसके मुँह में नहीं पहुँच सकता इसी तरह मुश्किन् की दुआ और दरदवास्त का कुछ भी असर नहीं।

14. To HIM alone is the true call (in prayers and invocation); and those whom they call upon beside HIM, answer them not at all; (the parable of their calling and response to it is like) one who stretches forth his palms for water that it may reach his mouth, but it reaches him not and the invocation of the disbelievers is nothing but an error (simply futile.).

15. आसमानों और जमीन में जो भी मखसूस है, कोई चाहते हुए कोई आकाश से उमाम उमारे आने सज्जा करते हैं, और उन की परछाईयाँ सुबह और शाम अल्लाह की सज्जा करती रहती हैं।

15. And to ALLAH (Alone) bows-prostrates-whosoever is in the heavens and the earth, willingly or unwillingly, and also their shadows, in mornings and evenings.

(2-Sijda-e-Tilawat)

16. आप खुद जरा इन से पूछें कि आसमानी और जमीन का सब कौन है ? तब वे बीस चढ़ीने कि अल्लाह ! फिर आप इन से यह भी पूछें कि बताओ, अल्लाह के सिवा दुन ने कहीं दूसरों को अपना कारखान बना लिया, जो खुद अपने लिए नफा मुज्दान का कुछ भी इस्तिफार नहीं रखते, आप यह कह दो कि क्या अपना और अँखी वाला बराबर हो सकता है ? क्या अँधेरा और रोशनी बराबर हो सकते हैं ? या फिर ऐसा तो नहीं कि इन्होंने जिस जिस को अल्लाह के लिए साझीदार शरीक बनाया, उन्होंने भी कुछ मखसूस पैदा की हो, जैसे अल्लाह ने अपनी मखसूस पैदा कर दी है। इस तरह दोनों की पैदा की हुई मखसूस को देख कर इन को एक दूसरा पड़ गया हो ? आप कह दो कि इन चीज का निर्माणकर्ता तो किसी और फकत अल्लाह है, और उसी अँकेसे ने अपनी सारी मखसूस को जकड़ रखा है।

17. आसमान से पानी उसी ने बरसला, फिर नदी वाले अपनी अपनी मुज्जदरा को मुताबिक वह निकले और पानी को रेत में अपने हुए जल को जमा चला लिया और आम में लगा कर जेहर बनाते बरत या काम की दूसरी कोई बात को बर्दी में विपलवा जाता है उस में भी ऐसा ही जल (उठ कर ऊपर) आ जाता है इस तरह अल्लाह मिसाल बयान करमाता है हक और बाकिल की हो जो खुद बरकत होता है वह सूख कर बरबाद हो जाता है और लोगों के लफे की चीज जमीन में रह जाती है इसी तरह सब्जी मिसाल अल्लाह बयान करमाता है।

16. Say: "Who is the LORD of the heavens and the earth?" You say: "(It is) ALLAH" Say: "How then you have taken for worship deities other than HIM, such as have no power either to benefit or to harm even to themselves?" Say: "Is the blind equal to the one who sees? Or darkness equal to light? Or do they assign to ALLAH partners who created the like of HIS creation, so that the creation (which they made and HIS creation) seemed alike to them?" Say: "ALLAH is the Creator of everything, and HE is the ONE, the Irresistible."

17. HE sends down water (rain) from the sky, so that the valleys flow according to their measure, then the flood bears away the foam that mounts up to the surface, and also from that which they heat in the fire in order to make ornaments or utensils, rises a foam like unto it; thus does ALLAH by parables show forth truth and falsehood. Then, as for the foam it departs as rubbish, and as for that which benefits mankind, it lasts on the earth: Thus ALLAH propounds similitude (for the truth and false hood, belief and disbelief).

18. जिन लोगों ने अपने रब से कुछ को वाप लिया उनका क्या भला हुआ, और जिन लोगों ने नहीं माना, उनकी दुर्गति ऐसी बनेगी कि जमीन में जो कुछ है सब का सब और उसका ही और बिंदवा देकर अज्ञान से घुट्टना पाई, तो नहीं घुट सकती। ऐसे लोगों का हिस्सा भी दुरा लोग, और उनका डिकान जहन्नम होगा और वह बहुत बुरी जगह है।

19. क्या एक आदमी, जो जानता है इस किताब की जो आप पर नازل करवायी गयी आप के रब की तरफ से जो हक है, उस आदमी की तरह हो जाएगा ? जो अंध है, इस हक को समझते नहीं है, जिन की अन्त है।

20. समझदार लोग वही हैं जो अल्लाह के साथ किए हुए अपने वादे को पूरा करते हैं और (अल्लाह से किए हुए) अपने कबार को नहीं तोड़ते।

21. और वे लोग जोड़े रखते हैं उस ताल्लुक को, जो अल्लाह ने मिलाकर रखने का हुक्म दिया है, और अपने रब से डरते रहते हैं, और बुरी तरह हिस्सा लिए जाने का खौफ रखते हैं।

22. और जो अपने रब की तल्लामन्दी हासिल करने के लिए सब से जमे रहे और नफ़रत को कामया दबा और हम में जो कुछ भी उनके अला फ़रमाया था, उस में से चुपे और छिपे (हम को राखी करने के लिए) खर्च भी किया और किसी ने उन से बुरा सुझाव किया तो उसे मलाई से ढाल दिया, अखिरत का घर ऐसे ही लोगों के लिए होगा।

23. अखिरत के घर में इन के लिए हमेशा रहने के बाग़ार हैं, जिन में वे दाखिल होंगे, साथ में इन के साथ दादा में से और इनके जोड़ी को, और इन की औलाद को भी जो पैदा रहे हों, और जन्नत के हर दरवाज़े पर क़र्बिते इन के बाग़ार को ख़र्चेंगे।

24. फ़रिश्ते उन को कहेंगे कि तुम पर सतावती हो, तुमने अपने जी को बाध दिया और बहुत अच्छा सब किया, इसी वजह से आज तुम को अखिरत में बड़ी पैअमती से बाग़ार घर मिल गया।

18. For those who answer their LORD (and believe for them) is ordained (Paradise). But as for those who do not answer their LORD, (and disbelieved,) if they had all that is in the earth together with its like, they would offer it in order to save themselves from the torment, (it would be in vain); for them shall be the terrible reckoning. Their dwelling place will be Hell; and worst indeed is that place for rest.

2 11 8

19. Shall he then who knows that what has been revealed unto you from your LORD is the truth, be like him who is blind? But it is only the men of understanding that pay heed;

20. (they are) those who fulfil the covenant of ALLAH and do not violate the bond;

21. and those who enjoin what ALLAH has commanded to be enjoined and fear their LORD, and dread the terrible reckoning;

22. and those who persevere, seeking their LORD's willingness, establish regular prayer and spend out of that which WE have bestowed on them, secretly and openly, and combat evil with good. These: for them is the happy end in the abode;

23. ever lasting gardens of Paradise, in which they shall enter, and also whosoever would have acted righteously from among their fathers and their wives, and their offspring. And angels shall wel come them from every gate, (saying):

24. "Peace be upon you for that you persevered in patience. Excellent indeed is the happy end in the abode."

مِثْقَاتِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَ

ہی اور اٹھاتے ہیں کہ جوڑنے کا حکم دیا ہے وہ ٹکڑے ٹکڑے کر دیتے ہیں اور زمین میں ان کی

یُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ

دہ سے نساہ ہوتا ہے، ایسے لوگوں پر اللہ کی لعنت اور پھٹکار ہے اور ان کا آخرت میں بہت ہی بُرا

سُوءُ الدَّارِ ۝ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ

بُرا ہوگا ۝ اللہ جسے چاہتا ہے کھول کر روزی مقرر کرتا ہے اور جسے چاہتا ہے تنگ

يَقْدِرُهُ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا

کھول کر دیتا ہے، اور یہ لوگ دنیا کی زندگی میں مٹھی میں سب کو آخرت کے مقابلہ میں دنیا کی زندگی کا

فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ ۚ وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا

سایاں تمہاری دین کے متبادل کے لئے ہے ۝ اور انھاری طرف کہتے ہیں اس کے سب کی طرف سے اس پر

أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ ۚ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ

کوئی لگائے کیوں نہیں ہمارا کیا اسے اپنی آپ لوگوں کی طرف سے چاہے یہ دلوں کو دے اور اپنی طرف سے آئے گا دے

يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَن آتَابَ ۚ الَّذِينَ آمَنُوا

وہ اس کو دکھائے گا جو اللہ کی طرف سے ہوا ۝ ایسے ہی میں ہے وہ لوگ تھا

وَتُطْمِئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ ۚ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ

کرتے ہیں ان کے دل اطمینان کے لئے ہیں اور تسکین پاتے ہیں اور آگاہ ہو جاتا کہ اللہ کے ذکر سے ہی دلوں کو

تُطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ ۚ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

اطمینان پاتا ہے ۝ جو لوگ ایمان لائے اور نیک عمل کرتے ہیں ان کی دلوں میں بہت تسکین

طُوبَى لَهُمْ وَحَسَنُ مَا أَجْرُهُ ۚ كَذَٰلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي

بہتری اور ان کی بہت اچھا عطا کر دے گا ۝ اس طرح ہم نے آپ کو اس شخص میں رسول بنا کر

أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهَا أُمَمٌ لِّتَتْلُوا عَلَيْهِمْ

جہاں سے اس کے پہلے بہت سی امتیں گزری ہیں تاکہ آپ ان کو پڑھ کر بتا دیں وہ علم لے آپ کی طرف سے

الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ ۚ بِالزَّخْمَيْنِ ۚ قُلْ

کے ذریعہ رسولان انھیں چاہے سب کو ان کا حال ہے کہ ہر ان ملک کے انکاری ہے جو کہ ہے ان کی عکس کر دے اور

هُوَ رَبِّي ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ

میرا تکیہ ہے اس کے سوا عبادت کے کوئی اور نہیں ہو سکتا ہے اس میں میں نے تکیہ کیا اور اس کی طرف سے ٹھہر کر رہا

25. और जो लोग अल्लाह की आज्ञा पसन्द करील व करना करने के बाद सोझ आलते हैं और अल्लाह ने जिसको जोड़ने का हुक्म दिया उसे वे लोग काट आलते हैं, और ज़मीन में उनकी बलाह से फ़साद होता है, ऐसे लोगों पर अल्लाह की सज़ा और फ़िटकार है और उनका अख़िरात में बहुत ही बुरा घर होगा।

26. अल्लाह जिसे चाहता है सोल कर निरुध्द अता करगया है और जिसे चाहता है मार लील कर देल है, और वे लोग दुनिया की ख़िन्दगी में मगन हैं जब कि अख़िरात के मुक़ाबले में दुनिया की ख़िन्दगी का सामान थोड़ी देर के इस्तेमाल के लिए है।

27. और इन्क़ारी लोग कहते हैं हमको यह की तरफ़ से इस पर कोई निशान कभी नहीं उतरता मगर ? हे नहीं (स.अ.व.म.) आप करना दो कि अल्लाह जिसको चाहे बेरहम कर दे और अपनी तरफ़ आने का उतरता वह उसी को दिखावेगा जो अल्लाह की तरफ़ वापस होने का यकीन रखता है।

28. ईमान में पहले वे लोग दुख़ करते हैं, जिन के दिल अल्लाह के दिक़ से दैन और लतलती पाले हैं, और आनाह हो जाओ कि अल्लाह के दिक़ से ही दिलों को इतमिनान होता है।

29. जो लोग ईमान लाए और नेक अमल करने में लगे उन को बहुत बहुत खुशी होगी और उन को बहुत अमन ठिकाना मिलेगा।

30. इसी तरह हम ने आप को इस उम्मत में बहुत बलाकर भेजा है, इसको पहले बहुत ही उम्मीत गुजर चुकी है, ताकि आप इन को पढ़कर सुना दें जो हम ने आप की तरफ़ "वाहय" की ज़रीये भेजा है, जब कि इन का हाल ये है कि मेहरबान मालिक के इन्क़ारी बने हुए हैं। इन से कह दो कि वह अल्लाह भेत वालग़ान है, इसको किया इबादत के लयक़ और कीम हो सकया है? उसी पर मैंने भरोसा किया और उसी की तरफ़ मुझे लौटकर जाना पड़ेगा।

25. And those who violate the covenant of ALLAH after its ratification, and sever that which ALLAH has commanded to be joined and act corruptly in the earth; on them is a curse, and for them shall be the evil (unhappy) abode:

26. ALLAH increases the provision for whom HE wills, and straitens for whom HE wills; and they rejoice in the life of the world, whereas the life of this world as compared with the Hereafter is but a brief passing enjoyment.

3 8 9

27. And those who disbelieve say: "Why is it that a sign is not sent down to him from his LORD?" Say you: "Verily, ALLAH sends astray whom HE wills and guides unto HIM self those who turn to HIM in repentance!"

28. They are those who believe and whose hearts find comfort in the remembrance of ALLAH. Indeed! In the remembrance of ALLAH, hearts do find comfort.

29. Those who believe and work righteousness for them is bliss and a happy resort.

30. Thus have WE sent you to a community before whom other communities have passed away in order that you may recite unto them what WE have revealed -(Quran)- to you; yet they deny the Compassionate, (ALLAH). Say: "HE is my LORD, there is none who has the right to be worshipped but HE, on HIM I rely, and to HIM will be my return with repentance.

مَتَاب ۵۰ وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ

جانبہ ۴۰ ۵۱ اور اگر اس قرآن میں جو ترجمہ طاری ہوتا تو اپنے علم سے نہ کہ غماں حاکم اس سے پہلو ہوں کہ

قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كُلُّهُمْ بِهِ الْمَوْتُ ۖ بَلْ لِّلّٰهِ

ہن پرستے ہزاروں ہزار سال کے عجز سے کہ جس کا حکم نہ مرنے پر ہوتا اور زمینوں سے ہاتھیں کر دی جاتیں

الْأَمْرُ جَمِيعًا ۖ أَقَلُّمٌ يَا نَبِیُّ ۚ الَّذِينَ آمَنُوا أَن لَّوْ

یہ سب اہم ہو سکے علم سے ہو سکتا ہیں تو اب یہ کہنا ہوا کہ قاطعاً یہ کچھ ہاتھ کا اثر نہ تھا بلکہ ہاتھ کا تمام ہاتھوں

یَشَاءُ ۚ اللّٰهُ لَهْدٰی النَّاسِ جَمِيعًا ۚ وَلَا يَزَالُ

کو رہا راستہ پر چلا کر بتا رہا ہے۔ یہ سن کر اپنی بات پر اکتے رہی گئے، ان پر ان کے کلمات کے

الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ أَتُصِیْبُهُمْ بَمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ

جسب آلت (ختم) سے گی اور لا کھولتے رہی گئے ان کے کربوں کے اس پاس ظاہر ہونا لایا نہ تھا

قَرْنِيًّا ۖ قَدْ دَارَتْهُم حَتَّىٰ يَأْتِيَ وَعْدُ اللّٰهِ إِنَّ اللّٰهَ لَا

چاہا کہ کب کا اظہار وعدہ آج تک نہ کر دے کہ ان کی حد تو لے لی، اور اظہار وعدہ بھی

يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ۚ ۵۲ وَلَقَدْ اسْتَهْزِیْ بِرُسُلِ مِّنْ

ظالم ہنس رہے ۴۱ ۵۲ اسے بھی آپ سے پہلے ہی بہت سے رسولوں کی بات سنیں

قَبْلِكَ فَأَمَلَيْتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ أَخَذْتَهُمْ ۖ فَكَيْفَ

پہلے ان کی کاہلوں سے چکا عقل کی حق آزمائش، پتہ اٹھایا تو ان کو پتہ تو نہیں رہا کہ یہ کچھ بات نہیں ہیں

كَانَ عِقَابٌ ۖ أَفَمَن هُوَ قَائِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا

ہوا کہ ہمارا ظاہر کیا ہوا ۵۳ کیا اظہار کیا ہے کہ جس کے سر پر اس کے ہاتھوں کی طرزی کیسے ہو سکتا

كَسَبَتْ ۚ وَجَعَلُوا لِلّٰهِ شُرَكَاءَ ۖ قُلْ قُلْ سَوَّاهُمْ ۚ أَمْ

کامیاب ہے، چہ چہ یہ ایک طرح کے شریک بنائے ہیں، آپ کہتے ہیں کہ ان کے طریقوں کے ہم پہ تو بہت روز

تُكْفِّرُوهُمْ ۖ يٰۤمَا لَا يَعْلَمُ ۚ فِي الْأَرْضِ أَمْ رِیْطًا لَهُمْ مِّنْ

زیر پا اظہار کر دیا نہیں کہ ہوتے ہو اسے زمین پر نہیں، جس پر طوطیوں کی زبان سے کہہ دیں ہی

الْقَوْلِ ۚ بَلْ رِیْبَیْنِ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرَهُمْ ۚ وَصَدُّوا

سرری بات پہ جو کہ ان کا کرنا کہ ان کو (یہ) بھلا سواں آتا ہے، اس کے حق راستہ پر پھنے سے

عَنِ السَّبِيلِ ۚ وَمَنْ يُضِلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۚ

تسکے ہوئے ہیں، اور غلطیت یہ ہے کہ اظہار میں اگر راستہ سے چھوٹے ہو گئے ہیں تو راہ بتانی نہیں سکتا ۵۴

مکہ کے لوگوں کا دعویٰ ہے کہ ان کے پاس

وہاں تک کہ ان کا طرف سے

کوئی بھی چیز نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

کوئی نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

تو ان کے پاس نہ ہو سکتی تھی کہ ان کے پاس

31. और अगर इस कुरआन में वह जमीन अल्लाह चाहता तो अपने हुकम से रख सकता था कि इस से पहाड़ों को अपनी जगह से हटा दिया जाता या जमीन के टुकड़े भी किए जा सकते (यानी धरती फट पड़ती) और मृतों से बात भी करा दी जाती। ये सब काम अल्लाह के हुकम से हो सकते हैं, तो अब ईमान वाली को चाहिए क्या रखनी चाहिए कि अगर अल्लाह चाहता तो हमारे इन्सानों को राहें दिखाए पर सब कर बल देता, ये मुश्किल अपनी बात पर अड़े रहेंगे, इन पर इन के कर्मगुरु के सबब आफत टूटती रहेगी और लड़कड़ाते रहेंगे, या इन के घरी के आस पास अज्ञान फैलता रहेगा, यही तक कि अल्लाह का वादा आ पहुँचता (तब कहीं जाकर इन की खिर टूटेगी) और अल्लाह का वादा कभी फिज़ाफ़ नहीं होगा।

32. ऐ मनी (स.अ.अ.र.) आप से पहले भी बहुत से रसूलों की बात हैंसी में उड़ाने की कहानियाँ ने बहुत खोजित की थी, तो हम ने ऐसे इन्कारी लोगों को पहले तो बीस दी, फिर पकड़ लिया, तब इनसे माफ़ूम हुआ कि हमारा अज्ञान बीस रहा।

33. क्या ऐसा नहीं कि अल्लाह हर किसी के कर पर उस की निगहानी के लिए हर वक़्त कामगम है ? फिर भी ये लोग अल्लाह के हाँकी कहते हैं। अब हम से कह देंकि कि क्या उन सबीबों के नाम बता दो बता दो! तो क्या अल्लाह को कोई ऐसा खबर पड़े, जो उसे ज़मीन पर में कहीं माफ़ूम न थी, या ये समझे दूँ ही लासली बात कहते हो? जबकि इन कहानियों को इन का बल न करेब अज्ञान माफ़ूम होता है इसी लिए हम पहले पर पहले से सजे हुए हैं, और इसीकृत यह है कि अल्लाह जिसको पहले से हटा दे, उसे फिर कोई राह बता ही नहीं सकता।

31. And if there had been a Quran with which mountains could be moved (from their places), or the earth could be cloven asunder, or the dead could be made to speak (it would not have been other than this Quran). But the decision of all things is certainly with ALLAH. Have not then those who believe yet known that, had ALLAH willed, HE could have guided all mankind? And a disaster does not cease to befall those who disbelieve for what they have wrought; or to alight near their homes, until the Promise of ALLAH comes to pass. Certainly, ALLAH does not fail in HIS Promise.

4	5	10

32. And indeed many Messengers were mocked before you, but I granted respite to those who disbelieved; and finally I punished them. Then how terrible was MY punishment!

33. Is then ALLAH, who is ever standing over every soul with what he earns, like unto other? Yet they ascribe partners to ALLAH! You say: "Name them! Would you inform HIM of something HE knows not in the earth or is it just a show of false words? Nay! To those who disbelieve, their plotting is made fair-seeming, and they have been hindered from the Right-Path; and whom ALLAH sends astray, for him, there is no guide.

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ

لہے عذابوں کو دنیا کی زندگی میں عذاب ہے اور آخرت کا عذاب تو بہت ہی زیادہ ہے اور اللہ کے ساتھ ہر

وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَّاقٍ ۝ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي

ان کو وہاں کوئی نہ ہوگا ۝ مثال جنت کی جس کا وہاں سے کسی جنت کا وہاں

وَعِدَ الْمُتَّقُونَ ۖ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۖ أَكْلُهَا

کا کیا ہے اس کے نیچے نہریں جاری ہیں اس کا پانی میوہ اور سب کچھ ہمیشہ رہے گا یہاں

دَائِمٌ ۖ وَظِلُّهَا ۖ تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا ۖ وَعُقْبَىٰ

ہے وہ لوگ جو اللہ سے ڈرتے رہے ۝ سنو وہ لوگ جو اللہ کا احکام مان لیں

الْكَافِرِينَ النَّارُ ۝ وَالَّذِينَ اتَّيْنَهُمُ الْكِتَابُ يَفْرَحُونَ

آج ۝ اور جو لوگ کتاب لے کر آئے ہیں وہ بہت خوش ہوتے ہیں

بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ ۖ مَنْ يُنْكِرْ بَعْضَهُ

اس کتاب کو تو اس کو اللہ کی طرف سے نازل ہونے کی خبر دے دے اس کی بعض چیزوں کے انکار کرے گا

قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ ۖ

کہو میں نے صرف اللہ کی عبادت کی اور اس کے ساتھ کسی کو شریک نہ دیا

إِلَيْهِ أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَابِ ۖ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ

اس کو اللہ کی طرف سے نازل کیا ۝ اور اللہ کی طرف سے نازل کیا

حُكْمًا عَرَبِيًّا ۖ وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا

عربی حکم کے طور پر ۝ اور اگر تم نے ان کی بات مان لی تو تم لوگ

جَاءَكُمْ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا

کے ساتھ کوئی مددگار نہ ہوگا ۝ اور تم لوگ اللہ کے ساتھ

وَاقٍ ۖ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا

سکھاتا ۝ اور ہم نے پہلے بھی رسول بھیجے تھے اور ہم نے تم لوگ کے لئے

لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً ۖ وَمَا كَانَ لِرُسُلٍ أَنْ

ہو کہ رسولوں کو اپنی اپنی زوجہ اور اولاد ہو ۝ اور رسولوں کو

يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۖ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ۝

آیت نہیں آتی اور ہر وقت کا لکھا ہوا ہے کہ کب تک اس کا حکم رہے گا ۝

مکتبہ رحمانیہ اسلامیہ کراچی
اس کتاب کی شریک نہیں ہے اور یہ
قرآن کی آیت ہے اور اس کی کوئی
تفسیر نہیں ہے اس کے لئے
اللہ کی طرف سے نازل کیا گیا
ہے اس کے لئے اللہ کی طرف سے
نازل کیا گیا ہے اس کے لئے
نازل کیا گیا ہے اس کے لئے
نازل کیا گیا ہے اس کے لئے
نازل کیا گیا ہے اس کے لئے
نازل کیا گیا ہے اس کے لئے
نازل کیا گیا ہے اس کے لئے

۱۱۱

34. ऐसे लोगों को दुनिया की हिन्दनी में भी अज्ञान है और अखिरत का अज्ञान तो बहुत पर्याप्त है, और अल्लाह के मुक़ाबले में इन को यहाँ कोई बचा नहीं सकेगा।
35. अल्लाह का अदब रखने वालों से जिस जन्नत का वादा किया गया है उसके नीचे नहरें जारी हैं, इस का फल, पेरा और साया सब कुछ हमेशा रहेगा, यह अम्नान है उन लोगों का, जो अल्लाह का सिद्दाय रखते थे, रहे मुन्किर लोग तो उनका जन्मान आग ही आग है।
36. और जिन लोगों को हम ने किताब दी है, वे बहुत खुश होते हैं, इस किताब को गुन कर जो आप की तरफ़ उतारी गयी और बहुत से किस्में इस की कुछ खूबियों के इन्क़ारी हैं। आप इन से कह दो कि मुझे तो बस यही हुस्न मिला है कि मैं सिर्फ़ एक अल्लाह की इबादत करता हूँ और उसके साथ किसी को भी शरीक न मानूँ, उसी की तरफ़ मैं दावत देकर बुलाता हूँ और उसी की तरफ़ मुझे लौट कर वापस भी जाना है।
37. और बड़ी दान से उतारा हमने अपना यह हुस्न ज़ाही ज़बान में और खुरआन का हुस्न तुम्हारे पास आ जाने के बाद अगर तुमने इन की बात मानी तो तुम्हारे लिए अल्लाह के मुक़ाबले में कोई वसी, हिमायती और बचाये वाला इमिज़ नहीं मिल सकता।
38. और ऐ वसी (स.अ.व.स.) हम ने आप से पहले भी बहुत से रसूलों को अपना पैग़म इन्सानों तक पहुँचाने के लिए भेजे थे और उन को बीबी-बच्चे भी उता दिये थे। अल्लाह के हुस्न के बग़ैर कोई निशानी लाकर दिखा देना किसी रसूल के बस की बात नहीं। हर ज़बान और फ़ज़ल का सिद्दाय कर के हम ने किताब में मुनासिब हुस्न भेज दिया था।
34. For them is chastisement in the life of this world; and certainly, harder is the torment of the Hereafter; and none can protect them from ALLAH.
35. The likeness of the Paradise which has been promised to those who are conscious of ALLAH is that underneath it streams flow, its provision is eternal, and so is its shade. This is the final destination of those who fear ALLAH and the final destination of the disbelievers is the Fire.
36. Those to whom WE have given the Book rejoice at what has been revealed unto you (the Quran), but there are some among their colleagues who reject a part thereof. Say: "I am commanded only to worship ALLAH Alone, and not to join partners with HIM. To HIM (Alone) I call and to HIM is my return."
37. And thus have WE sent it -(the Quran)- down to be a judgement of authority in Arabic. And were you to follow their vain desires after what has come to you of knowledge, you will not have any patron or protector against ALLAH.
38. And indeed WE sent messengers before you, and WE made for them wives and offspring. And it was not for a messenger to produce a Verse, except by the command of ALLAH; for each and every matter there is a Decree from ALLAH.

3	6	11

39. अल्लाह जिसे चाहता है मिटा देता है और जिसे चाहता है बनाई रखता है, जब दुनियावत को सिद्धांत से अलग दिखाव उसी के पास है।
40. हमने जो वादा इन से किया है उसका कुछ हिस्सा आपकी दिखा दें या आप को सजात दे दें (हिन्दगी भा) आप का काम पैगुम पहुँचा देना है और उन से हिसाब लेना हमारा काम है।
41. क्या इन्होंने सोच नहीं किया कि ज़मीन को उन पर हम बतबर बतबर किनारी से लगे करते घटते आ रहे हैं। हुम्न किर्ल अल्लाह का रहता। कोई उसको हुम्न को टाल नहीं सकता और हिसाब लेने में उसे कुछ भी देर नहीं लगेगी।
42. इन से पहले भी बहुत से लोग अपनी अपनी हीनता रहे (और उनके समान बखार अल्लाह के नुमायश में से) लेकिन उनकी समान तदबीर का टोक अल्लाह की तदबीर ने कर दिया, हर जानदार जो कुछ इनका करता है, सब कुछ अल्लाह के हुम्न में है और इन्कारियों को बहुत जल्द पालुम हो जायगा कि अकिदत में किस का घर बन गया और किसका बिगड़ गया ?
43. और मुश्किर लोग बकवास करते हैं कि तुम रसूल नहीं हो। आप कह दो (मैं सच्चा रसूल हूँ) तुम्हारी और मेरे बीच मेरे हक में अल्लाह की गवाही काफी है और जिस के पास क़िताब का हुम्न होगा, वह भी गवाही देगा (कि मैं अल्लाह का रसूल हूँ)।

39. ALLAH abolishes what HE wills and confirms what HE wills. And with HIM is the Mother of the Book (the original of all Divine decrees).
40. Whether WE show you part of what WE have promised them or cause you to die (before the punishment is inflicted upon them,) your duty is only to convey the Message, and on US is the reckoning.
41. Do they not see that WE gradually reduce the land diminishing it by its borders? ALLAH judges and there is no reviser of HIS judgement; and HE is Swift in reckoning.
42. And verily, those before them did devise plots, but to ALLAH belongs the plotting (that is real and effective) entirely. HE knows what each soul earns. And soon the disbelievers will know for whom is the happy ending of final destination.
43. And those who disbelieve say: "You are not a sent one (Messenger from ALLAH)" Say: "ALLAH is a sufficient witness between me and you, and also he with whom is knowledge of the Book." 6 6 12

14. इब्राहीम

सूरा इब्राहीम मक्का में उतारी गई इस में बायन (52) आयतें हैं और सात (7) रुक़ुस हैं।

"हुम अल्लाह को जान दो जो बड़ा मेहरबाव बहुत बहुत सय करबेवाला है"

14. SURAH: IBRAHIM

REVEALED AT MAKKA
(CONTAINS) 52 AYATS AND 7 RUKUS.

*In the name of ALLAH,
the Most Beneficent, Most Merciful.*

1. अकिद-सम-ना यह क़िताब है, हम ने आप पर उतारी है ताकि आप इन्कारियों को अकिदारी से निवार कर सौती में ले आवें, एक ऐसे रास्ते की तरफ, जो बड़ी कामवासी वाला और क़बिले लौकीक रास्ता है और यह सय काम इन्कारियों को पालनकार के हुम्न में होगा।

1. All I am, Rao. This is the Book which WE have sent down unto you in order that you may bring forth the mankind from darkness into the light by the command of their LORD to the path of the Mighty the Praiseworthy.

2. सब की सब चीजें, सबे को आसमानों की हो या पृथ्वी की सिर्फ़ अल्लाह की हैं और न मानने वाली पर बरबादी और सज़ा अज़ाब हीम।
3. जो इस दुनिया की जिन्दगी में अक़िरत के मुक़ाबले में बड़ी मुश्क़ल करते हैं और अल्लाह के रास्ते से दूरगी को भी पसंद है और इस रास्ते में यत्नरत आसना चाहते हैं। ये लोग गुमराही में बहुत दूर जा पड़े हैं।
4. और हम ने हर वस्तु को उस की वृत्ति की बेसी में अपने पैदाश देकर भेजा, ताकि ज़ोरी के सामने बात सुलकर आ जाये तो फिर अल्लाह ने ज़िसे बाधा राह से दूर लेका और जिसे बाधा वाली पर ज़रा दिया, और वह बड़ी ज़बरदस्त हि़क़मत वाला है।
5. और मूसा (अलै) को भी हम ने अपनी निशानियाँ देकर भेजा था कि अपनी बीम को अधिवासीयों से रोशनी की तरह निकाल लाओ और उन को अल्लाह के अज़म फैसले के दिनों को ज़मान में जाने को बहाने रहो। बेसक इस में हर सब करने वाले और मुक़द अया करने वाले के सिद्द निशानियाँ हैं।
6. और जब मूसा (अलै) बोले, अपनी बीम से, तुम पर अल्लाह ने जो दहशान किये उसे याद करो। जब फिरऔन वाली (से निकालें) से तुमको नज़ल दिलायी कि वह तुम को सज़ा सज़ाई देते थे और काट कासते थे तुम्हारे बेटों को और ज़िन्दा ख़ौफ़ देते तुम्हारी औरतों को और इस में तुम्हारे रब की ज़क़ से बहुत ज़क़ इम्तिहान था।
2. ALLAH to whom belongs all that is in the heavens and all that is in the earth; and woe be to the disbelievers because of a torment severe,-
3. those who prefer the life of this world instead of the Hereafter, and hinder people from the Way of ALLAH and seek crookedness therein, these are in error far-off.
4. And WE sent not a messenger but with the speech of his people in order that he might expound the message (more perfectly and readily) to them. Then ALLAH sends astray whom HE wills and guides whom HE wills; and HE is the Mighty, the Wise.
5. And assuredly WE sent Moosa with OUR signs saying: "Bring out your people from darkness into light, and remind them of 'the days of ALLAH' (events manifesting ALLAH's special grace or damnation). Verily therein are signs for everyone patient and thankful."
6. And (remember) when Moosa said to his people: "Call to mind ALLAH's favour to you, when HE delivered you from Fir'aun's people who were afflicting you with horrible torment, and were slaughtering your sons and letting your female-child alive, and it was a tremendous, test from your LORD."

7. और जब सारा दुनिया तुम्हारे सब से कि अगर तुम अया कहतेने तो मैं और भी ज्यादा दुहा और अगर तुम नासुकी करोने तो सब रचना कि मेरा अयाब बहुत ही सख्त है।
  8. और मूसा ने कहा, अगर तुम और जमीन के तमाम लोग इनकार हो जाओ (तो मैं अल्लाह का कुछ नहीं बिगड़ेंगे) अल्लाह किसी का पोहताइ नहीं बरिफ़ कर्नी है और हर तरह की तारीफ़ जमीन के लिए है।
  9. क्या तुम को उन लोगों के अहवाल नहीं पहुँचे जो तुमसे पहले गुजरे है। नूह (अलै) की बीम और अद वाले और समुद के लोग और वो बहुत सी जमाओ और जल्मे जो इनके बाद पैदा हुए (और ऐसे बर सब कर तुमनाम हो पर कि अब) अल्लाह के सिवा उनके कोई जानता भी नहीं। उनके पास उनके रसूल खुले खुले निहायत लेकर आए पर उन लोगों ने अपने हाथ रसूलों के पैर में डाल दिये और कहा कि (हम तुम्हारी बात नहीं मानेगे और) जो कुछ तुम देकर भेजे पर हो उसका हम इनकार करते है और जिस बात की तरफ़ तुम हम को दावत देते हो, हम को इस में बहुत बड़ा शक पड़ गया है (अब हम तुम्हारी मुसलिकता में कभी दोन से नहीं बैठ सकते)
  10. रसूलों ने इन को बहुत कुछ समझाया कि तुम को अल्लाह की बात पर कैसे शक पड़ गया, जो तमाम आसमानों और जमीन का बनाने वाला है, वह तुम को दावत दे रहा है, ताकि तुम को तुम्हारे गुनाहों की पानी देकर बरिफ़ात अता करवाये और जब मैं तुम को एक मुकररे मुता के लिए दोन दे रही है (जो कल अने पर खत्म हो जाएगी) जवाब में वे लोग अपने रसूलों को बोले कि तुम हमारे जैसे अदमी हो। तुम्हारा यह इरादा मालूम हो गया कि हम को अपने बान बाबा के तरीके बदली से रोक देना चाहते हो, बस अब तावत में मुकाबले के लिए खुलकर हमने सामने आ जाओ।
7. And (remember) when your LORD proclaimed: "If you give thanks, I will give you more, but if you disbelieve, (remain thankful), then verily! My punishment is severe."
  8. And Moses said: "If you disbelieve -you, and all those on earth,- together then verily ALLAH is self-sufficient, (needs nobody's thanks-free of all wants-), Owner of all Praise.
  9. Has not the news reached you, of those before you, the people of Nooh and Aad and Samud? And those after them? None knows them except ALLAH. To them came their messengers with clear evidences, but they put their hands in their mouths and said: "Verily, we disbelieve in that with which you have been sent; and regarding those (doctrines) to which you invite us, we are in doubt disquieting."
  10. Their messengers said: "What! Is there doubt about ALLAH, the Creator of heavens and the earth? HE calls you that HE may forgive you of your sins and retain you till a term fixed." They said: "You are no more than human beings like us! You wish to turn us away from what our fathers have been worshipping; so bring us a manifest authority."

تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا

کہ تم اپنے اباؤں کے لئے جو خدا کے سوا دوسرے خداؤں کو پوجتے ہو اس پر ناجائز عبادت کے لئے کھڑے ہو رہے

فَاتُّونَا بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ۝ قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ

ساتھ آج آؤ ۝ جواب میں ان کے رسولوں نے کہا کہ تم کو جو حکم

نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ

ہم بھی انسانی ہیں جیسا کہ تم بھی۔ لیکن اللہ جو چاہے اس پر ایمان دیتا ہے

مِنْ عِبَادِهِ ۚ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا

کہ ہمیں کہ ہم حالات سے تم کو اس وقت تک نہ آ سکیں کہ تم کو اس سے اور بات ہے اور

بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ۝

بے شک ہمارے پاس بس اللہ ہی ہے اور یہی تم پر بھی ہے ۝

وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَىٰ اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا ۚ

اور ہم اللہ پر کیوں نہ توکل کریں جبکہ اس راستہ پر ہم کو اس نے چلا دیا ہے اور ہم کو

وَلَنُصِصِرَنَّ عَلَىٰ مَا آذَيْنَا مُؤْمِنًا ۚ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ

کہ ہم بھی ہم کو سنبھالے گا اس پر ہم صبر کریں گے اور یہی ہم پر بھی ہے اور اللہ پر بھی ایمان

الْمُتَوَكِّلُونَ ۝ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلرُّسُلِ لَهُمْ

جھڑپ کرنے والے ۝ جواب میں انکریں ان کے لئے اپنے رسولوں کو یہ دھمکی دی کہ تم کو

نُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا ۚ فَأَوَلَمْ

اپنے ملک سے نکال دیں یا تم کو اپنی ملت میں پھر دلائیں آنا یا تم کو اپنی ملت میں دھمکی دے کہ

إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ ۝ وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ

خدا کی جگہ پر ہم ان ظالموں کو اپنی جگہ پر رکھ دیں گے ۝ اور یہی کہ ہم اس عذاب میں

الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ۚ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَ

خدا کو یاد کریں گے کہ بعد میں اس ملک کے لئے ہے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

خَافَ وَعَبَدَ ۝ وَاسْتَغْفِرُوا وَحَابَ كُلِّ جَبَّارٍ

خواب سے ڈرنا ۝ اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

عَنِيبٍ ۝ فَمَنْ زَارَ بِهِ جَهَنَّمَ وَ يَسْتَفِ مِنْ مَّاءٍ

مستحق تھا ۝ یہ کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

مستحق تھا کہ اگر کسی نے جہنم کو زار کیا تو اس کے لئے اور یہی کہ ہم نے ان کو اپنے لئے اور یہی

11. जवाब में उनके रसूलों ने कहा कि जैसे तुम आदमी हो, वैसाक हम भी जैसे ही इंसान हैं, लेकिन अल्लाह अपने बन्दी में जिले चाहे एहसान करना कम अपना दायित्व बनाकर लेते। अब यह बात हमारे पास की नहीं कि (हम लाकत से तुम्हारा मुकामला करें) अगर अल्लाह का हुक्म हो जहाँ हो और वक्त है और इंसान वालों को तो बस अल्लाह पर ही भरोसा है।
11. Their messengers said to them: "We are no more than human beings like you, but ALLAH bestows favour on whom HE wills of HIS bondmen, and it is not for us to bring you a miracle except by the command of ALLAH. On ALLAH then let the believers rely.

12. और हम अल्लाह पर भरोसा क्यों न करें जब कि हम जानते हैं हम को पक्षी ने चलाया है, और तुम जो कुछ भी हम को सलाखीने उस पर हम सह ही करेंगे और जिले करीना करवा हो अल्लाह पर ही अपना भरोसा रखें।
12. And why should we not rely on ALLAH while HE indeed has guided us on our ways! And we shall certainly bear with patience all the hurt you may cause us; and in ALLAH then let the trustful put their trust.

2	6	14

13. जवाब में इन्कारी लोगों ने अपने रसूलों को यह धमकी दी कि हम तुम को अपने हुक्म से निकाल बाहर करेंगे या तुम को हमारी मिल्कत में फिर वापस आना होगा, जब रसूलों को उन के रा ने "बहाना" देजी कि हम तुम जाज़िमी को अब जबरन हलाक करेंगे।
13. And those who disbelieved, said to their messengers: "We will surely drive you out of our land, or else you shall have to return to our faith." Then their LORD revealed to the messengers: "Now WE will surely destroy the unjust- wrong-doers."

14. और हम के बाद हम इस इलाक़े में तुम को अबाद करेंगे। यह वादा हम वक्त सल्ल के लिए है, जो मेरे सामने खड़ा होने से और मेरे अज़ाब से डर गया।
14. "And WE will surely cause you to dwell in the land after them." This is for him who fears standing before ME; and also fears MY threat.

15. अपनी अपनी कामयाबी और फ़तह सब ने चाही अगर अधिर में नपुसद व नाकाम हो गया हा वह सल्ल, जो फ़त करने वाला और जिदी था।
15. Then they (each group) sought victory and help, but (in the result of Divine Judgement,) every tyrant obstinate was brought to a complete loss and destruction.

16. ऐसे लोगों की पाल में उन के पीछे जहन्नम जगी हुई है और इनको पीन का पानी पिलाया जाएगा।
16. Behind him is Hell, and he will be made to drink boiling, festered water.

17. जिसे वह एक एक घुट कर ले लियेगा, जब कि वह पीना चाहे पर ले नहीं सकेगा और हर तरफ से मौत उस पर आ रही होगी मगर मरण नहीं और किलकिलेवार इससे पीछे बहुत ही पाहें और गुलज़ अज़ाब लगे होंगे।
18. जिन्होंने अपने स्व का इन्कार किया उनकी मिसाल ऐसी है कि उनके आम्वाल राख का ढेर बन गए और एक सफल दिन की रोज आंधी ने इस राख को उड़ा दिया जो कुछ इन्होंने कमाया था, वो कुछ भी इनके हाथ नहीं लगा। वह बड़ी दूर की जलजल है (जिससे इनको घटकते फिरना है।)
19. क्या तुमने नहीं देखा कि अल्लाह ने आसमानों और ज़मीन को कितने ठीक ठीक ढीर पर बनाया है, अगर वह चाहे तो तुम सब को वहीं से निकाल दे और वहीं रहने बसने के लिए नई मजदूक को ले आवे।
20. और ऐसा कर देना अल्लाह के लिए कुछ मुश्किल काम नहीं।
21. और वे लोग अल्लाह के सामने एक दिन इकट्ठा जमा किये जायेंगे, इस हाल में कि सब बेमक़ाम होंगे और सबकी कलाई खुल जायगी, सब कमज़ोर और दबा कर रखे हुए लोग बड़े लोगों से कहेंगे कि हम तो तुम्हारे ताबेदार थे, तो क्या आज तुम अल्लाह के अज़ाब से हमारा कुछ भी बचाव कर सकते हो ? हम जवाब में वो बोलेंगे कि अल्लाह हम को हिदायत देता तो हम तुम को सीधी राह बता सकते, मगर आज तो हम तुम सब बराबर हैं, चाहे सब करें या चीखें किलकारी ! अब हमारे लिए वहाँ से भागने की कोई जगह नहीं।
17. He will sip unwillingly, but scarcely swallow it down his throat, and death will come to him from every side, yet he will not die, and behind him would be a torment terrible.
18. The parable of those who disbelieve in their LORD is that their works are like ashes upon which the wind blows furiously on a stormy day; they shall not be able to get aught of what they have earned. That is the saying, far away from the Right Path.
19. Do you not see that ALLAH has created the skies and the earth with truth? If HE will, HE can remove you and bring in your place a new creation.
20. And for ALLAH that is not hard or difficult.
21. And they all shall appear before ALLAH, then those who were counted weak shall say to those who were arrogant chiefs: "Verily, we were unto you a following, are you then going to avail us at all against the torment of ALLAH?" They will say: "Had we ourselves found the way of true faith, we would have guided you too; it is now equal to us whether we rage or bear these torments with patience, there is no place of escape for us.

الْأَمْرَانَ اللَّهُ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقُّ وَعَدْتُكُمْ

خدا کی قسم کہ جو وعدہ ہے تم کو دیا ہے وہ سچا ہے اور وعدہ حق ہے اور وعدہ تم کو کیا ہے

فَاخْلَفْتُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا

آپ نے ان سے انکار کیا ہے اور تم نے تم کو دیا گیا وعدہ کو خلیا کر دیا ہے اور تم کو دیا گیا وعدہ کو خلیا کر دیا ہے

أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تُلْوَموُنِي وَلَوْوَا

تم نے مجھے دعا کی ہے اور میں نے تم کو جواب دیا ہے اور تم نے مجھے دعا کی ہے اور میں نے تم کو جواب دیا ہے

أَنْفُسَكُمْ مَا أَكَا بِصُحْرِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِي إِيَّايَ

تم نے مجھے دعا کی ہے اور میں نے تم کو جواب دیا ہے اور تم نے مجھے دعا کی ہے اور میں نے تم کو جواب دیا ہے

كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ

میں نے تم سے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ وَأَدْخِلِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

وہ لوگوں کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

الصَّالِحِينَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ

میں نے تم سے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

فِيهَا بِأَذْنِ رَبِّهِمْ تَجْنِبُهُمْ فِيهَا سَامِرٌ ۝ أَلَمْ تَرَ

کیا تم نے نہیں دیکھا کہ میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ

کیا تم نے نہیں دیکھا کہ میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۝

کیا تم نے نہیں دیکھا کہ میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِأَذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ

میں نے تم سے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۝ وَمَثَلُ

میں نے تم سے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ ۝ اجْتَنِبُوا

میں نے تم سے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

میں نے تم سے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

میں نے تم سے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

میں نے تم سے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے اور میں نے تم کو دعا کی ہے

22. और जब वीसला मुझ दिया जाएगा तो वीसल बोलेगा कि, बेशक अल्लाह ने जो तुम से कहा किया था, वह सच्चा था। और मैंने जो कहे किये थे जो तुम से राम झूठे थे। मेरा तुम पर कोई ख़ौफ़ तो चलता नहीं था और तुम पर मेरी कुछ हुकूमत तो नहीं थी, बल्कि इसकी बात रही कि मैंने तुम को बुलाया, दावा दी और तुम ने उसे कबूल कर लिया। अब मुझ पर लज्जत चलाया न करो, बल्कि अपने आप पर लज्जत बरसाते रहो, तुम्हारी कुरियाद पर मैं अब तुम्हारी कुछ मदद नहीं कर सकता और मेरी कुरियाद पर तुम भी मेरे मददगार नहीं हो (तो अब इस वीसल बोलने से क्या फायदा?) इससे पहले मुझे तुम ने जो ख़रीक बना दिया था, मैं उसका भी इन्कार करता हूँ। बड़ी-बड़ी ज़ालिमों को शिर कट कर दर्शनक अज़ाब है।

23. और जो लोग ईमान लाये और नेक अमल किये, वो ऐसी ज़दा बहार ज़म्ज़री में दाखिल किये जायेंगे, जिन से पीछे नहीं चलेगी होनी, जहाँ वो हमेशा हमेशा रहा करेंगे। वे साथ उनही राह से हुज़ा से होय और आयास में मुलायमत की हुज़ा में वे लोग सलाम सलाम कह कर एक दूसरे का स्वागत करते होंगे।

24. क्या तुमने ग़ौर नहीं किया कि अल्लाह ने पवित्र कलमों की कैसी शानदार निशान बयान कुरमावी ? जैसे कोई चक्रीया बरफ़्त हो, जिसकी जड़ें बहुत मजबूत हों और चक्रीया ज़ालिमों अनामान तक फैली हुई हों।

25. जो अपने सब को हुज़ा से हर मौसम में फल देता है। लोगों को शिर अल्लाह से निशाने बयान कुरमावी है, ताकि वो नसीहत हासिल करें।

26. और सलाक बात वाली ख़रीक बोल की निशान ऐसी है, जैसे कोई बदख़्त बरफ़्त, जिसकी जड़ ख़रीक में जकड़ी जकड़ी रहती हो और उसे कहीं कबार न हो।

22. And Shaitan will say when the matter has been decided: "Verily, ALLAH promised you a promise of truth; and I also promised you, but I betrayed you (and deserted you in difficulties). I had no authority over you except that I called you and you responded to me. So do not reproach me but reproach yourselves. I cannot help you, nor can you help me. I deny your former act in associating me (Shaitan) as a partner with ALLAH. Verily, for the unjust wrong-doers there is a torment afflictive!"

23. And those who believed and did righteous deeds, shall be made to enter Gardens with running streams, abiding therein forever by the command of their LORD. Their greeting therein will be: "Peace!"

24. Do you not see how ALLAH has propounded the similitude of the Clean Word? It is like a clean tree, its roots firmly fixed, and its branches reaching the sky;

giving its fruits at all times, by the command of its LORD, and ALLAH propounds similitude for mankind that perchance they may be admonished.

26. And the parable of an evil word (unfaith) is that of an evil tree uprooted from the surface of earth having no stability.

فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ۝ يُثَبِّتُ اللَّهُ

آسمانی زمین پر اور اسے کہیں گسار نہ ہو ۝ زمین پر لوگوں کو طوفانوں

الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي

دنیا میں جو لوگ اس قطعی قول پر دھنیا میں بھی اور آخرت میں بھی اور عالموں

الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ ۖ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا

کہ وہ چاہے اور ظالمین کو گمراہ کرے اور اس طرح جو چاہے ۝

يَشَاءُ ۚ أَلَمْ تَرَأَى الَّذِينَ بَدَلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا

۝ ۱۱۱ لہذا یہ بھی دیکھو کہ ان لوگوں نے اپنی نعمت کو کفر میں بدل دیا اور ان کو کفر میں

وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ۖ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا

۝ ۱۱۲ اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں

وَبِئْسَ الْقَرَارُ ۖ وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا لِّيُضِلَّوْا عَنْ

۝ ۱۱۳ اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں

سَبِيلِهِ ۚ قُلْ تَتَّبِعُوا فَإِنْ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ۖ قُلْ

۝ ۱۱۴ اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں

لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا

۝ ۱۱۵ اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں

مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ

۝ ۱۱۶ اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں

يَوْمَ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خِلَافٍ ۚ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ

۝ ۱۱۷ اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ

۝ ۱۱۸ اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں

بِهِ مِنَ الشَّجَرِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفَلَكَ

۝ ۱۱۹ اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں

لِيَجْزِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ ۖ

۝ ۱۲۰ اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں بدل دیا اور ان کو جہنم میں

۱۱۱

۱۱۲

۱۱۳

۱۱۴

۱۱۵

۱۱۶

۱۱۷

۱۱۸

۱۱۹

۱۲۰

27. ईमान वाले को अल्लाह साबित रखता है, पहले और नज़्हुल कील पर दुनिया में भी और अखिरत में भी, और ज़ातियों को जो जलखान में पड़े रहने देता और अल्लाह जो चाहता है करता है।

28. क्या तुमने नहीं देखा उन लोगों का हाल, जिन्होंने अल्लाह की नेज़मती को बदले में ना सुझी की और अपनी कील को लेकर हलाकत को पड़े में उतार गये (कुद की बरबाद हुए और अपनी कील को भी लबाड़ कर के छोड़)।

29. जहन्नम को पड़े में ला गिये। यह बहुत ही बुरी जगह है।

30. और अल्लाह के साथ तुमहीं को बराबर और नरे मुक़ाबिल उठायो, ज़कि अल्लाह के रास्ते से लोगों को गुमराह करे। आप ऐसे लोगों से कह दो कि छोड़े दिन मज़ा कर लो। तुम्हारी आख़री लौटने की जगह आग है।

31. ऐ नबी (स.अ.व.स.) मेरे ईमान वाले बन्दी से क़रम दो कि जो नमाज़ कायम रखें और हमने जो कुछ रिज़क हमको दिया है, उस में से धुराकर और दानिया हमारी राह में खर्च करने लें, उस दिन के आने से पहले ये काम कर के रखें जिस दिन आमाज़ की सौदागरी न होगी दोस्ती की कुछ काम न देनी।

32. अल्लाह वह है जिसने आसमान और ज़मीन बनायी और आसमान से पानी उतारा, फिर तुम्हें रिज़क देने के लिए इसकी पल झूट निकाले और ज़पुन्दार में कर्तितों तुम्हारे लाने कर दी जो उसकी हुक़ से चलती हैं और बहती हुई नदियाँ और नहरों को तुम्हारे लिए काम में लगा दिया।

27. ALLAH keeps firm those who believe by virtue of the firm Word (faith) in the life of the world and in the Hereafter; and ALLAH causes to go astray the wrong-doers. ALLAH does what HE wills.

4 6 16

28. Have you not seen those who have returned the blessings (favours) of ALLAH with disbelief and caused their people to alight in the house of destruction?

29. (that is) Hell in which they will burn; and what an evil place to settle in!

30. They have set up equals to ALLAH, that they may lead men astray from HIS Path! Say: "Enjoy (your brief life)! But certainly, your destination is the Fire!"

31. Say you to those of MY bondmen who have believed, that they should establish regular prayer and spend in charity out of the sustenance which WE have provided them secretly and openly, before the coming of a Day on which there will be neither mutual bargaining nor befriending.

32. ALLAH is HE who has created the skies and the earth and sends down water (rain) from the sky, and thereby brought forth fruits as provisions for you; and HE has made the ships to be of service to you, that they may sail through the sea by HIS Command; and HE has made rivers (also) to be of service to you.

33. और सूरज और चंद्र को तुम्हारी पकड़ती को पूरा करने में लगा दिया, जो एक चक्कर पर (अगाध) कुशलसल चलते रहते हैं और रात और दिन को भी तुम्हारे काम में लगा दिया।

34. और तुम्हारी पकड़ती के हर हर शब्द को पढ़ने पूरा कर दिया और अल्लाह की नेकाली की अगर गिनना चाहो तो गिनती का सुमान पूरा न कर सकोगे। बेशक इन्सान का हाल भी अजीब है कि फिर भी बेइमानगी और नागुड़ी पर चतर जाता है।

35. और जब इब्राहीम (अब्रे.) ने यह दुआ की, ऐ मेरे परमादिपार ! इस शहर को अन्धकार बना दे और मुझे और मेरी औलाद को तुमों की बन्दगी से बचा ले।

36. ऐ मेरे रब ! इन कुली ने बहुत से इंसानी को गुमराह कर के पलझन में डाल दिया। अब जो मेरा कदा जाने को हो मेरा हुआ और जो मेरी नाकुरमानी करे तो बेशक तू माफ़िकर करनेवाले वाला मेहरबान है।

37. ऐ हमारे रब ! मैंने अपनी औलाद को ला बताया। इस फकीरीली घाटी में जहाँ खेती बाड़ी नहीं, ककत लेते मोहतरम घर के पास ऐ हमारे रब, ताकि वे लोग नमाज़ की कायम करें। अब तू लोगों के दिलों को उन की तरफ़ मुका दे और उन को फलों की खेती अता करवा ताकि वे शुक्र बजा लायें।

38. ऐ हमारे रब ! मिला मुझ तू जानता है उन सब बातों को जो हम छिपाते हैं और जो ज़ाहिर करते हैं। ज़मीन और आसमान में कोई चीज़ भी अल्लाह से छुपकर नहीं रह सकती।

33. And HE has made the sun and the moon, both constantly pursuing their courses, to be of service to you, and HE has made the night and the day, to be of service to you.

34. And HE has granted you all that you asked for, and if you count the Blessings of ALLAH, never will you be able to compute them. Verily, man is an extreme wrong-doer, highly ungrateful.

5 7 17

35. And (remember) when Ibrahim said: "O my LORD! Make this city secure, (sacred and inviolable), and keep me and my sons away from worshipping idols!"

36. "O my LORD! They have indeed led astray many among mankind. But who so follows me, he verily, is of me. And who so disobeys me, still, YOU are indeed Oft-Forgiving, Most Merciful."

37. "O our LORD! I have caused some of my offspring to dwell in valley with no cultivation, by YOUR Sacred House, in order, O our LORD! That they may establish prayers; so fill some hearts among men with love towards them, and (O ALLAH) provide them with fruits so that they may give thanks!"

38. "O our LORD! Certainly, YOU know what we conceal and what we disclose!" and nothing on the earth or in the heaven is hidden from ALLAH.

39. गुल और तारीफ है अल्लाह के लिए, जिसने इसकी बड़ी उम्र में भी मुझे इस्माईल (अलै) और इस्हाक (अलै) अल्ल करवाने। मेराक, मेरा रब, गुल और गुलार का सुनने वाला है।

40. हे मेरे परवरदिगार ! मुझे और मेरी औलाद को नफाज कायम रखने वाला बना दे, हे हमारे रब, मेरी गुल कबूल करना।

41. हे हमारे परलमहार ! जिस दिन हिमाम कायम हो, मेरी मरुफिरा करमा और मेरे भी बाम की और ईमान वाली की मरुफिरा करमा।

42. और इन जालिमों के जवतुत से अल्लाह को बेबाबर मत समझना। उस ने जो निर्फ इन को डील दे रखी है, उस दिन के आने तक, जब कि औंछी पड़ी रह जायेगी (और निगहों जमत पजट हो जायेगी)।

43. उस दिन वन के सर ऊपर को चढ़े होने वाले हैसत के पजक झलकेगी ग्ही और हुकले दिल कीनी से बाहर लड़कर हवा में ऊपर लटकते कड़ फड़ा रहे होने।

44. और हे नबी (स.अ.व.स.) अम लोगों को चुकदार कर दीलित, उस दिन के पहले कि इन पर अजुम दूट पड़ेगा और जलिल चीक रहे होने कि हे हमारे रब ! हमे कबीब में छोड़ी की गुल की मुहलत दे, ताकि मेरी बाबत को कबूल कर लें और रसुली की इलिया कर ले दिखा दें। अल्लाह का जवाब होगा कि इसने पहले क्या तुम और मेकर कायम पाकर ने बाक नहीं करते थे कि तुम को पातम (जवान) आनेवाला नहीं।

45. जब कि तुम ने पहले जमीन में जुज्म का कर खुद अपना ही नुकसान कर के जो लोग नर गये थे और जमी के नकाली में तुम को रहने बसने का मौक मिल और तुम पर भी खुल चुका था कि इन ने इन के साथ बीसा जुज्म ममला किया और इन ने ऐसे लोगों की निशाने बजान कर के तुम को आगह भी कर दिया था।

39. "All the praises and thanks be to ALLAH, Who has bestowed on me, despite old age, Ismail and Ishaque. Verily, My LORD is the All-Hearer of invocations."

40. "O my LORD! Make me establisher of prayer, and also from my offspring, our LORD! And accept YOU my supplication!"

41. "Our LORD! Forgive me and my parents, and (all) the believers on the Day when the reckoning will be established!"

6	7	18

42. Do not consider that ALLAH is heedless of what the wrong-doers do; HE but gives them respite up to a day when the eyes will stare in horror,

(they will be) hastening forward with necks outstretched, their heads raised up (towards sky), their gaze returning not towards them and their hearts emptied.

44. And warn mankind of the Day when the torment will come unto them; then the wrong-doers shall say: "Our LORD! Respite us for a little while, we will answer YOUR CALL and follow the messengers!" (It will be) said: "Have you not been swearing (and say) aforetime, that for you, there was to be no decline (would always remain ascendant)?"

45. "And you dwell in the dwellings of men who have wronged themselves (by similar boasts and denials) and it was clear to you how WE had dealt with them (but you refused to take notice there from), and WE had propounded for you parables!"

مَكْرُهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ ؕ وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ

ایسے گمراہ بتائے گئے ہیں جو سب کے انصاف نے ان کے مقابلے میں کیا تھا جب کہ ان کا مزاج اور چال دسی حق کو پرستتا

يَنْزِلُ مِنْهُ الْجِبَالُ ۖ فَلَا تَخْشَى اللَّهَ مِنْ خَلْقٍ

[illegible]

وَعُودِهِ رَسُولُهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٦٠﴾ يَوْمَ

ہر گاہ ایسا بھی خیال بھی مت کرنا، بیشک رسولوں کے خلاف لوگوں سے ظلم و ستم کیا ہے گا۔ (۱) جس میں

تَدُلُّ الْأَرْضُ عَلَى الْأَرْضِ وَالسَّمَاءُ وَبَيْنَهُمَا

المادة 15: لا يجوز للمحكمة أن تصدر حكمًا بغير ما تقدمت به النيابة العامة، ولا أن ترفض ما تقدمت به النيابة العامة، إلا في الحالات التي يحددها القانون.

لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ۝ وَكَفَى الْبُخْرَمِينَ كَوْفِيذًا

1. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. ② *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. ③

مُتَّقِينَ فِي الْأَصْفَادِ ۖ لَهُمْ أَسْلِحَةٌ مِنْ قِطْعَانِ

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ مَا نَالِ الْغَالِغَالِ

وہابیوں کی دہشت گردی	ان کا سربراہ جیو جی
وہابیوں کی دہشت گردی	ان کا سربراہ جیو جی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تیسرا باب: سببِ عز و شرف

46. और वे लोग रात रात में अपने करतब बता चुके थे और वे सब कुछ इन्होंने अल्लाह के मुक़बले में किया था, जब कि इनकी तरफ़ों और बाज़ ऐसी थी कि पहाड़ भी अपनी जगह छोड़ देते।

47. अल्लाह ने अपने रसूलों से जो वादे किये थे, इन्होंने भिन्नता तोपा देना कभी खयाल भी मत करना। बेशक, रसूलों के मुक़बलेश लोगों से अल्लाह इन्फ़ेकाम लेकर रहेगा।

48. जिस दिन ज़मीन का तमाम रीया बदल दिख जायगा और आसमान भी अपनी जगह छोड़ चुके होंगे और वे तमाम लोग अघोरे अल्लाह जो कड़ी से कड़ी सज़ा देने वाला है उसके हुज़ुर खड़े हो जाएंगे।

49. और उस दिन तुम कुज़रिम लोगों को देखोगे कि ज़ंजीरों में एक साथ कई कई जकड़े हुए बंधे होंगे।

50. इनके कुर्ते कपड़े आदि के होने और इनके चेहरों पर आग लपटी हुई होगी।

51. कफ़िरों को इनकी भयानक सज़ा इसलिए होगी कि हर जान को इसके किये की सज़ा मिलती रहे और बहुत जल्द अल्लाह हिसाब लेने वाला है।

52. वह इतना कुज़रिम के ज़रौये इन्सानों तक पहुँचा दो ताकि वे चौकस रहें और बेखबर न रहें और जान लें कि बन्दगी के साथक सिर्फ़ एक अल्लाह है और इस बात को अवलमब और समझदार लोग खुद अच्छी तरह ध्यान में रखें।

46. Indeed, they planned their plot, but with ALLAH had (minute details of) their plots; though their plot was such as to remove mountains thereby.

47. So imagine not that ALLAH is going to fail HIS promise to HIS messengers; certainly, ALLAH is All-Mighty, All Able of retribution.

48. On the Day when the earth will be changed into another earth and so will be the skies; and they (all creatures) will appear before ALLAH, the ONE, the Irresistible!

49. And you will see the guilty on that Day bound together in fetters.

50. Their garments will be of pitch, and fire will cover their faces.

51. All this is in order that ALLAH may requite each soul according to what he has earned; verily ALLAH is Swift in reckoning.

52. This (Quran) is a Message for mankind, in order that they may be warned thereby, and that they may know that HE is the only ONE "Ilah"-(none has the right to be worshipped but ALLAH)-, and that the men of understanding may be admonished.

7	11	19

15. हिज़

15. SURAH: AL-HIJR

सुराह हिज़ मक्का में उतारी गई इस में निम्नानवे (99) आयतें हैं और छः (6) रुक़ूअ हैं।

*"सुराह अल्लाहवा के नाम से जो सब मेहरबान
सुख सुख सहन करवेवाला है"*

REVEALED AT MAKKA
(CONTAINS) 99 AYATS AND 6 RUKUS.

*In the name of ALLAH,
the Most Beneficent, Most Merciful.*

1. अलिफ-लाम-रा, वे आयतें हैं किताब की, और साफ़ साफ़ बयान करने वाले क़ुरआन की।

1. Alif. Lam. Ra. These are the Verses of the Book, and a plain Quran making everything manifest.

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-14 (पारा-14)

उर्दू, अंग्रेज़ी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी पाठ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

2. एक पक्ष अरबों सब काफिर लोग बहुत-बहुत आराजू करने कि कदा वह मुस्लिम होंगे। 2. Often will those who disbelieve desire that would they have submitted fully to ALLAH's will!
3. उन को उन के हाल पर खौह दो जितना खा सखी खा लेने दो और बड़े फल लें आराजू और समझ के बलबल में चलते पड़े हैं अभी उन्हें मालूम हुआ जाता है। 3. Leave them to eat and enjoy, and let vain hopes divert them today, soon they will come to know.
4. और जब किसी आबादी को हम ने हलाक किया तो उस की बरबादी की बात हम को मालूम थी जो हम ने पहले से लिख कम भी रख दी थी। 4. Not a town WE have destroyed, but there was a decree known (and written) to us for it.
5. कोई जमात थी अपने मुक़र्रन वक़्त से पहले हलाक नहीं की गई और बरबादी का वक़्त अपने पर किसी को भी ज़ात होल नहीं दी गई। 5. No community can precede its term of extinction, nor can it fall behind.
6. और वह लोग कहते हैं कि दे को सलाम किस पर वह उपदेश पत्र ज़ातमा मज़ा है, ख़ासीन बात है कि तु दीवाना है। 6. And they say: "O you to whom this Admonition has been sent down! Verily, you are a mad man."
7. अगर तु सच्चा है तो हमारे पास जाने पर क़रिश्तों को साथ बरी नहीं लाया। 7. "Why do you not bring angels to us if you are of the truth-tellers?"
8. ज़रूरत के वक़्त टीक मोहो या हम क़रिश्तों को ज़ातते हैं और फिर उस के बाद लेनों को डील नहीं दी जाती। 8. WE send not the angels down except with the truth (to be manifested in the form of torment), and then they would not be respited.
9. बेसक इस उपदेश पत्र को हमने ज़फ़िल क़ुरआन है और ख़ासीन हम ही इसकी हिक्मयत करेंगे। 9. Verily WE! It is WE who have revealed this Admonition and surely, WE will guard it.
10. और दे नहीं (त.अ.म.अ.)अम के पहले मुज़री लोगों पर थी हम पैग़म्बरों को बराबर भेजते रहे हैं। 10. Indeed, WE sent messengers before you among the communities of the ancients.
11. और जब भी कोई रसूल उन के पास आया बस उन्होंने रसूल की बात को हसी में चढ़ा दिया। 11. And not a messenger came to them but they did mock at him.
12. इसी तरह मुज़रिम लोगों के दिलों में हम अपनी बात बराबर चला देते हैं। 12. Thus do WE let it enter into the hearts of the culprits.
13. वे लोग ईमान को कबूल नहीं रखते और घड़ी हालत पहले मुज़रे हुए इन्क़ादी लोगों की भी रही। 13. They would not believe in it - (the Quran)- and already the example of the ancients has gone forth.

14. और अगर हम उन पर आसमान का कोई दरवाजा खोल दें फिर वे लोग दिन दहाड़े उठ नें यह भी जाएं।
15. तब भी यही कहेंगे कि हमारी नज़रें चकता गई हैं बलिक ये तो हम पर जादू का दिया गया है।
16. और हम ने आसमान में सितारों की सुन्दर मंजिलें बना दी और देखने वालों के लिए आसमान को सुन्दर बना दिया।
17. और आसमान की रिकामता के लिए हम ने हर रीतान पर अंगारी का पथराव जारी कर दिया।
18. अगर कोई रीतान चोरी चुपे कुछ सुन कर चलने लगे तो भयभीत हुई आग का तेज पथराव उस का पीछा करता है।
19. और हम ने जमीन को सींच कर बिछा दिया और उस में जड़नी पहाड़ खोल दिए और जमीन में हर तरह की रीतक वाली चीजों को एक खास अन्दाज पर वज़न देकर रखा दिया।
20. और हम ने तुम्हारे लिए जमीन से रोली का सामान निकाल दिया और उन के लिए भी जिन को तुम खाना नहीं दिया करते।
21. और हर चीज के खजानों के मंत्राल हमारे पास मौजूद है और हम हर चीज को अपने इल्म से एक खास मात्रा में बाँटित करवाते हैं।
22. जोड़ल और रस वाली हवा को झोके में रक कर हम ने आसमान से पानी बरसाना और तुम को प्युस सौदा दिया (और तुम्हारी प्यास बुझाने का पुरा इंतज़ाम कर दिया) जब कि तुम अपनी ज़रूरत के मुताबिक पानी का खजाना जमा न रख सकते थे।
23. शिन्दगी देने वाले हम हैं और मौत का हुकम भी हम जारी करते हैं और सब को मरने के बाद फिर हम ही बाकी रहेंगे।
24. जो लोग तुम में से मर कर हमारे पास आ चुके हैं वो सब हमारे इल्म में हैं और बाद में जिन सब को अभी मरना बाकी है वो भी सब कर हमारे पास ही आयेँगे उन को भी हम जानते हैं।

14. And even if WE open to them a gate from the heaven and they were to continue ascending thereto;
15. they would surely say: "Our eyes have been dazzled. Nay, we are a people bewitched."
16. And assuredly, WE have set constellations in the heaven and made it fair seeming to the onlookers.
17. And WE have guarded it from every outcast devil.
18. Except him (devil) that endeavours to listen by stealing, he is pursued by a clear flaming fire.
19. And the earth WE spread out, and placed therein heavy mountains, and caused to grow on it all kinds of things in due proportion and weight.
20. And WE have appointed on it your means of living and also for those of whom you are not the providers.
21. And there is not a thing, but with US are the treasures thereof. And WE send it not down except in a known measure.
22. And WE send the winds fertilising (to fill heavily the clouds with water), then caused the water (rain) to descend from the sky, and WE gave it to you to drink; and it is not you who are the owners of its stores.
23. And verily, WE! WE it is who give life and death, and WE shall be the Survivors.
24. And indeed, WE know the first generations of you who have passed away, and indeed WE know (of mankind) who will come afterwards.

1	15	1

25. और कोई शक की बात नहीं कि आप का ख हुन सब को इकट्ठा जमा करेगा कि वेसाक दो बड़ा ही दानिबन्द और हुन्य वाला है।
26. ये बहुत सखी बात है कि कुछ बन खगखगी हुई मिट्टी से जो सड़े हुए घरे से तैयार हुई की इन ने बनाना को पैदा किया।
27. और इस से पहले इन जिन्नात को बरीर हुए की आग से पैदा कर चुके थे।
28. और जब कलमाक तेरे सब ने करिशी से कि मैं बनाइया एक बरत को बजने वाली मिट्टी से जो बनी होगी सके हुए कीचड़ से।
29. फिर जब उस का फलक मक़द बना कर ठीक ठाक कर दूँ और उस में अपनी सड़ में से कुछ चुँक दूँ तब तुम उसको अपने सखदे में गिर जाना।
30. हुन्य गिरते ही तमाम करिशी ने सजदा किया।
31. मगर इस हुन्य की लायेल इबलीस ने नहीं की और करिशी को उस सखदे में शामिल होने से हुनकार कर दिया।
32. अल्लाह ने फरमाया कि हे इबलीस तुझे क्या हुआ कि तू सजदा करने वाली के साथ शामिल न हुआ।
33. उस ने जर्ज किया कि मैं ऐसा क्या कुछा नहीं हो सकता कि एक बरत को सजदा सलामी कम जित को आप ने खगखगी सड़े हुए घरे को बनाया है।
34. अल्लाह ने फरमाया कि तू यहाँ से निकल जा, अब तू मर्दु हो गया।
35. और इस में कोई शक नहीं कि इंसान के दिन एक कुछ बन बराबर जलन की फिटकार बसली रहेगी।
36. इबलीस ने जर्ज किया कि हे मेरे सब मुझे उस दिन एक चील से जब आग की औरत को बुँदे जिन्या किए जाएंगे।
37. अल्लाह ने फरमाया कि जा तुझे इस का नोका दिया जाता है।
38. उस दिन एक जित का सक्त इन को मर्दु है।
25. And verily, your LORD will gather them all together. Truly, HE is All-Wise, All-Knowing.

2	10	2
26. And indeed, WE created human being from sounding clay of altered black smooth mud.
27. And the Jinn, WE created aforetime from the smokeless flame of fire.
28. And when your LORD said to the angels: "I am about to create a man from sounding clay of altered black smooth mud."
29. "Then when I have formed him and breathed into him of MY spirit, fall down unto him prostrate."
30. So, the angels prostrated themselves, all of them together.
31. Except "Iblees"-, he refused to be among the prostrates.
32. ALLAH said: "O Iblees! What is your reason for not being among the prostrates?"
33. (Iblees) said: "I am not the one (so valueless) to prostrate myself to a human being, whom YOU created from sounding clay of altered black smooth mud."
34. (ALLAH) said: "Then, get out from here, for verily, you are one damned (out cast)."
35. "And verily, on you shall be the curse of all till the Day of Judgement."
36. (Iblees) said: "O my LORD! Give me then respite till the Day on which people will be raised up!"
37. (ALLAH) said: "Well, then you are respited;"
38. "till the Day of the Time known (to ME only)."

39. इसलीस बोले कि ऐ तूने मुझे आदम के मामले में आजमाइश में आज कर उनमग दिया कि मेरा कलम किसल पया अब मैं भी तुमीन की बीबी के बनाव किनार के आदम की ओलाद को तुमारे में आज कर बहुत सारी को सहका दूया।
40. याद आप के खालिस बन्दे ही मेरे राज घात से बच जायेंगे।
41. तब मैं फरयादा ही मेरा खालिस बन्दा बनकर मेरी सीधी राह पर चले वही मुझ तक पहुँच सकता है।
42. मेरे ऐसे बन्दी पर ऐसा कोई शर नहीं चल सकेगा मगर जो हेरी लम्बेदारी कनेस वही मुसलही में शामिल होला।
43. और ऐसे तमान बहके हुए लोगों से जहन्नम भर देने का हमारा वादा है।
44. जितने रात दरवाजे होंगे और हर टोली के चुने के सिवाय से दाखले की जाह इन दरवाजे में अलग-अलग तहसील कर दी जाएगी।
45. बेतक फाईजगार लोग जन्नत के ऐसे बाग़ों में होंगे जहाँ पानी के बरसूर झरने होंगे।
46. उन से कहा जाएगा कि इसमें सलासदी और आम के साथ दाखिल हो जाओ।
47. और उन के सीने में जो कुछ रेंजित होनी को भी हम दूर कर देंगे, भाई-भाई बन कर लखों पर आपने सामने बैठने वाले होंगे।
48. जन्नत वाली को कभी थकान या दिक्कत पेश नहीं आएगी और जहाँ से कभी निकाले न जाएंगे।
49. ऐ नहीं मेरे बन्दी को छुबर कर दो कि बेतक मैं और मिक्रों में ही मुसलमानी की खलिफा करने वाला मेहरबान हूँ।
50. और उन को वे भी बता दो कि मेरा अज़ाब बहुत दर्दनाक अज़ाब है।
51. और उन को इसलीस के मेहरमनों का हाल सुना दो।
52. जब वे मेहरबान इसलीस के घर में दाखिल हुए तो सलाम किया तब इसलीस बोले कि हमें तुम से कुछ डर मासूम होता है।
39. (Iblees) said: "O my LORD! As you have led me to err, (in this matter of Adam,) I will surely adorn the path of error for them (mankind) on earth, and I will surely seduce them all;"
40. "except such of them as are YOUR sincere bondsmen."
41. (ALLAH) said: "This is the Way which will lead straight to ME;"
42. "verily as for MY bondsmen, no authority shall you have over them, except over erring ones, who would follow you."
43. "And surely Hell is the promised place for them all."
44. "It (Hell) has seven gates, and for each of those gates is a (classified) section of sinners assigned."
45. "Truly the God-Conscious will be amidst Gardens and water-springs (Paradise)."
46. "(It will be said to them) 'Enter therein (Paradise), in peace and security'".
47. "And WE will remove whatever of rancour may be in their hearts; (so they will be like) brothers facing each other on couches."
48. "No sense of fatigue shall touch them, nor shall they (ever) be asked to leave it."
49. Declare you to MY bondsmen: "Verily, I! I am the Forgiving, the Merciful",
50. "and that MY torment is indeed, the most painful torment."
51. And tell them about the guests of Ibrahim,
52. When they entered unto him, and said: "Peace"! He (Ibrahim) said: "Indeed! WE are afraid of you".

لَا تَوْجَلُ إِنَّا نَبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ۝ قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي

نہایت آپ کو ایک عورت سے جو حاملہ ہو کر ایک عورت دے دے؟ کیا ① اور آپ نے کہا کہ میں نے آپ کو

عَلَى أَنْ مَتَنِي الْكِبَرُ فِيمَ تَبَشِّرُونَ ۝ قَالُوا

اگر آپ کی عمر بڑھ جائے تو اس عورت کو ہمیں کیا دے سکیں گے ② (انہی نے

بَشِّرُنَا بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْقَانِطِينَ ۝ قَالَ وَمَنْ

ہم نے آپ کو ایک بچہ بتلاتے ہوئے ہے آپ نہ اُمید نہ ہوں ③ ایمان جواب میں

يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ۝ قَالَ فَمَا

لوگ کہ اپنے رب کی رحمت سے نا اُمید آ کر لڑا رہے ہیں ④ (انہی نے کہا کہ اگر

خُطِبْكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ۝ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا

اس حالت میں کہ ہم آپ کو کہہ رہے ہیں ⑤ (نقصان میں آپ کو کہہ رہے ہیں

إِلَى قَوْمٍ مُجْرِمِينَ ۝ إِلَّا آلَ لُوطٍ مِمَّا نَسْجُوهُمْ

کے لیے جس گنہگار میں ⑥ (لوگ کہہ رہے ہیں کہ آپ کو کہہ رہے ہیں

أَجْمَعِينَ ۝ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَرْنَا لَانْهَآ لَمِنَ الْغَابِرِينَ ۝

وہ ہیں ⑦ (لوگ کہہ رہے ہیں کہ آپ کو کہہ رہے ہیں

فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ۝ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ

اور جب وہ آئے تو آپ نے فرمایا ⑧ (لوگ کہہ رہے ہیں کہ آپ کو کہہ رہے ہیں

مُنْكَرُونَ ۝ قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ

ہوتے ہیں ⑨ (لوگ کہہ رہے ہیں کہ آپ کو کہہ رہے ہیں

يَسْتُرُونَ ۝ وَأَتَيْنَكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ۝

کہہ رہے ہیں ⑩ (لوگ کہہ رہے ہیں کہ آپ کو کہہ رہے ہیں

فَاسْرِ بِاهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ الْبَيْلِ وَاتَّبِعْ أَذْبَارَهُمْ وَلَا

ہر ایک آپ کو کہہ رہے ہیں کہ آپ کو کہہ رہے ہیں

يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ۝

لوگ کہہ رہے ہیں کہ آپ کو کہہ رہے ہیں

وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَهُمْ لَكَ

اور ہم نے آپ کو کہہ رہے ہیں کہ آپ کو کہہ رہے ہیں

مکہ میں اس بارے میں
اور اس کے بعد اس کے بعد
شکر کے ساتھ اس کے بعد
گوں کہ اس کے بعد اس کے بعد
سورہ کہ اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
کہ اس کے بعد اس کے بعد

مکہ میں اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد

اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد

اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد

اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد
اس کے بعد اس کے بعد اس کے بعد

53. वो बोले करो मत हम आप को एक बहुत बड़े हीरादार
अतिम लड़के की बराबर देने आर है।
54. इब्राहीम बोले क्या तुम तुम को इस दुआरे में तुमलवरी
सुनने आर हो, तो इस बराबर की दुनियार क्या हो
सकती है।
55. करिश्मे बोले हम ने आप को एक लखी बराबर
सुनाई है आप ना उन्हीद न हो।
56. इब्राहीम जवाब में बोले कि अपने सब की रहमत से ना
उन्हीद तो सिर्फ तुमलवरी लोग हुआ करते हैं।
57. इब्राहीम ने कहा ऐ करिश्मे ! इस बराबर के
अलाय तुमलवरी (इस उन्हीद) आर आर और क्या
मकरार है।
58. करिश्मे बोले हम को एक मुजरिम कीम को बरबाद
करने के लिए भी भेजा गया है।
59. अगर इस मुजरिम कीम में से हम उन सब को क्या
लेने जो तुम के फरमान पर अमल करने वाले होंगे।
60. अगर तुम की बीबी की तकदीर में हम ने लिखा क्या
है कि वो अलाय में निरक्षार लोगों के साथ होगी।
61. और जब तुम के इसलाम में करिश्मे आ पहुँचे।
62. तो तुम ने कहा कि तुम लोग अलाय की बहुत बोले
हो।
63. इन करिश्मे ने कहा नहीं बल्कि हम आप के पास को
बीच से आर आर हैं जिस में वे सब करते हैं।
64. और हम आप के पास पकड़ी बात लाए हैं और हम
केवल सब कहते हैं।
65. सब अब आप को अपने घर वालों को लेकर रात के
पिछले हिस्से में निकल जाना है और आप सब के
बीच चलते रहना और तुम में से कोई भी पलट कर न
देखे और जेस तुम को हुक्म दिया जा रहा है वही के
मुजरिम तुम को यहाँ से जाने जाना है।

53. They (the angels) said: "Do not be afraid!
We have to give you glad tidings of a son
possessing much knowledge and wisdom."
54. (Ibrahim) said: "Do you give me glad tidings
of a son when old age has overtaken me? Of
what then you give me the glad tidings?"
55. They (the angels) said: "We give you
glad tidings of the fact; so do not be
disheartened."
56. (Ibrahim) said: "And who could be
disheartened of the Mercy of his LORD,
except those who are astray?"
57. (Ibrahim further) said: "O you sent ones,
what is your other intention for which you
have come" ?
58. They said: "Verily, we have been sent to
destroy a people guilty."
59. "(all) except the family of Loot,
surely we are going to save all of them
(from destruction);"
60. "except his wife, of whom WE have
decreed that she shall be of those who
remain behind, (she will not be saved)."

4 16 4

61. Then, when the sent ones (the angels)
came to the family of Loot;
62. He said: "verily, you are people unknown
to me".
63. They said; "Nay! WE have come to you
with that (torment) of which they have been
doubting;"
64. "And WE have brought to you the
(inevitable) truth and certainly we tell the truth."
65. "Then travel in a part of the night with
your family, and you go behind them in the
last; and let no one amongst you look back,
but go on to where you are ordered."

66. और हम ने लूट को अपने इस फैसले से बाकिफ कर दिया था कि सुबह होते ही इस लोग की जड़ काट चुकी होगी।
67. और शहर के लोगों ने खुशियाँ मनाते हुए लूट के घर पर धावा बोल दिया।
68. लूट बोले कि ये तो मेरे मेहमान हैं तुम मुझे कसबा न करो।
69. अल्लाह से कुछ तो करो निहाय करो और मुझे न आशंक न करो।
70. लोग के लोग बोले कि हम तुम को कई बरस बता चुके हैं कि दुनिया भर के देखेदार मत बनो।
71. लूट ने कहा कि तुम को ये काम करना ही था तो क्या मेरी बहू बेटीयों (हुम्माये घर) में भीजद न थीं।
72. आप की जान की कसम कि वो लोग अपनी बदमाली में आप से बाहर होकर अपने वन गए थे।
73. बस फिर दिन निकलते ही सफ़ा धराके की विधाड़ ने उन को घर लिया।
74. उन पर संकर पत्थर की लपटाव बाँटित बरसा कर बस्ती के ऊपर से हिलते को हम ने पीछे कर दिया।
75. केराक सम्प्रदायी के लिए इन वाक़ेअत में निहायिनी भीजद है।
76. और वो बस्ती उस इलाके में थी जहाँ अब आम खुली हुई सड़क पर लोग आते जाते हैं।
77. ईमान वाली के लिए इस में बड़ा निशाने इकल है।
78. और वन वाली लोग भी बड़े जलिन सन्निह हुए।
79. वो हम ने इन दोनों आबादिनी से इन्तेकाम लिया और इन बाँकियों के लज्जने के मदानक निशाना आज भी खुली हुई सड़क पर से देखे जा सकते हैं।
80. हिज के इलाक़ों में रहने वाले लोगों ने भी रक्कूली को छुड़ा बताया।
81. हम उन को अपनी निहायिनी दिखाने रहे मगर उन्होंने कुछ भी ध्यान नहीं दिया।
66. And WE made known this decree to him (Loot), that the root of those (sinners) would be cut off in the early morning.
67. And the inhabitants of the city came rejoicing.
68. He (Loot) said: "Verily, these are my guests, so humiliate me not;"
69. "and fear ALLAH, and disgrace me not."
70. They (people of the city) said: "Did we not forbid you to protect strangers from us?"
71. (Loot) said: "These (girls of the community) are my daughters (to marry lawfully), if you do (so)."
72. Verily, by your life! In there wild intoxication, they were wandering blindly.
73. Then an awful roaring sound overtook them at the sunrise.
74. And WE turned the town upside down and rained on them stones of baked clay.
75. Surely, in this are signs for those who see (and learn the lesson.)
76. And verily, they (the cities, or ruins) are right on the highways.
77. Therein indeed is a sign for the believers.
78. And the dwellers of the wood (people of Madyan) surely were wrong-doers.
79. So, WE took vengeance on them. (The signs of destruction of these inhabitants) can still be seen on open roads. 5 19 5
80. And verily, the dwellers of Al-Hijr (the rocky tract) denied the messengers.
81. And WE brought OUR signs to them, but they turned away from them.

82. और वे लोग पहाड़ों को तराश कर घर बनाते थे और अपने आप को बहुत ही महबूज समझते थे।
83. वन एक लुब्धक साहस भराई वाली हौलनाक आवाज में उन्हें आ पकड़ा।
84. अज्ञान अपने पर उनकी हुनरमंदी और कवीरगी को कुछ भी काम न आ सकी।
85. और हम ने आसमानों और जमीन को और उन के दमिदानी चीजों को एक के बिना किसी और बुनियाद पर नहीं पैदा किया और बिनामा आ कर रहेगी तो (आप अपनी दावत पैर करने के बाद) बड़ी खुशी के साथ उन से क्षमाता करा दो जाइये।
86. मेराक आप का रब तन्नाम चीजों को पैदा करने वाला और बड़ा ही हुनर वाला है।
87. और हम ने आप को सात आयतें अला फलान दी जो बार बार दोहराई जाएंगी और बड़ी अजमत (महागज) वाला कुरआन भी अला किया।
88. आप फ़ीस जल कर भी न देखें उन चीजों की तरफ जो हम ने इन में से बहुत से लोगों को कुछ दिनों के लिए बनाते की थी है, और उन के हाल पर दुखना और रम करना भी खोद दो और ईमान वाली के लिए अपने बाजू बिना को (शककत से पैर आओ)
89. और आप फारमा दो कि मैं तुम को साफ-साफ जर सुनाने आया हूँ।
90. ऐसा अज्ञान हम ने उन लोगों पर भेजा है जो तोड़ने बांटने में लगे रहते हैं।
91. जिन्होंने कुरआन के हिस्से बना कर बांट दिए।
92. पर आप को एब की कसम इन सब को जबा करलो हम उन से पूछने वाले हैं कि (जो क्या कबसे आए हैं)
93. उन के अन्धाल की भी अच्छी तरह जॉब फइजल करेंगे।
94. आप को जो कुछ हुनर दिया गया है उसे साफ साफ खोस कर सुना दीजिए और निर्दिष्ट करने वाली की जवाब न करें।
95. जो लोग आप की हसी उड़ते हैं उन के मुक़बले में हम आप को काफी हैं।
82. And they used to hew out dwellings from the mountains (feeling themselves) secure.
83. But the shout (awful) took hold of them in the early morning.
84. Then availed them not what they had been hewing.
85. WE have not created the heavens and the earth and what is in-between except with a purpose. And the hour (of Resurrection) is surely coming. So overlook their faults with gracious forgiveness.
86. Verily your LORD is the Great Creator, the Knower.
87. And indeed, WE have bestowed upon you seven repeatedly recited Verses, and the Mighty Quran.
88. Do not cast your eyes towards what WE have let the classes of them, (the disbelievers), to enjoy in their brief lives, nor grieve over them; but lower your wings for the believers.
89. And say: "I am indeed a clear Warner."
90. Even as WE have sent down (punishment) on those who have made division (of their Scripture);
91. who have made the Quran into parts;
92. so, by your LORD! WE shall certainly call all of them to account,
93. for what they have been doing.
94. Therefore, promulgate openly that which you are commanded, and turn away from the associators.
95. Verily, WE will suffice you against the mockers-

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

اور سبوں کو جسے ساتھ ٹکا سمجھتے ہیں، (معاذ اللہ) ان کو بہت جلد معلوم ہو جائے گا ﴿۵۵﴾

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٥٦﴾

ہم کو معلوم ہے کہ تو کوئی شک تو اس کی کہتی ہے اس سے آپ کے دل کو تنگ ہے ﴿۵۶﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٥٧﴾ وَاعْبُدْ

و آپ اپنے رب کی تعریف اور حمد میں رہیں اور سجدہ کرنے والوں میں سے ہوں ﴿۵۷﴾ اور اس آلہ کو

رَبِّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٥٨﴾

تک اپنی سبکی عبادت میں لگے رہو جس تک آگاہی پہنچے گی ﴿۵۸﴾

(۱۶) سُورَةُ النَّحْلِ مَكِّيَّةٌ (۶۰)

سورۃ النحل مکہ میں نازل ہوئی ہے اور سورۃ کا نام ہے

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شروع اللہ کے نام سے ہے جو مہربان نہایت رحم کرنے والا ہے

أَنۡتَ أَمَرُ اللَّهُ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ ۚ سُبْحٰنَهُ وَتَعٰلٰی

آپ کا حکم ہے اور آپ نے حکم فرمایا ہے کہ تم اس کی عجلت نہ کرو اور اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو

عَنَّا يُفْرِكُونَ ﴿١﴾ يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ

اور یہ ہے کہ ﴿۱﴾ انہوں نے فرمایا ہے کہ ہم نے ان کے ذریعے سے روحیں بھیجیں کہ وہ تم کو اللہ کی تعریف کرو

أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادَةٍ أَنۡ أَسْأَلُكُمْ وَأَنتَ

جو اللہ کے حکم سے ہے اور آپ نے حکم فرمایا ہے کہ تم اس کے حکم سے اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو

أَنۡتَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَاتَّقُونَ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ

صرف اللہ ہی ہے اور آپ نے حکم فرمایا ہے کہ تم اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو

وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ ۚ تَعٰلٰی عَنَّا يُفْرِكُونَ ﴿٣﴾ خَلَقَ

فراہم کر کے اور اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو

الْإِنۡسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ ۖ إِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٤﴾

کہاں کی بات کہ انسان کو تو ایک قطرہ سے پیدا کیا اور وہ ایک کھڑے آدمی کی مانند ہے ﴿۴﴾

وَالْأَنْعَامَ خَالِقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ

اور جانوروں کو تو اللہ نے آپ کے لیے پیدا فرمایا ہے کہ ان سے حفاظت ملے اور ان سے فائدہ ملے ﴿۵﴾

تفسیر

تفسیر سورۃ النحل
مکہ میں نازل ہوئی ہے
جو سورۃ کی مکہ میں نازل ہوئی ہے
اور اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو
تفسیر سورۃ النحل
مکہ میں نازل ہوئی ہے
اور اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو اور اس کی تعریف کرو

96. जो दूसरी को भी अल्लाह के साथ मिल कर मझबूत मानते हैं (उन का अन्धान) उन को बहुत जल्द मारदुम हो जाएगा।

97. हम जानते हैं कि जो कुछ वे लोग बकवास करते हैं उस से आप के दिल को तकलीफ पहुँचती है।

98. तो आप ऐसे पौके पर अल्लाह की प्रशंसा और खुशियों बयान कीजिए और सलाम करने वाली में शामिल रहिए।

99. और उस आखिरी घण्ट तक अपने रब की इबादत में जाने रहो जिस का आगमन यकीनी है।

96. who set up along with ALLAH another ("ilah") deity, they will come to know.

97. WE assuredly know that your heart is deeply distressed by what they say.

98. So glorify the praises of your LORD and be of those who prostrate themselves (to ALLAH).

99. And worship your LORD until there comes unto you the Hour that is certain (i.e. death).

6	20	6

16. नहल

सूरा नहल मक्का में उतारी गई इस में एक सौ अष्टावर्ग (128) आयतें हैं और सोलह (16) रकूअ हैं।

"सूरा अल्लाह के नाम से जो बहुत मेहरबान, बहुत बहुत दया करनेवाला है।"

1. आ गया अल्लाह का हुक्म, अब तुम उसी न करो, अल्लाह हर तरह के नफस से बरी है और वे लोग अल्लाह के साथ शिर्क करते हैं अल्लाह इस देव से शक है और बहुत ही महान है।

2. अपने कर्मी में से जिस पर चाहा उसी में परिसर्तों को अपने हुक्म से सह के साथ भेजा है वे पैदा कर दिए कि लोगों को साफ साफ खबरदार कर दो कि मेरे बिना कोई इबादत के आग्रह नहीं (मेरा जेहाज़ खाली) और शिर्क तुम से ही करी।

3. आसमानी और जमीन को एक और सजाई की बुनियाद पर उसी में पैदा किया है वे लोग जो शिर्क करते हैं अल्लाह उस से बहुत ही दुर्लभ और महान है।

4. अल्लाह ने इन्सान को पानी की टपकनी बूंद से पैदा किया और इन्सान का ये हाल है कि खुल कर बहस व तकरार में सामने आ गया।

5. और घास पद् पानावर भी तुम्हारे लिए उसी में पैदा करवाए कि इन की खाल और बाली में तुम्हारे लिए ठंडी से बचाव है और बहुत से फायदे हैं और उन में से खाते भी हो।

16. SURAH: AN-NAHL

REVEALED AT MAKKA
(CONTAINS) 128 AYATS AND 16 RUKUS.

In the name of ALLAH,

the Most Bountiful, Most Merciful.

1. The inevitable Decree, ordained by ALLAH will soon come to pass, so seek not to hasten it. Glorified and Exalted be HE above all that they associate as partners with HIM.

2. HE sends down the angels with revelations of HIS commandments unto whom of HIS bondsmen HE pleases (saying): "Warn mankind, that none has the right to be worshipped but I, fear ME.

3. HE has created the heavens and the earth with purpose. High be HE Exalted above all they associate as partners with HIM.

4. HE has created man from a (sperm) drop, then behold, this same (man) becomes an open, contentious opponent!

5. And the cattle, HE has created them for you; in them there is warmth and numerous benefits, and of them you eat.

6. और तुम्हारे लिए इन चालू जानवरों से बड़ी रीसक और देखने के लायक मज़दर होता है जब तुम इन को शाम के वक़्त घरा वन वापस लाते हो और सुबह के वक़्त चराने ले जाते हो।
7. और वे जानवर तुम्हारे बोझाल सामान उठा कर चाले हैं उन सहारा की तरफ़, जहाँ तुम मेहनत और तकलीफ़ के बग़ैर पहुँच न सकते थे, बेशक़ तुम्हारा चालनखान तुम्हारे हाल का बड़ा ध्यान रखने वाला मेहरबान है।
8. और घोड़े, ख़ात्तर और ग़धे भी तुम्हारे काम में लग दिए कि इन पर जब सवारी करते हो तो ज़ीनत और बनाव में तुम्हारी सान झलकती है और आगे से कुछ और सामग्रीयों भी तुम्हारे लिए पैदा कर देगा जिसे तुम अभी नहीं जानते।
9. और जान लो कि अल्लाह एक पहुँचने का रास्ता पक्का और तय चुदा है और दूसरे रास्ते टेढ़े हैं और अगर अल्लाह चाहता तो तुम सब को इकट्ठे एक ही रास्ते पर चला देता।
10. यही है जिस ने आसमान से तुम्हारे लिए पानी नज़िल किया जिस से तुम पीते हो और जहाँ पानी से को पेड़ भी उगते हैं जिन में तुम अपने जानवरों को चराते हो।
11. इसी पानी के ज़रिए से तुम्हारे लिए खेतिवाई और जेहूँ, खजूर और अंगूर के अलावा हर तरह के फल भी बड़ी उगाता है, बेशक़ इन बातों में एक-एक चिन्ता मौजूद है। उन लोगों के लिए जो सोच विचार करने वाले हैं।
12. और उसी ने अपने हुक़्म से रात और दिन और सूरज और चाँद को तुम्हारे लिए काम में लग दिए और जिताने और सघारने सब के सब वही अल्लाह ने अपने क़ादू में रख कर तुम्हारे काम में लगा दिए, बेशक़ इस में भी अक़लमन्द लोगों के लिए दलीलें मौजूद हैं।
6. And for you there is a beauty in them (cattle), when you bring them home in the evening, and as you lead them forth to pasture in the morning.
7. And they carry your loads to a city whereto you could not reach except with great trouble to yourselves. Truly, your LORD is full of kindness, Most Merciful.
8. And (HE has created) horses, mules and donkeys, for you to ride and as an adornment. And HE will create other things of which you have no knowledge (now).
9. And upon ALLAH is the direction of the Straight Path (to those who seek it) and there are other ways that do not lead to HIM. And had ALLAH willed, HE would have guided you all (mankind).
10. HE it is Who sends down water from the sky; from it you drink, and from which it grows the trees (shrubs and bushes also) on which you send your cattle to pasture;
11. with it HE causes to grow for you the crops, the olives, the date-palms, the grapes and every kind of fruit. Verily, in that is a sign for a people who ponder.
12. And HE has subjected to your services the night and the day and the sun and the moon and the stars; all are subjected by HIS command. Verily, in that are signs for a people who understand.

1 9 7

13. और ज़मीन में उगाने वाली पैदावार में तमाम रंग विरंगी चीज़ें तुम्हारे लिए तैयार की गई हैं और सब करने वाले समझदार लोगों के लिए इस में भी दर्शनीय चीज़ें हैं।
14. और वही है जिस ने समुन्दर को तुम्हारे काम में लगा दिया इस में से ताज़ा मीठा चानी ताज़ी मछलियाँ निकाल निकाल कर खाते हो, और दरिया में से ज़ेबरात भी निकाल कर पहनते हो और और से देखो कि कसरी (जहाज़) किस तरह दरिया का सीना चीरते हुए चलती है ताकि तुम अल्लाह का फ़ल चानी उस की वी हुई चीज़ी तलाश कर सको और (वे सब चीज़ें चाहकर) शुक्र भी किया करो।
15. और ज़मीन में भारी पहाड़ पक्क़ ज़माने दिए कि तुम को लेकन कहीं एक तरह झुक न पड़े और ज़मीन में ज़मी में नदियाँ ज़ारी कर दी और खुदशी वाले भी बना दिए ताकि तुम चल कर अपनी मंजिल पर पहुँच सकें।
16. और बहुत सी निशानियाँ उस ने बना दी और बिहारों के ज़रिए भी लोग रास्ता पासुम बन लेते हैं।
17. क्या बताओ जो मे सब कुछ पैदा करता है क्या वो वैसा हो सकता है जो कुछ भी पैदा नहीं कर सकता, फिर तुम लोग ध्यान कर्दी नहीं करते।
18. अगर तुम अल्लाह की पैअमती की गिनी करना चाहो तो हरगिज़ नहीं कर सकते, बेशक अल्लाह बड़ा ही बख़्शीश करवाने वाला बड़ा मेहरबान है।
19. तुम जो कुछ भी चुपते हो या छुपित करते हो अल्लाह को सब का सब पासुम है।
20. और अल्लाह के सिवा जिस किसी को वे पुकारते हैं वो किसी चीज़ के पैदा करने वाले नहीं बल्कि खुद ब्रह्मरूप हैं। (जिन्हें पैदा किया गया है।)
21. मुर्दे हैं, ज़िन्दा नहीं इन को वे भी पासुम नहीं कि ज़िन्दा करके सब उठाए जाएंगे।
13. And HE has created for you all that HE has multiplied on the earth of varying colours and kinds. Verily, in that is a sign for people who receive admonition.
14. And HE it is Who has subjected the sea (to be of services to you) that you may eat thereof fresh, tender meat, and that you may bring forth out of it ornaments to wear. And you see the ships sailing through it; and it is in order that you may seek (thus) of HIS Bounty; and that you may be grateful.
15. And HE has affixed onto the earth mountains standing firm, lest it should move away with you; and rivers and roads, that you may guide yourselves;
16. and land-marks also (serve as guide-posts for you), and by the stars they (mankind) guide themselves.
17. Is then HE Who creates (all these, be likened) as one who creates not? Will you not be admonished?
18. And if you would count the favours of ALLAH you could not compute them; truly, ALLAH is Oft-Forgiving, Most Merciful.
19. And ALLAH knows what you keep secret and what you want to make known.
20. Those whom they invoke besides ALLAH have not created anything, but are themselves created;
21. lifeless are they, not alive, they know not when they will be raised up.

22. तुम्हारा मजबूत तो सिर्फ एक ही मजबूत है क्या जो लोग आदिना के आने का ख़ाईन नहीं रखते उन के दिल इस बातची बात से झुंकिर है और अपना घमंडी बन बात रहे है।
22. Your ("Ilah") deity of you all, is ONE-ALLAH; but for those who believe not in the Hereafter, their hearts deny; (deliberately refusing to recognise the truth); and they are proud.
23. इस में कोई शक नहीं कि इन के चुपे और चुपे हर हाल से अल्लाह वाकिफ है और वह घमंड करने वाली से मुहब्बत नहीं रखता।
23. ALLAH undoubtedly knows what they keep secret and what they want to make known; verily, HE loves not the proud.
24. और जब उन से कहा जाता है कि तुम्हारे नब ने क्या कुछ नाशिल करवाया है तो कहते है कि ये सब अगले जगत की किरसे लहरियाँ है।
24. And when it is said to them: "What is it that your LORD has sent down?" They say: "Fables of the ancients."
25. कियामत के दिन उन की बात का बहुत बुरा गलीजा निकलेगा कि अपने सोझ तो पूरे पूरे खुद ही उतार होंगे और साथ साथ उनके मुनाहों के सोझ भी उतर कर आदंम जिन को अपनी से इल्मी के सबन राह से वे राह लिया था, आमत हो जाओ कि बहुत बुरे सोझ है जिन को लख कर से लोग कियामत के दिन हाथिर होंगे।
25. As a result they will bear their loads in full on the Day of Judgement and some of the loads of those whom they have led astray without any knowledge. Evil indeed is that which they shall bear!
26. इन के पहले के लोग भी बुरी बात करते रहे तब अल्लाह ने उन की इमारतों को जड़ बुनियाद से उखाड़ कर ढीक दिया और उन की छतें उन के ऊपर गिरा दी और ऐसी ऐसी जगह के उन पर अज़ाब आ गया कि उन की गुमान भी न था।
26. Those before them indeed plotted, but ALLAH struck at the foundations of their buildings, and then the roof fell down upon them from above them, and the torment came to them whence they perceived not.
27. फिर कियामत के दिन अल्लाह उन्हें बहुत ही बेइज्जत करेगा और करवाएगा कि वे वो तरीक क्यों है जिन के बारे में तुम दुनिया में लड़ाई झगडा मचाते थे, जानने वाले उस दिन सोझ चढ़ेंगे कि इन के इन्कारियों पर आज के दिन बहुत ही ससवाई और बुरा अज़ाब है।
27. Then on the Day of Resurrection, HE will disgrace them and say: "Where are MY associates regarding whom you used to quarrel and dispute?" Those who have been given the knowledge will say: "Verily! Disgrace this Day and misery are upon the disbelievers;"

3	4	9

الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي آلِهِمْ

ان لوگوں کے جو کہ دنیا میں اپنے آپ کو ظالم کہتے ہیں مگر اللہ ہی سمجھتا ہے کہ وہ

فَالْتَقُوا السَّاعَةَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ شَيْءٍ

اور ان کے سامنے تو اس وقت آئے کہ ہم نے کچھ ایسا ہی کیا ہے جیسا کہ ان کے اپنے خیال میں تھا

إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۖ فَادْخُلُوا

جہنم کی وہ جگہیں جو تم پر تمہاری اپنی عملوں کے واسطے تھیں (۱۱) داخل ہو جاؤ جہنم کے

أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ فَلَيْسَ مَثْوًى

وہاں لوگوں میں جہنم کی وہ جگہیں رہنا ہے کہ جس میں وہ لوگوں کے لئے ہے جہت ہی بڑا

الْمُتَكَبِّرِينَ ۖ وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَشْرَلُ

تمہارے ہے (۱۲) اور ان لوگوں کو کہی گئی کہ تم نے کیا ایسا کیا ہے جس کی وجہ سے تم نے جہنم کی وہ جگہیں

رَبِّكُمْ ۚ قَالُوا خَيْرٌ مِنَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا

وہاں سے اب ہمیں وہ جگہیں بہتر ہیں اور ان کو کہا گیا کہ تم نے یہ جگہیں بہتر کہیں کے لیے پس دنیا

حَسَنَةٌ ۚ وَلَكَدَارُ الْأَخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ

ہمیں جہنم ہے اور آخرت میں اس کی بہتر جگہیں اور وہاں سے لوگوں کو کہی گئی کہ اس کی آخرت میں جگہیں

الْمُتَّقِينَ ۖ جَنَّاتٌ عَذْيٌ يَدْخُلُونَهَا مِنْ خِيَرَتِ

بہتر جگہیں (۱۳) جہنم کی وہ جگہیں ہیں جو بہتر ہیں اور ان کو کہی گئی کہ اس کی آخرت میں جگہیں

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ ۚ كَذَلِكَ

ہوگا ان لوگوں کے جو کہ اللہ کے سامنے بہتر ہیں اور ان کو کہی گئی کہ وہاں سے لوگوں کے لئے وہ جگہیں

يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ۖ الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ

اور اللہ کے سامنے بہتر ہیں (۱۴) ان لوگوں کے جو کہ اللہ کے سامنے بہتر ہیں اور ان کو کہی گئی کہ وہاں سے

طَيِّبِينَ ۖ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ۖ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا

پاکیزہ لوگوں کے لئے ہے اور ان کو کہی گئی کہ وہاں سے لوگوں کے لئے وہ جگہیں اور ان کو کہی گئی کہ وہاں سے

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۖ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ

ان لوگوں کے لئے وہ جگہیں اور ان کو کہی گئی کہ وہاں سے لوگوں کے لئے وہ جگہیں اور ان کو کہی گئی کہ وہاں سے

الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرُ رَبِّكَ ۚ كَذَلِكَ فَعَلَ

ان لوگوں کے لئے وہ جگہیں اور ان کو کہی گئی کہ وہاں سے لوگوں کے لئے وہ جگہیں اور ان کو کہی گئی کہ وہاں سے

اللہ کے لئے وہ جگہیں اور ان کو کہی گئی کہ وہاں سے لوگوں کے لئے وہ جگہیں اور ان کو کہی گئی کہ وہاں سے

28. फरिश्तों ने जिन की सज़ा को इस हाल में कर्मों में दिया कि वो लोग अपने आप पर जुल्म करने में वास्ताफ़ से जो वे लोग फरिश्तों के सामने सुरातफ़ करते हुए अपनी सज़ाई पैरा करने लगते हैं कि हम ने कोई बुरा काम नहीं किया (जहाँ ज़मान उसी वक़्त मिल जाता है) कहीं नहीं अल्लाह की तुम्हारे तमाम कामों की पूरी-पूरी ख़बर है।

29. दाख़िल हो जाओ ज़हन्नम के दरवाज़ों में जहाँ तुम को हमेशा हमेशा रहना है, ज़ख़्मी लोगों के लिए वे बहुत ही बुरा ठिकाना है।

30. जो लोग अल्लाह का खौफ़ रखते हैं उन से जब कहा गया कि तुम्हारे रब ने तुम पर कैसा कुछ क़लाम उतारित करवाया है तो ज़वाब में वे लोग बोले कि बहुत ही ख़ैर और खुशी की बात दाख़िल पायाई गई है ऐसी केक़ क़लाम लोगों के लिए इस दुनिया में बलवाई है और अख़िरात में उन का घर बहुत ही बेहतार होना और जो लोग खुदा का सेहाज़ करते हैं उन का घर तो वाकई बेअमन से भरपूर होगा।

31. सादाबहार बग़ने के ज़गात हैं जिन में वे लोग दाख़िल होंगे जिन को पीने न्हरी बहती होगी और वहाँ जो चाहेंगे; उन के लिए सब चीज़ें तैयार होंगी वे बसला है उन लोगों के लिए जो अल्लाह का खौफ़ और सेहाज़ रखते हैं।

32. नील के बलत जब फरिश्तों ने उन की सज़ा कर्म की थी तब वे बहुत ही पाबौज़ा ख़िन्दगी गुज़ारते थे और फरिश्तों ने उन की सज़ा को सलाफ़ पैरा कर के काबू किया था और उन को वे वास्ताफ़ की दी थी कि तुम्हारे केक़ कर्मों के बदले में तुम ज़न्नत में दाख़िल हो जाओ।

33. क्या वे लोग अब इस इन्तेज़ार में हैं कि अभी से उन से पाता फरिश्तों आ जाएँ या अब के रब का कैसला उन पर अभी से लागू हो जाए, इसी तरह की हरकतें इन से पहले के लोग भी करते थे अल्लाह ने उन पर जुल्म नहीं किया बल्कि वे लोग अपने आप पर ही जुल्म ड़ा रहे थे।

"those whose lives the angels take while they are doing wrong to themselves." Then, they will make false submission, saying: "WE used not to do any evil." (Angels will reply, you were doing) "Yes! Truly, ALLAH is the Knower of what you have been doing."

"So enter the gates of Hell, to abide therein, and indeed, what an evil abode will be for the arrogant!"

And when it is said to those who are conscious of ALLAH, "What is it that your LORD has sent down?" They say: "That which is good." For those who do good in this world, there is all fair for them; but better still would be the dwelling in the Hereafter." And excellent indeed is the home (Paradise) of the righteous."

Gardens Everlasting which they will enter, under which rivers flow, they will have therein all that they wish. Thus shall ALLAH recompense the conscious of ALLAH.

Those whose lives the angles take while they are in a pious state, saying to them: "Peace be upon you; enter the Gardens (of Paradise) for the good that you used to do (in the world)."

Do they await that the angels should come to them, or there should come the Command of your LORD? Thus did those before them. So ALLAH wronged them not, but they used to wrong themselves.

34. ऐसे लोगों के बाले कलबूतों के सबब उन पर अज्ञान की घुरीबत टूट पड़ी और जिस बात को हमी ने उड़ाते थे उसी ने उन को घेर लिया ।

34. Then, the evil results of their deeds overtook them, and that *at* which they used to mock surrounded them.

4	9	10

35. और मुशिरक ये भी कहते हैं कि अगर अल्लाह चाहा तो हम और हमारे बाप दादा उस के सिवा किसी की बन्दगी न करते और न उस को बरदा बगैर किसी चीज को हराम करते इसी तरह उन से अगले लोगों ने भी किया था, बल् हमारे रसूलों के ज़िन्ने तो सिर्फ हमारी बात को खोल कर साफ़ साफ़ पहुँचा देता है ।

35. And those who associate say: "If ALLAH had so willed, we would not have worshipped ought besides HIM, neither our fathers; nor would we have forbidden anything without command from HIM." Thus did those before them. Then! Are the messengers charged with anything except to convey clearly the message?

36. और हर जगह में हम ने पैग़म पहुँचाने वाला भेजा (जिस ने ये बात साफ़ साफ़ सुना दी थी) कि सिर्फ़ एक अल्लाह की बन्दगी करो और झूठे खुदाओं की बन्दगी मत करो, लोगों ने तो कुछ तो अल्लाह की शिदायत पर मत पड़े और कुछ पर गुमराही शामिल हो कर रही, अब तुम ज़मीन में चल फिर कर देख लो कि इस बात को सुझाने वालों का अंजाम क्या हुआ ।

36. And verily, WE have raised in every community a messenger (proclaiming): "Worship ALLAH Alone and keep away from all false deities ("Taghut")." Then of them were some whom ALLAH guided and of them were some upon whom the straying was justified. So travel through the land and see how has been the end of those who denied (the Truth).

37. अगर आप की तमन्ना हो कि ये लोग शिदायत को कबूल कर लें तो ये बात याद रखने की है कि जिन लोगों ने हक़ के मुकाबले में फिर इतिहास की है अल्लाह उन को शिदायत नहीं देता और उन का कोई भी मददगार न बन सकेगा ।

37. If you covet for their guidance, then, verily, ALLAH does not guide whom HE lets go astray, and for them there are no helpers.

38. वे लोग बड़े लोग से अल्लाह की कसम खा कर कहते हैं कि जो मरूँगा भी मर गया है उसे अल्लाह दोबारा जिन्दा नहीं करेगा। उसी नहीं जब कि मुरों को जिन्दा करने का अल्लाह का वादा साम्ना है लेकिन बहुत से लोग इस बात को नहीं जानते।

39. मुरों को जिन्दा करना इस लिए भी जरूरी है कि इसानी के आपसी इच्छालोक का खुला हुआ बयान सामने आ जाए और इक के इच्छाली को जान ले कि वो खुद ही झूठे थे।

40. हमारे हुक्म की ये बात है कि किसी चीज के बारे में जब हमारा इरादा हो तो हम निर्णय ले कर दें कि हो या, तो वो काम हो जाता है।

41. जिन लोगों पर जुल्म बाद पर और उस के बाद अल्लाह के ताले में उन्हें सतल और बार बार छोड़ना पड़ा हम ऐसे लोगों को दुनिया में अच्छा ठिकाना देंगे और अखिरत का अजल तो बहुत ही बड़ा है, जहां लोग ये बात जान लेते।

42. जो लोग सब से जमे रहे उन की बात ये है कि अपने सब पर उन का भरोसा होता है।

43. आप से पहले भी हम ने जो रसूल भेजे थे वो सब मर्द थे जिन की तरफ हम ने "सहय" भेजी थी वस लोगों अगर तुम नहीं जानते हो तो जानकारी रखने वालों से पूछ लो।

44. पहले भी रसूलों की रीतल दलीलें और किताबें दे कर भेजा था और अब हम ने आप पर ये नबीहत नामा इस लिए उतारा कि आप इन्सानों को साफ-साफ बोल कर बता दो कि उन के लिए क्या कुछ उतारा गया है ताकि वो अपनी हालत सुधारने का ध्यान करें।

38. They swear by ALLAH the most solemn of oaths that ALLAH would not raise him who dies. Yet! (of sure, HE will raise them up). -a promise (binding) upon HIM in truth, but most of mankind know not.

39. This (to raise them up and resurrect) will be in order that HE may manifest to them the truth of that wherein they differ, and that those who disbelieved (in resurrection) may know that they were liars.

40. Verily, OUR Word unto a thing when WE intend it, it is only that WE say unto it: "Be!" - and it is.

5 6 11

41. And those who have migrated for the Cause of ALLAH, after they had been oppressed, WE will surely settle them well in the world, but the wage of the Hereafter is greater, if they but knew!

42. (They are) those who remained patient (for ALLAH's sake), and put their trust in their LORD- (ALLAH - Alone).

43. And WE sent not (as OUR messengers) before you, any but men, whom WE inspired; so ask of those who know the Scripture, if you know not.

44. With clear signs and Books (We sent the messengers). And WE have also sent down unto you the reminder and the advice (the Quran), that you may explain clearly to mankind what has been revealed towards them, and that they may give thought.

45. जो लोग ऐसी बातें बातें कर बुझाई फैलाते हैं उन को हर नहीं लगता कि अल्लाह उन को ज़मीन में घंसा दे या उन पर से सब्ज़ी की हालत में अचानक अक़ब दूट पड़े (जो उन की सैसी दुर्गत्त बनेगी)।

46. या उन को घबराते मिलते फकड़ से कि क्या निकलने में कलमामा न हो सके।

47. या खौफ़ दिख कर फकड़ लेने, बेसाह तुम्हारा सब बड़ा ही सद्गुलत देने वाला और रहम करने वाला है।

48. क्या उन्होंने अल्लाह की बनाई हुई चीज़ों पर गौर नहीं किया जिन के साए कभी दाएं और कभी बाएं झुकी रहते हैं और वे सब अल्लाह के आगे सजदा करते हुए बेकस और अजिज़ हैं।

49. और कोई भी आसमानी का या ज़मीन का रहने वाला जानदार हो या परिवर्तित सब के सब अल्लाह ही को सजदा करते हैं और वो कभी घमंड नहीं करते।

50. वे सब अपने सब से जो उन पर हर वक़्त मौजूद है सब सब कांचते हैं और जो कुछ चाहे तुम दिख जाता है उसी पर अमल करते हैं।

51. अल्लाह का फनान है कि हो मजबूद न रहताओ, मजबूद तो सिर्फ़ यही एक है और सिर्फ़ तुम ही से करो।

52. और उसी के लिए है जो कुछ आसमानी में है और जो कुछ ज़मीन में है और उसी का दीन इक़तिफ़ा करवा सब पर लाज़िम है तो तुम अल्लाह के फिय़ा औरों से क्यों करते हो।

53. जो कुछ भी नेकमती तुम को दी गई है सब की सब अल्लाह के अता करने से मिली है फिर जब अचानक कभी तुम को तकलीफ़ पहुँच जाती है तो अपना दुखड़ा देने के लिए अल्लाह ही के सामने बिजबिलाते हो।

45. Do then those who devise evil plots feel secure that ALLAH will not sink them into the earth, or that the torment will not seize them from directions they perceive not?

46. Or that HE may catch them in the midst of their going to and fro (in their jobs), so that they cannot escape (from ALLAH's Punishment)?

47. Or, that HE will not seize them by giving them a fright (of destruction that is gradual)? Truly, your LORD is indeed full of kindness, Most Merciful.

48. Have they not observed the things ALLAH has created? Shadows thereof turn themselves on the right and the left bowing themselves before ALLAH, and they are lowly!

49. And to ALLAH prostrate all that is in the heavens and all that is in the earth, of the live moving creatures and the angels, and they are not proud.

50. They fear their LORD above them and do what they are commanded.

(3. Sajda-e-Tilawat).

6 10 12

51. ALLAH has said: "Take not two gods, verily, HE -(ALLAH)- is (the) only ONE ("Ilah") worth worshipping. So fear ME, ME alone!"

52. HIS is, whatever is in the heavens and the earth, and unto HIM perpetual, sincere obedience is obligatory. Will you then fear any other than ALLAH?

53. And whatever of blessings and good things you have, it is from ALLAH; then when distress afflicts you, to HIM alone you cryout for help.

فَرِيقٌ مِّنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٧﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا

عبد الوہاب رحمۃ اللہ علیہ کے ایک بہادر شاہد اور ایک جلیل القدر محدث ہیں۔ ان کی تصانیف میں سے کئی کتابیں شائع ہو چکی ہیں۔ ان کی تصانیف میں سے کئی کتابیں شائع ہو چکی ہیں۔ ان کی تصانیف میں سے کئی کتابیں شائع ہو چکی ہیں۔

يَمَّا لَا يَخْلُونَ نَحِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ وَأَتَاهُ كَسَلٌ

عَبَا كُنْتُمْ تَفْتُرُونَ ۚ وَيُحْمَلُونَ لِلَّهِ الْكِبَرُ

[illegible]

سُبْحَنَهُ ۖ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥﴾ وَإِذَا بَشَّرَ أَحَدَهُم

بِالْأَنْثَىٰ ظِلٍّ وَّجْهَهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ

کفریہ جہان پر توحید و کلام کا یہ انداز ہے کہ اس کے اندر ہی اللہ کا راز ہے

یونانی دین الخویر دین ستوۃ ما پیروی ہے۔ ایسے

عَلَى هَوْنٍ أُمِرْدَ شُهُ فِي الشَّرَابِ ، أَلَا سَاءَ مَا

يُحْكِمُونَ ۖ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ

[illegible]

مثیل الشوریہ، ولیلہ المثل | لا غے، و هو العزیز

الْحَكِيمُ ۝ وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا

۴۔ ﴿يَسْأَلُكَ الْمُتَّقِينَ كَآيَةِكَ﴾ اے متقین! تم سے پوچھ رہے ہیں کہ تمہاری آیت کیا ہے؟

زیر پر کئی بار بار دیکھا جاتا ہے کہ اس نے ایک عظیم وقت کے لئے اللہ کو اجنبی

إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى، فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا

382

54. फिर जब तुम्हारे हाथ पर रहम करना कर उस जफलीक को अल्लाह दूर कर देता है तो तुम में से एक टोली बजाए अल्लाह का शुक्र मानने के अपने रज के साथ दूसरी को तरीक बताता है।
55. (अल्लाह ने उन की मुसीबत दूर कर दी फिर भी दूसरी को अल्लाह का तरीक बताया) ताकि हमारी दी हुई नैयमत की या तुम्हारी खरी और चंद पोल देस कर लो बहुत जल्द तुम को पता चल जाएगा।
56. और हमने फिर दूर दिक्क में से उन (लगावटी मजबूदी) का हिस्सा मुक़रर करते हैं जिन के बारे में उन को कोई जानकारी नहीं अल्लाह की कसम तुम से (मर्दी लायती है) इस के बारे में पूछा जाएगा कि ये क्या झूठी बातें पता रखी थी।
57. (शुक्र मुसलिक तो ऐसे भी हैं कि) अल्लाह के लिए बेदियाँ बताते हैं और अपने लिए अपनी पसन्द की चीज़ चाहेंगे यानी बेटे जब कि अल्लाह तो हर ऐश से पाक है।
58. जब उन में से किसी के यहाँ लड़की पैदा होने की खबर की जाती है तो उसका चेहरा काला पड़ जाता है और मन के बारे में अन्दर ही अन्दर चुल्ला खाता है।
59. इस खबर को बुरी समझ कर माने गर्म के बीम से दूँड चुपका मिलता है कि आज लो लगे बहुत ही बुरी खबर मिली है बड़ी कलहान में पड़ जाता है कि क्या करे क्या न करे) या तो इस बेटे को छिपवत छठा कर पासे या फिर मिट्टी में छिन्दा पाड़ दे आगह हो जाओ कि ये लोग बड़ा बुरा फैसला करते हैं।
60. जो अकिफात पर ईमान नहीं रखते उन की बड़ी बुरी हासत बनेगी और अल्लाह की शान तो बहुत ही बुरन्द है और वो बड़ा ही ग़ाफिल और हिम्मत वाला है।
61. ऐसी ज़ातमाना हरकतों पर अगर अल्लाह लोगों की कर पकड़ शुक्र कर दे तो ज़मीन पर कोई जानकारी न बच सकेगा लेकिन उस से एक मुक़रर वक़्त के लिए लोगों को डील दे रखी है, फिर जब ये वक़्त आ गया तो अब किसी को पल भर आगे पीछे की मोहलत न हो जाएगी।
54. Then when HE removes the distress from you, behold! Some of you associate others in worship with their LORD -(ALLAH);
55. thus they show ingratitude for what WE have bestowed (OUR favours) upon them. Enjoy (then,) yourselves your short stay; soon you will come to know.
56. And they assign a portion of that which WE have provided them unto what they know not (false deities). By ALLAH! You shall certainly be questioned about all that you used to fabricate.
57. And they assign daughters for ALLAH! Glorified (and Exalted) be HE above all that they associate with HIM! And for themselves what they desire !
58. And when the news of the birth of a female child is brought to any of them, his face becomes darkened, and he is filled with inward grief !
59. He hides himself from the people because of the evil of what has been announced unto him; (and asking himself:) shall he keep her with ignominy or bury it in the dust? Certainly, evil is their decision.
60. For those who believe not in the Hereafter is an evil similitude, and for ALLAH is the highest similitude; and HE is the Mighty, the Wise.
61. And if ALLAH were to seize mankind for their wrong doing instantly, not a living creature HE would leave on earth, but HE postpones them for an appointed term; then when their term comes, they can neither put it off by a moment nor anticipate it.

يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَفِيدُونَ ۖ وَيَجْعَلُونَ

دلیل ۲۰۰۰ و ۲۰۰۱ $\int_{-\infty}^{\infty} f(x) \delta(x-a) dx = f(a)$

لَهُ مَا يَكْرَهُونَ وَتُصِفُ أَلْسِنُهُمُ الْكُذْبَ أَنَّ

بسم الله الرحمن الرحيم

لَهُمُ الْحُسْنَىٰ ۖ لَا جَزَاءَ لَهُمُ النَّارُ ۖ وَاللَّهُمَّ

ہر ایک کے لئے ایک خاص مقام ہے۔ ہر ایک کے لئے ایک خاص مقام ہے۔ ہر ایک کے لئے ایک خاص مقام ہے۔

مُفْرَطُونَ ﴿٥٠﴾ تَاللّٰهِ لَقَدْ اَرْسَلْنَا اِلٰى اُمَمٍ

1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808 2809 2810

فَمِنْ قَبْلِكَ فَزَيِّنْ لَهُمُ الشَّيْطَانَ اَعْبَا لَهُمْ فَهُوَ

[illegible]

وَلِيَهُمْ أَيُّهُمْ وَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٠﴾ وَفِي
يَوْمِكَافَرُونَ ﴿٥١﴾

مَنْ كَانَ فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

کتاب آپ پر نازل کی ہے اس کے ذریعہ آپ ص کے اہل کائنات کو صاف صاف بیان کر دیں اور ص کا

اختلفوا فيه (هـ) واجبة القوم ثمنون

ایک اور اہم لک ہے اور اس کتاب سے ایسا ہی دامن کو دھست لے کر

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ الْأَرْضَ

ہر انسانی نے آسمان سے والی رحمت اور نیکوئی کو رو بہ رخِ اطمینان کے افراد ہو چکی اس سے (جو کہ غفلت

بعد موتہاء ان کے ذریعہ لایۃ یقوم

[illegible]

یہ دعوت ہے کہ ہم نے آج کے عالمِ عبور کے

کال ہے (۳) اور یہی جواب ہے جو اہل بیت علیہم السلام نے ان کے

[illegible]

لَبِئْسَ خَالِصًا سَالِحًا لِّلشَّيْءِ ۚ وَمِنْ ثَمَرَاتِ

② 在 AB 上取点 C ，使 $AC = \frac{1}{2}AB$ ，连接 CD 。

383

[illegible]

62. और वे अल्लाह के लिए ऐसी चीज़ें लज्जीज़ करते हैं जिन्हें खुद अपने लिए ना पसन्द करते हैं और उन की जुबानें झुठ बकती हैं कि (किफायत के दिन) उन के लिए पसलाई (नज़ात) है, कुछ शक नहीं कि ऐसे लोगों के लिए जहन्नम है जिस में वाकिले के वक़्त सब से आगे चलाए जाएंगे।

62. They ascribe to ALLAH what they detest (for themselves); and their tongues utter the falsehood that unto them shall be good (in the Hereafter); undoubtedly unto them shall be the fire (of Hell), and they shall be hastened therein.

63. अल्लाह की कसम आप से पहले हम ने जिन कमताओं की तरफ़ भी रसूल भेजा जो हीतान ने उन कमताओं को घुरे अल्लाह उन को घुराघुरा बना कर दिखाए और आज किफायत के दिन हीतान ही उन का हम जोही रहेगा और बहुत ही दर्दनाक अज़ाब उन सब को घुसलगा होगा।

63. By ALLAH! WE have sent messengers to communities before you; but Shaitan (beguiled them too,) and made their own works fair seeming unto them. So he (Shaitan) is their patron today, and to them shall be a torment painful.

64. और हम ने ये किताब आप पर नाज़िल की है इस के ज़रिए आप इन के झूठेलाक़ को साफ़-साफ़ बयान कर दें (और यही किताब उन की राह पर लाएगी) और इसी किताब से इमान वाले को हिदायत और रहमत नसीब होगी।

64. And WE have not sent down the Book (this Quran) to you except that you may explain clearly unto them those things in which they differ, and as a guidance and a mercy for a folk who believe.

65. और अल्लाह ही ने आसमान से पानी बरसाया, जिन ज़मीन को (जो बरौर बरिसा के) मुर्दा हो चुकीं इस से ज़िन्दगी अल करमा दी जो लोग एक बात को ध्यान से सुनते हैं उन के लिए ये निशान (क़ासी) है।

65. And ALLAH sends down water from the sky, then HE revives the earth therewith after its death. Verily, in this is a sign (clear proof) for people who listen.

8	5	14

66. और मक्कीनल तुम्हारे लिए बीमारों में बड़ी इमरत का निशान है इन के पेट में गोबर और खून के दमिशाल से ज़ारी करके हम साफ़ सुधरा ख़ाज़िब दूध खून को पिलते हैं जो बीने वालों के गले से बहुत आसानी से उतर जाता है।

66. And verily in the cattle, there is a lesson for you. WE give you to drink of that which is in their bellies, from between the dung and blood; pure milk: palatable to the drinkers.

67. और काजू और अंगूर के फल से अल्लाह ने तुम को बेइतरीफ़ रिज़क अर्थात् घरमाला (लेकिन उस माला करने का आयादा होते ही) इस में से नही वाली चीज़ें भी बना लेते हो, अल्लाह रखने वाली के लिए इस में भी निशान मौजूद है।

68. और तुम्हारे रब ने तुम में ज्ञान कर रहस्य की कसती के जो में से बात ज्ञान दी कि चहाड़ी और पेड़ों में फलों लगा कर घर बना और लोग जो खोपी इमारती बनाते हैं वही भी अपने फलों लटका दे।

69. फिर इन विभाग के फलों फूलों का रस घूस बन गयी और आसानी के साथ अपने रब के रास्ते पर चलती जा। रहस्य की मारुती के पेट से तुम्हारे लिए पीने की रहस्य निकलता है जिस के बहुत से रंग होते हैं और इस रहस्य में इन्सानों की बीमारियों की शिका भी है कुछ कुछ रखने वाली के लिए इस में भी निशानी है।

70. अल्लाह ने तुम को पैदा किया फिर तुम को वक़्त की रही देता है और तुम में से बहुत से ऐसे भी होते हैं जो ख़राब उम्र को पहुँचते हैं तब उन का ये हाल बनता है कि बहुत कुछ जानने के बावजूद भी कुछ नहीं जानते, यहीनम अल्लाह इतम वाला और खुदरा काता है।

71. अल्लाह ने तुम को रिज़क में एक दूसरे पर प्रधानता दी, अब जिस को रिज़क में उबादा हिस्सा मिला वो अपने भीकर भाँकर को तो देने वाले नहीं कि सर्तबंद में भीकर मालिक सब बराबर हो जाएं, तो क्या वे लोग अल्लाह की नेअमत की ना कचरी और इन्कार करेंगे।

67. And also a lesson is for you in the fruits of date-palms and the grapes of which you derive strong drinks, and a goodly provision. Verily therein is indeed a sign for people who have wisdom.

68. And your LORD inspired the bee, saying: "Take you for yourselves houses of hills, of trees, and of what they erect."

69. "then eat of all manner of fruits, and follow the ways of your LORD made easy (for you)." There springs forth from their bellies, a drink (Honey), varied in colours, in it is a healing for mankind; verily in that is a sign for a people who reflect.

70. And ALLAH has created you, and then HE will cause you to die. Of you are some who are brought back to the meanest of age; so that they know nothing after having known much. Truly, ALLAH is All-Knowing, All-powerful.

9	5	13

71. And ALLAH has preferred some of you above others in provision (of wealth and properties). Then those who are preferred are not going to hand over their wealth and properties to those (slaves-servants-) whom their right hands possess, so that they may be equal with them in respect thereof! Do they then, deny the Favour of ALLAH?

12

وہ کہہ چکے ہیں کہ اگرچہ وہ بڑے ہی اہم ہیں مگر ان کی
تعمیر و ترمیم کے لیے سب سے پہلے ان کے ماحول کو
تعمیر کرنا چاہیے۔ ان کے ماحول کو تعمیر کرنے کے
لیے ان کے ماحول کے ماحول کو تعمیر کرنا چاہیے۔

[illegible][illegible]

يُجْعَلُ لَكُمْ ۖ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ

نکری ہے (۱۱) اور انہوں نے انصاف کے لئے قیامی اپنی مجلس سے جوڑے بنائے اور انہوں نے

أَزْوَاجًا وَجَعَلْ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَ

نے قصباتی چوہوں سے تم کو بیٹے اور بوائے بھی معاف کرانے ، اور کھانے کو ہائیگز

حَقْدًا وَرَمَزَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ، أَقْبِلِ الْبَاطِلَ

اور صاف مستطیلاً رزقِ عطا فرما (مظہری) اتنی بے شمار نعمت ہمارے لیے عطا فرمائی ہیں

يُؤْمِنُونَ وَيَنْعَمَتِ اللَّهُ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧﴾ وَ

پیشہ رکھتے ہو اور ان کی کوشش کی اس قدر کوئی پرکھ کر کے ہو گئے ہوں (۱۵) اور

يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا

ان کے ساتھ ساتھ ہی جو آسمانوں اور زمین میں کہیں کہیں ان کے بے مدداری دینے کا

مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ

۵) اعتماد نہیں رکھتے، اور کسی کام کو بھی عزت حاصل نہیں

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَ

یہی انداز کے لئے اعلیٰ پٹی کی مثالیں ملے۔ چنانچہ کہو یقیناً اندازِ خوب ہوتا ہے اور تم

أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٠﴾ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا

[illegible]

مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ ۚ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّا

یہ کہنا اس کا لڑکا اختیار نہ ہو اور ایک بندہ پیدا بھی نہ ہو اس لیے فضل سے محروم رہا، صاف فقیری روزی عطا نہ

رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ

قرآن ہو اور اس میں سے ظاہر میں اور چھپا کر اپنے اختیار سے ترقی کرنا ہو دنیا پر دونوں قسمی مرتبہ

يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

میں ہر روز سب طرح کے آزمائشیں لکھتا رہتا تھا۔ مگر ان دنوں کی اہمیت یہ تھی کہ

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا

عمر ایک سو پچاس سال تھا۔ دو آدمی اس کے ایک گرونگ اور کتا ہے۔ سبھی اس کے پاس کی

يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ ۖ أَيُّمَا

اس کا کچھ نہیں، اور اپنے آقا کے ساتھ رہنا اس کا ہی سہی، جس کا دل اس کے آقا کے لئے ہے۔

72. और अल्लाह ने तुम्हारे लिए चुन्दाई अपनी जिन से जोड़े बना दिए और अल्लाह ने चुन्दाई चीजियों से तुम को बेटे और पोते भी अता फनमाए और खाने को फकीरता और शक चुन्दाई दिल्ल अता फनमाया (अल्लाह की इतनी मे तुम्हारे मेवत पाकर भी) क्या तुम बकिल पर ईमान रखते हो और अल्लाह की मेवत को नाहूजी करने पर तुम हूए हो।
73. और अल्लाह को पता ऐसी को तुमते हैं जो अताफनों और जमीन में कहीं की उन के लिए रोजी देने का इहिताफन नहीं रखते और किसी को कुछ भी कुदरत हाकिल नहीं।
74. बस अल्लाह के लिए कसरी गुलदी निताले मत बयान करो यहीनन अल्लाह खूब जानता है और तुम नहीं जानते।
75. लही निताले अल्लाह ने बयान करमायी एक ऐसे गुलाम की जो पाने मत का हो, किसी चीज पर भी समका खुद का इहिताफन न हो और एक बन्दा ऐसा, जिसे हमने अपने कल्ल के भरपूर शक चुन्दाई रोजी दी है और उसने के ज़ाहिर में और खुपाकर अपने इहिताफन से छुर्च करवा हो। क्या मे दोनों हाकल मर्तबे में बराबर हैं। सब ज़ारीफ़ तो बस एक अकेले अल्लाह के लिए है। बकिल इन लोगों की लही तादाद मे इल्म है।
76. अल्लाह एक और निताले बयान करमाता है। वो आदमी है उन में का एक गुल और निखम्मा है, मे अकल ऐसा कि किसी बात की उन को समझ नहीं और अपने मालिक पर बोल मत हुआ है। जब कभी किसी काम के लिए इस को भेजा जाये तो कभी कोई काम ठीक से कर के न आवेगा अब मला बताओ कि ऐसा निखम्मा हाकल और घर आदमी जो लीये रास्ते पर लड़ा हो खर इन्साफ़ की तालीम देता हो, क्या दोनों बराबर हो सकते हैं ?
72. And ALLAH has given you wives of your own kind, and has given you, from your wives, sons and grandsons, and has bestowed on you good provision. Do they then believe in false deities and deny the favour of ALLAH?
73. And they worship others beside ALLAH, such as do not and cannot own any provision for them from the heavens or the earth.
74. So put not forward similitude for ALLAH (as there is nothing similar to HIM). Truly, ALLAH knows and you know not.
75. ALLAH puts forward the example (of two men-) a slave under the possession of another, he has no power of any sort; and the other, a man on whom WE have bestowed a good provision from US, and he spends thereof secretly and openly. Can they be equal? All the praises be to ALLAH. But most of them do not know.
76. And ALLAH puts forward (another) example of two men, one of them dumb who has no power over anything, and he is a burden to his master, wherever he despatches him he brings to him (master) no good. Is such a man equal to one who commands justice, and is himself on a Straight Path?

يُوجِبُهُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ

ہے کہ: اگر وہ (اب) پہلا بتاؤ کہ جیسا عتقا (عقیدہ) اور وہ (عقیدہ) جو پہلے دیا ہے (کہا) ہر انسان

يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝ وَاللَّهُ

کی حکم دیتا ہو، کیا وہوں برابر ہو سکتے ہیں (۱۰۰) ہستی

غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ ۖ إِلَّا

اور ان کے بارے میں ہوتی تمام کی تمام چیزیں صرف اللہ کے لئے ہیں، اور تمہارے

كُلُّجِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

تمام ہونے کا علم ایسا ہوگا جیسے ایک ہیکل اس سے بھی زیادہ قریب، بالکل اللہ ہر چیز پر

قَدِيرٌ ۝ وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونٍ مِنْ بَطُونٍ

تیار ہے (۱۰۱) اٹھائے تم کو پیٹوں میں سے پیٹوں میں سے اس حال میں اور حال کے تمام

تَعْلَمُونَ شَيْئًا ۚ وَجَعَلَ لَكُمُ التَّمَمَ وَالْأَبْصَارَ

جی نہیں جانتے تھے، اور تم کو اکھ، آنکھیں اور دل عطا کر کے (۱۰۲) تم

وَالْأَفْئِدَةَ ۚ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ أَلَمْ يَرَوْا لَئِ

شکر گزار ہو، جی میں (۱۰۳) کہا انہیں نے آسمان کی

الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوْ السَّمَاءِ مَا يُنْسِكُنَّ إِلَّا

عقل خدا کے گروہ میں اڑنے پر تیار ہیں، ہر چیز میں (۱۰۴) کہ ان کے سوا ان کو کس کے تمام

اللَّهُ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝ وَاللَّهُ

کہا ہے، (۱۰۵) ہستی ان کے لئے ان کے اس میں نشانیاں موجود ہیں (۱۰۶) اور اٹھائے

جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُمْ

تم کو رہنے کے لئے گھر بنا کر دیا جس میں سکون ہے، رہتے ہو اور ہاؤسوں کی گاہوں سے ڈیرے کے

مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ

جی رہائے ہو جب کہ گنا ہو یا کہیں غمرا ہو تو پتے پھرتے مکان اٹھائے کہ وہاں میں بے جھلکے

ظَعْنُكُمْ وَيَوْمَ رِقَامَتِكُمْ ۚ وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَ

پائے ہو اور ہاؤسوں کے لوہوں اور ان کے روکیں اور ہاؤس سے جی خوب سالانہ بنائے ہو، (۱۰۷) کہ

أَوْبَارِهَا وَأَشْعَارَهَا أَتَانَا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ ۝

سایاں اور لاکھ سے کی چیزیں تمہاری لذت تک اب تم کو استعمال کے لئے ہیں (۱۰۸)

۱۰۰

۱۰۱

۱۰۲

۱۰۳

۱۰۴

۱۰۵

۱۰۶

۱۰۷

۱۰۸

۱۰۹

۱۱۰

۱۱۱

۱۱۲

۱۱۳

۱۱۴

۱۱۵

۱۱۶

77. आसमानों और जमीन में घुपी हुई रचना की रचना चीलें सिर्फ अल्लाह के लिए हैं और कियामत कायम होने का हुकम ऐसा होगा जैसे पलक झपकना या उठने भी क़याम करीब। यहीनन अल्लाह हर चीज़ पर कादिर है।

77. ALLAH's is the Unseen of the heavens and the earth; and the matter of the Hour will be not but as a flash of the eye, or it is even nearer. Truly, ALLAH is Able to do all things.

78. अल्लाह ने तुमको तुम्हारी माँओं के पेट से इस हाल में बाहर निकाला कि तुम कुछ भी नहीं जानते थे और तुम की कान, आँखें और दिल अज्ञात क़रमाने, ताकि तुम शुक्र गुज़ार बन जाओ।

78. And ALLAH has brought you forth from the bellies of your mothers while you knew nothing. But he appointed for you hearing and sight and hearts, that you might give thanks (to ALLAH).

79. क्या इन्होंने आसमान की खुली किताबों के पंखों में उड़ते परिन्दों पर कभी नज़र नहीं डाली कि अल्लाह की शिवा तुमको किसने आम रखा है? इंसान खाने पाने के लिए इसमें निशानियाँ मौजूद हैं।

79. Do they not see the birds held (flying) in the midst of the sky? None supports them (while they are fixed in the mid-air) but ALLAH. Verily, there are signs in that for a people who believe!

80. और अल्लाह ने तुमको रहने बसने के लिए घर बनाना सिखाया। जहाँ तुलुन से रहते हो और जानवरों की छालों से डेरे, छोने भी बनाते हो। जब खूब करना हो या कहीं रहना हो तो ये छल्ले फिरते बखान छड़ाने को खज़न में हमले जुल्हे पाते हो और जानवरों के तन और उनके रुई और बालों से भी खूब सामान बना लेते हो। वह घरेलू सामान और कापड़े की चीज़ें ओड़ी मुरत तक ही तुम को इस्तेमाल के लिए हैं।

80. ALLAH has made for you from your houses a repose; and HE has made for you from the skins of your cattle, houses (tents) which you find so light (and handy), when you travel and when you stay (during travels); and from wool, and furs and their hair furnishing and articles of convenience for a season.

81. अल्लाह ने अपनी पशुपक्ष के तानों में तुम को छांव दी और पहाड़ों में तुम को पनाहगाह और चुपने की जगह दी और पौधाक के लिए निवास, जिनके ज़रीफ़े तुम गरमी से बचाव कर लेते हो और जंगी वरदी के झुल्ले वाले निवास, जिनके ज़रीफ़े अपनी आगम की लड़ाई में एक दूसरे से वार से बचाव कर लेते हो। इसी तरह हम ने अपनी मेज़मत तुम को भारदूर अल्ला की ताकि तुम हमारे सामने सर झुका दो।

82. (य़ाकी निवायिनीं होते हुए भी) अगर वे लोग मुँह फेर लेते हैं तो अब के हिन्ने सिर्फ़ हमारी बात को उन तक साफ़ साफ़ पहुँचा देना है।

83. अल्लाह की मेज़मती को पहचानते हैं, फिर भी वे अज़ाब हैं और हम ने के पचास लोग इन्कारी हैं।

84. वह दिन की ख़ुब होना, जब हम हर ज़म्मत में से पचास खड़ा कर देंगे, तब उस दिन इन्कारी लोगों से आज की सी हुई तमान इज़ाज़त ख़ीम ली गयी होगी और उन की लीबा भी क़बूल न रखी जायगी।

85. और वे ज़ालिम लोग जब अज़ाब की बात को अपनी ओरों से देख लेंगे तो अब कभी भी उन पर अज़ाब हल्का न किया जायगा और उनकी किसी तरह की भी सीज़ न दी जायगी।

86. जब ये मुँसिक लोग अपने शरीरों को यहाँ देख लेंगे तो कहेंगे कि ये हमारे पद, यही हमारे पद शरीर हैं जिन को हम तुमने छोड़ कर फुकारते थे, तब ये शरीर लोग इन की बात इन के मुँह पर मात कर बोलेंगे कि तुम झूठे हो।

87. उस दिन ये मुँसिक लोग अल्लाह के हुज़ूर अपनी पगधने डाल चुके होंगे और इससे पहले जो झूठी बात बचाते थे, इन से वो सब गुन हो जायँगी।

81. And ALLAH has made for you out of that which HE has created, shades; and has made for you places of refuge in the mountains; and has made for you garments to protect you from the heat (and cold); and coats of mail to protect you from your (mutual) violence. Thus does HE perfect HIS grace unto you, that you may submit yourselves to HIS Will.

82. (Even) then, if they turn away, your duty is only to convey the message in a clear way.

83. They recognise the favour of ALLAH, yet they deny it. For most of them are disbelievers.

11 7 17

84. Beware a Day whereon WE will raise up from each community a witness; then, those who have disbelieved will not be given leave (to put forward excuses); nor will they be allowed (to return to the world and repent) to please ALLAH.

85. And when those who have done wrong will see the torment, then it will not be lightened unto them, nor shall they be given respite.

86. And when those who associated partners with ALLAH, see their (so-called) partners, they will say: "Our LORD! These are our associate-gods, upon whom we have been calling besides YOU." But they will throw back their word at them (and say): "Surely you indeed are liars!"

87. And they will offer full submission to ALLAH (Alone) on that Day; and there will vanish from them what they have been fabricating (before).

يَقْتَرُونَ ۝ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ

وہ سب تم کو ہوا میں لے آئے ہیں جو کفر کیا اور انہیں روک دیا گیا ہے کہ وہ اپنے راستے پر نہ آسکیں۔

اللَّهُ رِزْدُهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا

اللہ انہیں عذاب سے عذاب پر اس سے زیادہ عذاب دے گا جس کی وجہ سے انہیں عذاب دیا گیا تھا۔

يُفْسِدُونَ ۝ وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا

اور ہم ہر قوم کے لیے ایک شہید بھیج دیں گے اور ہم ہر قوم کے لیے ایک شہید بھیج دیں گے۔

عَلَيْهِمْ مِّنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَىٰ

انہیں ان کے اپنے نفسوں سے اور ہم آپ کو ان کے لیے ایک شہید بھیج دیں گے۔

هَؤُلَاءِ وَوَرَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ

یہ لوگ اور ہم آپ کو کتاب بھیج دیں گے تاکہ آپ اس میں ہر قوم کے لیے ایک شہید بھیج سکیں۔

شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ۝

یہ بات ہے کہ ان لوگوں کے لیے جو اسلام قبول کر لیں۔

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي

انصاف اور نیکوئی اور اس میں سے ان کے لیے نیکوئی اور ان کے لیے نیکوئی۔

الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۝

فرماتا ہے کہ خداوند نیکوئی اور نیکوئی کا حکم دیتا ہے اور نیکوئی سے منع کرتا ہے اور نیکوئی سے منع کرتا ہے۔

يُعِظُكُم لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا

کتاب ہے کہ تم اس پر عمل کرو۔ اور تم اپنے عہدوں کو پورا کرو۔

عَهْدُكُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَ

اور تم اپنے عہدوں کو پورا کرو اور تم اپنے عہدوں کو پورا کرو۔

قَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهُ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا

تو کہتا ہے، یہ کتاب ان کے لیے ہے تاکہ انہیں یاد دلا دے۔

تَفْعَلُونَ ۝ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَصَتْ غَزَاهَا

تو کہتا ہے کہ تم نہ بنو گے جیسے وہ لوگ تھے جنہوں نے اپنے عہدوں کو پورا نہیں کیا۔

مِنْ بَعْدِ قُوَّتِ أَنْكَارٍ تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا

جس سے تم اپنے عہدوں کو پورا نہیں کرتے۔

یہ تمام احادیث مبارکہ جو اس آیت میں مذکور ہیں، ان کے ساتھ ساتھ ان کے معنی بھی لکھے گئے ہیں۔ ان کے ساتھ ساتھ ان کے معنی بھی لکھے گئے ہیں۔ ان کے ساتھ ساتھ ان کے معنی بھی لکھے گئے ہیں۔

یہ تمام احادیث مبارکہ جو اس آیت میں مذکور ہیں، ان کے ساتھ ساتھ ان کے معنی بھی لکھے گئے ہیں۔ ان کے ساتھ ساتھ ان کے معنی بھی لکھے گئے ہیں۔ ان کے ساتھ ساتھ ان کے معنی بھی لکھے گئے ہیں۔

یہ تمام احادیث مبارکہ جو اس آیت میں مذکور ہیں، ان کے ساتھ ساتھ ان کے معنی بھی لکھے گئے ہیں۔ ان کے ساتھ ساتھ ان کے معنی بھی لکھے گئے ہیں۔ ان کے ساتھ ساتھ ان کے معنی بھی لکھے گئے ہیں۔

88. जिन लोगों ने हक का इस्कार किया और अल्लाह से चले में सबाबट बने, उन पर जो हम अल्लाह पर अल्लाह बढ़ाते जायेंगे, इसलिए कि अल्लाह कदाही लोग सही थे।

88. Those who disbelieved and hinder others from the Path of ALLAH, WE will increase for them torment upon torment, for, they have been spreading corruption.

89. और वह दिन भी क्या खूब होगा, जब हर जमात पर हम उनकी के अन्दर का गवाह छाड़ा कर के खुद उनकी ऊपर गवाही कलाम करेंगे और आप को उन सब पर सहायत देने के लिए हम ले आयेंगे, और वह किताब हम ने आप पर नازل करमाती है जो हर चीज़ को साफ साफ बयान करती है और हिदायत और रहमत और बरकत है उन लोगों के लिए जो इस्लाम कबूल करते हैं।

89. And guard against a Day, wherein WE shall raise up in every community a witness from amongst themselves regarding them. And WE shall bring you (O Prophet!) as a witness regarding these. And WE have revealed unto you the Book (this Quran) as an exposition of everything, and as a guidance, and Mercy and glad tidings for those who have submitted their whole beings (to ALLAH).

12	6	18

90. अल्लाह हुक्म करमाता है इन्साफ का और एहसास करने का और रिश्ते वाले वालों को (माल से सहारा) देने का और नफा करमाता है बेहवाई और नाफसन्द कार्यों से और जुल्म व ज़्यादाती से भी नफा करमाता है। वो तुम को नसीहत करता है। हमीद है कि तुम काय रखोये।

90. Verily, ALLAH commands you to do justice, and well-doing and giving unto kindred, and HE prohibits lewdness and all evil in general; and all kinds of oppression -(inequity)-. HE exhorts you, that you may take heed.

91. अल्लाह से किये हुए अपने कौल व कतार को पूरा करो और अपनी कतारों में (हिदा केरी व कतार) पकड़त कौल व कतार की कसम को न टोड़ना, जब कि तुम उस पर अल्लाह को जामिन बना चुके हो। बेशक अल्लाह तुम्हारे हर काम को खूब खूब जानता है।

91. And fulfil the Covenant of ALLAH when you have covenanted, and break not the oaths after you have confirmed them; and indeed you have appointed ALLAH your surety. Surely, ALLAH knows whatever you do.

92. और उस बीनारी औरत की तरह न हो जाना जिसने अपनी मेहनत से कलेंदुन सूत को खुद ही मोच कर तार तार कर डाला, इस तरह तुम अपनी कसमें को उस कपट का जरीया मत बनाओ, और तुम में से एक टोली दूसरे तमक पर चढ़ाई कर के अपनी चढ़ाई और कसम का जरीया भी न बनाने ऐसे मौके पर अल्लाह तुम को इम्तेहान में डालेगा और बिबायल के दिन तुम्हारे हमम इकिलफका का फैसला करवा कर सब का जखिर कर देगा।

93. अल्लाह चाहता तो तुम सब को एक ही जमात बना देता, लेकिन जो जिले चाहे वस्तु से दूर पीक दे और जिले चाहे वस्तु पर डाल दे, और तुम्हारे तमम अमाल के बारे में तुम से जलल पूरा हाथ होनी है।

94. अपनी कसमें का सहारा लेकर आपस के ममलत में कसम की पीक से दखल अंदाजी न करो, ऐसा करने तो तुम्हारे जमे हुए कदम फिसल जाएंगे, और इस दुर्गति का मजा तुम को दुनिया में चखना पड़ेगा और इस हलकत की कजब से तुम अल्लाह की राह से रुकवट का जरीया बने तो आखिरत में भी तुम्हारे लिए बड़ा दर्दनाक अजल है।

95. अल्लाह के नाम का कोल व कबल छोड़े से फायदे के बदले में न पैस डालो, अल्लाह के पास से जो मिले वही तुम्हारे लिए बेहतर है और इसी में तुम्हारी खैर है अगर तुम जानो तो वे बात बहुत ध्यान में रखने की है।

96. जो कुछ तुम्हारे पास (दुनिया में) है उसे खत्म हो जाता है और जो अल्लाह के पास है उसे बाढ़ी रहता है, जो लोग सब और चीरज से काम लेंगे उनके पैस अमाल का बदला हम मन्सूर आता करेंगे।

92. And be not like her who undoes the thread which she has spun after it has become strong; by taking your oaths a means of deception among yourselves, lest a community may be more numerous than another community. ALLAH only tests you thereby; and HE will surely show to you on the Day of Judgement that, wherein you have been differing.

93. Had ALLAH so willed, HE would have made you all one community; but HE lets go astray whom HE wills and guides whom HE wills; and you shall certainly be called to account for what you have been doing.

94. And do not make your oaths a means of discord among yourselves, lest a foot may slip after being firmly planted; and you may have to taste the evil (punishment) of having hindered others from the Path of ALLAH; and for you there shall be a torment mighty.

95. And do not barter the covenant of ALLAH for a small price; verily, what is with ALLAH is better for you if you did but know.

96. Whatever is with you is exhaustible, and whatever is with ALLAH is lasting. And WE will surely recompense those who have been patient; their wages for the best of what they have been working.

حَيَوةً طَيِّبَةً، وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ

اور (آفریں دیا) ان کے اچھے کاموں کا اجر بھی بہت اچھا
مَآكَانًا يُعْمَلُونَ ۖ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ

۱۱۱) آپ جب قرآن پڑھتے تو تب سب شیطان مروجہ کے دوسروں
بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۚ إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ

سَاطَنٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۚ

۱۱۲) انہیں ساطنہ علیٰ الذین آمنوا وعلیٰ ربہم یتوکلون ۛ
۱۱۳) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم

بِهِ مُشْرِكُونَ ۚ وَإِذَا بَدَلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ ۚ

وَاللّٰهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنْزِلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ ۚ

بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۚ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ

الْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا

وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ۚ وَلَقَدْ نَعْلَمُ

أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي

يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَبِي ۚ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ

مُبِينٌ ۚ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللّٰهِ ۚ

۱۱۴) جیسا کہ وہ لوگ اللہ کی آیتوں کو نہیں مانتے اور اللہ کے

دوسرے مصلحتوں کی بنا پر قرآن کی آیتوں کو
قرآن کی بجائے قرآن کی آیتوں کو
قرآن کی بجائے قرآن کی آیتوں کو
قرآن کی بجائے قرآن کی آیتوں کو
قرآن کی بجائے قرآن کی آیتوں کو
قرآن کی بجائے قرآن کی آیتوں کو
قرآن کی بجائے قرآن کی آیتوں کو
قرآن کی بجائے قرآن کی آیتوں کو
قرآن کی بجائے قرآن کی آیتوں کو
قرآن کی بجائے قرآن کی آیتوں کو

۱۱۵) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۱۶) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۱۷) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۱۸) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۱۹) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۲۰) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۲۱) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۲۲) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۲۳) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۲۴) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم

۱۲۵) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۲۶) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۲۷) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۲۸) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۲۹) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۳۰) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۳۱) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۳۲) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۳۳) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۳۴) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم

۱۳۵) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۳۶) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۳۷) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۳۸) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۳۹) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۴۰) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۴۱) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۴۲) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۴۳) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم
۱۴۴) انہما ساطنہ علی الذین یتولونہ والذین ہم

97. चाहे कोई मर्द हो या औरत नेक काम करने लगे और ईमान ब्रता हो तो हम ऐसी को फकीरा हिन्दवी अला परमावेगे, और (अद्विष्टा में) उन के अन्धे कर्मों का बदला भी बहुत अका देंगे।

98. आग जब जब कुरआन पढ़ने लगे तब तब रीतान मरदुद की तरह तब से बचने के लिए अल्लाह की पनाह और सहारा हासिल कर लिया करो।

99. जो लोग अल्लाह पर ईमान रखते हैं और अल्लाह पर भरोसा रखते हैं, ऐसे लोगों पर रीतान का कोई बल नहीं चल सकता।

100. रीतान का कबू सिर्फ ऐसे लोगों पर चलता है जो उससे दोस्ती रखते हैं और रीतान के साथी बन कर अल्लाह के साथ दूसरों को लीक करते हैं।

101. और जब एक आमत की जगह हम दूसरी आमत भेज देते हैं और अल्लाह को प्यार मायूस है कि उसे क्या हुकम कर बाजिल परमावा है, तब वे लोग कहते हैं कि तुम खुद बात बना कर ले आते हो, बरिफ अल्लाह हकीकत यह है कि हम की अल्लाहियत बैदल्य है (यहना ऐसा इन्ज्याम वे लोग आज पर न समझें)।

102. आज फरमा दो कि इस पुनआन की सहुल मुदुस वाली पाक सह के साथ भेरे सब ने हक की बुनिबाद पर भेजा है ताकि इसकी खरीदे ईमान वाली का दिल मजबूत हो और शिदायत और खुश खबरी मिलती रहे उन सब लोगों को जो अल्लाह के सामने सब खुशाने वाले हैं।

103. हम को मायूस है, जो वे भी कहते हैं कि हम को एक अदमी सिखाता है, जिस अदमी की तरफ हम का इशारा है वो तो गैर अपनी है और वह कुरआन खुली हुई साफ साफ अपनी उबान में है।

97. Whosoever works righteously male or female, while he (or she) is a believer, WE will surely give a clean life of peace and contentment (in this world), and WE shall pay them certainly a reward in proportion to the best of what they used to do (in the Hereafter).

98. So whenever you recite the Quran, seek refuge with ALLAH from Shaitan, the outcast (the cursed one).

99. Verily, he (Shaitan) has no power over those who believe and put their trust only in their LORD (ALLAH).

100. His authority is only over those who befriend him, and those who are in respect of HIM associators.

13 | 11 | 19

101. Whenever WE change a Message in place of another Message,- and ALLAH is the Best Knower of what HE sends down- they (the disbelievers) say: "You (O Prophet) are but an impostor." Nay, but most of them know not.

102. Say (O Prophet!): "the Holy Spirit (the angel Jibreel) has brought it down from your LORD with truth, that it may establish those who believe, and as a guidance and glad tidings to those who have submitted their whole beings to ALLAH.

103. And indeed WE know that they say: "It is only a human being who teaches him." The tongue of the man they refer to is foreign, while this (Quran) is a clear Arabic tongue.

104. यकीनन जो लोग अल्लाह की निशानियों को देख कर भी ईमान में नहीं आते, अल्लाह ऐसे लोगों को राह न दिखायेगा और ऐसे लोगों के लिए कष्टनाक अज़ाब है।
105. मन चक़्त और खोटी बातें बड़ी लोग बोलते हैं, जो अल्लाह की आयतों पर ईमान नहीं रखते और पक्षे दूरे लोग नहीं हैं।
106. ईमान आने के बाद अगर कोई कुछ की बात कहे (जो वह बरबाद हुआ) अगर किसी पर ज़बरदस्ती कर के उसे मजबूर किया गया हो और उसका दिल ईमान पर मुतमक़न हो तो उसे यक़ी मिल जाएगी, लेकिन अगर किसी का सीना कुछ के लिए खुल जाये तो ऐसे लोगों पर अल्लाह का एज़ाब दृढ़ पड़ेगा, और उनके लिए बड़ा अज़ाब होगा।
107. और वह एज़ाब उन पर इसलिए भी उल्लेख कि उन्होंने अल्लिहा के मुहक़मते में दुनिया की ज़िन्दगी से ज़्यादा मुहबत की, और यह कि अल्लाह मुन्किरी को हिदायत नहीं देता।
108. ऐसे लोगों के दिलों, कानों और आँखों पर अल्लाह ने बन्द लगा दिधे हैं और वे लोग अपने अज़ाब से एग़िल हैं।
109. अल्लिहा में ऐसे लोगों को मुहसान उठाना लाज़मी होगा।
110. बहुत बहुत क़ादमे जाने और बहुत अज़महाज़ और बड़ी बड़ी लक़ज़ीमें उठाने के बाद जिन लोगों को शान भी जोड़ना पड़ा, तब भी हक़ के लिए मेहनत बराबर करते रहे और हर मुसीबत पर सह किया। बेशक़ ऐसे इमतिहान के बाद अब का फ़लनाहार हर तरह इन के हक़ में मरफ़िहत क़रमाने वाला और मेहरबान है।
104. Verily, those who believe not in the signs of ALLAH; ALLAH will not guide them, and theirs will be a painful torment.
105. It is only those who do not believe in the signs of ALLAH who fabricate falsehood, and it is they who are the liars.
106. Whosoever disbelieves in ALLAH after his belief- except him who is forced thereto but his heart is contented with faith- will be spared; but such whose chests are wide open to unbelief upon them shall be wrath from ALLAH and to them shall be a torment mighty.
107. That is because they loved and preferred the life of this world over that of the Hereafter. And ALLAH guides not the people who disbelieve.
108. These are they upon whose hearts and hearing and sight ALLAH has set a seal; and these! they are the heedless.
109. Undoubtedly in the Hereafter they shall be the very losers.
110. Then, verily, unto those who migrated after they had been put to trials, and have thereafter striven hard, and endured- will find your LORD thereafter, Forgiving, Merciful.

111. अङ्कित कर एक दिन ऐसा आवेगा कि हर आदमी को अपनी जाग की पड़ी होगी। और हर कदम को अपने किये का पूरा बदला मिल जाएगा। और किसी को सार्व की ना इन्सानी न होगी।

111. (Remember) the Day whereon every soul will come pleading for itself, and every soul, will be paid in full for what it has wrought; and they shall not be wronged.

112. और अल्लाह एक आबादी की मिसाल बयान करेगा है, यहाँ के वासिन्दे बहुत अन्न पैन से रहते थे। सब को बड़ा इन्मीनान था। वस्ती में घरी हल्क से बड़ी फलसत के साथ खाने पीने की चीज़ें खूब आती थीं, लेकिन आबादी के लोगों ने अल्लाह को इस इन्सुफ की नाकदी की, तब अल्लाह ने उन को भूख और खौफ का सिक्का पहना दिया, उन के लिए यह सब्जा उन के करदुली की थी।

112. And ALLAH propounds the example of a township which was secure and content to which came its provision abundantly from every place; then it denied the Favours of ALLAH with ungratefulness. Therefore ALLAH made to taste the extreme of hunger and fear because of that which they used to do.

113. बेहक उनमें आया एक रसूल उन ही में से आया, फिर भी उन लोगों ने उसे झुठलाया, तब अल्लाह के अज़ाब ने उन को इस हाल में पकड़ा कि वो जालिम थे।

113. And assuredly there came unto them a messenger from among themselves; but they belied him, wherefore OUR torment seized them, while yet they were wrong-doers.

114. अल्लाह ने तुम को हलाल और साफ़ सुधरा पानीज़ा दिलक अता करवाया है, उसे खाओ, और अगर तुम शिर्क एक अल्लाह की सदागी करने वाले हो, तो उस की ही हुई नेअमता पर चकका झुक अदा करो।

114. So eat of what ALLAH has provided you of lawful and clean things, and give thanks for ALLAH's favour, if it is HE Whom you worship.

115. बेहक अल्लाह ने तुम पर हलम कर दिया नुस्वार और खून और सूजन का शौक और अगर खाने की चीज़ों को किसी पैकल्लाह के नाम पर चढ़ाने के लिए मनाया गया हो वह भी हलम है, फिर अगर कोई मजबूत भूख में बेकरार होकर मियाद हो गया हो और जान बार खाने का आदी न बने, तो वह अपनी ज़रूरत पर खा सकता है बस अल्लाह ऐसे पाक़दुर बेहक लोगों की हालत पर मरफ़िरल करवावेगा और अपनी मेहरबानी से खाने पर सहूलत दी है।

115. HE has disallowed to you only the dead-meat, and blood, and the flesh of swine, and any animal which is slaughtered as a sacrifice for others than ALLAH. But if one is forced by necessity, without wilful disobedience, and not transgressing- then ALLAH is Oft-Forgiving, Most Merciful.

116. अपनी ज़बान से झूठी बकवास न करो कि यह हलाल और यह हलाल है। ऐसा करने से तो अल्लाह के नाम पर तुमझरी बनायी और बनायी झूठी बारी बन गईगी। यकीनन जो लोग अल्लाह का झूठी बारी बना लेते हैं वो नासुख होंगे।

117. सोझा सा मझा लुट लें और अखिरत में ऐसे लोगों को बहुत ही दर्दनाक अज़ाब का सामना होगा।

118. और इन झूठी बन जाने वाली का हम ने जो चीजें हलाल कर दी थी उनका बयान पहले इन आपसो बता चुके हैं, हम ने उन पर कुछ भी जुज़म नहीं किया था, बल्कि ये ज़ातिय खुद अपना ही मुक़्दम करने का सके हुए थे।

119. जो लोग नादानो से बुरे काम कर बैठते हैं, फिर सोच कर लेते हैं और इसके बाद सोच कर संकर जाते हैं तो उसके बाद अम का नम ऐसे लोगों को बख़्शने के लिए और उन का मेहरबानी करने के लिए तैयार है।

120. बेराक, इब्राहीम (अलै.) खुद ही एक उम्मात थे और अल्लाह के बहुत ही प्यारे कर्मि थे, हर तरह से कट कर निर्र एक अल्लाह के हो गये थे और निर्रर वाली से वो हमेशा अलग धारण रहे।

121. अल्लाह की पैअमती के बड़े मुक़्त मुज़ार थे। अल्लाह ने उनको पसन्द फ़रमाया और उन्हें सीधे रास्ते पर चला दिया।

122. हमने इब्राहीम (अलै.) को दुनिया में भी बड़ी ख़ुशी से मुज़ारम अल की और अखिरत में भी उनका मुज़ार बहुत ही पैक लोगों में होगा।

116. And do not say concerning that wherein your tongues utter a lie, (having no authority from ALLAH,) "This is lawful and this is forbidden," that you may forge a lie against ALLAH. Verily, those who invent lies against ALLAH will never prosper;

117. -a passing brief enjoyment (will be theirs), but unto them shall be a painful torment.

118. And unto those who are Jews, WE had forbidden what WE have already mentioned to you. And WE wronged them not, but they used to wrong themselves.

119. Then, verily, for those who do evil in ignorance and afterwards repent and amend -(do righteous deeds)- Thereafter to such, your LORD is Forgiving, Merciful.

15 9 21

120. Verily Ibrahim was an Ummah -(ideal to be followed)- in respect of true religion, devout unto ALLAH, upright and was not of the associators;

121. (He was) grateful of HIS (ALLAH's) favours. HE (ALLAH) chose him and guided him to a Straight Path.

122. And WE granted to him good in this world, and in the Hereafter he shall be of the righteous.

لَمِنَ الصَّالِحِينَ ۝ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ

ی ایک لوگوں میں سے ایک ۝ ہم نے آپ کو وحی کی کہ آپ وہی حکم و بار پڑھیں جو ہم نے پہلے

وَلَا تُزَيِّمَ خُفْيًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝

پر وہ سب باتوں کو ایک طرح کی گنجائی اور خفیہ کے ساتھ ابراہیمؑ کے بھی نہیں دیا ۝

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ ۚ

سب کوئی دن نہیں یا یہ لوگوں کو دیا گیا تھا جو اس علم کے متعلق اختلاف میں پڑ گئے تھے اور

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُخْصِمَ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا

ان میں ان کے اختلاف کا فیصلہ آپ کا رب تمہارے رب کے دن کے لئے

كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ أَدْعَايَ سَبِيلَ رَبِّكَ

وہ ۝ اے نبی آپ اپنے پیروں کے ساتھ آپ کے رب کے

بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بَالِغِ

کو حکمت، دانائی اور اللہ کے ساتھ اپنی طبیعت کے دعوت دینے کے ساتھ، خوبصورت طریقے سے بحث کریں

هِيَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن صَلَّ عَنْ

پیشہ نبوت پر جس سے وہ اللہ کے ساتھ بات کرے، چاہے آپ کا دل چاہے یا نہ چاہے، جس شخص کو اللہ کے ساتھ

سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۝ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ

پہلے کہ وہ اگر لوگوں کو گمراہ کر دے یا نہ کر دے، اور اگر وہ لوگوں کو ہدایت دے یا نہ دے

فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عَاقَبْتُمْ بِهِ ۚ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ

سہارا کیا جو اس شخص پر ایسا کر لے سکتے ہو، اور اگر صبر کرو تو وہ بہت بھڑکے

لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ۝ وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا

جو صبر کر لے لوگوں کے لئے ۝ صبر کرو اور یہ کہ تمام دھرم اور خدا کے حکم

بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَلٰٓئِلٍ

آئینہ میں سے نہ ہو کہ ان لوگوں کے اعمال پر غم کرنا چھوڑ دو، اور ان کی تمام باتوں پر اپنے دل کو تنگ

فَمَا يَمْكُرُونَ ۝ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا

نہ کر لے ۝ جو لوگ پرہیزگار ہیں اور جس پر کامل رجحان ہے

وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ۝

وہ ایک بات ہے کہ ان لوگوں کے ساتھ ہے ۝

وہ ایک چیز ہے جو خدا کے حکم کے ساتھ
پس یہی ایک حکمت ہے کہ اللہ
فرمادے کہ اے نبی! میں نے
کے حکم کے ساتھ ابراہیمؑ کے بھی نہیں
کوئی اور شخص اس بات کی خبر
یا نہیں کہ نہ اس کے لئے یہی
طلب ہے اور اس کے لئے ان کے
لئے اور وہ ایک بات ہے کہ اللہ کا
کے حکم کے ساتھ ابراہیمؑ کے بھی نہیں
پر یہی ایک حکمت ہے کہ اللہ
کے حکم کے ساتھ ابراہیمؑ کے بھی نہیں
اسی طرح کہ ان کے لئے یہی
اور اس بات کے ساتھ کہ اللہ
کے حکم کے ساتھ ابراہیمؑ کے بھی نہیں
کہ وہ ایک بات ہے کہ اللہ
کے حکم کے ساتھ ابراہیمؑ کے بھی نہیں
۱۱۱

123. फिर हम ने आप (स.) को भी "पराय" के ज़रीये यह हुक्म दिया कि यहाँ से बस इब्राहीम (अलै.) को तभीके पर जो सब से बड़ बन एक अल्लाह को ही पढ़े थे और शिर्क करने वालों का साथ इब्राहीम (अलै.) ने कभी नहीं दिया।

124. शरीफार के दिन मजहूरी पाबन्दियों का हुक्म किफ़ उन लोगों को दिया गया था जो इस हुक्म के बारे में इफ़्तिलाक़ में पड़ गये थे और हम ने उनके इफ़्तिलाक़ का फैसला आप का रब क़ियामत के दिन करवा देगा।

125. ऐ नबी (स.) आप अपने बालबाल के बालों की तरफ़ लोगों को हिंसत, वाग़ाई और वासिफागन्दी के साथ और अच्छी मसीहत कर के दावा देते रहिये। ज़रूरत पड़ने पर इनसे बहुत करनी पड़े को निहायत ही हुक्म व सूरी के साथ बात समझावें। बेशक आप का रब खूब अच्छी तरह जानता है हा उस समझ को जो उसके बालों से दूर भाग गया है और उन लोगों को भी ख़ूब जानता है जो उस की राह पर चल रहे हैं।

126. और तुम को इजाज़त दी जाती है कि तुम्हें ज़िन्ना सज़ाया गया हो उस समज़ीक़ पर उतना बदला ले लईये हो और अगर सब करो हो वह बहुत बेइतबार बात होगी सब करने वालों के लिए।

127. सब करो और जो को ख़ाम रखी और तुम्हारा सब करना अल्लाह की दीखीक़ ही से हो सकेगा और इनके हाल पर सब करना ख़ोद दी और इन की ख़ाम बालबान्दियों पर अपने दिल को तंग न होने दो।

128. जो लोग परहेज़गार हैं और नेकी पर बरबस रहते हैं, बेशक बात ये है कि अल्लाह उनके साथ है।

123. Then, WE revealed unto you (O Prophet!)- Follow the faith of Ibrahim, the upright (to worship none but ALLAH Alone); and he was not of the associators.

124. The Sabbath law -(to be maintained on Saturdays)- was proscribed only for those who differed thereon (with their prophet); and your LORD will decide between them on the Day of Resurrection concerning that wherein they have been differing.

125. Invite to the 'Way of your LORD with wisdom and goodly exhortation (fair preaching; and if need be,) argue with them with what is best. Truly, your LORD is the Best Knower of him who has strayed from HIS Path, and HE is the Best Aware of those who are guided.

126. (While retaliation,) if you punish, then punish them with the like of what you were chastised with; but if you endure patiently, verily, it is better for the patient.

127. And endure you patiently, (that) your patience is not but from ALLAH. And do not grieve over them, and be not distressed because of what they plot.

128. ALLAH is with those who are conscious of HIM, and those who are righteous-(obliging).

7. अगर किसी पर कायम रहोगे तो अपना ही बला करोगे और कुछ इसकरी को नहीं छोड़ोगे तो इसका बदला भी तुम,नर पड़ेगा बस जब हमारा दुसरा वादा आ पहुँचेगा तो फिर तुम्हारे दुश्मन तुम्हो बार बार कर तुम्हारे मुँह बिनाहू देगे और तुम्हारी बर्खिशती में वो चुन जायेंगे जैसे पहली बार चुन पड़े थे और तबारी नवायेंगे जहाँ वो उनका और बसेगा खूब - तोड़ फोड़ करेगे।

8. उससे बाद मुश्किन है कि तुम्हारा सब चुन पर रहन करवाने और अगर तुम ने फिर वही हरकत की जो पहले कर चुके थे तो हम वो पहले जैसी सजाई जाटी 'कले' और दुश्मनियों के लिए हमने जहन्नम को जेलखाना बना रखा है।

9. बेशक यह कुरआन ही वह राह दिखाता है जो सब राहों में सीधी राह है और खूब मजबूत है और ईमान वालों को बराबर सुनाता है कि जो नेक जमान करते हैं उनके लिये खूब बड़ा अम्न बढाया है।

10. और यह भी सुन लो कि जो लोग आखिरत पर ईमान नहीं रखते हमने उनके लिये बहुत ही दर्दनाक अजाम तैयार कर रखा है।

11. और इन्सान का हाल यह है कि कभी कभी वह ऐसी दुआएं माँगता है जो बलाई के बदले दुआई माँगने की दुआ होती है और इन्सान है बड़ा ही जल्दबाज।

12. और हमने रात और दिन को दो निशानियाँ बना रखा है रात वाले निशान को हमने ढाँक कर घुँटला बना दिया और दिन के निशान को रोशन कर दिया ताकि तुम अपने सब की ची हुई चीज़ों को तलाश कर सको और बरसों की गिनती और हिसाब भी यादगू कर सको और हम चीज़ की हमने खोल खोल कर लफ्सील बनाया क़नाया दी।

7. "If you will do well, you do well for yourselves; and if you will do evil, you shall sin against your own selves. Then, when the second promise came to pass, (WE let your enemies) to disgrace your faces and to enter the mosque (of Jerusalem) even as they entered it the first time, and that they may destroy with utter destruction whatever may fall under their power."

8. "It may be that your LORD may show mercy unto you, but if you return (to your old ways of sin and rebellion), WE will revert likewise (to OUR punishment). And WE have appointed Hell a prison for the disbelievers."

9. Verily, this Quran guides onto that path which is most just and right and bears glad tidings to the believers who do deeds of righteousness, that they shall have a great reward (Paradise).

10. And that those who do not believe in the Hereafter,- for them WE have prepared a painful torment (Hell.)

1	10	1

11. And man invokes (ALLAH) for evil (out of ignorance,) as he should pray for good, and man is ever hasty.

12. And WE have appointed the night and the day as two signs (of OURS); but the sign of night as a mask, and have made the sign of day illuminating that you may seek bounty from your LORD, and that you may know the number of the years and the reckoning. And WE have explained every thing (in detail) with full explanation.

URDU, ENGLISH & HINDI TRANSLATION OF QURAN-MAJID.

With Original Arabic Text

Para-15 (पारा-15)

उर्दू, अंग्रेजी और हिंदी भाषा में पवित्र कुरआन का अनुवाद

मूल अरबी ग्रंथ के साथ

اردو، انگریزی اور ہندی ترجمہ قرآن مجید اصل عربی متن کے ساتھ

17. बनी इसराईल

सूरा बनी इसराईल मक्का में उतारी गई इस में एक बी ग्यारह (111) आयतें हैं और बाइर (12) रुकूअ हैं।

*"सुख अल्लाह के नाम से जो बहुत मेहरबाब
बहुत बहुत काम करनेवाला है"*

17. SURAH: BANI-ISRAIL

REVEALED AT MAKKA
(CONTAINS) 111 AYATS AND 12 RUKUS.

*In the name of ALLAH,
the Most Beneficent, Most Merciful.*

1. हर देव से पाक है वह (अल्लाह) जिसने अपने बन्दे को राती रात अरब वाली मस्जिद से मीरजे अकबा तक और कहा दी जिस के आस पास बरकत ही बरकत हमने फैला दी है ताकि हम अपनी आयतों में से कुछ अजीब निशानियों को दिखा दें जिसका वह अल्लाह सब कुछ सुनता और सब कुछ देख रहा है।
2. मूसा (अस.) को जिसमें भी हमने आत फरमाई थी और इस जिसमें को बनी इसराईल के लिए हिदायत बना कर यह (फरमा दिया था) कि मेरे जिस किसी को भी अपना काम बनाने वाला हरिज न समझना।
3. नूह (अस.) के साथ जहाजी में जिसको हमने सवारी दी थी (जहाजी औसाद को भी वही हुक्म था कि मेरे जिस किसी को भी अपना काम बनाने वाला मत बंधना) वगैरह मूसा (अस.) भी हमने मुझ मुझ बंदे थे।
4. अल्लाह की क़िताब में बनी इसराईल को हमारा यह फैसला सुना दिया गया था कि तुम्हारी बरकत से ज़मीन में दो बार फसाद होगा और तुम ख़ाम गवा कर अपनी बड़ाई हांकने में लग जाओगे।
5. अब जब हमारे पहले ख़दे का काल आ गया तो हमने तुम पर अपने ऐसे लड़ाकू सखा और मे सख बंदों को भेजा दिया कि तुम्हारे घरो में घुस पड़े और यह सखा अपने बरकत पर घुसा हो कर रहा।
6. फिर हमने दूसरी बार जब जब तुम को मुजिब बन दिया और तुम्हारी मदद फरमा कर मारा और बेटों से तुमको रेल फेल कर दी और तुम्हको खोजी कुचल दी हमने खूब आत फरमाई।
1. Glorified (and Exalted) be HE! Who took His bondaman (the Prophet, Muhammad) for a journey in a night from the sacred Mosque (at Makka) to the farthest Mosque (in Jerusalem), the neighbourhood whereof WE have blessed, in order that WE might show him of OUR Signs. Verily, HE is the All-Hearer, the All-Seer.
2. And WE gave Moosa the Book and made it a guidance for the Children of Israil, (saying): "Take not others than ME as your (guardian-) disposer of your affairs."
3. "O offspring of those whom WE carried in the ship with Nooh! Verily, he (Nooh) was OUR bondaman, a grateful."
4. And WE decreed -(forewarning)- for the Children of Israil in the book that, indeed you shall commit evil twice in the land, and you will become tyrants and extremely arrogant."
5. So when the promise came for the first of the two, "WE sent against you, bondamen of OURS given to terrible warfare. They entered the very innermost parts of your homes. And it was a promise completely fulfilled."
6. "Thereafter WE gave you once again, a return of victory over them. And WE helped you with wealth and children, and made you more numerous in man-power."

13. और हम एक इन्शान के अच्छे बुरे कामों को हमने लिख लिया कर लकड़ी की तरह वह उसको गले का हार बना रखा है और क़यामत के दिन वह अपने सा क़यामत किताब की तरफ में हम पास कर देंगे, इस तरह कि वह अपनी अपने दिने बुरे को खुला हुआ पायेगा।
14. क़यामत कायेग कि अपना किता क़यामत तु खुद ही पढ़ ले और आज अपने दिने तु हिसाब करने को खुद ही काफी है।
15. जो कोई क़ियामत की राह पर चल पड़ा तो उसका अपना माल होगा और जो सीधा रास्ता छोड़ चला तो उसका बराल उसी पर पड़ेगा और तुम ले कि कोई भी किसी दूसरे का बोझ न उठा सकेगा और हम किसी पर अज़ाब नहीं डालते जब तक अपना पैग़ाम पहुँचाने वाला भेज न दें।
16. और जब हम किसी आबादी के बरबाद करने का इरादा करते हैं तो पहले उसके ख़ुशहाल लोगों के पास अपना हुक्म भेज देते हैं फिर जब वह लोग हमारे हुक्म में अड़गे डालते हैं तब हम पर अज़ाब की हुकूमत पूरी हो जाने पर हम उस आबादी को उलट्टड़ कर पटक पटक कर बरबाद कर डालते हैं।
17. और मूज़ (अ.स.) के बाद हमने बहुत से ज़माने के लोगों को मार कर खा दिया और आपका सब अपने बंदों के मुग़लों की पूरी ख़बर रखने के लिए अकेला काफी है और यही हमें देख लेना।
18. जो कोई चाहे कि दुनिया को जल्दी जल्दी समेट ले तो हम जिसके लिए ज़िन्ना इरादा करेंगे और ज़िन्ना चाहेंगे उरफ़ा हो वह ले लेंगे फिर ऐसे राज़ा के लिए हमने जहन्नम तैयार कर रखी है जिस में बदहाल और दुस्तकार हुआ बना कर धाँके देकर उसे राख़िल किया जायेगा।
19. और जिस किसी का इरादा हो कि अख़िरत हासिल करे और वह उसके लिए ज़ोर्ग़िश और दीढ़ धुप भी ऐसी हो करे ज़ेला कि उस का हक़ है और ईमान पर क़ायम रहे तो ऐसे लोगों की मेहनत को हम क़बूल करवायेंगे।
13. And WE have fastened every man's deeds round his neck and WE shall bring it forth unto him on the Day of Judgement (in the form) of a book which he will find wide open.
14. (It will be said to him): "Read your book. You yourself (your soul) is sufficient as a reckoner against you this day."
15. Whoever goes right, then he goes right only for the benefit of his own self, and who so strays, it is only against his soul that he strays. No one laden with burdens can bear another's burden. And WE never punish until WE have sent a Messenger (to give warning).
16. And when WE intend that WE shall destroy a town, WE (first) send a definite order to those among them who are given the good things of this life. Then they transgress therein, and thus the word (of torment) is justified against them. Then WE destroy it with complete destruction.
17. And many a generation WE have destroyed after Nooh. And suffices your LORD, the Aware, the Beholder, for the offences of HIS bondmen.
18. Whoever intends for the quick-passing (transitory enjoyment of the world,) WE readily grant him what WE will, for whom WE like. Thereafter WE shall appoint for him Hell, he will be burned therein disgraced and rejected.
19. And whoever desires the Hereafter and strives therefor with the necessary efforts due for it, while he is a believer as well, then such are the ones whose striving shall be appreciated (by ALLAH).

20. मरद तो हम हर एक की करते हैं इन की भी और उनकी भी वह सब अपने सब की अता है और आप के सब की अता और बखिलात पर कोई भी रोक नहीं लगा सकता।
21. तुम निगाह डाल कर देख लो कि हमने उनमें से एक को दूसरे पर लैनी लैनी फर्कीलत दी है और इस दुनिया से तुमकोने ने अधिकत की किन्तनी तो दर्जे और बढ़ाई ने बहुत ही बढ़ी हुई है।
22. अल्लाह के साथ तुलत माबुद तलसील न कीलिये बाना कुं हाल और बेकल होकर बैठा रहेगा।
23. अपने सब का पीसलत सुन लो कि बंदगी इसके किया किन्ती की न की जाये और नौ बल के सब अलत तुलुक किया जाये तुलारी मौजूदगी ने अलत नौ बल ने दो कोई एक या दोनो दुमने तक पहुँच जाये लो उनको उप ने न करो और उनको किङ्कलत मत और बल पीत ने नौ बल की हुलत और अलत का बहुत खयाल रखना।
24. तुलत ने मेहरबान होकर अपने दोनो बाबु उनकी खिदमत के लिये किया दो और यह कुछ करते रही कि ऐ मेरे सब लू इन दोनो पर रहल परलत जैस कि इन्होंने मेरे बचपन की बेकली में मुझे पाल पोस कर मेहरबानी की थी।
25. तुम बीसे हो क्या हो और तुम्हारे जी ने क्या कुछ है तुम्हारा सब सब कुछ खूब खूब जानता है अगर मेरी पर चलने वाले बनोने लो ऐसे दर्दमंदों के हक में अल्लाह बड़ा बखीलत करनेवाले वाल है।
26. करीबी दिने लो बालों का हक अलत करो और मोहताज मिलकीन (अनारथ) और रास्ता चलने मुसाफिरी की भी माल से मरद करते रहो और कुलुल खाली कर के पाल की अफरा लफरी न कर आलो।
27. पाल की बेला उझाने वाले सैतान की बिरादरी के लोग हैं और सैतान अपने सब का बड़ा ही नागुल है।
20. WE extend the bestowal to each -these and those-; it is from Bounties of your LORD. And the bestowal of your LORD is never restrained.
21. See how WE have preferred some of them over some others! But surely the Hereafter is greater in degrees and greater in preference.
22. Set not up along with ALLAH another deity, lest you sit down reproved, forsaken (in the Hell-Fire).
23. And your LORD has decreed that you should worship none but HIM, and show kindness to parents, if one of them or both of them attain old age, with you, say not to them a word of disrespect, nor shout at them but address them in terms of honour.
24. And lower unto them your arms of submission and humility through mercy; and say: "My LORD! Bestow upon them Your Mercy as they did bring me up when I was young."
25. Your LORD knows best what is your inner-selves. If you are righteous, then verily, HE is ever Most Forgiving to those who turn unto HIM again and again in obedience, and in repentance.
26. And give to the kinsman his due, and also to the needy, and wayfarer, and squander not in squandering.
27. Truly the squanders are the brothers of the devils, and the Devil is ever ungrateful to his LORD.

28. अपने स्व के फल और मेहरबानी के इंतज़ार होने तक के इन्तेज़ार में तुम किसी मजाली की मारी ज़रूरत को पूरा न कर सको तो मज़हब के अपने तक उन से नर्म और मोहरे बोले का इस्तेमाल करो।

29. और अपने हाथ गारिग से बांध न लेना और हर तरह से हाथ खोल कर खर्च पर खर्च मत करना करना बलाभा (बिना) कुल्फी बढ़ेगी और हाथ हल कर बड़े पाक़्तज़ाओगे।

30. बेशक आप का स्व जिसे चाहता है क़ायम की रोटी और फ़रमाता है और जिसे चाहता है नाश होत कर रोटी देता है महीनन का अपने क़री के हल की पूरी ख़बर रखता है और हर तरह पर कर लेना उसकी निगाह में है।

31. रोटी की रोटी और मुक़दमिरी के कर से अपनी औलाद को फल न करवा हम उनको भी खाया देंगे और तुम जो भी निज़क हम ही दे रहे हैं बेशक औलाद का फल करना बड़ा भयानक गुनाह है।

32. जिनासारी बरक़ारी के क़दीम भी मत फटकना दरमाल वह बड़ी बेरशी और बेहदाई का काम है जिसके ज़रिये बड़ी के नामो खुला है।

33. (अल्लाह ने इन्सानो ज़ान का अदम बरक़दार रखा है इंसानि) किसी ज़ान को नज़क़ क़ाल न करो मगर हक़ की बुनियाद पर और जिस किसी ज़ान को ज़ुल्म से नज़क़ मारा गया तो हमने (नक़दुल को) बरिसी को बढ़ावा देने का इस्तिज़ार दे रखा है जब ही हम एक को ख़याल रखना चाहिये कि इन्सानो ज़ान को मारने में हम्मा न आये और (नक़दुल को) बढ़ावा दिखाने में मदद की जाये।

34. और ख़दीम का माल का अपने की निगाह को से उसके माल के क़दीम की न फटकना मगर वह निष्ठा हो कि उसके बलिग होने तक उसके माल की बत्ते ख़रीदो से हिफ़ाज़त करना है (तो इसकी इज़ाज़त है) और ख़ौल न बनार की पामेटी करो रहना महीनन इस अदम (रिफ़्त) के बारे में तुम से ख़याल किया जायेगा।

28. And if you turn away from them, awaiting a mercy from your LORD, for which you should hope, then, speak unto them a gentle word.

29. And let not your hand be chained to your neck (like a miser), nor stretch it forth to its utmost reach (like a squander), so that you may become blameworthy and in severe poverty.

30. Truly, your LORD enlarges the provision for whom HE wills and straitens (for whom HE wills); HE is in respect of HIS creatures Aware, Beholder.

3	8	3

31. And kill not your children for fear of poverty. WE provide for them and for yourselves; surely, their killing is a great crime.

32. And do not approach adultery, it is ever an abomination and vile as a path -way- (conducive to many sin, and many diseases).

33. And do not kill anyone which ALLAH has forbidden, except by right. And whoever is killed wrongfully, WE have surely given his heir the authority (to demand Law of Equality in punishment or to forgive or to take blood-money). But let him not exceed limits -(of Law of Avenging). Verily he is ever helped.

34. And do not approach to the orphan's property except (with the best of motives) to improve it until he attains the age of full maturity. And fulfil (every) covenant; verily the covenant shall be questioned about; (whether commercial, legal or social).

35. और जब भी नाप लीज करो तो घुट नाप करो और लीज और वजन में सवाबु लीजो रखो इसी में खैर है और इसका अन्जाम भी अच्छा होगा।
36. वेद्वन्नी और जहालत की बातों को खिन्दगी की बुनियाद मत बनाओ यहीनान कान्, और और दिल (की बुद्धि जो अल्लाह ने तुमको अता करायाई है इत) को बरों में तुमसे पुछताछ की जावेगी।
37. और जमीन पर हलत कर और अकद कर मत बनो, तुम न जमीन को फाड़ सकते हो, और न पहाड़ों की लम्बाई को पहुँच सकते हो।
38. इन तमाम कामों का बुना पहलू लेने रख के यहाँ बहुत ही नपसन्द है।
39. वह तमाम बातें उस हिकमत और गायदाई की हैं जो तुम्हारे रख में तुम पर "बहम" के खरिने बाखिल करमाई हैं और देखो अल्लाह के साथ कभी किसी और को मादूद न बना लेना करना हर तरफ से धुतकारे, फिटकारे जाओगे और भक्के खा कर जहन्नम में बाखिल होना पड़ेगा।
40. क्या तुम्हारे रख में तुमको जो बेटों से गायजा और खुर अपने शिरो परिकरों को बेटियों बना लीं ? तुम लोग अपनी बकवास में बहुत वेद्वन्नी करते बकते हो।
41. और हमने इस खुरआन में हर पहलू पर नसीहत का बयान जारी करमाया ताकि उनको अपनी उग्रता मत रहे अगर उनका यह हाल है कि नक़त में और ज्यादा बिदकते हैं।
42. अब पसमा दीजिए कि अगर अल्लाह के साथ दूसरे की इबादत के ज़ायक होते जैसा कि वह मुँहिरक अपनी बकवास में कहते हैं तब तो बाखिल के अर्थ तक तब मिल कर पछाई कर देंगे।
43. हर देव और हर जुन्न से अल्लाह पाक है और उन लोगों की बकवास से बहुत दुर्लभ और अला है।
35. And give full measures when you measure, and weigh with a balance that is straight; that is good (advantageous), and the best in the end (leading to the best results).
36. And follow not that of which you have no knowledge (entertain not such opinion as you have no strong reason to believe that it is true); verily the hearing and the sight and the hearts, each of them shall be questioned about.
37. And walk not on the earth with conceit and arrogance (in a pompous manner). Verily you can not by any means rend the earth nor attain a stature like the mountains in height.
38. All the bad aspects of these (above mentioned things) are hateful in the sight of your LORD!
39. That is part of that wisdom which your LORD has revealed to you. And set not up with ALLAH any other deity ("Ilah") lest you should be thrown into Hell, blameworthy and rejected (from ALLAH's Mercy).
40. Has then, your LORD preferred for you sons, and taken for HIM self from among the angels daughters? Verily you say a saying mighty!
41. Assuredly WE have explained it (ALLAH's absolute parity) variously in this Quran, so that they might be admonished; but it adds only to their aversion.
42. Say: "If there were other goods - ("Ilah")- along with HIM, as they assert, then they would certainly have sought out a way to the LORD of the Throne!"
43. Glorified be HE! And exalted be HE above what they say:- the great falsehood!

44. सातों आसमान और धरती और इनमें सब जगह जो कोई भी है अल्लाह की तारीफ और सुनिश्चि लफ्फात बयान करने में लगा हुआ है और कोई चीज भी ऐसी नहीं है जो अल्लाह की पानी बयान करने में उसकी तारीफ को कम नमस्तु न हो लेकिन तुम लोग उनका अंदरूने बयान समझ नहीं करते क्योंकि अल्लाह बंदी की है धरती को बदलात करने वाला और माफ़ीरत करने वाला है।

45. और जब आप (सुअरत) कुरआन पढ़ कर सुनते हो तब आपकी और उन लोगों के बीच जो अविश्वास पर ईमान नहीं रखते हम नजर न आने वाला पर्दा डाल देते हैं।

46. हम उनके दिलों पर घुघा हुआ बंद लग देते हैं कि हमें समझ न पड़े और उनके कानों में डाल देते हैं कि और वह सब इसलिए किया गया है कि जब तुम इस कुरआन में किसी अपने एक अंकले लख की तारीफ बयान करते हो तो वह लोग बड़े नफरत को पीठ पीछ कर भाग पड़े होते हैं।

47. हम खूब जानते हैं कि कुरआन सुनते वक्ता उनके कान किस तरफ होते हैं (और वह लोग क्या सुनते को आते हैं) जब आप की तरफ उनके कान होते हैं तब आपस में वह लोग काना घुसी में लगे रहते हैं वक्ता लफ्फा डाला इन आदमियों में जब वह कहा कि किस के पीछे चल रहे हो अजी यह तो देता आदमी है जो जादू का शिकार हो गया है।

48. देख लो कि वह लोग आपकी बारे में कौसी गुलत मिलाते निकालते हैं कौसी राह को छोड़ कर भागे हैं अब कहीं उनको रास्ता मिलेगा।

49. और वह भी चाहते हैं कहा कि क्या जब हम हड्डियों और चूरा भुरकल बन जायेंगे तब क्या उसके बाद भी हम को बना बना कर उठाया जायेगा।

50. आप कहते हो कि चाकर या लोहा बन जाओ।

51. या कुछ ऐसा बन कर बता दो जो तुम्हारे खयाल में बड़ी मुश्किल मासतूक हो तब तो जवाब में बोलेंगे कौन हमको दुखी कर इस हालत में लायेगा आप कह दो बस यही अल्लाह जिस ने तुमको पहली बार पैदा करवाया था, तब मुंडी टेढ़ी करने और दुखारी तरफ सर हिला हिला कर कहेंगे कि यह क्या होगा ? आप कह दो कि बहुत जल्द करीब ही मैं हो जायेगा।

44. The seven skies and the earth and all that is therein, glorify HIM and there is not a thing but glorifies HIS Praise. But you understand not their glorification. Truly, HE is Ever Forbearing, Oft-Forgiving.

45. And when you recite the Quran, WE set up between you and those who do not believe in the Hereafter an invisible veil.

46. And WE put coverings over their hearts, lest they understand it (the Quran), and in their ears deafness. And when you make mention of your LORD Alone in the Quran, they turn on their backs, fleeing in extreme dislikes.

47. WE are the Best Knower of that motive with which they listen to you. And whenever they counsel together in secret, behold, the wrong-doers say: "You follow none but a bewitched man."

48. See what examples they have put forward for you! They have gone astray and never can they find a way.

49. And they say: "When we shall have become bones and fragments (destroyed), shall we really be resurrected (to be) a new creation?"

50. Say: "Be you stones or iron,"

51. "or some created thing that is yet greater (or harder) in your thinking!" Then they will say: "Who will restore us (to life)?" Say: HE (ALLAH) Who created you first time!" Then, they will shake their heads at you and say: "When will it be?" Say! "Perhaps it is near!"

52. उस दिन होगा जब वह तुमको आवाज़ देगा और उसकी आवाज़ से ज़वाब में तुम सब से सब उसकी शारीक बयान करोगे हुये हुस्र की शायील करोगे और तुमको सब समझ आयेगा कि दुनिया में तुम बहुत कम मुक़्त रहते हो।

53. और मेरे बंदों से फ़रमा दो कि वही बात कहा करें जो बेहतर हो मझीनन सैतान उनके आपस में शिंयाव जनाव पैदा कर देता है बेहक सैतान इन्सान का ख़ुदा हुआ दुश्मन है।

54. तुम्हारा सब दुश्मन जानता है कि तुम में कौन कौन है अगर वह चाहे तो तुम पर हम करे और चाहे तो अज़ाब में डाले और ऐ नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम हमने आप को ख़ास पर किमरानी करके वाला बना कर नहीं भेजा है।

55. और आज्ञानी और ज़मीन में सब एक को आप का सब ख़ुदा जानता है और हमने कोई कोई नबीयों को एक दूसरे पर प्रधानता अता फ़रमाई और तावद अलैहिस्सलाम को क़सूर नाबी आसफ़ानी किताब देने वाले भी हम ही थे।

56. आप कह दो कि अल्लाह से विश्वास जिन से हुआ करने पर तुमको क्या घमंदा है ज़रा उनके मुक़ारी और देख लो कि वह तुम्हारी किसी भी तकलीफ़ को दूर करने का इश्क़तियार नहीं रखते और न ही तुम पर पड़ने वाली किसी बला को उतार कर दूसरे पर आस साकरी हैं।

57. वह लोग जिन्हें बन की मुनाद को पुँरी करने वाला समझकर मुताक़े हैं ज़नाक़ हल जो यह रहा था कि वह ख़ुदा अपने सब से हुज़ुर ज़वादा करीब होने से सिधे ज़मीन तज़ात करके रहें और उसकी रहमत से ज़मीनदार बने रहें और उसके अज़ाब का खौफ़ रखते से बेहक़ आप को सब का अज़ाब है भी करने की चीज़।

52. On the Day when HE will call you, and you will answer (HIS call) with (the words of) HIS praise and obedience, and you will think that you have stayed (in this world) but a little while!

5 12 5

53. And say to MY servants: "that they should (only) say those words that are the best. (Because) Shaitan verily, sows disagreement among them. Surely, Shaitan is to man a plain enemy."

54. Your LORD is the Best Knower of you; HE will have mercy upon you if HE wills, or HE will chastise you if HE wills. And WE have not sent you as a guardian over them.

55. And your LORD knows best all who are in the heavens and the earth; and indeed, WE have preferred some of the Prophets above others, and WE gave Dawood a Scripture (Psalms).

56. Say: "Call unto those besides HIM- whom you pretend (to be associates of ALLAH). They have neither the power to remove the adversity from you nor even to shift it from you to another person."

57. Those whom they call upon seek for themselves means of access to their LORD (ALLAH), as to which of them (they could access- that) should be the nearest; and they hope for HIS mercy, and fear HIS chastisement. Verily, the torment of your LORD is something to be afraid of.

58. और कियामत को पहले पहले हर वाली को हम
हताक कर डालेंगे या सफ़्त अज़ाब में उसे लापुन
कर देंगे और (हमने अपना) वह हुक्म किताब में
लिख दिया है।

59. और मोअजेज़ा दिखाने को हमने इसलिद् बना कर
दिया कि पहले लोगों ने मोअजेज़ों को झुटलाया इसके
पहले हम ने समुद्र की बौम वाली को बंदनी का सुला
मोअजेज़ा भेज दिया था (इससे वह अपनी औखी देख
हुके से) फिर भी उसके साथ जुलम किया और निशानिरी
भेजने में हमारा नाकाम वह रहा कि लोगों को (हमारी
नाकामनी का) खौफ़ आये।

60. और हमने आप (स.अ.व.स.) से कहा दिया था कि
आप से यह ने लयाम इनामी को डेर लिया है और
आप को हमने जो ख़ास दिखाया था और कुरआन में
जिस दस्तक के बारे में जागत की फटकल सुनाई गई
इसमें लोगों के लिद् अज़ाबइत की और हम उनको
क़ाती है अगर उसके बावजूद उनकी ज़रक़ती मिलने
के साथ बढ़ती चली गयी।

61. और वह वज़ह भी याद करने के वाबिल है कि जब
हमने परिसरी को हुक्म दिया कि आदम को सज़दा
(सलामे) दो तो सब ने सज़दा किया अगर इबलीस ने
नहीं किया और बोला क्या मैं इसको सज़दा करूँ
जिसको अपने बिही से बनाया है।

62. वह बोला। देखिये वह आदम (अ.स.) जिसको अपने
पुत्र पर उधाराता की है, अगर मुझे कियामत तक
मोअज़त दें तो मैं इसकी औज़द को झपट कर अपने
कामू में कर लूँगा कि आप भी देख लेंगे कि बस मोरे
से लोग ही मेरे वार से बच सकेंगे।

58. Not a town (population) is there, but
WE are going to destroy it before the
Day of Resurrection, or punish it (for
its transgression) with a severe
punishment. That is inscribed in the
Book (of OUR Decrees.)

59. And nothing hinders US from sending the
signs, except that the people of old belied
them. And WE gave to Samud a she-camel
as a sign manifest, but they did her wrong.
And WE send not signs but to warn; (as our
final warning).

60. And (remember) when WE told you:
"Verily, your LORD has encompassed
mankind." And WE made not the vision
which WE showed you, but a trial for
mankind; and likewise the accursed tree (of
Zaqqum, mentioned) in the Quran. And WE
warn them, but it only increases their
insolence greatly.

6 8 6

61. And recall when WE said to the angles:
"Prostrate for Adam!" They prostrated
except Iblees. He said "Shall I prostrate for
one whom YOU created from clay?"

62. (Iblees) said: "See! This one whom YOU
have honoured above me, if YOU give me
respite (keep me alive) to the Day of
Resurrection, I will surely seize and mislead
his offspring all, but a few!"

63. अपलाह ने फुरमाया बला जा वहाँ से जो कोई इनमें से तेरी राह पर चलेगा तो बेराक तुम सब को सजा जहन्नम है और यह पूरी सजा तुम सबको भुगतानी होगी।

64. इनमें से जिस जिस पर देरा बला चले अपनी आवाज को बोल पर कुमारा दे और उन पर अपने पैराल और सवार कारकुनी की फौज चला ला और उनके माल और औलाद में तरीक बन जा और उनसे जितने कर लके झूठे वादे कर आल और रीयान जो उनसे वादा करता है वह सबके साम दगुमावही और फनेम के सिवा कुछ नहीं।

65. बेराक मेरी बंदगी बनने वाली पर देरा दाब घात हरिज न चलेगा और तुम्हारा सब निगाहवाणी को काफ़ी है।

66. तुम्हारे परवरदिगार की यह सान है कि वह शम्पुरी में तुम्हारे जिर (बीछल जहाज को) बाल देता है ताकि तुम कमका फाल व (रीखी) हरिजल कर सको यहीनाम वह तुम्हारे हाल पर बहुत बेहरवान है।

67. और जब कभी दरिया में तुम पर मुसीबत टूटी तो जमीन में जिन से दुआये मांगते थे उनको तो बूल भाल जाते हो और सिर्फ़ हमको पुकारने लगते हो लेकिन तुमको जैते हो हमने नज़ात अदा फुरमा कर कियारे लगाया कि इस बर्क़िने की बाल को भी टाल जाते हो और इन्सान का यह हाल है कि ना मुज़ी बहुत करता है।

68. क्या तुमको अब डर नहीं रहा कि कियारे जल लाने के बाद अल्लाह तुमको जमीन में बंसा देवे या तुम पर मन्सरी की बरिज करने वाली ओसिली बला डाले फिर तुम अपना बचाव करने वाला किसी को भी न पा सकोगे।

69. क्या अब तुम निडर हो गये जबकि वह अगर चाहे तो फिर तुमको दूसरी बार दरिया के लहर में घसल दे और (जहाज को तोड़ डालने वाली) ओडी गेल कर तुम्हारे कुछ को सबब तुमको डूबा डूबा कर माल डाले और फिर तुम किसी हाल में भी हमारा पीछा करने बला न पा सकोगे।

63. (ALLAH) said: "Go away! And whosoever of them follows you, Hell will be the recompense of you (all)- an ample recompense."

64. "And unsettle them whomsoever of them you can with your voice, make assaults on them with your cavalry and your infantry, mutually share with them wealth and children, and make promises to them." But Shaitan promises them nothing but deceit.

65. "Verily, over my bondsmen you shall have no authority; for, All-Sufficient is your LORD as a Guardian."

66. Your LORD is HE Who sails the ship for you through the sea, in order that you may seek of HIS Bounty. Truly! HE is ever Most Merciful towards you.

67. And when there touches you a distress in the sea, those that you call upon besides HIM vanish from you except HIM (ALLAH) Alone. But when HE brings you safely to land, you turn away (from HIM). And man is ever ungrateful.

68. Are you then secure that HE will not cause a side of the land to swallow you up; or that HE will not send against you a violent sand-storm? And then you will not find for yourselves a protector?

69. Or do you feel secure that HE will not send you back a second time to sea and send against you a hurricane of wind and drown you, because of your disbelief, and then you will not find any avenger therein against US?

70. और वेशक हमने आदम (अ.स.) की औलाद को बड़ी इज्जत दी और जमीन पर जंगल और दरिया में हर जगह उनकी सहायी अन्न की और खाने के लिए पाकीजा और सुधरी रोड़ी अन्न करवाई और अपनी बहुत सारी मखानूक पर उनकी आस प्रधानता अन्न करवाई।

71. और उस दिन हम तमाम इन्सानों को उनकी वेश्याओं समेत बुला कर जमा कर लेंगे बस जिसका नाम अन्न इसके पीछे हथ में दिया गया होगा वो ऐसे लोग अपना भिन्दा करवाय अच्छी तरह इसमीनाम से पढ़ लेंगे और जम पर भागे बरकर भी जुगम न होगा।

72. और जो कोई इस दुनिया में अन्न बन कर (जिंदागत के रास्ते को देखना न चाहे) वह अखिरत में भी अन्न खाया जायेगा इसलिये कि एक के रास्ते से बहुत दूर हट चुका था।

73. (और उन्होंने आप (स.अ.व.स.) को सतने मिनसलने में कोई कसर बाकी नहीं रखी थी जो "बाय" हमने आप पर की है उस से हटा कर दूसरी तरफ आप को ले जाने में यह लोग पूरा और जमा चुके थे और अगर ऐसा करने में वह कामकाज होते तो आप (स.अ.व.स.) को अपना दोस्त जरूर बना लेते।

74. और अगर हम आप (स.अ.व.स.) को साबित करण न रखते तो कबीर था कि आप (स.अ.व.स.) उनकी सिंदागत की जलम में किसी चीज में उनकी खातिर कुछ चीज या कारण सदा इशतियाज बन लेते।

75. ऐसा हुआ नहीं लेकिन अगर ऐसा हो जाता तो फिर हम तुम को दुनिया में दुगुनी सजा देते और पीत के बाद भी दोबारी सजा देते फिर आप (स.अ.व.स.) हमारे मुकाबले में अपने लिए किसी को मददगार नहीं प सकते थे।

76. और यह लोग तो इस किस्म में थे कि आपके कदम जगमगा दें और इस मुल्क से आप (स.अ.व.स.) को बाहर निकाल दें (और ऐसा होने पर) आप (स.अ.व.स.) के बाद उन्हें भी बस थोड़ी मुश्किल तक ही वहीं रखने दिया जायेगा।

77. आप से पहले ही जिन को हमने पैगम्बर बना कर भेजा था उन सब (की मदद, मुकाला) के लिए हमारा यही दस्तुर था और तुम हमारे कानून में किसी तरह की तबदीली न पाओगे।

70. And indeed WE have honoured the children of Adam, and have borne them on the land and the sea, and have provided them with lawful clean things, and WE have preferred them above many of those whom WE have created, with marked preference.

7	10	7

71. (And remember) the Day when WE shall call every batch of mankind with its leaders. Then whoever will be given his record (of deeds) in his right hand, such will read their Book (of records) and they shall not be dealt with unjustly in the least.

72. And whoever has been blind by heart in this world, will be blind in the Hereafter and far astray from the Path.

73. And verily, they were about to tempt you away from which WE have revealed unto you, that you may fabricate regarding US something else; and then surely they would have taken you as a friend.

74. And had WE not made you stand firm, you would nearly have inclined to them a little. (WE prevented you from this inclination even.)

75. In that case, WE would have made you taste a double portion (of punishment) in this life and a double portion (of punishment) after death. And then you would have found none to help you against US.

76. And surely, they had almost unsettled your mission to the extent to drive you out from the land; but in that case they would not have stayed (therein) after you, except for a little while.

77. This was OUR way (system-scheme-) with those, (Messengers), WE sent before you, and you will not find any alteration in OUR way.

8	7	8

78. नमाज़ को क़ायम रखो सूरज के उठने के बाद से रात का अंतेरा होने तक और फ़ज़्र की नमाज़ में क़ुरआन पढ़ा करो यकीनन सुबह में क़ुरआन पढ़ना (फ़रिस्तों के) मुताहिदे का क़तल है।
79. रात के समय में तहज़ज़ुद की नमाज़ के लिए खड़े हो जाओ यह आपके लिये नज़ल है यानी ज़ातاً बरतने वाली नमाज़ है बहुत क़रीब है कि आप का रब आप को ऐसे मुक़ाम पर खड़ा करेगा जो (बहुत ही शारीक वाला) महमूद मुक़ाम होगा।
80. और आप (स.अ.व.स.) दुआ करते रहिये कि ऐ मेरे रब मुझे जहाँ की बाज़िल फ़रमाना हो वहाँ सम्पाई के साथ बाज़िल करना और जब जहाँ से निकालना हो तो सम्पाई के साथ मुझे निकाल ले और मेरे लिए अपनी तरफ़ से ख़ास ताक़त वाली नुसरा और मदद का इन्तेज़ाम करवा दे।
81. और (स.अ.व.स.) इंसान कम दो कि हक़ का पता है अब बाज़िल को ज़ातاً पड़ेगा और बाज़िल कभी पग़ल नहीं सकता बेहक़ बाज़िल तो मिटने ही वाला है।
82. और हमने ईमान वाले के लिए क़ुरआन को नाज़िल कर के इसमें ऐसी शारीर रखी है जिस में बीमारी का इलाज़ और लम्बक़ारी है और जो पुर रहमत है अब रहे ज़ालिम लोग तो उनका मुक़त्ताम बढ़ता ही जायेगा।
83. और जब इन्सान का हम इन्आम फ़रमाते हैं तो हम रहमान से दूर होक़ जाता है और ऊपरत पन कर पहाज़ बदल लेता है और जब उसे लम्बीय पट्टीख़ी है तो आज तोक़ कर ना ज़मीद हो जाता है।
84. और (स.अ.व.स.) क़ातब दी कि हर एक अपने अपने हंग और तरीक़े से अपने अज़माल की राक़त बनाता है बस मुहाम्मा रब ही ख़ुद जानता है कि शिदायत के निहाज़ से सही रास्ते पर कौन है ?
85. और आप (स.अ.व.स.) से यह कह की बाक़त ख़वाल करते हैं आप (स.अ.व.स.) फ़रमा दें कि सह तो मेरे रब के हुक़म में से एक हुक़म है और हुन लोगों को जो हुन दिया गया है वह बहुत ही बीक़ा का हुन है।
78. Establish the prayer from mid-day (declination of the sun) till the darkness of the night; and recite the Quran in the early dawn (morning prayer). Verily the recitation at the dawn is ever borne witness to, (by the angels).
79. And in some parts of the night (also) offer the prayer (with recitation of Quran). This is an additional optional prayer for you. It may be that your LORD will raise you to a station of praise and glory.
80. And say: "My LORD! Cause me to enter a rightful entrance; and cause my exit likewise, a rightful outgoing; and grant me from YOU an authority, endowed with YOUR help."
81. And say: "The Truth has come and falsehood is vanished. Verily falsehood is ever bound to vanish."
82. And WE reveal by means of this Quran what is a healing (for every moral, social and spiritual disease), and a mercy to the believers; and it increases in the wrong-doers nothing but loss.
83. And when WE bestow OUR Grace on man, he hams away and becomes arrogant and drifts far away from the Right Path; and when evil touches him, he loses hope in great despair.
84. Say: "Everyone works according to his inclination of mind, and your LORD is the Best Knower of the one who is best guided on the Path."
85. And they ask you regarding the spirit ("Rooh"); say: "It is a command from the commandments of my LORD; and the knowledge thereof is given to you (O mankind!), only a little!"

86. और अगर हम चाहे तो इस "बहाने" को जो हमने आप की तरफ भेजा है वापस लाना करना जैसे फिर आप (स.अ.व.स.) हमारे इस कार्यवाई पर हमारे हुक्म किसी को खरीत बना कर भी नहीं ला सकते थे।

87. वरना यह तो आप (स.अ.व.स.) पर आप की वर की राहत है और बेतक अल्लाह का आप (स.अ.व.स.) पर बहुत बड़ा कायल है।

88. आप (स.अ.व.स.) कहना दीजिये कि अगर तमाम इन्सान और तमाम जिन एक बात के लिए जमा हो जायें कि इस कुरआन की तरह कोई कलाम बना लें तो हमीज हमीज यह ऐसा नहीं कर सकते चाहे एक दूसरे के साथी साथी बन कर अपना तमाम खोर तथा कर देव लें तब भी इस कुरआन जैसा कोई कलाम मुसलमने में पैदा कर देव उनके बस की बात नहीं।

89. और हमने इन्सानों के लिए इस कुरआन में हर तरह की बिम्बाल बयान करके बात ठीक तरीके से बता दी मगर अल्लाह लोगों का यह हाल है कि बगैर इन्कार किये उन से रात न गवा।

90. और उन्होंने जवाब में कहा कि हम तुम पर ईमान नहीं लावेंगे जब तक तुम जमीन से हमारे लिए पानी का झरना बहा कर न बता दो।

91. या तुमारे पास खजूर और अंगूर से लगा हुआ एक हरा मरा बागीचा हो और इस बात में हर जगह तुम नहरे फाड़ कर बहती हुई न बता दोगे (तब तक हम ईमान लाकर नहीं देंगे)।

92. या आगे पाये के मुसबिह हम पर आल्लान का कोई एक टुकड़ा ही गिरा कर बताओ या अल्लाह को सामने लाकर दिखाओ और हों फरिशी को भी हमारे सामने लाओ तब मानेंगे।

86. And if WE will, WE could surely take away that which WE have revealed to you; then you would not find against US any pleader (to plead on your behalf).

87. It is (nothing but) a Mercy from your LORD. Verily, HIS grace unto you is ever great.

88. Say: "If the mankind and the Jinn leagued together that they might produce the like of this Quran, they could not produce its like, even though they (earnestly) help one another."

89. And indeed WE have fully explained to mankind, in this Quran (the Truth, by) every kind of similitude, yet most of mankind accept it not but disbelieve.

90. And they say: "We will by no means believe in you, until you cause a fountain of water to gush forth for us from the earth;"

91. "or you have a garden of date-palms and grapes and you cause streams to gush forth in their midst abundantly;"

92. "or you cause the sky to fall upon us in pieces, as you have professed, or you bring ALLAH and the angels before (us) face to face;"

93. फिर तुम्हारे अपने लिए सोने की चाँदी का बना हुआ एक महल हो या तुम आसमान में चढ़कर दिखा दो और (हाँ वह भी बताते हैं) है कि) आप (स.अ.र.स.) आसमान में चढ़ भी गये हों भी हम ईमान नहीं लायेंगे जब तक हमारे लिए ऐसी किताब न उतारा जाओ जिसे हम सुन ही सके तो आप (स.अ.र.स.) उनसे बताओं कि जहाँ मैं एक बात करवा दो कि वाक है वेदा परबतदिगार में क्या हूँ एक बन्धर (ग़नी आदमी) हूँ जिसे समूल बना कर भेजा गया है (इसके सिवा मैं क्या करूँ)।

94. हिदायत की बात आ जाने के बाद ईमान लाने में इन्सानों को एक बड़ी रुकावट यह बन गई जब उन्होंने यह कहा कि क्या आसमाँ में बन्धर (ईसान) को समूल बना कर भेजा है।

95. आप उनसे यह सो की दुनियाँ में फिरसे आकाश होती और इतमिनान से चलते मिलते फिर उनकी हिदायत महसूस होती तो हम आसमान से किसी फ़रिश्ते को समूल बना कर भेजते।

96. आप कलम दीजिये कि कौ और तुम्हारे दमियान अल्लाह की गवाही कराये है दलीलन वह अपने बन्दी के हाल की पूरी खबर रखता है और एक एक को देख भी सता है।

97. और जिस किसी को अल्लाह हिदायत दे रही हिदायत वाले वाला है और जिसको उसने बेतुह बन दिया ऐसे गुमराहों के लिए तुम अल्लाह के सिवा किसी को मददगार न पाओगे और हिदायत के दिन उनके साथे मृत इस हाल में हम जाना करेंगे कि क्यूँ, बहने और गुँगे बन चुके होंगे उनका दिक्कत जहन्नम होगा जब कभी साथे ज़रा भी चीन्ही चढ़ेगी हम और बढ़का देंगे (हाकि उन्हें तेज़ ज़लम की सज़ा मुकलसल (सफ़ात) मिलती ही रहे)।

98. ऐसी ज़बरनग़्त सज़ा उनको इसलिए दी जायेगी कि उन्होंने हमारी आयतों का इन्कार किया था और जहाँ मैं यह कहा था कि क्या हम जब हड्डियाँ बन कर पुनः पुरकत बन जायेंगे तब उसके बाद क्या मिल हने बीमार नई महसूस बना कर शिन्का कर के उठाना जायेगा ?

93. "or there should be for you a house of gold, or you (show us to) ascend up into the sky; and even then we will put no faith in your ascension until you bring down for us a book (therefrom) that we would read." Say you: "Glorified (and Exalted) be my LORD! I am naught but a human being sent as a messenger."

10 9 10

94. And nothing prevented men from believing when the guidance came to them, except that they said: "Has ALLAH sent a man (human being) as (HIS) messenger?"

95. Say you: "Were there on the earth angles walking (inhabiting) contentedly, WE would certainly have sent down for them, from the heaven, an angel as a messenger!"

96. Say: "Sufficient is ALLAH as a witness between me and you. Verily, HE is the All-Knower, the All-Seer of HIS slaves."

97. And he whom ALLAH guides, he is the rightly-guided, but he whom HE lets go astray- for such you will by no means find friends besides HIM. And WE shall gather them together on the Day of Judgement lying prone, blind, dumb and deaf, their abode being Hell. Whenever it (Hell) abates, WE shall increase for them the fierceness of the Fire.

98. That is their recompense, because they denied OUR Signs and said: "When we have become bones and fragments, shall we really be raised up as a new creation?"

99. क्या उन्होंने देखा नहीं कि जिस अल्लाह ने आसमानी और जमीन को पैदा करवाया है वह इस पर भी क़ुदरत रखता है कि तुम्हें जो फिर ज़मी तारा दूसरी बार पैदा करदे और इसकी दिल् अल्लाह ने एक मुक़रर क़त्त तय कर रखा है जिसमें किसी तरह के स़क की मुंजइरा नहीं फिर भी तब ज़हिली से इन्क़ल किये बज़ैर रहा न गया।

100. अब (स.अ.ब.स.) करमा को कि अगर मेरे सब की शक़्त के ख़ाज़ने तुम्हारे इशतिफ़ार में होते तब तो ख़ुल हो जाने के डर से तुम उनको रोक रखते और इन्फ़ाज की का बड़ा रंग और क़य्या है।

101. और हमने मूसा (अ.स.) को अपनी तरफ़ से साक़ साक़ और खुली हुई नौ निशानियाँ अल करवाई की वस अब (स.अ.ब.स.) ज़रा बनी इसराईल से पूछ देखो कि जब मूसा (अ.स.) उनसे पास आये तो फिरज़ीन ने तयाम में कहा था कि मूसा मेरा तो यह ख़याल है कि तुम ज़रू का निकार हो चुके हो (तैमा कह कर ज़लमे बात को टाल दिया था)।

102. मूसा (अ.स.) ने ज़राब में करमाया कि तुम्हें अच्छी ज़ाह माज़ूम है कि वह तयाम निशानियाँ तुम्हें दिखाने के लिये आसमानी और ज़मीन के परवरदिनार के सिवा उतार कर और कोई नहीं दिख सक्ता और हे फिरज़ीन मुझे तो ज़कीन है कि अब मेरी साफ़ आ चुकी है और तू बरबाद हो जायेगा।

103. फिरज़ीन ने इरादा बन लिया कि मुल्क मिश से मूसा (अ.स.) के क़दम ख़ाज़ा दे वस फिर तो हमने फिरज़ीन और उस के संगी सज़िदों को इक़तूरे कर के पानी में डूबा डूबा कर मार डाला।

104. और इसके बाद हमने बनी इसराईल के लिए फ़ारान ज़ारी कर दिया कि अब इस बार ज़मीन में जो बसो वस अब हमारी तरफ़ से अज़िज़ा के जाने का क़त्त आ जायेगा तो तुम सब को लपेट कर हम इक़तूरा ज़मा करेंगे।

105. और हमने इस ख़ुरआन को हक़ की बुनियाद पर नज़िल करमाया है और यह ज़ात भी हक़ के साथ और हे नबी (स.अ.ब.स.) हमने आपकी ख़ुरख़बरी सुनाने सल्ल और अब बताने सल्ल बना कर भेजा है।

106. और हमने इस ख़ुरआन को मोड़ा मोड़ा कर के नज़िल फ़रमाया ताकि तुम इन्फ़ाज की तज़ा तज़ा कर उसे पढ़ कर सुना सको और हमने इसकी अज़िज़ा अज़िज़ा ज़ारा है।

99. Do they not see that ALLAH, Who created the heavens and the earth is Able to create the like them? And HE has decreed for them an appointed term, whereof there is no doubt; yet the unjust-wrong-doers have rejected everything (of the Truth, and loved) but disbelief.

100. Say (to the disbelievers): "If it were you who owned the treasures of the mercy of my LORD, then you would surely hold back (from spending) for fear of (being exhausted), and man is ever miserly!"

11 7 11

101. And indeed WE gave to Moosa nine clear signs. Ask then the children of Israel; when he came to them, Firaun said to him: "O Moosa! I think you are indeed bewitched!"

102. (Moosa) said: "Verily, you know that these signs have been sent down by none but the LORD of the heavens and the earth as clear evidences; and I think you are, indeed, O Firaun, doomed to destruction."

103. Then he (Firaun) resolved to wipe them out of the land (of Egypt). Therefore WE drowned him and those with him all together.

104. And after his (Firaun's) destruction, WE said to the Children of Israel: "Dwell in the land, then when comes the promise of the Hereafter, WE shall assemble you all together."

105. And with truth WE have sent it down (the Quran), and with truth it has come down, and WE have not sent you, but as a messenger of glad tidings and a Warner.

106. And this is a Recitation which WE have made distinct that you may recite it to mankind with slow deliberation (so that listeners may well comprehend it); and WE have revealed it at intervals (as occasion required).

107. अतः (स.अ.ब.स.) कह दो कि तुम इस सुराहान को पढ़ो या न पढ़ो लेकिन जिन लोगों को इससे पहले इमन मिल है उनको जब यह सुराहान पढ़ कर सुनना पड़ा है तो झुक के सब रोंझियों पर सजदे में गिर पड़ो है।
108. और कहते हैं अपने رب की सुविधों और पारी बराम बनते हैं और कहते जाते हैं कि हमारे رب का एक एक वादा पूरा होकर रहेगा।
109. और रोंझियों के सब चेहे हूमे अपना चेहरा कमीन पर झल कर गिर पड़ो है (कि इस सुराहान को सुनकर उनका दिल पिघलता है) और उनकी नकल बढ़ी जाती है।
110. अतः (स.अ.ब.स.) कहना दो कि अल्लाह कह कर पुकारो या राहमान कह कर पुकारो जिस नाम से भी पुकारो तो बस सब अच्छे अच्छे नाम उसी के हैं और अपनी नमाज़ बहुत ऐसी अल्लाह में भी न पढ़ो और न बहुत ही छोटे धुपके बरिक इन दोनों के बीच का रास्ता इस्तिस्कार करो।
111. कहते जाओ (अल्लाह्दोस्तिल्लाह्) सब तारीफ़ और सुविधों निरर्थक अल्लाह के लिए है जिसने किसी को अपनी ओर नहीं बनाया और बदलाइय साराफा में उस का कोई सहायक इरीज नहीं उस पर कभी कुछ बड़ा पड़ने वाला नहीं कि किसी बड़ी ची उस को जलता हो बस अब उसकी कम्मत दरी की बड़ाई बलन करने में लगे रहिये।

107. Say: "Whether you believe it or believe it not; but verily those who are given knowledge before it -when it is recited to them- fall down on their faces in humble prostration."
108. and they say: "Glory be to our LORD! Truly the promise of your LORD was ever to have been fulfilled!"
109. And they fall down on their faces weeping, and it adds to their humility.

(4. Sajda-e-Tilawat).

110. Say: "Invoke ALLAH or call upon Rahman (Most Merciful), by which so ever name you invoke HIM, (it is the same), for to HIM belong the excellent Names. And say your prayer neither aloud nor in a low voice but follow a way between."
111. And say: "All the praises and thanks be to ALLAH, Who has not taken a son, and Who has no partner in (HIS) Dominion, nor has HE a protector through weakness. And magnify HIM with all the magnificence."

12 11 12

18. कहफ़

सूरत कहफ़ माक़ा में उतारी गई इस में एक सौ पस (110) आयतें हैं और बारह (12) रुक़ुअ हैं।
*"तुम अल्लाह की नाम से जो बड़ा नेकरमान
 बहुत बहुत रहम करनेवाला है"*

18. SURAH: AL-KAHF

REVEALED AT MAKKA
 (CONTAINS) 110 AYATS AND 12 RUKUS.
*In the name of ALLAH,
 the Most Beneficent, Most Merciful.*

1. तारीफ़ और तमाम सुविधों तो बस उसी एक अल्लाह के लिये है जिसने अपने बन्दे पर यह क़िताब नज़िल करवाई और इस में किसी तरह का भी टेढ़ा पन नहीं रहा।

1. All the praise be to ALLAH, Who has sent down to HIS bondman the Book (the Quran), and allowed no crookedness therein.

2. यह किताब बड़ी बन्दोबस्त वाली है इसके ज़रिये कब को खबरदार किया जाता है कि अल्लाह की तरफ से बहुत ही सख्त अज्ञान आगे चला है और सुहाबसरी सुनाई जाती है उन लोगों को जो ईमान लाते हैं और मेक अमल करने में लग जाते हैं कि उनको बड़ा अच्छा बदला मिलने वाला है।
3. ऐसा सानदार इमान कि इसमें हमेशा ऐम करते होंगे।
4. और जो लोग कहनास करते हैं कि अल्लाह ने क़ज़ी को बेटा बना लिया है उनके नाम आप हमेशा बेदिस जारी कर दो।
5. इन जाहिलों के पास और उनके बाप दादाओं के पास इस बात का कोई इल्मी सबूत नहीं बड़ी बुरी बात है जो उनके मुँह से निकलती है और वह लोग झूठ बकते हैं।
6. वह लोग अगर इस बात पर ईमान नहीं लायेंगे तो हाथद उनके पीछे बेहमत करते करते मारे अक़सोम के आम (श.अ.व.स.) अपनी जान ही खपा देंगे।
7. ज़मीन में जो कुछ है उसे हमने ज़मीन की खोजत बना कर बड़ी रीनक के साथ उसकी सजावट कर दी है अब हम आह्वाना चाहते हैं कि लोगों में कौन अच्छा अमल करने लगा है।
8. और एक दिन हम यहाँ जो कुछ भी है उसे लाल करके सूरी ज़मीन को बंजर और घटियाल मैदान बना कर रख देंगे।
9. क्या तुम यह खयाल करती हो कि अमहले कलक वाली गुप्त में पनाह लेने वाले और लकड़ी वाली का मामला हमारी गिफ़तिनो में से कुछ (ख़ास) अजीब कालेजा का ?
10. जब मोलवानों की इस टोली ने गुप्त में पनाह ली और सब ने मिल कर दुआ की, ऐ हमारे परवरदिगार ! हमको अपनी खास रहमत का साहाय्य अल्ल फारमा और हमारे काम में मलाई का सल्ल आसानी से तय बना दे।
11. हमने गुफा में गिफ़ती के कानों की लम्बी मुठ तक उनके कानों पर गौद का पददा डाल दिया।
2. (HE has made it) straight to give warning of a severe punishment from HIM, and to give glad tidings to the believers, who work righteous deeds that theirs shall be a goodly wage.
3. They will abide there for ever.
4. And that it may warn those who say: "ALLAH has taken a son."
5. No knowledge have they of such a thing, nor had their fathers. Mighty is the word that comes out of their mouths; they utter nothing but a lie; (opposed not only to fact but also to reason).
6. You are, as if going to kill yourself over their foot-steps, out of sorrow, for they do not believe in this discourse!
7. WE have made whatever is on earth as an adoration for it, in order that WE may test them (mankind)- as to which of them are best in deeds.
8. And verily WE shall make all that is on it (-the earth) a bare, dry soil (bereft of all life and activity).
9. Do you think that the people of the Cave and the Inscription were a wonder among OUR signs?
10. (Remember) when the youths fled for refuge to the Cave and said: "O our LORD! Bestow on us mercy from YOUR self, and facilitate for us our affair in the right way."
11. Therefore WE covered up their (sense of) hearing (causing them, to go in deep sleep) in the Cave for a number of years.

12. तब (एक समूह युवा की गिनती चूरी होने पर) हमने उनकी नींद से जाग कर उठा खड़ा किया तबकि हम जाहिर कर दें कि जो तरह की राय रखने वालों ने उनकी रायों की गिनती और मुद्दा से ज़रफ़ा बर्किया कीन है ?
13. हम आप (स.अ.व.प.) पर उल्लाह किल्ला टीक टीक बयान करते हैं सभी बात है कि यह गैरजवाबों की एक टोली के सभी साथी से जो अपने राय पर इमान लाने और हमने हियामत की सूरह सूरह उन में खूब बढ़ा दी ।
14. और हमने उनके दिलों को अमन में बंध कर जोड़ दिया था जब जब के सब छोड़े हो गये तो कहने लगे कि हमारा सब तो सिर्फ़ यह है जो ज़मीन और आसमानी का सब है बस हम तो इर्गिल इर्गिल उसको सिवा किसी को अपना मज़हब लतादीन नहीं करेंगे अगर हम भी ऐसा करें तो यह शरमत और बेअदबी की बात होगी ।
15. (जहाँ हैमत की बात है) यह हमारी कीम अल्लाह के सिवा दूसरों को भी मज़हब बनाने हुंने है फिर यह लोग हम जल्ला अक़ीम पर कोई खुली दलील कही नहीं पेश करते ? सबकुं उस से बढ़ कर कितममन ज़लिल और कीम हो सकता है जो अल्लाह पर झूठ मुठ बात पेश देवे ।
16. (यह आपस में बोले कि) अब जब कि तुम अपनी कीम को छोड़कर चले जाये हो और अल्लाह के सिवा जिस कि बन्दगी में यह लोग अक़ीमा (भट्ठा) रखते हैं उनकी भी तुम ने रा कर दिया तो चलो अब इस ग़ल ग़ुल (ग़ुल) में जायज उबर जाये दुश्मता सब तुम पर अपनी रहमत फैलायेगा और दुश्मारे इस काम में राहत आसानी का लफ़्ता वही निकाल सकता है ।
17. और जब तुम देखते तो मानुस करते कि सूरज जब निकलता तो अपनी धूप सिधे हुए गुफा की दाहिनी तरफ़ करता जाता और जब सूरज डूबने की होता तो बाये तरफ़ को धूप हट्टी रहती और यह लोग गुफा की एक कुहादा (गिहाल) जगह में सोये पड़े थे यह अल्लाह की निशानियों में से है जिस को अल्लाह राह पर लान दे बस वही राह पाने वाला हुआ और जिसको यह गुमराह बहार दें फिर तुम ऐसे के सिधे कोई हली और गुमहिम (जहाँ राह बताने वाला) न पा सकोगे ।

12. Then WE raised them up (from their sleep), that WE might test which of the two parties was best at calculating the time period that they tarried.

1	12	13
13. WE narrate unto you their story with truth: Truly they were certain youths who believed in their LORD, and WE increased them in guidance.
14. WE braced their hearts when they stood-forth and said: "Our LORD is the LORD of the heavens and the earth: never shall we call upon any- ("ilah") -deity other than HIM; if we did, we should indeed have uttered an enormity in disbelief."
15. "These, our people, have taken for themselves deities beside HIM- why then do they not bring for them clear authority?- and who does greater wrong than he who invents a lie against ALLAH?"
16. "And now when you have withdrawn yourselves from them, and from what they worship, except ALLAH, then seek refuge in the Cave; your LORD will open a way for you from HIS Mercy, and will make easy for you your affair"
17. And you would have seen the rising sun turning away from their cave on the right, and the setting sun passing away from them to the left, while they were in the spacious part of the cave. That is of the Signs of ALLAH. He whom ALLAH guides, is rightly guided; but he whom HE lets go astray, for him you will find no guiding friend to lead him to the Right Path.

2	5	14

18. और तुम उन्हें जानना हुआ समझ करके जब कि वह तो गहरी नीन्द में सो रहे थे और हम उनकी दाहिने और बाईं पहलू पर बराबर उनपर डिलाते रहे और उनका कुत्ता गुफा के मुहाने पर अपने दोनों काधू फैलाते हुए था अगर तुम उन्हें झोका कर देखते तो नारे दहशत के पीछ फेर कर भाग खड़े होते और उनका रोम तुम का धा जाता।

19. और फिर जब हमने उनकी नीन्द से जाग कर उठा दिया तबि (आम आदत के मुताबिक) आपस में पूछना शुरू करें (कि नीन्द की हालत में तुम कितना रहे हो) तब एक कहने वाले ने उनमें से कहा कि तुम कितना रहा सोते हो तो कुछ सच्ची बोले कि दिन भर या दिन का एक हिस्सा दूसरे सची बोले (कि इस बात को छोड़ो कि तुम कितनी देर तक नीन्द की हालत में रहे) वही तो कुत्ता पाकसदियाह ही खूब जाने है कि तुम कितनी देर सोते रहे (बनिक अब खाने का इन्तज़ाम करो) अब अपने मे से किसी को वह निकले देखन रहन की तरफ भेजो और अच्छी तरह देख भाल कर पकीला मुकरा (सबिब) खाना हमारे लिए रहार से लेकर आने और ही खूब होशियारी से चौकस रहता हुआ चुपके चुपके जावे और किसी को कानों बाल खबर न हो और किसी को हमारी यही मौजूदगी की बात कही न अपने दे।

20. अगर उनकी खबर लग गई कि तुम यहाँ पर हो तो तुम को पत्थरों से मार डारेंगे या फिर तुम्हको अपनी पुरानी राह में वापस ले जाएँगे और फिर तो तुम कभी कामयाब न हो सकोगे।

18. And you would have thought them awake, while they were fast asleep. And WE turned them on their right and on their left sides, and their dog stretching forth his two forelegs at the entrance of the Cave. Had you looked at them, you would certainly have turned back from them in fright, and would certainly have been filled with awe of them.

19. Likewise, WE awakened them that they might question among themselves. There spoke a speaker from amongst them: "How long have you stayed (here)?" "They said: "We have stayed (perhaps) a day or part of a day!" They said: "Your LORD (Alone) knows best how long you have stayed (here). Now send one of you with this silver coin of yours in the city, and let him find out which is the good, lawful food, and bring some of that to you. And let him be careful, and let no man know of you."

20. "for if they come to know of you, they will stone you to death, or turn you back to their religion; and in that case you will never be successful."

21. और इस तरह (मुसल्लो वगैरे) हमने उनकी इतनीस शहर वालों को कहा ही ताकि उनको मालूम हो जाये कि अल्लाह का वादा सच्चा बरहक है और कियामत अकसर रहेगी जिस में किसी तरह का कोई शक नहीं (बिना ही शक में अल्लाहमे कहक के बारे में कभी शक हो गये) और अलग अलग गुमास्तान में लोग बहस व लफकार करने लगे कुछ लोगों ने कहना शुरू किया कि अल्लाहमे कहक पर एक बड़ी इमारत बनाओ उन का रव उनकी पीछा से शक्तिशाली और जिन का हुक्मत पर कम्ज़ा था (उनकी राय भारी पड़ी) वह बोले कि हम उनकी सावधान के लिए एक मस्जिद बनायेंगे।
22. अब कुछ लोग तो कहने लगे कि यह तीन से बीस इन का कुल्लु था और कुछ लोग यह बोले कि अल्लाहमे कहक पीछे से छठा उनका कुल्लु था यह लोग जिन दोहो वल्लर मानते हैं (जब कि उनकी सही तादाद मालूम ही नहीं) और बाद में यह कहा कि यह तादाद में सात से और आठवीं उनका कुल्लु था, अब (ल.अ.व.स.) कहना दीजिये कि मेरा रव उनकी तादाद को खूब जानता है बहुत कम लोग हैं जिन को अल्लाहमे कहक की सही गिनती मालूम हो बस अब इस बातसे मैं उनसे तबसती बल के सिवा किसी बलस में न पड़ी और इस किससे के संभव में उन में से किसी से भी कुछ न पूछिये।
23. और अब (ल.अ.व.स.) किसी चीज के बारे में न कहो कि यह काम मैं कम खसंग बगर साब में हुन्ना अल्लाह अकसर कह दिया करो (यानी अल्लाह चाहेंगे तो मैं यह काम बल कर सकूँगा)।
24. (तुम अपने जो काम कर सकोगे वह सिर्फ अल्लाह के चाहने से ही हो सकेगा) और जब कभी हुन्ना अल्लाह कहना मूल जाओ तो अपने रव को याद कर लिया करो और मैं कहो कि बहुत मुश्किल है कि मेरा रव मुझे ऐसी राह बता दे जिससे ज़रिये मैं यहाँ की बहुत कष्टों से बच जाऊँ।
25. मुरा में यह लोग तीन की सात के ठपार और नौ (9) बस रुकवा रहे।
21. And thus WE made their case known to the people, that they might know, that the Promise of ALLAH is true; and that there can be no doubt about the Hour. (Remember) when they (the people of the city) disputed among themselves about their case; some said: "Construct a building over them, -their LORD is the Best Knower about them (and their intention)- then those who prevailed in their affair said: "Surely, we shall raise in their remembrance a place of worship."
22. (Presently whom you will reveal this) will say: "They were three and the dog being the fourth among them," (others) say: "They were five, the dog being the sixth," guessing at the unknown- (yet others) say: "They were seven, the eighth being their dog." You say: "My LORD is the Best Knower of their number, none knows that except only a few." So you debate not regarding their number except with the clear proof (which WE have revealed to you). And ask not, (no need to,) any of them about the people of the Cave.
- 3 5 13
23. And never say of anything, "I shall do that tomorrow;"
24. except this reservation that (Insha-ALLAH) "If ALLAH wills!" And remember your LORD when you forget; and then say: "It will be that my LORD will guide me onto a nearer way of truth than this."
25. And they stayed in their Cave three hundred and nine years.

26. आप (स.अ.व.स.) कहना दो कि मुझ में उनके सोने की मुद्रा अल्लाह की अच्छी तरह वास्तु है अल्लाहनी और ज़मीन की तमल फेसीदा चीज़ी उनके ख़ुब वास्तु है क्या ही अच्छा देखने वाला और क्या ख़ुब सुनने वाला है इन्सानो के लिए इसके सिवा कोई दूसरा क़री और कार साहज़ हज़ीज़ हज़ीज़ नहीं हो सकता और इस अल्लाह की यह शान है कि अपने हुज़्म को लागू करने में किसी एक को भी यह शरीक नहीं करता।

27. आप (स.अ.व.स.) के रब ने आपकी लायक़ क़िताब में जो "पढ़ना" पढ़ी है उसकी शिस्तान शिस्तक़िलेबाज़ करते रहा कीज़िये उसकी फ़रमान को कोई बज़ल नहीं सकता उसकी सिवा क़हीं भी तुमको पढ़ाह की जगह नहीं मिल सकती।

28. अपने आप को ऐसे लोगों के बीच बाध रखो जो अपने रब को मुक़ाद शान मुक़ादती हैं (और ज़मी की दावात में लगे हुए हैं) उनकी ख़ामदमी चाहने के लिए और देखो दुनयवी ख़िन्दगी की बाज़त का इरादा तुम्हारी निगाह को उन से हटा न लके और किसी ऐसे शासन का कहना नह मानो जिसकी दिल को हलने अपने शिक से नाफ़िल घना और किन तो ऐसा शासन अपनी मनचाही करने में लगे वला ऐसे आदमी का हर काम है लफ़ाम है।

29. और दूलात कर दो कि यह क़ुरआन तुम्हारे रब की तरह से हक़ बताने वाला है अब जिस का जो चाहे उस पर ईमान लावे और जो चाहे इन्कार वन दे इन्कार करने वाले ज़ादियों के लिए हमने मज़क़ली आग तैयार कर रखी है जिसकी गरम चादरी उनकी अपने घरे में फिरो होनी और ज़र की पास की फ़रिघात करीगे तो उन्हें लेल की तलफ़ात की तरह खीज़त हुज़ा खनी चीने को दिया जादेगा जो उनके चेहरे को दून जादेगा बहुत ज़ुरी चीज़ चीने के फिरो ही नई और क़िलती बलायक़ जगह जाकर उन्हें ठाहरा पड़ा।

26. Say: "ALLAH knows best how they stayed. With HIM (Alone) is (the knowledge of) the unseen of the heavens and the earth. How clearly HE sees and hears (every thing)! They have no patron other than HIM, and HE makes none to share in HIS Decision and in HIS Rule."

27. And recite what has been revealed to you of the Book -(the Quran)- of your LORD! None may alter HIS Words, and never will you find a place of refuge other than HIM:

28. And keep yourself in the company of those who call upon their LORD in the morning and evening, seeking HIS countenance; and let not your eyes overlook them, desiring the pomp and adornment of the life of this world; and obey not him whose heart WE have found heedless of OUR remembrance, one who follows his own lusts and whose affair (deeds) in exceeding the norm.

29. And say: "The truth is from your LORD." Therefore whosoever wills, let him believe, and whosoever wills, let him disbelieve! Verily, WE have prepared for the wrong-doers a Fire whose walls will be surrounding them. And when they would ask for water (relief), they will be granted water like boiling oil that will scald their faces. Terrible will be the drink, and an evil would be the resting place.

30. वैसेक जो लोग ईमान में आ गये और नेक अमल कर
जान गये ऐसे शज़ा' के अन्धे ज़मान के बदले की हम
अज़ाबत ना होने देंगे।

31. ऐसे नेक लोगों के लिये हमेशा हमेशा रहने के बाग़ाज़
हैं जिनकी क़ायम गाज़ी के नीचे पानी की नहरें (हल्ले)
बहते होंगे (जिनकी सब धन वसा ख़ूब होगी जब) उन्हें
होने के (महल्ले) बंगम पहनने पहनेंगे और शिवाज़ में
उनकी कपड़े लम्बे होंगे जो हर तरह की बारीक और
मुलायम रेशम के होंगे वही शही मसलही (ग़म तमिन्नुल्ल)
बड़ी शान में टेक लगते बैठे होंगे ख़ूब अज़ाब सवाब
जहाँगे पाया और क़ायमगाह के लिये वसा ख़ूब जगह
उनकी मिल गई।

32. हम जो दो आदमियों का क़िलाब शुक दो ज़िहारे से
एक जो हमने अंगुठ के दो बाग़ अता किये थे और हम
दोनों बाग़ीची की ख़ासुत के दानवली की बड़ लगा कर
एहाला करके महफूज़ कर दिया था और हम दोनों
बाग़ों के बीचो बीच छोटी बाड़ी का इन्तेज़ाम भी ख़ूब
कम दिया था।

33. दोनों बाग़ ख़ूब भर पूर फल देते रहे और किसी चीज़
की भी कमी न थी और बाग़ों के बीचो बीच हमने नहरें
भी खानी कर दी थीं।

34. और उस के पास आनदगी के और बहुत से ज़रिये थे
जिन पर इतरा कर वह अपने मुलाक़ाती से बात करते
हुमे बोला कि मैं तुमसे ज़वादा फालदार हूँ मेरी इज़्ज़त
और मेरा ज़व्वा भी ख़ूब है।

35. (अक़रात हुआ) अपने बाग़ में इस हाल में दाख़िल
हुआ कि खुद अपना ही मुलाक़ात करने लगा वह ज़रने
यह बक़वास की कि मैं नहीं समझता कि यह बाग़ कभी
ज़व्वा सकता है।

30. Verily, as for those who believe and
do righteous deeds,- WE shall not let
waste the wage (reward) of anyone
who acts righteously.

31. For such of them are the Gardens
everlasting; wherein streams flow
underneath them, therat they will be
adorned with bracclets of gold and they will
wear green garments of fine and soft silk.
They will recline therein on raised thrones
(couches). How good is the reward and what
an excellent resting place!

4 9 16

32. And mention to them the example
of two men; unto one of them WE
had given two gardens of grapes,
and WE had surrounded both with
date-palms; and had put between
them cultivated fields.

33. Each of those two gardens brought forth
its produce plentifully, and failed not in the
least therein; and WE caused a stream to
gush forth in the midst of the two.

34. And he had property (in addition to those).
Then he said to his companion, in the course
of mutual talk: "I am more than you in
wealth and mightier in respect of men!"

35. And he went into his garden while in a
state of (pride and disbelief) unjust to
himself (his own soul). And said: "I do not
consider that this will ever perish;"

إِلَى رَبِّي لَا جَدَنَ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلِبًا ۖ قَالَ

۵۱ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾ ۵۲ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي

۵۳ ﴿يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيُخَوِّدُهُمْ ذُرِّيَّتَهُمْ إِنَّهُمْ عَلَىٰ خُذْلٍ ۚ﴾ ۵۴ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاهُ

۵۵ ﴿فَعَلَّمَكَ الْبَيِّنَاتِ وَالضُّلُمَاتِ﴾ ۵۶ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

رَجُلًا ۖ لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي

۵۷ ﴿وَإِلَىٰ رَبِّي الْمَصِيرُ﴾ ۵۸ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

أَحَدًا ۖ وَلَوْ كَرِهَ الْغَافِلُونَ ۖ فَذَلِكُنَّ أَصْحَابُ

۵۹ ﴿الْجَنَّةِ الَّذِينَ كَانُوا فِيهَا سَابِقِينَ﴾ ۶۰ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ۚ إِنَّ تَرِينَ أَنَا أَقَلُّ

۶۱ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾ ۶۲ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

وَمَنْ مَّا كَا وَوَلَدًا ۖ فَعَلَىٰ رَبِّي أَن يُؤْتِيَنِي

۶۳ ﴿مِنْ مَّا يَشَاءُ ۚ﴾ ۶۴ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ

۶۵ ﴿السَّمَاءِ فَيُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ۖ﴾ ۶۶ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

السَّمَاءِ فَيُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ۖ أَوْ يُصْبِحَ مَاءً وَهًا

۶۷ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾ ۶۸ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

غَوْرًا فَلَن تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ۖ وَأَحِيطَ بِثَمَرِهِ

۶۹ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾ ۷۰ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفِّهِ عَلَىٰ مَا أَتَفَقَّ فِيهَا وَهِيَ

۷۱ ﴿خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا بَيْتِي لَمَّا شَرِكْ

۷۲ ﴿بِرَبِّي أَحَدًا ۖ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ

۷۳ ﴿فِي سَبِيلِهِ﴾ ۷۴ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

فِي سَبِيلِهِ﴾ ۷۵ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

فِي سَبِيلِهِ﴾ ۷۶ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

فِي سَبِيلِهِ﴾ ۷۷ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

فِي سَبِيلِهِ﴾ ۷۸ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

۵۱ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۵۲ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۵۳ ﴿يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيُخَوِّدُهُمْ ذُرِّيَّتَهُمْ إِنَّهُمْ عَلَىٰ خُذْلٍ ۚ﴾
۵۴ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۵۵ ﴿فَعَلَّمَكَ الْبَيِّنَاتِ وَالضُّلُمَاتِ﴾
۵۶ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۵۷ ﴿وَإِلَىٰ رَبِّي الْمَصِيرُ﴾
۵۸ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۵۹ ﴿الْجَنَّةِ الَّذِينَ كَانُوا فِيهَا سَابِقِينَ﴾
۶۰ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۶۱ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۶۲ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۶۳ ﴿مِنْ مَّا يَشَاءُ ۚ﴾
۶۴ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۶۵ ﴿السَّمَاءِ فَيُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ۖ﴾
۶۶ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۶۷ ﴿السَّمَاءِ فَيُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ۖ﴾
۶۸ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۶۹ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۷۰ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۷۱ ﴿خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا بَيْتِي لَمَّا شَرِكْ﴾
۷۲ ﴿بِرَبِّي أَحَدًا ۖ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ﴾
۷۳ ﴿فِي سَبِيلِهِ﴾
۷۴ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۷۵ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۷۶ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۷۷ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾
۷۸ ﴿وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا بِعِندِ رَبِّي أَخْبَرٌ ۚ﴾

36. यहाँ तक कहने लगा कि किदायर की घड़ी कभी आ सकती है ऐसा मेरी समझ में नहीं आता और अगर ऐसा हुआ भी और मुझे अपने स्व के दुःख जाना भी पड़े तो मुझे यहाँ इससे भी बेहतर मुकाम मिलना ही चाहिये।
37. फिरजिले कालम ने उसके पड़ोसी ने बात बोल में हिराज लेते हुये उसे सम्झाया कि क्या फिर अल्लाह ने तुझ को मिट्टी से पैदा कराया फिर तुझ को एककरी सूद में तबदील कर के डूँया पूरा आदमी बना दिया क्या तू उसी के इन्कार पर आस्था हो गया।
38. लेकिन (फिरजिले खुद को कि) वह अल्लाह भेद स्व है मैं तो अपने स्व के साथ किसी एक को भी साँझ करने के लिए हर्नैज तैयार नहीं।
39. ऐ भाई जब तू अपने बाग में दाखिल हुआ तो क्यों न कह दिया कि "माया अल्लाह" अल्लाह ने जो चाहता अता फरमाया कुबत और ताकत अल्लाह के साथ किसी के पास नहीं अगर तुझे यह सुवाल हो कि मैं तुझ से पातल और औलाद में क्या हूँ (तो यह भी अल्लाह के चाहने के हुअ)।
40. तो बहुत मुश्किल है कि मेरा स्व मुझे तेरे बाग से बेहतर बाग अता कर दे और अगर पैसाल फरमा लेगा तो अगर मैं कोई अकल भेज कर तेरे कसले बहार बाग को सुख होते ही फिसलती ज़मीन बना डालेगा।
41. या उसका पानी ज़मीन की पहलाई में उतर जावे और फिर तू उसे किसी तरह निकाल भी न सके।
42. बस फिर क्या था उसके बाग की पैदावार पर कुबत लेते अकल का मेरा पद गया और जो कुछ उसने अपने बागीचे पर खर्च किया था उस पर हाथ मालो रह गया पूरा बागीचा अपने ज़त पर औले मुँह फिर गया (फिर इसको अकल निकाने आई) और तब कहने लगा कि हाथ हाथ मेरी बचकरी मैं अपने स्व के साथ किसी को तरीक न बनाता (तो अल्लाह भेदा ऐसा सावाभास न होता)।
36. "nor I consider that the Hour is going to happen; and if indeed I am brought back to my LORD surely, I shall find something better than this when I am returned to HIM."
37. His companion said to him, during the talk with him "Do you disbelieve in HIM Who created you out of dust; then of a sperm, and then fashioned you into a man?"
38. "But as for my part, (I believe) that HE is ALLAH my LORD, and I do not associate anyone with my LORD."
39. "Why did you not say (believed) when you entered your garden: 'That which ALLAH wills (will come to pass)! There is no power but with ALLAH!' If you see me less than you in wealth and children;" (This is also due to ALLAH's will).
40. "It may be that my LORD will give me something better than your garden and will send on it a bolt from the sky so that it may become a slippery plain earth!"
41. "or the water thereof (of the gardens) becomes deep-sunken (underground) so that you will never be able to seek it!"
42. So his fruits were encompassed (with ruin); and he remained wringing his hands with sorrow over what he had spent upon it, while it was all destroyed on its trellises; he could only say: "Oh! Would that I had not joined anyone with my LORD!"

43. और कोई जमात उसके काम न आ सकी और
अल्लाह के अल्लाम के मुकामते में उसका कोई भी
मददगार न हुआ और खुद भी उस अपनी मदद न कर
सका।

44. यहाँ पहुँचकर सबको मालूम हो जाता है कि इतिहासगत
तमाम के तमाम अल्लाह बरहक के कबरे में है उसी
का दिया हुआ समय बेहतर है और सला अल्लाम भी
उसी की मेहरबानी है।

45. और उनके लिए दुनिया की ज़िन्दगी की मिसाल
बयान कर दो जैसे हमने पानी को आसमान से बरसाया
किर जमीन की पैदावार खूब घनी हो गई फिर वह सूरा
सूख हो गई कि हमारे पासले उड़ाने फिरली है और
अल्लाह हर हर चीज़ पर पूरी कुदरत रखने वाला है।

46. धन और बेटे दुनिया की ज़िन्दगी की सौनक है
और सदा बाढ़ी रहने वाले तो नेक काम हैं जो जैसे
रब के हुज़ूर सयाब के सिहाज से भी बेहतर होंगे
और ज़मीन और आगज़ू भी नेक आमाज़ पर ही
लगाई जा सकती है।

47. और जिस दिन हम पहाड़ी को चाल देंगे और तुम
जमीन को इस हाल में देखोगे कि बेनकाब होयी और
तमाम लोगों को हम उस दिन जमा कर लेंगे तब हमारे
से किसी एक को भी नहीं छोड़ेंगे।

48. और तमाम के तमाम कतार बाँधे जैसे रब के हुज़ूर
पेश किये जायेंगे और कहा जायेगा कि तुम तो
हमारे पास ठीक उसी तरह आ गये जैसे कि हमने
तुम्हें पहली बार पैदा किया था बल्कि तुम तो इस
पालत कहली में रह गये कि हमने तुम्हारे जमा करने
का कोई वादा ही नहीं किया था।

43. And he had no group of men that could
help him against ALLAH, nor could he
defend or save himself.

44. Herein is all protection from ALLAH
(Alone); the True, Excellent is HE, as to the
reward and Excellent to the final end!

5 13 17

45. And propound to them the example of the
life of this world. It is like the water (rain)
which WE send down from the sky, then
there mingles with it the vegetation of the
earth and it becomes fresh and green. But
(later) it becomes dry and broken pieces,
which the winds scatter. And ALLAH is
Able to do everything.

46. Wealth and children are the adornment of
the life of this world. But the good righteous
deeds (that remain fruitful) are better in your
LORD's sight for rewards and better in
respect of hope.

47. And beware of the Day when WE shall
cause the mountains to pass away (like clouds
of dust) and you will see the earth as a levelled
plain, and WE shall gather them all together
so as to leave not one of them behind.

48. And they will be set before your LORD
in (lines as) rows, (and they will be told):
"Now indeed, you have come to US as
WE created you the first time! Nay, but
you thought that WE had appointed no
meeting for you, (with US)!"

49. और ज़मान इन्सानों का अमलनामा (क़री पत्र) खोल कर रखा जायेगा और तुम देखोगे कि मुज़रिम लोग इस अमलनामे में जो कुछ दर्ज है उसमें अंदरे से नारे दहशत के करते पड़ते होंगे और चीखें उठेंगे कि हाय हमारी कमबख्ती यह कैसा लिखा लिखाया अमलनामा सामने आ गया इस किताब में तो किसी छोटी और बड़ी चीज़ को छोड़ा नहीं गया बल्कि सब को गिनती में लगा दिया गया और जो कुछ काम उन्होंने दुनिया में किया होगा उस को मौजूद पायेंगे और जैसा सब गिनती एक आदमी पर भी गवाहगोही या ज़ुल्म करने वाला नहीं।

50. और जब हमने फ़ारिशी से पतापाया कि आदम (अम) को सज़ाए सज़ामी दो तो सबने इस हुक्म पर अमल किया जिसमें इबलीस को यह जिन्नाती में से था जिन अपने स्व को हुक्म की नाकलगामी पर खतर आया तो क्या तुम अब मुझे छोड़ कर इबलीस को और उसकी औलाद को और उनसे बने चपटों को अपना दोस्त बनाने वाले हो जब कि वह तो तुम्हारे खुले हुके दुश्मन है खुद समझ लो कि ज़लियों को ऐसी दोस्ती का क्या फ़ायदा मिल कर होगा।

51. आसमानों और ज़मीन के बनने वक़्त मैंने उनको किसी बग़लने में बग़लने के लिये बुलाया नहीं था बल्कि जब उनको मैंने पैदा किया उस वक़्त भी उनको नहीं बुला था (कि तुमको कैसा और किस तरह बना दूँ) और (मैं तो किसी को भी अपने कामों में सहक नहीं बनाता) फिर मुझसे लोगों को भला अपना मददगार कौन बनाता ?

52. वह दिन भी क्या ख़ुश होगा जब अज़ाब काफ़ायेगा कि जिन ज़मीनों पर तुम को बरीस था और तुम्हारे ज़म पर बड़ा घमंड था ज़रा उनको कुछ लाओ तो वह लोग आकाशे देखे पत्तर कहीं से उनको उतारन न मिलेगा और उनको दरमिखान इस (हलाकत और बरबादी की) खाई सामने कर देंगे।

53. और जब यह मुज़रिम लोग आप को अपनी औखों से देख लेंगे तब पक़ील कर लेंगे कि अब तो यह हमने मिलने वाले है और यहीं से भागने का अब उनको मौक़ा कभी नहीं मिल सकता।

49. And the Book, (one's record), will be placed; and you will see the culprits fearful of that which is (recorded) therein! They will say: "Oh! Woe to us! What sort of Book (record) is this, that it leaves not any deed-small or great- but it has comprehended it!" and they shall find present all that they had wrought- and your LORD treats not any one with injustice.

6 3 18

50. And re-call when WE said to the angles: "Prostrate for Adam." So they prostrated except Iblees, (Shaitan). He was one of the Jinns; he disobeyed the Command of his LORD. Will you then take him (Iblees) and his offspring as protectors and helpers rather than ME? While they are unto you an enemy? What an evil is the exchange for the wrong-doers!

51. I, (ALLAH) made them not to witness, the creation of the heavens and the earth; and not (even) their own creation; nor was I to take seducers as supporters.

52. And beware of a Day, whereto I shall say: "Call unto MY associates whom you fancied (to be MY supporters)". Then they will call upon them, but they will not answer them; and WE shall place between them a barrier (or a valley of Hell).

53. And the culprits shall see the Fire and apprehend that they have to fall therein; and they shall not find therefrom a way of escape.

7 4 19

54. बहुत सी बातों में हमने सबूत करना इंसान की आदत है इसी लिये हमने इस कुरआन में इंसानों के लिये हर किसम की मिसाल खोल खोल कर कई तरह से फैला करवा दी।
54. And indeed WE have set forth every kind of example in this Quran for mankind, but, man is ever more quarrelsome than anything.
55. और लोगों की ईमान कबूल करने में और अपने सब से गुनाहों की माफ़ी मांगने में अब तो कोई सकारण नहीं जबकि उनके पास हिदायत का पैगाम आ चुका हमने मिला और कुछ नहीं कि वह इन्तज़ार में हैं कि आगली के साथ जो मामला हमने किया था उनके साथ वो वही कुछ हो या सामने से आता हुआ अज्ञान देख लें (उन हिदायत कबूल करेंगे)।
55. And nothing prevents men from believing now, when the guidance (the Quran) has come to them, and from asking forgiveness of their LORD, except that the ways of the ancients be repeated with them or the torment be brought to them face to face!
56. और हम तो रसूलों को सुहावबरी देने और हर मुल्क के लिये भेजा करते हैं फिर भी मुकिलों ने झूठे झगड़े खड़े किये और नज़िल रहता व तहारा से हक को अममाने की कोशिश की और हमारी मिशालियों को और हमारी दी हुई आगहों को इसी में टाल दिया।
56. And WE do not send messengers except as givers of glad tidings and as warners. But those who disbelieve dispute with false arguments in order to refute the truth thereby. And they treat MY signs and that with which they are warned, as jest and mockery!
57. उस आदमी से बड़ कर ज़ातिय और कीन होगा जिसी उसके सब की आगहों से नसीहत की जाये फिर भी वह बात को टाल कर कतार जाये और भूल जाये जो कुछ उसके हाथों ने पहले भेज रखा है जब कुछ समझना ही नहीं चाहते तो हम उनके दिलों पर परदा डाल देते हैं और कानों में खट भर देते हैं और अगर तुम उनको हिदायत की तरफ दाखल हो लो कभी भी वह सीधी राह पर आने वाले नहीं।
57. And who does greater wrong than he who is admonished with the signs of his LORD and yet turns away from them, forgetting what (deeds) his hands have sent forth? Truly, WE then set up veils over their hearts lest they should understand this (Quran), and in their ears deafness. And if you call them to the guidance, lo! They will not let themselves be ever guided.
58. और तुम्हारा परमाधिकार बड़ा मरफिरत करने वाला रहमत वाला है अगर लोगों के गुनाहों पर औरत पकड़ करता हो अज्ञान की जाल और औरत भेज देता अटिक उनके लिये जाने का एक बलत चुककर कर रखा है जब वह बलत आ पड़ेगा तो कहीं भी उनके सरकने की जगह नहीं मिल सकेगी।
58. And your LORD is Most Forgiving, Owner of Mercy. Had HE to call them to account then and there, for what they have earned, then surely, HE would have hastened punishment for them. But for them there is an appointed time, beyond which they will find no escape.

59. जिन आवाँसियों ने जुल्म पर उभर खड़ा तो भी हमने उन्हें हलाक कर डाला और इनकी सजावदी के कड़े का वक़्त भी हम मुक़रर कर चुके हैं।

59. And these towns WE destroyed when they did wrong (oppression); and WE have appointed a fixed time for their destruction.

5	6	20

60. जब मूसा (अ.स.) ने अपने ख़ादिय से कहा कि बराबर मैं चलता ही चहुँगा वहीं तक कि पहुँच जाऊँ ऐसी जगह पर जहाँ दो दरिखतों के मिल कर बहने की जगह है या फिर तबही मुहल तक मुझे अपना सफ़र जारी रखना है।

60. And (remember) when Moosa said to his attendant (youth): "I will not give up (travelling) until I reach the junction of the two seas, or (until) I spend years and years travelling."

61. पहले चलते जब दोनों उस जगह पहुँच गये जहाँ पर दो समुद्र मिलनाये थे तो अपनी माछरी भूल गये और वह माछरी दरिख में सुरंग जैसे रास्ते से अपनी राह चल पड़ी।

61. But when they reached the junction of the two seas, they forgot their fish, and it took its way through the seas as in a tunnel.

62. वस जब दोनों इस जगह से आगे बढ़ गये तो मूसा (अ.स.) ने अपने ख़िदमतगार से कहा कि हमारा नास्ता लाओ, इस सफ़र में तो हम को बहुत थकावट हो गई।

62. So when they had passed beyond that place, Moosa said to his attendant: "Bring us our morning meal; truly, we have suffered much fatigue in this, our journey."

63. ख़ादिय ने कहा कि क्या आप ने नहीं देखा जब हम उस चट्टान के पास आना के लिये लहे थे तब तबली लोलेदान (नालेदान के टिकिन) ने निकल कर समुद्र में गड़े अजीब तरीके से चल दी और मैं आप से इसका लज़क़ात करना ही भूल गया ऐसे अजीब तरीके के आने में रीतान ने मुझे भुला दिया।

63. He said: "Do you remember! When we betook ourselves to the rock? I indeed forgot the fish, none but Shaitan made me forget to mention it to you, how it took marvellously its way into the sea!"

64. तब मूसा (अ.स.) ने कहा कि इसी जगह तो हम आना चाहते थे वस दोनों अपने पीर के निशानात देखते देखते फिर चट्टान के पास वापस पहुँचे।

64. Moosa said: "That is exactly what we have been seeking for;" So they turned back retracing their footsteps.

65. जैसे ही वहाँ पहुँचे तो हमारे बन्दी में से एक आदम बन्दे को पाया जिसने हमने अपनी तरफ से बड़ी रहमत अल करवाई थी और हमारी तरफ से उसको खास ज्ञान का इल्म सिखाया गया था।

65. Then they found one of OUR bondsmen unto whom WE had bestowed mercy from US; and to him WE had taught a (special) knowledge from OUR end.

مَوْلٰی هَلْ أَشْبَعَكَ عَلٰی اَنْ تَعْلَمَیْنَ مَعَا

مولا نے آپ کو کیا بتایا کہ تمنا رہا ہے کہ میں آپ کو مفید علم آپ کو سکھاتا ہوں جس سے آپ کو علم حاصل ہو

عَلِمْتَ رُشْدًا ۝ قَالَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِیْعَ

آپ سمجھا دیں ۝ آپ انھوں نے سوچنے سے کہا کہ تم میرے ساتھ رہ کر میری رہنمائی

مَعِيَ صَبْرًا ۝ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلٰی مَا لَمْ تُحِطْ

کر سکو ۝ اور کسے میرے ساتھ صبر کرے گا جب کہ تم کو اس بات کی خبر

بِهِ خُبْرًا ۝ قَالَ سَتَجِدُنِيْ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ صَابِرًا

میں نہ ہوں ۝ آپ سوچنے پر غور کیا اور آپ کے صابر رہنے کے اور میں کسی بات میں آپ کے

وَلَا اَعْصِيْ لَكَ اَمْرًا ۝ قَالَ فَاِنْ اَشْبَعْنِيْ

طلب علم نہ کروں ۝ آپ نے فرمایا کہ اگر آپ میرے ساتھ اقامت رکھ کر

فَلَا تَسْأَلْنِيْ عَنْ شَيْءٍ حَتّٰی اُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ

چیز پوچھنے سے روک دوں گا تو آپ میرے ساتھ رہیں اور میں آپ کو خبر دے گا کہ میں نے کیا کیا ہے

ذِكْرًا ۝ فَاَنْطَلَقَا حَتّٰی اِذَا رَكِبَا فِي السَّفِیْنَةِ

مست ہوں ۝ چلے گئے اور پہنچے پہلی کشتی میں جہاں سوار ہو گئے تھے انھوں نے سوار کیا

خَرَقَهَا ۝ قَالَ اَخْرَقْتُهَا لِتُغْرِقَ اَهْلَهَا ۚ لَقَدْ

توڑ دی کہ میں نے اس کشتی کو توڑ دیا تھا کہ اس میں سوار وہاں کے لوگ سوار ہوں اور اس میں

جِئْتُ شَيْئًا اَمْرًا ۝ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ اِنَّكَ لَنْ

آج آئے ہو کچھ نیا بات کہنا ۝ آپ نے فرمایا کہ میں نے پہلے ہی سے کہا تھا کہ آپ میرے ساتھ

تَسْتَطِیْعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝ قَالَ لَا تَوَاخِذْنِيْ بِهَا

میرے ساتھ صبر کر سکتے ہیں ۝ آپ نے فرمایا کہ میرے ساتھ صبر کرنا میرے لیے

نَسِیْتُ وَلَا تُرْهِقْنِيْ مِنْ اَمْرِیْ عُسْرًا ۝

میرے لیے یاد نہ رکھو اور میرے کام میں سہولت نہ دے دو ۝

فَاَنْطَلَقَا حَتّٰی اِذَا لَقِبَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ ۚ قَالَ اَقْتَلْتِ

آپ میرے ساتھ چلے گئے اور پہنچے ایک کشتی میں جہاں دو لڑکے تھے انھوں نے انھیں مار دیا اور ان

نَفْسًا رَّكِبَةً ۖ ثُمَّ بَعِیْرَ نَفْسٍ ۚ لَقَدْ جِئْتُ شَيْئًا كَبْرًا ۝

ایک کشتی میں ایک لڑکے کے ساتھ چلے گئے اور انھیں مار دیا اور ان کے ساتھ ایک کشتی میں

66. मूसाकल के बाद मूसा (अ.स.) ने वसने कहा कि क्या मैं आपके साथ कुछ समय तक रहूँ ? इस लिये कि दाहिनापैदाना इस जो आपको सिखाया गया है इसमें से कुछ मुझे भी आप सिखा दें।

67. उस वसनेने मूसा (अ.स.) से कहा कि तुम मेरे साथ रह कर सब हर्षित न कर सकोगे।

68. और तुम से सब कीसे हो सकेगा जबकि तुमको इस बात की खबर भी न होगी।

69. तब मूसा (अ.स.) बोले कि इन्नाअल्लाह आप मुझे साबिर पारने और मैं किसी बात में आपके हुक्म के खिलाफ न करेगा।

70. उस वस वलस (ख़ज़िज़ अ.) ने कहा कि अगर आप मेरे साथ चलेकल रह कर चलना चाहते हैं तो कोई कवाल आप मुझसे न कीरियेगा जब तक कि मैं खुद इस बात का लखेरा कर के उसका चुलका न बता दूँ।

71. फिर दोनों एक साथ चल पड़े पड़ी तक कि एक कस्बी में जाकर सवार हो गये तो उसने कस्बी में वलस कर दिया तब मूसा (अ.स.) अचानक बोल उठे कि यह क्या तुमने सब का लखरा निकाल रोक ? और इसमें रोच कन डाला कि कस्बी में सवार लोगों को दूधो मैं वलोनम तुमने यह बड़ी अनोखी और ग़री बात कर डाली।

72. उस ख़ज़िज़ ने कहा कि मैंने पहले ही से यह दिया था कि आप मेरे साथ चलने में सब न कर सकेगे।

73. तब मूसा (अ.स.) बोले कि बाद न रहा) मक़दद के हर्षित करने तक मुझ पर लखती न कीरिये मुझ से कुछ हो ग्य।

74. उस फिर दोनों ने आगे चलना शुरू किया चलते चलते एक कन्धिन लड़का मिल गया तो ख़ज़िज़ ने उस लड़के को मार डाला तब मूसा बिचड़ पड़े और कनमाय कि यह क्या हक़द कर डाली क्या एक बेगुनाह मायूम जान को अपने कलस कन डाला जबकि उसने किसी को कलस नहीं किया था वह तो अपने बड़ा मयूमसिब काम कर डाला।

66. Moosa said to him: "May I follow you, so that you may teach me something of that knowledge which you have been taught (by ALLAH)?"

67. He said: "Verily, you will not be able to have patience with me!"

68. "And how can you have patience over that which your knowledge does not encompass?"

69. Moosa said: "You will find me, if ALLAH wills; patient, and I shall not disobey you in any affair."

70. He said: "Well! if you would follow me, then do not question me of anything until I begin to mention it myself."

9 | 11 | 21

71. Then they both proceeded, till, when they embarked in a boat, he scuttled it. Moosa said "Have you scuttled it that you may drown the people thereof? Assuredly you have committed a thing grievous!"

72. He said: "Did I not tell you, that you would not be able to have patience with me?"

73. Moosa said: "Do not take me to task for what I forgot; and do not impose hardship in my affair!"

74. Then the two journeyed till when they met a boy; he killed him. Moosa said "Have you killed an innocent person who had killed none? Assuredly you have committed a thing formidable.

مفت اعظمی شریف رحمۃ اللہ علیہ کے کتاب مافی فی ذہاب شریف فی البیہار فی الخیر علیہا السلام کی حدیث شریف سے معلوم ہوا کہ یہ بندے حضرت خیر علیہ السلام تھے جن سے موسیٰ علیہ السلام کی ملاقات ہوئی۔ اللہ نے خیر علیہ السلام کو ایسا علم عطا فرمایا تھا جس کا کاتب ہر بڑا پٹھا عجیب اور ہوشیار دیکھنے والا تھا۔ جب کہ باطن میں اس کا قبضہ استسجی تھا کہ بڑے سے بڑا دخلی گنہگار ہو جائے۔ مگر ایسے خاص ڈھب کا علم ہونے کے بعد بھی بندہ بندہ ہی رہا گدا نہ ہو گیا۔ اور نہ خدا کا شریک ہوا۔

حضرت موسیٰ علیہ السلام کا علم، علم نبوت ہے۔ جس کی تمام انسانوں کو حاجت اور ضرورت ہے۔ اور خیر علیہ السلام کا علم، ایسا علم ہے جو ہر ایک کو پہنچ نہ پڑے۔ اور سب کو بات نہ آئے۔ مخلوق کی حفاظت میں جہاں نہیں اور جہاں امداد کی ضرورت ہو یہ علم اس کا پتہ دیتا ہے۔ مگر ہر ایک کے بس کی بات نہیں کہ اس علم کو سنبھال سکے۔

مفت اعظمی شریف سے علم سیکھنا ہو تو ان کی بات اور کہنا مان کر چلے گا۔ تب علم سیکھ سکے گا۔ اس لئے بعض بزرگوں کے نزدیک حدیث، احادیث، اقوال، ساکب کے لئے ضروری ہے تاکہ اصولی علم میں آئے سہولت ہو۔

مفت اعظمی شریف موسیٰ علیہ السلام کا علم، ایسا کہ انسان اس پر چلے تو دنیہ اور آخرت دونوں جگہ کا نفع ہو اور خیر علیہ السلام کا علم اللہ کے غیبی فیصلوں کے تحت کائنات میں ایسا کہ انسان کو اس پر چلنا دشوار۔ اس لئے خیر علیہ السلام نے کہا کہ تم میرے ساتھ جی شام کر نہ رہ سکو گے اور رہو گے جی کچھ جب کہ تم کو اصل حقیقت کی خبر نہ ہو۔

ملک حضرت مومن جب سفر پر نکلے تھے تو ساتھ میں ایک خادم لے لیا تھا جیسا کہ آیت میں آچکا ہے۔ لیکن یہاں ایک بات یہ معلوم ہوئی کہ غیر علیہ السلام کے ساتھ مومن علیہ السلام لے جب سفر شروع کیا تو خادم کو اپنے ساتھ نہ لے گئے۔ دوسرے یہ کہ دریا کنارے چلتے چلتے ایک کشتی پانی دونوں اس پر سوار ہو گئے۔ غیر علیہ السلام نے اپنا کام شروع کیا۔ اس طرح کشتی میں سے ایک حقہ نکال ڈالا۔ بس مومن فوراً ہونکے اور فرمانے لگے کہ یہی ہے کیا کر رہے ہو اس فعل سے تو دریا کے مسافر ڈوب مریں گے۔ اور آخر ہم بھی تو اس ناؤ پر سوار ہیں سفر کے پہلے ہی کور کیا، کام دیکھ کر مومن ہانک پڑے کہ یہ تو بڑا اہستہ علم معلوم ہوتا ہے۔

دستِ اب کی بار مومن بجڑ پڑے کہ چلتے چلتے یہ مطلب کس نے گناہ کو جب کہ اس نے کس کو مارا نہیں اسے مار ڈالنا وہ بھی بیوقوف و جاہل، با حقیق، بغیر کس نرم کے یہ کام حضرت مومن سے برداشت نہ ہوا اور پھر بول پڑے۔ تب غیر میں بجڑے اور آگے بولے کہ میں نے تو آپ سے پہلے ہی کہہ دیا تھا کہ میرے ساتھ تقسیم حاصل کرنے میں آپ چپ ہیں وہ بکتے جیسا کہ آیت میں ہے۔ آخر اَنْكُنْ لَكَ کے الفاظ ہیں۔ جس میں یہ اشارہ ہے کہ آپ کو کہا تھا یا نہیں اور کہ میرے ساتھ چلتے میں رہاں کو روکنا اور کچھ نہ بولنا مشکل پڑے گا۔ اور تم کو میرے ساتھ رہنے میں کچھ بھی سوال اور پوچھ پرچہ کرنا نہیں ہے۔ ہاں میں خود ہی جب اس کا غلام ہستائوں تو اور بات ہے۔

Mr. Abdul Ghafoor Parekh

Is available on Website & YouTube

With Discourses, Dars e Qur'an,

Lectures, Seminars, Classes

Alongwith other speakers like

Abdul Majid Parekh, Dr. Shaheena Khatib,

Hamid Guraishi, Salahuddin Shaikh & others

Also world renown Scholar

Padmabhushan Maulana Abdul Karim Parekh

On

Website: www.explore-quran.com

www.igramedia.net

www.functional-arabic.com

YouTube.com: Explore-Quran

Arabic Classes on: www.understandquran.com

مفسر قرآن مولانا عبد الکریم پارکھی صاحب کی دوسری تصنیفات و تالیفات

فرید بک ڈپو (پرائیویٹ) لمیٹڈ

FARID BOOK DEPOT (Pvt.) Ltd.

2158, M.P. Street, Patasuli House, Darya Gang, New Delhi-2

Phone - 23288788, 23289188 Fax - 23278998 Res. - 23263488

e-mail - farid@rediffmail.com or farid_bookdepot@rediffmail.com

Website: www.faridbookdepot.com or www.faridbook.com

طوبیٰ ریسرچ لائبریری

اسلامی اردو، انگلش کتب،

تاریخی، سفر نامے، لغات،

اردو ادب، آپ بیتی، نقد و تجزیہ

toobaa-elibrary.blogspot.com